

u2r..

BIBLIOTHEK

DES

LITTERARISCHEN VEREINS

IN STUTTGART.

CLXXVI.

TÜBINGEN

GEDRUCKT AUF KOSTEN DES LITTERARISCHEN VEREINS

1886.

DIE

INDICES LIBRORUM PROHIBITORUM

DES

SECHZEHNTEN JAHRHUNDERTS

GESAMMELT UND HERAUSGEGEBEN

VON

FR. HEINRICH REUSCH

GEDRUCKT FÜR DEN LITTERARISCHEN VEREIN IN STUTTGART

NACH BESCHLUSS DES AUSSCHUSSES VOM MAI UND JUNI 1885

TÜBINGEN 1886.

DRUCK VON H. LAUPP IN TÜBINGEN.

VORWORT.

Die Indices librorum prohibitorum des 16 jahrhunderts haben anerkanntermaßen nicht nur für den theologen, sondern auch für den litterarhistoriker ein großes interesse. Ihre benutzung ist aber sehr erschwert durch die außerordentliche seltenheit der meisten und theilweise gerade der interessantesten unter ihnen. Meinen ursprünglichen plan, die selteneren Indices des 16 jahrhunderts neu drucken zu lassen, habe ich dahin erweitert, dass ich alle, die überhaupt erhalten sind (ein 1552 zu Florenz gedruckter ist unauffindbar), abdrucken lasse, weil einerseits eine solche zusammenstellung für jeden, der die Indices zu benutzen hat, bequem und zugleich das beste mittel ist, das verhältnis derselben zu einander anschaulich zu machen, und weil anderseits die originalausgaben aller Indices mehr oder weniger selten und die zahlreichen abdrücke der römischen von 1564 und 1596 gröstentheils sehr incorrect sind.

Da ich die einzelnen Indices in dem ersten bande meines buches «Der Index der verbotenen Bücher. Ein Beitrag zur Kirchen- und Litteraturgeschichte», Bonn 1883, ausführlich besprochen habe, kann ich mich hier auf einige kurze einleitende bemerkungen beschränken.

Das erste verzeichnis, welches den titel Index librorum prohibitorum hat, wurde 1559 zu Rom unter papst Paul IV veröffentlicht. Es waren aber damals schon seit 1544 außerhalb Roms mehrere «Cataloge» und noch früher kleinere verzeichnisse verbotener bücher veröffentlicht worden. Solcher verzeichnisse, die nicht als besondere schriften mit dem titel Index oder Catalog erschienen, wurden 1526 bis 1555 mehrere

in England veröffentlicht (in dieser sammlung unter no 1 abgedruckt), 1524 bis 1540 mehrere in den Niederlanden (no 2), zwei 1549 und 1550 zu Köln (no 6), je eins 1543 zu Paris (no 7), zwischen 1540 und 1550 zu Toulouse (no 9), 1545 zu Lucca (no 10).

Den ersten «Catalog» verbotener bücher veröffentlichte 1544 die Pariser theologische facultät; 1547, 1551 und 1556 erschienen neue vermehrte ausgaben desselben (no 8). 1546 erschien ein von der Löwener theologischen facultät, 1550 ein von der Löwener universität zusammengestellter Catalog, von diesem 1558 eine vermehrte ausgabe (no 3 und 4). Der Löwener Catalog von 1550 wurde 1551 mit zusätzen auch in Spanien publiciert (no 5). Der erste italiänische Catalog erschien 1549 zu Venedig (no 11), der zweite 1552 zu Florenz (s. o.), der dritte 1554 zu Mailand, der vierte in demselben jahre zu Venedig (no 12).

Im jahre 1559 erschien, wie gesagt, der erste päpstliche Index (no 13). Er wurde durch eine commission des Trienter concils umgearbeitet und diese neue ausgabe wurde 1564 von Pius IV publiciert (no 15). Diese, gewöhnlich der Trienter Index genannt, bildet die erste grundlage des jetzigen römischen Index. In demselben jahre 1559 erschien ein Catalog des generalinquisitors Valdes, der die erste grundlage des spanischen Index wurde (no 14).

Von 1569 bis 1582 erschienen außerhalb Roms mehrere ausgaben des sogenannten Trienter Index mit zusätzen: zu Lüttich 1569 (no 16), zu Antwerpen 1570 (no 17), zu Lissabon 1581 (no 20), zu München 1582 (no 19, IV). 1583 veröffentlichte der generalinquisitor Quiroga einen neuen spanischen Index (no 21).

Eine stark vermehrte ausgabe des römischen Index, welche Sixtus V 1590 veröffentlichte (no 22), wurde nach dem tode des papstes zurückgezogen und 1596 unter Clemens VIII durch eine ausgabe ersetzt, in welcher zu den einzelnen abtheilungen des unverändert aufgenommenen sog. Trienter Index «appendices» beigefügt sind (no 23). Dieser letzte römische Index des 16 jahrhunderts ist oft nachgedruckt worden. Ich habe den sog. Trienter Index und die appendices Clemens VIII ge-

nau nach den originalausgaben abdrucken lassen, dabei aber die zahlreichen berichtigungen bemerklich gemacht, welche in dem unter Benedict XIV im jahre 1748 zu Rom veröffentlichten Index vorgenommen und aus diesem in alle späteren römischen Indices übergegangen sind.

Der Lissaboner Index von 1581 ist ein Index prohibitorius et expurgatorius. Die selbständig erschienenen Indices expurgatorii des 16 jahrhunderts habe ich in meine sammlung nicht aufgenommen; der 1554 zu Valladolid erschienene beschäftigt sich nur mit einer anzahl von Bibelausgaben (diese sind in dem Index Quirogas von 1583 unter Biblia verzeichnet); von dem Antwerpener von 1571 und dem des Quiroga von 1584 sind die originalausgaben allerdings selten, aber vollständige abdrücke ziemlich verbreitet. Ein blatt, auf welchem die in dem Antwerpener Index von 1571 expurgierten autoren verzeichnet sind, ist nach einer abschrift, die ich herrn Max Rooses, conservator des Musaeum Plantin-Moretus zu Antwerpen, verdanke, unter no 18 abgedruckt, weil dieses verzeichnis zu den Indices librorum prohibitorum gezählt werden kann.

Unter no 3, 4, 6 und 19 sind einige verzeichnisse empfohlener oder erlaubter schriften abgedruckt, die theils integrierende bestandtheile von Indices prohibitorii, theils ergänzungen zu solchen sind.

Die seltensten unter den abgedruckten Indices sind folgende: der spanische abdruck des Löwener von 1550 (no 5), abgedruckt nach einer abschrift des zur casanatensischen bibliothek in Rom gehörenden exemplars, die mir herr Dr Elten besorgt hat; der Löwener Index von 1558 (no 4), abgedruckt nach dem exemplar der königlichen bibliothek zu Brüssel; die Pariser Indices von 1544, 1547 und 1556, abgedruckt nach abschriften, die ich herrn N. Weiss, secretär der Société de l'histoire du protestantisme français, verdanke (demselben bin ich auch für berichtigungen zu dem in der Collectio judiciorum von Duplessis d'Argentré stehenden abdruck des Index von 1551 verpflichtet); der Mailänder Index von 1554 (no 12), abgedruckt nach dem exemplar des St Johns College zu Cambridge; der spanische Index von 1559 (no 14), abgedruckt nach dem exem-

plar der Münchener universitäts-bibliothek; der Lissaboner Index von 1581 (no 20), abgedruckt nach dem exemplar der bodleyanischen bibliothek zu Oxford; der Index Quirogas von 1583 (no 21), abgedruckt nach dem exemplare der öffentlichen bibliothek zu Stuttgart. Von dem äußerst seltenen Index Sixtus V (no 22) hat Joseph Mendham 1835 einen genauen neudruck veranstaltet, der meinem abdruck zu grunde liegt. Die meisten anderen Indices sind nach exemplaren der beiden Münchener bibliotheken abgedruckt, die unter no 1 und 2 stehenden verzeichnisse aus den in den noten angegebenen werken zusammengestellt.

Allen, die mich bei der sammlung des materials zu meiner arbeit unterstützt haben, spreche ich meinen herzlichen dank aus.

1.

Verzeichnisse verbotener bücher aus England, 1526 bis 1555.

I.

Mandate of the archbishop of Canterbury to John Voysey, bishop of Exeter, to search for English translations of the New Testament, as containing heretical pravity. Lambeth 3. Nov. 1526[1].

A list of the books prohibited.

The supplication of beggars.
The revelation of Antichrist of Luther.
The New Testament of Tindall.
The wicked Mammon.
The obedience of a christian man.
An introduction to Paul's epistle to the Romans.
A dialogue betwixt the father and the son.
Oeconomiae christianae.
Unio dissidentium.
Piae precationes.
Captivitas Babilonica.
Johannes Hus in Oseam.
Zuinglius in Catabaptistas.
De pueris instituendis.
Brentius de administranda republica.
Lutherus ad Galatas.
De libertate christiana.
Luther's exposition upon the Pater noster.

*

1 Calendar of State Papers. Henry VIII. Vol. IV, no 2607.

II.

Libri sectae sive factionis Lutherianae importati ad civitatem London. per fautores ejusdem sectae, quorum nomina et auctores sequuntur [1] [1529?].

Joannis Wicleffi, viri piissimi, Dialogorum libri quatuor, quorum primus divinitatem et ideas tractat, secundus rerum universarum creationem complectitur, tertius de virtutibus vitiisque ipsis contrariis copiosissime loquitur, quartus Romanae ecclesiae sacramenta, ejus pestiferam dotationem, Antichristi regnum, fratrum fraudulentam originem atque eorum hypocrisim demonstrat.

De bonis operibus Doctoris Mart. Lutheri.

Epistola Lutheri ad Leonem X. Summum Pontificem.

Tessaradeca consolatoria pro laborantibus et oneratis Mart. Lutheri.

Tractatus Lutheri de libertate christiana.

Sermo Doctoris Martini Lutheri.

Enarrationes Martini Lutheri in epistolas D. Petri.

Responsio Martini Lutheri ad librum Bartholomaei Catharini defensoris Silvestri Pontificis, cum exposita visione Danielis 8 de ann. Christi.

De operibus Dei, Martino Cellario authore.

Deuteronomos Mosis ex Hebraeo castigatus, cum annotationibus Mart. Lutheri.

Lutheri Catechismus, Latina donatus civitate per Joannem Lonicerum.

Jonas propheta, Martini Lutheri commentariolo explicatus.

In epistolam Pauli ad Galatas Mart. Lutheri commentarius.

Martini Lutheri epistolarum farrago pietatis et eruditionis plena, cum psalmorum aliquot interpretatione.

Enarrationes seu postillae Martini Lutheri in lectiones quae ex evangelicis historiis, apostolorum scriptis aliisque sacrae Scripturae literis desumptae per universum annum, tam diebus dominicis, quam divorum memoriae sacris, super missam faciendam recitantur.

Conclusiones sedecim Rev. Patris Martini Lutheri de fide et ceremoniis.

*

1 Gerdes, Hist. Ref. IV, Mon. s. 139.

Ejusdem de fide et operibus saluberrima declaratio.

Ceremoniarum eruditissima resolutio, quid sint et quo modo eis utendum.

Conclusiones quinquaginta ejusdem pro timoratis conscientiis.

Resolutio Lutheriana super propositionem suam XIII de potestate Papae.

Didimi Faventini adversus Thomam Placentinum pro Martino Luthero theologo oratio.

Enarrationes novae Domini M. Lutheri in Jonam prophetam.

De votis monasticis Martini Lutheri judicium.

Enchiridion piarum precationum Martini Lutheri.

Conciunculae quaedam Martini Lutheri in Deiparae Virginis et aliquot festos dies, nuper e populari lingua latine factae.

In Esaiam prophetam commentarius Joannis Oecolampadii.

In Danielem prophetam Joannis Oecolampadii libri duo.

Apologetica Joannis Oecolampadii de dignitate eucharistiae.

Item Sermones duo ad Theobaldum Billicanum, quinam in verbis coenae alienum sensum inferant.

De non habendo pauperum delectu Joannes Oecolampadius.

In postremos tres prophetas, nempe Haggeum, Zachariam et Malachiam, commentarius Joannis Oecolampadii.

Quid de eucharistia veteres tum Graeci tum Latini senserint dialogus: in quo epistolae Philippi Melancthonis et Joannis Oecolampadii insertae sunt.

Apologetica Joannis Oecolampadii de dignitate eucharistiae.

Joannis Oecolampadii de genuina verborum Domini, Hoc est corpus meum, significatione.

In epistolam Pauli Apostoli adnotationes a Joanne Oecolampadio recognitae.

Acuta exegesis, id est, expositio eucharistici negotii ad Martinum Lutherum, Huldrico Zuinglio authore.

Complanationes Esaiae prophetae foetura prima, cum apologia per Huldricum Zuinglium.

Farrago annotationum in Genesim, ex ore Huldrici Zuinglii. Annotatiunculae per Leonem Judam, ex ore Zuinglii in utramque Pauli ad Corinthios epistolam.

Ad Philippenses annotatiunculae per Leonem Judam ex ore Huldrici Zuinglii exceptae.

Ad illustrissimos Germaniae principes Augustae congregatos de convitiis Eckii.

In Catabaptistarum strophas elenchus Huldrici Zuinglii.

De veteri et falsa religione Huldrici Zuinglii commentarius.

Ad illustrissimum Cattorum Principem Philippum, sermones de providentia Dei, Huldrico Zuinglio authore.

Complanationes Jeremiae prophetae foetura prima, cum apologia per Huldricum Zuinglium.

Ad Theobaldi Billicani et Urbani Regii epistolas responsio Huldrici Zuinglii.

Quo pacto ingenui adolescentes formandi sunt, praeceptiones pauculae, Huldrico Zuinglio authore.

Annotationes Johannis Bugenhagii Pomerani in epistolas Pauli ad Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses, primam et secundam.

In Regum duos ultimos libros annotationes Joannis Bugenhagii Pomerani post Samuelem jam primum emissae.

Johannis Bugenhagii Pomerani annotationes in Deuteronomium et in Samuelem prophetam, id est, duos libros Regum.

De conjugio episcoporum et diaconorum, ad venerandum Doctorem Wolfgangum Ryesenbusts, per Johannem Bugenhagium Pomeranum.

Explicatio brevis, simplex et canonica libelli Ruth, ea forma qua totius Veteris Testamenti canonici libri expositi sunt, authore Conrado Pellicano.

Psalterium Davidis, Conradi Pellicani opera elaboratum.

Non esse ferendas in templis christianorum imagines et statuas coli solitas, authoribus ecclesiasticis Argentoratensibus.

Epistola Martini Buceri, Evangelistarum enarrationes nuncupata.

De hebdomadis quae apud Danielem sunt opusculum, in quo tractatur de sacrificio missae abolendo, incerto authore.

Novae doctrinae ad veterem collatio per Urbanum Regium, in quo tractat de sacris ecclesiae.

Collectaneae communium troporum sacrosanctae Scripturae, Bartholomaeo Westhemero collectore.

In epistolam ad Romanos Andreae Knophen Custremensis interpretatio. Adjecta est epistola a Philippo Melanct.

Loci utriusque Testamenti complectentes praecipua capita totius

christianismi, cum adjectis scholiis.

Epistola Pauli ad Titum jam recens per Joann. Agricolam scholiis novis illustrata.

In Hoseam prophetam quinque sermones Capitonis.

Dispositio orationis in epistolam Pauli ad Romanos, Phil. Melanct. authore.

Sancti Pauli ad Colossenses, cum commentariis Phil. Melancthonis.

Nova scholia Philip. Melancthon. in Proverbia Salomonis.

De authoritate, officio et potestate pastorum ecclesiasticorum, ex Phil. Melanct. editione.

Philippi Melancthonis annotationes in Johannem.

Annotationes Philippi Melancthonis in evangelium Matthaei.

Enarrationes perpetuae in sacra quatuor evangelia per Martinum Bucerum.

In Sancti Pauli epistolam ad Ephesios Martinus Bucerus.

In Theophaniam, quem Sophoniam vulgo vocant, epitomographus, ad Hebraicam veritatem versus per Martinum Bucerum.

Job cum commentariis Joannis Brentii.

Ecclesiastes Salomonis cum commentariis Joannis Brentii.

In Divi Joannis evangelium Joannis Brentii exegeses.

Francisci Lamberti Avenionensis in Divi Lucae evangelium commentarii.

Francisci Lamberti commentarii de prophetia, eruditione et linguis deque litera et spiritu.

In regulam Minoritarum et contra universas perditionis sectas Francisci Lamberti commentarii.

Ejusdem libellus de differentia stimuli carnis sathanae nuncii et ustionis.

In Cantica canticorum Salomonis, libellum quidem sensibus altissimis, in quo sublimia sacri conjugii mysteria, quae in Christo et ecclesia sunt, pertractantur, Francisci Lamberti commentarii.

In Amos, Abdiam et Jonam prophetas commentarii Francisci Lamberti.

Francisci Lamberti commentarii in IV ultimos prophetas, nempe Sophoniam, Aggeum, Zachariam et Malachiam.

Wessellus de sacramento eucharistiae et de audienda missa.

Farrago Wesselli Groning., Lux mundi olim vulgo dicti, in qua tractatur de providentia Dei, de dignitate et pietate eccle-

siastica, de sacramento poenitentiae et quae sunt claves ecclesiae, et de purgatorio.

Wesselli epistola adversus M. Engelbertum Lerdens, in qua tractatur, quid sit tenendum de spirituum et mortuorum apparitionibus ac de suffragiis et celebrationibus.

Tractatus Wesselli de oratione et modo orandi.

De Christi incarnatione, de magnitudine et amaritudine dominicae passionis libri duo, Wessello Groningensi authore.

In Dei gratiae et christianae fidei commendationem, contra falsam et pharisaicam multorum de justitiis et meritis operum doctrinam et gloriationem fragmenta aliquot D. Joannis Gocchii, nunquam antehac excusa.

Dialogus D. Joannis Gocchii Mechliniensis de quatuor erroribus circa evangelicam legem exortis.

Quod non sit onerosa confessio paradox. Joannis Oecolampadii.

De coelibatu, monachatu et viduitate, Domino Andrea Carolostadio authore.

Francisci Lamberti commentarii de causis excaecationis multorum saeculorum ac veritate denuo et novissime Dei misericordia revelata.

III.

In „A publick instrument made A. C. 1530 May 24, in an assembly of the archbishop of Canterbury, the bishop of Durham and others, by order of King Henry VIII, containing divers heretical and erroneous opinions considered and condemned“ [1], werden verzeichnet: Heresies and errours conteyned in the booke of The wicked Mammon; The obedience of a cristen man; The revelation of Anticriste; The sum of Scripture; The book of beggers; The kalender of the prymer; The prymar; An exposition into the sevenith chapitre of the firste epistle to the Corinthians. In der beigefügten „Bill to be published by the prechours“ werden verzeichnet: Th'obedience of a cristen man; The summe of Scripture; The revelation of Anticriste; The supplication of beggers; Mammona; The matrimony of Tyndall; The Newe Testament in Englissche of the translation whiche is nowe prynted.

*

1 Wilkins, Concilia Magnae Britanniae III, 727.

IV.

Hinter „A proclamation for resisting and withstanding of most damnable heresies sown within this realm by the disciples of Luther and other hereticks“ (1530) [1] steht:

Books prohibited.

A disputation between the father and the son.
A boke of the old god and new.
Godly prayers.
The christian state of matrimony.
The burying of the mass.
The sum of the Scripture.
Mattens and evening songs, VII psalms and other heavenly psalms, with the commination, in English.
An exposition upon the VIIth chapter of the first epistle to the Corinthians.
The chapters of Moses, called Genesis.
The chapters of Moses, called Deuteronomos.
The matrimony of Tindall.
David's psalter, in English.
The practise of prelats.
Hortulus animae, in English.
A B C against the clergy.
The examination of William Thorpe, etc.

V.

Memorandum of a proclamation made at Paul's Cross on the first sunday in Advent 1531 against the buying, selling or reading of the following books [2]:
The disputation betwixt the father and the son.
The supplication of beggars.
The revelation of Antichrist.
Liber qui de veteri et novicio Deo inscribitur.
Precaciones.
Economica christiana.

*

1 Wilkins III, 739. 2 Calendar of State Papers. Henry VIII, Vol. V, App. no 18.

The burying of the mass, in English rhyme.
An exposition into the VII chapter to the Corinthians.
The matrimony of Tyndal.
A B C against the clergy.
Ortulus animae, in English.
A book against Saint Thomas of Canterbury.
A book made by Friar Roye against the seven sacraments.
An answer of Tyndal to Sir Thomas More's dialogue, in English.
A disputation of purgatory, made by John Frythe.
The first book of Moses, called Genesis.
A prologue in the second book of Moses, called Exodus.
A prologue in the third book of Moses, called Leviticus.
A prologue in the fourth book of Moses, called Numeri.
A prologue in the fifth book of Moses, called Deuteronomy.
The practice of prelates.
The New Testament in English, with an introduction to the epistle to the Romans.
The parable of the wicked Mammon.
The obedience of a christian man.
The book of Thorpe or of John Oldecastell.
The sum of Scripture.
The primer in English.
The psalter in English.
A dialogue betwixt the gentleman and the plowman.
Jonas in English.

VI.

In einem decrete oder dem entwurfe eines decretes eines provincialconcils aus der zeit von 1530 bis 1538 [1] steht:

. . . Sane dudum in nostra provincia . . . quidam haeresiarchae . . . libellos nonnullos latino et vulgari sermone conscriptos edere, spargere et publicare curaverunt, contraria fidei catholicae et sanctae matris ecclesiae doctrinae dogmata continentes. Cujus generis est liber, qui Parabola Mammonae iniquitatis inscribitur. Item alius

*

1 Wilkins III, 717; vgl. Calendar of St. P. IV, 6407; V, 10. Bei Wilkins IV, 163 steht ein zweiter, besserer text desselben; vgl. Reusch I, 93. Was sich nur in dem bei Wilkins III, 717 abgedruckten texte findet, ist in [ ] eingeschlossen.

liber, qui Obedientia christiani hominis vocatur. Item translatio Novi Testamenti in lingua Anglicana a Willelmo Hychyns, alias Tyndal, corrupta. Item alius liber, qui Revelatio Antichristi intitulatur. Item alius liber, qui Dialogus inter patrem et filium vocatur. Item alius infamis liber, qui De sepultura missae rythmico sermone vernaculo compositus est. Item alius, qui Introductio in epistolam Pauli ad Romanos inscribitur. Item alius, qui Supplicatio mendicorum nominatur. Item alius liber, qui Practica praelatorum, et alius qui vocatur A B C to the prelacy, et alius qui vocatur Defensorium pacis, et alius, qui vocatur Dialogus inter generosum et rusticum. Item alius in vituperium Divi Thomae quondam archiepiscopi Cant.

[Item alius, qui De abroganda missa privata Martini Lutheri inscribitur.

Alius, qui Enarrationes Martini Lutheri in epistolas Petri nominatur.

Alius, qui Lutherus in epistolas Pauli et Judae vocatur.

Alius De votis monasticis Martini Lutheri.

Item Lutheri commentarius in epistolam Pauli ad Galatas.

Item Annotationes Johannis Oecolampadii de genuina verborum Domini, Hoc est corpus meum, expositione.

Item Commentarius Johannis Oecolampadii in postremos tres prophetas, nempe Aggeum, Zachariam et Malachiam.

Item Johannis Oecolampadii liber in epistolam Johannis catholicam.

Demegoriarum farrago annotationum, ex ore Huldrici Zwinglii.

Commentarius Pomerani in quatuor capita epistolae ad Corinthios.

Annotationes Pomerani in Deuteronomium et Samuelem.

Item Pomeranus in Psalmos.

Francisci Lamberti Avenionensis in Divi Lucae evangelium commentarii.

Francisci Lamberti commentarii in Joelem prophetam.

Farrago omnium fere rerum theologicarum, Francisco Lamberto auctore.

Francisci Lamberti in Sophoniam, Aggeum et Zachariam.

Franciscus Lambertus in Amos, Abdiam et Jonam prophetas.

Nova scholia Philippi Melanchthonis in Proverbia Salomonis.

Commentarii Philippi Melanchthonis in epistolam Sancti Pauli ad Colossenses.

Annotationes Philippi Melanchthonis in epistolam Pauli ad Romanos et unam ad Colossenses.
Translatio sententiarum Salomonis ad Hebreum a Philippo Melanchthone.
Lambertus in Oseam.
Annotationes Christophori Hegendorphini in Sancti Marci evangelium.
Job cum commentariis Johannis Brentii.
Ecclesiastes Salomonis cum commentario Johannis Brentii.
Item Johannis Brentii exegesis in Divi Johannis evangelium.
Andreae Althameri Brentii annotationes in epistolam Jacobi.
Commentarius Lutheri in Sophoniam.
Commendaticia brevis Lutheri ad Othonem Brunfelsium de vita, candore, doctrina et martyrio Johannis Hussi.
Responsio Johannis Tindall ad dialogum Thomae Mori militis, in sermone Anglicano.
Item alius liber, qui intitulatur: The disputation of purgatory, editus per Johannem Frizthe.
Felinus super Psalterium.
Brentius super Ecclesiasticum.
Brentius in Johannem.
Hegendorphinus in Marcum.
Pandecta Othonis.
Catalogus virorum illustrium.
Lambertus in Lucam.
Bucerus super quatuor evangelia.
Annotationes Justi Jonae in Acta apostolorum.
Matrimonium Johannis Tindall.
Alius liber compilatus per fratrem Willielmum Roy contra septem sacramenta ecclesiae.]

Qui quidem libri una cum multis aliis pestiferis partim a Willelmo Hychyns, alias Tyndal, partim a Simone Fishe, Willelmo Roy et Richardo Bryghtwell, [partim a Luthero, Pomerano, Francisco Lamberto, Huldrico Zwinglio, Johanne Brentio, Philippo Melanchthone, Christophoro Hegendorphino, Andrea Althamero Brentio] eorumque complicibus compositi sunt.

Et quia multi libri haeretici in lingua Latina a Luthero, Lamberto, Pomerano, Zwinglio, Oecolampadio, Bucero, Melanchthone, Carolstadio, Brentio, Jona, Westhemero, Hegendorphino, Johanne

Agricola, Urbano, Brismano, Andrea Knopkyn, Simone Hesso, Johanne Veltkirch, Ottone Brunfelsio, Wessello compositi et editi, et quidam etiam alii libri nullius auctoris nomine prodeuntes, cujusmodi est liber ille, qui De veteri et novitio Deo inscribitur, item alius, qui Piae precationes [nomine venit], alius, qui Oeconomia christiana vocatur,

[Alius qui Processus consistorialis martyrii Johannis Husse intitulatur.

Alius in sermone Anglicano, vocatus The prologue into the fifth boke of Moyses, called Deutoronomy.

Alius nuncupatus The first boke of Moyses, called Genesis.

Alius qui inscribitur The prologue into the thirde boke of Moyses, called Leviticus.

Alius qui intitulatur The prologue into the fourthe boke of Moyses, called Numeri.

Alius qui vocatur The prologue into the seconde boke of Moyses, called Exodus.

Alius nuncupatus The somme of Scripture.

Alius nominatus The exposition into the seventh chapter to the Corinthians.

Alius nominatus Hortulus animae, in sermone Anglicano.

Complanationes in Isaiam.

Complanationes in Hieremiam.

Capita in Oseam.

Capita in Abacuc.

Unio dissidentium.

Confessio exhibita Caesari in comitiis Augustae, an. Dom. MDXXX,] omnes innumeris erroribus et pestilentissimis haeresibus pleni, brevi gregem dominicum infecturi videntur, si in vulgus prodire et passim ab omnibus nihil in iis non rectum subesse suspicantibus lectitari possent ....

VII.

Hinter „Certain Injunctions" vom jahre 1539 [1] steht:

*

1 Actes and Monuments ... by John Foxe, London s. a., s. 572. Das stück steht nur in der sehr seltenen ersten ausgabe des buches von J. Fox, nicht in den späteren.

Hereafter folow the names of certen bokes, whiche, either after this injunction or some other in the said kinges daies, were prohibyted, the names of which bokes heare folowe in order expressed.

Miles Coverdall

First the whole Bible.

Item the New Testament.

Item a general confessyon.

Item the actes of the disputation in the councel of the Empire at Regenspurge.

Item a short recapitulation or abridgement.

Item a confutation touching the protestatyon of Doctor Barnes.

Item the christen state of matrimony.

Item a very excellent and swete exposition upon the XXII psalm of David called in Laten Dominus regit me.

Item the old faith.

Item the order that the church and congregation of Christ in Denmarke and in manye other places of Germany dothe use at the supper of the Lorde and at the ministration of the blessed sacrament of baptisme and holly wedlocke.

Item a faithful and true prognostication upon the yere 1536, translated out of high Almain into English.

Item Psalmes and songes, drawn as is pretended out of holy Scripture.

George Joy.

First thexposition of Daniel the prophet, gathered oute by Phillip Melanchton, Jhon Oecolampadius, Chonrade Pellicane, and oute of Jhon Draconite etc., translated into English.

Item David's Psalter, translated into English.

Item Jeremye the prophete, translated into English.

Item an Apology against Willam Tindall.

Item a boke called the prophet Esay, translated into English.

Item the subversion of More's false foundation.

Item a present consolation for the sufferaunce of persecution for rightuousnesse.

Theodore Basille alias Thomas Beacon.

First a new yeres gift.

Item David's harpe, full of most delectable harmony, newlye stringed and set in tune.

Item the golden boke of christen matrimony.

Item Newes out of heaven.

Item a christmasse banket garnished with many pleasant and dainty dishes.

Item the true defence of peace.

Item a potation or drinking for the holy time of lent.

Item an invective against the mooste wycked vice of swearing.

Item the right path way unto prayer.

Item the new pollicy of warre.

Item a new cathechisme.

Item a pleasant new nosegay.

Item christmasse carols very new and godly made by the said Theodore Basil, otherwise called Thomas Beacon.

William Tindall. First the New Testament in divers poyntes.

Item the obedience of a christian man.

Item an answer of syr Thomas More's dialogue.

Item a boke called the prophet Jonas, teching to understand the right use of Scripture.

Item a treatise of the justification by faith onlye, otherwise called the parable of the wycked Mammon.

Item the parable and complainte of a ploweman unto Christ.

Item a boke touching the church.

Item a godly disputation between a chrysten shomaker and a popish persone.

Item the disclosing of the manne of synne.

John Frith. Firste a letter sent by Jhon Frithe unto the faithful folowers of the gospel.

Item a treatise made by the said Jhon Frythe, whyles he was prysonner in the tower of London.

Item a boke made by the said Frith, prisonner in the towre of London, aunswearinge unto master Moore's letter.

Item the New Testamente of William Tracye esquire, expounded both by William Tindal and Jhon Frith.

Item a booke against the sacrament made by John Frithe.

Item a mirror or glasse for them that be sycke and in paine, translated out of Douche into Englishe.

Mels Coverdalle. Item an exposition upon Magnificat, translated out of Laten into English.

Item the original and springe of all sects and orders, translated out of Duch into English.

Item the old God and the new.

William Turner. First a comparison betwene the old learning and the newe, translated oute of Latene into English.

Item the abridgement of Unio dissidentium, translated out of Laten into English.

Translated by Fysh. Item the hunting of the foxe.

Item the summe of holy Scripture.

Item the booke of marchaunts, right necessary to all folkes, newly made by the Lord Pantapole.

Item the spirituall nosegay.

Roberte Barnes. First a suplication made by the saide Barnes unto the kinges majestye.

Item a boke in articles touchinge christian religion.

Richard Tracy. Fyrste a booke called the preparation to the crosse and death.

John Bale alias Haryson. First a briefe chronicle concerninge the examination of the death of syr Jhon Oldcastel, the Lord Cobham.

Item a preface against the genealogy of Jhon Huntington.

Item a mistery of iniquity disclosed and confuted by the said Jhon Bale.

Item the image of both churches.

Item the second and third part of the image of both churches.

Item the disclosyng the man of synne, made by Bale naming him self Harrison.

John Goughe. Item the doore of holy scripture made by Jhon Goughe.

Item the Lordes flaile made by J. Solme.

Rederick Mors. Item the lamentation against the city of London, made by Redericke Mors.

Henry Stalbridge otherwyse Bale. Item an epistle exhortarye, made by Henrye Stalbridge.

Item a worke concerning bothe partes of the sacrament made by Melancthon.

George Joy. Item the exposition of Daniell the prophete made by Melancthon.

Item the image of a counterfaite bishop made by Luther.

Item the obedience of a christian man, compyled by William Tindall.

Urb. Regius. Item the medicine of life by Urbanus Regius.

Item common places of scripture.

Apologia Melanc- Item the confession of the Germains, with the defence of the same.

thonis Pomeran. Item a compendious letter which Jhon Pomerane curate of the congregation of Wittemberge sente to the faithfull congregatyon in England.

Sawtry Item the defence of mariage of priestes, made by James Sawtrye.

Item ten places of scripture by whom it is proved, that doctrines and traditions of menne ought to be avoyded.

Item a consolation for christen people to repaire againe to the Lordes temple with certain places of Scripture, truelye applyed to satisfye theyr myndes for the expellyng of idolatry.

Item the epistle exhortatorye of an Englishe christen unto his dearly beloved countrye of Englande.

Item the image of a very christian bishop and of a counterfait bishop.

Luther translated by Tindall. Item an exposition upon the VI and VII chapters of Matthew.

Item the lanterne of light.

Item a path way unto holy Scripture.

Item a treatise called the new additions.

Item the liberty of a christen man.

Item the practise of prelates.

VIII.

The names of books prohibited, delivered [by Bishop Bonner of London] to the curates 1542 to the intent, that they shall present them with the names of the owners to their Ordinary, if they find any such within their parishes [1].

The Disputation between the father and the son.

The Supplication of beggars, the author Fyshe.

The Revelation of Antichrist.

The Practise of prelates (written by Tyndale).

The Burying of the mass, in English in rhyme.

The book of Friar Barnes, twice printed.

The Matrimony of Tyndale.

The Exposition of Tyndale upon the 7 chapter to the Corinthians.

*

1 G. Burnet, History of the Reformation, Oxford 1865, IV, s. 517.

The Exposition of Tyndale upon the epistles canonick of St. John.

The New Testament of Tyndale's translation, with his preface before the whole book and before the epistle of St. Paul ad Ro.

The preface made in the English Prymmers by Marshall.

The Church of John Rastall.

The table, glosses marginal and preface before the epistle of St. Paul ad Romanos of Thomas Mathews' doing, and printed beyond the sea without privilege, set in his Bible in English.

The A B C against the clergy.

The book made by Frier Roye against the seven sacraments.

The wicked Mammon.

The Parable of the wicked Mammon.

The Liberty of a christian man.

The book called Ortulus animae, in English.

The Supper of the Lord, of George Joye's doing.

The Disputation of John Fryth against purgatory.

The Answer of Tyndale unto sir T. More's Defence for purgatory.

The first book of Moses, called Genesis.

The Prologue before the second book of Moses, called Exodus.

The Prologue before the third book of Moses, called Leviticus.

The Prologue before the fourth book of Moses, called Numeri.

The Prologue before the fifth book of Moses, called Deuteronomy.

The Obedience of a christian man.

The book of .... made by John Owldecastell.

The Sume of Scripture.

The preface before the Psalter in English.

All Calvyn's works.

All Luther's works.

The Dialogue of Goodeale.

The Defensorium pacis of Sasseyn's translation into English.

The Summe of christianity.

The Mirrour of glass of those that be sick and in pain.

A little treatise in French of the supper of the Lord, made by Calvyne.

The Dialogue between the gentleman and the ploughman.

The book of Jonas in English.

IX.

A proclamation for the abolishing of English books after the death of Ann Askew, set forth by the king, anno 1546, the 8 day of July [1].

... First, that from henceforth no man, woman or person, of what estate, condition or degree soever he or they be, shall after the last day of August next ensuing receive, have, take or keep in his or their possession the text of the New Testament of Tindall's or Coverdale's translation in English, nor any other, than is permitted by the act of parliament, made in the session of the parliament, holden at Westminster in the four and thirtieth and five and thirtieth years of his majesty's most noble reign; nor after the said day shall receive, have, take or keep in his or their possession any manner of books printed or written in the English tong, which be or shall be set forth in the names of Frith, Tindall, Wickliffe, Joy, Roy, Basil, Bale, Barnes, Coverdale, Turner, Tracy, or by any of them, or any other book or books containing matter contrary to the said act, made in the year 34 or 35 ....

X.

A proclamation set outh by the king and queen for the restraining of all books and writings tending against the doctrine of the Pope and his church [1555] [2].

... The king and queen ... straitly charge and command, that no person or persons, of what estate, degree or condition soever he or they be, from henceforth presume to bring or convey, or cause to be brought or conveyed into this realm any books, writings or works hereafter mentioned; that is to say, any book or books, writings or works made or set forth by or in the name of Oecolampadius, Zuinglius, John Calvin, Pomerane, John a Lasco, Bullinger, Bucer, Melanchton, Bernardinus Ochinus, Erasmus Sarcerius, Peter Martyr, Hugh Latimer, Robert Barnes, otherwise called Fryar Bale, Justus Jonas, John Hooper, Miles Coverdale, William Tyndall, Tho. Cranmer, late archbishop of Cant., William Turner, Theodore Brasil, otherwise called Tho. Beacon, John Frith, Roy,

*

1 Wilkins IV, 1. 2 Ibid.

and the book commonly called Hale's chronicle, or any of them in the Latin tongue, Dutch tongue, English tongue, Italian tongue, or French tongue; or any other like book, paper, writing or work, made, printed or set forth by any other person or persons, containing false doctrine, contrary and against the catholic faith and the doctrine of the catholic church; and also that no person or persons presume to write, print, utter, sell, read or keep any, or cause to be written, printed, uttered or kept any of the said books, papers, works or writings, or any book or books, written or printed in the Latin or English tongue concerning the common service and administration set forth in English, to be used in the churches of this realm, in the time of king Edward the sixth, commonly called the Communion book or book of common service and ordering of ministers, otherwise called the book set forth by authority of parliament for common prayer and administration of the sacraments, or to be used in the mother tongue within the church of England ...

2.

Verzeichnisse verbotener bücher aus placaten Karls V, 1524 bis 1540.

I.

In einem placate vom 23 Merz 1524 [1] werden verboten:
Ewangelie van St. Matheus mit die glose dair inne gestelt.
Die somme van die godlijcke gescriften.

II.

In einem placate d. d. Mecheln 17 Juli 1526 [2] heißt es:
Ghebieden ende statueren voorts, dat de boucken van Martinus Luther, metgaders Pomerani, Carolostadii, Melanthonis, Ecolampadii, Francisci Lamberti, Jonae ende andere zyne adherenten met hem ghevoelende, ende alle evangelien, epistelen, prophetien ende andere boucken van der helegher Schrifturen, in Duutsch, Vlaemsch ofte Walsche, gheappostilleert, ghegloseert ofte hebbende prefatie oft prologue, inhaudende dolijnghen ofte erreuren ofte doctrine van den voorseyden Luther ende zyne adherenten, by der helegher kercke ghereprobeert ofte repugnerende der ghemeene leerijnghe ende doctrine van der zelver, waer ende in wat plecken de zelve gheschreven ofte gheprent zijn, metgaders alle die boucken, die zonder tytele gheprent zijn, inhoudende ghelijcke doctrine ende leeringhe, ghebroght zullen worden in eene openbare plaetse ende aldaer te pulfere verberrent, op peyne, in dien yemandt naer de

1 J. G. de Hoop Scheffer, Geschiedenis der Hervorming in Nederland, in Studien en Bijdragen (1870) I, 448. 2 Tweeden druck van den ersten bouck der Ordonancien, Statuten, Edicten ende Placcaerten u. s. w., Ghendt 1639, s. 103.

publicatie van desen bevonden werdt de voorseyde boucken by hem thebbene, dat die ghebannen sal worden uut onsen lande ende graefschepe van Vlaendren, op de verbuerte van zynen liifve ende goede.

III.

In einem placate vom 14 October 1529[1] (und in einer ordonnanz vom 7 October 1531) wird verordnet:

... Premiers, que nul de quelque sexe, nation, estat ou condition, ne s'advance d'oresenavant imprimer ou escrire, faire imprimer ou escrir, vendre, achetter, distribuer, lire, garder, tenir soubz soy ou recepvoir, prescher, instruire, soustenir ou deffendre, communiquer ou disputer, publiquement ou secretement, ou tenir conventicles ou assemblees des livres, escritures ou doctrines, ou aulcunes d'icelles, qu'ont faict ou faire pourroyent ledict Martin Luther, Joannes Wyccleff, Joannes Huus, Marcilius de Padua, Ecolampadius, Ulricus Zwijnglius, Philippus Melanthon, Franciscus Lambertus, Joannes Pomeranus, Otto Brunfelsius, Justus Jonas, Joannes Puperis et Gorcianus, ou aultres aucteurs de leur secte, heretiques, erroniques ou abusives, reprouvez de l'eglise: ny aussy de doctrines de leurs adherens, fauteurs et complices. Ne les Nouveaulx Testamens, imprimez par Adriaen de Berghes, Christoffels de Remonda et Joannes Zel, plains des heresies Lutherianes ou aultres, et pour telz reprouvez et condempnez par la faculté des theologiens de l'université de Louvain. Ne semblablement aulcuns livres, qui depuis dix ans encha ont esté imprimez ou escritz sans declaration des aucteurs, des imprimeurs ou escrivans, ny du temps ou lieu esqueles ils auroyent esté composez, escrits ou imprimez. Ny semblablement le Nouveau Testament, ny les evangiles, epistres, propheties ny autres quelsconques livres en Franchois ou Thiois, ayans prefaces ou prologues, apostilles ou gloses, contenans ou sentans aulcune maulvaise doctrine ou erreur, ou aulcunement deroguans, repugnans ou contraires à la foy christienne, aux sacramens, aux commandemens de Dieu et de l'eglise, ou à la doctrine d'icelluy. Ny semblablement paindre ou pourtraire, ou faire paindre ou pourtraire, avoir, tenir ou garder aucunes images, pourtraitures, peinc-

1 Tweeden druck s. 507.

tures ou figures opprobrieuses de Dieu et de la benoicte vierge Marie ou de ses sainctz: ou de rompre, casser ou effacer les images ou pourtraitures, quy seroyent faicts à l'honneur, souvenance ou remembrance de Dieu et de la vierge Marie ou des sainctz approuvez de l'eglise.

IV.

In einem placate vom 22 September 1540 [1] wird verordnet:

... In den eersten, dat niemant, van wat state ende condicie hy zy, en sal moghen onder hem hebben, vercoopen, gheven, draghen noch lesen, preken, instrueren, sustineren ende defenderen, communiceren ofte disputeren, heymelicken oft openbaerlicken, van de leerijnghen, schrifturen ende boucken, die ghemaect hebben ofte souden moghen maken Martin Luther, Jan Wiclef, Jan Hus, Marcilius de Padua, Ecolampadius, Ulricus Zwijnglius, Philippus Melancthon, Franciscus Lambertus, Joannes Pomeranus, Ottho Brunfelsius, Justus Jonas, Joannes Puperi ende Gorcianus oft andere authueren van haerlieder secte ofte van andere heretyke ofte dwalende secte, ghereprobeerd van der kercke, nocht oock de leerijngen van haren adherenten, fautueren ende complicen, nochte die Nieuwe Testamenten gheprent by Adriaen van Berghen, Christophorus de Remunda ende Joannes Zel.

Phrases Scripturae divinae.
Interpretatio nominum Caldeorum.
Epithome topographica Vadiani.
Paralipomena rerum memorabilium.
Historia de Germanorum origine.
Commentaria in Pitagore poema.
Commentaria in phisicam Aristotelis per Walcurionem.
Eobani Hessi opera.
Dominicae precationes Griphii.
Methodus in precipuos Scripturae divinae locos.
Erasmi Sarcerii Cathecismus.
Scholia ejusdem in evangelia secundum Mattheum, Marcum et Lucam.
Postilla ejusdem in evangelia dominicalia per totum annum.
Idem de ratione discendae theologiae.

1 Tweeden druck s. 122.

De instituenda vita et moribus corrigendis.

Parenesis Christoffori Hegendorphini.

Ejusdem christiana institutio studiosae juventutis, cum expositione orationis dominicae Philippi Melanthonis.

Epithome cronicarum, wesende in Latijn ende in Duutsch.

Annotationes Sebastiani Munsterii in evangelium secundum Mattheum.

Ende de speelen, die cortelijngh ghespeelt zijn gheweest in onse stadt van Ghendt by den neghenthien cameren, op het refereyn, Welck de mensche stervende den meesten troost es Noch insghelijckx eenighe andere boucken, die sindert achthien jaren haerwarts gheschreven ofte gheprent zijn gheweest zonder declaratie van den prenters, schrivers, tijdt ofte plaetse.

3.

Index der Löwener theologischen facultät vom jahre 1546.

Dieser Index steht hinter einem placate d. d. Brüssel 30 Juni 1546 [1], in welchem u. a. bestimmt wird:

Eerst, dat niemand, van wat qualiteyt, state, lande ofte conditie hy zy, en sal moghen prenten ofte schriven, coopen ofte vercoopen, voorts gheven, lesen, bewaeren, ofte onder hem houden oft ontfanghen eenighe van den boucken, die by dien van der facultheyt van der theologien in der universiteyt van Leuven ghereprobeert, ghedoempt ofte verclaert zijn suspeckt, van den welcken die declaratie zal gheprent worden binnen der zelver universiteyt van Luevene, by Servaes van Sassen, prenter aldaer residerende.

Ferner enthält das placat u. a. die bestimmung:

Dat de ghene, die also zullen gheadmitteert ende gheapprobeert wesen schole te houdene, naer dien sy den kinderen haerlieder Alphabet, Pater noster, Ave Maria ende haerlieder Gheloove, Confiteor ende zeven Salmen gheleert zullen hebben, niet en zullen in die particuliere scholen moghen lesen ofte leeren andere boucken, dan die hier naer volghen, op ghelijcke peyne, als int voorgaende articule ghespecificeert ende verclaert staet.

Figura declinationum et conjugationum. Grammatica Joannis Murmellii. Grammatica Hermani Torrentini. Grammatica Joannis Brechtani. Grammatica Joannis Despauterii. Sintaxis Erasmi Roterodami. Compendium Joannis Rivii in grammaticam, dialecticam et rhetoricam. Cato. Fabulae Aesopi. Dia-

*

1 Tweeden druck s. 134.

lectica Caesarii. Dialectica et Rhetorica Rodolphi Agricolae. Comediae Terentii. Familiares epistolae Ciceronis. Virgilius. Ovidius in Metamorphosi. Lucanus. Horatius. Commentaria Caesaris. Titus Livius. Valerius Maximus. Officia Ciceronis. Ejusdem moralia et de amicitia, senectute et paradoxa. Ejusdem Tusculanae quaestiones. Ejusdem Rhetorica ad Herennium. Compendium Trapezontii super rhetorica. Institutiones oratoriae Quintiliani. Orationes Ciceronis. Tres libri Ciceronis de oratoria. Liber partitionum oratoriarum. Topica Ciceronis cum commento Boetii. Topica Boetii. Epistolae Ciceronis. Evangelia dierum dominicarum et festorum, interpreterende de selve alleenlick grammaticaliter. Hymni servientes tempori.

In Graecis literis.

Cleonardus. Sintaxis Varennii. Theodorus Gaza. Constantinus Lascaris. Fabulae Aesopi. Sententiae Menandri. Batrachomyomachia. Lucianus. Isocrates. Zenephon. Orationes Demosthenis. Homerus. Aristophanes. Hesiodus. Plutarchus.

Das placat schließt:

Ghegheven in onse stadt van Brussel onder onsen contrezeghele hier op ghedruckt in placcate, den laetsten dagh van Junio, int jaer vijfthienhondert zes-enveertigh. Aldus onder geschreven: By den keyser. Ende gheteeckenet: Verreyken.

Hier naer volght [1] het Cathalogum van den verboden boucken naevolghende der voorgaende ordonnancie.

Die Deken ende Faculteyt der heligher Theologien in de Universiteyt van Leuven den goedertieren leser saluut. Es van 9 Meye 1546.

Om te nieten te doene alle errueren ende heresien, in desen Nederlanden verscheedelicken verspreyt, hett de Keyserlicke Majesteyt onder andere profitelich ghedocht en orboirlick, datmen uut den handen des ghemeenen volcks trecken zoude alle schadelicke ende bederfflicke boucken, der welcke hedensdaeghs zeer vele es alomme, Latijnsche, Duutsche ende Walsche (oock behalven de ghene, die de zelve K. M. duer zijn mandamenten in voorleden tyde ghedaen zijnde, hadde ghecondemneert) want overmids tlesen

*

1 Tweeden druck s. 141.

van alzo danighe boucken ende ghebruuck, die leecke lieden stercke-licken ende stoutelicken versmaeden huerlieder pastueren, prochianen, hoe oprechtelicken zy prekende zijn, ende bisschoppen ende oude doctueren, niet alleen eenen oft twee bysondere, maer oock allen te samen, oock de helighe generale concilien. Also dat om dese te helpene egheen remedien nauwelicks meer en zijn, overmidts dat alsulcke lieden gheenen anderen sinne oft verstant van der heligher Schrifturen ontfaen en willen, dan dien zy uut haerlieder boucken hebben ghesoghen, van den welcken zy oock gheensins en willen wijcken. Dese onghereguleertheyt ende onghetempertheyt (ten sy datse bedwonghen werde) twaer onmoghelick ten zoude wesen een bederffenesse der christelicker religien, twelck oock die Lutheranen selve (naer ons ghevoelen) niet ontkennen en zouden. Ten ghelijckt voorwaer der waerheyt niet, dat sy huerlieder ondersaten zulcken oorlof zouden willen toegheven, dat sy (die boucskens van Zwijng-lius van den Anabaptisten lesende) Martin Luther zouden versma-den, ofte Philippum, ofte Bucerum.

Hier om eyst, dat de K. Majest. ons de last heeft ghegeven, allen bibliotheken ende librarien ende boucken te onderzoucken ende inquisitie te doene, daer inne een zeer christelicken werck doende ende desen tijt zonderlijnghe van noode, ende zulck als zijnder goedertierenheyt wel betaemt. Maer es ons nochtans zeer molest en zwaer gheweest, ende vul om veel haets ende nijdts van den zommighen te bejaghene. Ende al eyst dat wy met opghe-setten wille neerstelicken hebben toeghesien, dat wy niemandt zon-der sufficiente redene ende zaeke en zouden in dese onse censure ende condemnatie bezwaren, ofte teghen yemandt yet haetelicks statueren oft ordineren, nochtans om meer openlick dat te verclaren, so willen wy met corte woorden den lesere van desen van zommighe dijngen vermanen.

Ten eersten, dat die K. M. bevolen heeft, datmen wech doen zoude die boucken, niet alleen openbaerlicken heresie inhaudende, maer oock al zulcke, die der heresien zeer by ende naer anclevende zijn, oft in hemlieden begripen, tghene dat als nu ter tyt van den leecken ende ongheleerden zonder pericule van heresien niet en zoude moghen ghelesen worden: want, alsoo danighe schriften ont-rysen nu zomtijds eenighe catholijcken schrivers, ofte duer incon-sideratie, ofte onachtsaemheyt, ofte duer onwetentheyt ofte ver-

Van boucken die de heresien naerby commen.

metenheyt, by zonder want der componisten van boucken een ontallicke groote menighte es. Ende hier omme en zijn alle boucken by ons ghecondempneert ende hier geteekent, niet teenemael suspect van heresien, maer onder vele die van heresie suspect zijn, so esser zommighe die beter zijn niet ghelesen dan ghelesen in desen periculuesen tijd ende beeter uut den handen van den ghemeenen peupel ende der jongheren, dan daer in te zyne.

Dat eenighe boucken hier onderghedenommeert niet teenemael suspect en zijn van heresien, maer nochtans dat die beter zijn niet ghelesen dan ghelesen.

Ten anderen, want hedens-daeghs (so Paulus seyt) vele loose bedrieghelicke werckers zijn, de welcke alzo zy openbaerlicken die Lutherie niet een dorren belyden, so studeren zy nochtans heymelicken met haren schriften die simpele te verleyden. Zo eyst van noode gheweest, eenighe boucken te condemneren, daer die zommighe hemlieden af moghen verwonderen by aventure. Maer dese alzodanighe boucken ghecompareert ende gheleken oft teghen overghestelt zijnde der doctrinen van Luther ende ander adversanten des heligen christen gheloofs, zal bevonden worden, dat zy gheen zaecke van verwonderen en zullen hebben.

Angaende de Bibelen.

Ende als angaende de Bibelen, daer zijnder zommighe, die zonder eenigh twyfel weerd zijn om ghedamneert te zyne, ende bysonder Walsche ende Duutsche: want in alzulcke den sin der heligher Schrift merckelicken ende openbaerlicken es ghecorrumpeert ende ghevalscht, oft in transfereren ende oversetten, oft in meer an te hanghen, oft in wat achter te laten, in zulcker voughen, datmen den ouden oprechten text der Bibelen in vele plaetsen niet moghelick en ware te ghekennen, zo groot is die diversiteyt ende verschil.

Vande zelven.

Daer zijn oock zommighe Bibelen, die in haer opschrift ende titel beloven te volghen die editie oft uutgheven des boucks te zyne nae tinhaud van den ouden Latijnsche interpretatuer oft oversettere, ende dat zy in haer Walsche ende Duutsche interpretatie der Latijnscher oversettinghe volghen, twelck zy nochtans niet en doen, maer in den zelven bouck mijnghelen veel dijnghen uut den Griecsche, wech nemende uut den middel des text der Schrifturen tghene dat die oude Latijnsche oversettijnghe in heeft. Twelck eyst dat toeghelaten wordt, zo eyst van noode dat cortelicken gheschieden zal een leelicke confusie ende turbatie der heligher Schrift ende een groote menighfuldigheyt in de Schrifturen, die nochtans behoort aldermeest eenvuldigh te wesen over al.

Zijn oock noch zommighe ander Bibelen, daer den text van den ouden Latijnschen oversettere ende interpretateur zeer ghetrauwelic ghevolght werdt, maer die prenters hebben hem daer inne ontgaen, dat zy zommighe praefatien ofte voor-prologhen, oft annotatien, byteeckenijnghen, oft argumenten, dat is, cortelicke begripen der boucken ende epistelen, ofte registeren ghenomen hebben van zulcke lieden, wiens ghetrauwigheyt hemlieden niet ghenough ghebleken en es. Ende also eyst ghebuert dat het ghemeene volc int middel vanden Bibelen vele dijnghen onwiselicken leset, die uut Lutheraensche expositien ende glosen van woorde te woorde ghenomen zijn. Alsoot ghebuert es in de praefatie ofte voor-prologe in den bouc Job, die van Jan Brentius (God wouts) ghenomen es. Een ander printer heeft vor Sente Pauwels epistelen ghestelt, in de plaetse van der prologhen, een schrift van Philips Melanchton, verswighende nochtans den naeme alomme van den ghecondemneerden aucteuren.

Prefatien vande Bibelen.

Jan Brentius.

Philips Melanchton.

Die sommighe exorbiteren ende verabuseren hemlieden zeere mids desen, dat sy in de corte besluyt-redenen voor die capitelen valscheyt mijnghelen: want sy willen schynen die capitelen te verclaren ende in corte te sommeren, maer zy bederven ganschelicken die zelve in der waerheyt. Ende dat meer is, diewils in den beelden ende figuren ende oock tafelen werden ghestelt in forme, van woorde te woorde, die sententie der Schrifturen, also nochtans, dat sy daer mede den volcke heymelicken te kennen gheven uut der maaten dommelicke heresien: twelcke ghy claerlicken bevinden muecht by dit naevolghende exempel. Zy zetten voor een annotatie oft anmerckijnghe: Om spyse ende dranck es niemand te veroordeelen. Twelcke waert datmen in Paulo lase, anmerckende ende considererende die consequentie vander disputatien der woorden Pauli, dat es, die meenijnghe vanden voorgaenden ende naevolghenden woorden Pauli, tsoude zonder perikel zijn: want den zin van Sente Pauwels woorden es, dat een christen mensche gheen zonde en doet daer inne, dat hy yet eedt ofte drijnckt dat Moyses verboden heeft. Nochtans dat selve woort Pauli alzo alleen by annotatien van dese lieden anghesedt, wordt van den ghemeenen peuple alzo ghenomen ende verstaen, recht oft een christen mensche gheen zonde en dede daer an, dat hy teghen tghebodt der helligher kercken vleesch aete in den vasten. Dien voorseyde

Corte besluyt-redenen vande capitelen.

Interpretatie vanden sin van Sinte Pauwels vande woorden, Om spyse ende dranck etc.

exemple es ghelijck dese navolghende annotatie, als zy annoteren ende by teeckenen, dat die leeringhe, gheboden ofte traditien der menschen te verworpen zijn. Item, datmen met uutwendighe ceremonien Godt nier eeren en zoude, ende vele des ghelijcken. Over des voorseyt es, wordet tghemeen volck te valle ghebraght, die met die woorden des gheloofs alzo wel niet onderwesen en zijn, bysondere wanneer sy an eenigen schalcken bedriegheliken instokere gheraecken.

Hier omme eyst, dat wy alzulcke Bibelen, al zijn sy anders oirbaer, ghejudiceert hebben ghenomen te werden uut de handen des ghemeenen volcs. Want om terstont slechtelicken yemant eenighe errueren te persuadere oft wijs te maeken, gheenen corteren wegh, dan onder tdecsel der Schrifturen een meester te wordene van valscher doctrinen: want dat schijnt sonder zorghe goede leerijnghe te zyne, datmen uut expresse woorden der Schrifturen schijnt te bewysen. Ende oft Godt so vouchde, datmen alzulcke diligentie dede om oprechte ende onghevalschste boucken te hebben, alsmen ziet doen ongevalschste pennijnghen te hebben in sprincen munte, also datmen die Bibelen niet alomme ende eenen yeghelicken nae zijn goet dijncken en liet prenten, bysonder met annotacien, glosen ende andere anhanckselen.

Oock so zullen die sommighe menschen begheeren, dat wy noch meer boucken anghenoteert hadden; maer die zullen weten, datse niet al tot onsen handen ghecommen en zijn, nocht ooc moogelic en waere om die te hebben, in groote menighte der boucken. Ende boven dien het behoorde also, dat met zommighe boucken men simuleren zoude op datmen duer de groote curieusheyt niet meer schade doen en zonde, dann proffijt. Ende nochtans duer dese boucken hier by ons ghecondemneert, daer wy tghetal af hier naer ghesedt hebben, magh een yeghelick by hem zelven van den ghelijcken judiceren.

Ten lesten, die boucken van die K. M. hier voormaels ghecondemneert (te weten int jaer van XL, als ghenough bekent) hebben wy overghesleghen. Nochtans ter aventueren zullen wy de zelve uut der K. M. mandement repeteren, ende int hende vanden ghetale der boucken, hier repeterende, anhanghen.

Hier naer volght het ghetal van alzulcken boucken, als die

Doctoren in Theologien te Loeven (uut bevel der Keyserlicker Majesteyt, neernstelicken gheexamineert hebbende) ghecondemneert hebben als voor verboden boucken.

In den eersten worden ghestelt die Latijnsche Bybelen in oordene, zo hier naer volght:

Biblia impressa Parisiis per Robertum Stephani annis XXXII et XL, cum ipsorum indicibus.

Biblia impressa Antwerpiae per Anthonium Goinum anno XL, cum ipsius indice.

Biblia impressa Lugduni per Henricum Savore anno XXXVI, cum ipsius indice.

Biblia impressa Lugduni per Gulielmum Boule anno XXXVII, cum ipsius indice.

Biblia impressa Antwerpiae per Martinum Caesarem anno XXXIIII, cum ipsius indice.

Biblia impressa Basileae per Frobenium an. XXX et XXXVIII, cum ipsorum indicibus.

Biblia impressa Antwerpiae per Joannem Stelsium annis XXXVIII, XLI et XLII, cum ipsorum indicibus.

Biblia Lugduni per Scipionem de Gabiano an. XXXVI, cum ipsius indice.

Index bibliorum impressus Coloniae in aedibus Quentellianis an. XXIX.

Biblia Lugduni impressa anno XLI juxta veterem translationem, qua hactenus utitur ecclesia, Latine absque nomine impressoris, cum ipsius indice.

Biblia Lugduni apud Jacobum et Egidium Huguetam an. XL, cum ipsius indice.

Biblia Parisiis, per Petrum Regnault sub scuto Coloniensi anno XL.

Biblia Basileae apud Nicolaum Brylingerum an. XLIIII, cum ipsius indice.

Biblia Lugduni per Sebastianum Gryphium anno XLII.

Biblia Parisiis per Franciscum Gryphium annis XLI et XLII.

Biblia Lugduni per Theobaldum Paganum anno XLII.

Biblia Lugduni apud Hugonem a Porta anno XLII.

Biblia ejusdem de anno XLIIII, cum ipsius indice.

Biblia Basileae cum annotationibus Sebastiani Munsteri anno XXXV.

Biblia ejusdem Sebastiani impressa Tiguri anno XXXIX apud Christophorum Froschoverum cum inscriptionibus libris Bibliorum praefixis et praefatione Henrici Bullingeri. Ende andere desen ghelijcke.

Griecsche Bibelen.

Biblia graeca Argentorati apud Wolfium Cephaleum anno XXVI, cum praefationibus Joannis Lonicerii et inscriptionibus ac partitionibus libris Bibliorum praefixis.

Duytsche Bibelen.

Duytsche Bibel gheprent Tandwerpen by Jacobum Liesvelt int jaer XLII.

Duytsche Bibel Tandwerpen by Guilielmum Vosterman in de jaeren XXVIII, XXXIIII, XLIIII, XLV, met haren registeren.

Duytsche Bibel gheprent Tandwerpen by Henricum Peetersen int jaer XLI. Ende andere desen ghelijcke.

Walsche Bibelen.

Walsche Bibel gheprent Tandwerpen by Martinum de Keyser int jaer XXXIIII.

Walsche Bibel Tandwerpen by Antonium de la Haye int jaer XLI. Ende andern desen ghelijcke.

Nieuwe Testamenten in Latijn.

Novum Testamentum Parisiis per Robertum Stephanum anno XLIII.

Novum Testamentum Antwerpiae excusum typis Martini Merani an. XLI.

Novum Testamentum Antwerpiae per Joannem Batman anno XLI, cum cujusdam doctissimi declaratione brevi de evangelii et legis differentia, epistolis Pauli praeposita. Et si quae sunt his similia.

Nieuwe Testamenten in Duytsche.

Nieu Testament gheprent te Cuelen by Joannes Gymmic int jaer XXXI.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Joannes Cornelii, alias Heymerius int jaer XXVIII.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Jacob Liesvelt in de jaeren XLII, XLIII, XLIIII.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Godefridus van der Haghen, zonder anteekenijnghe des jaeres.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Martinus de Keyser in de jaeren XXXI ende XXXV.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Joannes Batman int jaer XLII.

Nieu Testament gheprent te Leyden by Petrus Janssen int jaer XXXVI.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Joannes van Loe int jaer XLV.

Nieu Testament zonder anteekenijnghe der plaetsen ende des prenters int jaer XLI.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen in den Mol by Henricus Petersen zonder naem des prenters daets.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Mattheus Crom in de jaeren XXXVIII ende XLI.

Nieu testament gheprent Tandwerpen by Stephanus Mirdmans int jaer XLV.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Simon Cock int jaer XLII.

Nieu Testament gheprent tot Leyden by Petrum Claessen int jaer XXXIIII.

Nieu Testament gheprent Tandwerpen by Antonius van der Haeghen int jaer XLI.

Nieu Testament, twelck op den tijtel aldus beghint: Dat Nieuwe Testament ons heeren Jesu Christi, met alder nernsticheyt oversien ende verduytst, met een vermaninge om allen christen menschen met groote nernsticheyt dat evangelium te lesen. Zonder jaer, plaetse ende prenter. Ende dierghelijcken.

Walsche Nieuwe Testamenten.

Nieu Testament Walsch, gheprent Thandwerpen by Guilielmum de Monte in de jaeren XL ende XLIII.

Nieu Testament Walsch, gheprent Thandwerpen by Henricum Petri, in den Mol int jaer XLIIII.

Nieu Testament Walsch, gheprent Thandwerpen by Joannem Richart in jaer XLIII. Ende andere desen ghelijcke.

In die tweede plaetse hebben wy geset (nae tvervolgh van A B C) andere boucken, zo wy best ghemoghen hebben.

A.

Henricus Cornelius Agrippa De vanitate scientiarum. Ejusdem Apologia pro eodem libro. Ejusdem De occulta philosophia.

Annotationes et scholia incerti authoris in chronica abbatis Uspergensis.

Anatomia excusa Marpurgi per Eucharium Cervicornum.

Annotationes in Gulielmum Postellum de orbis terrae concordia, incerti authoris.

B.

Martinus Borrheus in Ecclesiasten.

Nugae Nicolai Borbonii.

Hermanni Buscii carmen, additum Novo Testamento per varios authores carmine reddito.

Martini Buceri Enarrationes in epistolas Pauli. Responsio ejusdem ad Bartholomaeum Latomum. Ejusdem de vera in doctrinis, ceremoniis et disciplina ecclesiarum reconciliatione. Ejusdem Buceri Defensio contra Episcopum Abrincensem. Ejusdem Buceri De concilio et legitime judicandis controversiis religionis.

Henrici Bullingeri In omnes epistolas apostolicas, Divi videlicet Pauli XIIII et VII canonicas commentarii. De Scripturae sanctae authoritate et absoluta perfectione. Responsio ad Joannem Cochleum pro solida Scripturae authoritate et absoluta ejus perfectione. Commentarii in evangelium secundum Matthaeum et secundum Joannem.

Joannis Brencii Commentarii in evangelium secundum Lucam. In evangelium secundum Joannem, et in Acta apostolica. Commentarii in Iob.

Ende want dese drye zijn notoirlicke verlaters der heligher kercken, daerom oordeelen wy, dat alle huerlieder boucken moeten worden gheschuwet. Ende wy willen dat in ghelijcken tselve altijt verhaelt worde.

C.

Juris utriusque methodica tractatio Conradi Lagi.

Chronicon regum et regnorum authore Paulo Constantino Phrygione.
Christianae scholae epigrammatum libri duo, ex variis christianis poëtis decerpti.
Catechismus puerorum in fide, literis et moribus per Othonem Bruntsvelt.
Catechismus parvus pro pueris in scholis nuper auctus, incerto authore.
Christophorus Hegendorphinus De rhetorica legali. Ejusdem Methodus conscribendi epistolas cum locis dialecticis.
In Joannis Catacuzeni contra fidem Mahumeticam librum praefatio Gualteri Tigurini.

F.

Paulus Fagius in IIII capit. Geneseos.

G.

Joannes Gastius de exordio Anabaptismi.
Geographia universalis, Basileae per Henricum Petri.
Institutio catholica fidei orthodoxae per Gerardum Lorichium.

H.

Hermanni Bonni Chronica Lubeci.
Carmen Eobani Hessi additum Antonio Flamineo in psalmos aliquot.
Hermanus Hessus adjunctus Sebaldo Heyden.

I.

Index utriusque Testamenti absque nomine impressoris et loco, pene similis indici Bibliorum Roberti Stephani.
Epistola praefixa Epiphanio recens verso per Janum Cornarium medicum.
Joannis Spangebergii Herdessiani Margarita theologica.
Joachimi Camerarii Commentarii in Tusculanas quaestiones Ciceronis.
Joannis Loniceri Compendium in quosdam libros Aristotelis.
Joannis Calvini Institutio christianae religionis. Eiusdem Responsio ad Pighium de libero arbitrio.

L.

Parabola Petri Lignei Gravelingani.

Sententiae pueriles additae Leonardo Culman de vera religione.

M.

Paedalogia Petri Mosellani.
Melchior Clinc super quatuor libros Institutionum.

O.

Andreae Osiandri Adnotationes in harmoniam evangelicam.
Joannis Oldendorpii Progymnasmata forensia.
Onus Ecclesiae.

P.

Joannes Philonius De christiana institutione.
Philotheus Ireneus in aphorismis.
Pogii Florentini et Henrici Bebelii facetiae.
Precationes biblicae, Antverp. per Joannem Crinitum et per Martinum Caesarem. Ende andere dien ghelijcke.
Precationes christianae ad imitationem psalmorum compositae, incerto authore.
Praefatio Firmiani Chlori et annotationes in Divum Chrysostomum de dignitate sacerdotali.
Paraphrastica meditatio in sacrosanctam precationem dominicam Leopoldi Dickii.
Praefatio Joannis Herolt in Hugonem Eterianum de Spiritu sancto.
Praefatio Vincentii Obsopoei in Sanctum Marcum de lege spirituali.
Conradi Pellicani Commentarii in Novum et Vetus Testamentum.

Q.

Querela eloquentiae habens adjunctum Helleborum, authore Christophoro Hegendorphino.

R.

Rudolphi Gualteri Tigurini carmina pro argumentis in capita omnia Bibliorum.

S.

Joannis Sturmii De demonstratione liber. Idem De omissa ratione dicendi, et de literarum ludis.

Joannis Sartorii Exercitus selectissimarum orationum.

Stephani Doleti carminum liber.

Summa totius scripturae.

Summaria incerti authoris in Smaragdum super evangelia et epistolas totius anni, tam separatim, quam cum dicto authore impressa.

V.

Judocus Wilichius De pronunciatione rhetorica. Idem in erotematibus dialecticis.

Unio dissidentium dogmatum.

Duutsche boucken.

Der Joden biechte.

Het paradijs van Venus.

Een zuver tractaetken ghenaemt, Tijdcortijnghe der pelgrimagen des menschen levens, dat men broeder Jan Glapion toeschrijft.

Een zeer profytelick ende troostelijck bouxken van den gheloove ende hope, ende wat dat oprecht gheloove es ende welcke ghenade die mensche duer dat gheloove vercryghen magh: daer by staende een boucxken van der liefden.

Den rechten wech tot den eeuwighen leven, uut die vier evangelisten ende epistelen van Sinte Pauwels ghetoghen.

Dit es een boucxken van verduldigh lyden, welc Sinte Bernardt beschrijft.

Een schoon onderwijs van gheestelicker huushoudinghen, Justi Menii.

Eenen cleenen catechismus ofte onderwijs ende fundament des christelicken gheloofs, den cleenen kinderen ende allen simpelen menschen boven maeten nut.

Salus populi, met des cruepelen calengier.

Den kersten reghel, inhoudende een schoon testament der liefden.

Dat Paternoster uutgheleyt duer Mathiam Bywant.

Den wegh der behaudenessen.

Dat begrijp der gheheelder Bybelen.

Den geestelicken A B C.

Eenen schoonen liedekens-bouck, in den welcken ghy vinden zuldt veelderande liedekens, aude ende nieuwe.

Dit es een zuverlick bouxken, int welcke staen veel schoonder

leyssenen, in Latijn ende Duutsch, ende veel schoonder gheestelicke liedekens.

Refereynen int zotte, amoureuse ende wyse.

Dat gulden ghebede-bouxken.

Een devoot bouxken, ghenomen uut de helighe Schrift, int welcke begrepen zijn die principaele hooft-stucken, die X gheboden etc.

Een zeer schoon bouxken, in den welcken begrepen es een schoon verclarijnghe van den X gheboden, op dat Credo ende Pater noster.

Een troostelicke leerijnghe, hoe eenyeghelic ghewillighlicken dat cruus Christi zal draghen.

Summa der goddelicker Schrifturen, oft een Duutsche Theologie.

Kinder-leere ende Kinderghebet, a b.

Een battement van vier personagien: den Pastoor, den Medicijn, den Advocaet ende den Zot, ghenaemt Onnoosele.

Troostijnghe der goddelicker Schrift, an die in lichamelicker cranckheyt ghevallen zijn, ende hoe men voor die crancken bidden zal.

Expositie op die tweetste epistel van Sinte Pieter, ende op der epistelen Judae, zonder naem des autheurs.

Christelijcke onderwijsinghe tot den rijcke Gods.

Hier beghint een nieuwe devoot bouxken van myrrhe, hoe een mensch hem zal reguleren te leven ende te sterven.

Den spieghel der jungher.

Van den twaelf articulen des christen gheloofs, uutgheleyt van Sint Augustijn, ende by broeder Bouwen de Smed (Augustijn van Ypre) uut den Latine in Duutsche overghesedt.

Een waerachtighe pronosticatie ende almanack, uut die alder audste ende waerachtigste boucken der astronomien, tot dat hende der waereldt toe duerende, ghepractiseert duer Steven Wacker.

Der siecken troost: onderwisijnghe om gheern to sterven. Troostijnghe om den ziecken tot den rechten gheloove ende betrauwen in Christo te onderwysene.

Een christen ofte kermissbancket.

Een medecijn der zielen voor den ghesonden ende crancken in doots moot, ende allen menschen zeer proffitelick.

Den troost ende spieghel der ziecken ende den ghenen die in lyden zijn uut die helighe Schrift.

Een cort onderwijs uut der heligher Schrift, om de menschen te brijngen om gheerne te sterven.

Een boucxken hoemen die kinderen leeren sal in den rechten gheloove, duer een maniere eender vraghe ende andwoorde onderwysende.

De principael hooft articulen van allen dijnghen, die den mensche troostelick zijn ende van noode te weten, uut die helighe Schrift.

Een dialogus oft tsamen spreken, Polytes ende Anna, van der evangelie van den tween discipulen gænde tot Emaus, Luce ultimo.

Corte instructie ende onderwijs, hoe een yeghelick mensche met Godt enden zynen even naesten schuldigh es ende behoort te leven, ghemaect by meester Cornelis van der Heyden.

Van Christus vleesch ende bloet te eten ende te drijnken.

Dat recht fundament der christenen menschen, ende principael sticken der ganscher goddelicker Schrifture, duer Urbanum Regium.

Eenen gheestelicken almanack ofte laetbrief.

Een spel van zinnen op tderde, tvierde ende tvijfste capitele van twerck der Apostelen.

Deen boom der Schrifturen van zes personnagen, ghespeelt tot Middelburgh in Zeeland.

Den schilt ofte die wapene des gheloofs.

Der waerheyt onderwijs.

Refutatie van Salve Regina.

Een wederroup van tvaghevier, zonder naeme van den auctuer.

Een rapsodie begripende int corte tfundament der medicinen, met troostinghe der ziecken.

Een nieuwe zuverlicke vigilie int Duytsche, met den Pater noster.

Van dat gheloove in onsen zaligmaker Jesum Christum, zonder naem des autheurs.

Christelicke sermoenen op alle die evangelien van alle de sondaeghen ende de principael helige daeghen int jaer, oock op alle de daghen van den vasten, ghemaect by eenen devoten minder-broeder Claeys Pietersen.

Hoogh-duytsche boucken.

Een bouck gheheeten zeven-hondert ende vijftigh duytsche spraecken, Freydanc tot Worms.

Evangelium met den summarien ende epistelen van alle den sondagen, zonder naeme des actuers.

Enchiridion gheestelicke ghesanghen, zonder naem des autheurs.

Een spraecke van eender moeder met haer dochter, huer in een clooster te brijnghen.

Een schoon ende godlicke tijd cortijnghe eens kerstelicken lotboucks.

Walsche boucken.

Livre tres-utile de la vraye et parfaicte subjection des christiens.

Libellus de non timenda morte, sine nomine authoris aut impressoris, loci aut temporis.

Sermon tres-utile et salutaire du bon pastuer et du mauvais, prins et extraict du dixiesme chapitre de Sainct Jehan, composé et mis en rithme franchoise par Clement Marot.

La louange du mariage et recueuil des histoires de bonnes, vertueuses et illustres femmes, composé par maistre Pierre de l'Esuanderie.

Le manuël des christiens, contenant en soy les plus nobles et salutaires lieux de la saincte Escriture, touchant les commandemens et benefices du Seigneur nostre Dieu, avec plusieurs psalmes, cantiques et oraisons.

Le livre de vraye et parfaicte oraison.

D'un seul mediateur entre Dieu et les hommes Jesu Christ, sans autheur.

Petit livre de la loy de l'evangile, sans autheur.

Instruction et confession de la foy, dont on use en l'eglise de Geneve.

Hier naer volghen eenighe boucken, verboden duer het mandament der Keyserlicker Majesteyt int jaer veertigh in de maendt van Septembre.

Alle die boucken ende tractaten die by Marten Luther ghemaect zijn ende ghemaect zullen worden. Des ghelijcken by Joannes Wyclef, Joannes Hus, Marsilius de Padua, Joannes Oecolampadius, Ulricus Zwinglius, Philippus Melanchton, Franciscus Lambertus, Joannes Pomeranus, Otto Brunsfelsius, Justus Jonas, Joannes Pupperus Gochianus ende andere autheurs van der voorseyder secte oft andere heresie.

Des ghelijcks die Nеuwe Testamenten ghedruct by Adriaen van Bergen u. s. w. wie s. 25, z. 20 bis s. 26, z. 13.

Daer omme, want wy Deken ende andere Doctueren in der Faculteyt van der Theologien te Loven gheoordeelt hebben, dat dese boucken met grooten pericule ghehandelt ende ghelesen worden, daer om met eendrachtighe deliberatie van ons allen ghedompt zijnde, hebben wy de zelve ten eersten der Keyserlicker Majesteyt overghelevert, als weerdigh diemen duer zijn hooghe ende publijcke authoriteyt zoude te niet doen. Daer na hebben wy tghebruuck ende tlesen van den zelven verboden allen den ghenen, die in eenigher manieren ons subject oft onderdanigh zijn.

Dits gheschiet te Loven int Bisdom van Ludick, den neghensten dagh in Mey, anno onser zalicheyt M. D. XLVI.

Ten bevele der heeren voorschreven, des Dekens ende der Faculteyt van Theologie, hebbe ic Joannes van Hove, der voorseyder Faculteyt Bedelle ende Notarius, dit onderteeckent.

J. van Hove.

4.

Indices der Loewener universität von 1550 und 1558.

Les Catalogues des
liures reprouuez, Et de ceulx que lon pourra
enseigner par laduis de Luniuersite
de Louuain.
Avec ledict et mandement de la Maieste Imperiale.
A Louuain,
Par Seruais Sassenus Imprimeur iuré. Lan de
Grace. M.D.L.
Avec Grace et Privilege de la Maieste Imperiale.

Le Catalogue
Des Livres Reprouvez
et des livres que lon pourra lire aux enfans
es escholles particulieres, selon le
jugement de Luniversité
de Louvain.
Imprimé par ordonnance de la Magesté Royalle.
A Louvain,
Par Martin Verhasselt Imprimeur Juré.
Lan de Grace M.D.LVIII.
Avec Grace et Privilege du Roy.
Signé D'Overloepe.

Vorrede des index von 1550.

Les Recteur et Universite de Louvain au Lecteur Chrestien.

Comme Lempereur pour le grand zele et affection, quil a tousjours porté et porte à la religion chrestienne, ait jusques a pre-

sent prins grand paine et faict extreme debvoir pour extirper et exterminer toute matiere et fondement dheresie, laquelle se treuve en grande partie prendre source et augmentation par lecture des livres reprouvez, et a ceste occasion ait fait plusieurs et diverses constitutions, prohibitions et deffenses, contenantes entre aultres, que personne en ses pays patrimoniaulx de pardeca ne pourroit imprimer ne aussi vendre ou avoir et garder soubz luy aucuns livres reprouvez et condempnez, lesquelz avecq aucuns autres fort suspectz dheresie sa Majeste a fait rediger par escript et publier tant par ses placcartz que aussi par certain catalogue, fait a son ordonnance par ceulx de la saincte theologie a Louvain, a fin que personnes studieuses de choses nouvelles par erreur ou simplicite ne tombassent en danger de lire livres reprouvez pour approuvez ou hereticques pour catholicques; mais pour ce que depuis sa Majeste a entendu que journellement se publient et mectent en avant samblables nouveaulx autheurs et se sement et divulguent autres nouveaulx livres aussi hereticques et suspectz que les precedens, au grand detriment, scandale et injure de la religion chrestienne et danger des subgectz et manans es sesdictz pays patrimoniaulx: sadicte Majeste par deux ses lettres missives nous a mande et ordonne de recueiller et rediger par escript en bon ordre tous lesdictz nouveaulx aucteurs et livres reprouvez, a fin que les gens simples se puissent de tant plus facillement contregarder de ce venin et eviter les paines indictes par lesdictz placcartz contre les lecteurs ou possesseurs desdictz livres.

Davantaige pour ce quil fault grandement peser et se doibt prendre grand regard aux doctrines et disciplines, dont les enfans se instituent en leur jeunesse es escolles: sadicte Majeste nous a aussi commande de designer par ordre et en particulier les aucteurs et livres, qui nous sembleroint les plus propices, commodes et utiles pour linstitution de ladicte jeunesse, sans trop restraindre ne coarcter les estudes et entendemens de ladicte jeunesse, meismes quant aux livres, esquelz nest aucun danger de religion ny de bonnes meurs.

Lesquelles lettres ainsi par nous en toute reverence receues et veues, nous veullans en chose si pieuse et salutaire obeyr au commandement de sadicte Majeste nostre trescatholicque prince et pour nostre debvoir y satisfaire comme tenuz y sommes, apres avoir

amplement communicquie per ensamble, avons par meure deliberation et diligente discussion recuille et redige par escript lesdictz deux catalogues. Enquoy faisant pour contregarder les simples entendemens de tomber en aucun erreur ou danger, a este observe et donne ordre non seulement de leur oster des mains et prohiber lesdictz livres notoirement hereticques ou grandement suspectz dheresie, mais aussi ceulx qui soubz umbre de sincerite ou pretext de pure ou facille religion attirent par fraude et abuz le simple peuple, lequel de son vice naturel est assez peu affecte a la severite de lancienne religion, mais au contraire enclin a la libre et voluntaire licence de vivre des hereticques, et par telz erreurs tombent en abisme de toute impiete, par ce que lesdictz aucteurs soustiennent et lesdictz livres hereticques contiennent entre autres: la chiefve prelature de leglise Romaine estre chose vaine; les constitutions et decretz des papes et concilles generaulx se debvoir contempner, comme les ceremonies de leglise catholicque, observees de puis le temps des apostres jusques a present, ne sont que vanitez; item que la confession auriculaire, satisfaction pour pechez, prieres pour mortz, sacrifice de messes et suffrages des sainctz ne sont que mensonges et choses controuvees pour le gaing et prouffit des prestres; item que merites des oeuvres, jeusnes ordonees par leglise, voeux monasticques et autres samblables exercices de piete sans nombre estre choses temeraires et non fondees en syncere foy et religion chrestienne, et que la seulle foy souffit pour sauver lame. Et daultrepart est aussi pourveu en ceste grande et infinie multitude daucteurs et de livres, que riens nest statue contre aucuns desdictz aucteurs ou leurs oeuvres plusavant ne autrement que en raison et equite ou pour conservation de la religion lon a veu convenir. Dont procede, quil a samble convenable, toutes les oeuvres daucuns se debvoir reprouver, mesmes de ceulx qui par vraye malice se treuvent avoir este chiefz et principaulx aucteurs de toutes sectes et heresies, dont luniversel monde est en grand trouble et dangier, de tant plus que de droit tant canon que civil est ordonne, les princes ou principaulx auteurs dheresie, que lon appelle heresiarches, avec tous leurs oeuvres et livres se debvoir condempner, a fin que deulx ne de sy enorme cas ne demeure aucune memoire ou souvenance. Et daucuns autres navons trouve se debvoir condempner tous leurs oeuvres, mais plustost en separant

le bon du mauvais se debvoir seullement prohiber ceulx qui contiennent ou sont suspectz dheresie, a cause que ces aucteurs ne se treuvent principaulx professeurs dheresie ne de principale intention avoir escript ou soustenu choses hereticques, ains samblent plustost seduictz par autres et ont seulement mesle et insere sommierement aucuns propoz reprouvez en aucuns leurs livres dautres sciences et profession, quilz ont escript.

Et ne se doibt on esbahir que en ce present catalogue se treuvent tant de Bibles et Nouveaulx Testamentz reprouvez, pour ce quil a convenu en cest endroit sur tout faire tres estroicte investigation et y mectre seure provision, mesmes a cause que le principal fondement de tous erreurs procede de la saincte Escripture mal entendue ou depravee. Car quand ung heresiarche soustient vers le simple poeuple aucun propoz ou doctrine de la saincte Escripture, dont neantmoins lentendement tend autrepart: si comme quand il contendt de dissuader la constitution des viandes faicte par leglise au temps de jeusnes, allegant ce dict de nostre Seigneur: Tout ce qui entre par la bouche, ne peult contaminer lhomme, dangier y a que par tel seul argument ledict commandement de leglise ne soit faict illusoire et infructueux devers les simples gens et indoctz. Samblablement que quand ung docteur heretique considere, sa mauvaise doctrine notoirement estre confondue par aucuns passages de la saincte Escripture, lors tournant sa malice il practicque de corrompre telz passages par translations en aultres langues, nouvelles impressions, immutations, subtractions ou sinistres interpretations, comme plusaplain est deduict au prologue du placcart prohibitif desdictz livres, publie par sadicte Maieste lan M.D.XLVI. Parquoy si le commun proverbe disant, que au plusgrand dangier lon doibt plus cautement et prudemment besoingner, doibt avoir lieu, il se doibt principallement observer en ceste discussion des livres de la saincte Escripture.

Pareille diligence a este faicte a lelection et designation des livres qui poeuvent convenir a linstitution scolasticque et fundamentaire de la jeunesse, pour eviter semblables cauteles et fraudes des hereticques, qui mectent en avant a ladicte jeunesse nouvelles institutions ou commentaires par eulx fabriquez en grammarie, logicque, rethoricque ou daultres disciplines, a fin que par exemples servants ausdictes disciplines, prins hors des livres desdictz here-

ticques, ladicte jeunesse oultre lesdictes disciplines compregnent et emboivent aussi tout par ung volume sectes et heresies. Enoultre leur mectent en main aulcuns colloques familiers et aultres petitz livretz en latin soubz umbre de lexcellence du stil, mais le font principallement a fin que hors desdictz livretz les enfans de leur jeunesse entendent et appregnent le contemnement des ceremonies ecclesiastiques, vilipendence de linstitution monasticque avec aultres erreurs, qui leur demeurent imprimez en lentendement jusques en laage de meurison.

Et nest chose nouvelle, en ce temps de tollir telz pernicieux livres hors des mains du populaire, mais se peult ce prouver par exemples de tous temps passez. Assavoir que les sages de Rome ayant trouvez au sepulchre de lempereur Numa Pompilius certains livres ou volumes, qui autrement se pouvoient equiparer a ung grand tresoir, les firent incontinent mectre au feu et brusler, a cause que lesdictz livres repugnoient a la religion desdictz Romains. Et lempereur Auguste feict semblablement abolir par feu les faulx livres de Sibylle, pour non laisser troubler le monde de faulses propheties et vaine expectation des choses avenir. Aussi par le commandement des apostres innumerables livres dart magicque sont estez bruslez. Et nostre Seigneur na permis parler au diable, non obstant quil disoit verite de luy, dautant que faulsete meslee avec verite pourroit attirer lauditeur a credence. Parquoy nest de merveilles, si aucuns livres contenans bonnes choses sont este condempnez a cause de mauvaises sentences ou exemples qui y sont este entremeslez.

Et si daventure il samble aucuns chose dure, que la studieuse jeunesse soit privee de la lecture et fruict quels pourroient prendre en diverses disciplines hors aucuns livres, qui toutesfoiz sont condempnez a cause daucuns erreurs incidemment y inserez et depuis repurgez ou que facillement se pourroient corriger et purger, ou hors aucuns autres livres du tout bons et utilles, mais condempnez seulement pour estre composez daucuns des principaulx hereticques ou par eulx translatez de grec, hebraicque ou caldaicque en latin ou en langue vulgaire et augmentez ou plustost contaminez de leurs prefacions, commentaires ou interpretations: ceulx la doibvent entendre et croire, que sa Majeste ne veult du tout oster ne empescher aux studieux la lecture desdictz livres, mais veult que ses

edictz ayent lieu, jusques les commissaires a deputer generallement au fait des livres, quant daucuns seront sollicitez, auront apres cognoissance de cause signifie a sadicte Majeste, lesquelz desdictz livres se pourront accorder ausdictz estudians, ou que iceulx estudians auront sur ce obtenu de sadicte Majeste privilege a ce requiz, sans permectre a personne qui que ce soit licence ne pouvoir de retenir aucuns desdictz livres reprouvez soubz luy, dont luy de son auctorite privee auroit trache ou efface les noms des aucteurs ou en oste les prefacions, annotations et interpretations defendues ou corrige les lieux et passaiges hereticques ou suspectz, a fin que soubz ce pretext les edictz de sadicte Majeste ne soient illusoires, en retenant telle puissance a luy mesmes ou a sesdictz commis.

Vorrede des index von 1558.

Le Recteur et l'Université de Louvain au devot lecteur salut.

A bon escient et non sans cause le prophete exhorte les enfans Disrael disant: Regardez a la pierre, hors de laquelle vous avez esté taillez, et a la caverne du lac, de laquelle vous estes sortez; regardez a Abraham vostre pere et a Sara qui vous a enfante (Esaiae 51). Car si le fils en suyt droictement pas a pas le chemin de son bon pere, nous disons a bon droict ung tel pere, encore qu'il soit mort, estre bien heureux. Car combien qu'il soit mort, dict le sage (Eccli. 30), toutes fois il est comme sil nestait point mort. Car il en a delaisse ung aultre apres soy semblable a soy. Nous disons cecy pour autant que nous sommes contrainctz deslever de souveraines louenges le bon propos de la Royalle Magesté: laquelle ayant tousjours devant les yeulx le cours de toute la vie de son pere Charles cinquiesme Empereur tousjours Auguste, rend peine, autant que nostre Seigneur luy en donne la grace, de l'imiter par bonnes loix. Car iceluy na pas seulement gouverne ses subjectz par tresequitables ordonnances et vaillament defendu contre les injures des ennemis, mais aussi a eu soing, voire en premier lieu de se monstrer toujours souverain et infatigable defenseur de la foy catholique, la quelle il veoit tous les jours de plus en plus estre assaillié par diverses doctrines, fraudes et calliditez des hereticques, en ingerant aux coeurs des aultres par doctrine et predication ouverte leurs damnables opinions. Et les aultres, comme

dict Sainct Paul (2 Cor. 11), fallacieux ouvriers, par occultes machinations font le mesme: car n'osans manifestement monstrer l'heresie, se parforcent de l'introduire occultement par leurs escriptz. Ce qui n'advient pas seulement par livres contenans par leur contexte doctrines manifestement hereticques, mais aussy quant, ou par prefaces, ou par argumens des livres ou annotations en la marge, ou par repertoires, ilz insinuent les heresies par lesquelles le simple peuple encore entier en est souvent infecté, de maniere que a grand peine pourrait on trouver aucun livre de quelque faculté qu'il soit, auquel par telles calliditez ilz nayent seme aucun venin. Voire (quest encore plus a esmerveiller) en changeant les parolles mesmes de lescripture, et les amenant a ung aultre sens quelles nont esté dictes, par quelque annotation marginale, il y insinuent quelque fois tresdamnables heresies. Comme (affin que nous mettons en avant ung exemple ou deux de ce point) quant ilz annotent (Coloss. 2), qu'il ne faut juger personne pour la viande, par le quel Sainct Paul a voulu dire, que ung chrestien ne peche point, qui ne tenant compte de la loy de Moyse, n'estime aucune viande estre immunde, mais sans difference il mange toute viande quil luy est offerte. Mais iceulx le prennent en ce sens cy, comme se ung chrestien ne pechasse point qui ne tenant compte des loix de leglise mangeasse chair en caresme sans necessite. Et quant ilz amainnent aussi ce passage (Matth. 15), que Dieu par commandemens et traditions des hommes ou par ceremonies exterieures ne veult point estre servy, ilz l'entendent ainsi, comme si personne nestoit oblige a garder les ordonnances des prelatz, et qu'il fault rejecter toutes les ceremonies de leglise. Et certes les gens laiz eulx confians par la lecture de telz livres ou annotations, desestiment hardiment leurs curez, quelques bons precheurs qu'ilz soient, et leurs evesques et les docteurs anciens, voire aussi les conciles generaulx, de sorte que pour les saulver, il semble qu'il ne reste plus aucun remede. Car ilz ne recoyvent aultre sens des escriptures sainctes que celuy qu'ilz ont puisé hors de leurs livretz.

La Magesté Imperialle a souvent taché de resister aux susdictz abuz, et par les edictz, tant que en elle a esté, a souvent faict oster hors des mains des simples gens les susdictz pernicieulx livres: comme il est manifeste a ceulx qui voyent les edictz dicelle et les catalogues de tels livres imprimez par son ordonnance lan XL,

XLVI et L. Et n'a pas faict cela par une maniere nouvelle ou par elle excogitee, mais oultre les autres a principallement imité en cela les vestiges du treschrestien Empereur Constantin, qui de la doctrine et des livres de Arrius a publié un tel edict (car il est bon d'alleguer les mesmes parolles, comme elles sont en l'histoire de Socrates): Si on trouve quelque escripture faicte par Arrius, elle soit mise au feu, afin que non seulement sa mauvaise doctrine perisse, mais aussi que rien ne puisse demeurer de ses inventions. Je commande aussi cecy: se quelque ung est trouve avoir recelé les escriptures du dict Arrius, et que soudainement il ne les brusle, il soit mis a mort. Car incontinent apres qu'il sera apprehendé il recepvera vengeance capitalle. Et combien que la Mageste Imperialle ayt de souveraine diligence pourveu des susdictz remedes, toutes fois le susdict mal ne cesse point jusques aujourdhuy daller avant: voire, qui plus est, dune merveilleuse obstination comme le serpent hydra, de tant plus quon la coppe, de tant croist il plus de jour en jour: de maniere que se lon ny resiste de plus grande efficace que lon na faict jusques a maintenant, il adviendra de brief, que hors de ces Pays Bas la vraye foy de Jesu Christ et quant et quant tout bien en sera loing dechasse et banny. A la verité, de bons et suffissans remedes contre le dict mal ont esté baillez par la Magesté Imperialle. Mais que proufittent les loix souvent publiees et jamais observees? Or pleust a Dieu que la diligence quon faict a eviter faulse monnoye, on fisse aussi la mesme a eviter la depravation des escriptures, veu que de ceste cy les hommes tumbent en beaucoup plus grand peril des ames que des corps.

Ces choses considerant prudemment la Royalle et vraiement Chrestienne Magesté, en imitant les pas et trasses de son pére, pour, en tant quest en elle, par sa police tresbien ordonnee amener a Jesu Christ ses subjectz en paix et tranquillite, nous a commis de luy denommer tous les livres dangereux, a l'occasion desquelz les fideles pourraint de la vraye foy tomber en heresie ou les aultres estre entretenutz en leur heresie encommancée, lesquelz livres ont été, par les heretiques ou aultres quelconques non pas trop catholiques, apres le dernier edict lan L par la Magesté Imperialle pour cette cause publié, clandestinement et surrepticement introduictz.

Nous a ceste cause voulans obeir au tresjuste commandement de nostre prince trescatholique, en si grand peril de la foy et en tant de tumultes de ce malheureux siecle, navons aucunement defailly a nostre devoir. Ains tant que nous avons peu, nous avons avec grans labeurs ramassé et parleu toutes telles manieres de livres quavons peu trouver et jugé estre pernicieux, escriptz en divers langages, maintenant avec le nom expres, maintenant sans le nom de lautheur ou de limprimeur, et les avons redigé en ung catalogue de tel ordre et maniere, que les aultres catalogues les ans passez avaient esté recueillez, et lavons de telle reverence et humilité, qu'il convenoit, offert a la susdicte Royalle Magesté, qui pour sa prudence et de ses conseillers de toutes les susdictz choses ordonnera ce qui sera trouvé bon pour le bien publique de toute la chrestiente.

Et pourtant, chrestien et amy lecteur, nous te prions que tout ce que appres nostredict jugement aura été ordonné par la dicte Royalle Magesté a l'honneur et service de Dieu, tu le prengnes de bonne part, et que sagement et avec discretion tu lises les livres qui viendront en tes mains. A Dieu.

Le catalogue des livres reprouvez [1].

A.

Andreae Carolostadii omnia opera.

Antonii Corvini Expositio decalogi, symboli apostolici, sacramentorum et dominicae passionis per dialogos [2]. Ejusdem Colloquia theologica. Ejusdem Theologia ex libris Augustini et Chrysostomi deprompta. Ejusdem Postillae in evangelia dominicalia. Ejusdem in evangelia et epistolas loci. Idem contra libellum Erasmi de sarcienda concordia etc. Et generalement tous ses oeuvres.

Anatomia excusa Marpurgi per Eucharium Cervicornum.

Andreae Osiandri Annotationes in harmoniam evangelicam.

Andreae Knopken Commentarius in epistolam ad Romanos.

*

1 Die in der ausgabe von 1558 beigefügten bücher sind mit * bezeichnet. 2 Die ausgabe von 1558 hat schon hier: Et generalement tous ses oeuvres und lässt dann Anatomia u. s. w. folgen.

Andreae Althameri Brentii Annotationes in epistolam Jacobi. Ejusdem Annotationes in duas posteriores epistolas Joannis. Ejusdem Conciliatio locorum Scripturae, qui pugnare videntur.

Sententiae ex doctoribus collectae per Antonium Anglum.

Arsatii Schoffer Evangeliorum dominicalium enarrationes.

Achillis Gassari Epitome chronicorum.

*Andreae Fricii Modrevii Commentariorum de republica emendanda libri quinque.

*Andreae Hyperii De recte formando theologiae studio libri quatuor.

*Adami Siberi Poëmatum sacrorum libri sedecim.

*Antonii Reuchilini Exegesis dictionum in psalmos sex.

B.

Bartholomei Westhemeri Phrases divinae Scripturae. Ejusdem Conciliatio Scripturae divinae et patrum orthodoxorum. Ejusdem Farrago concordantium insignium totius sacrae Bibliae locorum. Ejusdem Tropi insigniores Veteris et Novi Testamenti. Ejusdem Collectanea communium troporum sacrae Scripturae.

Bernardini Ochini Senensis Sermo de justificatione.

*Brunonis Seylii Querfurdensis Poëmatum libri septem, videlicet elegiarum duo, odarum tres, idilliorum liber unus, et epigrammatum liber unus.

*Ejusdem De missa publica proroganda racemationum libri tres, cum diversarum haeresion erroribus et superstitionum omnigenum abusionibus tollendis, collecti per Berhardum Locium Hadamarium.

C.

Celii Secundi Curionis Araneus, seu de providentia Dei. Idem de immortalitate animae. Idem de liberis educandis. Idem de paradoxis.

Christophori Heghendorphini Parenesis de vita instituenda et moribus corrigendis juventutis. Ejusdem Christiana institutio studiosae juventutis, cum expositione orationis dominicae Philippi Melancthonis. Idem De rhetorica legali. Ejusdem Methodus conscribendi epistolas cum locis dialecticis. Ejusdem Helleborum adjunctum Querelae eloquentiae. Idem in Marcum, in epistolam ad Hebraeos et in Acta apostolorum.

Christophorus Hofman in epistolas Pauli ad Philippen. et Titum. Ejusdem De poenitentia libri tres.

Christophori Corneri ex Fagis Ratio inveniendi terminum medium in syllogismo cathegorico.

Chariei Cogelii Religionis antiquae et verae christianae potissima capita.

Conrardi Gesneri Tigurini Bibliotheca universalis.

Conrardi Lagi Juris utriusque methodica traditio.

Conrardi Pellicani Commentarii in Vetus et Novum Testamentum.

*Conrardi Clauseri Certa declamandi et concionandi methodus. Conrardi Clauseri Tigurini De educatione puerorum liber unus. Ejusdem Methodus artificiosa et facilis componendi epistolas et declamationes.

*Opus illustrissimi et excellentissimi seu spectabilis viri Caroli Magni, nutu Dei Regis Francorum, Gallias, Germaniam Italiamque sive harum finitimas provincias Domino opitulante regentis, contra synodum, quae in partibus Graeciae pro adorandis imaginibus gesta est.

*Confessio religionis christianae sacratissimo Imperatori Carolo quinto Caesari Augusto in comitiis Augustae anno 1530 per legatos civitatum Argentori, Constantiae, Menningae et Lindaviae exhibita.

*Confessio fidei exhibita invictissimo Carolo quinto in comitiis Augustae anno 1530.

*Confessio piae doctrinae, quae nomine illustrissimi principis ac domini D. Christophori Ducis Wittembergensis et Teccensis Comitis etc. proposita per legatos ejus die vicesima quarta mensis Januarii anno 1552 congregationi concilii Tridentini.

*Confessio doctrinae Saxonicarum ecclesiarum synodo Tridentinae oblata anno Domini 1551.

*Caroli Molinei Commentarius ad edictum Henrici secundi Regis Galliarum contra parvas datas et abusus curiae Romanae, et in antiqua edicta et senatusconsulta Franciae contra annatarum et id genus abusus multas novas decisiones juris et praxis continens.

*D.

*Didimi Faventini adversus Thomam Placentinum pro Martino Luthero theologo oratio.

E.

*Erasmi Roterodami liber de sarcienda ecclesiae concordia deque sedandis opinionum dissidiis, in linguam Gallicam et Teutonicam translatus.

Erasmi Sarcerii Postillae in evangelia dominicalia. Ejusdem Expositiones in evangelia festivalia. Idem in epistolas dominicales et festivales [1]. Ejusdem tres tomi annuarum concionum. Ejusdem Expositiones in evangelium Matthaei. Idem in evangelium secundum Marcum. Idem in evangelium secundum Lucam. Idem in evangelium secundum Joannem. Idem in epistolam ad Romanos. Cathecismus ejusdem. Idem de arte concionandi. Idem de ratione discendae theologiae. Ejusdem Methodus in praecipuos divinae Scripturae locos. Primus tomus methodi correctae in praecipuos divinae Scripturae locos, per eundem. Secundus tomus methodi correctae in eosdem locos, per eundem. Praecipui sacrae Scripturae communes loci, a D. Augustino tractati, ab eodem in methodum tracti. Idem de vanitate scholasticae theologiae. Rhetorica plena exemplis per eundem. Ejusdem Dialectica. Idem de consensu verae ecclesiae et s. patrum. In Jesum Syrach integra scholia, in duobus tomis digesta ab eodem. Ejusdem Locorum communium ex divinae Scripturae consensu et sanctorum patrum copiosissima confirmatio. Et generalement tous ses oeuvres.

Eobani Hessi operum farragines duae.

*Ejusdem Sylvarum libri sex. Ejusdem carmen additum Antonio Flamineo in psalmos aliquot.

*Epistolae obscurorum virorum.

F.

Francisci Lamberti libri omnes.

Firmiani Chlori praefatio et annotationes in D. Chrysostomum de dignitate sacerdotali.

*Francisci Balduini jurisconsulti Constantinus Magnus, sive de Constantini Imperatoris legibus ecclesiasticis atque civilibus commentariorum libri duo.

*

1 1558 hat schon hier: Et generalement u. s. w. und lässt dann Eobani u. s. w. folgen.

*Frederici Furii Ceriolani Valentini Bononia, sive de libris sacris in vernaculam linguam convertendis.

G.

Gasparis Hedionis Epitome in evangelia et epistolas, quae leguntur per totum annum.

Gasparis Megandri Commentarii in epistolam ad Ephesios. Ejusdem in epistolam priorem ad Timotheum. Ejusdem in epistolam ad Galatas.

Geographia universalis per Henricum Petri Basileae.

Gerardi Lorichii Institutio catholica fidei orthodoxae.

Gerardus Neomagus de non comburendis haereticis. Ejusdem praefatio in librum Joannis Cathacuceni contra fidem Machumeticam.

Gryphii precationes dominicae.

*Georgii Emilii Mansfeldensis Historiarum seu lectionum evangelicarum, quae veteri more dominicis atque festis diebus in ecclesia tractari solent, explicatio diligens et nova ad usum scholarum et docendae juventutis accommodata.

*Georgii Cassandri Hymni ecclesiastici, praesertim qui Ambrosiani dicuntur, multis in locis recogniti et multorum hymnorum accessione locupletati, cum scholiis opportunis in locis adjectis et hymnorum indice.

*Georgii Fabricii Chemnicensis Odarum libri tres ad Deum omnipotentem.

*Imagines mortis duodecim imaginibus praeter priores totidemque inscriptionibus praeter epigrammata e Gallicis a Georgio Emilio in Latinum versa cumulatae.

H.

Henrici Bullingeri in omnes epistolas apostolicas, D. Pauli quatuordecim et septem canonicas, commentarii. Idem de Scripturae sanctae authoritate et absoluta perfectione. Ejusdem Responsio ad Joannem Cochlaeum pro solida Scripturae authoritate et absoluta ejus perfectione. Ejusdem Responsio secunda ad replicam Joannis Cochlaei de Scripturae et ecclesiae authoritate. Ejusdem Commentarii in Matthaeum, Joannem, Marcum et Lucam. Idem in Acta apostolica. Idem de prophetae officio.

Ejusdem Expositio de testamento seu foedere Dei unico et aeterno. Idem de origine errorum in negocio eucharistiae. Idem de origine errorum in divorum et simulachrorum cultu. Et generalement tous ses oeuvres [1].

Henricus Cornelius Agrippa de vanitate scientiarum. Ejusdem Apologia pro eodem libro. Idem de occulta philosophia.

Hermanni Bonni Chronica Lubeci. Ejusdem Farrago praecipuorum exemplorum de apostolis et martyribus.

Unio dissidentium dogmatum Hermanni Bodii.

Hermanni Buschii carmen additum Novo Testamento per varios autores carmine reddito.

Hermannus Hessus, qui adjunctus est Sebaldo Heyden non reprobato.

*Henrici Pantaleonis Basiliensis Chronographia ecclesiae christianae.

*Henrici Pantaleonis Basiliensis Philargirus, comedia nova et sacra de Zacheo.

*Henrici Cornelii Agrippae in artem brevem Raymundi Lullii commentaria.

*Hieronymi Schiurpff de Sancto Gallo jurisconsulti, Wittenbergensis academiae ordinarii legum professoris, Consiliorum seu responsorum juris centuria prima. Francoforti apud haeredes Egenolphi Hadamarii.

J.

Joannis Wicleff libri omnes.

Joannis Hus libri omnes.

Joannis Oecolampadii libri omnes.

Joannis Pomerani libri omnes.

Joannis Pupperi Gochiani libri omnes.

Justi Jonae libri omnes.

Jani Cornarii epistola praefixa Epiphanio recens verso.

Joachimi Vadiani Epitome topographica. Ejusdem Aphorismorum libri sex de consideratione eucharistiae. Ejusdem Epistola ad Joannem Zuiccium Constantiensem, quod Jesus Christus etiam in gloria est vera creatura. Ejusdem pro veritate carnis triumphantis Christi recapitulatio.

*

1 1558 nur: Henrici Bullingeri universa opera.

Joachimi Camerarii in Tusculanas quaestiones Ciceronis commentarius.
*Joachimi Camerarii annotationes in Ecclesiasticum.
Joannis Calvini Cathecismus. Ejusdem Institutio christianae religionis. Ejusdem Responsio de libero arbitrio ad Pighium. Idem in epistolam ad Romanos. Ejusdem Commentarii in quatuor epistolas Pauli ad Galatas, Ephesios, Philippenses et Collossenses. Vivere apud Christum sanctos mortuos in fide, per eundem. Et generalement tous ses oeuvres [1].
Joannis Brentii Commentarii in evangelia secundum Lucam et Joannem, et in Acta apostolica. Ejusdem Commentaria in Job, Exodum, Leviticum, Judicum et Ruth. Ejusdem Expositio in Amos. Ejusdem Annotationes in Amos. Ecclesiastes Salomonis cum commentariis ejusdem. Idem in epistolam Pauli ad Philemonem. Idem in librum Esther. Ejusdem Tractatus casuum quorundam matrimonialium. Ejusdem libellus de administranda republica. Ejusdem Homiliae sub incursione Turcarum. Et generalement tous ses oeuvres [2].
Joannes Gastius de exordio Anabaptismi.
Joannis Spanghebergii Herdessiani Margarita theologica. Ejusdem Postilla Latina pro christiana juventute.
Joannis Loniceri Compendium in quosdam libros Aristotelis.
Joannis Oldendorpii Progymnasmata forensia.
Joannes Rivius de admirabili consilio in celando mysterio redemptionis humanae.
Joannis Herolt praefatio in Hugonem Eterianum de Spiritu sancto.
Joannis Sturmii de demonstratione liber.
*Ejusdem de emendatione ecclesiae et religionis dissidiis epistolae.
Idem de omissa ratione dicendi et de literarum ludis.
Joannis Sartorii Exercitus selectissimarum orationum.
Joannis Sleydani Orationes duae, altera ad Carolum quintum, altera ad principes Germaniae [3].
Joannis Rhellicani Tigurini Annotationes in C. Julii Caesaris et Auli Hirtii commentaria de bello Gallico.
Joannis Draconitis Commentariorum evangelicorum de Jesu Christo filio Dei libri duo.

*

1 1558 nur: Joannis Calvini libri omnes. 2 1558 nur: Joannis Brentii libri omnes. 3 Fehlt 1558; aber vergl. den schluss von J.

Joannes Aepinus de sacris concionibus formandis. Ejusdem Commentarius in psalmum decimum quintum. Ejusdem in psalmum decimumsextum commentarius.

Joannis Agricolae Annotationes in Evangelium Lucae. Ejusdem Annotationes in epistolam ad Titum.

Judocus Wilichius de pronunciatione rhetorica. Idem in erotematibus dialecticis. Ejusdem Dispositio in evangelia dominicalia.

Justus Menius in Samuelem.

*Joannis Spangenbergi Explicationes evangeliorum et epistolarum, quae dominicis diebus more usitato proponi in ecclesia populo solent, in tabulas succinctas et ad memoriam admodum utiles redactae. Ejusdem tabulae evangeliorum de sanctis, una cum epicediis eidem defuncto scriptis.

*Joannis Ruthenii tabulae locorum communium utriusque Testamenti adjunctae Joanni Spangenbergo.

*Joannis Sagittarii Burdegalensis Canones conciliorum omnium, qui a primo apostolorum concilio usque ad postremum sub Eugenio quarto Pontifice Maximo celebratum a sanctis patribus sunt constituti, cum gemino indice locorum Scripturae obiter vel citatorum vel explicatorum, item rerum in his praecipue memorabilium.

*Joannis Doelschii Veltkirchensis contra doctrinalem quorundam magistrorum nostrorum damnationem Lovaniensis et Coloniensis studii e sacris literis petita defensio.

*Joannis Athanasii Veluani omnia opera.

*Joannis Rivii Athendoriensis de vita et moribus christianorum [libri] tres. Ejusdem de fidutia salutis propter Christum liber unus. Ejusdem de stultitia mortalium in procrastinanda correctione vitae. Idem de consolandis aegrotis et ad mortem animandis.

*Justi Velsii κρισις verae christianaeque philosophiae comprobatoris atque aemuli, quique Antichristi doctrinam sequitur, per contentionem comparationemque descriptio.

*Joannis Hospiniani Steinani Quaestiones dialecticae.

*Joannis Foxi ad inclitos ac praepotentes Angliae proceres, ordines et status totamque ejus gentis nobilitatem pro afflictis fratribus supplicatio. Ejusdem Locorum communium tituli et ordines

centum quinquaginta, ad seriem praedicamentorum decem descripti.

*Joannis Fabricii Montani poëmata.

*Joannis Carionis Chronica impressa Basileae apud Isigrinum anno 1557.

*Joannis Sleydani de statu religionis et reipublicae Carolo quinto Imperatore commentarii. Ejusdemque de quatuor imperiis et quaecunque alia ejusdem opera.

L.

Leopoldi Dickii Paraphrastica meditatio in sacrosanctam precationem dominicam.

*Lucae Lossii Annotationes scholasticae in evangelia dominicalia et ea quae in festis Jesu Christi et sanctorum ejus praecipuis leguntur in ecclesia.

*Leonhardi Culmanni Craylsschermensis de sola fide justificante seu justificatione hominis, quid de ea pure sit sentiendum atque dicendum, aliquot formulae. Ejusdem Testimonia sacrae Scripturae tum veterum ac recentium doctorum, Christum esse nostram justiciam.

*Laonici Chalcondyle Atheniensis de origine et rebus gestis Turcorum libri decem, nuper e Graeco in Latinum conversi, Conrardo Clausero Tigurino interprete.

M.

Martini Lutheri libri omnes.

Marsilii de Padua libri omnes.

Martini Buceri Enarrationes in quatuor evangelia. Ejusdem Enarrationes in epistolas Pauli. Ejusdem Responsio ad Latomum. Ejusdem De vera in doctrinis, ceremoniis et disciplina ecclesiarum reconciliatione. Ejusdem Defensio contra episcopum Abrincensem. Ejusdem De consilio et legitime judicandis controversiis religionis. Et generalement tous ses oeuvres [1].

Martinus Borraus Cellarius in Ecclesiasten. Idem de operibus Dei.

*Ejusdem in Aristotelis politicorum sive de rep. libros octo annotationes.

1 1558 nur: Martini Buceri libri omnes.

Melchior Clinck super quatuor libros Institutionum.
*Memnonis Symonis opera omnia.
*Marcelli Palingenii Stellati Zodiacus vitae.

N.

Nicolai Borbonii Nugae.
*Nicolaus Selneccerus in Threnos Hieremiae.

O.

Ottonis Brunsfelsii Cathecismus puerorum in fide, literis et moribus. Et tous ses livres.
Osvaldus Myconaeus in evangelium Marci.
Otto Werdmullerus de dignitate, usu et methodo philosophiae moralis.

P.

Philippi Melanchtonis libri omnes.
Petri Martyris Vermilii Florentini de sacramento eucharistiae. Disputatio de eodem eucharistiae sacramento, per eundem Petrum Martyrem. Et tous ses livres [1].
Pauli Constantini Phrygionis Chronicon regum et regnorum. Ejusdem Explanatio in Leviticum.
Paulus Fagius in quatuor capita Geneseos.
Petri Artopaei Evangelicae conciones dominicarum anni.
*Ejusdem de prima rerum origine et vita sanctissimorum antiquissimorumque patrum ex libro Geneseos breves aphorismi.
Petri Mosellani Paedalogia.
Philothaeus Irenaeus in Apophorismis.

R.

Rodolphi Gualteri Tigurini carmina pro argumentis in capita omnia Bibliorum.
*Reginaldi Poli Cardinalis Britanni pro ecclesiasticae unitatis defensione libri quatuor, alioqui catholici, sed habentes coimpressos libros aliorum contra primatum Romani Pontificis et praefationem Petri Pauli Vergèrii.

*

1 1558 nur: Petri Martyris libri omnes.

S.

Sebastianus Meyer in Apocalypsim Joannis.

Sebastiani Munsteri Annotationes in evangelium Matthaei.

Stephani Doleti carminum liber.

*Sebastiani Castalionis Biblia.

*Simon Hessus Luthero ostendit causas, quare Lutherana opuscula a Coloniensibus et Lovaniensibus sint combusta.

*Stanislai Orichovii Rutheni de lege celibatus contra Byricium in concilio habita oratio. Ejusdem Stanislai ad Julium tertium Pontificem Maximum supplicatio de approbando matrimonio a se inito. Item De bello adversus Turcas suscipiendo ad equites Polonos Turcica prima. Ad Sigmundum Poloniae regem Turcica secunda.

*Symon Gryneus in librum octavum topicorum Aristotelis.

T.

Theobaldus Billicanus de libero arbitrio. Ejusdem scholia in Michaeam. Theodori Bibliandri in Naum prophetam exegesis, et Naum juxta veritatem Hebraicam redditus latine.

*Ejusdem ad nominis christiani socios consultatio, quanam ratione Turcarum dira potentia compelli possit ac debeat in populo christiano.

Thomas Naogeorgus in primam D. Joannis epistolam.

Thomas Venatorius in priorem epistolam ad Timotheum. Ejusdem Axiomata quaedam rerum christianarum. Idem de virtute christiana. Idem contra Anabaptistas pro baptismo parvulorum. Idem de sola fide justificante.

V.

Ulrici Zuinglii libri omnes.

Vincentii Obsopaei in Sanctum Marcum de lege spirituali. Ejusdem in Graecorum epigrammata annotationes.

Viti Amarbachii Commentaria in Pythagorae et Phocilidis poëmata.

Urbanus Regius in psalmum quadragesimum septimum de regno Jesu Christi. Ejusdem Cathecesis. Ejusdem in psalmum 87 de gloriosa Christi ecclesia commentarius. Ejusdem Collatio novae doctrinae et veteris. Ejusdem Libellus consolatorius ad

eos qui persecutionem patiuntur propter justitiam. Ejusdem Homeliae de angelis. Ejusdem Responsio ad libros primum, II et III Joannis Eckii de missa. Ejusdem Materia cogitandi de toto missae negocio. Ejusdem Symbolum christianae fidei. Ejusdem Prophetiae Veteris Testamenti de Christo. Et generalement tous ses oeuvres [1].

Wolfangi Capitonis Responsio de missa, matrimonio et jure magistratus in religionem. Idem in Abacuch et Oseam.

Valcurionis Commentaria in physicam Aristotelis.

Wolfangi Musculi Dusani Commentarii in Mattheum. Et tous ses oeuvres [2].

*Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poëmata, cum praefatione Mathie Flaccii Illirici.

Livres sans noms des autheurs.

Annotationes in Guilielmum Postellum de orbis terrae concordia.

Cathecismus parvus pro pueris in scholis, nuper auctus.

Annotationes piae et lectu dignissimae in acta concilii Tridentini.

Articuli a facultate theologiae Parisien. determinati cum antidoto.

Christianae scholae u. s. w. wie s. 37.

Disputatio inter clericum et militem super potestate praelatis ecclesiae atque principibus terrarum commissa.

Index utriusque u. s. w. wie s. 37.

Loci omnium fere capitum evangeliorum.

Onus ecclesiae.

Precationes biblicae Antwerpiae per Joannem Crinitum et Martinum Caesarem.

Precationes christianae ad imitationem psalmorum compositae.

Summa totius Scripturae.

Summaria u. s. w. wie s. 39.

Sententiae u. s. w. wie s. 38.

Vitae patrum cum praefatione Luteri.

Annotationes et scholia incerti authoris in Abbatem Urspergensem.

Paralipomena rerum memorabilium a Frederico secundo usque ad

1 1558 nur: Urbani Regii libri omnes. 2 1558 nur: Wolfangi Musculi libri omnes.

Carolum V historiae Abbatis Urspergensis per quendam studiosum annexa.

*Orthodoxographa theologiae sacrosancte ac syncerioris fidei doctores numero 76, ecclesiae columina luminaque clarissima, authores partim Graeci partim Latini, ob vetustatem et eruditionem venerandi, quorum quidem nulli hactenus visi, verbis breves, divini vero spiritus doctrina multorum scriptorum quantumvis prolixa volumina superantes: ut vere possint appellari theologica bibliotheca.

*Scripta quaedam Papae et monarcharum de concilio Tridentino ad cognoscendam veritatem admodum lectu utilia, nunc primum in publicum edita, cum praefatione Mathiae Flaccii Illyrici.

*De disciplina puerorum recteque formandis eorum et studiis et moribus ac simul tam praeceptorum quam parentum in eosdem officio doctorum virorum libelli vere aurei, Basileae per Joannem Oporinum.

*Actiones duae Secretarii Pontificii, quarum altera disputat, an Paulus Papa quartus debeat cogitare de concilio Tridentino instaurando, magna est enim spes de pace: altera vero, an vi et armis possit deinde imperare protestantibus ipsius concilii decreta.

*Epitoma responsionis ad Martinum Lutherum.

*De authoritate, officio et potestate pastorum ecclesiasticorum.

*Brevis cometarum explicatio, physicum ordinem et exempla historiarum praecipue complectens.

*Nomenclator insignium scriptorum, quorum libri extant vel manu scripti vel impressi.

*Pasquilli extatici seu nuper e coelo reversi de rebus partim superis partim inter homines in christiana religione passim hodie controversis cum Marphorio colloquium.

*Medicina animae tam iis qui firma, quam qui adversa corporis valetudine praediti sunt, in mortis agone et extremis his periculosissimis temporibus maxime necessaria.

*Ratio et methodus consolandi periculose decumbentes.

*Meditationum ac precationum christianarum libellus, formandis tum conscientiis, tum moribus fidelium longe utilissimus.

Bibles Latines.

Impressa Parisiis per Robertum Stephanum an. XXXII et XL avec ses inventaires.

Impressa ab eodem an. XLV, cum duplici translatione et annotationibus.

*Biblia utriusque Testamenti cum nova interpretatione et copiosissimis in eam annotationibus. Per Robertum Stephanum anno 1557.

Parisiis per Petrum Regnault sub scuto Coloniensi an. XL.

Parisiis per Franciscum Gryphium an. XLI et XLII.

Lugduni per Henricum Savore an. XXXVI, avec son inventaire.

Lugduni per Gulielmum Boule an. XXXVII, avec son inventaire.

Lugduni per Scipionem de Gabiano an. XXXVI, avec son inventaire.

Lugduni anno XLI, juxta veterem translationem, qua hactenus utitur ecclesia Latina, sans le nom de limprimeur, avec son inventaire.

Lugduni apud Jacobum et Egidium Huguetam an. XL, avec son inventaire.

Lugduni per Sebastianum Gryphium an. XLII.

Lugduni per Theobaldum Paganum an. XLII.

Lugduni apud Hugonem a Porta an. XLII.

Biblia ejusdem de anno XLIII, avec son inventaire.

Index Bibliorum impressus Coloniae in aedibus Quentellianis.

Antverpiae per Antonium Goinium an. XL, avec son inventaire.

Antverpiae per Martinum Caesarem an. XXXIIII, avec son inventaire.

Antverpiae per Joannem Stelsium an. XXXVIII, XLI et XLII, avec son inventaire.

Basileae per Frobenium an. XXX et XXXVIII, avec ses inventaires.

Basileae apud Nicolaum Brylingerum an. XLIIII, avec son inventaire.

Basileae cum annotationibus Sebastiani Munsteri an. XXXV.

Biblia ejusdem Sebastiani, impressa Tiguri apud Christophorum Froschoverum u. s. w. bis Bullingeri wie s. 34.

Les Bibles en Grec.

Biblia Graeca u. s. w. wie s. 34.

Les Bibles en Thiois ou Flamen.

En Anvers par Jacques Liesvelt lan XLII.
En Anvers par Guiliaulme Vosterman lan XXVII, XXXIII, XLIIII et XLV, avec ses inventaires.
En Anvers par Henri Peetersen lan XLI.

Les Bibles en Francoys.

En Anvers par Martin Lempereur lan XXXIII.
En Anvers par Antoine de la Haye lan XLI.

Les Nouveaulx Testamens en Latin.

Parisiis per Robertum Stephanum an. XLIII.
Antverpiae typis Martini Merani an. XLI.
Antverpiae per Joannem Batman an. XLI, cum cujusdam doctissimi declaratione brevi de evangelii et legis differentia, epistolis Pauli praeposita.

Les Nouveaulx Testamens en Thiois ou Flamen.

A Couloingne par Joannem Gymnicum lan XXXI.
En Anvers par Joannem Cornelii, alias Heymerius lan XXVIII.
En Anvers par Jacobum Liesvelt es ans XLII, XLIII et XLIIII.
En Anvers par Godefridum van der Haghen sans lan de limpression.
En Anvers par Martinum Caesarem es ans XXXI et XXXV.
En Anvers par Joannem Batman lan XLII.
En Anvers par Joannem van Loo lan XLV.
En Anvers au fouant par Henricum Peetersen.
En Anvers par Matthaeum Cromes es ans XXXVIII et XLI.
En Anvers par Simonem Cock lan XLII.
En Anvers par Antonium van der Haghen lan XLI.
A Leyde par Petrum Janssen lan XXXVI.
A Leyde par Petrum Claessen lan XXXIIII.
En Anvers par Stephanum Mirdmans lan XLV.
Nouveau Testament sans nom du lieu et imprimeur, lan XLI.
Nouveau Testament qui ayt le tiltre ainsy: Dat Nieuwe Testament ons heeren Jesu Christi, met alder nernsticheyt oversien ende verduyst, met een vermaninghe om allen christen men-

schen met grooter nernsticheyt dat evangelium te lesen, sans an, lieu dimpression et nom de limprimeur.

Les Nouveaulx Testamens en Francoys.

En Anvers par Guilelmum de Monte es ans XL et XLIII.
En Anvers par Henricum Petri au fouant lan XLIII.
En Anvers par Joannem Richart lan XLIII.

Les livres en Thiois ou Flamen.

Folgt das verzeichniss s. 39; dann

Item les esbatemens en Flamen, composez en rytme, lesquelz ont estez jouez et exhibez en la ville de Gand, sur ceste question: Quelle chose soit le plus grand soulas du chrestien mourant.

Les livres en Hault Aleman.

Folgen die fünf s. 41. 42 verzeichneten bücher; dann

*Livres Thiois ou Flamen avec les noms des autheurs.

*B

*Een scherm bouxken met den woorde Gods, Benedictus Bretzijger.
*Den Antechrist levendich afghemaelt, gheschildert ende naectelijc bescreven met alle sijn verweende coleuren, tsamen ghestelt in Italiaensche spraecken door den eersamen Bernardinus Ochijn van der stadt Semes, nu overghestelt in Duytsch.

*F.

*Een spil van sinnen van thien personagien leerende schouwen allen erroren ende dwalingen die dagelycx inder heyliger kercken opriisen, bij broeder Francoys Amelrij Carmelijt binnen der stadt van Ypre.

*H.

*Een verghelijckinghe des alderheylichste vader den Paus tsegen den selsamen vreemden gast in die christenheyt ghenoempt Jesus, die in corten tijt wederomme in Duytslant gecomen is, ende nu weeder wilt in Egyptenlant, als een die bij ons veracht wordt. Domine quo vadis? Romam, iterum crucifigi, ghemaect bij broeder Hendrick Kettenbach, Minuebroeder.

*M.

*Van dat rechte christe gheloove, Menno Symonis.

*N.

*Dit is een schoon tractaetken oft boecxken, seer profitelijck voor alle menschen te lesen: het welke spreect van dat begin, leven ende doot Antechristi, ghenomen wter heylighe Scrifture door eenen gheleerden Doctoor Meester Nicolaus Aemssdorf.

*S.

*Cort onderwijs wter heylighe Scrifture op tghebet ons heeren, de inghelycke groete, de twaelf articulen des gheloofs ende thien gheboden Gods, wtgheset bij Heer Steven van Juylbeke. Gedruct te Ghendt bij Beraert van Saleson.

*V.

*Dat rechte fundament der christen menschen, ende principael stucken der ganser godlijcker Schriften, een schoone corte verclaringhe, allen christen profitelijck ende noot te weeten, om tot rechter verstandt der godlijcker Schriften te commen, tot dienst van allen christen gecopuleert door D. Ur. Regium.

*Livres en Thiois ou Flamen sans les noms des autheurs.

*Een suyverlijcke ende schoone disputatie, de welcke geschiet is inden Haghe in Hollandt tusschen die ketermeesters ende eenen gheestelijcken priester ghenoempt Jan van Woorden, aldaer ghevanghen ende ook verbrandt, de welcke questien al wel genoteert zijn van een geleert man, anno 1525.

*Dat dootbedde ende onderganck der missen.

*Een christelijcke wytlegginghe oft expositie op die thien gheboden, ende op dat Pater noster, naer de rechte waerheyt der heyligher kercken.

*Den val der Roomscher kercken met al haer afgoderije, waer by een yegelijck mach kennen ende mercken het onderscheet tuschen de ierste kercke, van de welcke ons overste heere ende coninck het overste hooft is, ende de vermalendijde kercke.

*En cleyn, maer seer profijtelijcke wytlegginghe der woorden Christi

by S. Lucas int 22, naemelijcke: Neempt ende etet, dat is mijn lichaem, dat etc., ghedruckt by Theophilum Achatium.

*Een cort begrijp ende slot van der gansser heyliger Scriftueren des Ouden ende Nieuwen Testamentz, gedruckt te Londen by Niclaes van Berghen.

*Een corte ondersoekinghe des gheloofs, over de gene, die haer totter Duytscher gemeynten, die te Londen is, begheven willen, wytghestelt door die dienaren der selver anno 1553.

*Veelderhande liedekens ghemaeckt wyt den Ouden ende Nieuwen Testamente, nu anderwerf ghecorrigeert ende meer andere daer by ghesedt ende op den A B C by den anderen ghevoecht.

*Eenen schoonen troostelijcken dialogus van twee personagien, te weten t' geslachte der menschen, dat hem seer beclaghende is, hoe hy inder weerelt gheen ruste vinden en can, die ander is ghenoempt de godlijcke liefde, de welcke hem vertroostende is met vele godtlijcke scriftueren ende wytlegghinghe der thien gheboden Gods.

*Een expositie opden hondersten ende 26 psalm.

*De Catechismus oft kinderleere, diemen te London in die Duytsche ghemeynte is ghebruyckende.

*Een warachtighe historie van Bosch, gheseyt Joris van den Catelme, te Ghent om het vry opentlijck straffen der afgodischer leere ghebrant, tot grooten nutte ende vertroostinge aller christenen geschrieven.

*Een cronijcke, waer inne als in een tafel cortelijck begrepen wort al het ghene, dat bescreven ende geschiet is van d'beghinsel des werelts tot den jaer 1533 toe.

*Hier beghinnen christelijcke sermoonen op die evangelien van die heylighen van den Advent tot Paesschen.

*Een gulden onderwijsinghe, om te antwoorden op allen puncten, die de vyanden des waerheyts aenbrenghen moeghen, welcke die sesse parochianen tot Norenberch door begheerte van eenen keurvorst ghemaeckt hebben.

*Vraeghe ende antwoorde op alle saeken, die een mensche ter salicheden van noode zijn te weten, met de heylighe Schrift bewesen.

*Een cort begrijp der leeringhen van die waerachtighe ende eender ghemeynten Gods ende Christi, ende van tgheloove ende be-

lijdinghe, de welcke de ghemeyente des wytlandischen te Londen inghestelt is, per regalem auctoritatem.

*Van die christelijcke vrijheyt, ende corte begrijp der gansser Scriftueren.

*Een christelijcke wytlegginghe op den propheet Jona.

*Een christelijcke wytlegginghe op den propheet Habacuc.

*Den slotel van dat secreet des hoochwaerdighen nachtmaels ons heeren Jesu Christi.

Les livres en Francoys.

Livre tresutile de la vraye et parfaicte subjection des chrestiens.

Ung petit livre de non craindre la mort, sans nom de lautheur, imprimeur, lieu et temps.

Sermon u. s. w., wie s. 42.

Les jeuz qui parcidevant ont este jeuez en la ville de Gand par les XIX chambrez, sur le refrain: Quest la plus grande consolation de la personne mourante.

*Les epistres et evangiles des LII dimanches de lan, avecq briefves et tresutiles expositions dicelles, à Rouen par Claude Tresset. 1549.

*Sommaire et briefve declaration daucuns lieux fort necessaires a ung chascun chrestien, pour mettre sa confiance en Dieu et ayder son prochain.

*Le promptuaire des conciles de leglise catholique, avec les schismes et la difference diceulx, fait par Jehan le Maire de Belges, elegant historiographe, traicte singulier et exquis.

*Dialogue ou disputation faicte entre le diable et le pecheur penitent, touchant espoir et desespoir, laquelle certainement et en verite est trouve au debat de la conscience chrestienne, comme y pourrez veoir.

*Plaisant et utile dialogue du concille general, publie pour estre faict à Mantua, entre le juste selon le monde, lepicurien et le chrestien, par le venerable D. Urbanum Regium.

Le catalogue des livres, que lon pourra lire aux enfans es escholles particulieres.

En premier lieu lon pourra lire et enseigner tous les autheurs qui es lettres et disciplines humaines ont escript ou paravant et

jusques a lan M.D. et X., encore quilz ayent estez depuis translatez, esquelz ny auroit aulcun peril ou danger quand a la religion. Mais depuis ledit temps se pourront tant seulement lire ceulx qui sont cy dessoubz nombrez, non pais que tous ceulx qui sont delaissez soient reputez suspectz, mais plus tost affin que la grande et infinie multitude et diversite soit redigee en certain nombre.

Les grammaires Latines.

Figura declinationum et conjugationum.
Johannes Despauterius Ninivita.
Johannes Custos Brechtanus.
Johannes Murmellius.
Christianus Massaeus.
Thomas Linacer.
Syntaxis Erasmi Roterodami.

Les grammaires Grecques.

Nicolaus Clenardus.
Johannes Varennius.
Hadrianus Amerotius.
Jacobus Ceporinus.

Les grammaires Hebraicques.

Joannes Campensis.
Helias Levita.
Nicolaus Clenardus.
Xantes Pagninus.

Les autheurs en lart de Retoricque et Oratoirie.

Johannes Caesarius.
Hadrianus Barlandus.
Erasmi Roterodami Copia, et De conscribendis epistolis, De civilitate morum, Apophthegmata, Similia.
Epitome Laurentii Vallae.
Hadrianus Cardinalis de sermonis Latini puritate.
Cornelii Croci Colloquia.

Les Poetes.

Hieronymus Vida.
Frater Livinus Brechtanus.
Cornelii Croci Josephus.

Les Dialecticiens.

Frater Franciscus Titelmannus.

Johannes Caesarius. Cornelius Valerius.

Et si quelcun se plaint destre exclud ou oublie luy et ses oeuvres desia par luy faictz ou a faire, il se pourra recouvrer et sur ce se pourveoir devers sadicte Majeste.

Lan de la nativite de nostre Seigneur mil cinqcens cinequante, le XXVI jour du mois de Mars, en lassamblee de Luniversite de Louvain solempnelement en leglise de Sainct Pierre sur ce que susdict est faicte, les catalogues des livres dessusdictz avec la prefation ont este approuvez et receu, et aussi quon les envoya a Limperiale Majeste, en presence de moy, Guillaume de Cauertson, notaire approuve et scribe jure de ladicte Universite a ce que dict est appelle.

Ainsi signe Guillaume de Cauertson, notaire et scribe dessus escript.

5.

Index des spanischen general-inquisitors Valdes von 1551.

Catalogi li-
brorum reprobatorum, et prae-
legendorum, ex iudicio Academiae
Louaniensis.
Cum edicto Caesareae Maiestatis euulgati.
Valentiae,
Typis Joannis Mey Flandri.
M.D.LI.
Mandato Dominorum de consilio san-
ctae generalis Inquisitionis.

Enthält einen vollständigen abdruck des Löwener index von 1550, dann

Catalogus librorum jampridem per sanctum officium Inquisitionis reprobatorum.

A.

Arecii Felicii super psalterium quod ajunt per Martinum Bucerum fuisse compositum.

Agrippa de occulta philosophia. Idem de vanitate scientiarum.

Alcoranes, vel alii libri in aravigo, ubi sunt errores sectae Mahometicae.

B.

Bolingerii libri omnes. Bronzii libri omnes.

Bibliotheca librorum.

Biblia Hispano aut alio vulgari sermone traducta.

Brevis et compendiosa institutio religionis christianae Hispano sermone impressa Flandriae vel Germaniae aut alibi, simul cum alio libro intitolato, De libertate christiana.

Buceri libri omnes.

C.

Conradi, alias Gotardi libri omnes.

Collectanea de tropis communibus sacrae Scripturae.

Comes Carpensis sermone Hispano.

Commentaria in poëma Pitagorae.

Comediae representatae in oppido de Gante, super quaestionem: Quae est major consolatio morientis.

D.

Declaratio nominum Chaldaeorum.

Dialogus de doctrina christiana, sermone Hispano tacito autore compositus a quodam religioso.

E.

Erasmi Sarcerii Cathecismus. Ejusdem glosae vel scholiae super evangelistas Matth. Mar. et Lucam. Ejusdem Postilla super evangelia dominicalia totius anni. Ejusdem liber intitolatus: Modus vel ratio docendi vel discendi theologiam.

Esdre lamentationes Petri.

Epitome Asiae, Africae et Europae, non quod intitulatur trium terrarum.

Erasmi epitome colloquiorum.

Epitome chronicorum et historiarum mundi velut index, primae impressionis et secundae, ubi veniunt imperatorum imagines.

Egendorfini Paranense. Ejusdem Institutio christiana pro juvenibus, cum expositione Pater noster Philippi Melanchtonis.

Erasmi Ecclesiastes vel modus concionandi. Ejusdem Colloquia.

F.

Francisci Lamberti libri omnes.

Fabricii Capitonis Institutionum Hebraicarum libri duo.

Farrago concordantiarum insignium totius Bibliae.

Frasis sacrae Scripturae.

Francisci de Enzinas Testamentum Novum ex Graeco in Hispanum sermonem traductum.

G.

Gortiani libri omnes.

Gerardi Loxichii Institutio catholica fidei orthodoxae.

Genesi Alfonsi. Gryphii orationes dominicales.

H.

Hermanni Hessii libri omnes. Historia originis Germanorum.

Hermanni Bodii Unio.

J.

Joannis Puperii libri omnes. Joannis Viclef libri omnes.

Joannis Hus libri omnes. Justi Jonae libri omnes.

L.

Lutheri libri omnes. Liber intitulatus: Loci insigniores.

Liber similitudinum et dissimilitudi., impressus Basileae anno 1542.

Liber intitulatus: Tragediae ac comediae ex Novo et Veteri Testamento, impressus Basileae anno 1540 per Nicolaum Brilingue.

Libri de nigromantia cum invocatione daemonum, vel qui sapiant manifeste haeresim.

Liber impressus sermone Hispano, quo cavetur neminem consilium dare debere alicui quod nubat, nec ad sacros ordines promoveatur, nec ad ingressum religionis, nec debet quisquam arctari consilio alicujus, sed sequi suam propriam inclinationem.

Libri omnes quocunque sermone, qui a vigintiquinque annis hucusque sunt impressi vel scripti tacitis impressoribus, auctoribus, scriptoribus, tempore aut loco, ubi fuerunt scripti vel impressi.

M.

Michaelis Servetii, alias Michaelis Reves, vel de Villanueva, tractatus contra Trinitatem.

Marci Antonii Corvini Colloquia de poenitentia et fide.

Marsilii Patavini in defensione pacis.

N.

Novum Testamentum impressum per Adrianum de Vergis et Christophorum de Remuda et Joannem Zel.

Nova ac Vetera Testamenta Hispano vel alio vulgari sermone traducta.

O.

Oecolampadii libri omnes. Onus ecclesiae.

Otto Brunsfelsii Pandectae sacrae Scripturae.

Omnis pictura, figura aut effigies opprobriosa vel injuriosa sacratissimae virgini Mariae dominae nostrae aut sanctis.

Omnes libri sapientes haeresim.

P.

Philippi Melanchtonis libri omnes. Pomerianus super Psalterium.

Peregrinatio Jerusalem, Petro de Urrea auctore.

Paralipomenon rerum mirabilium.

S.

Sebastiani Munsteri Catalogus praeceptorum Hebraice. Ejusdem Annotationes super evangelium Matthaei.

Stephani Vinthonen. episcopi Angliae liber de vera obedientia.

Statera vel pondus, ubi ponitur haeresis Ebion.

T.

Thomae Venatorii super primam epistolam ad Timotheum.

V.

Ulderici Hutteni libri omnes.

Vita juventutis cum annotationibus aut additionibus Melanchtonis.

Vadiani Epitome vel collectio locorum. Ejusdem commentaria super Pomponio Mella.

Walcurionis Commentaria in physicam Aristotelis.

Zuinglii libri omnes.

Missale Romanum impressum Lugduni apud Guilielmum Rovillium sub scuto Veneto. Anno 1550.

Diurnale Romanum impressum Lugduni in aedibus Feliberti Rolleti et Bartholomei Freni. Anno 1548.

Alphabetum theologicum.

Apologia Simonis Essii contra Cardinalem Roffensem. Ejusdem de Pontificis munere.

Catalogus annorum principum Valerii Anselmi Rid.

Catecismo o formulario in lingua Hispanica.

Enarrationes perpetuae Martini Musterii super quatuor evangelia. Ejusdem de oratione dominica.

Fuchsii Paradoxa.

Opera contra dietam ab Imperatore celebratam Ratisbonae an. 1541.

Opus Osvaldi Miconis in Moriam. Rhetorica Zesii.

Jacobi Fabri tractatus de tribus Mariis et Diva Anna, ubi tenet, Annam tantum unum habuisse virum.

Laus Deo.

6.

Bücherverbote der kölnischen synoden von 1549 und 1550.

I. Decret der provincialsynode von 1549 [1].

.. Praecipimus omnibus fidelibus, quorum animae curae nostrae a Deo commissae sunt, potissimum verbi Dei tractatoribus, sub anathemate, quod alias incurrant, ut sibi caveant non modo ab his, quae ex officina venerunt Lutheri, Buceri, Calvini, Oecolampadii, Bulingeri, Francisci Lamperti et Philippi Melanchthonis, quos constat omnia sua scripta ad decipiendum et seducendum homines a vera fide edidisse: fugiant etiam Corvinum, Capitonem, Brentium, Pomeranum, Pellicanum, Musculum, Sarcerium et Christophorum Hegendorphinum, Osiandrum, Spangenbergium, Oldendorpium, Hermannum Bonnum, Hedionem et ejus in ecclesiasticam historiam pestilentissima supplementa, Chronicon Sebastiani Franck, et quidquid ejus est farinae, donec pleniori catalogo libros contagiosos per hanc tempestatem editos eis indicaverimus.

II. Instruction für die visitation der erzdiöcese, promulgiert auf der dioecesansynode von 1550 [2].

... Libri qui sequuntur in universum omnibus, tam parochis, concionatoribus, clericis, ludimagistris quam laicis interdicti: quotquot

*

1 Hartzheim, Concilia Germaniae VI, 537. 2 Hartzheim VI, 640.

venerunt ex officina Lutheri, Philippi Melanchthonis, Pomerani, Buceri, Calvini, Corvini, Capitonis, Brentii, Zuinglii, Oecolampadi, Pellicani, Bullingeri, Francisci Lamperti, Musculi, Hedionis, Sarcerii, Christophori Hegendorphini, Osiandri, Spangenbergii, Hermanni Bonni, Sebastiani Franck et similis farinae hominum Lutheranismo seu sectae alicui adhaerentium aut a catholica ecclesia quacumque ratione dissidentium. Cui censurae et Germanicae psalmorum cantiones, quae plerumque ab interpretibus perfide ac contra sacrae Scripturae sensum traductae sunt, submittuntur. Omnes quoque bibliothecae et bibliopolia et officinae typographicae invisenda erunt et libri omnes diligenter inspiciendi et examinandi, et qui ab haereticis editi sunt et a Caesare vel concilio provinciali notati, confiscandi, comburendi et penitus abolendi. Et dandus erit bibliopolis catalogus librorum interdictorum, ut suae indemnitati deinceps consulere possint, et injungendum eis, ne posthac ullos libros divendant, nisi prius secundum decreta provincialis concilii inspectos et admissos.

Quum vero superius designati libri et praesertim qui postillae vocantur, profectae ex Lutheranorum seu aliorum haereticorum officinis, non sine interminatione gravium poenarum parochis in primis sint interdicti et proinde, qui inter eos rudiores sunt et simpliciores, addubitare forsan possint, quibus ergo eis tuto uti liceat, donec postilla aliqua publica authoritate edatur, quae expositionem lectionum, quae epistolae et evangelia diei vocantur, secundum id, quod singulis dominicis aliisque solemnibus diebus per anni circulum catholica ecclesia suis fidelibus tradere intendit, pulchro ordine digestam complectatur, indicatis videlicet et concinna serie dispositis locis communibus, in quibus ambae illae lectiones mutuo respondent ac conveniunt, ea de re haud supervacaneum vel inutile fore videtur ipsis indicare, ut sequentes libros sibi comparent, quo inde catholicum et bene sanum tractandarum lectionum sensum, quem ipsi per se sine commentariorum subsidio assequi non possunt, hauriant ac populo proponant.

Ex veteribus comparandi.

Chrysostomus in Matthaeum et Joannem. Idem in epistolas Paulinas omnes. Theophylactus totus, Chrysostomi abbreviator. Augustinus in Joannem. Sermones Augustini de tempore et de sanctis, modo singillatim ex decimo tomo operum ejus excerpti et

impressi haberi poterunt. Beda in Novum Testamentum, hoc est, in Marcum, Lucam, Joannem, epistolas Paulinas et catholicas et ipsam Apocalypsim: qui propterea tanto libentius legendus est, quod suos commentarios fere ex optimo et catholicissimo interprete Scripturarum, Augustino, concinnavit. Homiliarius doctorum Albini seu Alcuini. Catena aurea Divi Thomae Aquinatis et ejusdem in Divum Paulum commentarii.

Ex recentioribus.

Postilla Lansbergii, quae simplicissima est. Sermones Clichtovei, cum Elucidario ejus in hymnos et prosas ecclesiasticas. Postilla Joannis Eccii. Postilla Hoffmeisteri. Postilla Roy Minoritae. Postilla F. Henrici Helmes Germipolitani. Commentarium Titelmanni in Psalterium. Nec quisquam parochus carere quoque deberet Damasceno.

Quae sint in his scholis tradenda.

Qui primis rudimentis in triviis imbuuntur, primum discant alphabetum, orationem dominicam, salutationem angelicam, symbolum apostolorum, benedictionem mensae et gratiarum actionem, cum confessione, quae fieri ad altare consuevit, Donatum et Murmellii de declinationibus et conjugationibus nucleum ejusdemque constructionum regulas. Deinde poterunt eis tradi grammaticae institutiones Aldi Manutii vel Perotti vel Murmellii, Hermanni Torrentini, Joannis Despauterii aut Joannis Brechtani, atque etiam Syntaxis Erasmi, Cato, Fabulae Aesopi, Sedulius, Prudentius, Juvencus, Baptista Mantuanus, e quibus pietatem cum literis hauriant.

Festis vero diebus exponantur evangelia et epistolae dominicae et incidentium festorum, grammatice tantum, hymni quoque et prosae tempori servientes, vel Psalmi aut Parabolae Salomonis, aut ejuscemodi aliquid e sacris literis, quod juventuti conveniat.

In dialecticis tradi conveniet Prodidagmata Jacobi Fontani, Dialectica Trapezuntii, Caesarii, Titelmanni aut Joachimi Perionii, et Rodolphi Agricolae Inventiones.

In rhetoricis vero et styli consequendi gratia: Virgilium, Horatium, Ovidium, praeterquam de arte amandi et Epistolas Heroidum, Commentaria quoque Caesaris, Titum Livium, Suetonium, Valerium Maximum, Institutiones oratorias Quintiliani, Compendium Trapezuntii super Ciceronis rhetorica, Officia, de amicitia,

senectute, Paradoxa, Tusculanas quaestiones, epistolas et quicquid scriptorum Ciceronis extat.

In Graecis literis. Clenardus, Syntaxis Varennii, Theodorus Gaza, Constantinus Lascaris, Fabulae Aesopi, Sententiae Menandri, Batrachomyomachia, Lucianus, Isocrates, Homerus, Aristophanes, Hesiodus, Plutarchus.

7.

Verzeichnis der 1542 und 1543 von der Sorbonne censurierten bücher.

Catalogus librorum visitatorum et qualificatorum per Facultatem Theologiae Parisiensis a festo nativitatis Dominicae anno Domini 1542 ad secundam diem Martii ejusdem anni. Ad postulationem Curiae Parlamenti [1].

1. L'Exposition sur l'epître ad Romanos, extraite des commentaires de M. Jean Calvin.
2. Trente pseaumes de David, translatés par Clement Marot.
3. La Fontaine de vie.
4. Le Recueil de plusieurs passages de l'Ecriture, faisant à la declaration de l'oraison, des articles de la foi et des dix commandemens de la loi, avec le recueil des offices des chretiens.
5. L'Exposition sur la premiere epître de S. Jean.
6. Exposition de l'evangile de notre Seigneur selon S. Matthieu.
7. La très-sainte oraison, que notre Seigneur a baillée à ses apôtres, les enseignant, comment ils et tous vrais chretiens doivent prier, avec un recueil d'aucuns passages de l'Ecriture fait en maniere pour éveiller l'entendement des fideles à prier de plus grande affection, avec les prieres et oraisons dont on use à present en l'eglise de Geneve.
8. Psalmes de David, commentés par Clement Marot.
9. Un sermon du bon et mauvais pasteur, du même Marot.
10. Un petit livre intitulé: L'ordre et maniere qu'on tient en administrant les sacremens de l'eglise de Geneve.

*

1 C. Du Plessis d'Argentré, Collectio judiciorum II a, 134.

11. Psalmes de David, mis en rimes par Clement Marot et antres, de nouveau traduits en chant, ainsi qu'il dit le plus modeste qu'il a été possible.
12. L'Exposition de l'epître de S. Jacques, brieve et bien faite.
13. La doctrine nouvelle et ancienne.
14. La medecine de l'ame, imprimée à Geneve.
15. In Acta apostolica, auctore Joanne Brentio.
16. In evangelium quod inscribitur secundum Lucam duodecim capita, auctore eodem Joanne Brentio.
17. In Lucae duodecim posteriora capita, eodem auctore Joanne Brentio.
18. L'Institution de la vie chretienne, composée en Latin par M. Jean Calvin et par lui translatée en François pour confession de foi.
19. Unio dissidentium.
20. Simplex et amplissimus modus orandi Martino Luthero.
21. Le chevalier chretien par Erasme en Latin, et translaté en François, imprimé par Estienne Dolet.
22. Liber commentariorum in Amos, Abdiam et Jonam, editus a Francisco Lamberto quondam Minorita.
23. Liber consolatorius ad eos, qui persecutionem patiuntur propter justitiam, cum enarratione succincta psalmi 123 Urbano Regio lingua Germana, quem Latinum fecit Joannes Irenaeus Pomeranus.
24. In Marcum evangelistam per Sarcerium Avince Montanum.
25. Francisci Lamberti Commentarii de prophetia et linguis secundum litteram et spiritum.
26. Annotationes prissimae doctissimaeque in Oseam, Joëlem, Amos, Abdiam, Joannis Oecolampadii.
27. In epistolam ad Hebraeos ejusdem Oecolampadii.
28. In prophetam Ezechielem ejusdem Oecolampadii.
29. In Apocalypsim Joannis ecclesiastis Bemen commentarii.
30. In sacrosanctum Jesu Christi Domini nostri evangelium secundum Matth. commentariorum lib. 12 per Hemryfum Bullingerum.
31. In sacra quatuor evangelia enarrationes perpetuae, recognitae per Martinum Buccerum.
32. Lucae evangelium cum scholiis, authore Erasmo Sarcerio Avince-Montano.

33. In epistolam Pauli ad Philemonem authore Joanne Brentio.
34. Joannis Brugensarii Pomerani in librum psalmorum enarratio.
35. Les cinque livres de Moïse, imprimez à Lyon.
36. Nouveau Testament, imprimé à Lyon par Estienne Dolet.
37. Le contenu en cette seconde partie du Nouveau Testament.
38. Commentaria Joannis Calvini in epistolam Beati Pauli ad Romanos.
39. De vera ecclesiarum doctrina, caeremoniis et disciplina et compositione, authore Martino Bucero.
40. Les Pseaumes de David, de l'Hebreu en langue Françoise.
41. Brieve et claire exposition de la foi chretienne, annoncée par Uldric Zuingle, écrite au roy chrétien.
42. La coutume des prieres et chant ecclesiastique, avec la maniere d'administrer et consacrer le mariage selon la coutume de l'eglise.
43. Loci communes logici recens collecti et recogniti a Philippo Melanctone.
44. Petit traité de la sainte cêne de notre Seigneur J. C.
45. La doctrine nouvelle et ancienne.
46. Catechisme de l'eglise de Geneve, c'est à sçavoir la forme d'instruire les enfans en la chretienté.
47. De l'autorité des docteurs d'icelle, et de l'autorité de la parole de Dieu, composé en Latin par M. Philippe Melancthon, et depuis translaté en François.
48. La premiere partie de l'Union de plusieurs passages de l'Ecriture sainte par venerable personne Herman Bodion.
49. Exposition sur l'epître de S. Paul aux Romains, extraite des commentaires de Calvin.
50. Epître envoyée aux fideles conversans avec les chrétiens papistes.
51. Petit traité montrant ce que doit faire l'homme fidele connoissant la verité de l'evangile quand il est parmi les papistes.
52. Exposition de l'histoire des dix lepreux, prise du 17 chapitre de S. Luc, translatée en François.
53. Les faits de J. C. et du Pape, par lesquels etc.
54. Chansons chrétiennes, contenant seulement deux cahiers.
55. Chansons spirituelles etc. pleines de consolations, et une irrision de Dieu et de l'eglise.

56. Exposition de l'Apocalypse de Saint Jean l'apôtre, extraite de plusieurs docteurs tant anciens que modernes, revûë et augmentée de nouveau, imprimée à Geneve.
57. Exhortation très-utile sur les saintes paroles de notre Seigneur Jesus.
58. Avertissement très-utile du grand profit qui reviendroit à la chrétienté, s'il se faisoit inventaire de tous les corps saints et reliques qui sont en Italie, France, Allemagne, Espagne et autres royaumes et pays.
59. Exposition sur les deux epîtres de S. Paul aux Thessal.
60. Deux epîtres, l'une de Jacques Sadolet, evêque de Carpentras, et la seconde de Jean Calvin, la deuxieme reprouvée.
61. Brief discours de la republique Françoise, desirant la lecture des livres de la sainte Escriture, et iceux approuvés par les docteurs de l'eglise, lui être loisible en sa langue vulgaire, qui semble de Dolet, à cause qu'il a fait l'epître préliminaire.
62. Epître demontrant comment notre Seigneur Jesus-Christ est la fin de la loi et la somme de tout ce qu'il faut chercher en l'Ecriture.
63. Declaration de la regle et état des Cordeliers, composée par un jadis de leur ordre et maintenant de Jesus-Christ.
64. Grandes annales très-veritables des gestes merveilleux du grand Gargantua et Pantagruel Roy des Dipsedes.
65. Liber inscriptus: Moriae encomium Erasmo Roterodamo autore, notatus 27. Junii 1542.

8.

Indices der Sorbonne von 1544, 1547, 1551 und 1556.

Le Catalogue
des liures cēsurez par la
faculté de Théologie
de Paris, 1544.
Auec accession et addition puis ledict
temps des liures nouuellement censu-
rez par ladicte faculté, iusques à pre-
sent, 1547, auant Pasques.
Auec priuilege.
On les vend au Palais à Paris, par
Jehan André libraire iuré.
1547.

Le Catalogue
des livres exami-
nez et censurez par la Faculté de
Theologie de l'Vniversité de Pa-
ris: suyuant l'Edict du Roy
Publié en la Court de Parlement le troisiesme
iour de Septembre, M.D.Ll.
Auec priuilege du Roy.
On les vend à Paris par Jehan Dallier, sur le pont
S. Michel, à l'enseigne de la Rose blanche,
M.D.LI.

Le Catalogue des li-
vres examinez et
censurez par la Faculté de Theologie de
l'Université de Paris, depuis l'an mil cinq
cens quarante et quatre, jusques à l'an
mil cinq cens cinquante et un, suyvant
l'edict du Roy donné à Chasteaubriant.
Et publié en la court de Parlement le
troisiesme de Septembre, mil cinq cens
cinquante et un: Auquel sont adjoustez
ceulx qui ont esté visitez et censurez de-
puis la premiere impression.
Auec priuilege du Roy,
à Paris,
Par Jehan Dallier, demourant sur le pont sainct
Michel, à l'enseigne de la Rose blanche.
1556.

Decanus et Facultas Theologorum Parisiensium omnibus in Christo fidelibus S.[1].

Qui corporis humani sanitatem tuendam susceperunt, non satis officio suo factum iri putarunt, ea tantum, quae salubria essent humano corpori quaeque bonam eius valetudinem et conservarent et auctiorem vegetioremque redderent, pharmaca suis scriptis demonstrasse herbasque et plantas, adjectis etiam figuris et formis, quibus ab aliis dignoscerentur, delineasse, nisi simul et pharmaca iis contraria herbasque et plantas, quae sanitati prorsus adversarentur, suis nominibus designarent suisque lineamentis et figuris efformatas velut in tabella quadam ob oculos nobis proponerent. Quis autem negare potest, illos doctissimos medicos et rerum naturalium sapientissimos perscrutatores totius naturae integritati conservandae hac via vel maxime consuluisse? Qui nisi suorum scriptorum monumentis harum rerum cognitionem nobis reliquissent, quis non intelligat, quam facile pro germanis adulterina pharmaca, pro salubribus exitialia et pro antidotis toxica non sine totius generis humani

*

1 Diese vorrede steht in allen vier ausgaben des index der Sorbonne.

gravi incommodo deligeremus? Quod si tam diligenter fuerunt veteres illi et insignes medicarum rerum scriptores ob solius corporis sanitatem, quam veluti unicum suorum laborum scopum prae oculis habebant, quid putandum est et fecisse hactenus et facturos in posterum doctissimos illos et sanctissimos animarum nostrarum medicos, qui haud dubie tanto solicitius huic rei nervos omneis intenderunt, quanto magis animam corpori praestare intelligebant? Id nos docuit in primis medicorum omnium summus, imo ipsissima medicina, Deus: qui formatum hominem et in paradiso collocatum, caeterarum arborum usu permisso, ut a ligno scientiae boni et mali abstineret, praemonuit. Docuit hoc ipsum et Christus, qui non tantum animarum saluti conducibilia, sed quae etiam essent veluti mortiferum quoddam poculum fugienda, aperuit. Quam vero hoc deinde solicite egerint divino afflati Spiritu evangelistae et apostoli, dilucidius est quam explicari possit. Qui suis scriptis et epistolis canonicis nos copiose docuerunt, quantum discrepent fructus et opera spiritus ab iis quae carnis sunt. Quae omnia propriis designat nominibus apostolus Paulus, inter illos praecipuus, epistola ad Galatas. Hoc idem maximo studio curarunt doctissimi quique sacrarum literarum interpretes, Divi Cyprianus, Hilarius, Chrysostomus, Ambrosius et plerique alii. Inter quos Hieronymus librum edidit, cui titulum fecit De scriptoribus ecclesiasticis, haereticos una cum orthodoxis commemorans et singulos suis pingens coloribus, ut non eos modo, quos imitari, sed et quos fugere oporteat, doceamur, ne in eorum scripta veluti in scopulum quendam impingamus et toxico, quod in iis latet, inficiamur. Divus item Augustinus librum edidit adversus suae aetatis haereses, quod et ante eum fecerat Epiphanius episcopus Cypri, inter graecos theologos doctissimus, ne forte lectores incauti et veluti mellito quodam poculo illecti impiis doctrinis animum addicerent. Hos imitati sunt ex posterioribus quamplurimi non minori sanctitate quam eruditione clari, qui simul cum veteribus novas, quae clam emerserant, haereses indicare curarunt, ut nossent omnes, a quibus praesertim cavendum esset impiis assertionibus et libris, quantumvis gloriosis titulis essent adornati. Qui eo sunt circumspectius fugiendi, quo venenum nobis propinant praesentius, blandiloquentia quadam veluti melle illitum, ipso tamen felle et si quid aliud amarius est longe amarulentius. Porro quam necessario quamque utiliter veteres scriptores idipsum fecerint, do-

cent hujus seculi mores. Quod si uspiam necessarium est, libros ipsos cum authoribus propriis nominibus designare, in hoc praesertim christianissimo Galliarum regno factum oportuit. Cui certe non immerito ejusque regibus ad haec usque tempora christianissimi nomen inditum est. Sed ne hoc insigni titulo spoliemur, nobis studiose et vigilantissime curandum est, ut quos jam diu, proh dolor! circumvallant lupi rapaces et famelici, qui non modicam Gallicarum ovium multitudinem locis et civitatibus compluribus pestiferis suae doctrinae dentibus jam devorarunt, reliquum gregem haud dubie voraturi, nisi eorum conatibus diligenter et quam citissime eatur obviam, qui assidue nullum lapidem non movent, nihil non tentant et moliuntur, ut universos in suas perditissimas sectas pertrahant et detrudant. O foelicem Hieronymi aetate Galliam, quae eodem attestante sola monstris caruit! At vero qui adversus unicum Galliae monstrum Vigilantium totis eloquentiae viribus detonabat, quid dicturum putamus, si jam redivivus in Galliis ageret? Non esset profecto Galliam ita deformatam agniturus, in qua mille Vigilantios, Jovinianos mille et innumeros alios nocendi artifices passim obvios haberet. Quantum ingemisceret, qui Galliam tam miseranda facie deformem, a veteri illa, quae sua tempestate florentissima erat, aspiceret mirum in modum mutatam! Quantis arbitramur eloquentiae et doctrinae viribus, si superstes esset, adversus haec monstra decertaret, qui contra paucissimos suae aetatis haereticos tanta scripturarum vi, tanta mole et robore conflixit, ut victis non amplius licuerit ne cristas quidem et cornua erigere? Quanquam vivit haud dubie Hieronymus et cum Christo regnat in caelo suisque scriptis pro Christi fide et ecclesiae defensione adversus veterum haeresum instauratores indefesse pugnat, novos istos Jovinianos et Vigilantios et si quae sunt alia monstra potentissimis scripturarum machinis conterens. Non desunt autem etiam hac tempestate invicti fidei propugnatores, sed nec unquam deerunt, quos suscitabit Dominus in suae sponsae defensionem, Danieles quamplurimi, Hieronymi et Augustini, qui murum sese pro ecclesia adversus impiorum tela et linguas venenatas objiciant, quique, quamlibet flaverint venti, descenderit pluvia, eruperint flumina, nunquam tamen Christi adjuti praesidio sinent Petri naviculam demergi. Quae vel invitis omnibus inferorum portis, quantumvis etiam allatrent canes Cerberei, insaniant furiae, imo et ipse

totus Acheron frendeat, stabit tamen semper firma et stabilis, Pauli testimonio, columna et firmamentum veritatis. Hanc tamen adversus rugit leo ille immanissimus, adversarius noster diabolus, fremit draco septem capitibus insignis, christianae fidei hostis infensissimus, hanc cupiens cum suo grege devorare. Quod quia suis viribus nunquam poterit, id agere molitur subornatis sparsisque per orbem satellitibus suis impiissimis haereticis, qui venenatis jaculis, nimirum libris suis perniciosissimis, totum orbem perambulant, ut, quod faciebant Pharisaei, proselytos quamplurimos sectae suae adjungant. Qua in re, dolentes referimus, ita in totius christianismi perniciem profecerunt, ut vix ulla sit regio christianis ritibus aliquando rite instituta, quam suis sibilis et susurris exitialibus voce vel scripto non aliqua ex parte contaminarint. Solent enim zizania et herbae plantaeque noxiae majoribus incrementis sese dilatare quam salubres et innocuae. Adeoque jam magno christianismi malo excrevere, ut periculum sit, ne brevi salubres suffocent, suisque tandem illi fraudibus et technis universum christianismum perdant, nisi ab incoepto itinere praepediti cohibeantur et reprimantur. Et hactenus quidem videbatur piis omnibus persuasum, ut serpentis illius praecipui Lutheri praeciso capite totus orbis pacatior fieret. Sed, quod non sine gemitu dicimus, post damnatum a Summo Pontifice ipsisque principibus et theologorum scholis totius pene orbis consensu Lutherum suborti sunt statim alii innumeri, tanquam hydrae capita Lutherano longe nocentiora, qui sua virulenta dogmata tanto impetu et incredibili feritate ita late effuderunt, ut universum prope orbem christianum cum publicis tum privatis concionibus librisque editis et in vulgus sparsis pervaserint et infecerint, nec etiam ab ipso Galliarum regno hactenus christianissimo abstinuerint. In quo et manibus fere omnium haberi et per omnes circumferri impiorum haereticorum libros videmus et dolemus. Qui ingens aliquod in regnum propediem illaturi sunt incommodum, nisi relegatis profligatisque quam citissime perditissimis sectis ex omnium manibus fortiter excussi flammis consecrentur. Quanquam quod ad Gallias nostras attinet, bona nobis spes est, adjutore Christo abominandas omnes haereses e regno christianissimo intra paucos dies ablegandas esse. Non enim defuit hactenus negotio fidei promovendo haeresumque extirpationi rex noster Franciscus re et cognomento christianissimus, qui, qua est et fuit semper in Christum

ejusque sponsam ecclesiam insigni pietate et observantia, non destitit unquam ecclesiae partes tueri. Neque potuit vel minimum quippiam ab ecclesiae placitis divelli, quin potius, ut pestem Lutheranam omnium, quae fuerunt unquam, pestilentissimam e sui regni finibus propelleret, statutis suis et decretis quamplurimis modis omnibus in haereticos animadvertit. Porro intelligens rex christianissimus, vere scriptum esse, Qualis rector civitatis, tales et habitantes in ea, et illud poetae, Regis ad exemplum totus componitur orbis, quam mordicus semper retinuerit traditam acceptamque a majoribus orthodoxae ecclesiae fidem, non modo interpositis decretis, sed et exemplis professus est per se gravissimis, quando ante annos aliquot indictis adversus iconomachos, qui contumeliam Divae Virginis imagini irrogarant, supplicationibus argenteam ille pie religioseque non sine totius populi congratulatione in locum mutilae detruncataeque ab impiis restituit. Deinde annos post aliquot, quam de sacrosancta eucharistia caeterisque sacramentis et ecclesiae sanctionibus pie sentiret quamque omnis generis haereticos odisset, testatus est, cum ad placandam Dei in nos iram publicas fieri decrevit supplicationes, quibus gestata per urbem sacrosancta eucharistia quam religiose aperto capite ardentem facem manu gerens una cum pientissimis filiis interfuerit, norunt multa hominum milia, qui tunc prae gaudio lachrymabundi christianissimi regis pientissimam fidem intuebantur. Neque peractis supplicationibus prius urbe discedere constituit, quam sumpto de variis haereticis variis in locis supplicio et fidem suam religionemque bonis omnibus imitandam et formidandam haereticis animadversionem proponeret. Curavit et hanc pestem procul hinc abigendam christianissimi regis accensus exemplo supremus Parisiensis senatus, qui suis arrestis et decretis deprehensos hujus sectae viros variis affecit suppliciis, quosque comperit adversus augustissimum et inprimis venerandum eucharistiae sacramentum impie sensisse, necnon reliquis haeresibus pertinaciter adhaerentes flammis ultricibus urendos adjudicavit, quo caeteri a nefandis istis dogmatibus arcerentur.

Nos autem, vocationis nostrae non immemores, in tanto fidei negotio et discrimine tantisque infelicis hujus seculi tumultibus haudquaquam cessatores egimus. Dici enim non potest facile, quantis sudoribus adversus haec dogmata invigilaverimus, dum nunc ab episcopis, nunc a senatu, nunc a provinciarum praesidibus super

haereticis propositionibus et libris rogati, ut de ea quae in nobis est fide rationem redderemus, totos pene dies eam in rem noctesque impendimus. Et haec omnia quamvis juxta nobis concessum a Deo munus diligenter curaverimus, fieri tamen non potuit, quin novis quotidie suborientibus sectis, novis etiam haeresum seminariis pullulantibus novae quoque succreverint haereses. Quas ut tam impii artifices tueantur et hominum mentibus infigant, mirum est quam a decennio excreverit librorum numerus. Quos ut in manus hominum obtrudant, insignibus titulis et gloriosis praefationibus muniunt, quo minore negotio incautis lectoribus imponant, dum mellito frontispicio illecti nihil fellis, nihil amarulentiae, nihil denique veneni in eis latere suspicantur. His artibus, his technis multorum corda seduxerunt. Quam tamen vafriciem diligenter attendere nos praemonitos voluit Divus Paulus, epistola ad Romanos, Observate, inquiens, eos qui dissensiones et offendicula praeter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, et declinate ab illis; hujusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt, sed suo ventri, et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentum. Non poterat Divus Paulus nostrae tempestatis haereticos aptius et magis graphice depingere neque latentem sub ovilla pelle luporum gregem evidentioribus argumentis et signis nobis manifestare, ne sic horum strophis et fucatis mendaciis contaminaremur. Omnium autem haereticorum communis est morbus, ut quanquam maxime in scripturis intelligendis hallucinentur, ipsi tamen miro quodam supercilio scripturae, religionis et dogmatum scientiam sibi arrogent, interim caeteris, qui sectis suis addicti non sunt, detrahentes. Hinc eo dementiae prorumpunt, ut omnium rerum magisterium sibi impudenter assumant; quodque deterius est, cum maximis sint ignorantiae tenebris involuti, sua non contenti ignorantia nihil non pertentant, ut et caeteros in hanc errorum caliginem adducant. Quorum in numero sunt nonnulli, qui manifesto et palam sua dogmata obtrudere non verentur. Sunt et alii, qui supplicii metu oblique et secreto ea auditoribus suis ingerunt. Qua ex re fit, ut perversorum librorum diversa genera circumferantur, quibus corda fidelium pervertuntur. Sunt autem ex illis libris quamplurimi qui authorum suorum nomina fronte praeferunt, eorum scilicet haereticorum, qui jam deplorati de sua gloriantur insania. Sunt qui suppresso nomine vanissimis titulis adornantur. Sunt et qui neque praeli neque officinae

excusoriae, sed neque vici aut civitatis nomina exprimant, a quorum lectione summopere cavendum est piis hominibus. Sunt et alii qui veris authorum nominibus suppressis, ut facilius lectores ad sui lectionem illiciant, catholicorum sanctorumque virorum nomina pro titulis habent, quemadmodum paulo ante blasphemiarum et haeresum plenus liber prodiit, cui nomen haeretici fecerunt, Confessio fidei per Natalem Bedam. Nuper quoque ex officina haereticorum exiit liber impius, cui titulum fecit haeretica pravitas, Proverbia Salomonis. Omittimus quod plerisque haereticis et impiis suis libris, ne praefixum haeretici nomen a lectione fideles averteret, pro Calvino Alcuinum se mentitus est impius Calvinus. At hoc proprium haereticis est, ut sua in abditis tantum locisque secretioribus suae farinae hominibus invulgent. Oderunt enim qui male agunt lucem. Quae omnia manifestissima sunt impietatis et errorum indicia. Nam si christianam saperent pietatem, non intra privatos tantum parietes, sed supra tecta juxta Christi praeceptum et legi et praedicari summopere sua curarent. Veritas enim lucis amica odit tenebras. Quamobrem quis orthodoxus et veritatis lucisque christianae amator non perspectam habeat horum librorum farraginem et ingentem congeriem non aliunde quam a principe tenebrarum profectam esse, qui lucis et veritatis inimicus nonnisi tenebras amet? Verum quia difficile est admodum simplicibus viris et non satis in Scriptura exercitatis, adulterinos libros et pestiferos a salubribus dignoscere, ob idque saepius obtrudantur impii pro orthodoxis, multorum precibus et quotidianis efflagitationibus obsequentes aequum duximus et veris christianis, quibus neque fas est neque tutum horum lectioni incumbere, apprime conducibile, libros omneis, qui in manus nostras devenerunt (sunt autem permulti, qui latent adhuc, sunt qui quotidie in lucem recenter prodeunt, quos, quum in manus nostras venerint, in alterum catalogum redigendos curabimus), suis nominibus designare, ut compertum habeant et intelligant sive ecclesiarum praefecti et praesules sive magnates et principes sive senatores et provinciarum praesides, a quorum lectione librorum subditam sibi plebem arcere debeant. Sunt autem ex eorum numero quidam plane haeretici flammisque digni. Sunt et qui suspicione haereseos vehementer laborant. Sunt qui offendiculum et scandalum praebeant. Sunt qui blasphemias suboleant. Sunt et quos non expediat reipublicae christianae in lucem et vulgus emitti.

Sunt et alii permulti, quos ad plenum discussos execrandis scatere erroribus deprehendimus atque tandem una pro more congregati, coeuntibus omnium in unam sententiam judiciis, in catalogum redegimus. Quem ad christianae reipublicae commodum sub correctione sanctae matris ecclesiae ac sanctae Sedis Apostolicae typis excudendum dedimus.

Catalogus librorum qui hactenus a Facultate Theologiae Parisiensi diligenter examinati censuraque digni visi sunt ob causas in calce superioris epistolae fusius declaratas [1], secundum ordinem alphabeticum juxta authorum cognomina [2].

Primo sub littera A.

**Ex libris Georgii Aemilii.

**Historiarum seu lectionum evangelicarum, quae veteri more dominicis atque festis diebus in ecclesia tractari solent, explicatio diligens et nova ad usum scholarum et docendae juventutis accommodata, authore Georgio Aemilio Mansfeldensi. Impress. Basileae 1551.

Ex libris Andreae Althameri.

Commentaria Germaniae in P. Cornelii Taciti equitis Romani libellum de situ, moribus et populis Germanorum.

**Ex libris Achillis.

**Historiarum et chronicorum totius mundi epitome, nunc denuo accuratissime emendata, tum ab ipsomet Achille authore diligentissime edita anno 1538.

Ex libris Henrici Cornelii Agrippae.

De vanitate scientiarum declamatio invectiva.

**De occulta philosophia.

De originali peccato disputabilis opinionis declamatio, ad episcopum Cyrenensem.

*

1 1551: ab anno Domini 1544 usque ad annum 1551; 1556: ab anno Domini 1544 usque ad 1556. 2 Bei dem abdruck ist die ausgabe von 1551 zu grunde gelegt; die zuerst in der ausgabe von 1547 stehenden bücher sind mit *, die zuerst in der ausgabe von 1551 stehenden mit **, die 1556 beigefügten mit † bezeichnet; die schriften, bei denen keines dieser zeichen steht, finden sich schon in der ausgabe von 1544.

Epistola ad Michaelem de Arando, episcopum Sancti Pauli.

*Ex libris Petri Artopaei.

*Evangelicae conciones dominicarum totius anni per dialectica et rhetorica artificio breviter tractatae, subnexis epistolarum argumentis. De sacris concionibus formandis compendiaria formula praefixa per Dominum Joannem Hippinum.

**Petri Artopaei Evangelia dominicalia Hebraice, Graece et Latine cum postillis, Basileae 1550.

**Ex libris Joannis Arpini.

**Domini Joannis Arpini liber de justificatione hominis, operibus legis etc.

**Ex libris Arsatii Schaffir.

**Enarrationes evangeliorum dominicalium ad dialecticam methodum et rhetoricam dispositionem accommodatae, authore Arsatio Schaffir. Adjecti sunt loci theologici, quorum cognitionem omnis ecclesiastes in promptu habere debet. 1538 [1].

†Ex libris Joannis Agricolae.

†In evangelium Lucae annotationes Joannis Agricolae Islebii.

†Ex libris Alexandri Aloisii.

†Alexander Aloisius in primum librum psalmorum.

†Ex libris Ludovici Alosii.

†Annotationes in quatuor evangelia.

†Ex libris Archangeli Piccolhomini.

†Archangeli P. Piccolhomini Ferrariensis in librum Galleni de humoribus commentarii. Impr. Parisiis 1556 apud Bernardum Turrisianum, via Jacobae, in Aldina bibliotheca.

†Ex libris Hieronimi Aurimontani Wildembergii.

†Moralis philosophiae epitome, ethices, politices et oeconomices principia luculentissime enarrans. Impress. Parisiis apud Thomam Richardum, sub bibliis aureis, e regione collegii Remensis.

†Antilogia papae, hoc est, de corrupto ecclesiae statu et totius cleri papistici perversitate.

B.

**Biblia Roberti Stephani.

**Biblia a Roberto Stephano Parisiis excusa 1528.

*

1 Steht 1544 unter S; s. u. Der autor heißt Arsatius Sehofer.

**Biblia ab eodem Stephano Parisiis excusa 1532.

**Biblia ab eodem Stephano Parisiis excusa 1534.

**Biblia ab eodem Stephano Parisiis excusa 1540.

Ex libris Joannis Brentii.

**Catechismus pia et utili explicatione illustratus, Jo. Brentio authore.

Commentaria in librum Judicum.

Commentaria in Job et Ecclesiasten.

In duodecim priora capita evangelii, quod inscribitur secundum Lucam.

In duodecim posteriora capita ejusdem homiliae octoginta.

In Joannem commentaria.

In Acta apostolica homiliae 122.

In epistolam ad Philemonem et in historiam Hester commentarioli.

*Ex libris Theodori Bibliandri.

*Propheta Nahum juxta veritatem Hebraicam per Theodorum Bibliandrum, adjecta exegesi, qua versionis ratio redditur et authoris divini sententia explicatur. Tiguri apud Christoph. Frosc. mense Julio anno MDXXXIIII.

Ex libris Othonis Brunfelsii.

De disciplina et institutione puerorum.

Annotationes in quatuor evangelia et Acta apostolorum.

Liber pandectarum Veteris et Novi Testamenti.

*Ex libris Hermanni Bodion.

*Unio dissidentium. Libellus omnibus unitatis ac pacis amatoribus utilissimus et praecipuus ecclesiae christianae doctoribus, per venerabilem patrem Hermannum Bodion, verbi divini concionatorem eximium, selectus, ex quarta recognitione. Basileae anno MDXXXVIII.

Ex libris Martini Bucceri.

De vera ecclesiarum in doctrina, ceremoniis et disciplina reconciliatione et compositione.

In sacra quatuor evangelia enarrationes perpetuae, secundum recognitae.

In Matthaeum enarratio.

In epistolam ad Romanos enarratio.

**Epist. Divi Pauli ad Ephes., qua rationem christianismi breviter juxta et locuplete, nulla brevius simul et locupletius explicat

versa paulo liberius, ne peregrini idiotismi rudiores scripturarum offenderent, bona tamen fide sententiis apostoli expensis. In eandem commentarius per Mart. Buccerum.

*Ex libris Joannis Bugenhagii Pomerani.

*Joannis Bugenhagii Pomerani Annotationes ab ipso jam emissae in Deuteronomium, in Samuelem prophetam. Idem in duos libros Regum. Ab eodem praeterea conciliata ex evangelistis historia passionis Christi et glorificati, cum annotationibus, indice adjecto.

Ex libris Henrici Bulligeri.

In sacrosanctum Jesu Christi Domini nostri evangelium secundum Matthaeum commentariorum libri duodecim.

Expositio in epistolam ad Hebraeos.

De origine erroris.

*In omnes apostolicas epistolas, Divi videlicet Pauli XIIII et septem canonicas, commentarii Heinrichi Bulligeri, ab ipso jam recogniti et nonnullis in locis aucti. Accessit operi index copiosus. Accesserunt ad finem duo libelli, alter de testamento Dei unico et aeterno, alter vero de utraque in Christo natura. Tiguri apud Christoph. Fros., mense Martio MDXLIIII.

*In epistolas apostolorum canonicas septem commentarii Heinrichi Bulligeri. Additi sunt ad finem libelli duo, alter de testamento Dei unico et aeterno, alter vero de utraque in Christo natura.

*In epistolas Divi Pauli ad Galatas, Philippenses, Ephesios et Colossenses.

*Antiquissima fides et vera religio; christianam fidem mox a primis mundi exordiis ad haec usque tempora durasse eamque veram et indubitatam esse, apodixis sive clara et evidens demonstratio, e Germanico in Latinam linguam traducta per Diethelmum Cellarium Tigurinum.

**In divinum Domini nostri Jesu Christi evangelium secundum Joannem commentariorum libri decem per Henricum Bulligerum, cum praefatione de vera christiani justificatione. 1543.

**In Acta apostolorum Henrici Bulligeri commentariorum libri sex, ab authore recogniti ac denuo jam excusi Tiguri apud Christophorum Froschouerum mense Augusto 1535.

**Ex libris Martini Bourahii.

**In Salomonis regis filii David sacrosanctam Ecclesiastis concionem commentarius, authore Martino Bourahio, alias Cellario. Basileae in officina Roberti Wintel 1539 mense Martio.

†Ex libris Francisci Balduini.

†Juris civilis schola Argentinensis per Franciscum Balduinum.

†Ex libris Jo. Brentii.

†Joannes Brentius, in Esaiam commentarii.

†Jo. Brentius de poenitentia, impressi Francfordiae 1550.

†Catechismus per Jo. Brentium explicatus.

†Enarrationes evangeliorum dominicalium, partes duae, authore Jo. Brentio.

†Ex libris Henrici Bullingeri.

†Henricus Bullinger in Novum Testamentum, per tomos. Decades sermonum Bullingeri.

†Ex libris Joannis Bugenhagii Pomerani.

†Joan. Bugenhagius Pomeranus in Psalterium.

†Joan. Bugenhagius Pomeranus in Hieremiam prophetam.

†Ex libris Jo. Bucceri.

†Jo. Buccer in Psalmos, impress. 1553 per Philibertum Hamelin.

†Biblia Roberti Stephani in parvo volumine, impress. 1555.

C.

Ex libris Joannis Calvini.

Institutio religionis christianae, nunc vere demum suo titulo correspondens.

Expositio sexdecim capitum Genesis.

Expositio in epistolam ad Romanos.

*Libellus de coena Domini, a Joanne Calvino pridem Gallica lingua scriptus, nunc vero in Latinum sermonem conversus. Genevae per Joannem Girardum 1545.

*Ex libris Leonardi Culmani.

*Disputationes seu argumentationes theologicae, utiles eis qui sacris initiari et se examini subjicere volunt ecclesiae.

**Sacrae conciones ac variae praedicandorum evangeliorum formulae, descriptae a Leonardo Culmano Crailsanuensi, in tres tomos divisae. Norimbergae 1550.

**Ex libris Coelii Secundi Curionis.

**Oratio Coelii Secundi Curionis pro vera et antiqua ecclesiae Christi authoritate in Antonium Florebellum Mutinensem, Basileae impressa.

**Ex libris Hieronymi Cardani.

**Hieronymi Cardani medici Mediolanensis de subtilitate libri 21. Lugduni apud Guilielmum Rovillium sub scuto Veneto 1550.

**Ex libris Sebastiani Castallionis.

**Dialogorum sacrorum ad linguam simul et mores puerorum formandos libri quatuor etc. Lugduni apud Theobaldum Paganum 1549.

†Ex libris Joannis Calvini.

†Jo. Calvinus in Joannem.

†Jo. Calvinus in Acta apostolorum.

†Jo. Calvinus in 16 cap. Genesis expositio.

†Ex libris Sebastiani Castallionis.

†Biblia Seb. Castallionis Latina.

†Biblia Castallionis Gallico sermone ab eodem donata.

†Annotatio in Novum Testamentum ejusdem.

†Ex libris Gaspari Crucigeri.

†In evangelium Joannis apostoli enarratio Gaspari Crucigeri.

†Ex libris Leonardi Culmani.

†Quarta pars Thesauri theologici per Leonardum Culmanum.

†Quinta pars Thesauri theologici per Leonardum Culmanum.

†Ex libris Jo. Cratonis.

†Erudita et utilis disputatio de potestate pontificia. Witembergae per Joannem Cratonem 1549.

D.

Ex libris Stephani Dolet.

Cato christianus.

Fata regis.

†Ex libris Draconitis.

†Commentaria Draconitis in evangelia.

†Scholia Draconitis in Psalterium.

J.

**Ex libris Justi Jonae.

**Annotationes Justi Jonae in Acta apostolorum, cum indice. Basileae apud Adamum Petri mense Martio 1525.

**Ex libris Roberti Stephani.

**Index Bibliorum Parisiis a Roberto Stephano excusorum, cum similibus.

Biblia ejusdem, supra B.

K.

**Ex libris Jodoci Kinthisii.

**Collectanea in D. Pauli epistolam ad Philippenses, authore Jodoco Kinthisio Freussheymero, impress. Francfor. apud Christoph. Egend. 1544.

L.

Ex libris Francisci Lamberti.

** Francisci Lamberti Avenionensis in Divi Lucae evangelium commentarii, nunc tertio recogniti ac locupletati. Argentorati 1546.

**Exegeseos Francisci Lamberti in Apocalypsim libri septem. Basileae per Nicolaum Briligerum 1539.

Liber commentariorum in Amos, Abdiam et Jonam prophetas.

De prophetia, eruditione et linguis deque litera et spiritu commentarii.

Ex libris Martini Lutheri[1].

**In primum librum Mose enarrationes Martini Lutheri.

**In Genesim enarrationum Martini Lutheri tomus secundus.

De captivitate Babylonica.

Simplex et aptissimus modus orandi.

De abroganda missa.

Expositio orationis dominicae.

Commentaria super Magnificat.

Commentaria in Deuteronomium.

Commentaria in Psalmos.

Commentaria in Ecclesiasten.

*

1 1544 steht: Lutheri haeresiarchae.

Commentaria in Cantica canticorum.
Praefatio in epistolam ad Romanos.
Commentaria in epistolam ad Galatas.
De absolutione.
Adversus execrabilem Antichristi bullam.
Quare Papae ac discipulorum ejus libri a Martino Luthero combusti sunt. Ostendant autem ipsi, quare Doctoris Martini Lutheri libros combusserint.
Liber continens rationes, propter quas Lutherus decretales caeterosque juris canonici libros igni publice tradidit.
Liber continens rationes Lutheri, quibus omnes christianos esse sacerdotes molitur suadere.
Liber de usu et efficacia missae.
Ad Leonem decimum Pontificem Maximum resolutiones disputationum de virtute indulgentiarum Reverendi Patris ac Sacrae Theologiae Doctoris Martini Lutheri Augustiniani Wittembergensis.
Martini Lutheri ad Fratris Sylvestri Prieriatis dialogos responsio.
Martini Lutheri sermo de poenitentia.
Ejusdem sermo de indulgentiis.
Ejusdem sermo de virtute excommunicationis.
Ejusdem decem praecepta Wittembergensi populo praedicata.
*Enchiridion piarum precationum cum passionali, ut vocant, quibus accessit novum calendarium cum Cisio Janu vetere et novo atque aliis quibusdam, ut patet ex indice, 1543.
*Commentarius D. Doctoris Martini Lutheri in Danielem prophetam. Francforti ex officina Petri Brubachii 1544.
*D. Martini Lutheri de absolutione et vero usu clavium homilia plena eximiae consolationis, habita die dominico Quasimodo geniti. In qua obiter etiam agitur de ecclesiae ministris et ludimagistris, quid illis debeatur etc. Item de cordis humani duritia et mollitie etc.
*Homiliae de baptismo.
*Catechismus major D. Martini Lutheri, per pias quaestiones pro christiana juventute breviter et ordine explicatus. Authore Joan. Spargenbergo Herdessiano, apud Neothusanos verbi ministro.
*De angelis D. Martinus Lutherus. Francforti Petrus Brubachius excudebat anno 1544.

†Opera Martini Lutheri in sex tomos digesta.
†Martinus Lutherus in Genesim in quatuor tomos.

*Ex libris Conrardi Lagi.

*Methodica juris utriusqe traditio, omnem omnium titulorum tam pontificii quam caesarei juris materiam et genus glossarum, item et interpretum abstrusiora vocabula scienter et summatim explicata, postremo et judiciarii ordinis modum ad practicam forensem accommodatum complectens, ex ore doctissimi viri D. Conrardi Lagi jurisconsulti adnotata atque in gratiam et singularem utilitatem studiosorum nunc recens excusa et aedita. Parisiis 1545.

†Ex libris Conradi Lycoschevis.

†Elenchus scriptorum omnium, veterum scilicet ac recentiorum, extantium et non extantium, publicatorum atque hinc inde in bibliothecis latitantium, qui ab origine mundi usque ad nostra tempora in diversis linguis, artibus ac facultatibus claruerunt ac etiam vivunt. Per Conradum Lycoschevem Rubeaquensem. Basileae.

†Ex libris Lucae Losii.

Annotationes scholasticae in evangelia dominicalia et festorum Lucae Lossii

M.

Ex libris Joannis Mayer [1] ecclesiastae Bernensis.

In Apocalypsim commentarius.

Ex libris Philippi Melanchthonis.

Liber commentariorum in epistolam ad Romanos et in duas ad Corinthios.
Loci communes theologici recens collecti et recogniti.
Adversus furiosum Parisiensium theologastrorum decretum.
Declamatiunculae duae in Divi Pauli doctrinam.
Epistola de theologica disputatione Lipsica.
Confessio fidei exhibita invictissimo Imperatori Carolo quinto in comitiis Augustae.
Apologia confessionis.
Dialecticae et rhetoricae elementa.

*

1 1544: Joannis Mater.

Annotationes in librum qui inscribitur Paroemiae sive Proverbia Salomonis.

De corrigendis studiis.

**Historia de vita et actis reverendissimi viri D. Martini Lutheri, verae theologiae doctoris, bona fide perscripta a Philippo Melanchthone. Wittembergen. 1549.

*In evangelia, quae usitato more in diebus dominicis et festis proponuntur, Philippi Melanchthonis annotationes: omnia nunc castigatiora et locupletiora. Adjunximus praeterea doctissimas D. Jodoci Willichii Reselliani in eadem evangelia expositiones ejusdem argumenti, cum indice rerum diligentissimo. Basileae.

*In Psalmos aliquot Davidicos enarrationes Philippi Melanchthonis piae ac devotae.

Ex libris Hippophili Melangaei.

Theologiae compendium.

**Ex libris Sebastiani Munsteri.

**Evangelium secundum Matthaeum in lingua Hebraica cum versione Latina atque succinctis annotationibus Sebastiani Munsteri. Basileae 1537.

**Ex libris Justi Menii.

**De defensione concessa humano generi jure naturae scriptum Justi Menii, ex Germanica lingua in Latinam conversum. Wittembergae 1527.

**Ex libris Musculi.

**Musculus in Matthaeum.

**Idem in Joannem.

**Idem in Psalterium.

**Ex libris Osvaldi Miconii Lucernani.

**In evangelium docta et pia Osvaldi Miconii Lucernani expositio. 1538.

**Ex libris Petri Martyris.

**Commentarii Petri Martyris Florentini in D. Pauli priorem ad Corinthios epistolam, ad serenissimum Regem Angliae etc. Eduardum VI. Anno Do. 1551.

†Ex libris Georgii Majoris.

†Refutatio horrendae prophanationis coenae Domini, a Georgio Majore, cum praefatione Philippi Melanchthonis.

†Ex libris Jo. Moriseti.

†Jo. Moriseti medici colloquia, libri quatuor ad Constantium filium. Basileae per Jo. Oporinum.

†Ex libris Hiero. Marii.

†Eusebius captivus, sive modus procedendi in curia Romana contra Lutheranos, per Hieronymum Marium. Basileae.

†Ex libris Justi Menii.

†De defensione concessa humano generi jure naturae scriptum Justi Menii in Germana lingua, in Latinum conversa. Wittembergae 1547.

†Ex libris Philippi Melanchthonis.

†Loci communes theologici, jam postremo cura et diligentia etc. per Philippum Melanchthonem, impressi Basileae 1550.

†De vita et actis reverendissimi domini Martini Lutheri, verae theologiae doctoris, bona fide conscripta a Philippo Melanchthone.

†Conjugii sacerdotum pia et erudita, missa ad regem Angliae, collecta a Philippo Melanchthone.

†Ex libris Musculi.

†Musculus in Genesim.

†Musculus in epistolam ad Romanos.

†Musculus in decalogum praeceptorum

†Musculus enarrationes seu postillae majores in epistolas et evangelia dominicalia.

N.

**Ex libris Roberti Stephani.

**Novum Testamentum, Parisiis a Roberto Stephano excusum 1541.

**Novum Testamentum, Parisiis ab eodem excusum 1543.

**Novum Testamentum, ab eodem Parisiis excusum 1545, cum similibus Novis Testamentis ubicunque excusis.

†Ex libris Thomae Naogeorgi.

†In primam Joannis epistolam annotationes, Thoma Naogeorgo Siccabugensi authore.

O.

Ex libris Joannis Oecolampadii.

In Esaiam libri sex.

In prophetam Ezechielem commentarii.

In Danielem commentarii.

Expositio in minores prophetas.

Annotationes piissimae doctissimaeque in Oseam, Johelem, Amos et Abdiam.

In epistolam ad Hebraeos explanationes.

†Joannes Oecolampadius in Job.

†Idem, in epistolam B. Pauli ad Romanos annotationes.

P.

**Ex libris Heliae Pandochei.

**Πανδενωσία, compositio omnium dissidentium circa aeternam veritatem.

Ex libris Conradi Pellicani Rubeaquensis.

**Tomus primus, in quo continentur quinque libri Mosis.

**Secundus tomus, in quo continetur historia sacra, prophetae inquam priores, libri videlicet Josue, Ruth, Samuelis, Regum et ex hagiographis Paralipomenon, Esdrae, Neemiae et Hester, commentariis Conradi Pellicani Rubeaquensis illustrati. 1533. Tiguri ex officina Froschoniana.

**Tomus tertius, in hoc continentur prophetae posteriores omnes, videlicet sermones prophetarum majorum, Esaiae, Hieremiae, Ezechielis, Danielis, et minorum duodecim, commentariis Conradi Pellicani Rubeaquensis summa diligentia enarrati. 1533. Ex officina Christophori Froschoneri, mense Majo.

**Tomus quartus, in quo continentur Job, Psalterium, Parabolae, Ecclesiastes et Cantica canticorum. 1534.

**Tomus quintus, in quo continentur libri Tobiae, Judith, Baruch, Sapientiae, Ecclesiastici, Esdrae duo, Macchabaeorum duo etc.

In sacrosancta quatuor evangelia et Acta apostolorum commentarii.

**Ex libris Roberti Stephani.

**Psalterium sive liber psalmorum Davidis cum annotationibus ex Hebraeorum commentariis, a Roberto Stephano Parisiis excusum, cum similibus.

Ex libris Joannis Bugenhagii Pomerani.

Commentaria in Deuteronomium.

In librum psalmorum enarratio.

**Reliquos vide supra B.

†Ex libris Marsilii Patavini.

†Marsilii Patavini opus Defensor pacis, de potestate Papae et Imperatoris.

†Ex libris Petri Martyris.

†Petri Martyris Florentini de sacramento eucharistiae in celeberrima Angliae schola Oxoniensi habita tractatio.

†Ejusdem disputatio de eucharistiae sacramento habita in celeberrima universitate Oxoniensi in Anglia.

†Ex libris Benedicti Passavent.

†Epistola Magistri Benedicti Passavent, impress. 1555.

R.

Ex libris Urbani Rhegii.

Liber consolatorius ad eos qui persecutionem patiuntur, cum enarratione psalmi 123, quem Latinum fecit Joannes Hyneraeus Pomeranus.

†Ex libris Joannis Ruteni.

†Locorum communium Veteris et Novi Testamenti tabulae per Joannem Rutenum Mesopolitanum collectae. Impress. Basileae per Jo. Oporinum 1554.

S.

Ex libris Erasmi Sarcerii Anuemontani.

Methodus in praecipuos Scripturae locos, ad nuda dialectici generis praecepta ingenti labore in theologorum non exercitatorum usum composita: quam certa ratione sanctam Scripturam syncere tractare possint. Cui adjecta est farrago locorum communium.

Catechismus per omnes quaestiones et circumstantias, quae in justam tractationem incidere possunt.

Lucae evangelium cum scholiis.

In Marcum scholia.

Commentaria in Joannem.

*Conciones annuae pro his, qui in ecclesia docent, in tres tomos distinctae. Francfordi apud Christophorum Egenolphum.

*In epistolam ad Romanos pia et erudita scholia pro rhetorica dispositione ad perpetuum cohaerentiae filum conscripta. Francforti apud Christophorum Egenolphum.

*In Divi Pauli epistolas ad Corinthios eruditae ac piae meditationes.

*Piae et eruditae cogitationes in posteriorem ad Corinthios epistolam. Argentorati anno Domini 1544.

Ex libris Arsatii Schopher.

Enarrationes evangeliorum dominicorum ad dialecticam methodum et rhetoricam dispositionem accommodatae. Adjecti sunt loci theologici, quorum cognitionem ecclesiastes in promptu habere debet, subjectis etiam aliquot propositionibus non contemnendis. Accessit quoque index locorum memorabilium in toto opere, omnibus piis admodum utilis et necessarius [1].

*Ex libris Joannis Spangebergi Herdessiani.

*Margarita theologica, praecipuos locos doctrinae christianae per quaestiones breviter et ordine explicatos continens, omnibus posterioribus verbi praeconibus ac ecclesiae magistris summe utilis ac necessaria. Basileae 1544. **Et eadem impressa Lipsiae 1548.

†Ex libris Bartholomaei Sylvii.

†De eucharistia tractatulus domini Bartholomaei Sylvii Cremonensis, impress. 1551.

†Ex libris Joannis Spangembergi.

†Evangeliorum et epistolarum, quae dominicis diebus more usitato proponi in ecclesia populo solent, in tabulam succinctae et ad memoriam admodum utiles redactae authore Joanne Spangenbergi, inclyti comitatus Manfeldensis superattendente. Additae sunt et evangeliorum de sanctis tabulae eodem authore, una cum epicemniis eidem defuncto scriptis et aliis plurimis.

†Ex libris Roberti Stephani.

†Commentaria Roberti Stephani in Matthaeum, Marcum et Lucam, quae vocantur Novae glossae ordinariae, alias Oliva Roberti Stephani, impress. 1553.

†Ex libris Michaelis Serveti.

†Christianismi restitutio, liber nephandissimus in sanctam Trinitatem Michaelis Serveti.

†Ex libris Caroli Sanctomarini.

†In psalmum nonagesimum pia admodum et consolatoria meditatio paraphrastica per Carolum Sanctomarinum.

†De sacramentis fidei et unionis christianae.

*

1 Steht 1551 und 1556 unter Arsatius Schaphir; s. o. s. 95.

T.

**Ex libris M. Viti Theodori.

**Annotationes compendiariae in Novum Testamentum etc. per M. Vitum Theodorum, ecclesiasten Norimbergensem.

†Summaria Bibliorum, hoc est, librorum Veteris et Novi Testamenti explicationes, authore Vito Theodoro.

V.

*Ex libris Bartholomaei Westhemeri.

*Phrases seu modi loquendi divinae Scripturae, ex sanctis et orthodoxis scriptoribus in studiosorum usum diligenter congestae.

**Conciliatio patrum conciliorumque veterum cum sacra pagina, authore Barthol. Westhemero.

**Ex libris Polydori Vergilii.

**Polydori Vergilii de inventoribus rerum prior editio, tribus primis contenta libris, ab ipso authore recognita et locupletata, ubi visa est materia exposcere. Cui editioni adglutinavit instituta omnia nostrae christianae religionis, aliarum vero gentium ac eorum primordia undique diligenter quaesita, quaecumque posterioribus continentur. Adjunctus est index omnia, quae in hoc opere tractantur, serie literaria indicans. Parisiis ex officina Roberti Stephani 1528. Cum similibus Basileae 1540 et ubicumque excusis.

†Ex libris Petri Viret.

†De origine, continuatione, usu, auctoritate atque praestantia ministerii verbi et sacramentorum, et de controversiis ea de re in christiano orbe hoc praesente saeculo excitatis, et de earum componendarum ratione, authore Petro Viret.

†De theatrica missae saltatione cento ex veteribus Latinis consummatus, authore Petro Viret.

†Ex libris Wolphgangi.

†Wolphgangus in decalogum praeceptorum Dei explanatio. 1553.

Z.

Ex libris Uldrici Zuinglii.

Complanationis Esaiae prophetae foetura prima, cum apologia, cur quid conversum sit.

Complanationis Jeremiae prophetae foetura prima, cum apologia, cur quid conversum sit.

De vera et falsa religione.

Opus articulorum.

*In evangelicam historiam de Domino nostro Jesu Christo per Matthaeum, Marcum, Lucam et Joannem conscriptam epistolasque in aliquot Pauli annotationes. Adjecta est epistola Pauli ad Hebraeos et Joannis apostoli epistola per Gasparum Megandrum.

†Opera Uldrici Zuinglii in quatuor tomos digesta.

Catalogus librorum quorum incerti sunt authores.

Epistola apologetica ad syncerioris christianismi sectatores per Friziam orientalem et alias inferioris Germaniae regiones etc.

Institutio religionis christianae.

Introductio puerorum.

Litania Germanorum, hoc est, supplicatio ad Deum pro Germania, habita in quadam celebri civitate Germaniae in die cinerum.

Modus orandi.

Modus confitendi.

De vita juventutis instituenda moribusque ac studiis corrigendis.

Unio dissidentium tripartita.

**Diurnale Romanum, impressum Lugduni apud Theobaldum Paganum 1549.

*Liber militantis. Postulationes paucas et pias etc. Argentorati excudebat M. Jacobus Kammerlander Maguntinus anno Domini 1536 [1].

**Erotemata trivii, hoc est, grammaticae, dialecticae et rhetoricae quaestiones, per Joannem Spangembergensem excusum 1551.

**Epitome trium terrae partium, Asiae, Aphricae et Europae, compendiariam locorum descriptionem continens etc. Multos errores deprehendes in cap. Aegyptus et in cap. Insulae maris mediterranei.

**Epistolae duae Erasmianae postulationi respondentes, tacito nomine authoris et impressoris.

*Alcoranus Franciscanorum, id est, blasphemiarum et nugarum

*

1 So 1551; 1547: Libellus militantis. Argentorati excudebat M. Jacobus Cammerlender Moguntinus anno 1536.

lerna de stigmatisato idolo, quod Franciscum vocant, ex Libro conformitatum, anno 1543.

*Articuli a facultate sacrae theologiae Parisiensi determinati super materiis fidei nostrae hodie controversis, cum antidoto.

*In orationem dominicam saluberrimae ac sanctissimae meditationes, ex libris catholicorum patrum selectae.

*Troporum theologicorum liber, ex omnibus orthodoxis ecclesiae patribus singulari industria tam collectus quam in ordinem convenientissimum, hoc est alphabeticum, dispositus, ut sine omni scrupulo studiosus rerum divinarum Veteris et Novi Testamenti scripta, quae phrasim peculiarem et loquendi modos Hebraico more proprios habent legere et modōs etiam prius theologis non poenitendis incognitos dissolvere queat. Basileae.

*Pasquillus ecstaticus, non ille prior, sed totus plane alter, auctus et expolitus, cum aliquot aliis sanctis pariter et lepidis dialogis. Genevae per Joannem Girardum 1544.

†Catechismus brevis christianae disciplinae summam continens; huic catechismo adjuncti sunt articuli, de quibus in ultima synodo Londinensi anno Domini 1552.

†De adulterata coena Domini et de tremendis sacrae mysteriis libri sex.

†Justificatio, de fide in Christum sola justificante et de vere bonis operibus. Impress. Tiguri 1548.

†De adulterinis sacramentis liber unus.

†De adulterato baptismi sacramento, de sanctorum oleorum usu, de consecrationibus liber unus.

†De summa Trinitate et fide catholica.

†De vero verbi Dei, sacramentorum et ecclesiae ministerio; duo sunt libri.

Catalogus librorum Gallicorum ex certis authoribus juxta illorum cognomina [1].

Sub litera B.

Ex libris Victoris Brodeau.

Une epistre du pecheur à Jesu Christ, imprimée à Lyon par Dolet.

*

1 Nur 1551: secundum ordinem alphabeticum.

*Ex libris M. Martini Bucher.

*Exposition sur l'evangile selon S. Matthieu, recueillie et prinse des commentaires de Maistre Martin Bucher, depuis reveue, augmentee et enrichie de plusieurs sentences, exhortations et declarations d'aucuns passages difficilles, colligees tant des autheurs anciens que des modernes, avecq' annotations en marge et table. 1544.

**La Bible, qui est toute la saincte Escripture, en laquelle sont contenuz le Vieil Testament et Nouveau, translatez en François et reveuz, le Vieil selon l'Hebrieu et le Nouveau selon le Grec. A Geneve par Jehan Girard 1540 et 1546, avec l'indice.

C.

Ex libris Joannis Calvini.

Une epistre à J. Sadolet, evesque de Carpantras, avec laquelle est une epistre catholique dudict Sadolet.

L'Institution de la religion chrestienne, avec la preface, addressée au roy François pour confession de foy.

Institution de la religion chrestienne de la congnoissance de Dieu.

Petit traicté de la saincte cene de nostre Seigneur Jesuchrist.

Catechisme **dudict Calvin.

Advertissement tresutile du grand profit qui reviendroit à la chrestienté, s'il se faisoit inventaire de tous les corps sainctz et reliques qui sont tant en Italie qu'en France, Almaigne, Espaigne et aultres royaulmes et pais.

A treshault et trespuissant et tresillustre prince François roy de France treschrestien, son prince et souverain seigneur.

*Contre la secte fantastique des Libertins, qui se nomment Spirituelz. 1544.

*Epistre au treschrestien roy de France, François premier de ce nom, en laquelle sont demonstrées les causes dont procedent les troubles aujourdhuy en l'eglise. 1541.

*Exposition sur l'epistre de Sainct Paul aux Romains, extraicte des commentaires de Maistre Jehan Calvin.

*Petit traicté monstrant que doibt faire un homme fidele congnoissant la verité de l'evangile, quand il est entre les papistes, avec une epistre de mesme argument. Ensemble l'excuse faicte sur cela aux Nicodemites. 1545.

*Le catechisme de Genefve, c'est a dire, le formulaire d'instruire les enfans en la chrestienté, faict en maniere de dialogues. A Genefve par Jehan Girard 1546.

*Argument et sommaire de l'epistre de Sainct Paul aux Romains, pour donner intelligence à toute l'epistre en peu de parolles. 1545.

*Deux epistres, l'une demonstre comment nostre Seigneur Jesuchrist est la fin de la loy et la somme de tout ce qu'il fault chercher en l'Escripture, l'autre pour consoler les fideles qui souffrent pour le nom de Jesus, et pour les instruire à se gouverner en temps d'adversité et de prosperité, et les confermer contre les tentations et assaultz de la mort, par Maistre Pierre Viret.

*Deux sermons, l'un le quatriesme de Novembre mil cinq cens quarantecinq, le second le mercredy prochain suyvant. A Genefve par Jehan Girard 1546.

*Briefve instruction pour armer tous bons fideles contre les erreurs de la secte des Anabaptistes. A Genefve 1544.

**Un exemple notable et digne de memoire d'un homme desesperé pour avoir renoncé la verité de l'evangile, avec la preface de Maistre Jehan Calvin.

**Commentaire de Maistre Jehan Calvin sur quatre epistres de Sainct Paul, à sçavoir aux Galatiens, Ephesiens, Philippiens et Colossiens. A Geneve chez Jehan Girard 1548.

**Commentaire de Maistre Jehan Calvin sur l'epistre à Tite. A Geneve par Jehan Girard 1550.

†Exposition sur l'epistre ad Philemonem.

†Exposition sur la seconde epistre ad Timotheum.

†La vraye façon de reformer l'eglise chrestienne et appoincter les differens qui sont en icelle. Imprimé à Geneve 1549.

†Commentaire sur l'epistre aux Hebrieux, traduicte de Latin en François. Imprimé à Geneve 1549.

†Traicté tresexcellent de la cene chrestienne, par Jehan Calvin. 1540.

†Traicté des bénéfices, par Jehan Calvin. 1554.

†Disputation chrestienne touchant l'estat des trespassez par maniere de dialogue, par Jehan Calvin. 1552.

†Traicté de purgatoire, par icelluy. 1554.

†Jehan Calvin sur les Actes des apostres. 1552.

†Quatre sermons de Jehan Calvin. 1552.

†Commentaire de Jehan Calvin sur le premier de Genese.

†Ex libris Jo. Crespin.

†Recueil de plusieurs personnes qui ont constamment enduré la mort, par Jehan Crespin; premiere et seconde partie, depuis Jehan Hus jusques à l'an present 1554.

D.

Ex libris partim Stephani Dolet, partim in ejus officina discussis [1].

Exhortation à la lecture de la saincte Escripture.

Brief discours de la republique françoise, desirant la lecture de la saincte Escripture.

Nouveau Testament.

Cantica canticorum en François.

Les epistres et les evangiles des cinquante et deux dimanches de l'an avec briefve et tresutile exposition d'icelles, **imprimées par Dolet ou autre part.

Exposition sur la premiere epistre de Sainct Jehan, divisee par sermons.

†Ex libris Magistri Claudii Despense.

†Paraphrase sur l'oraison dominicale, par Maistre Claude Despense.

†Consolation en adversité.

E.

Ex libris Desiderii Erasmi Roterodami.

La maniere de prier.

La maniere de se confesser.

Le chevalier chrestien, imprimé par Estienne Dolet **à Lyon.

*Paraphrase sur le troisiesme pseaulme de David, faicte en maniere d'oraison, translatée de Latin en François. 1543.

F.

Ex libris Guilelmi Farel.

Response à l'epistre de Maistre Pierre Caroli, avecq' seconde epistre dudict Farel.

Epistre envoyée au duc de Lorraine.

*

1 So 1544; in den anderen ausgaben: Ex libris Stephani Dolet.

*Glaive de la parolle veritable tiré contre le bouclier de defense, duquel un cordelier libertin s'est voulu servir etc., par Guillaume Farel. Imprimé à Geneve par Jehan Girard 1550.

L.

Ex libris Francisci Lamberti.

Declaration de la reigle et estat des cordeliers, composée par un jadis de leur ordre et maintenant de Jesuchrist.

*Ex libris Martini Lutheri.

*Le miroir de consolation pour ceulx qui sont travaillez et chargez. 1545.

**Antithese de la vraye et faulse eglise etc., par Martin Luther.

M.

Ex libris Petri Martyris Verunglii Firentini.

Una semplice dechiaratione sopra gli duodecim articuli della fede christiana, qui est à dire, une simple declaration sur les douze articles de la foy chrestienne.

Ex libris Clementis Marot.

Ung sermon du bon et maulvais pasteur.

†Clement Marot, 83 pseaulmes.

**Ex libris Martialis Masurier.

**Instruction et doctrine à se bien confesser et prier Dieu pour ses pechez, composé par Martial Masurier, Docteur en theologie, chanoine et penitencier de Nostre-Dame de Paris.

Ex libris Philippi Melanchthonis.

De l'auctorité de l'eglise, des docteurs d'icelle et de la parolle de Dieu, translatée de Latin en François.

De la puissance et authorité de la saincte eglise chrestienne.

†Commentaire de Philippe Melanchthon.

†La somme de theologie, par Philippe Melanchthon. 1551.

Ex libris Hippophili Melangaei.

Sur Sainct Matthieu.

†Ex libris Joannis Maselle.

†Exposition sur l'Apocalypse, par Jehan Maselle. 1552.

†Ex libris Joannis Marciaurelii.

†Exposition sur l'Apocalypse, par Jehan Marcaurele.

O.

†Ex libris Bernardini Ochin.

†Une epistre de Bernardin Ochin.
†Une autre epistre à Juste Neapolitain.

P.

†Ex libris Fr. Joannis Poinson.

†Le miroer du pauvre pecheur penitent etc. Autheur Frère François Poinson du convent reformé de Tholose, de l'ordre Sainct Dominique. Imprimé à Tholose 1547.

S.

†Ex libris Roberti Stephani.

†Exposition continuelle et familiere sur les quatre evangiles. L'Olivier de Robert Estienne. 1554; quae continet 18 libros impios et nephandissimos.

V.

*Ex libris Petri Viret.

*Disputations chrestiennes en maniere de devis, divisées par dialogues. Avec une epistre de Jehan Calvin. A Genefve par Jehan Girard 1544, avec la table.
*La seconde partie des disputations chrestiennes. 1544.
*La troisiesme partie des disputations chrestiennes. 1544.
*Dialogues du desordre qui est à present au monde et des causes d'icelluy et du moyen pour remedier, desquelz l'ordre et le tiltre s'ensuyt: Le monde à l'empire. Le monde difforme. La metamorphose. La reformation. Genefve 1545.
*Exposition familiaire, faicte par dialogues, sur le symbole des apostres, contenant les articles de la foy et de la religion chrestienne, reveue et augmentée. 1546. **Et depuis imprimée audict lieu par Jehan Girard 1550.
**Exposition familiaire de l'oraison dominicale, par ledict Viret.
**La vertu et usage du ministre de la parole de Dieu, par Maistre Pierre Viret.
†Admonition et consolation aux fideles qui deliberent de sortir

d'entre les papistes pour eviter idolatrie, par Pierre Viret. Impr. 1547.

†Item une epistre de Pierre Viret envoyée aux fideles qui conversent entre les papistes. Impr. 1547.

†Remonstrance aux fideles qui conversent entre les papistes, par Pierre Viret. Imprimée à Geneve par Jehan Girard 1547.

†Exposition familiaire de l'oraison de nostre Seigneur Jesuchrist, par Pierre Viret. 1551.

†La phisique papale de Pierre Viret. Imprimée 1552.

†La nigromancie papale de Pierre Viret. Imprimée 1555.

†Petit traicté de l'usage des chapeletz, par Pierre Viret. 1549.

Z.

Ex libris Uldrici Zuinglii.

Briefve et claire exposition de la foy chrestienne, annoncée et escrite au roy treschrestien.

Catalogus librorum Gallicorum ab incertis authoribus.

Sub litera A.

A B C pour les enfans, contenant ce qui s'ensuyt: l'oraison dominicale etc., monstrant la maniere de soy confesser, pour laquelle specialement a esté condamné.

Familiaire et briefve exposition sur l'Apocalypse de Sainct Jehan.

Exposition sur l'Apocalypse de Sainct Jehan, extraicte de plusieurs docteurs, tant anciens que modernes, reveue et augmentée de nouveau à Genefve.

Les arretz et ordonnances de la court celeste.

**Les arretz et ordonnances royaulx de la supreme, treshaulte et souveraine court du royaume des cieulx etc.

L'arbre de la foy chrestienne.

Les sept assaultz.

*Demonstrance des abuz de l'eglise, des constitutions humaines de l'eglise de Christ et de l'Antechrist. Des voeuz des moines, et si en les rompant on offense Dieu. 1545.

**L'accord passé et conclud touchant la matiere des sacrementz entre les ministres de l'eglise de Zurich et M. Jehan Calvin, ministre de l'eglise de Geneve.

†A B C des enfans et la maniere de les interroger. Imprimé 1553, 1554, 1555.

†Anatomie de la messe.

†Apologies esquelles s'escrivent les abus, folies, superstitions, erreurs, idolatries et impietez de la synagogue du Pape. Impr. 1554.

†Des articles de la foy.

B.

La bergerie spirituelle, envoyée au roy.

*Du benefice de Jesuchrist crucifié envers les chrestiens, traduict de vulgaire Italien en langage Francoys. A Lyon par Jehan de Tournes 1545.

†Bible imprimée par Jehan Girard à Geneve 1553 [1].

†Bouclier de la foy chrestienne en forme de dialogue. Imprimé 1554.

C.

Le catalogue du Pape et de Moyse.

Chansons spirituelles, pleines de consolations.

Chansons chrestiennes, par lesquelles les fideles pourront soulager leur esprit et les ignorans ayans congnoissance des abuz, ausquelz ont esté detenuz par les ministres de Satan venir à Jesuchrist [2].

Le catechisme de Genefve, c'est à sçavoir, la forme d'instruire les enfans en la chrestienté.

La forme de prier et chantz ecclesiastiques, avec la maniere d'administrer les sacrementz et consacrer le mariage selon la coustume de l'eglise ancienne.

De la saincte cene de nostre Seigneur Jesus et de la messe que l'on chante communement.

Confession de Beda, faulsement imposée à feu Maistre Noel Beda, Docteur en theologie.

*

1 1544: Bible de Genefve avec l'indice. 1547: La Bible qui est toute la saincte Escripture, en laquelle sont contenus le Vieil Testament et Nouveau, translatez en Francoys et reveuz, le Vieil selon l'Hebrieu et le Nouveau selon le Grec. A Genefve par Jehan Girard 1546 (s. o. s. 113). Beides fehlt 1551. 2 1547 (nicht 1551): Chansons nouvelles, demonstrans plusieurs erreurs et faulsetez, desquelles le paouvre monde est remply par les ministres de Satan.

Consolation chrestienne.

Cymbalum mundi.

*La doctrine nouvelle et ancienne, lesquelles arguent ensemble, pour donner à congnoistre par la verité evangelique les abuz qui sont amenez en l'eglise de Dieu.

*D'ung nouveau chef, qui au temps des empereurs s'esleva à Rome. Livre contenant, comment et par quelz moyens s'est eslevé la papaulté, la decadence d'icelle, ses merveilleuses pratiques et en somme ce que l'on en peult de ce temps. 1543.

*Sur l'epistre de S. Paul à Philemon petit commentaire, auquel entre autres choses est declairé, comment nous debvons traicter avec toute doulceur et humanité les pecheurs qui se recongnoissent. Agen par Anthoine Reboul [1] 1546.

*Le vray moyen de bien et catholiquement se confesser.

**La confession vrayement chrestienne, pleine de saine doctrine, de beaulx et salutaires advertissements 1549.

†Le catechisme, c'est à dire, le formulaire d'instruire les enfans en la chrestienté, imprimé par Jaques Boiion 1552.

†Consolation pour les malades et exhortation à la mort. 1552.

D.

Debat de pieté [2] et superstition.

Sermon de la dedicace.

La doctrine des bons enfans.

Les commandemens et doctrine du philosophe Aristote à son disciple, le roy Alexandre.

La doctrine nouvelle et ancienne.

*O vous ames troublées ayantes faim, prenez garde sur vostre salutaire doctrine.

E.

Une exhortation, voire ung commandement et parolle du Seigneur par le Sainct Esprit, et en la fin ung petit livre, Emmanuel à tous coeurs fideles.

Les epistres et evangiles pour les cinquante deux dimenches de l'an,

*

1 1551: A Geneve par Antoine Keboul. 2 1544: pitié.

commençant au premier dimenche de l'advent, à l'usage de Meaulx, condamnez l'an 1523 [1].

Exposition chrestienne, contenant quatre briefz traictez: le premier des dix commandemens, le deuxiesme des douze articles de la foy, le troisiesme de l'oraison de nostre Seigneur, le quatriesme l'explication des sacrementz [2].

Ung brief enseignement tiré hors de la saincte Escripture pour amener la personne à voluntiers mourir et point craindre la mort.

Exposition sur l'epistre aux Romains, extraicte des commentaires de Calvin.

Exposition sur les deux epistres aux Thessaloniciens.

Exposition sur l'epistre catholique de Sainct Jaques.

Epistre catholique de Sainct Jaques apostre, avec une exposition briefve et bien faicte.

Exposition sur les deux epistres de Sainct Pierre et sur celle de Sainct Jude.

Epistre envoyée aux fideles conversans entre les chrestiens papistiques.

Epistre demonstrant comment nostre Seigneur est la fin de la loy et la somme qu'il fault chercher en l'Escripture; **supra inter epistolas Jo. Calvin Gall.

C'est la bonne coustume. Est epistola quae dirigitur ad pauperem et mendicam ecclesiam Lutheranorum.

Le livre de l'esprit. Faictes le guet, faictes le guet, voire bon guet.

Les sainctes evangiles de Jesuchrist, et au commencement une epistre exhortatoire, qui sent la doctrine de Luther.

Exposition sur l'evangile de Sainct Matthieu.

Briefve exposition, faicte par maniere d'exhortation, sur l'oraison dominicale, prinse sur le Pater noster et autres parolles de nostre Seigneur Jesuchrist, recitées au sixiesme chapitre S. Matthieu. Avec exposition sur les parolles de Jesuchrist: Faictes des amys des richesses d'iniquité.

Exhortation tresutile sur les sainctes parolles de nostre Seigneur Jesus.

*

1 Steht 1544 unter D. 2 Steht 1544 unter A.

Les sainctes evangiles de Jesuchrist; au commencement y a une epistre Lutherienne.

**Epistre d'un gentilhomme à un sien amy, contenant la perfection chrestienne, translatée d'Italien en François. A Lyon chez Thibault Paian 1549.

*Epistre chrestienne tresutile à ceulx qui commencent lire la saincte Escripture, affin qu'en lisant la saincte parolle de Dieu, ilz soient ediffiez, congnoissans la consummation de toute l'Escripture, que sommairement icy est declairée.

*Exposition sur l'Apocalypse de Saint Jehan l'apostre, extraicte de plusieurs docteurs, tant anciens que modernes, reveue et augmentée de nouveau. A Genefve par Jehan Girard 1545.

*Epistre consolatoire envoyée par un homme fidele à une femme seur, souffrant persecution pour Jesuchrist et la saincte foy. 1544.

*Exposition sur les deux epistres de S. Pierre et sur celle de S. Jude[1], en laquelle tout ce que touche la doctrine chrestienne est parfaictement comprins. A Genefve 1545.

*Exposition sur le cantique virginal Magnificat, lequel nous apprent la maniere de bien louer et remercier Dieu de ses graces. Agen 1546 par A. Villotte.

†Exhortation à martyre.

F.

Briefve et claire exposition sur la foy chrestienne.

**Les faictz de Jesuchrist et du Pape, par lesquelz chascun pourra facilement congnoistre la grande difference d'entre eulx.

†La forme des prieres ecclesiastiques avec la maniere d'administrer les sacremens. Imprimé 1555.

G.

Grandes annalles et tresveritables des gestes merveilleux faictz du grand Gargantua et Pantagruel, roy des Dipsodes.

La grace, paix et misericorde de Dieu.

H.

Sur l'hystoire des dix lepreux, extraicte du dixseptiesme chapitre S. Luc.

*

1 1553: S. Luc.

Heures de Paris, petites, qui entre autres choses contiennent une confession Lutherienne, sans calendrier ne vigiles des trespassez.

†Histoire de trois personnaiges. Imprimé 1555.

†Histoire memorable de la persecution et saccagement du peuple.

I.

Indice preposé à la Bible de Genefve.

Instruction pour les enfans.

De la difference qui est entre les superstitions et idolatrie des anciens gentilz et payens et des erreurs et abuz qui sont entre ceulx qui s'appellent chrestiens, et de la vraye maniere d'honorer Dieu et la Vierge Marie **et les sainctz.

La difference de l'idolatrie.

Instruction et recreance des chrestiens.

Institution de la religion chrestienne.

Introduction des bons enfans.

Introduction des enfans, translatée de Latin en François.

Briefve instruction, faicte par maniere de lettre missive, pour se confesser en verité.

L'Instruction de la religion chrestienne.

Introduction familiaire à facilement et en peu de temps apprendre la grammaire Latine, faicte en forme de dialogue, auquel sont introduitz les personnages A, B [1].

*Briefve instruction pour soy confesser en verité.

*Quatre instructions fideles pour les simples et les rudes: la premiere, l'homme fidele visitant; la seconde, l'homme fidele catechisant; la tierce, l'homme fidele introduisant à l'evangile; la quarte, l'homme fidele psalmodiant.

**Instruction et confession de foy, dont l'on use en l'eglise de Geneve.

*Indice des principales matieres contenues en la Bible, nouvellement corrigé et augmenté de plusieurs tiltres et allegations par l'auteur d'icelluy. 1546.

†Institution de la religion chrestienne. Imprimé 1554.

M.

Le livre des marchantz.

*

1 1544 folgt hier: sont les grands pardons et indulgences.

La medicine de l'ame.

La forme des prieres ecclesiastiques, avec la maniere d'administrer les sacremens et celebrer le mariage, et la visitation des malades.

D'ung seul mediateur et advocat entre Dieu et les hommes, nostre Seigneur Jesuchrist.

*Le mandement de Jesuchrist à tous les chrestiens et fideles.

*Declaration de la messe, la forme d'icelle, la cause et le moyen, pourquoy et comment on la doibt maintenir.

**Le moyen de parvenir à la congnoissance de Dieu et consequemment à salut.

†Seconde partie de ceulx qui ont enduré la mort pour Jesus Christ.

†D'un seul mediateur et advocat.

O.

La tressacrée oraison que Jesuchrist a baillée à ses apostres.

La tressaincte oraison que nostre Seigneur a baillée à ses apostres, les enseignant, comment ilz et tous vrays chrestiens doibvent prier. Avec ung recueil d'aucuns passages de la saincte Escripture, faicte en maniere pour esveiller l'entendement des fidelles à prier de plus grande affection, oultre les prieres desquelles on use de present en l'eglise de Genefve.

*Forme d'oraison pour demander à Dieu la saincte predication de l'evangile et le vray et droict usage des sacremens, avec confession des pechez qui sont cause de la ruine de l'eglise et de toute la chrestienté. Ensemble une epistre addressée à ceulx qui sont en tel desir. A Genefve par Jehan Girard 1545.

Les prieres et oraisons de la Bible, faictes par les saincts peres et par les hommes et femmes illustres tant de l'Ancien que du Nouveau Testament. A Lyon par Jehan de Tournes 1544, aussi par Dolet [1].

†Office des mortz, faict par dialogue et maniere de devis. 1552.

P.

Pantagruel et Gargantua.

*

1 Die worte: et par les hommes et femmes illustres fehlen 1551; statt Ancien steht 1551: Vieil. Statt A Lyon u. s. w. steht 1544: imprimé par Dolet.

*Le tiers livre de Pantagruel, faict par Rabelais. 1545 [1].

Paradis du Pape Jule.

Les prieres de l'eglise de Genefve.

Exhortation tresutile sur les sainctes parolles de nostre Seigneur.

Les sept pseaulmes du royal prophete David exposez, puis nagueres divulguez pour donner à tous maniere de se retirer de peché et se convertir à Dieu et le prier devotement selon la maniere qu'enseigne le Sainct Esprit par David en ses sept pseaulmes penitentiaulx.

Livre merveilleux, contenant en brief la fleur et substance de plusieurs traictez, tant de propheties en revelations qu'anciennes croniques.

Ung traicté de purgatoire.

**Promptuaire des conciles de l'eglise catholique, avec les schismes et la difference d'iceulx, faict par Jehan le Maire de Belges, elegant historiographe, traicté singulier et exquis. A Paris par Guillaume le Bret 1543, et par autres semblables.

**Le grand pardon de pleniere remission pour toutes personnes, durant à tousjours, imprimé à Geneve par Adam et Jehan Rivery 1550.

†Le grand pardon de pleniere remission de Geneve 1555.

†Le livre de priere et oraison. 1555.

†Les pardons de Geneve.

†Huict pseaulmes traduictz, Gomard imprimeur en musique, avec les chansons spirituelles.

†La forme des prieres ecclesiastiques, avec la maniere d'administrer les sacrementz et visiter les malades. 1552.

R.

*Brief recueil de la substance et principal fondement de la doctrine evangelique.

Brief recueil d'aucuns lieux fort necessaires pour mettre sa confiance [2] en Dieu.

Recueil de plusieurs passages de la saincte Escripture, faisant à la declaration de l'oraison dominicale, des articles de la foy et des dix commandemens de la loy, avec le recueil des offices des chrestiens.

*

1 1547: Rabeles. 1546. 2 1544: la conscience.

La remonstrance de la vertu insuperable et fruictz inestimables de la foy chrestienne.

†Le premier livre des rencontres chrestiennes à tous propos, imprimé 1555.

†Briefve resolution sur les disputes qui ont esté de notre temps quant aux sacrementz. 1553.

S.

**Deux satyres, l'une du Pape, l'autre de la papauté.

*La somme de theologie ou lieux communs, reveuz et augmentez pour la derniere fois, 1546.

*La somme de l'Escripture saincte et l'ordinaire des chrestiens, enseignant la vraye foy chrestienne, par laquelle nous sommes tous justifiez, et de la vertu du baptesme selon la doctrine de l'evangile et des apostres, avec une information, comment tous estatz doibvent vivre selon l'evangile.

*Livre tresutile de la vraye et parfaicte subjection des chrestiens et ensemble de la sacrée franchise qu'ilz ont au sainct Esperit.

Simulachres et historiées faces, contenant la medecine de l'ame, avec la forme et maniere de consoler les malades.

Les simulachres de la mort.

L'ordre et maniere d'administrer les sacremens en l'eglise de Genefve, assavoir le baptesme et la cene de nostre Seigneur.

Summaire et briefve declaration de aucuns lieux fort necessaires pour mettre sa conscience en Dieu.

Supplication et remonstrance sur le faict de la chrestienté et de la reformation de l'eglise, faicte au nom de tous amateurs du regne de Jesuchrist à l'Empereur et aux autres princes et estatz, tenant maintenant journée imperiale à Spire.

†Des scandales qui empeschent aujourdhuy beaucoup de gens de venir à la pure doctrine de l'evangile, et desbauchent d'autres.

T.

Table qui se commence: Ici est briefvement comprins tout ce que les livres de la saincte Bible enseignent à tous chrestiens.

Une autre table qui se commence: Les commandemens de Dieu, baillez par Moyse, exposez par Jesuchrist.

Petit traicté, demonstrant que doibt faire l'homme fidele, quand il est entre les papistes. **Supra inter libros Joannis Calvini.

La triade Romaine.

*Petit traicté tresutile et salutaire de la saincte eucharistie de nostre Seigneur Jesuchrist.

*Petit traicté de la saincte cene de nostre Seigneur Jesuchrist, auquel est demonstré la vraye institution, proffit et utilité d'icelle, ensemble la cause, pourquoy plusieurs des modernes semblent en avoir escript diversement. 1545.

*Petit traicté de l'usage de la salutation angelique et de l'origine des chappeletz et l'abuz d'iceulx. 1544.

*Le trespas de Maistre Martin Luther.

**Traicté auquel est deduict, s'il est loisible de lire la saincte Escripture en langue vulgaire, et du fruict qu'il en peut sortir.

†Nouveaulx Testamens de Bez et Gueroust. 1555.

V.

*Le volume des livres apocriphes, translatez de Grec en François, avec ung advertissement que l'on trouvera en la paige suyvante. 1546.

La verité cachée devant cent ans, imprimée et depuis reveue et augmentée, par maniere de dialogue.

La vie de Jesuchrist et du Pape.

La vie de Jesuchrist en petit volume.

†La premiere partie de l'union de plusieurs passages de la saincte Escripture. Imprimée 1551.

†La verité cachée devant cent ans. Imprimée 1544.

Censura librorum sequentium et similium.

Quamvis in quancumque linguam vertantur sacrae litterae, quae suapte natura sanctae sunt et bonae, quanti tamen sit periculi permittere passim lectionem earum in linguam vulgarem traductarum idiotis et simplicibus nec eas pie et humiliter legentibus, quales nunc plurimi reperiuntur, satis indicarunt Waldenses, Pauperes de Lugduno, Albigenses et Turelupini, qui inde occasione sumpta in multos errores lapsi plurimos in eosdem induxerunt. Quare hujusce tempestatis perspecta hominum malitia, periculosa ac perniciosa censetur ejusmodi traductio.

Les cinq livres de Moyse.

Le Nouveau Testament, auquel est demonstré Jesuchrist.

Le Nouveau Testament, c'est à dire, la nouvelle alliance de nostre Seigneur et seul saulveur Jesuchrist, translaté de Grec en François.

Les pseaulmes de David, translatez d'Hebrieu en langue Françoise.

Pseaulmes mys en rithme **par Clement Marot.

Psalmes de David translatez.

Le commencement de l'evangile selon Sainct Jehan et quelques lieux de la saincte Escripture.

Recueil d'aucuns pseaulmes de David, mys en rithme.

L'image de l'Antechrist, composée en langue Italienne par Bernardin Ochin de Siene, translaté en Françoys.

Lamentatio et querimonia missae, quae cani potest ad numerum prosae Lauda Sion salvatorem. Cui additus est Pasquilli et Marforii hymnus in Paulum tertium.

Les articles de la sacrée faculté de theologie de Paris concernans nostre foy et religion chrestienne et forme de prescher, avec le remede contre la poison.

**Ex libris D. Bernardini Occhini.

**Prediche di Bernardino Occhino de Siena, novellamente ristampate et cum grande diligentia rivedute et correcte, con la sua tavola in fine, c'est à dire, La premiere partie des sermons de Bernardin Occhin de Senne, nouvellement r'imprimée, avec la table.

**La seconda parte de le prediche di M. Bernardino Occhino Senese, con la sua tavola, c'est à dire, La seconde partie des sermons dudict Bernardin Occhin.

**La terza parte de le prediche di M. Bernardino Occhino, non may piu stampate, ne le quali si trata de la fede, speranza et charita etc., c'est à dire, Le tiers volume des sermons de M. Bernardin Occhin, jamais imprimé, auquel est traicté de la foy, esperance et charité.

[Schluss der ausgabe von 1544.]

Nos itaque praefati decanus et facultas scholae Parisiensis omnibus praesentis hujusce catalogi libris longo tempore examinatis ac discussis, quid de iis sentirent orthodoxae ecclesiae doctores,

quid sacra concilia definissent quidve in sacris literis caveretur, diligenter annotavimus. Post quorum diligentem discussionem et examen apud Sorbonam per nos saepius factum hunc tandem catalogum in nostra generali congregatione apud Sanctum Mathurinum per juramentum super iis specialiter convocata ac post missam de Sancto Spiritu solenniter e more celebratam comprobavimus et ratum habuimus, comprobamus et ratum habemus. Acta fuerunt haec anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, die vero decimatertia mensis Augusti.

De mandato domini decani et sacrae facultatis theologiae Parisiensis. J. Tavel.

[Schluss der ausgabe von 1547.]

Nos itaque decanus et facultas scholae Parisiensis post exactam diligentemque librorum huic catalogo recens adscriptorum discussionem per nos factam hunc tandem catalogum in nostris comitiis apud Sanctum Mathurinum sacramento fidei coactis ac post sacrosanctum missae sacrificium de more oblatum omnium magistrorum calculo concordi approbavimus et approbamus. Anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto, die ultima mensis Decembris.

De mandato domini decani ac sacrae facultatis theologiae Parisiensis. J. Tavel.

[Schluss der ausgabe von 1551.]

Anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, die sexta mensis Octobris congregata fuit sacra theologiae facultas apud collegium Sorbonae per juramentum super lectura librorum reponendorum in catalogo, eorum videlicet, qui per censuram facultatis reprobati sunt.

De mandato dominorum decani et magistrorum facultatis theologiae in universitate Parisiensi. Fournier.

[Schluss der ausgabe von 1556.]

Fin du catalogue des livres examinez et censurez par la faculté de theologie de l'université de Paris depuis l'an mil cinq cens quarante et quatre jusques à l'an mil cinq cens cinquante et un et jusques au dernier jour d'Aoust mil cinq cens cinquante et six, et achevé d'imprimer ledict jour.

9.

Index des französischen general-inquisitors Vidal de Bécanis (1540 bis 1550)[1].

Frère Vidal de Bécanis de l'Ordre des Prescheurs, Docteur en Saincte Théologie, Provincial de la province Tholosaine, Conseiller du Roy, nostre sire, de la dampnée et maulvaise hérésie Général Inquisiteur en tout le royaume de France par le Saincte Siége apostolique et auctorité royalle spécialement député, en Tholose communément résident, à tous prestres, curés, vicayres, clercz soluts ou autres sur ce requis, salut.

Nous vous mandons et commandons, sur peine d'excommuniement et de vingt-cinq marcs d'or au Roy, nostre sire, et à la prosécution des hérétiques applicquer, que, à la requeste du procureur du Roy, vous admonestez peremptoirement, par toute perfection et [sans] delay tous et chascungs personnaiges, de quel estat et condition que soyent, sur peine d'excommuniement et d'estre attainctz et convaincus du crisme de hérésie, que, dans quatre jours après la publication des présentes, ayent à venir et réveller pardevant le commissaire à ce par nous commys et député et en nostre maison de la Saincte Inquisition, s'ilz sçavent aulcungs personnaiges, de quel estat et religion ou condition qu'ilz soyent, du rolle des cinq cens nouveaux chrestiens de Tholose;

Item, qui, depuis trois ans ença, ayent eu ny tenu aucungs des livres, cayers, oeuvres, sermons, commentaires, traductions, chansons

*

1 Bulletin de la Société de l'histoire du Protestantisme français I, 355; II, 15.

spirituelles ou noëlz cy-dessoubz escriptz et insérés et des aucteurs ou imprimeurs icy-dessoubz nommez et spécifiez;

Item, qui sçauroit aucun librayre ou aultre personne, de quelque estat [ou] condition qu'il soit, qui, depuis ledict temps, auroit eu, vendu ou achepté, imprimé ou faict imprimer, relié ou faict relier aulcung desdictz livres spécifiez et nommez cy-après.

Item, admonestez tous et chascungs, les personnes, de quel estat et condition qu'il soit, que, dans ledict delay de quatre jours, s'ilz ont aulcungs desdictz livres, ayent yceulx aporter ou envoyer pardevant nous ou nostredict commissaire, sur ladicte peine d'excommuniement, et, passé ledict delay, estre tenuz pour convaincuz et attainctz dudict crime de hérésie, comme faulteurs des héréticques; déclarant en vertu des présentes, tous sçavantz, consentantz et non révellans [subjects] d'avoir encouru, dès à présent comme pour lors, passé ledict delay, lesdictes peines, sur lesquelles mandons et commandons à tous féaulx chrestiens que à vous, en ce faisant, soit obéy.

Et voulons les présentes estre leues, publiées et exécutées partout, sans lettres de pareatis, insinuation ni aultre empeschement quelconques.

S'ensuivent les noms desdictz livres:

Premièrement: Opera Joannis Viclefs.

2. Joannis Uz,
3. Hieronimi de Phragua,
4. Martini Lutheti,
5. Marcelli de Padua,
6. Joannis Oecolampadii,
7. Vulpici Zironga,
8. Thomae Misseri,
9. Philippi Melanchtonis in his quae sunt sacrae Scripturae,
10. Joannis Pomerani,
11. Octovi Boussi,
12. Corostiani Krastiani,
13. Setzmann Scribae,
14. Justi Jove,
15. Joannis Peri.
16. Item, quiconque sçauroit aulcun personnaige qui aye aulcunes Bibles et Nouveaux Testaments, tant en Latin qu'en Françoys, esquelles, au sommayre du quatrième chapitre aux Romains,

aye lettres ou semblables parolles: Fides justificat, non opera, ou aultres propositions hérétiques et réprouvées, tant au marge que dans les pagines.

17. Item, les livres intitulez: Insigniores locorum tropi,
18. Insigniores ferrago.
19. Unio dissidentium.
20. Opera Eximani Bady.
21. Opera Urbani Regis.
22. Opera Agrippae.
23. Opera Serveri Artinoistae.
24. Opera Francisci Lamberti.
25. Opera Fabri Sterpulensis sur la saincte Escriture, ou autres auteurs favorisans et instigans à leurs sectes héréticques ou erreurs.
26. Les Nouveaux Testamentz imprimez par Dalet, Christophorum de Rimondia, Joannem Lul ou aultres, plains d'erreurs et hérésies, ou bien dangereux de y induire, comme:
27. Apologia Erasmi,
28. Axemolages ejusdem,
29. Anthonium matrimonii,
30. Elenchus ejusdem Erasmi,
31. Encomium Morie,
32. Le Emanuel du chevalier chrestien, en Latin ou en Françoys,
33. Les paraphrases dudict Erasme en saincte Escriture,
34. Prefationes ejusdem in Matheum et Lucam et epistolas Pauli ad Corinthios, et
35. De interdicto esu carnium,
36. Adnotationes,
37. Epulationes et dialogi septem festive,
38. Piae precationes,
39. Les coloques dudict Erasme.
40. Semblablement, aulcuns livres de la saincte Escriture, soit en Heures, Epistres, Evangilles ou aultres cayers dudict Erasme, translatez en François ou vulgaire.
41. Item, les cinquante-deux dimanches,
42. Le livre de parfaite oraison,
43. Le livre des vendredys blancs,
44. La somme de la saincte Escriture,

45. Les actes de la journée impériale.
46. Semblablement aulcuns livres, cayers, sermons, commentaires, traductions, tant en Latin qu'en Françoys, qui, depuis quinze ans ença, ont esté escripz ou imprimez sans déclaration des autheurs, imprimeurs ou escripvains, comme:
47. Les simulacres et histoires de la mort,
48. Le livre de Pantagruel et de Panurge,
49. La fontaine de vie.
50. L'internelle consolation, imprimée par Dolet,
51. L'image du monde,
52. Mémoire de la forme de prier Dieu, selon l'institution de Genefve,
53. La Bible en Françoys, imprimée à Genefve, avec ses tables,
54. Les Psaumes en Françoys, tant en prose qu'en rithme, de Marot et Dolet,
55. L'instruction des enfans,
56. L'instruction et créance des chrestiens,
57. La très-sacrée oraison que Christ a baillée à ses apostres, ayant exposition suspecte,
58. Le livre de l'esperit,
59. Versus Joannis Calvini,
60. Exposition sur l'epistre de S. Paul,
61. Institution de la religion chrestienne, composée par Jehan Calvin,
62. De vita juvetutis,
63. Le livre des marchans,
64. Les commandemens de Dieu, imprimés par Rotbert Estienne ou aultre, copiez sur iceulx,
65. Un seul médiateur,
66. Inchiridion Erasmi,
67. Modus confitendi,
68. Modus orandi ejusdem Erasmi,
69. Bref remède d'aulcungs livres d'ung chascun chrestien,
70. Les livres merveilleux contenans aulcunes prophéties,
71. La Françoise chrestienne, imprimée à Agen ou ailleurs, avecq une chanson, qui est à la fin, sur la lecture de sainctes letres, qui commence: Vous perdez temps,
72. Le sermon du bon et mauvais pasteur,

73. Cato christiani,
74. Simbolum mundi,
75. Le relief de l'âme paresseuse,
76. La vie de Jésu-Christ en Françoys, contenant aulcungs evangilles et epistres des dimanches de l'année, où sont escriptes certaines oraisons contenans erreurs,
77. Sermon notable pour le jour de la dédicace.

Ce sont les chansons prohibées:

78. Premièrement: La chanson des dix commandements de Dieu, sur le chant, Au boys de dueil, qui commence, Adore un Dieu.
79. Chanson sur les articles de la foy, sur le chant, Faulte d'argent, commenceant, Au grand conseil.
80. Aultre chanson, sur le chant, Tant que vivray en eage florissant, qui commence, Tant que vivray.
81. Aultre chanson, sur le chant, Languir me faictz sans t'avoir offencée, commenceant, Le vieulx serpent.
82. Aultre chanson sur le premier pseaume, sur le chant, Dont vient cela, qui commence, Sera l'homme fidelle.
83. Aultre chanson, sur le chant, Quant me souvient de la poulaille, commenceant, Quant me souvient de l'evangille.
84. Aultre chanson contre le monde, sur le chant, A l'ombre d'ung buissonnet, qui commence, Auprès d'ung poignant buisson.
85. Aultre chanson remonstrant la manière comment les chrestiens se doyvent esjouyr et chanter selon Dieu, qui se chante sur le chant, C'est une dure départie, commenceant, C'est une pauvre chanterie.
86. Aultre chanson, sur le chant, Gentil fleur de noblesse, commenceant, Qui veult vivre en liesse.
87. Aultre chanson sur le sixiesme de Sainct Mathieu, sur le chant, Comme va le temps, [qui] commence, Que n'est-on content.
88. Aultre chanson de la conscience en Christ et en sa parolle, sur le chant, Enfans, enfans, commenceant, Réjouyssons-nous trestous.
89. Aultre chanson, sur le chant, Mon père, aussi ma mère m'ont laissé sans amy, sur le chant, Bourbon, à grant puissance, commenceant, Au fonds de ma pensée.
90. Aultre chanson d'espérance, foy, charité, sur le chant, Par ton regard.

91. Aultre chanson, sur le chant, Prince, veuillez-moi pardonner, qui commence, Nostre Père, qui es aux cieux.
92. Et toutes les aultres chansons scandaleuses et contenantes erreurs contre Dieu et l'eglise.

Donné à Tholose, le l'an mil cinq cens quarante .

10.

Index des senates von Lucca von 1545.

Legge riguardante le nuove opinioni religiose, e divieto di libri ereticali [1].

I libri damnati delli quali sopra, sono gl'infrascritti, cio è:

Joannis Oecolampadii.
Philippi Mellanctonis.
Ottonis Brunsfegii.
Huldric Zuingli.
Alterius Zuinglii.
Joannis Brismanni.
Simonis Hessy.
Andree Carolostadii.
Justi Jone.
Ulrici Huttenii.
Joannis Loniceri.
Martini Buceri.
Joannis Wiclef.
Joannis Hus, pragensis.
Joannis Deleni.
Petri Artopei.
Joannis Pomeranii.
Lamberti Pellicani.
Leonis Jude.
Heirischii.
Bullingerii.
Joannis Brentii.
Erasmi Sarcerii.
Charicii Cogelii et Aricii.
Osvaldi Myconii, lucernarii.
Arsacis Scoffer.
Joannis Bomelii.
Martini Lutheri.
Sommarium Scripture.
Doctrina nova et vetus, vulgaris et latina.
Urbani Regii.
Hermanni Bodii, et inter cetera ejus Unio dissidentium.
Joannis Hepini.
Libri tres de penitentia loci utriusque testamenti cum scoliis, impressi Argentorati 1528.

1 Archivio storico italiano S. I, t. 10, Doc. s. 165.

Ochinus, De confessione. Vita nuova. Quedam simplex declaratio.

Petri Martiris Vermili flor. Et libri dicti Petri Martiris et Bernardi Ochini de Senis, post eorum lapsum ab unitate sancte matris ecclesie.

Pasquillus in spiritu, et omnes alii heresim et opinionem de heresi suspectam continentes, et precipue damnati a sancta Romana ecclesia, ad declarationem spectabilis officii pro tempore existentis.

11.

Index des Giovanni della Casa von 1549 [1].

Intendonsi damnate et prohibite tutte le opere da gli infra scriti heretici et heresiarchi, che si ritrovano composte in sacra theologia et in ogni altra materia ecclesiastica, si Latine come volgari, cio è:

Di Martino Luthero.
Di Martino Bucero.
Di Martino Bourrhaio.
Di Melanthone.
Di Ecolampadio.
Di Zuinglio.
Di Giovanni Usso.
Di Bullingero.
Di Erasmo Sarcerio.
Di Giovanni Brentio.
Di Pomerano.
Di Giovanni Calvino.
Di Pellicano.
Di Antonio Corvino.
Di Ottone Brunfelsio.
Di Marcantonio Calvino.
Di Huldrico Hutteno.
Di Hermanno Bodio.
Di Urbano Rhegio.
Di Girolamo Savonense.
Di Frate Bernardino Ochino.
Di Frate Giulio da Milano.
Di Frate Pietro Martire Fiorentino.
Di Stephano Doleto.
Di Pietro Viereti.
Di Gulielmo Farello.
Di Pietro Artopeo.
Di Giovanni Salvino.
Di Arsatio Schoffer.
Di Clemente Marotto.
Di Vittor da Bordella.
Di Theodoro Bibliandro.
Di Helia Pandocheo.
Di Hippolito Melangeo.
Di Corrado Lagio.
Di Leonardo Culmanno.
Di Claudio Guilando.
Di Giovanni Lorichio.
Di Hadamario.

*

1 Nach der ausgabe von P. P. Vergerio; s. Reusch, Index I, 205.

Di Giusto Giona. Di Giovanni Puperio.
Di Gorziano.
Di Giovanni Mater in Apocalypsim.
Di Giovanni Spangenbergio Herdessiano.
Di Pietro Artophago.
Di Andrea Alhamero.
Di Martino Morhao, In Ecclesiasten Salomonis.
Di Herme Letmario, De instauranda religione.
Di Giovanni Oldendorpio.
De communione corporis et sanguinis Christi sub utraque specie.
Di Giovanni Diacon. in Abdiam proph.
Di Sebastiano Meier in epistolas Pauli et in Apocalypsin.
Di Giovanni Spino in evangelium ascensionis.
Di Rodolfo Gualterio, Antichristus.
Del Tomitano sopra Mattheo.
Di Christophore Hosmanio, in epistolam Pauli ad Titum.
Di Fabritio Capitone, in Abacuh prophetam.
Di Coricio Cogelio, Capita religionis antiquae.
Di Christophoro Offmanno, De poenitentia et le opere sue tutte di theologia.
Di Stephano Vintone, De vera obedientia.
Di Simone Hesso, Apologia adversus Roffensem: de munere pontificis.
Di Alberio Erasmo, De spongia judicium.
Di Giona, contra Fabrum Constantiensem et contra caelibatum.
Di Giovanni Bismano, Ad Casparum.
Di Francesco Lamberto.
Di Martino Cellario, De operibus Dei.
Di Nicolò Elemangio, Archidiacono Bajocense, De corrupto ecclesiae statu.
Di Andrea Osiandro, Conjecturae de ultimis temporibus.
Di Theodoro Bibliandro, Relatio, quod a solo Verbo Filioque Dei etc.
Di Celio Secundo, De vera religione et antiqua Christi ecclesia.
Di Vadiano, Epitome seu collectio locorum.
Di Christophoro Hegendorphino, Paraenesis et Instructio christiana juvenibus, cum expositione Pater noster del Melanthone.
Pandectae sacrae Scripturae d'Ottone Brunfelsio.
Di Sebastiano Mustere, In Matthaeum annotationes et Catalogus praeceptorum.

Di Casparre Crucigero, Psalmorum enarrationes et opera theologica omnia.

Di Michel Serveto, De trinitatis erroribus.

Di Thomaso Venatorio, In primam ad Thimotheum.

Di Gherardo Lorichio, Institutio fidei catholicae.

Di Jacopo Ziglerio, In Genesim et Exodum.

Di Rodolpho Gualthero, Homeliae quinque.

Di Osvaldo Miconio, In Moriam.

Di Giovanni Rivio, De stultitia mortalium et Quo pacto juventus in hisce religionis dissidiis se gerere debet, et De consolandis aegrotantibus, et De admirabili Dei consilio redemptionis humanae.

Marsilio Paduano, De potestate Papae et In defensionem pacis.

Stephano Vescovo Vitinense, De vera obedientia.

Historia vera de morte sancti viri Joannis Diazii Hispani, quem ejus frater germanus interfecit.

Loca insignia, un certo libro cosi intitolato.

Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliae.

Farrago concordantiarum.

Dialogus doctrinae christianae.

Di Cornelio Agrippa, Epistola de peccato originali.

Receptatio omnium figurarum sacrae Scripturae.

Novum Testamentum excussum per Adrianum de Vegia et Christophorum de remunda, aut Modi dictorum sacrae Scripturae.

Paralipomenon rerum memorabilium.

Orationes Dominicales Gryph.

Liber similitudinum et dissimilitudinum, Basileae impressus 1542.

Onus ecclesiae.

Vitae Pontificum Romanorum Vitembergae impressae.

Epitome belli papistarum contra Germaniam atque patriam ipsam Caesare Carolo V duce. 1546.

Pasquillus Germanicus.

De providentia Dei, sine autore.

De falsa religione.

Oratio Coeli Secundi.

Responsio de missa, matrimonio et jure magistratus in religionem.

Dialogus orationis Pontificis Romani et illius qui est eidem Pontifici a confessionibus.

De coena Dominica, quae contra veritatem (ad objecta) Murnerus subigit.

Centum gravamina sedis apostolicae non ferenda Germanis.

Augustini et Hieronymi theologia, falso ab his doctoribus et concise atque haeretice excerpta per quendam doctorem Germanum.

Exameron Dei opus.

Dialogus mutuis interrogationibus et responsionibus reddens rationem veterum synodorum.

Scholia Job Gast in librum Divi Paschasii de sacramentis.

Loci insigniores.

Evangelicae conciones.

Commentaria Vadiani in Pomponium Melam, in quibus improbatur abstinentia carnium, delelectus ciborum et sanctorum reliquiarum veneratio.

Alcoranus Franciscanorum.

Tutte le opere di Jodoco in theologia.

Di Alessandro Alessio, De auctoritate verbi Domini contra episcopum Lundensem.

Di Giovanni Polio Vespalio poeta, Opuscula, sermones et epigrammata.

Novi Testamenti et Bibbie, nelle quali siano prefatione, epistole ò altre simili cose contra la nostra santa fede catholica.

Cathechismo di fanciulli.

Pasquino in estasi.

Breve et compendiosa institutione della religione christiana.

Il Testamento Novo tradotto di Greco in volgare da Francesco Denzina.

Il capo finto.

Il beneficio di Cristo, un libro cosi intitolato.

Il summario della sacra Scrittura.

Pie et christiane epistole di Gratia Dio da Monte Santo.

La tragedia del libero arbitrio di F. N. B.

Tragedia d'un altra sorte Pasquino.

Libretto consolatorio ai perseguitati per la confessione della verita evangelica.

Dottrina verissima tolta dal cap. 4 à Rom. per consolar fermamente le afflitte coscienze.

La espositione dell' oratione del Signore in volgare composta per un padre non nominato.

Alphabeto christiano.

Modo di tenere nell' insegnare et nel predicare al principio della religione christiana.

Qual maniera si dovrebbe tenere in formare i figliuoli de christiani nella christiana religione.

Il disordine della chiesa.

Pie et christiane epistole de uno servo di Giesu Cristo della fede, delle opere et della charitate.

Il catalogo del Papa et di Mose.

Dottrina vecchia et nuova.

Epitome d'Achille.

Tutte le opere, nelle quali si ritrovano alcune cose espressamente contra i santi, contro la chiesa catholica, ovunque saranno stampate.

Tutte le opere senza il nome dell' auttore ò dello stampadore, del luogo, dove sono stampate, et in che tempo, da anni 24 in qua.

Il fine.

Mandato et commissione Reverendissimi Domini Domini Joannis della Casa, electi Beneventani, Decani Camerae Apostolicae et in toto illustrissimo dominio Venetorum Legati Apostolici, tenore praesentium denunciantur excommunicati excommunicatione majori contenta in Bulla Cenae Domini juxta illius tenorem et formàm omnes illi, qui penes se in domibus propriis et in quovis alio loco ausi fuerint absque auctoritate et licentia sanctae Sedis Apostolicae tenere publice vel occulte et quovis modo legere, imprimere et defendere libros, compositiones et opera, de quibus in hujusmodi catalogo fit mentio, et pro talibus ac ut tales declarantur et publicantur. In quorum fidem etc. Datum Venetiis apud Sanctum Joannem a templo, die VII mensis Maji. M.D.XLIX.

Presbyter Bartholomeus à
Capello Càncellarius de
mandato etc.

12.

Indices von Mailand und Venedig 1554.

Catalogo degli Heretici [Milano 1554].

Cathalo-
gus librorum
haereticorum,
qui hactenus
colligi potuerunt a viris Catholicis, sup-
plendus in dies, si qui alii ad noti-
tiam devenerint, de comis-
sione Tribunalis
Sanctissimae inquisitionis Ve-
netiarum.
Venetiis apud Gabrielem
Julitum de Ferrariis
et Fratres. MDLIIII [1].

Catalogo degli Heretici.

Volendo il Reverendissimo et Illustrissimo Signor il Signor Gio. Angelo Arcimboldo, per Dio et della Santa Sedia Apostolica gratia Arcivescovo di Milano et Cesareo Senatore, et il molto Reveren. S. Bonaventura Castigliono, Prevosto de S. Ambrogio de Milano, Comissario Generale Apostolico contra la heretica pravita in tuto el dominio de Milano, provedere, che non seguino incon-

*

1 Von dem Mailänder index gibt Vergerio keinen ausführlicheren titel. Der folgende erlass steht vor dem Mailänder index; der venetianische hat keine derartige einleitung.

venienti et scandali contra la santa fede catholica et constitutioni della santa chiesia catholica et apostolica nella citta e diocesi de Milano, anzi volendo a suo podere provedere alla salute delle anime d'ogni fidele christiano et levare ogni errore et inconveniente che puotesse occorere: per tenor delle presenti, anchora con participatione et consenso dell' illustrissimo et eccellentissimo Senato Cesareo de Milano, ordinano et comandano, che nell' avenire alcuno, sia di qual grado et religione si vogli, ne prete o altra persona ecclesiastica o layca non ardisca nella citta ne diocesi de Milano in alcuna chiesia o luoco, de qual conditione o sorte si voglia, anchora fosse nelle loro proprie chiesie o case, predicare o leggere altri la sacra Scrittura senza spetiale licentia in scritto delli prefati monsignori sotto pena di escomunicatione latae sententiae et altra pena magiore etiam corporale al' arbitrio delli prelibati monsignori, prohibendo a qualunche prepositi, priori, rectori, guardiani et ministeri delle chiesie della citta et diocesi de Milano, che non almetteno alcuno a predicare ne legere senza licentia come di sopra, sotto le medesime pene.

Anchora non recedendo dalli altri ordini et cride fatte in questa materia de libri prohibiti ordinano et comandano, che non sia persona alcuna, di qual stato, grado o conditione si voglia, la qual presuma condurre ne fare condurre, vendere ne fare vendere ne donare in modo alcuno libri Latini ne volgari di qual sorte si voglia, nelli quali si trata della sacra Scrittura, se prima avanti siano condotti non presentati alli prefati monsignori, o a chi sara da loro a questo deputato, la notta sive descriptione de tali libri, sotto pena di escomunicatione latae sententiae et de scuti cento per cadun volta et per caduno contrafaciente, per la terza parte da essere applicata a l'officio de l'Inquisitione, un' altera terza parte alla Ces. camera, e laltra terza parte a l'accusatore, il quale sera tenuto secreto e se gli dara fede con uno testimonio degno di fede, in le quali pene incorrerano et cosi sin adesso si declara essere incorsi li conduttori scienti o compratori de tali libri, anchora che li libri fussero ascosti in altre robbe, anchora mercantie.

Anchora ordinano et comandano tutti li librari e ligatori de libri, conduttori o venditori, che fra doi mesi prossimo avenire debbiano havere fatto inventario di qualunche sorte de libri, cosi Latini quanto volgari, quali se ritroverano havere presso di se et

in suo puotere, tanto nelle stanze, quanto nelle boteghe loro, et presentare l'inventario sottoscritto de loro mani al officio delli prefati monsignori sotto pena di escommunicatione e scuti cento per caduno, per la terza parte da essere applicata a l'officio de l'Inquisitione, un altra terza parte alla Cesarea camera et laltra terza parte a l'accusatore, et nello avenire non possano tenire in botega ne in casa propria, ne d'altri vendere, ne donare, ne comprare alcuni libri, che non siano descritti nelle liste et inventarii presentati al officio delli sudetti monsignori, et sel si trovasse alcuno che havesse venduto o donato o altramente dato alcuno libro, che non si trovasse scritto nelle dette liste et inventario, ipso jure et facto se intendano essere incorsi et incorrano nella pena di escommunicatione et de scudi diece per caduno libro et qualunche volta, da essere applicati nelli modi et forme come di sopra, et si tenera secreto l'accusatore, al quale si credera con uno testimonio degno di fede. Et acioche per lavaritia non si habiano per li librari o mercanti de libri a non propalare et presentare li libri heretici et prohibiti, se gli fa sapere, che presentando loro a l'officio alcuna quantita de libri novi heretici o prohibiti, che per l'officio de l'Inquisitione se gli provedera, acio non restino in danno, mentre la presentatione si faccia fra dieci giorni prossimi.

Anchora ordinano et comandano a tutti quelli, li quali hano presso di se alcuni libri o scritture, de qual sorte si voglia, li quali siano heretici o che non si admetteno dalla santa chiesia catholica et apostolica o siano per di qua indrieto per alcun arcivescovo, inquisitore sive commissario prohibiti, et massime li infra scritti qua di sotto annotati, che nel termine di mese uno prossimo gli vogliano havere consignati nelle mani delli prefati monsignori, da quali serano asciolti da tutte le censure et pene, nelle quali fussero incorsi, e passato detto termine non si admetterano piu, anzi contra di loro si procedera irremissibilmente non solo alle pene, nelle quali sarano incorsi, ma anchora in maggiore pena secondo la qualita delle persone a l'arbitrio delli prefati monsignori, e chi accusera, sera tenuto secreto et hara il terzo delle pene pecuniarie, como di sopra.

Anchora moniscono ogni et qualunche fidel de l'uno e laltro sesso et di qualunche stato, grado, conditione e dignita, che sotto pena di escommunicatione latae sententiae e de scudi cinquanta

d'oro da essere applicati per uno terzo a l'officio dell' Inquisitione, un altro terzo alla Ces. camera et un' altro terzo all' accusatore, qual sera tenuto secreto, infra giorni trenta doppo la publicatione delle presenti, cioe deci per il primo, deci per il terzo e peremptorio termino e monitione canonica, che debiano havere denunciato, revelato et notificato, se hanno conosciuto o oldito alcuno heretico o sospetto o diffamato d'heresia in la citta o diocesi de Milano, similmente havere notificato per nomi et cognomi tutti quelli, li quali stroparleno delli articoli della fede, delli sacramenti della chiesia, delle cerimonie, della autorita del summo Pontefice et delle altre cose pertinenti alla fede catholica et sacramenti ecclesiastici, che in molte parte usano o parlino senza iscusatione, che serio vel joco ne parlessero, similmente quelli, che dimandano o pregano li demonii o che loro sacrificano o che li fano sive prestano altri divini honori, e che da agiutto alli Luterani o d'altra sorte heretici o suspetti di heresia.

Rendendo sicuro cadauno et qualunche, che havesse in premisse cose o alcuna di loro errato, che comparendo personalmente nanti alli sudetti monsignori nel termino d'uno mese prossimo, che si accettarano a penitentia secreta et si liberarano et assolver gratis et senza spesa alchuna.

Et piu se alcuno Luterano o altramente heretico spontaneamente comparesse et accettasse la penitentia e non interrogato denunciasse alcuno complice, esso tale notificante sera tenuto secreto et guadagnar il quarto delle pene pecuniarie et beni, che si potessero essigere et conseguire giustamente et secondo li termini della ragione de tali complici et delinquenti.

Declarando che se alcuno contravenesse in alcuna delle sopraditte cose et da se stesso si notificasse et denunciasse li complici, che si assolvera de l'escomunicatione et pene, nelle quali fosse incorso, et se gli dara la terza parte delle pena pecuniaria, che se eseguira dalli complici.

Certificando ogni persona, che le licentie et altre cose, che si farano et si concederano in tutti li premissi casi, si farano et concederano gratis et senza pagamento alcuno.

Anchora inherendo alle determinationi della santa matre chiesa, la quale non immeritamente ha statuito et ordinato per la salute di tute le anime, che ogni fidele christiano de luno e laltro sesso,

doppo che serano pervenuti alla eta della discretione, ogni et qualunche suo peccato almeno una volta l'anno habbiano a confessarsi al proprio confessore, ingiontali la penitentia per le proprie forze studiano adimpirla, pigliando riverentemente almeno ad ogni Pascha di resurrectione di nostro Signore il santissimo sacramento della eucharistia, salvo se per caso de consiglio del proprio sacerdote per qualche giusta et ragionevole causa si ordinasse, che dovesse astenersene, altramente vivendo non si admetta nel' ingresso della chiesa e morendo non gli sia concesso la christiana sepoltura.

Oltra di questo esso Monsignor Reverendissimo Arcivescovo inherendo alle determinationi della santa matre chiesa ordina, che tutti li fideli christiani de luno e laltro sesso vogliano in qualunche festa de Pascha della resurrectione del nostro Signore o almeno per tute l'ottave d'essa Pascha confessare li suoi peccati al sacerdote et pigliare il santissimo sacramento della eucharistia secundo la predetta determinatione della santa madre chiesa: altramente non rispettando qualita ne grado di persona alcuna si escommunicararano per nomi et cognomi et sarano cacciati fuora delle chiesie con gran vituperio, et morendo in tale errore et pertinatia se sepelirano al terragio; et a quelli che per doi anni continui non si serano confessati ne comunicati, glie se procedera contra et serano puniti nelle pene di ragione et delli sacri canoni, etiam, se sara espediente, con intervento del Cesareo fisco.

Et accio che non si possa pretendere ignorantia ne pigliare scusa alcuna, per tenor delle presenti esso Monsignore ammonisse per il primo, secondo, tertio et peremptorio termine tutti li prepositi, rectori, vicerectori, capellani, curati, sacerdoti et altri ministri delle chiese della citta et diocesi de Milano, che in cadauna et tutte le dominiche delle quadragesime di qualunche anno alle loro messe nelle hore, che si trovera congregato magiore populo, sotto pena de escommunicatione et de scuti vinticinque per cadauno contrafaciente o meno osservatore della presente ordinatione, da essere applicati alla fabrica della chiesa maggiore di Milano, vogliano avisare et ammonire tutti li fideli christiani, che nella solennita della Pascha seguente o almeno per tutta l'ottava della Pascha si confessano et si comunicano, como di sopra, altramente si publicara per escomunicati.

Et a fine che le presenti ammonitioni e comandamenti perven-

ghino a comune utilita di tutti, apó la publicatione fatta nel cospeto dil popolo, gli sudetti Monsignore Reverendissimo et Illustrissimo et molto Reverendo Commissario generale commettono et mandano, che siano affisse inchiodate alle porte della chiesa maggiore di Milano et delle chiesie di Santo Amprogio maggiore e della Scala di essa citta, nelle altre citta dil dominio manda il sudetto S. generale Commissario siano affisse alle chiesie loro maggiori, acio che da tutti possino essere vedute e lette et alla giornata publicate, ne vi rimaiga iscusatione de ignoranza di non havere inteso quello che si patentemente publicato é.

Dat. in Milano l'anno dil 1554 alli.

Index librorum et auctorum nomina, in quorum scriptis, christiane lector, haereses multas intermixtas offendes [1].	Nomina eorum, qui male de fide scripserunt, quorum scripta a catholicis legi prohibentur.
Acta colloquii Ratisponae.	Acta colloquii Ratisponae (Buceri).
Acta comitiorum Augustae.	Acta comitiorum Augustae.
Acta concilii Tridentini anno 1546 celebrati, una cum annotationibus piis lectuque dignissimis.	Acta concilii Tridentini anno M.D.XLVI celebrati, una cum annotationibus piis lectuque dignissimis (Calvini).
	Acta Adelphi Clarenbach (combusti Coloniae).
Achilles P. Gass.	Achilles P. Gassarus (medicus Augu.).
Adam Ryser.	Adam Rysser (arithmeticus).
Admonitio ministrorum verbi Argentinensium.	Admonitio ministrorum verbi Argentinensium.
Aeneae Sylvii Commentaria de	Aeneae Sylvii (seu Papae Pii II)

1 In der ersten spalte steht der Mailänder, in der zweiten der venetianische index. In ( ) sind die worte eingeschlossen, welche Vergerio in der zweiten ausgabe des venetianischen index durch verschiedenen druck als von ihm beigefügt bezeichnet hat, in [ ] die worte, die sicher von ihm in der ersten ausgabe des venetianischen und in der ausgabe des Mailänder index beigefügt sind. Vergl. Reusch, Der Index I, 220.

actis et gestis concilii Basileae.	Commentaria de actis et gestis conc. Basileae.
Aetius Anomocu.	Aetius Anomocus.
Alexander Alesius.	Alexander Alexius (Scotus).
Alchoranus Franciscanorum.	Alchoranus Franciscanorum (per Franc. Lamb. Gallum).
Alchoranus Mahumetis.	Alchoranus Mahumetis.
Alphonsus Aemilius.	Alphonsus Aemilius.
„ de Valdes.	„ de Valdes (Hispanus).
Alphabetum christianum.	Alphabetum christianum (Joannis Valdesii de Hispa).
Almaricus.	Almaricus.
Alnordus.	Alnordus.
Amica et humilis et devota admonitio.	Amica et humilis et devota admonitio (Illyrici).
Ambrosius Blaurerus.	Ambrosius Blaurerus.
Andreas Carolostadius.	Andreas Carolostadius.
„ Althameri.	„ Althameri.
„ Hosiander.	„ Hosiander.
„ Hipperius.	„ Hipperius.
„ Knoppen.	„ Knopen.
„ Bodenstein Carol.	„ Bondestein Carolost.
Assertio orthodoxa utriusque in Christo naturae contra varias haereses.	Assertio orthodoxa utriusque in Christo naturae contra varias haereses.
Antonius Anglus.	Antonius Anglus (combustus in Anglia).
„ Corvinus.	Antonius Corvinus.
„ Bruciolus.	Antonii Bruccioli commentaria (Italica).
	Antonius Halieus.
„ Syrri.	„ Syrri.
Anatomia excusa Marpurgi per Ochar.	Anathomia excussa Marpurgii per Ochar.
Annotationes in Guilelmum Postellum.	Annotationes in Gulielmum Postellum.
Annotationes in chronicam Ucsperg.	Annotationes in chronicam Abbatis Usperg.

Apologia confessiouis.
Apophtegmata Vadegii.
Aricus confessor.
Arsatius Scoffer Tom. pri. gl.
Armacanus.
Articuli a facultate theologiae Parisiensis cum antidoto.
Arnoldus de monte Averni.
" de Villa nova, in operibus quae sequuntur, videlicet:
Libellus cujus est titulus: De humilitate et patientia Jesu Christi, incipit: Filia amor natural.
Libellus cujus est titulus: De fine mundi, et incipit: Entresdar nostres lettres.
Libellus cujus est titulus: Informatio Begninorum seu lectio Narbon., et incipit: Toes aquelles.
Libellus cujus est titulus: Ad priorissam de charitate, et incipit: Beneit sia et lont Jhesu Christ.
Libellus cujus est titulus: Apologia, et incipit: Ad ea quae per vestras; seu litteras, quae incipit: Domino suo charissimo.
Libellus cujus est titulus: Denunciatio facta coram domino episcopo Gerunden., et incipit: Coram vobis.
Libellus cujus est titulus: De elemosina et sacrificio, et incipit: Al catholich Inquisidor.

Alchimia purgatorii.
Apologia confessionis.
Apophtegmata Vadegii.
Aricus confessor.
Arsatius Scofer tom. pri. gl.
Armacanus.
Articuli a facultate theolog. Parisi. cum antidoto.
Arnoldus de Monte Averni.
" de Villa nova in operibus, quae sequuntur, videlicet:
Libellus cujus est titulus: De humilitate et patientia Jesu Christi, et incipit: Filia amor naturalis.
Libellus cujus est titulus: De fine mundi, et incipit: Entes per vostres lettres.
Libellus cujus est titulus: Informatio Beguinorum seu lectio Narbon., et incipit: Toes aquelles.
Libellus cujus est titulus: Ad priorssan de charitate, et incipit: Beneit sia et loat Jesu Christ.
Libellus cujus est titulus: Apologia, et incipit: Ad ea quae per vestras; seu litera quae incipit: Domino suo charissimo.
Libellus cujus est titulus: Denunciatio facta coram domino episcopo Gerunden., et incipit: Coram vobis.
Libellus cujus est titulus: De eleemosina et sacrificio, et incipit: Al catholich Inquisidor.

Libellus qui incipit: Perco moles desigen sabet.	Libellus qui incipit: Perco moltes desigen saber.
Libellus cujus est titulus: Alia informatio Begninorum, et incipit: Alculcivadoris.	Libellus cujus est titulus: Alia informatio Beguinorum, et incipit: Alculcivadoris.
Libellus qui incipit: Davant nos senyer enlac per la gratia de Deu Rex di aragoc.	Libellus qui incipit: Davant nos senyer eniac per la gratia de Deu Rex d'Arago.
Libellus qui incipit: Quant fuy avinino.	Libellus qui incipit: Quant fuy Avinio.
Libellus cujus est titulus: Responsio contra Bernardum Riccardi.	Libellus cujus est titulus: Responsio contra Bernardum Riccardi.
Augustinus de Roma, episcopus Nazarenus.	Augustinus de Roma, episcopus Nazarenus.
Augustini Mediolanen. apostatae sermones.	Augustini Mediolanen. apostatae sermones.
	B.
Bartholomeus Westhemeri.	Bartholomeus Westemeri (typographus).
" Janoes Dircor.	Bartholomeus Janoes, dircot.
" Cocles.	" Cocles.
" conformi. Germ. in missam cum praefatione Mart. Luteri.	" Conformi. Germ. in missam cum praefatione Mart. Luth.
Balthesar Hiebmal icR.	Balthasar Hiebmaier.
Basiliensis ecclesiae ministrorum, cur missam aboleverint.	" Pacimonthanus epistolae Tuc.
Balthesar Bacimonthanus epistolae. Zuc.	Baptista Lasdemius.
Baptista Lasdenius.	Basileensis ecclesiae ministrorum, cur missam abol.
Beatus Renanus.	Beatus Renanus (historicus).
Bernardinus Occhinus.	Beneficium Christi.
Beneficium Christi.	Bernardinus Occhinus (Senensis).
Berengarius de monte Falcone.	Berengarius de Monte Falcone.
Bernensis disputatio Helvetica.	Bernensis disputatio Helvetica.
Bartholus Alerius.	Bertholdus Alerus.

Bibliotheca universalis.	Bibliotheca universalis (Gesneri).
	Biblia Sebastiani Castallionis (Sabaudi).
Biblia Roberti Stephani cum duplici translatione et annotationibus.	Biblia Roberti Stephani cum duplici translatione et annotationibus (Parisiis impressa).
	Biblia Tigurina.
Bononatus.	Bononatus.
Brevis tractatus in christianam libertatem malevolos.	Brevis tractatus ad omnes in christianam libertatem malevolos.
Brevis disputatio Helvetica.	Brevis disputatio Helvetica.
	Brevis et compendiosa instructio de religione christiana.
	Fratris Baptistae de Crema opera.
	C.
Capricij del Dretai.	Caprici del Bottaio (Florentini).
Caspar Cruciger.	Caspar Cruciger.
Capita religionis antiquae.	Capita religionis antiquae.
Caricus Cogelius.	Caricus Cogelius.
Caronte dialogi.	Caronte dialogi (Alfonsi Valdesii versi ex Hispano in Italicum).
Catalogus Papae et Mosis.	Catalogus Papae et Mosis.
Cathechismus cui titulis: Qual maniera.	Catechismus cui titulus: Qual maniera.
	Catechismus ecclesiae Argentoratensis.
Cathechismus major et minor.	Catechismus major et minor.
Cathechismus minor.	Catechismus minor.
Cathechismus pro ecclesia Wirtebergensi.	Catechismus pro ecclesia Wirtenbergensi.
Cathechismus Tubingensis.	Catechismus Tubingensis.
Cathechismus super evangelium Marci.	Catechismus super evangelium Marci.
Cathechismus sive symboli expositio.	Catechismus sive symboli expositio.
Cathechismus sive explicatio symboli aposto.	Catechismus sive explicatio symboli apostolorum.

Cathechismus quo Genevensis ecclesia utitur.	Catechismus quo Genevensis ecclesia utitur.
Cathechismus puerorum in fide, lris et moribus.	Catechismus puerorum in fide, litteris et moribus.
Celarius Christophorus Tronverus.	Cellarius Christophorus Tronverus.
Centum gravamina.	Centum gravamina.
Cristoforus Hegendorphinus.	Christophorus Hegendorphinus.
„ Hoffman.	„ Hoffman.
„ Melchofer.	„ Melchofler [Zuinglianus].
	Chrisostomus cum scholiis Oecolampadii.
Christiana institutio.	Christiana institutio.
Christianae scholae epigrammaton.	Christianae scholae epigrammatum libri duo.
Christiana responsio ministrorum evangelii Basileae, cur missam etc.	Christiana responsio ministrorum evangelii Basileae, cur missam.
Civitatis Magdeburgensis publicatio literarum ad omnes Christi fideles anno 1550.	Civitatis Magdeburgen. publicatio litterarum ad omnes Christi fideles anno 1550.
Claudius Taurinen.	Claudius Taurinensis.
Clemens Maroth.	Clemens Maroth (Gallus).
	Coelius Hedus.
Celius Secundus.	„ Secundus (Curio).
Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliae.	Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliae.
Collectanea demonstrationum ex prophetis, apostolis et doctoribus ecclesiae Christi, quod Spiritus sanctus a solo Patre procedit.	Collectanea demonstrationum ex prophetis, apostolis et doctoribus ecclesiae Christi, quod Spiritus sanctus a solo Patre procedit.
Commentaria Germaniae in Cornelium Tacitum.	Commentaria Germaniae in Cornelium Tacitum (Pirckemeri).
Comitia Spirae celebrata.	Comitia Spirae celebrata.
Comitia Wormatiensia.	Comitia Wormatientia.
Consilio d'alcuni episcopi con-	Consiglio d'alcuni episcopi con-

gregati in Bolognia.	gregati in Bologna (Vergerii).
Concordantiae graecae Novi Testamenti.	Concordantiae graecae Novi Testamenti.
Concilium Pisanum.	Concilium Pisanum.
Conciones de decem praeceptis dominicis.	Conciones de decem praeceptis dominicis.
Confessio ecclesiae Tigurinae de coena Domini.	Confessio ecclesiae Tigurinae de cena Domini.
Confessio exhibita in comitiis Augustae.	Confessio exhibita in comitiis Augustae.
Confitendi modus.	Confitendi modus.
Confutatio unius et propositionum de differentia legis et evangelii.	Confutatio unius et propositionum de differentia legis et evangelii.
Confutatio determinationis doctorum Parisiensium contra Martinum.	Confutatio determinationis doctorum Parisiensium contra Martinum.
	Conciliabulum theologicorum adversus bonarum litterarum studiosos.
Conradus Tremiae de Fridesleven.	Conradus Tremiae (de Fridesleven).
„ Gesnerus.	Conradus Gesnerus (Tigurinus medicus).
„ Pellicanus.	Conradus Pellicanus.
„ Lagus.	„ Lagus (jureconsultus).
	„ Hoffman.
	„ Clauserus.
Copia d'una litera scritta alli 4 di Gennajo 1550.	Copia d'una lettera scritta alli quattro di Genajo 1550 (Vergerii).
Coptis Christianus.	Coptis Christianus.
	Cordigerae navis conflagratio.
Conventus Austensis.	Conventus Augustensis.
Conhardus Somius.	Conhardus Semius.
Conciliabulum theologistarum adversus bonarum literarum studiosos.	Crato Mylius in Cronica Urspergen. (typographus).

	D.
Dantis Monarchia.	Dantis (Florentini) Monarchia.
Desiderius Longobardus.	Desiderius Longobardus.
Dialogus doctrinae christianae.	Dialogus doctrinae christianae.
Dialogus obscurorum virorum, in quo colloquuntur tres theol.	Dialogus multis interrogationibus et responsionibus.
Dialogus multis interrogationibus et responsionibus.	Dialogus obscurorum virorum, in quo colloquuntur tres theologi.
De germana verborum Domini interpretatione: Hoc est corpus meum.	
Duae disputationes Erfordianae Langi et Mecleri.	
Dialogi adversus Joannem Eccium.	Dialogi adversus Joannem Echium.
	Dialogi Murnarus Leviathan.
	Dialogi Karstans et Kegelhans.
	Dialogi duo, quorum prior de costio, alter Eccius monachus.
	De gemina verborum Domini interpretatione: Hoc est corpus meum.
	Declaratione del giubileo (Vergerii).
Disordine della chiesa.	Disordine della chiesa (Vergerii).
Disputatio Bernensis.	Disputatio Bernensis.
Disputatio Groningen.	Disputatio Groningensis.
Dycthelmis.	Dyctelmus Cellarius.
Dydimus Faventinus.	Didymus Faventinus [vel Melanthon].
Dionysius Melander.	Dionysius Meleander.
Doctrina veccia et nova.	Discorsi sopra li fioretti di S. Francesco (Vergerii).
Due littere d'un corrigiano, nelle qual si dimostra che la fede.	Dottrina vecchia et nova (Urbani Regii).
Discorsi sopra li fioreti di S. Francesco.	Due lettere d'un cortigiano, nelle quali si dimostra che la fede (Vergerii).

Durianus Novariensis.	Durianus Novariensis.
Declaratione del giubileo.	Duae disputationes Heffordianae Langi et Meclerii.
Desiderii Erasmi Annotationes in sacram Scripturam, Colloquia, Moria et scolia in opera Divi Hieronymi.	
	E.
Erasmus Ritter.	Erasmus Ritter.
" Sarcerius.	" Sarcerius.
" Alberus.	" Alberus.
" Scaphurius.	" Scaphurius.
Erhardus Hegenvald.	" Benedictus Silesius.
Evangelicae conciones dominicarum totius anni.	Erasmi Rotho. Annotationes in Novum Testamentum. Paraphrasis in eundem. Annotationes super Hieronimum. Colloquia familiaria. De sarcienda ecclesiae concordia. Enchiridion militis christiani. Moria. Modus orandi Deum. Modus confitendi sive exomologes. Praefatio in Divum Hilarium. Christiani matrimonii institutio.
Euvagrius Ponticus.	Eccius dedolatus libellus.
Elementa christiana ad instituendos pueros.	Elementa christiana ad instituendos pueros.
	Enchiridion christianismi.
Eobanus Hessus.	Eobanus Hessus (poeta).
	Erhardus Hegenvald.
Epistolae piae et christianae.	Epistolae piae et christianae di Gratia Dio [Bruc.] (Itali.).
Epitome belli papistarum.	Epitome belli papistarum contra Germaniam.
Epitome decem praeceptorum, prout quemque christianum cognoscere decet.	Epitome decem praeceptorum, prout quemque christianum cognoscere decet.
Epistola apologetica ad sinceriores christianismi sectatores.	Epistola apologetica ad sinceriores christianismi sectatores.

Enchiridion christianissimum.	
Expositione della oratione in vulgare, composto per uno padre non nominato.	Expositione dell' oratione del Signore in volgare, composta per un padre non nominato.
Espositione sopra il Beati immaculati, di Gioanne Battista Vergerio.	Espositione sopra il salmo Beati immaculati, di Giovan Battista Vergerio ([Vescovo di Pola] fratris Petri Pauli Vergerii).
	Evagrius Ponticus.
	Evangelicae conciones dominicarum totius anni.
	Evangelium aeternum directorium.
	F.
Fabritius Capito.	Fabritius Capito.
Farrago concordantiarum.	Ferrago concordantiarum.
Fasciculus rerum expetendarum et fugiendarum.	Fasciculus rerum expetendarum et fugiendarum (Ortuini Gratii).
Federicus Fregosius de modo orandi.	Federicus (Cardinalis) Fregosius de modo orandi.
Firmanus Clorus.	Firmanus Clhorus.
Franciscus Lambertus, omnia ejus opera.	Franciscus Lambertus (Gallus).
Francisci nocturna apparitio.	Sancti Francisci nocturna apparitio.
Franciscus Zabarellus.	Franciscus [Card.] Zabarellus de schismate, cum praefatione impress. Argentinae.
„ Guttererus.	Franciscus Gutterus.
„ Enzinas.	„ Enzinas (vel Dryander [Hispanus]).
„ Stancarus Mantuanus.	Franciscus Stancarus ([Mantuanus]).
Fridricus Jacob de Antruyl.	Fridericus Jacob de Antruyl.
Frisiae Orientalis.	Frisias Orientalis.
	Faustus Regiensis (Galliarum episcopus).

	Franciscus Grisonius (Justinopolitanus).
	G.
Galasius.	Galasius, cujus est defensio Zuingl.
Gaspar Cruciger.	Gaspar Cruciger.
„ Megander Trigurinus.	„ Megander Liguriensis.
„ Hedio.	„ Hedio.
„ Bruschius.	„ Bruschius (poeta).
„ Scvenckfeldius.	„ Scuenkfeldius (Anabaptista).
	Gaspar Huberinus.
Gaudentius.	Gaudenti epistolae.
Georgius Spalatinus.	Georgius Spalatinus.
„ Vogler.	„ Vogler.
„ Major, Vita patrum cum praefatione Lutheri.	„ Major, Vitae Patrum cum praefatione Lutheri.
Georgius Batten.	Georgius Batten.
	„ Aemilius (poeta).
Geographia universalis, Basilicae per Henricum Petri.	Geographia universalis, Basileae per Henricum Petri [Munsteri].
Geomantiae opera.	Geomantiae opera.
Gerardus Lystrius.	Gerardus Listrius in Moriam Erasmi.
„ Lorichius.	Gerardus Sorichius de missa abroganda.
Geradrus Novomaghus.	Gerardus Noviomagus (geographus et phisicus).
Gilbertus Cognatus.	Gerardus Neomagus.
Gerardus Magus.	Gilbertus Cognatus (Erasmi amanuensis).
Gulielmus aurifex inrifex.	
Gulielmus Sartius.	
Gratia Dio epistole vulgare.	
Guilelmus Occam.	Guilelmus Occham.
„ de Santo Amore.	„ de Santo Amore.
„ Postellus.	„ Postellus.
„ Pharellus.	„ Pharellus.
Gorgianus.	Gorgianus.

	De gratia Dei et libero ejus velocique cursu.
	Guilelmus Aurifex in rifex.
	Guilelmus Sartius.
	H.
Helias Pandocheus.	Helias Pandocheus.
Henricus Cornelius Agrippa.	Henricus Cornelius Agrippa de occulta philosophia et de vanitate scientiarum.
„ Bomius.	Henricus Bomius.
„ Senen. ordinis Minorum.	„ Senen. (ordinis Minorum).
„ Vogther.	Henricus Vogther (pictor, ignarus Latinae linguae).
„ Lupulus.	Henricus Lupulus (grammaticus).
„ Tolosanus.	„ Tolosanus.
	„ Bullingerus.
Hermannus Bonnus.	Hermanus Bonnus.
„ Bodius.	„ Bodius.
„ Buschius.	„ Buschius (poeta et medicus).
„ Hessus.	Hermanus Hessus.
„ Talus.	„ Italus.
„ Aberinghus.	„ Aberingus.
„ Hiszwilsi.	„ Hiszwich.
	Hermani episcopi Colon. deliberatio.
	Heinr. Montprot.
Hiob Gast.	Hiob Gast.
Hieronymus Schiurpff de S. Gallo.	Hieronimus Schurpff de S. Gallo (jureconsultus).
„ de Praga.	Hieronimus de Praga (combustus Constantiae).
„ Basanus.	Hieronimus Bassanus.
	Hieronymus Savonen.
	Hieronymo Cato di Pesaro.
Hidromantia.	Hidromantiae opera omnia.
Historia vera de morte S. Joan-	Historia vera de morte Sancti

nis Didiaci Hispani a fratre interfecti.	Joannis Didiaci Hispani a tre interfecti (scripta a (dio Sinarcleo.
	Hippophili Melangei Compen theologiae.
Hortensius Tranquillus.	Hortensius Tranquillus (Dalm
Hugo Latimerus Anglus.	Hugo Latimerus Anglus (copus Vigorniensis, An combustus in Anglia).
Huldricus Eclestem.	Huldricus Echkstein.
„ Zuinglius.	„ Zuinglius.
„ Huttenus.	„ Huttenus (eques ε tus).
	I.
Janus Cornarius [Lova].	Janus Cornarius (medicus).
Jacobus Justus Durandus.	Jacobus Justus Durandus.
	„ Ziglerius (medicus)
	„ Rueff (chyrurgus T rinus).
	Jacobus Praepositi.
	„ Bedrotus (grammati
	„ Dachser.
	„ Schenck.
	„ Strauiz.
	„ Vitundus.
	„ Scheuch.
	„ Strant.
„ Icolerius.	„ Icolerius.
„ Dedeotus.	„ Dedeodus.
„ Faber in evangelia et in plas pene.	„ Faber (episcopus St lensis, Gallus) in evangel in epistolas.
Jacobus Rueff.	
„ Dacser.	
Jacob. Strant.	
Institutio religionis christianae.	Institutio religionis christia
Introductio puerorum.	Introductio puerorum.
Joannes Aventinus.	Joannes Aventinus (gramma et historicus).

Joannes Aepinus.	Joannes Aepinus.
„ Agricola.	„ Agricola.
„ Brentius.	„ Brentius.
„ Baptista Piscatorius à col.	„ Baptista Piscatorius.
Joannes Bugenhagius Pomeranus.	„ Bugenhagius Pomeranus.
Joannes Bomelius.	Joannes Bomelius.
„ Botzein.	„ Botzein (Judeus natus).
„ Briesmanus.	„ Briesmannus (Minorita).
„ Balistarius.	„ Balistarius.
„ Calvinus.	„ Calvinus.
Joannis Oecolampadii omnia opera.	„ Chrisostomus cum scholiis Oecolampadii.
Joannes Cassianus de libero arbitrio.	Joannes Cassianus de libero arbitrio.
Joannes Dacztre.	Joannes Daczer.
„ Drachonites.	„ Drachonites (medicus).
„ de Muchkius.	„ Muchkius.
„ Endlick.	„ Endlich.
„ Frederus.	„ Frederus.
„ Filonius.	„ Filonius.
„ Frisius.	„ Frisius [Helvetius] (Tigurinus ludi magister).
„ Froschius.	Joannes Froschius.
„ Gastius.	„ Gastius.
„ Gigas Northus. amoy.	„ Gigans Nortus amoy.
Joannis Damasceni sermo et ejus vita per Oecolampadium versa.	
Joannis Buschini de eucharistia.	
Joannes Gochius.	„ Gochius.
„ Chomburgius.	„ Chomburgius.
„ Huss.	„ Huss (Boemus combustus).
„ Hartungus.	Joannes Hartungus.
„ Herolt Acropolita.	„ Herolt Acropolita (historicus).
„ Scenicus.	Joannes Ireneus.

Joannes Alasco.	Joannes a Lasco ([Baro Poloniae]).
„ Lonicerus.	Joannes Lonicerus.
„ Latsman.	„ Lathman.
„ de Mayre.	„ Mayre.
„ Oldendorpius in sacram Scripturam.	„ Meyer Ber.
	„ Matter super Apocalyps.
Joannes Meyer, Ber.	„ Oecolampadius.
„ Matier.	„ Oldendorpius (jureconsultus).
„ ordinis Minorum direct.	Joannes ordinis Minorum direct.
„ Postellusius.	„ Piscatorius.
„ Piscatorius.	„ Posselius.
„ Pollius Surpodius.	„ Pollius.
	„ Postellus.
	„ Postellusius.
„ de Praga.	„ de Praga.
Joannis Bugenhagii Pomerani omnia opera.	„ Pomeranus.
Joannes de Poliaco.	„ de Poliaco.
„ Pupperus.	„ Pupperus.
„ Pellicanus.	„ Rhellicanus.
„ Rivius.	„ Rivius.
„ Rodolphat.	„ Rodolphat.
„ de Rorkcesana.	„ de Rorcksesana.
„ Stigelius.	„ Stigelius (poeta).
„ Sapidus.	„ Sapidus (poeta, D. Sturmii socer).
„ Spangebergius.	Joannes Spangenbergius.
„ Stumpff.	„ Stumpff (historicus).
„ Sturmius.	„ Sturmius.
„ Sartorius [Lovanii].	„ Sartorius.
„ de Leydamis.	„ Sleydanus (historicus sed is meritissimo).
„ Saxo.	Joannes Saxo (sutor Norimbergensis, qui versiculos Germanicos facit, Latinae linguae plane ignarus).

Joannes de Scunemitze.	Joannes de Scunemitzo.
„ de Struma.	„ de Struma.
	„ Scenius.
„ de Wessalia.	„ de Wessalia (doctor).
„ Wickleff.	„ Wicleff (Anglus, combustus).
„ Velkirch sive Velcurio.	Joannes Vellkirch sive Velcurio (phisices professor).
„ Veldensius.	Joannes Valdesius (Hispanus).
„ Vurden.	„ Vurden.
„ Xilotectus.	„ Xilotectus.
„ Zuiccius.	„ Zuiccius.
„ Camarius.	„ Camarius.
Joachimus Camerarius.	„ Camerarius.
„ Vadianus.	Joachimus Vadianus (medicus).
	Jodocus Willichius (medicus).
Jodocus Widschmus.	„ Widschemus.
	„ Ubilichius.
	„ Willhelmus Resselianus (gram.)
	Jodocus Willichelmus.
Jonas Philologus.	Joannes Philologus.
Josephus Gumpech.	Josephus Grumpech.
Justus Jonas contra Fabrum.	Justus Jonas contra Fabrum.
Julius de Mediolano apostata.	Julius de Mediolano apostata (Augustianus).
Julius dialogus.	Julius dialogus (Erasmi).
Justus Menius. [Lova.]	Justus Menius.
Judocus Willichelmus.	Joannes Buschini de eucharistia.
	Joannis Damasceni sermo et ejus vita per Oecolampadium versa.
	Joannes Licaula.
	„ Montholon.
	„ Reuclin (Phorcensis).
	„ Eluiso cum scoliis Oecolampadii.
	Joannes Genesius (Hispanus philosophus).

	Joannes Rodophante contra papistas.
	Joannes Homburgius.
	„ Antonius Panthera Parentinus (archidiaconus).
	Joannes Alarco.
	„ Cuspinianus (historicus) cum annotationibus.
	L.
Laurentius Valla de libero arbitrio et de falsa donatione Constantini.	Laurentius Valla de libero arbitrio et de falsa donatione Constantini. (Romanus, canonicus S. Joa. Later.)
Lazarus Spengler.	Lazarus Spengler (musicus).
Leo Judas.	Leo Judas.
Leonardus Dulmanus.	Leonardus Culmanus.
Leopoldus Dilcius.	Leopoldus Dikius paraphrast. meditat.
	Leonardus Beier.
	Lentitius.
Litania Germanorum.	Litania Germanorum.
Libretto consolatorio a i persegnitati.	Libretto consolatorio a i perseguitati.
Libellus militantis.	Libellus militantis.
Libellus aureus quod idola.	Libellus aureus quod idola.
Libellus consolatorius pro laborantibus.	Libellus consolatorius pro laborantibus.
	Liber de omnibus actibus Adolphi Clarenbach (combusti Coloniae).
Loca insignia.	Loca insignia.
Loci insigniores.	Loci insigniores.
Loci utriusque Testamenti.	Loci utriusque Testamenti complectens praecipua capita.
Lucianus Samosatenus.	
Ludus piramidum.	Ludus piraunidum de fide papistica.
	Lucianus Samosatensis (Asianus).

	Luscinius.
Ludovicus Hetzer.	Ludovicus Hetzer.
„ Osearius.	„ Olearius.
„ Carbajanus.	„ Carbajanus.
	Lucas Scrotheisten (ll. Licentiatus).
	De laude parochorum et ministrorum necessariorum.
	M.
Martinus Gelarius.	
MARTINVS LVTHER.	Martinus Luther.
Martinus Bucerus.	„ Bucerus.
„ Borthanus.	„ Borrhaus ([alias Cellarius] Stutgardianus).
„ Hog. Ber.	Martinus Hog. ber.
„ Frectistus epistolae Zui.	„ Frectus pseudoepiscopus epistolae Zui.
M. Tullius de officiis cum commento Xisti Betuleji.	Marcus Tullius de officiis cum commento Xisti Betulei.
Mattheus Albertus, epistolae Zuinglii.	Matthaeus Alberus; epistolae Zuingl.
Matthaeus Cellius.	Matthaeus Cellius.
Mattheus Greyter.	„ Greiter (musicus, apostata a vera religione seu mamalucus).
Matthaeus concionator Reuihugen. qui et Assertius Schoffer.	Matthaeus concionator Reuthlingen. Qui et Assartius Schoffer.
Matthaeus Ziter.	Matthaeus Zelor.
„ Schmer.	„ Schiner formular.
	„ Zifer.
Matthias Kesseler.	Matthias Kessler.
„ Boemus.	„ Boemus.
	„ Flaccius Illiricus ([Istrius]).
Macrobius Carbornus.	Macrobius Carborus.
Marsilius de Padua.	Marsilius de Padua.
Matrimonio de preti et delle monache.	Matrimonio delli preti et delle monache ([Verg]erii).

Maniera di tener a insegnare li figliuoli christiani.	Maniera di tenere a insegnare li figliuoli christiani.
Medicina animae.	Medicina animae (Urbani Regii).
Melchior Kling.	Melchior Kling (jureconsultus).
Michael de Cesena.	Michael de Cesena Generalis ordinis Minorum.
„ Servetus.	Michael Servetus ([Hispanus] combustus Genevae).
„ Stifelius.	Michael Stifelius (arithmeticus).
„ Rothingius.	„ Rothingius (gramaticus).
	Michael Weisz.
Ministrorum verbi Argentinen. admonitio.	Ministrorum verbi Argentinensium admonitio ad ministros Helveticos.
Miconius Osvaldus Lucernanus.	Miconius Osvaldus Lucernanus.
Modo di tenere dinsignare a predicare.	Modo di tenere a insegnare di predicare.
	Maturinus Corderius (grammaticus).
Munsteri opera.	Munsteri opera.
	N.
Nicolaus Perazonius.	Nicolaus Perazonus de arte notoria et memoria.
„ Borbonius. [Lovan.]	Nicolaus Borbonius Vandoperanus.
„ Cellarius.	Nicolaus Cellarius.
„ Clemangis archidiaconus Baiocensis.	
Nicolaus Cabasilas.	„ Cabasilas (Graecus).
	„ Aemstorpius.
	„ Amsdorfius (episcopus Numbergensis).
„ Galasius.	Nicolaus de Wile.
„ Galecus. Ber.	„ Galasius.
„ de Vyile.	„ Galecus.
	„ Gerbellius (jurisconsultus et historicus).

Negromantiae opera.	Nigromantiae opera omnia.
Notoriae artis opera.	Notoriae artis opera omnia.
Nicomodiani Calvini.	Nicomediana Calvini.
	O.
Osvaldus Miconius.	Osvaldus Miconius (episcopus Basiliensis).
Ottho Werdullerus.	
„ Brunfelsius. [Lova.]	Ottho Brunfelsius (Moguntinus, medicus).
	Ottho Werdmullerus (Tigurinus).
„ Binderus.	„ Binderus; Epistolae Oecolamp.
Oecolampadii Onus ecclesiae.	Onus ecclesiae.
In orationem dominicam saluberrimae ac sanctissimae medit. ex libris cath. p.	In orationem dominicam saluberrimae ac sanctissimae medit. ex libris cath. p.
In orationem do. commentarius.	In orationem dominicam commentarius.
	Orandi modus.
	Oratio Coelii Secundi.
	Orationes dominicales Griffii.
	Oratio ad Christum Opt. Maximum.
	P.
Paralipomenon rerum memorabilium.	Paralipomenon rerum memorabilium.
Pasquasius de sacram. cum scholiis Joan. Gast.	Paschasius de sacram. cum scholiis Joan. Gast.
	Pasquilli.
Pasquillorum tomi duo.	Pasquillorum tomi duo.
Pandectae sacrae Scripturae.	Pasquillus ecstaticus.
Pasquillus estaticus.	Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.
Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.	Pasquillus semipoeta (Castal).
Pasquillus semipoeta.	Pandectae sacrae Scripturae.
Passio Mart. Luth. secundum Marcellum.	Passio Martini Lutheri secundum Marcellum.

Paulus Fagius. [Lov.]	Paulus Fagius.
„ Oleaureus.	„ Olearius de fide concubi-narum in sacerodotes.
„ Commodus Brentanus.	Paulus Comodus Britanus.
„ Constantinus Phrigius. [Lov.]	„ Speratus (episcopus Pome-zaniensis).
„ Speratus.	Paulus Constantius Phrygius (hi-stor.)
Petrus Artopeus. [Lovan.]	Petrus Artopeus.
„ de Aragonia.	„ de Aragonia.
„ de Anglia.	„ de Anglia.
„ Gironeus. Oecolamp. Ci-reneus.	„ Gyroneus; Oecolamp.
Petrus Olerius.	„ Olerius.
„ de Luna.	„ de Luna.
„ Martyr Verunghus.	„ Martyr Verunghus (Flo-rentinus).
„ Ferrariensis; Ver.	Petrus de Ferrariis (qui scripsit practicam Papiensem).
„ Joannis Viramensis Bu-ronensis.	Petrus Joannis Viramensis Bu-ronensius.
Petrus Dresensis.	Petrus Dresensis.
„ Ligneus; Bononiae.	„ Mosellanus (rhetoricus).
„ Mosellanus.	„ Ligneus graue Ligan. Pa-rabol.
„ Viretus.	Petrus Viretus.
	„ Artophagus.
Philoletus Ireneus.	Philotetus Ireneus.
Philippi Melanth. omnia opera.	Philippus Melanchton.
Phrases s. Scripturae.	Philaletis civis Utopiensis de fa-cultatibus Romanensibus.
Philaletis civis Utopiensis.	Philippus Melopher.
	Phrases s. Scripturae.
	Panegeristae.
Piae et christianae epistolae.	Piae et christianae epistolae.
Pontificii oratoris legatio in con-ventu Norib.	Pontificii oratoris (Francisci Chio-regati Vicentini, episcopi A-prutini) legatio in conventu

Pogii Florentini, Heinrici Bebelii et Ulenspigelii facetiae.

Precationes christianae ad imitationem psalmo.

Precationes biblicae.

Precationum aliquot et piarum meditationum.

Processus consistorialis Joannis Stuss.

Piromantiae opera.

Responsio de missa, matrimonio, de jure magistratus in religionem.

Raphael Museus.

Raymundi Lulli opera infrascripta:

Liber de philosophia amoris.

Liber de centum Dei nominibus.

Liber contemplationum.

Liber de 7 arboribus.

Liber de trecentis proverbiis.

Liber de confessione, contritione, satisfactione et oratione.

Liber de orationibus.

Liber amati et amici.

Liber de benedicta Trinitate.

Liber de beata Maria.

Norembergensi.

Pomponius Mela cum Joachimo Vadiano.

Pogii Florentini et Henrici Bebelii facetiae.

Praecationes christianae ad imitationem psalmorum.

Praecationes biblicae.

Praecationum aliquot et piarum meditationum.

Processus concistorialis Joannis Huss.

Piromantiae opera omnia.

Photinus de Gallogrecia.

Q.

Quamobrem Papae et discipulorum ejus a Martino combusti sunt.

R.

Raphael Museus.

Raymundi Lulii opera infra scripta:

Liber de philosophia amoris.

Liber de centum Dei nominibus.

Liber contemplationum.

Liber de septem arboribus.

Liber de trecentis proverbiis.

Liber de confessione, contritione, satisfactione et oratione.

Liber de orationibus.

Liber amati et amici.

Liber de Benedicta tu.

Liber de beata Maria.

Liber de benedicta Trinitate.

Liber de articulis fidei	Liber de articulis fidei.
Liber de doctrina puerili.	Liber de doctrina puerili.
Liber de planctu Raymundi.	Liber de planctu Raymundi.
Liber de intentionibus.	Liber de intentionibus.
Liber de arte amativa.	Liber de arte amativa.
Liber de contemplatione, et est alius a praedicto.	Liber de contemplatione, et est alius a praedicto.
Liber de anima.	Liber de anima.
Liber sententiarum.	Liber sententiarum.
Liber apostolicon.	Liber apostolicon.
	Receptatio omnium figurarum sacrae Scripturae.
	Reformatio ecclesiae Coronen.
	Reinaldus Lorichius.
Rodulphus Gualtherus.	Rodulphus Gualtherus (Tigurinus).
„ Baus.	Rodulphus Baus.
Reformatio ecclesiae Coron.	Ricardus Anglicus [Wiclefita].
Ratio cur, qui confessionem Augustanam profitentur, non esse assentiendum iniquis concilii Tridentini sententiis.	Ratio cur, qui confessionem Augustanam profitentur, non esse assentiendum iniquis concilii Tridentini sententiis.
	Responsio de missa, matrimonio, de jure magistratus in religionem.
	S.
Scalpetus; Usperg.	Scalpetus; Urspergen.
Sebastianus Castalion.	Sebastianus Castalion (Sabaudus).
„ Meyer. [Lova.]	„ Meyer.
„ Colditz.	„ Colditz.
„ Munsterus.	„ Munsterus.
Severus Conc. Const.	Severus con const.
Sermones convivales.	Sermones convivales.
Servetus Hispanus.	Servetus Hispanus; Oecolampa. Epistolae.
Simon Hessus.	Simon Hessus.
„ Grinaeus.	„ Grineus (philosophus).
	„ Zultzerus (nihil scripsit).

Simon Falterus.	Simon Falterus.
Sigebertus Couen, Pap.	Sigibertus monacus Gallus contra Papam Gregorium et contra epistolas Paschalis Papae.
Simulachri, historie et figure della morte.	Simulachri, historie et figure della morte.
Stephanus Doletus. [Lovan. Ben.]	Stephani Doleti Cato christianus et carmi.
	Stephanus Vintonus (Anglus episcopus, papista).
Suermenica doctrina. Bononiae.	Suermenica doctrina. [Anabapt.]
Sumario della Scrittura.	Summario della Scrittura.
Summarium in Smaragdum super evangelia.	Summarium in Smaragdum super evangelia.
Supplicatio quorundam apud Elvetios evangelistas.	Supplicatio quorundam apud Helvetios evangelistarum.
Symphorianus Pollius.	Symphorianus Pollius.
Synoldus Marpugen; ab Usperhg.	Synodus Marpugen.; ab Usper.
Stephanus Vincton. [Anglus episcopus].	Spongia judicum.
	Speculum coecorum ad cognitionem evangelicae veritatis.
	T.
Talmuth.	Talmuth.
Tatianus.	Tatianus.
Themata 114 prope Basileam disputata 1523.	Themata 114 prope Basileam disputatae. 1523.
Theobaldus Niger. Ber. 2.	Theobaldus Niger; ber. (Bernensis).
„ Billicanus.	Theobaldus Billicanus.
„ Gerlachius.	„ Gerlachius.
Theodorus Bibliander.	Theodorus Bibliander.
Thomas Naogeorgus.	Thomas Naogeorgus.
„ Blaurerus.	„ Blaurerus.
„ Montzer.	„ Montzer (Tigurinus).
„ Venatorius. [Lov.]	„ Venatorius in primam Timothei.
	Thomas Muncerus.

Thomitanus super Matthaeum.	Thomitanus (Italus) super Matthaeum.
Tragedia de libero arbitrio.	Tragoedia de libero arbitrio (Francisci Nigri Bassianatis).
Troporum theologicorum.	Troporum theologicorum.
Trioloquium catechistis.	Triloquium pro catechistis.
	Trigamus, contra quem Cocleus.
	Theodorus Beza (Gallus).
	V.
Valdentius. Direct.	Valdentius. direct.
Waremundus Luitboldus.	Waremondus Luitoldus.
Varimadus.	Varimadus.
Vergerius, epis. de Capo d'Histria.	Vergerius, episcopus de Capo d'Histria (seu Justinopolitanus).
Udeto Seimber Cussanus, Usperg.	Udele Cymber Cusanus. Usperg.
Vincentius Obsopoeius [Lov.]	Vincentius Obsopaeius (poeta; scripsit de arte bibendi).
Viridarii somnium de potestate pp.	Viridarii somnium de potestate Papae.
Vitae pontificum Wittemberga impressae.	Vitae pontificum Witemberg. impressae.
	Victor de Bordella.
Vitus Theodorus.	Vitus Theodorus.
Ulricus de Hutten.	Ulricus de Hutten (eques auratus).
„ de Morana.	Ulricus de Morana.
	„ Velenus.
Urbanus Regius.	Urbanus Rhegius.
Vesselli To. primo.	Vesseli to. primo.
Wolfgangus F. Capito.	Wolffangus F. Capito.
„ Dacstein.	„ Dacstein (musicus, apostata a vera religione, seu mamalucus).
„ Mussel.	Wolffangus Maesel.
Wencelaus Linck.	„ Musculus.
Wolfgangus Musculus.	„ Ruesz.
	„ Wissenburgius.

Winceslaus Linck.
Vida Doctor Justinopolitanus.

X.

Xistus Betulejus Augustanus. Xistus Betulejus (Augustanus).

Libri, quos sancta Romana ecclesia catholica vitandos duxit, hi sunt, sicut habetur D. XV. Santa Romana ecclesia [1].

Ariminensis synodus a Constantino Cesare Constantini filio congregata mediante Tauro praefecto.

Itinerarium nomine Petri apostoli, quod appellatur S. Clementis lib. VIII.

Actus nomine Andreae apostoli, apocrifus.

Actus nomine Philippi apostoli, apocrifus.

Actus nomine Petri, apocrifus.

Actus nomine Thomae apostoli, apocrifus.

Evangelia Thadei nomine, apocrifa.

Evangelia Thomae apostoli nomine, quibus Manichei utuntur.

Evangelia nomine Barnabae apostoli, apocrifa.

Evangelia nomine Petri apostoli.

Evangelia, quae falsavit Lucianus, apocrifa.

Evangelia, quae falsavit Yrtius, apogrifa.

Liber de infantia Salvatoris, vel sanctae Mariae, de obstetrice Salvatoris, apocrifus.

Evangelia, quae falsavit Ysitius.

Liber qui appellatur Pastoris.

Libri omnes, quos fecit Leutius, discipulus diaboli.

Liber qui appellatur Fundamentum.

Liber qui appellatur Thesaurus.

Liber qui appellatur De filiabus Adae.

Liber qui appellatur Actus Thadeae et Pauli.

Penthametrum de Christo, Virginalis compaginatum versibus, apocrifum.

Liber qui appellatur Nepotius.

Liber proverbiorum ab haereticis transcriptus et sancti Sixti signatus, apocrifus.

1 Dieses stück steht nur in dem Venetianischen index.

Revelatio quae appellatur Pauli, apocrifa.
Revelatio quae appellatur Thomae, apocrifa.
Revelatio quae appellatur Stephani, apocrifa.
Liber qui Transitus Sanctae Mariae appellatur, apocrifus.
Liber qui appellatur De poenitentia Adae, apocrifus.
Liber Diogie nomine Gigantis, qui post diluvium cum dracone ab haereticis pugnasse perhibetur, apocrifus.
Liber qui appellatur Testimonium Job, apocrifus.
Liber qui appellatur Poenitentia Originis, apocrifus.
Liber qui appellatur De poenitentia Cipriani.
Liber qui appellatur Janae et Mambrae.
Liber qui appellatur Poenitentia Originis, apocrifus.
Liber qui appellatur Sors apostolorum.
Liber qui appellatur Lusani.
Liber qui appellatur Canonum apostolorum.
Liber Phisiologus, ab haereticis conscriptus et beati Ambrosii nomine praesignatus, apocrifus.
Historia Eusebii Pamphili, apocrifa.
Opuscula Tertuliani sive Aphricani.
Opuscula Joviniani et Galli.
Opuscula Montani et Pristillae Maximillae.
Omnia opuscula Facundi et Manichei.
Opuscula alterius Clementis Alexandrini.
Opuscula Cassiani presbyteri Gallearum.
Opuscula Victoris Pictaven.
Opuscula Fausti Regien. Galliarum.
Opuscula Feumentii.
Opuscula Jesu ad Abagarum.
Passio Quirici et Julitae.
Scriptura quae appellatur Salomonis contradictio.
Philateria omnia, quae non ab angelo, ut illi confingunt, sed magis a demone conscripta sunt.

Libri damnati per ecclesiam, qui habentur in Decretalibus.

Liber Joachim, quem edidit contra Petrum Lombardum de unitate seu essentia Trinitatis.

Libri damnati in exVag. Jo. Papae XXII.

Libelli Fratris Michaelis de Cesena, Generalis minister ordinis Minorum.

Libri damnati per D. Jo. Papae XXII.
Postilla super Apocalypsim.
Postilla super Matthaeum.
Postilla super Canonicas.
Evangelium aeternum, edidit frater Petrus Joannis ord. Min.
Ray. Lulii libri damnati per D. Gregorium.
Liber de philosophia amoris u. s. w. wie S. 169, Sp. 2; nur fehlt Liber de benedicta Trinitate; hinter Liber de arte amativa (s. 170) steht: Liber de tentatione. Liber de oratione, et est alius u. s. w.
Libri damnati tempore Innocentii Papae VI.
Liber Virginale appellatus, aeditus Agondissalvo cochen.
Liber Salomonis appellatus, de sacrificiis demonibus faciendis.
Tempore Urbani Papae VI.
Bartholomaeus de adventu Christi.
Tempore Nicolai Papae IIII.
Epistolae Duliani Navariensis.
Item in partibus Galliae de magno consilio magistrorum.
Libri nigromantiae.
Libri geomantiae.
Libri piromantiae.
Libri idromantiae.
Libri chiromantiae.
Libri decem annulorum.
Libri quatuor speculorum.
Libri imaginum Thobiae.
Libri imaginum Ptolomei.
Libri Hermetis magi ad Aristotelem.
Clavicula Salomonis.

Finis.

13.

Index Pauls IV.

Index autorum et librorum, qui ab Officio Sanctae Rom. et Vniuersalis Inquisitionis caueri ab omnibus et singulis in vniuersa Christiana Republica mandantur, sub censuris contra legentes, vel tenentes libros prohibitos in Bulla, quae lecta est in coena Domini, expressis, et sub alijs poenis in Decreto eiusdem Sacri officij contentis.
Index venundatur apud Antonium Bladum, Cameralem impressorem, de mandato speciali sacri officij, Romae, Anno Domini 1559. Mense Januarij.

Tenor prohibitionis ex decreto S. Romanae et Universalis Inquisitionis.

Universis Christi fidelibus, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis aut dignitatis sint et ubivis terrarum agant, sub censuris et poenis in Bulla Coenae Domini et in decretis sacrosancti Lateranen. concilii expressis, necnon sub poena suspicionis haeresis, privationis omnium graduum, officiorum et beneficiorum, quaecunque habuerint, et ad ea ipsa atque ad alia omnia officia et bene-

ficia in perpetuum inhabilitationis et perpetuae infamiae, et sub aliis poenis nostro arbitrio infligendis districte praecipimus et mandamus, ne quis in posterum audeat scribere, edere, imprimere vel imprimi facere, vendere, emere, mutuo, dono vel quovis alio praetextu dare, accipere publice vel occulte, retinere apud se vel quomodolibet aliter servare vel servari facere librum vel scriptum aliquod eorum, quae in hoc Indice Sacri Officii notata sunt, sive quascunque alias conscriptiones, quas labe aliqua cujusvis haeresis respersas esse vel ab haereticis prodiisse compertum erit. Quicunque obedire neglexerit vel ejusmodi libros et scripta quaecunque habuerit, post praesentis hujus notitiam decreti quomodocunque habitam, quam primum poterit, Ordinariis locorum seu haereticae pravitatis Inquisitoribus aut eorum Vicariis sive ab Officio S. Romanae et Universalis Inquisitionis deputatis fideliter et re ipsa non praesentaverit vel omni studio et diligentia non curaverit praesentari, in praedictas excommunicationis latae sententiae censuras poenasque alias ipso facto incurrat.

Die XXX. Decembris M.D.LIX. praefatae literae affixae et publicatae fuerunt ad valvas basilicae principis apostolorum de Urbe, palatii sanctissimae Inquisitionis et in acie Campi Flore, dimissis ibi illarum copiis affixis per nos Triphonem Vitorellum et Honofrium Montargul, S. D. N. Papae cursorum.

Index alphabetico ordine distinctus est. In singulis etiam alphabeti elementis triplex series servatur.

In primis nomina vel cognomina disponuntur eorum, qui prae caeteris et tanquam ex professo errasse deprehensi sunt, ac ideo universae ipsorum conscriptiones, cujuscunque argumenti sint, omnino prohibentur.

His succedunt nomina sive cognomina certorum quorundam auctorum, quorum libri aliqui ea ratione rejiciuntur, quod vel ad haeresim vel ad aliquod praestigiosae impietatis genus vel omnino ad intolerabiles errores subinde allicere satis expertum est.

Postremo loco redactae sunt inscriptiones librorum, qui ut plurimum ab incerti nominis haereticis conficti, pestilentissimis doctrinis respersi sunt.

Auctores, quorum libri et scripta omnia, et quaecunque sub eorum vel subsequacium ipsorum nomine vel cognomine conscripta aut edita sunt vel in posterum conscribentur sive edentur, etiam si nil penitus contra religionem vel de religione disserant, in universum prohibentur.

A.

Abydenus Corallus, alias Huldrychus Huttenus.
Achilles Pyrminius Gassarus.
Adamus Siberus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandenburgen.
" Draco.
Alexander Alexius Scotus.
Almaricus.
Alphonsus Aemilius Chemnicen.
Ambrosius Blaurerus.
" Interbocen.
" Moibanus Vratislavien.
Andreas Althameri.
" Bondestein Carolostadius.
Andreas Cratander.
" Dietherus.
" Fabricius Chemnicen.
Andreas Fricius Modrevius.
" Hyperius.
" Knopen.
" Musculus.
" Osiander.
Angelus Odonus.
Antonius Anglus.
" Brucciolus.
" Corvinus.
" Halieus.
Aretius Felinus.
Aricus.
Arnoldus Montanii.
Arnoldus de Villa nova, Catalanus.
Arsatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Augustinus Mamardus Pedemontanus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Adriani Barlandi liber, selectas quasdam epistolas Erasmi Rot. continens.
Aeneae Sylvii Commentaria de actis et gestis consilii Basileen.
Alphonsi Henriquez Defensio pro Erasmo contra Edoardum Laeum et contra facultatem theologicam universitatis Parisiensis.
Andreae Corvi liber de chiromantia.
Aloysii Transilli carmina.
Annibalis Raimondi Veron. liber inscriptus Opera della antica et honorata scienza di nomandia o nomitia. Item de geomantia et de chiromantia.

Antonii Francisci Doni Literae.
„ Reuclini Exegesis dictionum in Psal.
„ de Rosellis Aretini Tractatus de potestate Imperatoris et Papae et de conciliis.
Augustini de Roma, Nazareni archiepiscopi, Tractatus de sacramento divinitatis Jesu Christi et ecclesiae. Item Tractatus de Christo capite et ejus inclyto principatu. Item Tractatus de charitate Christi circa electos et de ejus infinito amore.

Libri prohibiti ab incerti nominis auctoribus compositi.

Acta comitiorum Augustae et Haganoae.
Acta in conventu Ratisponensi.
Acta cum protestantibus Francoforti.
Acta Nurembergae vz Osiandrismus.
Acta synodi Bernen.
Actiones duae Secretarii Pontificii.
Admonitio ministrorum verbi Argentinensium.
Aequitatis discussio super consilio delectorum Cardinalium etc.
Alchimia purgatorii.
Alchoranus Franciscanorum.
Alchoranus Mahometis, Basileae impressus.
Alphabetum christianum.
Amica et humilis et devota admonitio.
Anatomia excusa Marpurgii per Eucharium Cervicornum.
Anatomia della messa.
Annotationes in acta concilii Tridentini
Annotationes in chronica Ab. Ursperg.
Anonymi cujusdam liber de repugnantia doctrinae christianae.
Apologia confessionis Augustanae.
Apologia de doctrina Valdensium.
Apologia contra Henricum Ducem.
Apologia Graecorum de igne purgatorio.
Apologi etc.
Argyrophilacis seu Thesaurarii epist.
Articuli Anabaptistarum Saxon.
Articuli Anabaptistarum Moraviae.
Articuli a facultate theologica Parisiens. determinati super materiis fidei nostrae hodie controversis, cum antidoto.
Articuli novorum Wormaciae evang.

Articuli XLVII plebis Francfordien.

Augustanae confessionis ecclesiarum causae, quare et amplexae sint et retinendam ducant suam doctrinam.

B.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Balthasar Hiebmaier.
„ Pacimontanus.
Baptista Lasdemius.
Bartholomaeus Conformi.
„ Bernardi.
„ Westhemerus.
Basilius Groningensis, alias Wesselus.
Beatus Rhenanus.
Benedictus Scurmegistus.
Bertholdus Hallerus.
Bernardinus Ochinus Senen.
Bernardus Rotmanus.
„ Zieglerus.
Bilibaldus Pirkymerus.
Billicanus Theobaldus
Blaurerus Ambrosius.
Bucerus Martinus.
Bugenhagius Pomeranus.
Bullingerus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Baptista Cremen. opera omnia.
Bartholomaei Coclitis Anastasis chiromantiae ac physionomiae.
„ Janoes lib. de adventu Antichristi.
Benonis liber de vita Hildebrandi.
Berengarii opera.
Bernardini Tomitani Expositio super Matthaeum.
Bernae Francisci carmina.
Bertrami liber de corpore et sanguine Christi.
Boccatii Decades seu novellae centum, quae hactenus cum intolerabilibus erroribus impressae sunt, et quae in posterum cum eisdem erroribus imprimentur.
Brunonis Heidelii Querfurdensis Poematum libri septem.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Belial sive de consolatione peccatorum.
Beneficium Christi.
Bernensis disputatio.
Bernensis reformatio contra missam.
Brevis et compendiosa instructio de religione christiana.
Brevis tractatus ad omnes in christianam libertatem malevolos.
Brevis pastorum isagoge.

C.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Caelius Horatius Curio.
„ Secundus Curio.
Calvinus.
Capito Wolphangus.
Carolostadius.
Carolus Molinaeus.
Caspar Cruciger.
„ Peucerus Budissinus.
Casparus Tauberus.
Cassander Brugensis.
Charieus Cogelius.
Christianus Beyer.
„ Lotichius Hessus.
Christophorus Clarius.
„ Cornerus ex Fagis.
„ Froscoverus.
„ Hegendorphinus.
„ Hoffman.
Christophorus Melhoferus.
„ Thrasibulus.
Claudius Taurinensis.
Clemens Maroth.
Conradus Clauserus.
„ Cordatus.
„ Dasypodius.
„ Gesnerus.
„ Lagus.
„ Lycosthenes.
„ Pellicanus.
„ Schreck.
„ Somius.
„ Trewe de Fridesleven.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leovitius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Capricci del Bottajo, di Gianbaptista Gelli.
Chumanni Elinspachii de Tabernis montanis Chronologia ex sacris literis.
Cyri Theodori Prodromi Epigrammata.
Claudii Saenarclaevi Historia de morte Joannis Diazii.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Capita fidei christianae contra Papam et portas inferorum.
Capo finto.
Carontis et Mercurii dialogi.
Catalogus Papae et Mosis.
Catalogus testium veritatis ex sanctis patribus.
Cathechismus ecclesiae Argentoratensis.
Cathechismus Tubicen.
Cathechismus pro ecclesia Wirtemb.
Cathechismus cui titulus: Qual maniera.
Cathechismus major et minor.

Cathechismo, cioe formulario per instituire et ammaestrare i fanciulli nella religione christiana, fatto a modo di dialogo.

Cathechismus parvus pro pueris in scholis nuper auctus.

Cathechismus super evangelium Marci.

Cathechismus sive symboli expositio.

Cathechismus sive explicatio symboli apost.

Cathechesis puerorum in fide, literis et moribus.

Causae quare synodum indictam a Rom. Pon. Pau. III. recusarint principes, status et civitates Imperii profitentes puram et catholicam doctrinam.

Centum et quatuordecim sententiae patrum de officio verorum rectorum Ecclesiae.

Centum gravamina etc.

Christiana institutio.

Christianae scholae epigrammatum libri duo ex variis poetis excerpti.

Christianae juventutis crepundia.

Christiana responsio ministrorum evangelii Basileae, cur missam etc.

Civitatis Magdeburgen. publicatio literarum ad omnes Christifideles, anno M.D.L.

Clavicula Salomonis.

Collatio divinorum et papalium canonum.

Collectanea demonstrationum ex prophetis, apostolis et doctoribus ecclesiae, quod Spiritus sanctus a solo Patre procedit.

Colloquium Cochlaei et Lutheri.

Colloquium Marpurgense.

Colloquium Wormatiae institutum anno XL.

Comitia Spirae et Wormatiae.

Commentaria Germ. in Cornelium Tacitum.

Commentarius de angelo Melanchtonis.

Commentarius in priorem Timothaei epistolam, a viro summae pietatis conscriptus.

Comoediae et tragoediae aliquot ex Veteri Testamento.

Comoediae super quaestionem, Quae est major consolatio morientis etc.

Conciliabulum theologicorum adversus bonarum literarum studiosos etc.

Concilium Pisanum.

Conciones de decem praeceptis dominicis.
Concordantiae Graecae Novi Testamenti.
Concordantiae principum nationis Germaniae de astutiis christianorum.
Confessio fidei Augustana.
Confessio fidei baronum et nobilium Boemiae.
Confessio Saxonica.
Confessio ecclesiae Tigurinae.
Confessio Wirtenbergen.
Confutatio determinationis doctorum Parisien. contra Martinum Lutherum.
Confutatio unius et viginti propositionum de differentia legis et evangelii.
Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliae.
Coptis Christianus.
Consiglio d'alcuni vescovi congregati in Bologna.
Contra regulam Minoritarum et universas perditionis sectas.
Contra sanctos Zeylleysten.
Conventus Augustensis.
Copia d'una lettera scritta alli IIII. di Genaio M.D.L.
Cordigerae navis conflagratio, dialogus.
Cymbalum mundi.

D.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

David Georgius ex Delphis.
David Peiferus Lypsius.
Desiderius Erasmus Roterodamus cum universis commentariis, annotationibus, scholiis, dialogis, epistolis, censuris, versionibus, libris et scriptis suis, etiam si nil penitus contra religionem vel de religione contineant.
Didimus Faventinus.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
Dominicus Melguicius.
Durandus de Baldach.
Dulcinus Novarien.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Dantis Monarchia.
Davidis Chytraei liber de auctoritate et certitudine christianae doctrinae ac ratione discendi theologiam.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Declaratione del giubileo.
Decretum Nurembergense editum anno M.D.XXIII.
Defensio pro Zuinglio.
Defensio adversus axioma catholicum, id est, criminationem Roberti episcopi Abrincen.
Dialogi di Mercurio et Caronte.
Dialogi adversus Joannem Eckium.
Dialogus de doctrina christiana.
Dialogus de morte Julii II. Papae, sive Julius.
Dialogus Karstans et Regellians.
Dialogus Murnarus Leviathan.
Dialogus obscurorum virorum, in quo tres colloquuntur theologi.
Dialogus paradoxos, quo Romani Pontificis orator una cum eo qui est etc.
Dialogus orat. Pontificis Rom. et illius qui est Pontifici a confessionibus etc.
Discorsi sopra i Fioretti di S. Francesco.
Disordine della chiesa.
Disputatio Badensis.
Disputatio Bernensis.
Disputatio Gronicen. cum duabus epistolis.
Disputatio inter clericum et militem, super potestate praelatis ecclesiae atque principibus terrarum commissa.
Disputatio Lypsica inter Martinum et Emserum.
Diurnale Romanum, impressum Lugduni in aedibus Filiberti Rolleti et Bartholomaei Fraeni.
Doctrina vetus et noua.
Doctrina verissima sumpta a cap. IIII. epist. ad Rom., ut consolentur afflictae conscientiae.
Dragale locorum communium.
Duae lettere d'un cortiggiano, nelle quali si dimonstra che la fede etc.
Duae disputationes Herffordianae Langi et Naucleri.

E.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Eobanus Hessus.
Erasmus Alberus.

Erasmus Benedictus Silesius.
„ Ebnerus.
„ Fabricus.
„ Osvaldus Screcktenfuchsius.
Erasmus Rottembucher.

Erasmus Roterodamus.
„ Sarcerius.
„ Sneppius.
Euritius Cordus.
Eutichius Mion, qui et Musculus.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Elementa christiana ad instituendos pueros.
Enarrationes epistolarum et evangeliorum.
Enchiridion christianismi.
Enchiridion piarum precationum.
Epigrammatum libri duo christianae sectae, ex variis christianis poetis decerpti.
Epistola apologetica ad sinceriores christianismi sectatores per Phrysiam orientalem etc.
Epistola christiana de coena Domini.
Epistola de non apostolicis quorundam moribus, qui in apostolorum se etc.
Epistolae piae et christianae.
Epistola Sancto Ulrico adscripta.
Epistola de magistris Lovanien.
Epistola ministri cujusdam verbi Dei de ecclesia, clavibus, sacramentis veraque ministrorum spiritus electione.
Epistola directa ad pauperem et mendicam ecclesiam Luteranensem.
Epistola et praefatio in Decalogum.
Epistolae ad Timoth. comment.
Epitome ecclesiae renovatae.
Epitome belli papistarum contra Germaniam atque patriam ipsam, Caesare Carolo V. duce.
Epitome decem praeceptorum, prout quemque christianum cognoscere decet.
Epitome responsionis ad Martinum Luterum.
Esdrae Lamentationes Petri.
Expositione della oration del Signore in volgare, composta per un padre no nominato.
Evangelicae conciones.
Evangelium aeternum.
Evangelium Pasalli.

Examerон Dei opus.
Expositio symboli apostolorum, orationis dominicae, praeceptorum etc.

F.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Fabricius Capito.
Firmianus Chlorus, qui et Viretus.
Foelicianus de Civitella.
Foelix Malleolus Tigurinus.
„ Manzius.
Franciscus Bettus.
„ Cotta Lemburgius.
„ Enzinas.
„ Kolbius.
„ Lambertus.
„ Lamperti.
Franciscus Lismanius
„ Niger Bassanen.
„ Portus.
„ Stancarus.
„ a Dinheim.
„ Jacob.
„ Myconius.
„ a Than.
Fridolinus Brombach.
„ Lindoverus.
Fursterus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Francisci Balduini J. C. Constantinus Magnus, sive de Constantini Imp. legibus ecclesiasticis atque civilibus comment.
Francisci Bernae Poemata italica.
„ Franchini Poemata.
„ Trachelaei Statii Propedeumata oratoria.
„ Zabarellae liber de schismate, atque ejusdem libri praefationes, Argentinae impress.
Friderici Fregosii Tractatus de oratione, de justificatione, de fide et operibus, et praefatio in epistolam D. Pauli ad Romanos.
Friderici Furii Ceriolani Valentini Bononia, sive de libris sacris in vernaculam linguam convertendis.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Farrago concordantiarum insignium totius Bibliae.
Fasciculus rerum expetendarum et fugiendarum.
Forma delle orationi ecclesiastiche et il modo d'amministrar' i sacramenti et di celebrare il s. matrimonio.
Francisci nocturna apparitio.
Fundamentum malorum et bonorum operum.

G.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Galasius.
Gaspar Bruschius Egranus.
„ Churrerus.
„ Cruciger.
„ Gretterus.
„ Hedio.
„ Heldelinus.
„ Hubertinus.
„ Megander Tigurinus.
„ Rodulphus.
„ Scwenckfeldius.
Georgius Aemilius Mansfelden.
„ Agricola.
„ Batthenheimer.
„ Fabricius Chemnicen.
„ Major.
„ Persserer.
„ Joachimus Rheticus.
„ Rorarius.
„ Sabinus.
„ Spalatinus.
„ Volger.
Georgius Geldenhaurius Noviomagus.
Gerardus Listrius.
„ Lorichius.
„ Segarelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus Nozerenus.
Gondissalvus.
Gorcinianus.
Gregorius Bruck.
„ Caselius.
„ Giraldus.
Gryneus.
Gualterus Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
„ Farellus.
„ Gnaphaeus Hagien.
„ Postellus Barentonius.
„ de S. Amore.
„ Sartorius.
„ Taylous Anglus.
„ Tindalus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Gaudentii Tervisini Nomantia, Geomantia.
Gaufridi de Monte Electo Tractatus super materia concilii Basileen.
Georgii Cassandri Hymni ecclesiastici.
Gratiadei de Monte sancto Epistolae piae et christianae.
Gryphii precationes dominicae.
Guilielmi Ochan Opus nonaginta dierum. Item Dialogi et scripta omnia contra Joan. XXII.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Geographia universalis.
Geomantiae libri omnes.
Germanicae nationis lamentationes.

Giuditio sopra le lettere de XIII huomini, stampate nell' anno M.D.LV.

H.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Hadrianus Junius.
Hartmannus Beyer.
Hartmannus Palatinus J. C.
Heberus.
Hedio.
Heliodorus Alexiacus.
Helias Pandochaeus.
Helius Eobanus Hessus.
Henricus VIII. Anglus.
" Bomius.
" Bullingerus.
" Cornelius Agrippa.
" ab Einsidel.
" ab Eppendorff.
" Glareanus Helvetius.
" Lupulus.
" Pantaleon.
" Scotus.
" Senen.
" Stollius.
" Sutphanus.
" Tolosanus.
" Utingerus.
" Welpius Lingen.
Hermannus Bodius.
" Bonnus.
Hermannus Buschius Pasiphilus.
" Hessus.
" Kisswick.
" Italus.
" Luscus.
Hetzerus.
Hieronymus Bassanus.
" Galathaeus.
" Cato Pisarien.
" Marius.
" de Praga.
" Savonen.
" Schiurpff.
" Vicellerius Friburgen.
Hieronymus Wolfius.
Hiob Gast.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, alias Hieremias, alias Landus.
Hugo Latimerus.
Huldrichus Enchaustius.
" Huttenus, sive de Utten.
Huldrichus Mutius Hugwaldus.
" Zuinglius Toggius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Henrici Bebelii Justingen. Facetiae, Institutio puerorum, Triumphus Veneris.

Hieronymi Gebvileri liber de sacrilegio. Item Exhortatio ad sacram communionem.

Hieronymi Messi Discursus, Proverbia et Pronostica.

Hieronymi Savonarolae Ferrariensis In Exodum sermo primus, in-

cipiens: Domine quid multiplicati etc. Item sermo secundus, incipiens: Essendo noi etc. Item sermo tertius super In exitu Israel etc. Item sermo sextus in illud: Quanto magis opprimebat eos etc. Item sermo decimus in illud: Clamor ergo filiorum Israel etc. Item sermo XII. in illud: Respondens Moyses ait etc. Item sermo XX. in illud Psal.: Palpebrae ejus interrogant filios hominum etc.

Item Exhortatio habita ad populum, incipiens: Havendosi a fare etc.

Item in concionibus per totum annum concio VII. super Ruth, cujus initium est: Il lume naturale della ragione etc.

Item in concionibus super Amos et Zachariam concio XII. in illud: Audite verbum hoc vaccae pingues etc.

Item in Job concio XIIII., incipiens: Beatus vir qui corripitur a Domino etc.

Item in Ezechielem sermo XXI. in illud: Dixit Dominus, Audite me transire per mediam civitatem etc. Item sermo XXXII. in illud: Et post abominationes tuas etc. Item sermo XLI. in illud: Et factus est sermo Domini ad me etc.

Item concio tertia in octava Epiphaniae, incipiens: Ecce gladius Domini etc.

Item liber inscriptus: Dialogo della verità.

Hirenaei Tripolitani Aphorismi ex Ambrosio, Augustino, Lactantio.

Hippophili Melangaei Theologiae compendium. Item Expositio in evangelium D. Matthaei.

Hugonis Waldi Epistolae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Henrici quarti Caesaris vita.

Historia de morte Joannis Diazii Hispani, quem frater eius germanus interfecit.

Historia de Germanorum origine.

Historia de iis, quae Joanni Huss in Constantien. concilio evenerunt.

Hydromantiae ars et scripta omnia.

I.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Jacobus Bedrotus Pludentinus.
„ Hallis.
„ Imelius.
Jacobus Justi.
„ Kautius.
„ Kungius.

Jacobus Micyllus.
Jacob. Misnensis, alias Jacollus.
Jacobus Mylichius.
„ Otherus.
„ Praepositus.
„ Schegkius.
„ Schenck.
„ Strausz.
„ Zieglerus.
Janus Cornarius.
Jasparus Bigel.
Joachimus Camerarius.
„ Lesberus.
„ Morlinus.
„ Vadianus.
„ Westphalus.
Joannes Aepinus.
„ Agricola Islebius.
„ Alarco.
„ Aloysius Paschalis.
„ Appellus Norinbergen.
„ Astoe Anglus.
„ Aswarbii.
„ Athanasius Veluanus.
„ Avene Rubeaquen.
„ Balistarius.
„ Babtista Piscatorius.
„ Babtista Vergerius.
„ Blasius.
„ Brentius.
„ Brismannus.
„ Bugenhagius Pomeranus.
Joannes Calvinus.
„ Campanus sive Campensis.
Joannes Cannerius.
„ Carion.
Joannes Castellanus.
„ Cheyserspergensis.
„ Comander.
„ Cosmius.
„ Czaphko.
„ Decanus Patavien.
„ Denkius.
„ Diazius.
„ Doelschius Veltkirchensis.
Joannes Draco sive Draconites.
„ Entomius.
„ Foxus.
„ Fran. Cotta Lemburgius.
Joannes Frisius Tigurinus.
„ Frederus.
„ Frith Londium.
„ Functius Norimbergen.
„ Gastius Brisacen.
„ Gigas Northusianus.
„ Girardus.
„ Gocchius.
„ Grelus.
„ Hallerus Tigurinus.
„ Hanerus.
„ Hartungus.
„ Herold Acropolita.
„ Hessus.
„ Hervagius.
„ Honburgius.
„ Hoperus Anglus.
„ Host.
„ Huschinus.
„ Hospinianus Steinanus.
„ Huss.
„ Husserus.
„ Huttichius.

Justus Jonas.
Jodocus Willichius.
Jonas, qui et Jodocus Cocus.
Jonas Philologus.
Josephus Grumpeck.
„ Klug.
Josias Similerus.
Islebius.
Julius Caesar P.
„ Mediolanen. apostata.
„ Dominicus Caramanius.
Justus Menius Isenaten.
„ Jonas seu Jodocus Coch vel Cocus.
Justus Velsius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Jacobi Almain liber contra Thomam de Vio.
„ Bophart de studio literarum et de juventute erudienda libellus.
Jacobi Brunswicensis Cathechesis puerilis.
„ a Burgundia Apologia ad Carolum Caesarem.
„ Fabri Commentaria in evangelia. Item in epistolas D. Pauli. Item in epistolas canonicas. Item de tribus Magdalenis. Item in psalmos.
Jacobi Ottheri Sermones. Item Speculum fatuorum.
„ Schaepperi Tremoniani Monomachia Davidis et Goliae.
Joachimi Abbatis liber contra Petrum Lombardum.
„ Ringelbergen. opera omnia geomantiae et cujusvis generis divinationis.
Joannis Baptistae Gelli liber inscriptus Capricci del Bottajo.
„ de Barro libri et scripta magicae artis.
„ Boccacii lib. inscript. Cento novelle over il Decamerone. Vide Boccacii.
Joannis Casae Poemata.
„ Cuspiniani liber inscrip. Imp. et Caes. vitae, cum imaginibus ad vivam effigiem expressis.
Joannis Fabricii Montani poemata omnia.
„ Gertophii Recriminatio adversus Edoardum Laeum Anglum.
„ Lubicensis de Antichristi adventu et de Messia Judaeorum.
„ Mahusii Aldernaden. Epitome annotationum Erasmi in Novum Testamentum.
Joannis Pici Carthusien. Paraphrases et annotationes in psalmos.
Joannes Reuclini Speculum oculare, De verbo mirifico, Ars cabalistica.
Joannes Rutheni Tabulae locorum communium utriusque Testamenti

Joannis Saxonis liber de judiciis astrorum.
„ Soteris liber sive Epigrammata ex variis auctoribus collecta.
„ Sutel de terribili excidio Hierosolymitarum.
„ Vunschelburgensis de signis et miraculis falsis et de superstitionibus.

Juliani Collen. Tractatus de certitudine gratiae Dei et salutis nostrae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Imperatorum ac Caesarum vitae.

Index Bibliorum impressus Coloniae in aedibus Quentilianis.

Index utriusque Testamenti pene similis Indici Bibliorum Roberti Stephani.

Instructio visitationis Saxonicae.

Interpretatio nominum Chaldaeorum.

Introductio puerorum.

Julius dialogus, alias Aula.

K.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Kautius.
Knipstro Pomeranus.
Knopper Dellingius.
Kolbius.

L.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Lactantius Ragnonus.
Lambertus de Nigro monte.
Laurentius Czoch.
„ Tubbius Pomeranus.
Leonardus Culman.
Leo Judas.
Leonardus Fuchsius.
„ Jacobus Northusianus.
„ Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Lossius.
„ Schroteysen Robeaquensis.
Lucius Hetzerus.
„ Pisaeus.
Ludovicus ab Eberstein.
„ Hetzer.
Lutherus.
Lysmaninus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Laurentii Vallae De falsa donatione Constantini. Item de libero arbitrio. Item Annotationes in Novum Testamentum. Item de voluptate.

Lucae Bettini liber inscrip. Oracolo della renovatione della chiesa etc.
Laelii Capilupi Cento ex Virgilio.
Lucae Gaurici Tractatus astrologicus, in quo agitur de praeteritis multorum hominum accidentibus. Item de astrologia judiciaria.
Luciani Mantuani Annotationes in comment. D. Joannis Chrysost. in epistolam ad Rom.
Luciani Samosaten. dialogi, Mors Peregrini et Philopatris.
Ludovici Pulcii poemata.
Ludovici Chalcondyle Atheniensis de origine et rebus gestis Turcorum libri X, Conrado Clausero interprete.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Lamentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio et quaerimonia missae.
Litaniae Germanorum.
Loci communes de bonis operibus et de potestate ecclesiastica.
Loca insignia.
Loci insigniores.
Loci omnium fere capitum evangeliorum.
Loci utriusque Testamenti.
Lucta christiana.
Ludus piramidum.
Libellus aureus, quod idola etc.
Liber inscriptus: Abdias de vitis XII apost.
Liber inscriptus: An statui et dignitati ecclesiasticorum magis conducat admittere synodum nationalem, piam et liberam, quam decernere bello etc.
Liber inscriptus: Augustini et Hieronymi theologia.
Liber inscrip.: Alcuni importanti luochi tradotti fuor delle epistole latine di M. Francesco Petrarca etc. con tre sonetti suoi et XVIII stanze del Berna avanti il XX. canto etc.
Liber inscrip.: Basilien. eccl., cur missam etc.
Liber inscrip.: Bulla diaboli etc.
Liber inscrip.: Capo finto.
Liber inscrip.: Consilium de emendanda ecclesia.
Liber inscrip.: Consilium Pauli III. datum Imperatori in Belgis, cum Eusebii Pamphilii pia explicatione.
Liber inscrip.: Cur ecclesia quatuor evangelia acceptavit.
Liber de auctoritate, officio et potestate pastorum ecclesiasticorum.

Liber de coena dominica.

Liber de conventu Haganoen.

Liber inscrip.: De disciplina puerorum recteque formandis eorum studiis et moribus etc.

Liber inscript.: Doctrina verissima tolta dal cap. IIII. a Rom. per consolar le afflitte conscientie.

Liber de emendatione et correctione status christiani.

Lib. inscrip.: Ex vetustissimis orthodoxorum patrum libris etc. de genuino eucharistiae negocii intellectu et usu etc.

Liber De falsa religione.

Liber De fatis monarchiae Romanae somnium, vaticinium Esdrae etc.

Lib. De gratia et libero ejus velocique cursu.

Lib. Delle statue et imagini etc.

Lib. inscrip.: La forma delle preghiere ecclesiastice con la maniera d'amministrar' i sacramenti et celebrare il matrimonio.

Lib. Delle commissioni et facultà che Papa Giulio III. ha dato a M. Paolo Odescalco.

Libri della ventura.

Libri Hermetis magi ad Aristotelem.

Libri decem annulorum, Quatuor speculorum, Imaginum Thobiae, Imaginum Ptolomaei, Virginalis, Clavicula Salomonis.

Liber Salomonis magicis superstitionibus refertus.

Lib. inscrip. Illust. et potentiss. senatus populique Angliae sententia de eo consilio quod Paulus episc. Rom. etc.

Lib. inscrip. Opus illustriss. et excellentiss. seu speciabilis viri Caroli Magni etc. contra synodum, quae in partibus Graeciae pro adorandis imaginibus stolide sive arroganter gesta est.

Liber in orationem dominicam.

Lib. in orationes dominicas saluberrimae et sanctis. meditationes ex lib. catholicorum patrum.

Liber Militantis.

Liber De providentia Dei.

Liber De sacerdotio, legibus et sacrificiis Papae etc.

Liber de vera differentia regiae potestatis et ecclesiasticae.

Liber de vita juventutis instituenda, moribus et studiis corrigendis.

Liber de unitate ecclesiastica.

Lib. inscrip.: Itinerarium Petri per Clementem.

Lib. inscrip.: Nicodemus de passione Christi.

Liber inscriptus: Pontificis oratoris legatio in conventu Norembergen.

Lib. inscrip.: Pauli IIII. Papae Romani epistola consolatoria et hortatoria ad suos dilectos filios etc.

Libri, libelli et opera universa, cujuscunque artis, facultatis, idiomatis vel argumenti sint, etiam si nullibi de fide aut de religione disserant, quaecunque a quadraginta annis citra sine nomine auctoris aut impressoris aut temporis aut loci impressa sunt.

Libri et quaecunque posthac imprimentur cum titulo vel sine titulo auctoris, impressoris, temporis vel loci sine licentia et approbatione in scriptis habita ab Ordinario et Inquisitore loci, ubi opus excusum fuerit, seu ab aliis a sancta Sede Apostolica ad id sive ab Inquisitoribus specialiter deputatis, et sine fide ejusdem licentiae et approbationis in eodem libro pariter impressa.

Libri et tractatus omnes, qui ab impressoribus quorumvis librorum haereticorum hactenus excusi sunt, pro suspectis habeantur et nullatenus vendantur aut emantur aut legantur aut teneantur, nisi prius ab Ordinariis una cum Inquisitoribus sive cum Commissariis sanctae Inquisitionis declaratum sit, eos neque haereses aut errores continere neque ab haereticis compositos vel editos fuisse neque execrabilis memoriae cujusvis haeretici nomen vel ullum penitus vestigium servare.

Libri et tractatus omnes, quicunque posthac vel ab impressoribus haereticis vel ab ipsorum haereticorum libros imprimentibus excudentur, cujuscunque inscriptionis, idiomatis, artis et argumenti fuerint, tanquam rejecti et omnino prohibiti caveantur.

Libri omnes et tractatus, cujuscunque inscriptionis, artis, argumenti, professionis vel idiomatis sint, insuper interpretationes, versiones, commentaria, historiae, epistolae, carmina, dialogi, apologi, scholia et in universum prorsus omnia, quaecunque ab haereticis composita sunt vel in posterum componentur vel sub haereticorum nomine vel nuncupatione sive patrocinio imprimentur, etiam si nil prorsus de fide vel de religione contineant.

Libri omnes et scripta chiromantiae, physionomiae, aeromantiae, geomantiae, hydromantiae, onomantiae, pyromantiae vel necromantiae, sive in quibus sortilegia, veneficia, auguria, aruspicia,

incantationes, magicae artis vel astrologiae judiciariae divinationes circa futuros contingentes eventus aut eventuum successus sive fortuitos casus, iis tantum naturalibus observationibus exceptis, quae navigationis, agricolationis sive medicae artis juvandae gratia conscriptae sunt.

Libri omnes decretis quorumcunque pontificum vel conciliorum condemnati.

M.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Marcellus Palingenius Stellatus.
Marcus Antonius Calvinus.
„ Antonius Corvinus.
„ Cordelius Torgensis.
„ Ephesinus.
„ Tilemanus Heshusius.
Marsilius de Padua.
Martiniko.
Martinus Borrhaus Stugardian.
„ Bucerus.
„ Frectus.
„ Lutherus.
„ Meglin.
„ Ostermincherus.
„ Alberus.
Matthaeus, qui et Assartius Scoffer.
Matthaeus Philargirus.
„ Zellius Keiserspergen.
„ Zifer.
Mathias Flaccus Illiricus.
Maturinus Corderius.
Maximilianus Maurus.
Melanchton.
Melchior Ambachius.
„ Clinch.
„ Hofmannus.
Mennon Simon.
Menardus Moltherus.
Michael Cellarius.
„ de Cesena.
„ Rotingius.
„ Servetus.
„ Sellarius.
„ Toxita.
Miconius Osvaldus.
Milo Converdale Eboracan.
Morlinus.
Muncerus.
Munsterus.
Murnerus.
Musculus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Marci Antonii Flaminii Paraphrases et comment. in psal. Item literae et carmina omnia.
Marci Pagani Carmina.
Massuccii Salernitani Novellae.
Merlini Angli liber obscurarum praedictionum.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Magicae artis libri et scripta omnia.

Maniera di tener ad insignar' i figliuoli christiani.
Margarita theologica.
Matrimonio delli preti et delle monache.
Medicina animae.
Medicina animae pro sanis simul et aegrotis instante morte.
Meditationes in orationem dominicam.
Meditationes et precationes piae, admodum utiles et necessariae pro formandis tum conscientiis, tum moribus electorum.
Metaphrases epistolarum D. Pauli ad communem ecclesiarum concordiam.
Methodus in praecipuos Scripturae divinae locos.
Methodi sacrae Scripturae tomi duo.
Microsynodus Norimbergensis.
Ministrorum verbi Argentinensium admonitio ad ministros Helveticos.
Modo di tener nell' insegnar' et nel predicar' al principio della religione christiana.
Modo et via breve da consolar quelli che stanno in pericolo di morte.
Modus solemnis et autenticus ad inquirendum etc.

N.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Nicolaus Amsdorfius.
„ Balingius.
„ Borbonius Vandoperanus.
Nicolaus Bryling.
„ Cabasila.
„ de Calabria.
„ Clemangis.
„ Galecus.
„ Gallasius.
„ Gallus.
„ Gerbellius.
„ Herforde Anglus.
Nicolaus Krompach.
„ Macchiavellus.
„ de Pelhrzimow.
„ Quodus.
„ Radivil Palatinus Wilnen.
Nicolaus Ridlaeus.
„ Seubelius.
„ Selneccerus.
„ Storckius.
„ Udall Anglus.
Nilus Thessalonicen.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Nicolai Franci carmina contra Petrum Aretinum.

Nicolai Rhodingi Exhortatio ad Germaniam. Item Precationes carmine conscriptae.

Nicolai de Tudisco abbatis Pan. Tractatus super concilio Basileen.

" Winmanni Colymbeses sive de arte natandi dialogus.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Necromantiae opera et scripta omnia.

Notoriae artis opera.

Nomenclator insignium scriptorum.

Notae verae ecclesiae.

O.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Oecolampadius.

Ortolphus Marolt Francus.

Osiander.

Osvaldus Myconius.

Otho Brunsfelsius.

Otho Cerberus Pabergen.

" Henricus.

" Vinerius.

" Werdmillerus.

Ottonellus Vida.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Ogerii Dani fabulae.

In Ovidii Metamorphoseos libros commentaria sive enarrationes allegoricae vel tropologicae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Oeconomica christiana.

Onus ecclesiae.

Opera divina della christiana vita etc.

Optima ratio componendae religionis quae sit.

Opus imperfectum in D. Matthaei evangelium, D. Chrysostomo falso attributum.

Orandi modus.

Oratio pro Julio II. Ligure a quodam bene docto et christiano perscripta.

Orationes dominicales Gryphii.

P.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Pacimontanus Balthasar.

Paulus Commodus Britannus.

" Constantinus Phrygio.

Paulus Dasypodius.

" Eberus.

" ab Eitzen.

Paulus Fagius.
„ Ritius Israelita.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abilardus.
„ de Aragonia.
„ Artopaeus.
„ Brubachius.
„ Cholinus.
„ Dresdrensis.
„ Ferrarien.
„ Joan. de Villa Sereiatum.
„ de Luna.
„ Martyr Vermilius.
„ Martyr Verunghus.
Petrus Misnen.
„ Molinaeus.
„ Olerius.
„ Paulus Vergerius.
„ Payne Anglus.
„ Sebivilla.
„ Similerus.
„ Viretus.
„ Waldus.
Philippus Melanchton.
Philolethes.
Philothaeus Iraeneus Eupolitanus.
Pomeranus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Pauli Dolscii Psalterium Graeco carmine versum cum praefatione Philippi Melanchtonis.
Petri de Abano opera geomantiae. Item liber de imaginibus astrologicis, et de omni genere divinationis.
Petri Aretini opera omnia.
„ Lignaei Parabolae.
„ Moselani Protegensis Pedologia in puerorum usum conscripta.
„ de Virea Peregrinatio Hierusalem.
Philippi Catti adversus Henricum Bruns.
Poggii Florentini Facetiae.
Polydori Virgilii De inventionibus rerum.
Pompaei Barbae lib. de secretis naturae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Paralipomena rerum memorabilium.
Pasquini et Marphorii hymnus in Paulum III.
Pasquillus Fagius.
Pasquillus Germanicus.
Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.
Pasquillus semipoeta.
Pasquillorum tomi duo.
Pasquilli omnes omnesque conscriptiones, in quibus Deo aut sanctis aut sacramentis aut catholicae ecclesiae et ejus cultui aut Apostolicae Sedi quomodocunque detrahatur.

Passio Mart. Lutheri secundum Marcellum.
Phalarismus.
Phrases sacrae Scripturae.
Piae et christianae epistolae cujusdam servi Jesu Christi de fide, operibus et charitate.
Precationum aliquot et piarum meditationum enchiridion.
Precationes biblicae.
Precationes christianae ad imitationem psalmorum.
Precationes dominicae Gryphii.
Precationes psalmorum per Joannem Honburgium latinitate donatae.
Precedentie alla apologia della confessione Wirtemberg.
Processus concistorialis martyrii Joannis Huss.
Psalterium translationis veteris cum nova praefatione Martini Luteri.
Pyromantiae libri et scripta omnia.

R.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Rabelesius.
Raidenus.
Raimundus Neophitus.
Raphael Musaeus.
Reinhardus Lorichius.
Rapsodus.
Rhegius Urbanus.
Rhellicanus Tigurinus.
Ricardus Morison Anglus.
" Samson.
Ricardus Taverner.
" Thracius de Todyngton.
" Wich.
Robertus Anglus.
" Barnes.
" a Mosham.
" Stephanus.
Rod Gaial.
Robertus Baus.
Rodulphus Gualterus Tigurinus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Raimundi Lulli opera per Gregorium XI. damnata.
" de Sabunde Theologia naturalis.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Ratio brevis sacrarum tractandarum concionum.
Ratio cur qui confessionem Augustanam profitentur etc.
Ratio et methodus consolandi periculose decumbentes etc.
Receptatio omnium figurarum sacrae Scripturae.
Reformatio ecclesiae Coronen.
Regis et senatus Anglici sententia de concilio quod Paulus episcopus Rom. Mantuae futurum simulavit.

Restitutionum doctrinae et vitae christianae liber per Monasterienses Anabaptistas editus.

S.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Sapidus poeta.
Scaplerus.
Schneppius.
Sebaldus Hawenreuterus.
„ Heyden.
Sebastianus Castalion.
„ Francus.
„ Froschelius.
„ Lepusculus.
Sebastianus Meyer.
„ Munsterus.
Servetus Hispanus.
Simon Gryneus.
„ Hessus.
„ Sultzerus.
Stanislaus Orichonius Ruthenus.
Stephanus Doletus.
Swenckfeldius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Seraphini Firmani Apologia pro Baptista de Crema.
Sigiberti liber contra Papam Gregorium et contra epistolas Paschalis Papae.
Stephani Winctonien. episcopi de vera obedientia.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Scripta quaedam Papae et monarcharum de concilio Tridentino etc.
Scholia in epistolam Pauli III. Pontificis Maximi.
Sententiae pueriles.
Sermones convivales.
Sermones de providentia Dei.
Similitudinum et dissimilitudinum liber.
Simplicissima et brevissima catechismi expositio.
Simplex et succinctus orandi modus.
Simulachri, historie et figure della morte etc.
Somnium et vaticinium Esdrae de fatis monarchiae Romanae.
Speculum caecorum ad cognitionem evangelicae veritatis.
Suermenica doctrina.
Summa totius Scripturae.
Summarium Scripturae.
Summa in Smaragdum super evangelia et epistolas totius anni, tam separatim, quam una cum dicto auctore impressa.
Supplicatio quorundum apud Helvetios evangelistarum ad episcopum Constantiensem.

Supputatio annorum mundi.

Supplice essortatione di nuovo mandata all' invittiss. Cesare Carlo V. etc.

Syncrama clarissimorum virorum, qui Halae convenerunt, super verbis in Domini.

Synodus Marpurgen.

T.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Theobaldus Gertachius Billicanus.
Theodorus Bibliander.
Thomas Blaurerus.
" Cranmerus.
" ab Hofen.
Thomas Muncerus.
" Neogeorgus.
" Platterus.
" Venatorius.
" Wolfius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Thansilli Aloysii Poemata.

Thomitani Expositio super Matthaeum.

Tricassii Chiromantia.

Incertorum Auctorum libri prohibiti.

Thalmud Hebraeorum ejusque glossae, annotationes, interpretationes et expositiones omnes.

Themata CXIIII Basileae disputata.

Threni Hieremiae mysticati.

Tractatus ad omnes in christianam libertatem malevolos.

Tractatus de redditibus et decimis.

Tragoedia de libero arbitrio.

Trigamus.

Trilogium pro catechistis.

Troporum theologicorum etc.

Turicella.

Tractatus de vera et pura ecclesia, D. Athanasio falsissime adscriptus.

Trattato del beneficio di Christo.

V.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Vadianus Joachimus.
Valerius Anselmus Ryd.
Valerius Philarcus.
Varemundus Luitholdus.

Uldaricus Zasius J. C.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de Bordeus.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obsopaeus.
Vitilingius sive Brentius.
Viretus Petrus.
Vitus Theodorus.
„ Vinsemius.
Ulricus Studerius.
„ Velenus Minhonien.
„ de Utten.
Urbanus Rhegius.
Wendelinus ab Helbach.
Wentzeslaus Linck.
Weselus sive Basilius Groningen.
Wilhelmus Nesenus.
Wolfangus Fabritius Capito.
„ Meusel.
„ Musculus.
„ Ruesz.
„ Maler.
„ Wissenburgius.
Westphalus Joachimus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Vallae de libero arbitrio tractatus, et de falsa donatione Constantini. Item Annotationes in Novum Testamentum.

Viti Amerbachii Antiparadoxa. Item Commentaria in Pytagorae et Phocilidis poemata. Item Historiae de sacerdotio Jesu Christi.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Valdensium confessio et apologia fidei ad Vladislaum regem Ungariae.

Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata.

Viridarii somnium de potestate Papae et principum saecularium.

Visitatio Saxonica.

Vitae patrum cum praefatione Martini Lutheri.

Vita et gesta Hildebrandi.

Vitae Pon. Rom. Witenberg. impressae.

Un brieve modo, qual deve tener ciascun padre.

Unio dissidentium tripartita.

Universitatis Wirtenbergen. seria actio apud principem Fridericum.

X.

Xistus Betuleus Augustanus cum omnibus operibus suis.

Z.

Zasius.

Zellius Keyserspergen. cum omnibus operibus suis.
Zuinglius.

Biblia prohibita.

Biblia Antverpiae impressa per Antonium Goinum 1540.
Biblia Antverpiae per Joannem Steelsium 1538. 1541. 1542.
Biblia Antverpiae per Martinum Caesarem 1534.
Biblia Argentorati apud Joannem Schottum 1535.
Biblia Argentorati Graeca, apud Wolfium Cephalaeum 1526, cum praefationibus Jo. Loniceri et inscriptionibus ac partitionibus libris Bibliorum praefixis.
Biblia Basileae per Andream Cratandrum 1526.
Biblia Basileae per Frobenium 1522. 1530. 1538.
Biblia Basileae cum annotationibus Sebastiani Munsteri.
Biblia Basileae apud Nicolaum Brylingerum 1544.
Biblia Lugduni apud Antonium Vincentium 1545. 1555.
Biblia Lugd. per Guilielmum Boule 1537. 1542.
Biblia Lugduni per Henricum Sauoret 1536.
Biblia Lugduni apud Hugonem a Porta 1538. 1542. 1546.
Biblia Lugduni apud Jacobum Junctam 1546. 1548.
Biblia Lugduni apud haeredes Jacobi Junctae 1549.
Biblia Lugduni apud Joannem Frellonium 1550.
Biblia Lugduni apud Johan. Junctam 1544. 1546.
Biblia Lugduni per Scipionem de Gabiano 1536.
Biblia per Sebastianum Gryphium 1542.
Biblia Lugduni per Theobaldum Paganum 1542.
Biblia Parisiis per Franciscum Gryphium 1541. 1542.
Biblia Parisiis per Petrum Reynauld 1540.
Biblia Parisiis per Robertum Stephanum 1528. 1532. 1534. 1540. 1545. 1546.
Biblia Sebastiani Castalionis.
Biblia Tiguri per Christophorum Froscoverum 1539. 1543.
Biblia Venetiis ad signum Spei 1544. 1548.
Biblia Venetiis Isidori Clarii.
Biblia cum recognitione Martini Lutheri.
Biblia utriusque Testamenti cum nova interpretatione et copiosissimis in eam annotationibus, per Robertum Stephanum 1557.

Bibliorum index Coloniae impressus in aedibus Quentellianis 1529. Cum universis similibus Bibliis ubicunque excusis.

Biblia omnia vulgari idiomate, Germanico, Gallico, Hispanico, Italico, Anglico sive Flandrico etc. conscripta nullatenus vel imprimi vel legi vel teneri possint absque licentia sacri Officii S. Rom. Inquisitionis.

Novum Testamentum Antverpiae per Joannem Batman 1541.

Novum Testamentum per Adrianum de Bergis et Christophorum de Remunda et Zeel.

Novum Testamentum Lugduni per Balthasar Arnouelles 1547.

Novum Testamentum Lugduni apud Guilielmum Rouillium 1545.

Novum Testamentum Lugduni apud Sebastianum Gryphium 1547. 1555.

Novum Testamentum Lugduni Maximi Theophili Florentini 1551.

Novum Testamentum Parisiis apud viduam Ma. a Porta 1556.

Novum Testamentum Venetiis apud Cominum de Tridino 1546.

Novum Testamentum Venetiis in officina Francisci Bindoni et Maphaei Pasini 1538.

Novum Testamentum cum duplici interpretatione, D. Erasmi et veteris interpretis, harmonia item evangelica et indice etc.

Novum Testamentum apud Joannem Crispinum 1555. Cum omnibus similibus libris Novi Testamenti.

Novi Testamenti libri vulgari idiomate conscripti sine licentia in scriptis habita ab Officio Sanct. Rom. et universalis Inquisitionis nullatenus vel imprimi vel teneri possint.

Typographi, e quorum officinis diversorum haereticorum opera prodiere.

Adamus Petri Basileen. impressor.
" Riveriz.
Andreas Cratander Basileen. impressor.
" Gesnerus Basileen. impressor.
Antonius Davodeus Geneven. impressor.
Balthasar Lasius Basileen. impressor.
Bartholomaeus Westhemerus Basileen. imp.
Christianus Egenolphus Marpurgen. et Francfurten. impressor.
Christoph. Froscoverus Tigurinus imp.

Crato Mylius Argentoraten. impressor.
Eucharius Cervicornus Marpurgen. impressor.
Fredericus Peypus Norinbergen. impressor.
Franciscus Brucciolus Venet. impressor.
" Jacchius Geneven. impressor.
Georgius Machaeropeus Argent. impressor.
" Raw Wittebergen. impressor.
" Ulricher Argentoraten. impressor.
" Wachter Norimbergen. impressor.
Henricus Petri Basileen. impressor.
Hervagius impressor Basileen.
Hieronymus Curio Basileen. impressor.
Jacobus Burgesius Geneven. impressor.
" Cammerlender Argent. impressor.
Joannes Aloysius Paschalis.
" Babtista Pinerolius.
" Bebel Basileen. impressor.
" Crato Wittemberg. impressor.
" Gerardus Geneven. impressor.
" Hervagius Argentorat. impressor.
" Knoblouchus Argent. impressor.
" Lufft Witebergen. impressor.
" Montanus Norimbergen. impressor.
" Oporinus Basileen. impressor.
" Petraeius Norimbergen. impressor.
" Rihelius Argentoraten. impressor.
" Riveriz.
" Secerius Haganoen. impressor.
Josephus Klug Witebergen. impressor.
Laurentius Merlinus Genevensis impressor.
Matthias Apiarius Argentoraten. impressor.
Michael Blum Lypsien. impressor.
" Isyngrinius Basileen. impressor.
" Mertinus Stella Basileen.
Nicolaus Brylingerus Basileen. impressor.
" Wolrab Lypsien. impressor.
Petrus Scheffer.
" Brubachius Francofurten., Hagenoen. sive Halen. impressor.

Petrus Frentz Halen. impressor.
„ Seitz Witebergen. impressor.
Philippus Ulhardus.
Robertus Stephanus.
„ Winter Basileen. impressor.
Rodulphus Landulphus Posclavii impressor.
„ Wyssenbachius Tigurinus.
Sigismundus Grym Augustanus impressor.
Thomas Platterus Basileen. impressor.
„ Volfius Basileen. impressor.
Ulricus Morhardus Tubingen. impressor.
„ Neuber Norimbergen. impressor.
Vindelinus Rihelius Argentoraten. impressor.
Wolfius Cephalaeus Argentorat. impressor.

Libri, tractatus et opera omnia, cujuscunque auctoris, artis, idiomatis et argumenti sint, quaecunque typis, arte vel industria praedictorum et similium impressorum libros haereticorum imprimentium posthac excusa fuerint, inter prohibita habeantur.

Finis Indicis.

In einigen ausgaben des index ist beigedruckt folgende von dem general-inquisitor cardinal Michael Ghislieri am 24 Juni 1561 erlassene

Moderatio Indicis librorum prohibitorum.

De libris orthodoxorum patrum aliorumve fidelium vel infidelium auctorum nondum rejectorum, quotquot interpretatione, typis vel opera haereticorum in lucem prodiere, definitum est, eos nullatenus legi vel detineri posse nisi prius licentia in scriptis habita ab officio Sanctae Romanae Inquisitionis sive ab ejusdem S. Officii Commissariis vel ab haereticae pravitatis Inquisitoribus seu ab eorum Vicariis. Hujusmodi vero licentia nulli hominum impertienda est nisi abrasis primum vel adeo obliteratis, ut legi vel percipi non possint, nominibus, cognominibus, annotationibus, scholiis, censuris, argumentis, summariis et quibuscunque aliis vestigiis memoriae vel industriae omnium eorum, qui in prima classi secundum cujusque elementi seriem in Indice S. Officii fuerint annotati. Quamprimum autem ejusmodi codices ab haereticis versi recogniti vel editi rursus per auctores probatae fidei evulgentur, adeo ut obtineri possint, omnis jam concessa licentia revocata et penitus irrita censeatur.

14.

Index des spanischen general-inquisitors Valdes von 1559.

Cathalogus
librorū, qui prohibentur mandato Illustrissimi et Reuerend. D. D. Ferdinandi de Valdes Hispaleñ. Archiepī, Inquisitoris Generalis Hispaniae.
Necnon et Supremi Sanctae ac
Generalis Inquisitionis Senatus. Hoc Anno M.D.LIX. editus.
Quorum iussu et licentia Sebastianus Martinez Excudebat
Pinciae.
Esta tassado en vn Real.

Ad Philipenses 4.

De caetero, fratres, quaecunque sunt vera, quaecunque pudica, quaecunque justa, quaecunque sancta, quaecunque amabilia, quaecunque honestae famae, si qua virtus, si qua laus disciplinae, haec cogitate: quae et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me: haec agite, et Deus pacis erit vobiscum.

El Illustrissimo y Reverendissimo señor Arçobispo de Sevilla y los señores del supremo consejo de la sancta General Inquisicion prohiben y mandan so graves penas y censuras, quae ninguna persona imprima ni haga imprimir ni traer de fuera destos reynos impresso este cathalogo, excepto Sebastian Martinez, vezino desta

villa de Valladolid, o quien su poder oviere, al qual dan plena facultad para lo poder hazer [1].

Don Fernando de Valdes, por la divina miseracion Arçobispo de Sevilla, Inquisidor Appostolico General contra la haeretica pravedad y apostasia en los reynos y señorios de la magestad del Rey don Phelippe nuestro señor etc., a todas y qualesquier personas, de qualquier estado, orden, dignidad, preeminencia y condicion que sean, vezinos, moradores y residentes en ellos. Sabed que nuestro muy sancto padre Paulo Papa IIII., informado de los grandes inconvenientes y daños, que en la religion christiana se han seguido y se podrian seguir de que los fieles catholicos tengan y lean libros que en si contengan errores y doctrinas escandalosas y sospechosas y mal sonantes contra nuestra sancta fee catholica, mando expedir un breve, por el qual manda y prohibe que ninguna persona, de qualquier estade, dignidad ni orden que sean, aunque sean Cardinales, Obispos ni Arçobispos, puedan leer ni lean ninguno de los dichos libros reprobados ni sospechosos, y revoca, cassa y annulla qualquiera licencia y facultad, que en qualquier forma y manera aya dado para tener y leer los dichos libros, segun mas largo consta por el dicho breve, el qual mandamos poner en fin desta nuestra provision. Y haviendo venido a nuestra noticia, que algunas personas no guardan lo por su Sanctidad en el dicho breve mandado y prohibido y que leen y tienen los dichos libros y los traen de diversas partes a estos reynos, pretendiendo ignorancia, quales son sospechosos, reprobados y de authores haereticos y que no se deven tener, leer ni traer a ellos, lo qual es en grande offensa de nuestro señor y de su sancta fee catholica, y que dello resulta gran daño a los fieles christianos: platicado y conferido en el consejo de la sancta General Inquisicion, que remedio se podria poner para obviar tan gran daño, parecio, que los dichos libros se viesen por personas de letras y consciencia, que para ello se nombraron, y que de los libros, que les paresciesse eran hereticos, sospechosos y que contenian algun error o que eran

1 Diese zwei alinea stehen auf der rückseite des titelblattes.

de author hereje o que podria resultar algun escandalo o inconveniente en que se tuviessen y leyessen, se hiziesse un cathalogo de todos ellos, el qual se imprimiesse y publicasse en todos los dichos reynos, para que cada persona supiesse, de que libros y authores se havia de guardar por contener ensi errores y cosas escandalosas y no convenir que se traten ni comuniquen entre los fieles catholicos. Porende nos per el tenor de la presente ordenamos, prohibimos, exhortamos y mandamos a todas y qualesquier personas, de qualquier estade, orden y dignidad que sean, vezinos y moradores y residentes en los dichos reynos y señorios, que ninguno tenga ni lea libros de los contenidos en el dicho cathalogo, que se manda imprimir, ni otro de author hereje y que se tenga relacion que contiene ensi algun error, heregia o sospecha della, ni que algun impressor, librero, mercader ni otra persona pueda ni traer a ellos ne vender en ellos ninguno de los dichos libros reprobados herethicos, sospechosos y escandalosos, so pena de sentencia de excommunion mayor latae sentenciae, ipso facto que lo contrario hizieren, y de dozientos ducados de oro para los gastos del sancto officio a cada uno que lo contrario hiziere, y que se procedera contra ellos como contra sospechosos contra nuestra sancta fee catholica e inobedientes a los mandamientos della. Y mandamos so la mesma pena, que ningun impressor ni librero ni otra persona alguna de todos estos reynos y señorios del Rey don Phelippe nuestro señor pueda imprimir ni vender ni traer impresso fuera de los dichos reynos el dicho cathalogo, excepto Sebastian Martinez, impressor de libros, vezino desta villa de Valladolid, al qual damos licencia y facultad para que imprima y venda el o quien su poder oviere, todos los cathalogos que quisiere y fueren necessarios, y todos los dichos cathalogos vayan señalados de Pedro de Tapia, secretario del consejo de la sancta General Inquisicion. Y porque lo suso dicho sea publico y notorio y ninguno pueda pretender dello ignorancia, encargamos y mandamos a los Reverendos Inquisidores Appostolicos de todas las ciudades y villas de los dichos reynos y señorios de su magestad, que hagan luego publicar esta nuestra provision en todos sus districtos y principalmente en las yglesias cathedrales y en las otras yglesias y monasterios en los pulpitos por los predicadores, y que quando visitaren los dichos sus districtos, hagan léer editos contra las personas, que tuvieren en su poder

los dichos libros prohibidos o supieren que otros los tengan o esten en algunas librerias de monasterios, universidades o collegios o en otra parte, para que lo vengan a dezir ante ellos, so las penas y censuras que les paresciere poner, y que procederan contra los que en lo suso dicho hallaren culpados a execucion de las dichas penas y censuras en esta nuestra provision contenidas, sin que en ello aya descuydo ni remission alguna, para lo qual, si necessario es, les damos poder y facultad y cometemos nuestras vezes plenariamente. En testimonio de lo qual mandamos dar la presente firmada de nuestro nombre, refrendada del secretario infrascripto. Dada en Valladolid a XVII dias del mes de Agosto, año del nascimiento de nuestro salvador Jesu Christo de mill y quinientos y cincuenta y nueve.

F. Hispalensis.
Por mandado de su S. Illustrissima
Pedro de Tapia.

Venerabili Fratri Ferdinando Archiepiscopo Hispalensi.

Paulus Papa IIII. Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecisti, quod cum tu, qui etiam generalis haereticae pravitatis in regnis Hispaniarum Inquisitor existis, omni studio cures libros haereticorum et de haeresi suspectorum seu alias reprobatos et damnatos e manibus fidelium eruere ac penitus perdere et abolere, diversi tam clerici saeculares et diversorum ordinum regulares quam laici sub praetextu, quod eis sit a sede apostolica concessa licentia et facultas libros ipsos legendi ad effectum eorum errores et falsam doctrinam refellendi et confutandi, libros hujusmodi penes se retinere contendunt, ex quo aliquo eorum studio errores et falsam doctrinam hujusmodi demonstrandi in eos quandoque prolabuntur et cadunt in animarum suarum perniciem et fidelium earum partium scandalum et confusionem. Quare nobis humiliter supplicari fecisti, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui superioribus diebus omnes et singulas licentias et facultates legendi libros hujusmodi revocavimus per alias nostras literas sub hujusmodi tenore: „Paulus Papa IIII. Ad futuram rei memoriam. Quia

in futurorum eventibus adeo humani fallitur incertitudo judicii, ut quod verisimili conjectura utile videbatur, progressu temporis damnosum appareat, nonnunquam Romanus Pontifex, quod consulte statutum esse videbatur, consultius revocat, prout temporis et personarum qualitate pensata in Domino conspicit salubriter expedire. Innotuit siquidem nobis, quod diversi tam clerici et diversorum ordinum regulares quam laici, qui se Lutheranis et aliis hujus saeculi haereticis resistere et eorum errores et falsas opiniones confutare posse praesumebant et ad hoc ipsorum haereticorum libros legendi facultatem sibi a sede apostolica concedi extorserant, se lectioni librorum hujusmodi ita dediderunt, ut propriae innitentes prudentiae et a recta Domini via aberrantes ipsorum haereticorum fallaciis et supersticiosis ac falsis adinventionibus irretiti remanserint, et qui alios ab erroribus revocare temere arbitrabantur, ipsi in puteum interitus prolapsi sunt. Nos considerantes, quod spiritus ubi vult spirat et quod sine ejus numine nullum bonum provenit, et propterea satius esse cum simplicitate cordis ad eum recurrere et cum ejus adjutorio orthodoxam fidem in catholicis et a sancta Romana ecclesia approbatis libris exquirere quam falsitates haereticorum per lectionem eorum librorum detegere velle, volentes praemissis inconvenientibus, quantum cum Deo possumus, occurrere et ne similia de caetero contingant opportune providere: omnes et singulas licentias et facultates legendi libros haereticorum seu de haeresi suspectorum aut a nobis seu generalibus haereticae pravitatis in singulis provinciis aut regnis deputatis Inquisitoribus damnatos et reprobatos quibuscunque tam clericis saecularibus vel ut praefertur regularibus quam laicis, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis et praeeminentiae existant, etiamsi abbatiali, episcopali, archiepiscopali, patriarchali, primatiali aut alia majori ecclesiastica dignitate seu etiam cardinalatus honore, vel mundana, etiam marchionali, ducali, regia vel imperiali auctoritate seu excellentia praefulgeant, generalibus Inquisitoribus praefatis duntaxat exceptis, per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos etiam vivae vocis oraculo et sedem praedictam sive ejus Poenitentiarium majorem vel quosvis ordinarios aut dioecesanos seu alios, etiam per literas apostolicas in forme brevis seu sub plumbo expeditas, sub quibuscunque tenoribus et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus

et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, ac ex quibuscunque causis seu praetextibus, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine et alias quomodolibet concessas apostolica auctoritate tenore praesentium revocamus, cassamus, irritamus et annullamus ac viribus penitus evacuamus et pro revocatis, cassis, irritis et nullis haberi easque nemini suffragari posse aut debere decernimus. Omnibus et singulis clericis et laicis, etiam ut praefertur qualificatis, non tamen generalibus Inquisitoribus praefatis aut quibus hoc per nos specialiter injunctum fuerit sanctae Romanae ecclesiae Cardinalibus, in virtute sanctae obedientiae et sub excommunicationis latae sententiae aliisque sententiis, censuris et poenis ecclesiasticis et etiam temporalibus in legentes libros hujusmodi hactenus latis et promulgatis, a quibus nonnisi a nobis aut pro tempore existente Romano Pontifice seu singulis Inquisitoribus praefatis praeterquam in mortis articulo absolvi possint, districtius inhibentes, ne libros hujusmodi ex quavis causa vel praetextu publice vel occulte quovis ingenio vel colore legere aut apud se tenere seu imprimere vel venales habere praesumant, ac mandantes eisdem sub sententiis, censuris et poenis praefatis, ut infra terminum eis a singulis Inquisitoribus hujusmodi per eorum edictum publicum locis affigendum publicis statuendum libros ipsos officio Inquisitionis haereticae pravitatis hujusmodi omnino consignent, et qui de eisdem libris notitiam aliquam habuerint seu personas ipsos libros legentes aut apud se tenentes vel imprimentes aut venales habentes sciverint, id quod sciverint ac nomina et cognomina ipsos libros legentium aut apud se tenentium vel imprimentium aut venales habentium et qualitatem eorundem librorum praefato officio omnino revelent et notificent. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscunque, aut si aliquibus eorum communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ut autem praesentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, eas in basilicae principis apostolorum de Urbe et cancellariae apostolicae valvis ac acie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicari et affigi et earum copiam inibi affixam dimitti volumus. Et nihilominus omnibus et singulis venerabilibus fratribus episcopis,

archiepiscopis, patriarchis et primatibus aliisque locorum ordinariis et dioecesanis in virtute sanctae obedientiae injungimus et mandamus, ut in eorum dioecesanis civitatibus et provinciis absque alia requisitione eis desuper facienda praesentes literas seu earum transumptum manu notarii publici subscriptum et sigillo alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae aut curiae ecclesiasticae munitum publicent et publicari faciant, ad hoc ut nemo earum ignorantiam praetendere aut contra eas excusationem aliquam afferre valeat. Nos enim transumpto sic ut praefertur subscripto et sigillo munito eam prorsus fidem adhiberi volumus, quae eisdem originalibus literis adhiberetur, si originaliter exhiberentur. Datis Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die vigesima prima mensis Decembris M.D.LVIII., Pontificatus nostri anno quarto. Jo. Barengus": hujusmodi supplicationibus inclinati Fraternitati tuae, de cujus fide, pietate, virtute et sana doctrina plurimum in Domino confidimus, per praesentes committimus et mandamus, quatenus per te vel alium seu alios ad executionem praeinsertarum literarum nostrarum procedens non permittas aliquem, etiam ut praemittitur qualificatum et dicta dignitate seu honore vel auctoritate aut excellentia fulgentem, libros hujusmodi ex quavis causa vel praetextu publice vel occulte quovis quaesito colore apud se tenere aut legere vel imprimere seu venales habere, quinimo cogas quoscunque ad libros ipsos tuo Inquisitionis officio consignandum, et qui de eisdem libris notitiam aliquam habuerint seu aliquos in praemissis culpabiles noverint, ad eos officio praedicto juxta dictarum literarum continentiam et tenorem revelandum et notificandum, contradictores quoslibet et rebelles ac tibi in praemissis non parentes, etiamsi ut praefertur qualificati et hujusmodi dignitate seu honore vel auctoritate aut excellentia praediti sint, per sententias, censuras et poenas praedictas et alia opportuna juris remedia juxta facultates tibi in officio hujusmodi concessas appellatione postposita composcendo ac legitimis super his habendis servatis processibus sententias, censuras et poenas praedictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac omnibus iis, quae in praeinsertis literis et tibi concessis facultatibus concessum fuit non obstare, caeterisque contrariis quibuscunque. Datis

Romae apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris die IIII. Januarii M.D.LIX., Pontificatus nostri anno quarto.

Jo. Barengus.

Librorum prohibitorum cathalogus, et primo Latinorum.

A.

Absconditorum a constitutione mundi clavis, Gulielmo Postello autore.

Achillis Praemini Gassarii Epitome chronicorum mundi.

Adriani Barlandi Institutio hominis christiani.

Alberti Krantzii Hamburgensis Ecclesiastica historia sive Metropollis.

Alcoranus vel alii libri in Arabico vel alia quacunque lingua, ubi sunt errores sectae Mahometicae.

Alexandri Alesi Scoti De autoritate verbi Dei contra episcopum Lundensem.

Alcuini liber, qui est Calvini mentito titulo.

Andreae Osiandri Harmonia evangelica cum scholiis ejusdem et epistola ad Uldricum Zuinglium apologetica, qua docet, quid quam ob causam rejecerit quidque posthac ab eo in eucharistiae negotio expectandum sit.

Aphorismi Hipocratis cum commento Fuchsii.

Andreae Knopken Annotationes in epistolam Pauli ad Romanos.

„ Carolostadii omnia opera, quavis lingua scripta.

„ Althameri Brentii omnia opera.

„ Hipperii Commentarius de honorandis magistratibus, in quo psalmus Exaudiat te Dominus enarratur.

Annotationes in Gulielmum Postellum de orbis terrae concordia, sine nomine autoris.

Antonii Corvini Zitogalli omnia opera.

„ Angli Sententiae ex doctoribus collectae.

Annotomia excussa Marpurgi per Eucharium Cervicornum.

Annotationes piae et lectu dignissimae super decreta concilii Tridentini, sine nomine autoris.

Annotationes et scholia incerti autoris in Abbatem Urspergensem.

Antonii Melissae Liber sententiarum, et Facismi disertationes contra Graecos.

Arsatii Schoffer Enarrationes in evangelia dominicalia ad dialecti-

cam methodum et rhetoricam dispositionem accomodatae. Ejusdem Loci theologici adjecte subnixis aliquot propositionibus cum indice.

Articuli a facultate theologiae Parisiensis determinati cum antidoto, sine nomine autoris.

Aretii Felinii super Psalterium, quod ajunt per Martinum Bucerum fuisse compositum.

Arcandam de nativitatibus seu fatalis dies.

Artis divinatricis encomia et patrocinia diversorum autorum, inter quos est unus Philippus Melanchthon.

Aristotelis libelli de longitudine et brevitate vitae et divinatione per somnium, translati in Latinum sermonem per Christophorum Hegendorphinum.

B.

Bartholomei Westhemeri, omnia opera ejus.

" Coclitis Physiognomiae et chiromantiae compendium.

Bernardini Ochini Senensis Sermo de justificatione et ejus opera omnia.

Bibliotheca universalis librorum Conradi Gesneri.

Biblia Latina Isidori Clari.

Biblia impressa Antverpiae typis Martini Merani anno 1541. Et idem de Testamento Novo Latine et Hispanice.

Biblia Antverpiae per Joannem Batman anno 1541 cum cujusdam doctissimi declaratione brevi de evangelii et legis differencia epistolis Pauli praeposita. Et idem de Testamento Novo.

Biblia Basileae apud Joannem Operinum, Sebastiano Castalione interprete, anno 1554, et eadem quandocunque, ubicunque et a quocunque impressa.

Biblia Parisiis per Robertum Stephanum, cum duplici translatione, vulgata et nova, cum scholiis Vatabli.

Biblia Salmanticae per Andraeam de Portonariis anno 1555, cujus correctio sive recognitio falso imponitur Fratri Dominico de Soto Segobiensi theologo, Ordinis Praedicatorum.

Biblia Sebastiani Musterii, impressa Tiguri apud Christophorum Froschoverum anno 1544, cum inscriptionibus libris Bibliorum praefixis et praefatione Henrici Bullingeri.

Bibliae omnes et omnia Testamenta Nova in quocunque vulgari sermone.

Bibliorum index, impressus Coloniae in aedibus Quentilianis.

Biblia impressa Parisiis anno 1558 per heredes Caroleguilard, correcta per Joannem Benedictum, theologum Parisiensem, et cum annotationibus ejusdem.

Biblia impressa Lugduni per Joannem Frellon anno 1551.

Biblia impressa Lugduni anno 1556 per Antonium Vicentium.

Biblia impressa Lugduni per Joannem Frellon anno 1555.

Caeterae autem Bibliae scriptae et prohibitae sunt, prout in censura reverendissimi domini Inquisitoris generalis anno 1554 edita continetur.

Brentii vel, ut alii dicunt, Brontii libri omnes.

Bullengeri libri omnes.

Buceri libri omnes.

C.

Catechismus parvus pro pueris in scholis nuper actus.

Caelii Secundi Curionis libri sequentes: Araneus sive de providentia Dei. De immortalitate animae. De liberis educandis. Paradoxa. Paraphrasis in principium evangelii Joannis. Adhortatio ad religionem. Oratio in laudem scribarum. Laudatio cujusdam, qui pro patria occubuit. Funebres orationes duae.

Christophori Hegendorphini opera sequentia: De vita instituenda et moribus corrigendis juventutis. Christiana institutio studiosae juventutis, cum expositione orationis dominicae Philippi Melanchthonis. Rhetorica legalis. Methodus conscribendi epistolas, cum locis dialecticis. Helleborum, adjunctum Querellae eloquentiae. In evangelium Marci. In Epistolam ad Hebreos. In Acta apostolica. Rudimenta grammatices Donati. Dialogi pueriles duodecim. Quae juvenibus eloquentiae cupidis in primis scribenda sunt. Oratio in liberalium artium laudes. In Philippicas Ciceronis. Paraenesis. Dragmata congesta in dialecticam Petri Hispani. Dragmata locorum tam rhetoricorum quam dialecticorum ex variis autoribus. Graecae paraphrasis Nonni poetae in evangelium Joannis traductio in Latinum sermonem, cum multis aliis tractatibus, de quibus habetur suspectus. Enarratio nonae Philipicae Ciceronis. Scholia et argumenta in epistolas familiares Ciceronis. Annotationes in aliquot orationes Ciceronis. Concio Chrysostomi de magistratibus

Latine reddita. Aristotelis libelli de longitudine et brevitate vitae et de divinatione per somnium, translati in Latinum sermonem per eundem Hegendorphinum. Demosthenis orationes Philippicae quatuor per eundem. Dialectica legalis Hegendorphini. Opusculum de modo studendi in jurisprudentia. Consilium de compendiaria discendi jura civilia ratione. Exegesis in Justiniani Codicis titulos. Commentarii in sex titulos Pandectarum. Epitome tyrocinii juris. In titulum libri 3 ff. scholia. Oratio de praeclaris gestis Justiniani Imperatoris.

Christophori Hofman in epistolas Pauli ad Philippenses et ad Titum. Ejusdem de poenitentia libri tres. Epistola Philippi Melanchthonis in ejus commendatione, similiter epistola Brentii.

Christophori Corneri ex Fagis Ratio inveniendi terminum medium in syllogismo cathegorico.

Chariei Cogelii Religionis antiquae et vere christianae potissima capita.

Chronicon Joannis Carionis quacunque lingua.

Chronicon Abbatis Urspergensis.

Chronica de Germanorum origine, autore H. Mutio.

Chronographia ecclesiae christianae, impressa Basileae apud Nicolaum Brylingerum anno 1551.

Christiani hominis institutio.

Conradi Gesneri Epitome bibliothecae universalis.

" Gesneri de differentiis animalium.

" Pellicani libri omnes.

" Lagi Juris utriusque methodica traditio.

" Clauseri Tigurini omnia opera.

" Gibeli Tigurini omnia opera.

Comoediae et tragediae ex Novo et Veteri Testamento, impressae Basileae anno 1540 per Nicolaum Brylingerum.

Comoediae repraesentatae Gandavi, super thema: Quaenam sit potissima consolatio hominis morientis.

Conradi, alias Gothardi libri omnes.

Consilia Hieronymi Scurff de feudis seu feudalia.

Collectio figurarum omnium sacrae Scripturae.

Compendium orationum, Venetiis per Junctam et alios.

Contemplationes Idiotae.

D.

Declaratio nominum Chaldaeorum.

Demosthenis orationes Philippicae quatuor, Latine redditae per Christophorum Hegendorphinum.

Dialogus Mercurii et Charontis, quacunque lingua.

Disputatio inter clericum et militem super potestate praelatis ecclesiae ac principibus terrarum commissa, sine nomine autoris.

Didymi Faventini oratio adversus Thomam Placentinum pro Luthero. Ejusdem Reprobatio philosophiae et scholasticae theologiae. Ejusdem Disputatio, quatenus subdito liceat magistratum corripere. Ejusdem de indulgentiis. De Turcicis bellis. De poenitentiae partibus. De Romani Pontificis monarchia.

Dialectica Joannis Hospiniani.

Dialogi sacri, Sebastiano Castalione autore.

Diurnale Romanum breve, impressum Lugduni in aedibus Philiberti Roleti et Bartholomaei Fraeni anno 1548 et 1549.

Diurnale Romanum breve, Lugduni apud Petrum Fradin anno 1548 et 1549.

Diurnale Romanum breve, Lugduni apud Joannem Franciscum de Gabiano sub signo fontis anno 1548 et 1549, in cujus fine impressum est: Lugduni excudebat Petrus Fradin.

Diurnale Romanum, Lugduni apud Gulielmum de Millis anno 1548, in cujus fine impressum est: Excudebat Petrus Fradin anno Domini 1548.

Dialectica Joannis Caesarii.

Dominicae precationis explicatio, impressa Lugduni per Griphium et alios.

Decretum divi Gratiani, universi juris canonici pontificias constitutiones et canonicas brevi compendio complectens, una cum glosis et thematibus prudentum et doctorum suffragio comprobatis, et opera et censura doctissimorum hominum et prece et precio conducta, in cujus principio dicit: Lugduni M.D.LIIII, et in fine totius Decreti dicit: Lugduni excudebat Joannes Pydaeius M.D.LIII.

E.

Erasmi Roterodami opera haec quae sequuntur: Moria tam Latino

quam vulgari sermone. Colloquia tam Latino quam vulgari sermone. Modus orandi Deum tam Latino quam vulgari sermone. Exomologesis sive modus confitendi tam Latino quam vulgari sermone. Enchiridion militis christiani tam Latino quam vulgari sermone. Lingua tam Latino quam vulgari sermone. Ecclesiastes sive de ratione concionandi. Explicatio symboli sive catechismus. Epitome colloquiorum. Prologus in Hilarii opera. De sarcienda ecclesiae concordia. Christiani matrimonii institutio. De interdicto esu carnium. Censura super tertiam regulam Augustini. Methodus compendio perveniendi ad veram theologiam. Dulcoratio amarulentiarum Erasmicae responsionis ad Apologiam Fratris Ludovici Carbajali, ab eodem Ludovico edita.

Erasmi Sarcerii omnia opera.

Eobani Hessi omnia opera.

Epistola apologetica ad sinceriores christianismi sectatores.

Epitome chronicorum et historiarum mundi velut index, primae et secundae impressionis, ubi veniunt Imperatorum imagines.

Epistolae Ciceronis cum commento Melanchthonis.

Esdrae lamentationes Petri.

Enchiridion militiae christianae Joanne Justo Lanspergio autore, impresso en Alcala.

Eucherius in Genesim.

Egesippi historiographi de rebus Judeorum cum epistola Melanchthonis, qua dempta poterit legi et circumferri.

Exemplorum variorum liber de apostolis et martyribus, sive seorsim sive conjunctus D. Hieronymi cathalogo de ecclesiasticis scriptoribus.

Exempla virtutum et vitiorum, sine autore.

Expositio in epistolas Pauli ad Romanos et ad Galatas, sine nomine autoris, cujus praefatio in epistolam ad Romanos incipit: Varias narrationes etc., et in expositione primi capitis ad Romanos sic habet: Quum beatus apostolus Romanis scribere instituisset etc.

F.

Fabritii Capitonis Institutio grammatica.

Fasciculus rerum expetendarum et fugiendarum.

Fabulae Laurentii Abstemii et Gilberti Cognati, quae adduntur fabulis Aesopi, vel ubicunque scriptae sint.

Francisci Vatabli annotationes in totam sacram Scripturam.

Friderici Furii Coeriolani Valentini de libris sacris in vernaculam linguam convertendis libri duo.

Francisci Balduini liber de legibus Constantini.

Firmiani Chlori praefatio et annotationes in Divum Chrysostomum de dignitate sacerdotali.

Francisci Lamberti libri omnes.

G.

Gasparis Hedionis Epitome in evangelia et epistolas quae leguntur per totum annum. Ejusdem historia sive synopsis, qua Sabellici institutum persequitur.

Gasparis Megandri Commentarii in epistolam ad Ephesios et ejusdem omnia opera.

Gasparis Rodulphi Dialectica et omnia ejus opera.

„ Scwenckfeldii Epistola de cursu verbi Dei, Basileae excusa apud Thomam Wolphium.

Gaspar Cruciger in evangelium Joannis.

Gasparis Ubertini Homeliae catechisticae quadraginta.

Geographia universalis, per Henricum Petri Basileae.

Gerardi Lorichii Hadamarii omnia opera.

„ Neomagi omnia opera.

Georgii Aemilii Mansfeldensis Historiarum seu lectionum evangelicarum explanatio.

Gortiani libri omnes.

Gregorius Nyssenus, in cujus fine est interpretatio Joannis Oecolampadii.

Gualtheri Tigurini libri omnes.

H.

Henrici Bullingeri omnia opera.

„ Cornelii Agrippae omnia opera. De occulta philosophia. De vanitate scientiarum. De peccato originali, cum aliis ibi contentis.

Hermanni Bodii Unio dissidentium dogmatum et omnia ejus opera.

„ Bonni Farrago praecipuorum exemplorum de apostolis,

martyribus, episcopis et sanctis patribus veteris ecclesiae. Ejusdem Chronica Lubeci.

Hermanni Buschii liber de singulari autoritate veteris et novi instrumenti. Ejusdem carmina addita Novo Testamento per varios autores carmine reddito.

Hermanni Hessi omnia opera.

Hebraea, Chaldaea et Latina interpretatio Bibliae cum indice Roberti Stephani.

Hippophili Melangaei Compendium theologiae.

Hieronymus Cardannus De subtilitate. De immortalitate animorum. Geniturarum et auditu mirabilia et notatu digna, atque alia multa, quae interrogationibus et lectionibus praeclare serviunt. De varietate rerum. In quadripartitum Ptolomaei.

Hortulus animae absque nomine autoris.

Prohibentur Horae sequentes, quia continent plura curiosa et superstitiosa:

Horae Romanae Latinae, Parisiis per Gulielmum Merlin anno 1551, 1546, 1554.

Ho. Romanae Latinae, Parisiis per Tielmannum Keruer 1538.

Ho. Romanae Latinae, Parisiis per Jolandam Bonhome 1538.

Ho. Romanae Latinae, Parisiis in aedibus viduae Joannis de Brie anno 1549.

Ho. Romanae Latinae, Parisiis per Gulielmum Maillard 1541.

Ho. Romanae Latinae, Parisiis apud Hieronymum de Manerf anno 1555.

Ho. Romanae Latinae, Caesaraugustae sine nomine impressoris anno 1531.

Ho. Romanae Latinae, Lugduni per Gilbertum de Villiers 1516.

Ho. Romanae Latinae, Lugduni per Petrum Fradin 1548.

Ho. Romanae Latinae, Venetiis per Lucam Antonium Junctam anno 1517, 1538 et 1542.

Ho. Romanae Latinae, Compluti per Joannem Brocarium 1544.

Ho. Romanae Latinae, Antverpiae in aedibus Joa. Steelsii anno 1555.

Horae Beatae Mariae secundum congregationem monachorum Beati Benedicti Vallisoleti Latinae, impressae Barchinonae per Petrum Mompesat anno 1532.

Horae Beatae Mariae secundum usum Cistercien. ordinis, Parisiis apud Hieronimum et Dionysiam de Marnef anno 1548.

Eaedem horae Latinae, Venetiis Junctae 1513, 1540.

I.

Jani Cornarii epistola praefixa Epiphanio contra haereses recens verso.

Jacobi Fabri Stapulensis in evangelia et epistolas Pauli et canonicas commentarii.

Imagines mortis, cum Medicina animae.

Index utriusque Testamenti, pene similis indici Bibliorum Roberti Stephani.

Index utriusque Testamenti, sine autore.

Institutio religionis christianae, impressa Wittembergae anno 1536 sine nomine autoris.

Institutiones medicinae Fuchsii.

Institutio principis.

Joannis Witclef libri omnes et dogmata.

„ Oecolampadii libri omnes.

„ Pomerani libri omnes.

„ Calvini libri omnes.

„ Puperii Gochiani libri omnes.

„ Brentii libri omnes.

„ Hus libri omnes.

„ Caesarii Dialectica.

„ Pollii Westphali omnia opera.

„ Atrociani omnes libri.

„ Gastius, omnia eius opera.

„ Spangerbii Herdessiani Margarita theologica. Ejusdem Postilla latina pro christiana juventute. Psalterium carmine elegiaco. Explanatio in catechismum majorem Martini Luth. Ejusdem epistola latina.

Joannis Loniceri Compendium in quosdam libros Aristotelis.

„ Oldendorphii Progymnasmata forensia.

„ Rivius, omnes libri.

„ Herolt praefatio in Hugonem Eterianum de Spiritu sancto.

„ Sartorii Exercitus selectissimarum orationum.

„ Sturmii De demonstratione liber. Ejusdem de amissa dicendi ratione et litterarum ludis. Epistola ejusdem de dissidio Germaniae. Aliae ejusdem duae epistolae de emendatione ec-

clesiae et religionis controversiis, una ad Cardinales, altera ad Jacobum Sadoletum. Ejusdem et gymnasii Argentoratensis luctus, ad Joachimum Camerarium.

Joannis Sleidani Orationes duae, altera ad Carolum V. Imp., altera ad principes Germaniae. Ejusdem de statu religionis et reipub.

Joannis Rhellicani Tigurini annotationes in C. Julii Caesaris et Auli Hirtii commentaria de bello Gallico.

Joannis Draconitis omnia opera.

Joannes Aepinus de sacris concionibus formandis. Ejusdem commentarius in Psal. XV et XVI.

Joannis Agricolaé annotationes in evangelium Lucae. Ejusdem annotationes in epistolam ad Titum.

Joannis Meyer commentarius in Apocalypsim.

Joachimi Vadiani Epitome topographica. Ejusdem Aphorismorum libri sex de consideratione eucharistiae. Ejusdem epistola ad Joannem Zuiccium Constantiensem, quod Jesus Christus etiam in gloria est vera creatura. Ejusdem pro veritate carnis triumphantis Christi recapitulatio. Ejusdem commentaria in Pomponium Melam. Ejusdem collectio locorum. Ejusdem epitome Africae et Europae.

Joachimi Camerarii libri omnes.

Jodocus Willichius, omnia opera eius.

Joannes Schonerus de nativitatibus.

Joannis Indagine Chiromantia.

„ Soteris, omnia opera eius.

„ Muslerii libellus ex captivitatis tenebris ab orco in lucem redactus.

Joannis Hospiniani Quaestiones dialecticales.

Joannes Reuchlin Phorcensis de arte cabalistica.

Justi Menii commentaria in Samuelem.

Justi Jonae libri omnes.

Jus canonicum totum, Decretales Sex. Cle. Extraba. et Decretum cum additionibus Charoli Molinei, et quae dicuntur esse cujusdam clarissimi jurisconsulti VV. doctoris celeberrimi et in supremo Galliae senatu patroni consultissimi. Impress. Lugduni apud Hugonem a Porta et Antonium Vincentium M.D.LIII.

in censura Reverendissimi Domini Inquisitoris Generalis edita anno 1554.

Novum Testamentum, impressum Parisiis anno 1558 per heredes Carolae Guilard, correctum per Joannem Benedictum, theologum Parisiensem.

Novum Testa. impressum Lugduni per Antonium Vicentium anno 1558.

Novum Testa. impressum Lugduni per Baltasarem Arnvelt 1547.

Novum Testa. Graece et Latine, impressum Parisiis anno 1549 per Hieronymum et Dionisiam Maret.

O.

Omnis pictura, figura aut effigies opprobriosa vel injuriosa sacratissimae virgini Mariae dominae nostrae aut sanctis.

Omnes libri sapientes haeresim.

Othonis Brunfelsii omnia opera.

Otto Werdmullerus, omnia opera.

Onus Ecclesiae.

Oratio dominica cum aliis quibusdam precatiunculis Graece, Latina versione e regione posita, quibus adjunctum est alphabetum Graecum.

Osvaldi Miconii interpretatio in evangelium Marci. Ejusdem ad sacerdotes Helvetiae, qui de Tigurinis male loquuntur, suasoria. Ejusdem libellus de vita et obitu Uldrici Zuinglii.

P.

Pauli Constantini Phrigionis Chronicon regum et regnorum omnium. Ejusdem explanatio in Lebiticum. Commentarius in Michaeam prophetam. Commentarius in Exodum.

Pauli Fagii, omnia opera ejus.

Pauli Ricii liber de caelesti agricultura.

Pasquillus Caelii Secundi Curionis.

Pasquilli extasis.

Passagium terrae sanctae.

Paralipomenon omnium rerum memoria dignarum, Parisiis impressum.

Paralipomenon rerum memorabilium a Friderico usque ad Carolum quintum, historiae Abbatis Urspergensis per quendam studiosum annexa.

Paraphrasis Conrelii Chaldaicum in sacra Biblia.
Paradoxa medicinae Leonharti Fuchsii.
Pauli Eberi omnia opera.
Petri Martyris Vermilii Florentini libri omnes, quavis lingua.
Petri Artopaei, omnia opera ejus.
Petri Mosellani Poedalogia sive dialogi.
Petri Lignaei Gravelingani lepidissima parabola.
Peregrinatio Hierusalem, Petro de Urrea autore.
Philippi Melanchthonis libri omnes.
Philotaeus Iraeneus in Aphorismos.
Precationes biblicae sanctorum patrum, Antverpiae per Joannem Crinitum et Martinum Caesarem.
Precationes christianae ad imitationem psalmorum compositae, sine nomine autoris.
Praeparatio mortis, authore F. Francisco de Evia, Latine et Hispanice.
Psalmi Davidis carmine, impressi Lovanii.
Procopius Gazaeus sopista in octoteuchum, Conrado Clausero Tigurino interprete.
Polydorus Virgilius de inventoribus rerum, quacunque lingua.
Pomeranus super Psalterium.
Pomponius Mela de situ orbis cum commento Joachini Vadiani Helvetii.
Phrasis sacrae Scripturae.

Q.

Querimonia Federici secundi Imperatoris, autore Petro de Vineis, chancelario ejusdem Federici.

R.

Rodulphi Gualtheri Tigurini, omnia ejus opera.
Roffensis de fiducia et misericordia Dei, cui vel falso imponitur.

S.

Salomonis clavicula.
Sacrae Scripturae libri omnes quacunque vulgari lingua.
Scholae christianae epigrammatum libri duo ex variis christianis poetis decerpti, sine nomine autoris.
Sebastiani Munsterii, omnia opera ejus.

Sebastiani Meyer commentarius in Apocalypsim Joannis.

Sententiae pueriles, additae Leonardo Culman de vera religione.

Simonis Hessi omnia opera.

Speculum exemplorum.

Stephani Doleti, omnia opera eius.

„ Wintoniensis episcopi liber de vera obedientia.

Statera prudentum, in qua ponitur haeresis aliqua Ebionis.

Summaria incerti autoris in Smaragdum super evangelia et epistolas totius anni, tam separatim quam cum dicto autore impressa.

Summa totius sacrae Scripturae, sine nomine autoris.

Sacrae Scripturae epitome figurarum omnium.

T.

Targum, hoc est, paraphrasis Conrelii Chaldaicum in sacra Biblia, Paulo Fagio autore.

Tabulae duae, quarum prima est summa totius Scripturae Veteris et Novi Testamenti, altera vero decem Dei praecepta tractat.

Theobaldus Gertachius Billicanus de libero arbitrio. Ejusdem in Michaeam scholia. Apologia ad Joannem Storfflerum. Epistola ad Urbanum Regnim.

Theodori Bibliandri Exegesis in Naum prophetam et Naum juxta veritatem Hebraicam Latine redditus, et omnia alia ejus opera.

Theologiae mysticae directorium Henrici Herpii.

Theologia mystica Henrici Herpii.

Thomae Venatorii Commentarius in epistolam priorem ad Timotheum. Ejusdem axiomata quaedam rerum christianarum. De virtute christiana. De sola fide justificante. Contra Anabaptistas pro baptismo parvulorum. Draco mysticus sive venatio, versibus hexametris.

V.

Velcurionis Commentaria in physicam Aristotelis, et reliqua opera ejus.

Veteres theologi.

Vincentii Obsopaei, omnia opera ejus.

„ Grunher, omnia opera ejus.

Viti Amerbachii Commentaria in Pythagorae et Phocylidis poemata.

Viti Theodori Annotationes in Psalterium Davidis carmine redditum per Eobanum Hessum.

Vitae juventutis instituendae, moribus ac studiis corrigendis, liber sine nomine autoris.

Vita juventutis cum annotationibus seu additionibus Philippi Melanchthonis. Ejusdem in libros tres Ciceronis de officiis.

Vitae patrum cum praefatione M. Lutheri.

Vitae Romanorum Pontificum, impress. Witembergae 1536.

Udalrici Zasii commentaria in rethoricam M. Tulii Ciceronis.

Uldrici Zuinglii libri omnes.

Urbani Rhegii omnia opera.

Ulderici Hutteni omnia opera.

Wolfgangi Fabricii Capitonis Responsio de missa, matrimonio et jure magistratus in religionem. Idem in Habacuc et Oseam.

Wolfgangi Musculi Dusani omnia opera.

Unio dissidentium tripartita, sine nomine autoris.

Siguese el cathalogo de los libros de Romance que se prohiben.

Cathalogo
de los libros en Romance que se prohiben[1].

A.

Alberto Pio conde Carpense contra Erasmo, en Romance y en otra qualquier lengua vulgar.

Acaescimiento o comedia llamada Orphea, dirigida al muy illustre y assi magnifico señor don Pedro de Arellano, conde de Aguilar.

Los deze ayuntamientos de los apostoles.

Los tres capitulos del Apocalypsi en Romance.

Aviso breve para recebir la comunion amenudo, traduzido de Toscano por el maestro Bernardino.

†Auto hecho nuevamente por Gil Vicente sobre los muy altos y muy dulces amores de Amadis de Gaula con la princesa Oriana, hija del rey Lisuarte.

*

1 Dieses verzeichnis ist mit einigen änderungen auch in den Antwerpener index von 1570 (s. u. nr 17) aufgenommen. Die in diesem beigefügten schriften sind hier mit *, die weggelassenen mit † bezeichnet, die beigefügten worte in ( ), die weggelassenen in [ ] eingeschlossen.

†Aviso y reglas christianas, compuestas por el maestro Avila, sobre aquel verso de David, Audi filia etc.

B.

Belial procurador de Lucifer contra Moysen procurador de Jesu Christo.

†Biblia en nuestro vulgar o en otro qualquier traduzido en todo o en parte, como no este en Hebraico, Chaldeo, Griego o Latin.

Breve y compendiosa instruction de la religion christiana en nuestro vulgar Castellano, impressa en Flandes o en Alemania o en otra qualquier parte. Con otro libro intitulado: De la libertad christiana.

C.

Carta embiada a nuestro augustissimo señor principe don Phelippe, Rey de España, sin nombre de autor ni impressor.

Cavalleria celestial, por otro nombre el pie de la rosa fragante, prima y segunda parte.

Catechismo compuesto por el Doctor Juan Perez, impresso en Venecia en casa de Pedro Daniel año de 1556, aunque dize falsamente, visto por los Inquisidores de España.

Catholica impugnacion del heretico libello, que en el año pasado de 1480 años fue divulgado en la ciudad de Sevilla, hecha por el licenciado fray Hernando de Talavera, obispo de Avila, prior que fue de nuestra Señora de Prado.

†Constantino, las obras siguientes: Summa de doctrina christiana. Dialogo de doctrina christiana entre el maestro y el discipulo. Confession de un peccador delante de Jesu Christo, del mismo Constantino o sin autor. Catechismo christiano del mismo. Exposicion sobre el primer psalmo de David, Beatus vir.

Commentario breve o declaracion compendiosa sobre la epistola de Sant Pablo a los Romanos, impressa en Venecia por Juan Philadelfo año de 1556, compuesta por Juan Valdes.

Commentario en Romance sobre la epistola primera de Sant Pablo ad Corinthios, traduzida de Griego en Romance, sin autor ni impressor.

Confessionario o manera de confessar, de Erasmo, en Romance.

Colloquios de Erasmo, en Romance [y en Latin] y en otra qualquier lengua vulgar.

Combite gracioso de las gracias del sancto sacramento.
Contemplaciones del Idiota, en qualquier lengua vulgar.
Comedia llamada Jacinta, compuesta e impressa con una epistola familiar.
Comedia llamada Aquilana, hecha por Bartolome de Torres Naharro.
†Comedia llamada Thesorina, hecha nuevamente por Jayme de Huete.
Comedia llamada Tidea, compuesta por Francisco de las Natas.
Colloquio de damas.
Circe de Juan Baptista, en qualquier lengua vulgar.
Chronica de Joan Carrion, en Romance [y en Latin] o otra qualquier lengua vulgar.
Christiados Hieronymi Vidae, en Romance o en otra lengua vulgar.
†Comentarios del reverendissimo fray Bartolme Carrança de Miranda, arçobispo de Toledo, sobre el catechismo christiano, divididos en quatro partes.

D.

Dialogo de Mercurio y Charon, en qualquier lengua.
Dialogo de doctrina christiana, compuesto nuevamente por un cierto religioso, sin nombre de autor.
Dionysio Richel Cartuxano de los quatro postrimeros trances, en Romance, traduzido por un religioso de la orden de la Carthuxa.
Dialogos de la union del anima con Dios, en Toscano y en otra qualquier lengua.
Despertador del alma.

E.

Egloga nuevamente trobada por Juan del Enzina, en la qual se introduzen dos enamorados, llamados Placido y Victoriano.
El recogimiento de las figuras communes de la sagrada Escriptura.
Enquiridion del cavallero christiano de Erasmo, en Romance y en Latin o en otra qualquier lengua.
Exposicion del Pater noster de Erasmo.
Exposicion del psalmo Beatus vir, literal y moral, de Erasmo.
Exposicion sobre el psalmo Miserere mei Deus, y Cum invocarem, del mismo Erasmo.

†Exposicion del Pater noster de Savonarola.

F.

Farsa llamada Custodia.
Farsa llamada Josephina.
Farsa de dos enamorados.
Fasciculus myrrhae en Romance.
Flos sanctorum, impresso en Zaragoça año de 1558.
Flores Romanas, sin nombre de autor.
†Fray Luys de Granada de la oracion y meditacion, y de la devocion, y Guia de peccadores en tres partes.

G.

Gamaliel.
Genesi en Toscano, traduzido por Pietro Aretino.
Genesis Alphonsi.
Glosa nuevamente hecha por Baltasar Diaz, con el romance que dize: Retrayda esta la infanta.

H.

Harpa de David en vulgar.
†Herbario de Fusio en romance.

Mandan se quitar las Horas siguientes, porque contienen muchas cosas curiosas y supersticiosas (sino estuvieren corregidas legitimamente).

Horas Romanas en Romance, impressas en Paris por Gulielmo Merlin del año de 1551 y el año de 1554.
Ho. Ro. en Romance, Paris por Joan Amaseur y Gulielmo Merlin del año de 1546.
Ho. Ro. en Romance, por Joan de Brie en Paris año de 1544 y 1547.
Ho. Ro. en Romance, Paris por Simon año de 1509.
Ho. Ro. en Romance, en Sevilla por Joan Cromberger anno de 1528 y 1538.
Ho. Ro. en Romance, en Sevilla por Jacobo Cromberger año de 1542 y 1550.
Ho. Ro. en Romance, en Sevilla por Dominico de Robertis año de 1541 y 1550.
Ho. Ro. en Romance, en Sevilla por Joan Varela año de 1531 y 1539.

Ho. Ro. en Romance, en Sevilla por Gregorio de la Torre año de 1556.

Ho. Ro. en Romance, Zaragoça por Pedro Bernuz y Bartholome de Nagera, año de 1542, 1547, 1552, 1554, 1556.

Ho. Ro. en Romance, en Lion de Francia por Mathias Bonhomme año de 1551 de dos impressiones.

Ho. Ro. en Romance, en Lion de Francia por Joan Fradin año de 1555.

Ho. Ro. en Romance, en Burgos por Alonso de Melgar año de 1519.

Ho. Ro. en Romance, por Juan de Junta en Salamanca año de 1542 y 1551.

Ho. Ro. en Romance, en Toledo por Joan Varela anno de 1512.

Ho. Ro. en Romance, en Medina del Campo por Pedro de Castro año de 1548 y 1553.

Ho. Ro. en Romance, en Medina del Campo por Matheo y Francisco del Canto hermanos año de 1553.

Ho. Ro. en Romance, en Medina del Campo por Matheo del Canto año de 1556.

Ho. Ro. en Romance, en Medina del Campo por Jacobo de Millis año de 1557.

Ho. Ro. en Romance, en Stella por Miguel de Guia año de 1548.

Ho. Ro. en Romance, en Lisbona por Luys Rodriguez año de 1540.

Ho. Ro. en Romance sin nombre de impressor, ni donde, ni quando.

*Historia Pontifical de Gonçalo de Illescas. Que esta historia no se imprima ni admitta en estos estados.

Item todas las dichas differencias de Horas en qualquier otra lengua escriptas con todas las de mas semejantes o desemejantes, que tuvieren las dichas supersticiones o errores o occasiones para errar y engañar a los simples y personas, que no intienden las tales supersticiones y usan dellas para detrimento de sus consciencias y offensa de Dios, las mandamos quitar y que ninguno las tenga.

I.

†Josepho de las antiguedades Judaicas, en Romance.

Imagen del Antechristo, compuesta primeramente en Italiano y despues traduzida en Romance por Alonso de Peña fuerte.

Institucion de la religion christiana en Romance, impressa en Wittemberg año de 1536 sin nombre del autor.

Instituciones de Thaulero, en Romance.

Justino historiador en Romance (por las malas addiciones).

Jubileo de plenissima remission de peccados, concedido antiguamente: y en el fin del dize: Dado en la corte celestial del parayso desde el origen del mundo, con previlegio eterno, firmado y sellado con la sangre del unigenito hijo de Dios, Jesu Christo, nuestro unico y verdadero redemptor y señor.

Itinerario de la oracion en Romance.

L.

Las lamentationes de Pedro.

†Lazarillo de Tormes, primera y segunda parte.

Lengua de Erasmo, en Romance y en Latin y en qualquier lengua vulgar.

Lectiones de Job en metro de romance.

Leche de la fee.

Libro de la verdad de la fee, hecho por el maestro fray Joan Suarez.

†Libro de suertes en qualquier lengua.

Libro impresso en Romance, en el qual se prohibe que ninguno de consejo a otro que no se case ni sea sacerdote ni entre en religion ni se arcte a consejo de nadie, sino que sigua en ello su propia inclinacion.

Libro en Romance de mano o impresso, que comiença: En este tractadillo se tractan cinco cosas substanciales.

Libros en Romance, que no tengan titulo o que no tengan el nombre del autor o del impressor o de lugar, a donde fueron impressos.

Luzero de la vida christiana.

Libro que se intitula: Tractado en que se contienen las gracias y indulgencias concedidas a los que devotamente son acostumbrados a oyr missa.

M.

Manipulus curatorum en Romance.

Manera de orar de Erasmo, en Romance y en Latin y en otra qualquier lengua vulgar.

Manual de doctrina christiana, el qual esta impresso en principio

de unas Horas de nuestra señora en Romance, impressas en Medina del Campo por Matheo del Canto año de 1556, o de otra qualquier impression o en otra qualquier parte que este.

Medicina del anima, assi para sanos como para enfermos, traduzida de Latin en Romance.

Moria de Erasmo, en Romance (y en Latin) y en otra qualquier lengua.

N.

Novelas de Joan Bocacio [que no fueren repurgadas].

O.

Obra cuyo titulo es: Obra muy provechosa, como se alcança la gracia divina, compuesta por Hieronymo Sirtuo.

Obra impressa en Valladolid por maestro Nicolas Tierry año de 1528 en Romance.

Obras de burlas, que estan en el Cancioneiro general, en lo que toca a devocion y cosas christianas y de sagrada Escriptura.

Obras de George de Monte mayor, en lo que toca a devocion y cosas christianas.

Obras que se escrivieron contra la dieta imperial, celebrada por su Magestad en Ratisbona año de 1541, assi en verso como en prosa y en qualquier lengua vulgar.

Oracion de los angeles, por si pequeña.

Oracion de la Emparedada en Romance.

Oracion de Sant Leon Papa en Romance.

Oracion del testamento de Jesu Christo.

Oracion de Sancta Marina, por si pequeña.

Oracion de Sant Cyprian, por si pequeña.

Oracion de Sant Pedro.

Oracion del Conde.

Oracion de Sant Christoval, por si pequeña.

Oracion del justo juez, en quanto dize, despues del mundo redimido.

Obra spiritual de don Juan del Bene Verones, en qualquier lengua vulgar.

†Obras del christiano, compuestas por Don Francisco de Borja, duque de Gandia.

P.

Paraclesis o exortacion de Erasmo.

Paradoxas o sentencias fuera del comun parecer, traduzidas de Italiano en Castellano.

Perla preciosa.

Peregrinacion de Hierusalem, compuesta por don Pedro de Urrea, en Romance.

Peregrino y Ginebra.

†Propaladia, hecha por Bartholome de Torres Naharro.

Predicas de Bernardino Ochino, en qualquier lengua.

Proverbios de Salomon, espejo de peccadores.

Praeparatio mortis, en Romance y en Latin, hecha por fray Francisco de Evia.

Preguntas del Emperador al infante Epitus.

Psalmos de David en Romance, con sus summarios, traduzidos por el Doctor Joan Perez, impressos en Venecia en casa de Pedro Daniel año de 1557.

Psalterio de Raynerio, en Romance.

Psalmos penitenciales y el Canticum grado y las Lamentaciones, romançadas por el maestro Jarava.

Psalmos de Roffense, en Romance.

Polydoro Virgilio de los inventores de las cosas, en Romance.

Q.

Querella de paz de Erasmo, en Romance.

R.

†Resurrection de Celestina.

Revelacion de Sant Pablo.

Rosa fragante, sin nombre de autor, assi el pie como las hojas, que son dos cuerpos.

Rosario de nuestra señora en Romance.

Romances sacados al pie de la letra del evangelio. El primero, la resurrection de Lazaro. El segundo, el juyzio de Salomon sobre las dos mugeres que pedian el niño. El tercero, del hijo prodigo, y un romance de la natividad de nuestro señor Jesu Christo.

S.

Sacramental de Clemente Sanchez de Vercial.

†Seraphino de Fermo, en Romance y Toscano y en otra qualquier lengua vulgar.

Sermon de la misericordia de Dios, de Erasmo.

Silenos, de Erasmo.

Summario de doctrina christiana, compuesto por el Doctor Juan Perez, impresso en Venecia por Pedro Daniel.

Summa Gayetana, en Romance.

T.

†Testamento nuevo en qualquier lengua vulgar, y en especial los Testamentos impressos en Venecia en casa de Joan Philadelfo año de 1556 sin nombre del traductor.

Testamentos de nuestro señor, pequeños por si.

Theologia mystica, o por otro nombre, Espejo de perfecion de Henrico Herpio, en Romance.

Thesoro de los angeles.

Tractado cuyo titulo es: Tractado utilissimo del beneficio de Jesu Christo, en qualquier lengua.

Tractado de la vida de Jesu Christo, con los mysterios del rosario, en metro, y el rosario de nuestra señora en Romance.

†Todos los libros Hebraycos o en qualquier lengua escriptos, que contengan cerimonias Judaycas.

Todos [qualesquier libros scriptos en Hebraico o en otra vulgar lengua, que sean de la ley vieja, y] libros de la secta de Mahoma scriptos en Arabigo o en Romance o en otra qualquier lengua vulgar. Y libros de nigromancia o para hazer cercos e invocaciones de demonios, que sepan manifiestamente a heregia, y otros qualesquier libros de qualquier condicion o facultad que sean, fechos o traduzidos por autor herege, o que tengan proposicion o proposiciones hereticas e erroneas o escandalosas o sospechosas contra nuestra fee catholica y contra aquello que tiene y enseña nuestra madre sancta yglesia de Roma, ni otro qualquier libro de mala o sospechosa doctrina o reprovado por la madre sancta yglesia.

†Todos y qualesquier libros en Romance y en qualquier lengua vulgar que sean, que tuvieren prologos o epistolas o prohemios o prefacios o summarios o annotationes o declaraciones o recapitulaciones o interpretaciones o paraphrases o qualquier otra cosa de qualquier de los hereges contenidos en este cathalogo o de otros qualesquier hereges.

†Todos y qualesquier sermones, cartas, tractados, oraciones o otra qualquier escriptura scripta de mano, que hable o tracte de la sagrada Escriptura o de los sacramentos de la sancta madre yglesia y religion christiana.

V.

Vergel de nuestra señora.

Via spiritus.

Vida de nuestra señora en prosa y en verso.

Vitas patrum en Romance.

Viuda christiana de Erasmo.

Violeta del anima.

Los libros de Romance y Horas sobre dichas se prohiben, porque algunos dellos no conviene que anden en Romance, otros, porque contienen cosas vanas, curiosas y apocrifas y supersticiosas, y otros, porque tienen errores y heregias.

†Y porque ay algunos pedaços de evangelios y epistolas de Sant Pablo y otros lugares del Nuevo Testamento en vulgar Castellano, ansi impressos como de mano, de que se han seguido alcunos inconvenientes, mandamos, que los tales libros y tractados se exhiban y se entreguen al Sancto Officio, agora tengan nombre de autor o no, hasta que otra cosa se determine en el consejo de la S. Gene. Inquisicion.

Por tanto se manda so pena de excomunion a todas las personas, de qualquier estado o condicion que sean, que en viniendo a su noticia, que en algun libro de Latin o Romance o de otra qualquier lengua ay doctrinas falsas, malas o sospechosas, den luego noticia dello a los Inquisidores y sus commissarios, para que se provea lo que convenga.

Libri Teutonici.

Folgt das verzeichniß s. 39, dann:

Ludi teutonici rithmice conscripti et Gandavi exhibiti, super hac questione: Quod sit homini morienti maximum solatium.

Alemanici libri.

Folgen die fünf s. 41. 42 verzeichneten schriften, dann:

Vom waren erkenntnus Gottes, Gasparis Uberini, impresso Wittemberg 1541, que comiença: Den durchleuchtigen etc.

Vom zorn und der gute Gottes, Gasparis Uberini, Wittemberg 1542.

Wie man den sterbenden trosten soll, Witemberg 1542.

Etliche sprach etc. durch Philippus Melanchthon.

Enchiridion gheystlicher liedern und psalmen von nieu ghebessert Martini Lutheri, mit einen nieu kalender schoen togerustet, Getruct zo Magdeburg.

Eine christliche vermanung an alle stonde etc. durch Doctor Jhoan Carrion.

Enchiridion de kleyne catechismus Jhoan Brentii, in fraghen ghestelet.

Evangelia und episteln, so durch das gantze jar des sondages und vornemesten festendages, mit den summarien. Getruct tho Magdeburg im jar 1549.

Historia des lidendes unde der etc. dor Doctor Joannem Bugenhagen.

Eine christliche vermanung dor Doctor Jhoan Carrion off die verstoringe. Getructet durch Hans Walter tho Magdeburg.

Gallici libri.

Folgt das verzeichniß s. 42, dann:

Les jeuz que parcydevant ont este juez en la ville de Gand par les XIX chambres, sur le refrain: Quest la plus grande consolation de la personne mourante.

Exposicion du symbole y articlos de la foy, par dialogues.

Libri vulgari sermone Lusitanico.

O auto de don Duardos, que non tiver censura como foy emendado y visto por mim.

O auto de Lusitania com os diabos, sem elles poderse ha emprimir.
O auto de pedreanes, por causa das matinas.
O auto do jubileu damores.
O auto da aderencia do paço.
O auto da vida do paço.
O auto dos fisicos.
Gamaliel.
A revelaçaon de Sant Paulo.
As novellas de Joan Bocacio.
O testamento de Christo em lingoajem.
Coplas de la burra.

Todos los libros suso dichos contenidos en este cathalogo se prohiben y viedan, y se manda que ninguna persona los tenga. Y porque otros muchos se estan viendo, si se hallaren en ellos otros mas libros de falsa, mala o sospechosa doctrina, se prohibiran y añadiran a los que en este cathalogo se contienen: y entre tanto mandase que se guarde todo lo aqui contenido.

Fue impresso en Valladolid. En casa de Sebastian Martinez. Año de 1559.

Pedro de Tapia.

15.

Index Pius IV von 1564 (der sogenannte Trienter index).

Index
librorum prohibitorum,
cum Regulis
confectis per Patres a Tridentina Synodo
delectos, auctoritate Sanctiss.
D. N. Pii IIII, Pont. Max.
comprobatus.
Romae,
Apud Paulum Manutium, Aldi F.
MDLXIIII.
In aedibus populi Romani.

Pius Papa IIII.
Ad futuram rei memoriam.

Dominici gregis custodiae Domino disponente praepositi, vigilis more pastoris non desistimus ipsi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima possumus cura et diligentia praecavere, ne propter negligentiam nostram pereant oves, quae pretiosissimo Domini nostri Jesu Christi sanguine sunt redemptae. Etsi autem, quae ad fidei veritatem patefaciendam et ad horum temporum haereses confutandas pertinebant, in oecumenico et generali concilio Tridentino, sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeo enucleata ac definita fuerunt, ut facile jam sit unicuique sanam catholicamque doctrinam a falsa adulterinaque internoscere: tamen cum librorum ab haereticis edi-

torum lectio non modo simpliciores homines corrumpere soleat, verum saepe etiam doctos eruditosque in varios errores et a veritate fidei catholicae alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus providendum. Cum autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur atque ederetur index sive catalogus librorum, qui vel haeretici sint, vel de haeretica pravitate suspecti, vel certe moribus et pietati noceant, id negotium ad sacram Tridentinam synodum rejeceramus. Ea vero ex tanta episcoporum et aliorum doctissimorum virorum copia delegit ad eum conficiendum indicem multos cum doctrina, tum judicio insignes praelatos ex omnibus fere nationibus. Qui quidem non sine maximo labore plurimisque vigiliis eum indicem tandem, Deo juvante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam theologis. Peracto autem concilio, cum ex ipsius synodi decreto is index nobis oblatus fuisset, ut ne ante ederetur, quam a nobis approbatus fuisset, nos doctissimis quibusdam probatissimisque praelatis eum accuratissime legendum examinandumque tradidimus, et ipsi etiam legimus. Cum igitur eum magno studio, acri judicio, diuturna cura confectum et praeterea commodissime digestum esse cognoverimus, nos, saluti animarum consulere eamque ob causam providere cupientes, ne libri et scripta cujuscunque generis, quae in eo improbantur, sive ut haeretica, sive ut de haeretica pravitate suspecta, sive ut pietati ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac a Christi fidelibus legantur, ipsum indicem una cum regulis ei praepositis auctoritate apostolica tenore praesentium approbamus imprimique ac divulgari et ab omnibus universitatibus catholicis ac quibuscunque aliis ubique suscipi easque regulas observari mandamus atque decernimus: inhibentes omnibus et singulis, tam ecclesiasticis personis secularibus et regularibus, cujuscunque gradus, ordinis et dignitatis sint, quam laicis quocunque honore ac dignitate praeditis, ne quis contra earum regularum praescriptum aut ipsius prohibitionem indicis libros ullos legere habereve audeat. Si quis autem adversus eas regulas prohibitionemque fecerit, is quidem, qui haereticorum libros vel cujusvis auctoris scripta propter haeresim vel falsi dogmatis suspicionem damnata atque prohibita legerit habueritve, ipso jure in excommunicationis poenam incidat, eamque ob causam in eum tanquam de haeresi suspectum inquiri et procedi liceat, praeter alias poenas super hoc ab apostolica sede sacrisque

canonibus constitutas; qui autem libros alia de causa prohibitos legerit habueritve, praeter peccati mortalis reatum episcoporum arbitrio severe se noverit puniendum: non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis contrariis quibuscunque, aut si quibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, ne excommunicari possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ut haec autem ad omnium notitiam perveniant neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus et mandamus, ut hae literae per aliquos curiae nostrae cursores in basilica Vaticana principis apostolorum et in ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam et clara voce recitentur, et postquam recitatae fuerint, ad valvas earum ecclesiarum itemque cancellariae apostolicae et in loco solito campi Florae affigantur ibique, ut legi et omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem et affixionem omnes et singulos, qui his literis comprehenduntur, post tres menses, a die publicationis et affixionis earum numerandos, volumus perinde astrictos et obligatos esse, ac si ipsismet illae editae lectaeque fuissent. Transumptis quoque earum, quae manu alicujus publici notarii scripta subscriptave et sigillo ac subscriptione alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus atque decernimus. Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die xxiiii. Martii M.D.LXIIII, Pont. nostri anno quinto.

Ant. Florebellus Lavellinus.

Praefatio

in Indicem librorum prohibitorum confectum a deputatione Tridentinae synodi, Reverendi Patris Francisci Forerii, Ordinis Fratrum Praedicatorum, S. Theologiae Professoris et ejusdem deputationis secretarii.

Cum sancta oecumenica Tridentina synodus, iis rationibus adducta, quae in secundae sessionis decreto sub Beatissimo Pio IIII Pont. Max. explicatae sunt, censuisset, ut patres aliquot ex omnibus

fere nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent, in eam tandem sententiam post diuturnam deliberationem venerunt, ut judicarint, nihil utilius fieri posse, quam si Romanus ille prohibitorum librorum index, ab Inquisitoribus Romae postremo confectus, paucis tantum demptis atque etiam additis, retineretur, quippe qui, cum magna maturitate a multis viris doctis compositus, plurimos comprehendat auctores atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur. Quoniam vero intelligebant, propterea in aliquibus provinciis ac locis hactenus eum indicem receptum non esse, quod in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti privati magno incommodo afficerentur, atque animadvertentes etiam, in eo esse nonnulla parum explicate posita, quae interpretatione indigerent, re multum diuque deliberationibus agitata ac viris etiam ex omni natione theologicae facultatis scientissimis in consilium adhibitis, subjectas regulas componendas judicarunt, ut, quoad ejus fieri posset, doctorum hominum commodis et studiis salva veritate ac religione prospiceretur.

Illud igitur in primis observare oportet, unamquamque pene alphabeti litteram tres habere classes. In prima non tam libri, quam librorum scriptores continentur, qui aut haeretici aut nota haeresis suspecti fuerunt. Horum enim catalogum fieri oportuit, ut omnes intelligant, eorum scripta, non edita solum, sed edenda etiam, prohibita esse. Sed illud etiam animadvertendum est, quod, licet multi praeterea sint, qui justissimis de causis in hanc classem referri poterant, patribus tamen non is fuit animus aut ad eorum pertinebat institutum, ut eos ad unum perquirerent, sed iis pene contenti fuere, qui in Romano catalogo descripti sunt, de aliis vero ejusdem generis auctoribus idem ab ordinariis et inquisitoribus statuendum esse existimarunt. In secundam classem non auctores, sed libri sunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non sanam aut suspectam, aut quae offensionem etiam in moribus tantum fidelibus afferre potest, rejiciuntur, etiam si auctores, a quibus prodiere, ab ecclesia nunquam desciverunt. Tertia vero et ultima classis eos libros complectitur, qui sine scriptoris nomine exierunt in vulgus et eam doctrinam continent, quam Romana ecclesia tanquam catholicae fidei aut morum integritati contrariam refutandam ac repellendam esse decernit. Non enim omnes libros, qui nomen auctoris non praeferunt, damnandos putarunt, quandoquidem saepe viros doctos

ac sanctos novimus, ut christiana quidem respublica ex eorum vigiliis fructum caperet, ipsi vero inanem gloriam vitarent, libros optimos sine nomine edidisse, sed eos tantum, qui aut liquido pravam aut dubiam fidei doctrinam sive moribus perniciosam continent. At vero, qui sint hujusmodi aut tales censeri debeant praeter eos, qui in hoc catalogo descripti sunt, episcopi et inquisitores una cum theologorum catholicorum consilio dijudicabunt. Sed propter nostrorum temporum malitiam, ne in posterum libri sine nomine auctoris edantur, decreto quartae sessionis Tridentini concilii sub fel. rec. Paulo III, quod incipit: Sed et impressoribus etc., provisum est.

Regula I.

Libri omnes, quos ante annum MDXV aut summi pontifices, aut concilia oecumenica damnarunt, et in hoc indice non sunt, eodem modo damnati esse censeantur, sicut olim damnati fuerunt.

Regula II.

Haeresiarcharum libri, tam eorum, qui post praedictum annum haereses invenerunt vel suscitarunt, quam qui haereticorum capita aut duces sunt vel fuerunt, quales sunt Lutherus, Zuinglius, Calvinus, Balthasar Pacimontanus, Swenchfeldius et his similes, cujuscumque nominis, tituli aut argumenti existant, omnino prohibentur. Aliorum autem haereticorum libri, qui de religione quidem ex professo tractant, omnino damnantur. Qui vero de religione non tractant, a theologis catholicis jussu episcoporum et inquisitorum examinati et approbati, permittuntur. Libri etiam catholice conscripti, tam ab illis, qui postea in haeresim lapsi sunt, quam ab illis, qui post lapsum ad ecclesiae gremium rediere, approbati a facultate theologica alicujus universitatis catholicae vel ab inquisitione generali, permitti poterunt.

Regula III.

Versiones scriptorum, etiam ecclesiasticorum, quae hactenus editae sunt a damnatis auctoribus, modo nihil contra sanam doctrinam contineant, permittuntur. Librorum autem Veteris Testamenti versiones viris tantum doctis et piis judicio episcopi concedi poterunt, modo hujusmodi versionibus tamquam elucidationibus Vulgatae editionis ad intelligendam sacram Scripturam, non autem

tanquam sacro textu utantur. Versiones vero Novi Testamenti ab auctoribus primae classis hujus indicis factae nemini concedantur, quia utilitatis parum, periculi vero plurimum lectoribus ex earum lectione manare solet. Si quae vero annotationes cum hujusmodi, quae permittuntur, versionibus vel cum Vulgata editione circumferuntur, expunctis locis suspectis a facultate theologica alicujus universitatis catholicae aut inquisitione generali, permitti eisdem poterunt, quibus et versiones. Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes ejus concedi viris piis et doctis poterunt. Ex Bibliis vero Isidori Clarii Brixiani prologus et prolegomena praecidantur, ejus vero textum nemo textum Vulgatae editionis esse existimet.

Regula IV.

Cum experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde ob hominum temeritatem detrimenti quam utilitatis oriri, hac in parte judicio episcopi aut inquisitoris stetur, ut cum consilio parochi vel confessarii Bibliorum a catholicis auctoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerint ex hujusmodi lectione non damnum, sed fidei atque pietatis augmentum capere posse; quam facultatem in scriptis habeant. Qui autem absque tali facultate ea legere seu habere praesumpserit, nisi prius Bibliis ordinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit. Bibliopolae vero, qui praedictam facultatem non habenti Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint vel alio quovis modo concesserint, librorum pretium, in usus pios ab episcopo convertendum, amittant aliisque poenis pro delicti qualitate ejusdem episcopi arbitrio subjaceant. Regulares vero, nonnisi facultate a praelatis suis habita, ea legere aut emere possint.

Regula V.

Libri illi, qui haereticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cujusmodi sunt lexica, concordantiae, apophthegmata, similitudines, indices et hujusmodi, si quae habeant admixta, quae expurgatione indigeant, illis episcopi et inquisitoris una cum theologorum catholicorum consilio sublatis aut emendatis, permittantur.

Regula VI.

Libri vulgari idiomate de controversiis inter catholicos et haereticos nostri temporis disserentes non passim permittantur, sed idem de iis servetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis statutum est. Qui vero de ratione bene vivendi, contemplandi, confitendi ac similibus argumentis vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est cur prohibeantur, sicut nec sermones populares vulgari lingua habiti. Quod si hactenus in aliquo regno vel provincia aliqui libri sunt prohibiti, quod nonnulla contineant, quae sine delectu ab omnibus legi non expediat, si eorum auctores catholici sunt, postquam emendati fuerint, permitti ab episcopo et inquisitore poterunt.

Regula VII.

Libri, qui res lascivas seu obscoenas ex professo tractant, narrant aut docent, cum non solum fidei, sed et morum, qui hujusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur, et qui eos habuerint, severe ab episcopis puniantur. Antiqui vero ab ethnicis conscripti propter sermonis elegantiam et proprietatem permittuntur, nulla tamen ratione pueris praelegendi erunt.

Regula VIII.

Libri, quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quae ad haeresim seu impietatem, divinationem seu superstitionem spectant, a catholicis theologis inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt. Idem judicium sit de prologis, summariis seu adnotationibus, quae a damnatis auctoribus libris non damnatis appositae sunt; sed posthac nonnisi emendati excudantur.

Regula IX.

Libri omnes et scripta geomantiae, hydromantiae, aeromantiae, pyromantiae, onomantiae, chiromantiae, necromantiae, sive in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicae, prorsus rejiciuntur. Episcopi vero diligenter provideant, ne astrologiae judiciariae libri, tractatus, indices legantur

vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus fortuitisve casibus aut iis actionibus, quae ab humana voluntate pendent, certo aliquid eventurum affirmare audent. Permittuntur autem judicia et naturales observationes, quae navigationis, agriculturae sive medicae artis juvandae gratia conscripta sunt.

Regula X.

In librorum aliarumve scripturarum impressione servetur quod in concilio Lateranensi sub Leone X sessione decima statutum est. Quare si in alma urbe Roma liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium Summi Pontificis et Sacri Palatii Magistrum vel personas a Sanctissimo Domino nostro deputandas prius examinetur. In aliis vero locis ad episcopum vel alium habentem scientiam libri vel scripturae imprimendae, ab eodem episcopo deputandum, ac inquisitorem haereticae pravitatis ejus civitatis vel dioecesis, in qua impressio fiet, ejus approbatio et examen pertineat, et per eorum manum, propria subscriptione gratis et sine dilatione imponendam, sub poenis et censuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege et conditione addita, ut exemplum libri imprimendi authenticum et manu auctoris subscriptum apud examinatorem remaneat. Eos vero, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi ante examinati probatique fuerint, iisdem poenis subjici debere judicarunt patres deputati, quibus impressores; et qui eos habuerint et legerint, nisi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur et in fronte libri vel scripti vel impressi authentice appareat; probatioque et examen ac cetera gratis fiant. Praeterea in singulis civitatibus ac dioecesibus domus vel loci, ubi ars impressoria exercetur, et bibliothecae librorum venalium saepius visitentur a personis ad id deputandis ab episcopo sive ejus vicario atque etiam ab inquisitore haereticae pravitatis, ut nihil eorum, quae prohibentur, aut imprimatur aut vendatur aut habeatur. Omnes vero librarii et quicumque librorum venditores habeant in suis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum subscriptione dictarum personarum; nec alios libros habeant aut vendant aut quacumque ratione tradant sine licentia eorundem deputatorum, sub poena amissionis librorum et aliis arbitrio episcoporum vel inquisitorum imponendis; emptores vero, lectores vel impressores eorundem arbitrio puniantur. Quod si aliqui libros

quoscumque in aliquam civitatem introducant, teneantur iisdem personis deputandis renunciare, vel si locus publicus mercibus ejusmodi constitutus sit, ministri publici ejus loci praedictis personis significent, libros esse adductos. Nemo vero audeat librum, quem ipse vel alius in civitatem introduxit, alicui legendum tradere vel aliqua ratione alienare aut commodare, nisi ostenso prius libro et habita licentia a personis deputandis, aut nisi notorie constet, librum jam esse omnibus permissum. Idem quoque servetur ab haeredibus et executoribus ultimarum voluntatum, ut libros a defuncto relictos sive eorum indicem illis personis deputandis afferant et ab iis licentiam obtineant, priusquam eis utantur aut in alias personas quacumque ratione eos transferant. In his autem omnibus et singulis poena statuatur, vel amissionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem episcoporum vel inquisitorum, pro qualitate contumaciae vel delicti.

Circa vero libros, quos patres deputati aut examinarunt aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, ut rursus excuderentur, concesserunt, quicquid illos statuisse constiterit, tam bibliopolae quam ceteri observent. Liberum tamen sit episcopis aut inquisitoribus generalibus, secundum facultatem, quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis aut provinciis vel dioecesibus expedire judicaverint. Ceterum nomina cum librorum, qui a patribus deputatis purgati sunt, tum eorum, quibus illi hanc provinciam dederunt, eorundem deputatorum secretarius notario sacrae universalis Inquisitionis Romanae descripta Sanctissimi Domini nostri jussu tradat.

Ad extremum vero omnibus fidelibus praecipitur, ne quis audeat contra harum regularum praescriptum aut hujus indicis prohibitionem libros aliquos legere aut habere. Quod si quis libros haereticorum vel cujusvis auctoris scripta ob haeresim vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata atque prohibita legerit sive habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat. Qui vero libros alio nomine interdictos legerit aut habuerit, praeter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio episcoporum severe puniatur.

Auctores primae classis. A [1].

Abydenus Corallus, alias Huldricus Huttenus.
Achilles Pyrminius Gassarus.
Adophus Clarembach.
Albertus Brandeburgensis.
„ Draco.
Alexander Alexius Scotus [2].
Alexius Brenicerus.
Alphonsus Aemilius Chemnicensis.
Ambrosius Interbocensis.
„ Moibanus Vratislaviensis.
Andreas Althameri.
„ Bondestein *Bodenstein* Carolostadius.
Andreas Cratander.
„ Dietherus.
„ Fabricius Chemnicensis.
„ Fritius Modrevius
„ Hipperius *Cl. Hyperius*.
Andreas Knopen *Knopken seu Knophius*.
Andreas Musculus.
„ Osiander.
„ Poach.
Angelus Odonus.
Antonius Anglus, auctor libri de origine missae.
Antonius Brucciolus.
„ Corvinus.
„ Otho [Hertzbergensis].
„ Halieus [3].
Aretius Felinus, qui et Martinus Bucerus.
Arnoldus Montan[er]ii.
Arsatius Schoffer *Sehofer*.
[Thomas] Arturus Britannus.
Augustinus Mainardus Pedemontanus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

In actis Aeneae Sylvii prohibentur ea, quae ipse in bulla retractationis damnavit [4].

Alcuini seu potius Calvini Commentarii in libros de Trinitate [5].

*

1 Das im texte in [ ] eingeschlossene ist von Benedict XIV (s. o. s. 3) beigefügt, das in ( ) eingeschlossene von ihm weggelassen worden. Mit * * sind die von ihm vorgenommenen änderungen bezeichnet. *Cl.* bezeichnet die in dem index Clemens VIII (nr 23) vorgenommenen änderungen, [Cl.] die in diesem gemachten zusätze. Größere änderungen sind in den anmerkungen angegeben. Wenn hier nicht Cl. (= Clemens VIII) oder Ben. (= Benedict XIV) beigefügt ist, sind immer änderungen Benedicts XIV gemeint. 2 Alexander Alesius Scotus, Lipsiensis Professor. 3 Cl.: Antonius Alieus vel Halieus; Ben.: Ant. Halieus. 4 Piccolomineus, Aeneas Sylvius, Commentariorum de concilio Basileae celebrato libri duo. Corrigantur ea, que ipse in bulla retractationis damnavit. 5 Lossius, Lucas, Alcuini Abbatis Turonensis de fide sanctae et individuae Trinitatis libri tres commentario illustrati.

Antonii Francisci Doni litterae [1].

Antonii de Rosellis Aretini [Monarchia sive] Tractatus de potestate Imperatoris et Papae et de conciliis *de materia conciliorum*, quousque expurgatus fuerit.

Augustini de Roma, Nazareni archiepiscopi, Tractatus de sacramento divinitatis Jesu Christi et ecclesiae; item Tractatus de Christo capite et ejus inclyto principatu; item Tractatus de charitate Christi circa electos et de ejus infinito amore, quousque expurgatus fuerit. *Cl. donec expurgentur*.

Libri prohibiti ab incerti nominis auctoribus compositi.

Acta Nurembergae, videlicet Osiandrismus.

Acta synodi Bernensis [2].

Actiones duae Secretarii Pontificii [, quarum altera disputat, an Paulus Papa IV. debeat cogitare de instaurando concilio Tridentino, altera vero, an vi et armis possit deinde imperare protestantibus ipsius concilii decreta].

Admonitio ministrorum verbi Argentinensium [3].

(Aequitatis discussio super consilio delectorum cardinalium etc.)

Alchimia purgatorii.

Alchoranus Franciscanorum.

Alchoranus Mahometis, Basileae impressus, et similes cum scholiis et impiis annotationibus et praefationibus. Item in vulgari lingua nonnisi ex concessione inquisitorum haberi possit [4].

Alphabetum christianum [5].

Amica et humilis et devota admonitio [ad gentem sanctam de corrigendo canone missae].

Anatomia, escus(s)a Mar(c)purgi per Eucharium Cervicornum.

Anatomia della messa [6].

*

1 Doni, Anton-Francesco, Lettere. 2 Ben. hat beide Acta weggelassen, aber in seinen Decreta generalia stehen I, 8: Colloquia, conferentiae, disputationes, synodi, acta synodalia de fide et fidei dogmatibus ab eisdem [haereticis] edita et in quibus explicationes quaecunque eorum errorum continentur. 3 Verwarnung der diener des worts und der brüder zu Strasburg an die brüder von landen und städten gemeiner Eidgenossenschaft, id est: Admonitio etc. 4 Machumetes seu Mahometes, Alcoranus editionis Basileae 1543, 1550 et aliarum editionum, in quibus impia scholia et annotationes habentur. In vulgari autem lingua etc. 5 Alphabeto christiano che insegna la vera via d'acquistare il lume del Spirito santo. 6 Unter Antonio d'Adamo.

Annotationes in acta concilii Tridentini [1].

Annotationes in chronica Abbatis Ursperg [2].

Anonymi cujusdam liber de repugnantia doctrinae Christi [ac Romani Pontificis].

Apologia Confessionis Augustanae.

Apologia de doctrina Valdensium [3].

Apologia contra Henricum Ducem.

Apologia Graecorum de igne purgatorio etc. [in Concilio Basileensi exhibita].

Argyrophylacis seu Thesaurarii epistola [4].

(Articuli Anabaptistarum Moraviae.)

(Articuli Anabaptistarum Saxoniae.)

Articuli a facultate theologica Parisiensi determinati super materiis fidei nostrae hodie controversis, cum antidoto, auctore, ut creditur, Calvino.

(Articuli novorum Wormatiae evangelistarum.)

(Articuli XLVII plebis Francfordien [5].)

Augustanae Confessionis ecclesiarum caussae, quare et amplexae sint et retinendam ducant suam doctrinam [6].

Auctores primae classis. B.

Balthasar Hiebmaier.

" Pacimontanus [7].

Baptista Lasdesmius *Lasdenus*.

Bartholomaeus Conformi.

Bartholomaeus Bernardi [Cembergensis pastor].

Bartholomaeus Rosinus.

" Westhemerus [seu Vesthemerus].

Basilius Groingensis, alias Weselus [8].

Basilius Joannes Herolel *Herold* Acropolita.

Benedictus Schurmegistus.

Bertholdus Hallerus.

Bernardinus Ochinus Senensis.

*

1 Acta concilii Trid. una cum annotationibus piis et lectu dignissimis. 2 Weggelassen; ein ähnliches späteres verbot steht unter Conradus a Liechtenau Urspergensis. 3 Apologia Confessionis Aug. et caeterae omnes haereticorum apologiae. Vide Decreta I, 2. 4 Argyrophylax, G., Epistola ad Germanorum principes. 5 Decr. gen. I, 9: Confessiones, articuli sive formulae fidei eorundem [haereticorum]. 6 Causae quare et ... ducant doctrinam, quam profitentur ecclesiae, quae Confessionem Augustae exhibitam Imperatori sequuntur. 7 Balthasar Huebmeir seu Hubmayer Pacimontanus. 8 Cl.: Basilius Gro(e)ningensis, alias Wesselus [Gansfortius].

Benedictus Morgenstern.
Bernardus Rotmanus.
„ Zieglerus.
Berengarius diaconus Andegavensis.
Bilibaldus Pirkaimerus *Pirckheimerus seu Pirkeymerus*.
Billicanus Theobaldus.
Blaurerus Ambrosius.
Bucerus Martinus.
Bu(r)genhagius Pomeranus seu Joannes Bu(r)genhagius Pomeranus.
Bul[l]ingerus Henricus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Baptistae Cremensis opera omnia, quamdiu non prodierint emendata.
Bartholomaei Janoes *Janovesii* liber de adventu Antichristi.
Benonis [seu Bennonis Cardinalis] liber de vita [et gestis] Hildebrandi [Papae].
Beati Rhenani scholia in Tertullianum.
Bertrami liber qui inscribitur: De corpore et sanguine Christi.
Boccacii Decades seu novellae centum, quamdiu expurgatae ab iis, quibus rem Patres commiserunt, non prodierint [1].
Brunonis Heidelii *Seidelii* Querfurdensis Poematum libri septem.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Belial sive de consolatione peccatorum.
Beneficium Christi [2].
(Bernensis disputatio [3].)
(Bernensis reformatio contra missam).
Brevis et compendiosa instructio de religione christiana.
Brevis tractatus ad omnes in christianam libertatem malevolos.
Brevis pastorum isagoge.

Auctores primae classis. C.

Coelius Horatius Curio.
„ Secundus Curio.
Calvinus.
Capito Wolphangus Fabricius.
Carolostadius.
Carolus Molinaeus.
Caspar Cruciger.
„ Peucerus Budissinus.
Caspar Tauberus.
(Cassander Burgensis *Cl. Brugensis*.)
Charieus Cogelius.
Christianus Beyer.
„ Lotichius Hestus *Hessus*.
Christophorus Clarius.

1 Cl.: quamdiu expurgatae non prodierint; Ben.: Boccaccio, Giov., Il Decamerone ovvero cento novelle, donec expurgetur. 2 Trattato del beneficio di Christo. 3 S. o. s. 253, anm. 2.

Christophorus Cornerus ex Fagis.
„ Froscoverus.
„ Hegendorphinus.
„ Hoffmann.
„ Melhoferus.
„ Thrasibulus.
„ Reiter.
Claudius Taurinensis, qui scripsit de imaginibus.
Claudius Senarclaevus.
Clemens Maroth.
Conradus Clauserus.
„ Cordatus.
„ Dasypodius.
Conradus Perca.
„ Gesnerus.
„ Gibelus [Cl. vel Grebellius] Tigurinus.
Conradus Lagus.
„ Lycosthenes.
„ Pellicanus.
„ Schreck.
„ Somius.
„ Trewe de Fridesleven.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leovitius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Capricci del bottajo, di Gianbatista Gelli, quamdiu emendatus non prodierit.

Chumanni Elinspachii *Flinspachii* de Tabernis montanis Chronologia ex sacris litteris *ex sacris atque ecclesiasticis auctoribus desumpta ab orbe condito usque ad a. 1552*.

Cyri Theodori Prodromi Epigrammata.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Capita fidei contra Papam et portas inferorum.
Capo finto.
Carontis et Mercurii dialogi [1].
Catalogus Papae et Mosis [2].
Catalogus testium veritatis ex sanctis patribus [3].
(Catechismus ecclesiae Argentoratensis [4].)
(Catechismus Tubicensis.)
(Catechismus pro ecclesia Wirtembergensi.)

1 Dialogi (due), l'uno di Mercurio e Caronte, nel quale si raconta quel che accadè nella guerra dopo l'anno 1521, l'altro di Lattantio e di un archidiacono. 2 Catalogue du Pape et de Moise. 3 unter M. Flacius Illyricus. 4 Decr. gen. I, 7: Catecheses et catechismi omnes, quamcunque inscriptionem praeferant, sive librorum abecedariorum, sive expositionum symboli apostolici, praeceptorum decalogi, sive instructionum ac institutionum religionis christianae, locorum communium etc.

*

1 Basileensium ministrorum responsio contra missam (aus Cl.). 2 S. o. s. 253, anm. 2. 3 unter Althamerus, Andreas; vergl. Reusch I, 224.

Comoediae et tragoediae aliquot ex Veteri Testamento, collectore Joanne Oporino *Dramata sacra, comoediae u. s. w.*

Comoediae super quaestionem: Quae est major consolatio morientis etc.[1].

Conciliabulum theologicorum *theologastrorum* adversus bonarum litterarum studiosos etc.

Concilium Pisanum, quod verius conciliabulum dicendum est.

Conciones de decem praeceptis dominicis.

Concordantiae principum nationis Germanicae de astutiis christianorum [Cl. vel curtisanorum].

Confessio fidei Augustanae[2].

(Confessio fidei baronum et nobilium Bohemiae.)

(Confessio Saxonica.)

(Confessio ecclesiae Tigurinae.)

(Confessio Wirtembergensis.)

Confutatio determinationis doctorum Parisien. contra Martinum Lutherum.

Confutatio unius et viginti propositionum de differentia legis et evangelii.

Congregatio sive collectio insignium concordantiarum Bibliae.

Coptis Christianus.

Consiglio d'alcuni vescovi congregati in Bologna [dato a Papa Paolo per stabilimento della chiesa Romana].

Contra regulam Minoritarum et universas perditionis sectas[3].

Contra sanctos Zeylleysten[4].

Conventus Augustensis [anno MDXVIII].

Copia d'una lettera scritta alli IIII di Genajo M.D.L.

Cordigerae navis conflagratio.

Cymbalum mundi.

Auctores primae classis. D.

David Georgius.

„ Peiferus Lypsius (vel Pfeffinger).

David Schefer.

*

1 Gandavenses ludi seu comoediae Gandavi exhibitae super quaestione u. s. w. (aus Cl.) 2 Confessio fidei, exhibita Carolo V, Caesari Augusto in comitiis Augustae anno 1530, et caeterae omnes haereticorum confessiones; vide Decreta I, 9. 3 unter Lambertus, Franc. 4 Zeghelstein contra sanctos.

Didimus Faventinus, qui est Melanchthon.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
Dominicus Melguitius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Dantis Monarchia.
Davidis Chytraei liber de auctoritate et certitudine christianae doctrinae ac ratione discendi theologiam.
Desiderii Erasmi Roterodami Colloquiorum liber, Moria, Lingua, Christiani matrimonii institutio, De interdicto esu carnium, ejusdem Paraphrasis in Matthaeum, quae a Bernardino Tomitano in Italicam linguam conversa est [1]. Caetera vero opera ipsius, in quibus de religione tractat, tamdiu prohibita sint, quamdiu a facultate theologica Parisiensi vel Lovaniensi expurgata non fuerint. Adagia vero ex editione, quam molitur Paulus Manutius, permittentur; interim vero, quae jam edita sunt, expunctis locis suspectis judicio alicujus facultatis theologicae universitatis catholicae vel inquisitionis alicujus generalis, permittantur [2].

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Declaratoria *Declaratione* del giubileo.
Decretum Nurembergense editum anno MDXXIII.
(Defensio pro Zuinglio.)
Defensio adversus axioma catholicum, i. e. criminationem Roberti episcopi Abrincensis.
Dialogi di Mercurio et Caronte.
Dialogi adversus Joannem Eckium [3].
Dialogus de doctrina christiana.
Dialogus de morte Julii II. PP. sive Julius [4].
Dialogus Karstans et Regellians *Kegelhans*.
Dialogus Murnarus Leviathan [vulgo dictus Geltnar oder Genszprediger].

*

1 Parafrasi sopra S. Matteo, tradotta da Bernardino Tomitano.
2 Adagia, si non fuerint ex editione P. Manutii, quae permittitur, prohibentur, nisi expungantur loca suspecta. Opera, in quibus de religione tractat, donec expurgentur. 3 Dialogi. Decoctio. Eckius monachus.
4 Julius. Dialogus viri cujuspiam eruditissimi festivus sane et elegans.

Dialogus obscurorum virorum, in quo tres colloquuntur theologi [1].

Dialogus paradoxos, quo Romani Pontificis orator una cum eo, qui est etc.

Dialogus oratoris Pontificis Romani et illius, qui est Pontifici a confessionibus etc.

Discorsi sopra i Fioretti di S. Francesco.

Disordine della chiesa.

(Disputatio Badensis.)

(Disputatio Bernensis.)

Disputatio Gronicensis cum duabus epistolis [2].

Disputatio inter clericum et militem super potestate praelatis ecclesiae atque principibus terrarum commissa (alias Somnium viridarii).

Disputatio Lypsica inter Martinum et Hieronymum Emserum [3].

Diurnale Romanum, impressum Lugduni in aedibus Filiberti Rolleti et Bartholomaei Freni.

Doctrina vetus et nova [4].

Doctrina verissima sumpta a cap. quarto epistolae ad Romanos, ut consolentur afflictae conscientiae [5].

(Dragale locorum communium.)

Due lettere d'un cortigano, nelle quali si dimonstra che la fede etc.

(Duae disputationes Herffordianae Langi et Nauclerii.)

Auctores primae classis. E.

Eobanus Hessus.

Erasmus Rotembucher.

" Roterodamus, vide supra in littera D.

Erasmus Benedictus Silesius.

" Ebnerus.

" Fabricus *Fabricius*.

" Osvaldus Sc[h]reck(t)enfuchsius.

Erasmus Sarcerius.

" Sneppius *Erhardus Schnepffius*.

Euritius Cordus.

Eutychius Mion *Myon*, qui et [Wolfgangus] Musculus.

*

1 Dialogus (ex obscurorum virorum salibus cribratus), in quo introducuntur Colonienses theologi tres u. s. w. 2 Disputatio, Groningae habita, cum duabus epistolis non minus u. s. w. 3 Disputatio, inter Joannem Eckium et Martinum Lutherum habita anno 1519, et caeterae omnes haereticorum disputationes u. s. w. 4 Dottrina vecchia e nuova. 5 Dottrina u. s. w. s. u. s. 271, Liber inscriptus.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Elementa christiana ad instituendos pueros.

Enarrationes epistolarum et evangeliorum [Opus M. Lutheri].

Enchiridion christianismi.

Enchiridion piarum precationum.

(Epigrammatum libri duo christianae sectae, ex variis christianis poetis decerpti [1].)

Epistola apologetica ad sinceriores christianismi sectatores per Phrysiam orientalem etc.

Epistola christiana de coena Domini [2].

Epistola de non apostolicis quorundam moribus, qui in apostolorum se (etc.) [locum successisse gloriantur].

(Epistolae piae et christianae [3].)

Epistola Sancto Ulrico adscripta [4].

Epistola de magistris [nostris] Lovaniensibus [quot et quales sint, quibus debemus magistralem illam damnationem Lutherianam.]

Epistola ministri cujusdam verbi Dei de ecclesia *Cl. ecclesiae* clavibus, sacramentis veraque ministrorum spiritus electione.

Epistola directa ad pauperem et mendicam ecclesiam Lutheranam.

Epistola et praefatio in Decalogum.

(In epistolam ad Timotheum comment [5].)

Epitome ecclesiae renovatae.

Epitome belli papistarum contra Germaniam atque patriam ipsam Caesare Carolo V. duce.

Epitome decem praeceptorum, prout quemque christianum cognoscere decet.

Epitome responsionis [Silvestri] ad Martinum Lutherum [a Luthero edita].

Esdrae lamentationes Petri [6].

Espositione della oratione del Signore in volgare, composta per un Padre non nominato.

*

1 S. o. s. 257, Christianae scholae. 2 Epistola christiana ex Batavis missa, longe aliter tractans Coenam dominicam, quam hactenus tractata est. 3 S. u. Piae u. s. w. 4 S. Hulrici seu Hulderichi, Augustani episcopi, epistola ad Nicolaum I pro defensione conjugii sacerdotum, quae tamen falso ei tribuitur. 5 S. o. s. 257, Commentarius. 6 Lamentationes Petri, auctore Esdra, scriba olim, modo publico sanctorum protonotario.

Evangelicae conciones [1].
Evangelium aeternum.
Evangelium Pasalli *Pasquilli*.
Exameron *Hexameron* Dei opus.
Expositio symboli apostolorum, orationis dominicae et praeceptorum etc.

Auctores primae classis. F.

Fabricius Capito Wolphangus.
„ Montanus [Joannes].
Firmianus Chlorus, qui et Viretus.
Foelicianus de Civitella.
Foelix Malleolus Tigurinus.
„ Mansius *Mantzius*.
Franciscus Bettus.
„ Burgardi *Burcardi* [Vilnensis superintendens].
Franciscus Cotta Lemburgius.
„ Enzinas.
„ Kolbius.
„ Lambertus.
(Franciscus Lamberti.)
„ [Lysmaninus seu] Lismaninus.
Franciscus Niger Bassanensis.
„ Portus Graecus.
„ Stancarus.
Fridericus a Dinheim.
„ Jacob.
„ Myconius.
„ a Than.
Fridolinus Brombach.
„ Lindoverus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Fabulae Laurentii Abstemii et Gilberti Cognati.
Francisci Balduini J. C. Constantinus Magnus sive de Constantini Imp. legibus ecclesiasticis et civilibus comment.
Francisci Franchini liber poematum.
„ Trachelaei Statii Propedeumata oratoria.
„ Zabarellae liber de schismate atque ejusdem libri praefationes [Lucae Schroteisen], Argentinae impressae, (quamdiu non prodierit repurgatus).
Friderici Fregosi Tractatus de oratione, de justificatione, de fide et operibus, et praefatio in epistolam D. Pauli ad Romanos, qui tamen falso illi creditur ascriptus [2].

*

1 Unter Petrus Artopoeus. 2 Fregoso, Federigo, Pio e christianissimo trattato della oratione, il quale dimostra, come si debbe orare. Della giustificatione, della fede et dell' opere. Prefatione alla lettera di S. Paolo a' Romani; zu den beiden letzten schriften ist beigefügt: quae tamen falso ei tribuuntur.

Friderici Furii Ceriolani Valentini Bononia, sive de libris sacris in vernaculam linguam vertendis.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Farrago concordantiarum insignium totius Bibliae [1].

Fasciculus rerum expetendarum et fugiendarum [2].

Forma delle orationi ecclesiastiche et il modo di amministrare i sacramenti et di celebrare il santo matrimonio (auctor creditur esse Calvinus).

Francisci nocturna apparitio.

Fundamenta malorum et bonorum operum.

Auctores primae classis. G.

Galasius, Zuinglii defensor *Nicolaus Gallasius, Calvini defensor*.

Gaspar Bruschius Egranus.
„ Churrerus.
„ Cruciger.
„ Gretterus.
„ Hedio.
„ Heldelinus.
„ Huber(t)inus.
„ Megander Tigurinus.
„ Rodulphius.
„ Sc[h]wenkfeldius.

Georgius Aemilius Mansfeldensis.
„ Batthenheimer.
„ Caelestinus.
„ Fabricius Chemnicensis.
„ Major.
„ Neccarus *Neccerus seu Neckerus*.

Georgius Persserer *Cl. Besserer*.
„ Joachimus Rheticus.
„ Rorarius.
„ Reich.
„ Sabinus.

Georgius Spalatinus.
„ Volger *Vogler*.

Gerardus Geldenhaurius Noviomagus.

Gerardus Listrius.
„ Lorichius Adamarius.
„ Segarelli Pergamen. *Parmensis*.

Gilbertus Cognatus Nozerenus.

Gorcinianus.

Gregorius Bruc(h)k [seu Pontanus].

Gregorius Caselius.
„ Giraldus [Cl. non ille Ferrariensis, qui dictur Lilius].

Gryneus Simon.

Gualterus Tigurinus.

Guilelmus Aurifex.
„ Farellus.
„ Gnaphaeus Hagien.
„ Postellus Barentonius.
„ Sartoris.
„ Tayolus *Taylour* Anglus.

Guilelmus Tindalus.

1 Unter B. Westhemerus. 2 Auch unter Gratius, Ortuinus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Gaufridi de Monte electo Tractatus super materia concilii Basileensis *concilii, factus in Basilea anno Domini 1436*.

Georgii Cassandri Hymni ecclesiastici.

Gilberti Cognati fabulae.

Gratiadei de Monte sancto Epistolae piae et christianae.

(Gryphii precationes dominicae.)

Guilelmi Ochani *Occami seu de Ockam* Opus nonaginta dierum. Item Dialogi *Dialogus tres in partes distinctus*, et scripta omnia contra Joannem XXII.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Geographia universalis [Basileae per Henricum Petri].

Germanicae nationis lamentationes.

Giuditio sopra le lettere de tredeci huomini [illustri, publicate da M. Dionigi Atanagi e] stampate [in Venetia] anno MDLV, qual si cognosce essere del Vergerio.

Auctores primae classis. H.

Hadrianus Junius.
Hartmannus Beyer.
" [Hartmanni] Palatinus J. C.
Heberus *Eberus, Paulus*.
Hedio Gaspar.
Heliodorus Alexi[c]acus.
Helias Pandochaeus, qui et Postellus.
Helius Eobanus Hessus.
Henricus VIII. Anglus.
" Bom[el]ius [Wesaliensis].
Henricus Bullingerus.
" Cornelius Agrippa.
" ab ([Cl. Emsidel vel]) Einsidel.
Henricus ab Eppendorff.
" Lupulus.
" Pantaleon.
Henricus Scotus.
" Stollius.
" Sudphanus [seu Zutphaniensis].
Henricus Utingerus.
" Welpius Lingen.
Hermannus Bodius.
" Bonnus.
" Buschius Pasiphilus.
" Hessus.
" Kisswick *Riswick seu Ryswick*.
Hermannus Italus.
" Luscus.
Hetzerus.
Hieronymus Bassanus.
" Galathaeus.
" Cato Pisaurien.
" Marius [Cl. vel Hier. Massarius].

Hieronymus de Praga.
" Kauscher *Rauscher*.
(Hieronymus Sabir de S. Gallo.)
Hieronymus Savonen.
" Schiurpff.
" Vicellerius *Wellerus* Friburgen.
Hieronymus Wolfius.
Hiob Gast.
(Hippinus.)
Hortensius Tranquillus, alias Hieremias, alias Landus.
Hugo Latimerus.
Huldricus Enchaustius.
" Huttenus sive de Utten.
Huldrycus Mutius Hugwaldus.
" Zuinglius Toggius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Henrici Bebelii Justingensis Facetiae, Institutio puerorum, Triumphus Veneris.

Hieronymi Gebvileri liber de sacrilegio. Item Exhortatio ad sacram communionem.

Hieronymi Messii Discursus, proverbia et prognostica [1].

Hieronymi Savonarolae Ferrarien. sermones illi, qui olim in Romano Indice prohibiti fuerunt, non legantur, donec juxta censuras patrum deputatorum emendati prodeant [2].

Hiraenaei Tripolitani Aphorismi ex Ambrosio, Augustino, Lactantio [3].

Hippophili Melangaei Theologiae compendium. Item Expositio in evangelium D. Matthaei.

Hugonis Hugaldi epistolae [4].

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Henrici quarti Caesaris vita.

Historia de morte Joannis Diazii Hispani, quem frater ejus germanus interfecit [5].

Historia de Germanorum origine.

Historia de iis, quae Joanni Huss in Constantiensi concilio evenerunt.

Auctores primae classis. I.

Jacobus Bedrotus Pludentinus.
" a Burgundia, ille qui scripsit Apologiam ad Carolum Caesarem.

1 Messio, Hieronimo, Li giusti discorsi per la unione di tutti i principi de' christiani, con i proverbj et pronostici. 2 bei Cl. und Ben. folgt mit et sunt hi das verzeichnis s. 188. 3 Unter Irenaeus, Philotheus. 4 Hugvaldus, Udalricus, qui et Huldricus Mutius, Epistolae. 5 Unter Senarclaeus.

Jacobus Hallis.
„ Imelius.
„ Kautius.
„ Kungius *Rungius*.
„ Micyllus.
„ Misnensis [seu de Misa], alias Jacobellus.
Jacobus Mylichius.
„ Otherus.
„ Praepositus, qui scripsit Historiam utriusque captivitatis propter verbum Dei.
Jacobus Schegkius.
„ Scheneck *Cl. Schenck*.
„ Strausz.
„ Zieglerus.
Janus Cornarius.
Jasparus Bigel.
Joachimus Camerarius.
„ Lesberus.
„ Ma[g]deburgius.
„ Morlinus.
„ Vadianus.
„ Westphalus.
Joannes Aepinus.
„ Agricola Islebius.
(„ Alarco.)
„ Aloysius Paschalis.
„ Apellus Norinbergen.
„ Astoc *Astone* Anglus.
„ Aswarbii *Ashwarby*.
„ Athanasius *Anastasius* Veluanus.
Joannes Avene Rubeaquen.
„ Aventinus.
„ Balistarius [non ille Carmelita].
Joannes Baptista Piscatorius.
Joannes Baptista Vergerius.
„ Blasius.
„ Brentius.
„ Brismannus.
„ Bugenhagius Pomeranus.
Joannes Calvinus.
„ Campanus, qui scripsit contra Trinitatem.
Joannes Cannerius.
„ Carion.
„ Castellanus.
„ Comander.
„ Cosmius.
„ Czaphko *Czapko*.
„ Decanus Patavien.
„ Denchius [Cl. alias Deckius] *Denckius*.
Joannes Diazius, ille cujus mortis historiam scripsit Cernarclevi *Senarclaeus*.
Joannes Doelschius Veltkirchensis.
Joannes Draco sive Draconites.
„ Entomius.
„ Fabritius.
„ Foxus.
„ Franc. Cotta Lemburgius.
Joannes Frisius Tigurinus.
„ Frederus.
„ Frith Lundin.
„ Fridericus Caelestinus.
„ Functius *Funccius* Norimbergen.
Joannes Fursterus *Forsterus.
„ Gastius Brisaccensis.
„ Gigas Northusianus.

Joannes Gerardus *Girardus* [Genevensis impressor].
Joannes Gocchius [qui et Joannes Pupperus Gocchianus].
Joannes Grellus.
" Hal[l]erus Tigurinus.
" Han(n)erus.
" Herold Acropolita.
" Hessus.
" Hervagius.
" Homburgius.
" Hop(p)erus Anglus.
" Host.
" Huschinus.
" Hospinianus Steinanus.
" Huss.
" Hus(s)erus.
" Huttichius.
" de Indagine, non ille Carthusianus.
Joannes Knoblouchus.
" a Lasko Polonus.
" Kleinau.
" Lathman *Lachmannus*.
Joannes Leonardus Sertorius.
" a Leydis.
" Licaula.
" Lonicerus.
" de Lukawek *Lukawitz*.
Joannes Mantelius.
" Mardeley.
" Marcellus Regiomontan.
" Marpachius.
" Matter *Manter*.
" Mayre *le Maire seu Marius*.
Joannes Meyer.
" Muchkius.
" Muslerius.
" Oecolampadius.
" Oldencastel Anglus.
" Oldendorpius.
" Oporinus.
" Pfeffinger.
" Philonius (Rugo [Cl. vel) Dugo].
Joannes Philologus.
" Pistorius a Worden.
" Policarius Cygnaeus.
" Pol[l]ius Westphalus.
" Pomeranus.
" Postellus *Posselius*.
" Pupperus Gochianus.
" Purpurei.
" Purvey Anglus.
" Przibram.
" Rhellicanus Tigurinus.
" Rhodophanta.
" Ribittus.
" Rihelius.
" Rivius Atthendorien.
" de Rochefort.
" de Rochesana [seu de Rockyzana].
Joannes Rogors [Cl. vel Rochus] *Rogers* Anglus.
Joannes Sagittarius Burdegalen.
" Sapidus.
" Sartori[u]s.
" [Cl. Schneppius vel] Sneppius *Schnepffius*.
Joannes Scheltling.
" Schonerus Carolostad.
" Schopher *Schopffer*.

Joannes Secerius.
" Sleidanus.
" Spamgerbergius *Cl. Spangenbergius*.
Joannes Spinus *de Spina seu Spinaeus*.
Joannes Splendianus.
" (Stappitius [Cl. vel) Staupitius].
Joannes Stigelius (vel Stiphelius).
" [Stoltzius seu] Stolsius.
" Stuch *Stuck*.
" Sturmius.
" Stumpff.
" Tzapko [seu Czapko].
" (Vingandus [Cl. vel) Wigandus.
Joannes Valdesius.
" Vannius.
" Veltkirchius sive Velcurio.
Joannes Viick (*Cl. Vijck*) *Wick*.
" de Wessalia.
" Wiclephus.
Joannes Vithlingius *Witlingius*, qui et Brentius.
Joannes Willebrochius Dantiscanus.
Joannes Wolphius Tigurinus.
" de Worden.
" Zuickius.
Job Gast.
Jodocus Coch (sive Cocus), qui et Justus Jonas.
Jodocus Willichius.
(Jonas, qui est Jodocus Cocus).
Jonas Philologus.
Josephus Grumpeck *Grunpeck seu Grünbeck*.
Josephus Klup *Klug*.
Josias [Cl. Simlerus (vel] Simelerus).
Islebius.
Julius Caesar P., Calvini interpres.
Julianus Mediolanensis apostata.
Julius Dominicus Caramanius.
Justus Menius Isenaten.
" Jonas seu Jodocus Coch (vel Cocus).

Certorum auctorum libri prohibiti.

Jacobi Bophart de studio litterarum et juventute erudienda liber.
" Brunswicensis Catechesis puerilis.
" Fabri Commentaria in evangelia, item in epistolas D. Pauli, item in epistolas canonicas, item de tribus Magdalenis, item in psalmos tamdiu prohibita sint, quamdiu ab alicujus universitatis catholicae facultate theologica vel jussu inquisitionis generalis emendata in lucem prodierint [1].

*

1 Faber (Jacobus) Stapulensis, Commentarii . . . Quincuplex Psalterium, Gallicum, Romanum, Hebraicum, vetus, conciliatum. De Maria Magdalena et ex tribus una Maria disceptatio, donec corrigantur.

Jacobi Ottheri Sermones; item Speculum fatuorum [1].

" Schaepperi *Cl. Schepperi vel Scaepheri* Schoepperi* Tremoniani Monomachia Davidis et Goliath.

Joannis Cuspiniani lib. inscriptus: Imp. et Caesarum vitae cum imaginibus ad vivam effigiem expressis, quamdiu expurgatus non fuerit [2].

Joannis Fabricii Montani Poëmatum liber.

" Gertophii Recriminatio adversus Edoardum Laeum Anglum.

" Lubicensis De Antichristi adventu et de Messia Judaeorum.

" Pici Carthusiensis Paraphrases et annotationes in psalmos.

" Reuclini Speculum oculare, De verbo mirifico, Ars cabalistica.

Joannis Soteris (liber sive) Epigrammata [aliquot graeca . . .] ex variis auctoribus collecta.

Joannis Sutel De terribili excidio Hierosolymitarum [3].

Joan. Wunschelburgensis de signis et miraculis falsis et de superstitionibus.

Juliani Colen. *Collensis* Tractatus de certitudine gratiae Dei et salutis nostrae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Imperatorum et Caesarum vitae.

Instructio visitationis Saxonicae.

Interpretatio nominum Chaldaeorum [4].

Introductio puerorum.

Julius dialogus (alias Aula).

Auctores primae classis. K.

Kautius [Jacobus].

Knipstro [Joannes] Pomeranus.

Knoper Dellingius *Bernardus

Knipperdolling*.

Kolb(e)ius [Franciscus].

* *

1 Unter Geyler Keisersbergius: Navicula sive speculum fatuorum .... Sermones de oratione dominica a Jac. Otthero collecti. 2 J. C. De Caesaribus atque Imperatoribus Romanis, donec corrigatur. 3 Das Evangelium von der grausamen erschröcklichen zerstörung Jerusalem aufgelegt, i. e. Evangelium u. s. w. 4 Hebraea, Chaldaea, Graeca et Latina nomina ... quae in Bibliis leguntur .... Index praeterea rerum et sententiarum, quae in iisdem Bibliis continentur.

Auctores primae classis. L.

Lactantius Ragnonus.
Lambertus de Nigro Monte.
Laurentius Humphredus Anglus.
„ Czoch *Zoch*.
„ Tubius Pomeranus.
Leonardus Culman.
Leo Judas.
Leonardus Jacobus Northusianus.
„ Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus [Waltherus].
Lucas Lossius.
„ (Schroteksen *Cl. Schrotek seu) Schroteysen* Rubeaquensis.
Lucius Hecterus [1].
„ Pisaeus.
Ludovicus ab Eberst(h)ain.
„ Hetzer.
Lutherus.
Lyfmaninus *Cl. Lysmaninus*.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Laurentii Vallae De falsa donatione Constantini. Item De libero arbitrio. Item De voluptate.
Lucae Bettini lib. inscriptus: Oracolo della renovatione della chiesa.
Laelii Capilupi Cento ex Virgilio nonnisi expurgatus legatur.
Luciani Mantuani Annotationes in commentum D. Joannis Chrysost. in epistolam ad Romanos.
Luciani Samosatensis dialogi, videlicet Mors Peregrini et Philopatris.
Ludovici Pulcii poëmata, nempe Ode, sonetti, canzoni.
„ *Laonici* Chalcondylae Atheniensis De origine et rebus gestis Turcarum libri decem, Conrado Clausero interprete, cum annotationibus.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Lamentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio et querimonia missae.
Litaniae Germanorum.
Loci communes de bonis operibus et de potestate ecclesiastica.
Loca insignia.
Loci insigniores [et concordantes ex utroque Testamento u. s. w.]
Loci omnium fere capitum evangeliorum [. . . opus Ottonis Brunfelsii].
Loci utriusque Testamenti [complectentes u. s. w.].

*

1 Cl. Lucius Hacteraeus vel Hecterus; Ben. Lucas Hetzer Torgensis.

Lucta christiana.

Ludus pyramidum.

Libellus aureus, quod idola etc.

Liber inscriptus: An statui et dignitati ecclesiasticorum magis conducat admittere synodum nationalem piam et liberam, quam decernere bello etc.[1].

Liber inscriptus: Augustini et Hieronymi theologia.

Liber inscriptus: Alcuni importanti luochi tradotti fuor delle epistole Latine di M. Francesco Petrarca etc. con tre sonetti suoi et XVIII stanze del Berna avanti il XX canto etc.

Liber inscriptus: Basiliensis eccl. cur missam etc.[2].

Liber inscriptus: Bulla Diaboli (etc.) [qua Papam admonet].

Liber inscriptus: Capo finto.

Liber inscriptus: Consilium de emendanda ecclesia.

Liber inscriptus: Consilium Pauli III datum Imperatori in Belgis, cum Eusebii Pamphili pia explicatione.

Liber inscriptus: Cur ecclesia quatuor evangelia acceptavit.

Liber inscriptus: De auctoritate, officio et potestate pastorum ecclesiasticorum.

Liber inscriptus: De coena dominica.

Liber inscriptus: De disciplina puerorum recteque formandis eorum studiis et moribus.

Liber inscript.: Dottrina verissima tolta dal capitolo quarto a' Rom. per consolare le afflitte conscientie.

Liber inscriptus: De emendatione et correctione status christiani.

Liber inscript.: Ex vetustissimis orthodoxorum patrum libris etc. de genuino eucharistiae negotii intellectu et usu etc.

Liber inscriptus: De falsa religione.

Liber inscriptus: De fatis monarchiae Rom. somnium vaticinium Esdrae etc.[3].

Liber inscriptus: De gratia et libero ejus velocique cursu.

Liber inscriptus: Delle statue et imagini etc.

Liber inscriptus: La forma delle preghiere ecclesiastiche, con la maniera d'amministrare i sacramenti et celebrare il matrimonio.

*

1 Epistolae duae decani et canonici cujusdam, an statui u. s. w.
2 S. o. s. 257, anm. 1. 3 Unter Th. Bibliander.

Liber inscriptus: Delle commissioni et facultà che Papa Julio III ha dato a Messer Paolo Odescalco.

Libri Hermetis magi ad Aristotelem.

Liber inscriptus: Illustrissimi et potentissimi senatus populique Angliae sententia de eo concilio, quod Paulus Episc. Rom. (etc.) [Mantuae futurum simulavit].

Liber inscriptus: Opus illustr. et excellentissimi seu spectabilis viri Caroli Magni etc. contra synodum, quae in partibus Graeciae pro adorandis imaginibus stolide sive arroganter gesta est.

(Liber inscript.: In orationem dominicam etc.)

Liber inscriptus: In orationes dominicas *orationem dominicam* saluberrimae et sanctissimae meditationes ex libro *libris* catholicorum patrum.

Liber inscriptus: Militantis [postulationes paucas et pias] etc.

Liber inscriptus: De providentia Dei.

Liber inscriptus: De sacerdotio, legibus et sacrificiis Papae etc.

Liber inscriptus: De vera differentia regiae potestatis et ecclesiasticae [1].

Liber inscriptus: De vita juventutis instituenda, moribus et studiis corrigendis.

Liber inscriptus: De unitate ecclesiastica [2].

Liber inscriptus: Nicodemus de passione Christi [3].

Liber inscriptus: Lettera di N. ad uno ambassatore di Papa Julio III.

Liber inscriptus: Pontificii oratoris legatio in conventu Norembergensi.

Liber inscriptus: Pauli IIII Papae Romani epistola consolatoria et hortatoria ad suos dilectos filios.

Auctores primae classis. M.

Marcellus Palingenius Stellatus.

(Marcus) Antonius Calvinus.

(Marcus) Antonius Corvinus.

„ Cordelius Torgensis.

Marcus Ephesinus.

(Marcus) Tilemannus Heshusius.

Marsilius de Padua.

Martiniko.

*

1 Opus eximium de ... et quae sit ipsa veritas ac virtus utriusque. 2 Liber egregius de unitate ecclesiae, cujus author periit in concilio Constantiensi. Opus Joannis Huss. 3 Nicodemus, De magistri et salvatoris nostri Jesu Christi passione et resurrectione evangelium.

Martinus Borrahus *Borrhaus* Stugardianus.
Martinus Bucerus.
" Frec[h]tus.
" Lutherus.
" Meglin.
" Ostermincherus.
" Wolphius.
Matthaeus Alberus ([Cl. vel Albertus]).
Matthaeus Judex.
(Matthaeus, qui et) Assartius Scoffer *Arsatius Sehofer*.
Matthaeus Philargirus.
" Zellius K[e]iserspergen.
Matthaeus Zifer.
Mathias Flaccus *Flacius* Illyricus (vel Flavius).
Maturinus Corderius.
Maximilianus Maurus.
Melanchthon.
Melchior Ambachius.
" Clinch ([Cl. vel Mlinch]) *Rinck*.
Melchior Hofmannus.
Mennon Symon.
Menardus *Menradus* Moltherus.
Michael Cellarius.
" de Cesena.
" Rothingius.
" Servetus.
" Sellarius.
" Schult[h]eis.
" Toxita.
Myconius Osvaldus.
Milo Co(n)verdale Eboracen.
Morlinus.
Muncerus.
Münsterus.
(Murnerus.)
Musculus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Marci Pagani carminum liber, cujus titulus est: Triumpho angelico, et alter, qui dicitur: Sonetti diversi di Marco Pagano.
Massuccii Salernitani Novellae.
Merlini Angli liber obscurarum praedictionum.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Maniera di tener ad insegnare i figlioli christiani.
Margarita theologica [1].
Matrimonio delli preti et delle monache.
Medicina animae.
Medicina animae pro sanis simul et aegrotis instante morte.
Meditationes in orationem dominicam.
Meditationes et precationes piae, admodum utiles et necessariae pro formandis tum conscienciis tum moribus electorum.

*

1 Unter J. Spangenbergius.

Metaphrases epistolarum D. Pauli ad communem ecclesiarum concordiam [1].

Methodus in praecipuos Scripturae divinae locos [2].

Methodi sacrae Scripturae tomi duo [2].

Ministrorum verbi Argentinensium admonitio ad ministros Helveticos [3].

Modo di tener nell' insegnare et nel predicare al principio della religione christiana.

Modo e via breve di consolare quelli che stanno in pericolo di morte.

Modus solemnis et authenticus ad inquirendum [4].

Auctores primae classis. N.

Nicolaus Amsdorfius.
„ Balingius.
„ BorboniusVandoperanus.
„ Bryling[erus].
„ de Calabria.
„ Galecus.
„ Gallasius.
„ Gallus.
„ Gerbellius.
„ Herforde Anglus.
„ Krompach [seu Krumbach].

Nicolaus Macchiavellus.
„ de Pelhrzimow.
„ Quodus *Quadus*.

Nicolaus Radivil [seu Radzivil], Palatinus Wilnen.

Nicolaus Ridlaeus.
„ Scaeubelius *Cl. Seubelius, Ben. Scheubelius*.

Nicolaus Selueccerus *Cl. Selneccerus* vel Selneckerus.

Nicolaus Storckius.
„ Udall Anglus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Nicolai Franci carmina contra Petrum Aretinum.

„ Clemangis opera illa tantum permitti poterunt, quae juxta censuras patrum deputatorum emendata excudentur [5].

Nicolai R[h]odingi Exhortatio ad Germaniam; item Precationes carmine conscriptae.

Nicolai Wi[n]manni Colymbeses sive de arte natandi dialogus.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

(Notoriae artis opera.)

Nomenclator insignium scriptorum.

Notae verae ecclesiae.

*

1 Unter M. Bucerus. 2 Unter Erasmus Sarcerius. 3 S. o. s. 253, anm. 3. 4 Prieras, Silvester, Modus .... et inveniendum et convincendum Lutheranos. Qui tamen falso ei tribuitur. 5 Nic. Clemangis opera, donec corrigantur.

Auctores primae classis. O.

Oecolampadius Joannes.
Ortolphus Marolt Francus.
Osiander Andreas.
Osvaldus Myconius.
Otho Brunsfelsius [seu Brunfelsius].
Otho Cerberus Papergen.
„ Henricus.
„ Vinerius.
„ Werdmillerus.
Othonellus Vida.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Ogerii Dani fabulae.
In Ovidii Metamorphoseos libros commentaria sive enarrationes allegoricae vel tropologicae.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Oeconomica christiana.
(Onus ecclesiae.)
Opera divina della christiana vita etc.
Optima ratio componendae religionis quae sit.
(Orandi modus.)
Oratio pro Julio secundo Ligure a quodam benedicto *Cl. bene docto* et christiano perscripta.
(Orationes dominicales Gryphii.)

Auctores primae classis. P.

Pacimontanus Balthasar.
Paulus Commodus Britannus *Brettanus*.
Paulus Constantinus Phrygio.
„ *Petrus* Dasypodius.
„ Eberus.
„ ab Eitzen.
„ Fagius.
„ Schalikius *Scalichius seu de la Scala*.
Paulus Ritius Israelita.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abailardus.
„ Artopaeus.
„ Brubachius.
Petrus C[h]olinus.
„ Desdrensis *Dresdensis*.
„ Ferrarien.
„ Joan[nis] de Villa Sereiatum.
Petrus Martyr Vermilius.
(Petrus Martyr Verunghus.)
Petrus Misnen.
„ Molinaeus.
„ Olerius.
„ Paulus Vergerius.
„ Payne Anglus.
„ Sebivil(l)a.
„ Sim(i)lerus.
„ Viretus.

Petrus Trimorsheim.
„ Waldus.
Philippus Melanchthon.
Philolethes *Philalethes Utopiensis*.
Philotheus Irenaeus Eupolitanus.
Pomeranus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Pauli Dolsc(e)ii Psalterium Graeco carmine versum, cum praefatione Philippi Melanchthonis.
Petri Aretini opera omnia.
„ Lignaei Parabolae.
„ Mosellani Protegensis Paedologia in puerorum usum conscripta.
„ de Virea *Urrea* Peregrinatio Hierusalem.
Philippi Catti adversus Henricum Brunswicensem [1].
Poggii Florentini Facetiae.
Polydori Virgilii De inventoribus rerum liber, qui ab haereticis auctus et depravatus est [2].
Pompeji Barbae liber de secretis naturae.

Incertorum auctorum libri.

Paralipomena rerum memorabilium [... sive seorsum, sive cum Conradi a Liechtenau Abbatis Urspergensis chronico].
Pasquini et Marphorii hymnus in Paulum tertium.
Pasquillus Fagius.
Pasquillus Germanicus.
Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.
Pasquillus semipoëta.
Pasquillorum tomi duo.
Pasquilli omnes ex verbis s. Scripturae confecti [3].
Pasquilli omnes omnesque conscriptiones, in quibus Deo aut sanctis aut sacramentis aut catholicae ecclesiae et ejus cultui aut Apostolicae Sedi quomodocunque detrahatur [3].
Passio Martini Lutheri secundum Marcellum.
Phalarismus [dialogus Huttenicus].
Phrases sacrae Scripturae, quamdiu non fuerint expurgatae atque ab inquisitoribus generalibus recognitae [4].

*

1 Philippus Cattorum Princeps. Responsio adversus Ducis Henrici Brunswicensis sycophanticum scriptum. 2 S. u. im index Clemens VIII. 3 Steht unter den Decreta generalia II, 13. 4 Unter B. Westhemerus.

Piae et christianae epistolae cujusdam servi Jesu Christi de fide, operibus et charitate.

Precationum aliquot et piarum meditationum enchiridion.

Precationes biblicae [sanctorum patrum illustriumque virorum et mulierum utriusque Testamenti].

Precationes christianae ad imitationem psalmorum.

(Precationes dominicae Gryphii.)

Precationes psalmorum per Joannem Homburgium latinitate donatae.

Precedentie alla apologia della confessione Wirtemberg.

Processus consistorialis martyrii Joannis Huss.

Psalterium translationis veteris cum nova prafatione Martini Lutheri.

Auctores primae classis. R.

Rebelesius *Rabelais seu Rabelaesus, Franciscus*.

(Raydenus.)

Raymundus Neophytus.

Raphael Musaeus.

Reinhardus Lorichius Hadamarius.

(Rapsodus.)

Rhegius Urbanus.

R[h]ellicanus Tigurinus.

Ricardus Morison Anglus.

" Sanson *Sampson*.

Ricardus Taverner.

" Thracius de Todyngton.

Ricardus Wic *Cl. Wick*.

Robertus Anglus.

" Bannes *Barnes seu Barns*.

Robertus a Mosham.

" Stephanus.

(Robertus Baus.)

Rod Haial *Cl. Naial, Ben. Gaial*.

Rodolphus Gualterus Tigurinus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Raymundi de Sabunde prologus in Theologiam naturalem.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Ratio brevis sacrarum tractandarum concionum [a quodam docto et pio rhapsodo Phil. Melanchthonis familiari collecta].

Ratio, cur qui confessionem Augustanam profitentur (etc.) [non esse assentiendum concilii Tridentini sententiis judicarunt].

(Ratio et methodus consolandi periculose decumbentes etc.)

Receptatio omnium figurarum sacrae Scripturae.

Reformatio ecclesiae Coloniensis.

Regis et senatus Anglici sententia de concilio quod Paulus episcopus Romanus Mantuae futurum simulavit [1].

1 S. o. s. 272, z. 4.

Restitutionum *De restitutione* doctrinae et vitae christianae (liber per Monasterienses Anabaptistas editus).

Auctores primae classis. S.

Sapidus poeta *Joannes, Selestadiensis*.
Sc[h]aplerus [Christophorus].
Schneppius (Cl. vel Schekius) *Schnepffius*.
Sebaldus Hawenreutius *Hawenreuterus*.
Sebaldus Heyden.
Sebastianus Castalion.
„ Francus.
„ Froschelius.
Sebastianus Lepusculus.
„ Meyer.
„ Munsterus.
Servetus Hispanus.
Simon Grynaeus.
„ Hessus.
„ Musaeus.
„ Saltzerus *Sulcerus*.
Stephanus Doletus.
Swenckfeldius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Seraphini Firmani Apologia pro Baptista de Crema.
Sigiberti liber contra Papam Gregorium et contra epistolam Paschalis Papae [1].
Stephani Winctoniensis episcopi de vera obedientia [2].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Scripta quaedam Papae et monarcharum de concilio Tridentino [ann. 1547 et 1548, cum praef. M. Flacii Illyrici].
Scholia in epistolam Pauli III Pont. Max.
Sententia puerilis *Cl. Sententiae pueriles* [sive seorsum, sive additae libro Leonardi Culman de vera religione].
Sermones convivales.
Sermones de providentia Dei.
Similitudinum et dissimilitudinum liber [3].
Simplicissima et brevissima catechismi expositio.
Simulacri, historie et figure della morte (etc.) [ove si contiene la medicina dell' anima u. s. w.]
Somnium et vaticinium Esdrae de fatis monarchiae Romanae.

*

1 Sigebertus Gemblacensis. Responsum ad Hildebrandi Papae epistolam, quam scripsit in potestatis regiae calumniam. Epistola nomine ecclesiae Leodiensis contra epistolam Paschalis Papae. 2 Unter Gardiner. 3 Gastius, Joannes. Liber parabolarum sive sim. et diss. ex ss. patrum scriptis excerptus.

Speculum coecorum ad cognitionem evangelicae veritatis.
(Swermenica doctrina.)
(Summa totius Scripturae.)
Summarium Scripturae [1].
Summa in Smaragdum super evangelia et epistolas totius anni, tam separatim, quam una cum ipso auctore impressa [2].
Supplicatio quorundam apud Helvetios evangelistarum ad episcopum Constantiensem [ut presbyteris uxores ducere permittat].
Supputatio annorum mundi [Opus Martini Lutheri].
Supplice eshortatione di nuovo mandata all' invittis. Caesare Carolo quinto.
Syncrama* Syngramma* clarissimorum virorum, qui Halae convenerunt, super verbis in coena Domini.
(Synodus Marcpurgensis.)

Auctores primae classis. T.

Theobaldus Gerthachius *Gerlachius* Billicanus.
Theodorus Bibliander.
Thomas Blaurerus.
" Cranmerus.
" ab Hofen.
" Muncerus.
Thomas Neogeorgus *Naogeorgus*.
Thomas Platterus.
" Venatorius.
" Wolphius.
Tilemannus Heshusius.
Timotheus Neocorus.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Thalmud Hebraeorum ejusque glossae, annotationes, interpretationes et expositiones omnes; si tamen prodierint sine nomine Thalmud et sine injuriis et calumniis in religionem christianam, tolerabuntur.
Themata 114 Basileae disputata.
Threni Hieremiae mysticati.
Tractatus ad omnes in christianam libertatem malevolos.
Tractatus de redditibus et decimis.
Tragoedia de libero arbitrio [3].
Trigamus [contra quem Cochlaeus].
Trilogium pro catechistis.

*

1 Il Sommario della sacra Scrittura. 2 Summarium in evangelia u. s. w. 3 Tragedia di F. N. B. intitolata: Libero arbitrio.

Tropornm theologicorum (etc.) [liber, ex omnibus orthodoxis u. s. w.]
Turricella [1].
Tractatus de vera et pura ecclesia, D. Athanasio falsissime adscriptus.
Trattati *Cl. Trattato* del beneficio di Christo.

Auctores primae classis. V.

Vadianus Joachimus.
Valerius Anselmus Rid *Cl. Ryd*.
„ Philarchus.
Varemundus Luitholdus.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de [Cl. Bordeaux vel de] Bordeus *Brodeau*.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obsopaeus.
Vitilingius sive Brentius.
Viretus Petrus.
Vitus Theodorus.
„ Wi[n]semius.
Ulricus Studerius.
(Ulricus Velenus Minhoniensis.)
Ulricus de Vitem *Cl. Witem, Ben. Hutten*.
Urbanus Rhegius.
Wendelinus ab Helbach.
Wentzeslaus Linck.
Weselus sive Basilius Groningensis.
Wilhielmus Radensis.
„ Nesenus.
Wigandus Grosher.
Wolphangus Fabritius Capito.
(Wolphangus Meusel.)
Wolphangus Musculus [alias Meuslin].
Wolphangus Ruesz.
„ Rupertus.
„ Mater *Maler*.
„ Waldner.
„ Wissenburgius.
Wes[t]phalus Joachimus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Viti Amerbachii Antiparadoxa; item Commentaria in Pythagorae et Phocylidis poëmata; item Historia de sacerdotio Jesu Christo [ex Suida].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Waldensium confessio et apologia fidei ad Vladislaum regem Ungariae.
Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata [cum praefatione M. Flacii Illyrici, nisi corrigantur.]
Viridarii somnium de potestate Papae et principum saecularium [2].

1 Lupano, Otto. Torricella, dialogo delle statue, demonj, spiriti.
2 Libellus (Aureus de utraque potestate) temporali sc. et spirituali, Somnium viridarii vulgariter nuncupatus u. s. w.

Visitatio Saxonica.
Vitae patrum, cum praefatione Martini Lutheri [1].
Vita et gesta Ildobrandi *Cl. Hildebrandi* [vide Beno].
Vitae Pon[tificum] Romanorum (Wirtenbergae impressae) [vide Barnes].
Un brieve modo, qual dee tenere ciascun padre.
Unio dissidentium tripartita.
Universitatis Wi(r)tembergensis seria actio apud Principem Fridericum.

X.

Xystus Betulejus Augustanus cum omnibus operibus suis.

Z.

Zellius Keyserspergensis.
Zuinglius.

Finis.

*

1 Unter Major, Georgius.

16.

Lütticher index von 1569.

Index
librorum
prohibitorum
cum Regulis
Confectis per Patres a Tridentina Sy-
nodo delectos, authoritate San-
ctiss. D. N. Pij IIII. Pont.
Max. comprobatus.
Vna cum iis qui Mandato Regiae Catholicae Maie-
statis et Illustriss. Ducis Albani Consiliique
Regii Decreto prohibentur, suo quaeque
loco et ordine repositis.
Leodii.
Impensis Henrici Houij.
1569.

Dieser index ist ein abdruck des sogenannten Trienter; nur lautet die überschrift hinter den regeln:

Authorum nomina, quorum libri de religione aliquid tractantes, impressi vel imprimendi, quovis titulo, nominis vel cognominis transmutatione, immutatione vel inversione, et quavis lingua editi, translati aut impressi fuerint, prohibentur.

In das alphabet sind folgende namen und titel eingeschoben:

Authores primae classis. A.

Abdias Liberinus, sive Liberinus Abdias.
Alexius Hardenbergius.

Alexius Alexander Lipsensis.
Alceus Antonius.
Alcuinus de Trinitate.
Andreas Jacobus Geppingensis.
Andreas Theobaldus.
Antichristus sive pronosticon de fine mundi.
Athanasius de vera et falsa ecclesia.
Augustinus Marloratus.

Libri prohibiti ab incerti nominis authoribus compositi.

Libri omnes, qui post concilium Tridentinum sine authoris nomine prodierunt, prohibentur.
Apologia contra status Burgundiae.
Articuli Anabaptistarum quicunque[1].

Authores primae classis. B.

Balthasar Bidembachius.
Bartholomaeus Causse.
Bidembachius Wilhelmus.
Bourhusius Sampuel.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Baculus fidei.
Basiliensis ministrorum responsio contra missam.

Authores primae classis. C.

Christophorus Spangebergius.
Churrerus Conradus.
Conradus Badius.
Copius Balthasar.
Coran Antonius.
Cyriacus Spangebergius.

Certorum authorum libri prohibiti.

Cento Virgilianus de praesenti in republica statu. 1566.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Catechismus Genevensis et omnes alii a catholicis non conscripti.

*

1 Dafür sind weggelassen: Articuli Anabaptistarum Moraviae. Articuli Anabaptistarum Saxoniae. Am Schlusse von A fehlt: Augustanae confessionis etc.

Colloquium Bernense, Badense, Coclaei et Lutheri, clerici et militis, Gronicense, Herffordiense, Langi et Naucleri, Lypsense, Marpurgense, Mulbrunnense, Possiacum, Parisiense, Smalcaldicum, Wormaciense, Vitembergense et omnia similia ab incertis authoribus et impressoribus vel ab haereticis in lucem emissa. Haec autem aliquando vocantur disputationes, nonnunquam synodi, alias conventus, conferentiae aut admonitiones, historiae religionis, vel literarum publicatio ab aliqua republica: quocunque ergo titulo censeantur, in universum prohibentur [1].

Confessiones omnes, ut Augustana, Antverpiensis, Argentinensis, Anglica, Gallica, Baronum et Nobilium Bohemiae, Helvetiorum, Tigurina, Saxonica, Wirtembergensis etc. seu quotquot non sunt a catholicis theologis receptae et editae [2].

Authores primae classis. D.

Doni Francisci Antonii Lutheri.

Certorum authorum libri prohibiti.

Desiderii Erasmi Roterodami Colloquiorum liber, Moria, Lingua, Christiani matrimonii institutio, De interdicto esu carnium. Reliqua si fuerint ab aliqua facultatę repurgata, legi poterunt [3].

Authores primae classis. E.

Erastus Thomas.

Erytherus Valentinus.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Epistolae consolatoriae collectae per Cyriacum Spangebergium.

Epitomata historiae in Gallia de bello religionis ab anno 1556 usque 1566.

Evangelium laetum regni Dei nuncium.

Authores primae classis. F.

Felinus Aretius, id est Martinus Bucerus.

Franciscus Perren.

*

1 Die hier im Trienter index stehenden drei Colloquia sind in dieses verbot eingeflochten. 2 Die hier im Trienter index stehenden fünf Confessiones sind in dieses verbot eingeflochten. 3 Dafür ist der betreffende passus im Trienter index weggelassen. Am schlusse von D. sind die Duae disputationes weggelassen.

Franciscus Rabeletius.
Frigio Constantinus.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Fidei christianae capita contra PP.

Authores primae classis. G.

Garnier Joannes.
Georgius Blandrata.
Gerardus Lorichius Adamarius, non is qui est apud Wicelium [1].
Gonsalvius Rainaldus.
Gulielmus Xylander.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Glossa ordinaria Genevensis.

Authores primae classis. H. [2]

Hallerus Bertoldus.
Hamelius Hodofridus.
Hemnengius Nicolaus.
Henricus Artopeus.
" Pileus.
" Stephanus.
Hermannus Modeck.
Hieronymus Zanchus.
" Zwickhius.
Hovardus.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Heidelbergensis theologia de coena. 1566.
Historiae Magdeburgicae ab Illirico et suis complicibus mendacissime coacervatae.

Authores primae classis. I.

Jacobus Acontius.
" Bruncimicensis.
Imperus Christophorus.
Joannes a Lasco Baro Polonus [3].

*

1 Im Trienter index steht nur Gerardus Lorichius Adamarius. 2 Hadrianus Junius ist weggelassen. 3 Kommt außerdem, wie im

Joannes Aleydis, sive Aleydis Joannes, rex Monasteriensis [1].
„ Baptista Piscatorius.
„ Crispin.
„ Fursterus, etiam Lexicon Hebraeum, quoniam praefatio est sacrilega [2].
Joannes Mayre, qui dicitur de Belgis [3].
„ Monhemius.
„ Piscatorius.
„ Snepius.
„ Taffin.
„ Vorstius.

Certorum authorum libri prohibiti.

Joannes Wierus de praestigiis daemonum.

Libri prohibiti ab incerti nominis authoribus compositi.

Introductio admirabilium antiqua et moderna, seu Apologia ficta pro Herodoto. 1567.

Authores primae classis. K.

Kolbius Franciscus, sive Kolbeius [4].

Certorum authorum libri prohibiti.

Laurentii Abstemii fabulae.

Authores primae classis. M.

Metteri Mentri adversus D. Belcarium episc.
Michael Dillerus.
„ Pinellus.
Monson Anglus.

Authorum incerti nominis libri prohibiti.

Mappemonde papistique.
Missa Latina quae olim ante Romanam circa annum 700. erat.

Certorum authorum libri prohibiti.

Nazareni archiepiscopi de sacramento divinita. D. N. Jesu C., de Christo capite, de charitate.

*

Trienter index, noch als Joannes Alarco und Joannes a Lasko Polonus vor.

1 Auch als Joannes a Leydis, wie im Trienter index. 2 Im Trienter index nur: Joannes Fursterus. 3 Im Trienter index nur: Joannes Mayre. 4 Im Trienter index nur: Kolbeius.

Nilus Thessalonicensis contra PP. al. Illyrico suppositus.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Narratio rerum quae contigerunt anno 1566 in patria inferiore.

Authores primae classis. O.

Osiander Lucas.
Otho Wissenburgius.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Oratio ecclesiarum Germaniae ac Belgiae sub Antichristi jugo etc. 1566.

Authores primae classis. P.

Paulus Joannes Alciatus.
Petrus Boquinus.
" Dillerus.
" Perna.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Passio Domini per Nicodemum.
Praxis et taxa officinae PP. poenitentiariae.
Protoevangelium Jacobi.

Authores primae classis. S.

Simon Meyer.
Simon Simonius Lucensis.
Simon Sneyderus.

Certorum authorum libri prohibiti.

Stephani Lindii epistola de magistratu et missa.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Sanctae inquisitionis Hispanicae artes.
Scripta eruditorum virorum de coena Domini impressa anno 1561.
Signa sacra et origo missae.
Speculum justitiae.
Stratagemata Satanae.
Summa purioris doctrinae Re. Mansfelden. ad Gallicam ecclesiam 61. adversum Sacramentarios.

Authores primae classis. T.

Taxa sacrae poenitentiae Rom.
Theodorus Beza.

Thomas Courteau.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Turingicorum exulum responsio.

Authores primae classis. V.

Valentinus Vannius Mulbrun.

Verus Gratianus.

Veteranus Pincerus.

Incertorum authorum libri prohibiti.

Ulderici ad PP. Nicolaum epistola, quam finxerunt Baleus, Flaccus et Westhemerus.

Virgilius Polydorus de inventoribus rerum, auctus ab haereticis, imo mutatus.

W.

Wittenbergica acta synodalia, a quodam collecta et per Wittenbergicos theologos probata, contra Illyricanos, impressa Wittenberg. 1559.

Wormatienses articuli.

Y.

Ynellus Anglus.

Yonellus vel Youellus Anglus.

Z.

Zacharias Ursinus.

Zeghelsteyn contra sanctos.

Zacharias Pretorius.

Leodii, Typis Gualteri Morberii typographi jurati, ad Pontem insulae, sub insignio Patientiae. Anno Dni. 1569.

17.

Antwerpener index von 1570.

Index
librorum
prohibitorum
cum regulis confectis
per patres a Tridentina Synodo
delectos, Auctoritate Sanctiss. D. N. Pij IIII.
Pont. Max. comprobatus.
Cum Appendice in Belgio ex mandato Regiae
Cathol. Maiestatis confecta.
Antverpiae,
Ex officina Christophori Plantini.
M.D.LXX.

Dieser index enthält einen unveränderten abdruck des sogenannten Trienter; dann folgt:

Praefatio in subjectam Appendicem venerabilium deputatorum, quibus a Duce Albano ex Philippi II. Catholici Regis auctoritate, Catalogi augendi cura commissa fuit, Bruxellis, mense Septembri M.D.LXIX.

Quicunque publicis rebus et catholicae ac syncerae pietatis et religionis rationibus consultissimum esse voluerunt, illud omni cura omnique studio semper prospexere, ut perniciosam pessimae, erroneae vel impudicae doctrinae licentiam argumentorum ejusmodi libris tollendis, prohibendis atque arcendis compescerent. Is jam olim omnibus seculis a majoribus nostris, a summis Pontificibus atque ab

optimis principibus observatus mos a sacrosancto concilio Tridentino, singulari diligentia, summa aequitate maximaque severitate instauratus est, composito catalogo ex tredecim selectissimorum episcoporum censura et judicio, eodemque omnium deinde patrum sententia et summi Pontificis auctoritate comprobato; quo ii, qui ad illud usque tempus aut pestilentis aut inutilis argumenti atque doctrinae libri extiterant, ad certas classes redacti, vel omnino prohibendi vel, si minus mali forent, corrigendi et expurgandi esse censerentur, certis etiam regulis et praeceptis sapientissime praescriptis, quibus in reliquis libris, qui vel jam editi, nominatim tamen excepti non essent, vel qui posthac ederentur, examinandis, repurgandis, vel admittendis, vel rejiciendis utendum foret. Neque enim omnia, quae recenter scripta erant, haereticorum et improborum auctorum inutilia vel perniciosa opera tunc facile quaerere et examinare fuit; nec quae in posterum illius zizaniorum satoris opera extare poterant, divinare in promptu fuerat. Satis autem commode omnibus temporibus prospectum iri visum est, si ipsorum scribendi argumentorum et auctorum quoque rationes per genera quaedam et summa capita distinctae ad certam aequissimorum judiciorum perpetuo observandam formam referrentur, eaque cura ad communem christiani populi utilitatem regibus, principibus, episcopis, inquisitoribus et caeteris, quos spectaret, deferretur. Quamobrem Philippus Rex noster, optimo cognomento et jure Catholicus appellatus, inter caetera plurima exquisita consilia, quae ad arcendam luporum et publicae pacis hostium rabiem atque ad regionum, quibus praeest, salutem, tranquillitatem et felicitatem per se ministrosque suos procurandam semper instituit, illud cum primis providere, inire atque exequi decrevit, quemadmodum hujusmodi rudera et sordes exitialisque veneni semina de populorum suorum agris diligenter semota atque evulsa comburantur, et ut non aliunde etiam induci possint, accurata vigilantia et severitate adhibita prohibeantur. Igitur rebus jam bellicis in Belgio ex divino beneficio per Albanum Ducem strenue confectis, pacis et tranquillitatis firmissima fundamenta jaci coepta sunt: inter quae hoc unum purae et sincerae doctrinae procurandae praecipuum locum obtinet, cujus efficiendi facultatem et rationem cum episcopis omnibus et academiis communicatam atque ad singulorum sententias examinatam idem Dux ex Regis optimi auctoritate certis, delectis, gravissimis et

doctissimis viris, episcopis, inquisitoribus generalibus, decanis, doctoribus demandatam commisit, a quibus concilii catalogi ratione diligenter observata quorundam librorum, quorum vel editio vel notitia vel etiam examinatio recentior erat, aequissima censura facta fuit, eaque ut eidem concilii catalogo appendicis modo eadem classium observata ratione adderetur, regia auctoritate et illustrissimi Ducis jussu ex concilii sententia decretum est.

Speramus autem, hanc curam et diligentiam non modo his Belgicae ditionis regionibus, sed omni etiam christianorum et catholicorum reipublicae cum summa utilitate probatum iri. Curatum quippe fuit, ut praeter perniciosos libros Latina lingua conscriptos vulgaribus etiam linguis, Teutonica, Gallica, Hispanica et Italica, quae vel cum sacra doctrina vel cum morum honestate pugnare praecipue existimarentur, scripta omnia notarentur et prohiberentur; atque etiam inita ratio est, quemadmodum, si quid silva ista errorum et impietatis mali et veneni procreaverit, suis temporibus opportune quoque adnotatum et recisum simili etiam severitate auctoritateque adhibita de medio tollatur.

Appendix, Indici Sac. Conc. Trident. librorum prohibitorum adjuncta, ex mandato Philippi Regis Catholici, et Illustriss. Ducis Albani, Gubernatoris etc. in suas classes divisa.

A.

Abdias Liberinus seu Liberinus Abdias.
Abdias Praetorius.
Adamus Schuberts.
Albertus Hardembergius.
Alceus Antonius.
Alexius Alexander Lipsensis.
Andreas Hondorffius.
„ Jacobus Gopingensis.
„ Petrius.
„ Theobaldus.
A. Ottho Hertzbergensis.
Augustinus Marloratus.

Secunda Classis.

Abdias de vitis apostolorum, Antverpiae impressus, donec repurgetur.
Adami Siberi poëmatum sacrorum libri 16.
Ad Jesuitarum assertiones, ex epistola priore Divi Pauli ad Timotheum, auctoribus Wilhelmo Bibembachio et Luca Osiandro.
Andreas Fritius, De repub. emendanda.

Andreae Munceri Eclogae.

Annotationum seu commentariorum in Prudentium anno Domini M.D.LXIIII Antverpiae editi; in quibus annotatio in lib. Hamartigeniae, cujus initium est: Saltem mirificos. Itane o Prudenti, corrigatur juxta recognitionem ab ipso auctore editam.

Tertia Classis.

Analysis sive resolutio dialectica in quatuor libros Institutionum.

Ἀνάμνησις juris, quod in approbandis pontificibus imperatores habuerunt.

Annotationes in chronica Abbatis Urspergensis, et Paralipomena in eadem.

Annotationes in Guill. Postellum de orbis terrae concordia.

Antithesis de praeclaris Christi et indignis Papae facinoribus.

Apologia contra status Burgundiae.

Auctores primae Classis. B.

Balthasar Bidembachius. Bidembachius Wilhelmus.
Bartholomaeus Cansae. Bourhusius Sampnel.

Secunda Classis.

Brunonis Seillii de missa publica proroganda racemationum lib. III collecti per Berhardum Lotium Hadamarium.

Tertia Classis.

Basiliensium ministrorum responsio contra missam.

Brevis cometarum u. s. w. wie s. 64.

Auctores primae Classis. C.

Caroli Molinaei omnia opera ex professo de religione tractantia prohibentur: caetera quoque, donec repurgentur.

Carolus Wtenhovius. Conradus Badius.
Christophorus Fischerus. „ Dreherus.
„ Obenhemus. Copius Balthasar.
„ Spangebergius. Coran Antonius.
Churrerus Conradus. Cyriacus Spangenbergius.
Clementius Guilhelmus.

Secunda Classis.

Cantica selecta Veteris et Novi Testamenti, cum hymnis et collectis seu orationibus purioribus, quae in orthodoxa atque catholica ecclesia cantari solent, addita dispositione et familiari expo-

sitione Christoph. Corneri. Lipsiae apud Ernestum Vogelinum.

Carolo Magno asscriptum opus de imaginibus.

Compendium theologiae Erasmi.

In sacros Bibliorum Veteris Testamenti libros, nempe Josue, Judicum, Ruth, Samuelis duos, Regum duos, Chronicorum duos, Esram, Nehemiam, Hester, Jobum, tabularum Cyriaci Spangenbergii partes omnes.

Tertia Classis.

Catechismus Genevensis.

Centuriata Historia.

Centuriae historiarum Magdeburgensium.

Chronologicarum rerum libri duo.

Confessio Antverpiensis, Argentina, Anglica.

Confessio fidei de eucharistiae sacramento per ministros ecclesiae Saxonicae.

Colloquium Bernense, Badense, clerici et militis, Herfordiense, Lipsiense, Magdeburgense, Possiacum, Schmaldicum, Wittenbergense, Parisiense et omnia similia u. s. w. wie s. 284.

Primae Classis auctores. D.

David Chytraeus. Didymus Faventinus.

Secunda Classis.

David Christaeus in historiam Herodoti, donec fuerit repurgatus.

Davidis Chytraei Enarratio primae epistolae Pauli ad Timotheum.

Ejusdem Enaratio in Leviticum. Ejusdem Explicatio prophetae Malachiae cum chronologia histor. Machab. etc.

Declarationum Jacobi Scheckii de una persona et duobus personis in Christo.

Disputatio academiae Tubingensis de nova religione seu fide contra errores et blasphemias papistarum, auctore et praeside Doctore Jacobo Heerbrando.

Disputatio de duabus in Christo naturis atque earundem idiomatum sive proprietatum communicatione, praeside clarissimo theol. Doct. Jacobo Andrea Tubingae.

Disputatio de propositione Paulina: Arbitramur hominem justificari fide absque operibus legis, praeside Theodoro Schnepfio Tubingae.

De academica pontificiorum dubitatione in negotio justificationis etc., auctore Seigfrido Sacco.

Tertia Classis.

De auctoritate u. s. w. wie s. 64.

De disciplinis puerorum recteque u. s. w. wie s. 64.

Primae Classis auctores. E.

Erasmus Alberus.

Erastus Thomas.

Erythraeus Valentinus.

Secunda Classis.

Eobani Hessi carmen additum Antonio Flaminio in psalmos aliquot.

Epitaphium Gulielmi Xylandri, quod fecit Xysto Betulejo.

Erasmi liber de sarcienda u. s. w. wie s. 55.

Eusebii Candidi plausus luctificae mortis.

Examen concilii Tridentini per Martinum Kemnitium, adversus quem D. Tiletanus doctiss. scripsit.

Tertia Classis.

Elegiae aliquot de morte conjugis et liberorum etc. haeresiarchae Joannis Pistorii.

Enchiridion manualeve Romae cusum apud Thomam Membrunium, ut quidem loquitur frontispicium; ut vero in calce legitur, Trecis, ubi eum excudebat Franciscus Trumeau.

Enchiridion piarum precationum, cum kalendario et passionali, ut vocant. Wittembergae apud Joannem Luft M.D.XXIX.

Epistolae consolatoriae u. s. w. wie s. 284.

Epistolae obscurorum virorum.

Epithemata historiae de bello religionis.

Evangelium laetum regni nuntium.

Examen Sorbonae de eucharistiae sacramento ex dictis Petri Lombardi.

Explicatio quaestionis de praesignificationibus astrologicis, per Mercurium Morsenium.

Primae Classis auctores. F.

Felinus Aretius, j. Martinus Bucerus.

Franciscus Rabletius.

Franciscus Perren.

Frigo Constantinus.

Secunda Classis.

Franciscus Duarenus de libertate ecclesiae Gallicanae contra aulam Romanam.

Tertia Classis.

Farrago poëmatum repurgunda est.

Fidei christianae capita contra PP.

Forma orationum ecclesiasticarum et modus administrandi sacramenta et celebrandi sacramentum matrimonii.

Primae Classis auctores. G.

Gaspar Franckus.
Garnier Joannes.
Georgius Blandrata.
„ Buchananus Scotus.
„ Dieterichus.
„ Fladorius.
Georgius Spintlerus.
Gonsalinus Regnaldus.
Guido de Bruez.
Gulielmus Xilander.
„ Sarcerius.

Secunda Classis.

Georgius Cassander sive Veranius Modestus Passemontanus De officio pii viri. Ejusdem Cassandri repurgentur Hymni. Ejusdem Consultatio, sitne communio in utraque panis et vini specie catholicis optanda, etiamsi jure divino non sit omnino necessaria. Ejusdem De statu infantium, qui in ecclesia nati citra baptismi sacramentum moriuntur.

Georgii Majoris omnia.

Tertia Classis.

Glossa ordinaria Genevensis.

Primae Classis auctores. H.

Hallerus Bartholdus.
Hamelus Godefredus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Artopaeus.
„ VIII. Rex Angliae, praeter librum de sacramentis, quem conscripsit adversus Lutherum.
Henricus Modec.
„ Molerus.
„ Nicolai, sive libri omnes H. N. signati, qui et sine loco et impressoris nomine sparguntur in vulgus.
Henricus Rodus.
„ Stephanus.
„ Meucelius.
Hieronymus Panchus.
„ Pumckchius.
„ Wildenbergius Aurimontanus.
Hovardus.

Secunda Classis.

Hadriani Junii nempe medici titulus praefationis praefixus in non-

nullis exemplaribus Lexici Graecolatini: eo titulo excepto, c
tera ejus opera legi possunt, quod nihil contra sanam doctrin
habeant, et auctorem ipsum constet catholicam fidem profit

Hamelmani Commentariolus de vero usu monasteriorum et colle
rum etc.

Hermannus Hamelmannus De traditionibus apostolicis et tac
cum prolegomenis et appendicibus.

Henrici Moleri, profess. linguae Hebraeae in acad. Wittenberge
Comment. in Malachiam prophetam.

Historia vera de rebus Martini Buceri, Pauli Fagii et Cathari
Vermiliae, P. Martyris uxore.

Himanuelis Tremelii praefatio sive epistola dedicatoria in No
Testamentum ab eodem ex Syriaca lingua translatum.

Tertia Classis.

Heydelbergensis theologia de Coena Domini, anno M.D.LXVI.

Historiarum et chronicorum epitome velut index usque ad
num 34.

Historiae Magdeburgicae u. s. w. wie s. 285.

Primae Classis auctores. I.

Jacobus Acontius.
„ Andreas Doct. Theolog. Tubing.
Jacobus Brunicens.
„ Fridangus.
„ Heerbrandus.
Imlerus Christophorus.
Immanuel Tremelius.
Joachimus Magdeburgius.
„ Vadianus.
Joannes a Lasco Baro Polonus.
„ a Leydis.
„ Borstius.
„ Crispinus.
„ Langus Silesius.
„ Monhemius.

Joannes Marbachius.
„ Piscatorius.
„ Snepius.
„ Taffin.
„ Torasius Aquilovica
qui inverso nomine est Jo
nes Sartorius.
Joannes Tetelbachius.
„ Ursinus.
„ Ursus.
„ Wigandus.
„ Willingus.
„ Wtenhovius.
Josias Simlerus.
Justus Velsius Hagensis.

Secunda Classis.

Jacobi Scaepheri Conciones in epistolas et evangelia totius a

tam de tempore, quam de sanctis, interdicuntur, donec repurgatae fuerint.

Jacobi Sebecii De una persona et duabus personis in Christo.

Illyricus de occasione vitandi errorem in essentia injustitiae originalis. Item de utilitate doctrinae de essentia imaginis Dei ac diaboli justitiaeque atque injustitiae originalis.

Joannes Epinus de formandis sacris concionibus.

Joannis Langi annotationes in Justinum Martyrem et alios auctores. Item ejusdem spiritalis notio, cum annotationibus suis et quicquid illi volumini adjunctum est.

Joannes Manlius, qui scommata et sales habet in ecclesiam catholicam.

Joannis Wibalii Montensis cathechismi Latine et Gallice. Item de matrimonio, et omnes ejus libri.

Joannes Wierius De praestigiis daemonum.

R. P. Domino Joanni Fischerio falso asscriptus liber De fiducia et misericordia Dei.

In primum librum Moysis commentarii D. P. Martyris; addita est initio operis vita ejusdem a Josia Simlero descripta.

Julii Caesaris Scaligeri Commentarii in Theophrastum.

Justi Velsii Κρίσις u. s. w. wie s. 59.

Classis tertia.

Imagines mortis duodecim imaginibus praeter priores totidemque descriptionibus, praeter epigrammata e Gallicis a Georgio Emilio in Latinum versa, cumulatae.

Index in Augustin. apud Frobenium, | donec repurgentur.
Index in Chrysostom. apud eundem, |

Index utriusque u. s. w. wie s. 37.

Introductio u. s. w. wie s. 286.

Primae classis auctores. L.

Lucas Osiander. Ludovicus Lavaterius.

Secunda Classis.

Lexicon Graecum novum, Genevae anno 1564 aut circiter impressum, quod Genevam facit novam Hierosolymam.

Libri Samuelis, Regum et Paralipomenon ad Hebraicam veritatem recogniti et brevibus commentariis explicati a Victorino Strigelio, cum chronologia in historiam regni Judae et Israëlis a Saule usque ad exitum Babylonicum etc. Lipsiae.

Laonici Chalcondilae u. s. w. wie s. 60.

Tertia Classis.

Libellus A B C, tractans rudimenta religionis, qui tantum meminit duorum sacramentorum absque nomine auctoris et loci.

Libellus de concordia ecclesiae.

Ludi Teutonici rhytmice u. s. w. wie s. 241.

Primae Classis auctores. M.

Magdalena Haymairus.

Manson Anglus.

Martinus Kemnitius.

Matthias Erbenus.

Metteri Mentri adversus Balearium episcopum.

Michael Dilerus.

" Dinellus.

" Hermannus.

Secunda Classis.

Methodus doctrinae christianae Joanne Vigando auctore.

Tertia Classis.

Missa Latina u. s. w. wie s. 286.

Modus confitendi et modus orandi, prout impressit Doletus.

Monumenta ss. patrum orthodoxographa, hoc est theologiae sacrosanctae ac syncerioris fidei doctores, numero circiter 85, ecclesiae lumina, auctores partim Graeci, partim Latini, Basileae M.D.LXIX.

Multi integri loci sacrae doctrinae Veteris et Novi Testamenti, ex Hebraea et Graeca lingua in Latinum et Germanicum sermonem translati. Lipsiae.

Primae Classis auctores. N.

Nicolaus Bloccius ludimagister Leydensis.

Nicolaus Bucerus Brugensis.

" Coeltanius.

Nicolaus Koningus.

" Schmidus.

" Selneccerus.

" Selneckerus.

Secunda Classis.

Niblus Thessalonicensis contra PP. alias Illirico suppositus.

In Genesim primum librum Moysis commentarius, auctore Nicolao Selneccero. Addita est chronologia ab initio mundi usque ad exitum populi Israëlitici in Aegypto. Lipsiae.

Tertia Classis.

Narratio u. s. w. wie s. 287.

Primae Classis auctores. O.

Osiander Lucas. Otho Wissenburgius.

Tertia Classis.

Oratio ecclesiarum Germaniae, ac Belgiae, sub etc. 1566.
Orationes funebres et epicoedia, opus per tomos distinctum.
Orthodoxographa u. s. w. wie s. 64, donec repurgentur.

Primae Classis auctores. P.

Paulus Joannes Alciatus.
Petrus Dathenus.
„ Dillerus.
„ Dogninus.
Philippus Rusticus.
„ Dirixson, qui suos Anabaptismi foetus inscribit literis P. D.

Secunda Classis.

Paraphrastica meditatio Leopoldi Dickii, donec repurgetur.
Paratitla Wesenbecii, materia de divortiis, ubi judaicum divortium contendit etiamnum inter christianos valere, donec repurgetur.
Pauli Dolchii Confessio Augustana, Graece reddita.
Petri Guntheri Rhetorica.
Petrus Palladius in dominicalia evangelia; sequitur placita Lutheri, quem frequentiss. sanctum appellat.
Petri Rami opera, praeter dialecticam repurgatam et commentaria in Virgilium.
Praefatio Anthologici Graecolatini, per Michaëlem Neandrum.
Praefationes Hieronymi Wolfii in Epictetum a se conversum.
Praefatio Jacobi Hartelii in 50 comicorum sententias Graecolatinas.
Praefatio Pauli Fagii in Targum.
Priapeia falso asscripta Virgilio.
Prosopographia tota Henrici Pantaleonis.

Tertia Classis.

Pasquilli extatici u. s. w. wie s. 64.
Praxis et taxa officinae poenitentiariae Papae.
Precationes Bibliae Antverpiae impressae per Joannem Crinitum.
Praefatio Petri Pauli Vergerii et libri contra primatum Rom. Pontif. adpressi libro R. Reginaldi Poli Cardinalis Britanni pro ecclesiasticae unitatis defensione.
Protoevangelium Jacobi.

Protocollum, hoc est, acta colloquii inter Palatinos et Wittembergicos theologos.

Psalmi aliquot Davidici, per Henricum Stephanum et quosdam alios similis farinae homines Graeco carmine traducti.

Psalterium Davidis, ex Hebraico in Latinum et Germanicum sermonem fideliter translatum, magna litera, folio, Lipsiae.

Secunda Classis. R.

Refutatio theologiae Jesuitarum per Martinum Kemnitium, et omnia ipsius opera.

Rhetorica Guntheri.

Primae Classis auctores. S.

Siegfridus Saccus.	Simon Meyer.
Sigismundus Suens.	„ Smonius Lucensis.
Simon Grinaeus.	„ Sneyderus.

Secunda Classis.

Sebastiani Munsteri omnia opera, praeter grammaticalia, Fabricam horologii sive rudimenta mathematica, et Vocabularia Chaldaica et Hebraica; sed Geographia repurgetur.

Scholia B. Rhenani in Tertullianum, donec repurgentur.

Simonis Pauli prima et secunda pars Methodi aliquot locorum ecclesiae Dei etc. Rostochii apud Jacobum Lucium M.D.LXVIII.

Stanislai Orichonii Ruthenii De lege coelibatus contra Biricium u. s. w. wie s. 62.

Stephani Lindii u. s. w. wie s. 287.

Tertia Classis.

Sanctae Inquisitionis Hispanicae artes.

Sanctorum patrum meditationes, quibus dominicae passionis mysterium explicatur atque historia de passione Christi expenditur. Marcpurgi 1569.

Scripta eruditorum u. s. w. wie s. 287.

Signa sacra et origo missae.

Speculum justitiae.

Stratagemata Satanae.

Summa purioris doctrinae, per Mansveldenses ad Gallicam ecclesiam.

Primae Classis auctores. T.

Theodori Bezae haeresiarchae omnia opera.
Theodoricus Schnepfius.
Theodorus Bibliander.
" Sneppius, etiam haeresiarcha.
Thomas Corbeau.
" Neogeorgus.
" Schelbachius.
" Seltbachius.

Secunda Classis.

Theatrum vitae humanae per Theodorum Swingerum medicum Basileensem.
Thomae Neogeorgii praefationes in Hemedii epistolas, ab eodem Latine redditas.

Tertia Classis.

Turingicorum exulum responsio.

Primae Classis auctores. V.

Valentinus Vannius Malbrug.
Verus Gratianus.
Veteranus Pinserus.
Ulrici Zuinglii haeresiarchae libri omnes.
Wilhelmus Bidenbachius.
" Clebitius.

Secunda Classis.

Veranus Modestus Pacimontanus De officio pii viri.
Versio libri Tobiae Hebraei, per Paulum Fagium.
Versio Viti Amerbachii in characteres ecclesiae catholicae Epiphanii, cum suis annotationibus.
Uldarici ad PP. Nicolaum epistola, quam finxerunt Balaeus et Westmerus.

Tertia Classis.

Varia doctorum u. s. w. wie s. 63.
Wittembergica acta u. s. w. wie s. 288.
Wormacienses articuli.

Primae Classis auctores. Y.

Yuellius Anglus.
Yonellus vel Jonellus Anglus.

Primae Classis auctores. Z.

Zacharias Praetorius.
" Ursinus.
Zeghelstein contra Sanctos.

Biblia latina.

Biblia Sebastiano Castalione interprete, quandocunque, ubicunque et a quocunque impressa.

Biblia Parisiis per Robertum Stephanum, 1532 et 1540, cum indicibus suis.

Ibidem ab eodem, 1545, cum duplici translatione et annotationibus, quae Biblia Vatabli vulgo dicuntur, repurgabuntur et repurgata admittentur.

Biblia utriusque testamenti u. s. w. wie s. 65; nur fehlen: Lugduni per Scipionem de Gabiano, anno XXXVI, und Basileae per Frobenium, anno XXX et XXXVIII.

Biblia graeca.

Biblia wie s. 34.

Biblia Teutonica.

Antwerpiae per Jacobum Liesvelt, 1542.

Ibidem per Gulielmum Vosterman, annis 1528, 1534, 1544, 1555, cum indicibus suis.

Ibidem per Henricum Peeter, 1541.

Biblia Emdae quandocunque.

Biblia Tigurina apud Christophorum Froschoverum.

Biblia Gallica.

Antverpiae per Martinum Caesarem.

Ibidem per Antonium de la Haye.

Basileae apud J. Hervagium.

Genevae, a quocunque sint impressa.

Lugduni apud Seb. Honoratum, 1558.

Ibidem apud Tornesium cum annotationibus in margine.

Nova Testamenta Latina.

Antverpiae typis Martini Merani, 1541.

Ibidem per Joannem Batman, 1541, cum cujusdam u. s. w. wie s. 66.

Francofurti per Lucam Lossium Luneburgensem.

Lugduni per Joannem Frellonium, 1553.

Ibidem per Antonium Vincentium, 1558.
Novum Testamentum Parisiis per Robertum Stephanum, 1543. 1545.
Novum Testamentum Graece et Latine impressum Parisiis, 1549, per Hieronymum et Dionysium Marnef.

Nova Testamenta Teutonica.

Antverpiae per Joannem Cornelii, alias Haymerius, 1528.
Ibidem per Antonium Berch, 1541.
Ibidem per Adrianum van Bergen, 1533.
Ibid. apud Christophorum van Ruremonde, 1528.
Ibidem per Godefridum van der Hagen, absque anno impressionis.
Ibidem per Jacobum Lisvelt, 1542. 1543. 1544.
Ibidem per Joannem Batman, 1542.
Ibidem per Joannem Leo, 1545.
Ibidem in Talpa per Henricum Peeters.
Ibidem per Martinum Caesarem, 1531. 1535.
Ibidem per Matthaeum Crom, 1538. 1541.
Ibidem per Stephanum Mirdmans.
Novum Testamentum impressum Coloniae per Joannem Gymnicum, 1541.
Leydis per Petrum Janssen.
Ibidem per Petrum Claes, 1534.
Novum Testamentum absque nomine loci et impressoris, 1541.

Nova Testamenta Teutonica.

Novum Testamentum, cujus titulus sic habet: Dat Nieu u. s. w. wie s. 66, z. 3 v. u., absque nomine loci et impressoris.
Dat Nieuw Testament ons heeren Jesu Christi, welck hy wt den hoogen hemel ghebracht heeft etc. Ghedruct by Niclaes Biestkens van Diest.

Nova Testamenta Gallica.

Antverpiae per Guilielmum de Monte, 1540. 1543.
Ibidem per Henricum Petri in Talpa, 1543.
Ibidem per Joannem Richard, 1543.
Ibidem per Silvium.
Ibidem per Gymnicum.
Lugduni hactenus impressa omnia.

Premierement faut bien noter, que tous les aucteurs condamnés, et livres defendus aux Catalogues Latins, tant du S. Concile, que l'Adjunction de la Majesté du Roy Catholique, le sont aussi en François.

A.

A B C ou instruction chrestienne: ou sont traictés seulement aucuns des sept sacrements et quasi expliqués à la maniere des sectaires.

Eposition sur l'Apocalypse u. s. w. wie s. 118, bis modernes.

Les Arrests et ordonnances de la court celeste.

L'Amant despourveu de son esprit.

L'A B C des dix commandements chez Tavernier.

A B C en François chez Jehan van Gheele.

B.

La Bergerie u. s. w. wie s. 119.

Briefve instruction pour prier, sans nom d'aucteur.

C.

Le Cantique des cantiques, par Estienne Dolet.

Le Catalogue du Pape et de Moyse.

Les Catechismes de Geneve et de tous autres lieux haeretiques.

De la saincte Cene de nostre Seigneur Jesus, et de la messe qu'on chante communement.

Chansons chrestiennes, u. s. w. wie s. 119 bis abus etc.

Chansons spirituelles, pleines de consolations.

Le Chevalier chrestien, par Estienne Dolet.

Clement Marot, touchant le sermon par luy composé et mis en rithme Françoise, du bon pasteur et du mauvais, prins et extraict du dixiesme chapitre de S. Jehan.

La confession d'Anvers, d'Argentine, de Poyssi, et toutes autres telles ou semblables faictes és conciliabules haeretiques.

Confession faulsement imposée u. s. w. wie s. 119.

La confession et instruction de la foy, dont on use en l'eglise de Geneve.

D.

Debat de piété et de superstition.

Declaration de la reigle u. s. w. wie s. 116.

Une simple declaration sur les douze articles chrestiens par Pierre Martyr, et toutes ses oeuvres.
La doctrine nouvelle et ancienne.
Dialogues sacrés par Georges Vinien.
Le Psaultier de David en forme d'oraisons, chez Liesvelt.

E.

Un brief enseignement u. s. w. wie s. 121.
Epistre catholique u. s. w. wie s. 121.
Epistre demonstrant u. s. w. wie s. 121, bis l'Escripture.
Les epistres et evangiles des 52 dimenches de l'an, avec briefve et tresutil exposition d'icelles, sans nom d'autheur.
Epistre envoyée u. s. w. wie s. 121.
L'epistre au Duc de Loraine, par Guillaume Pharel, et tout ce qui est du-dict Pharel.
L'estat de l'eglise, avec le discours des temps depuis les apostres sous Neron jusques à present sous Charles V, contenant en brief les histoires tant anciennes que nouvelles etc.
Vraye exhortation à tout chrestien du dernier jour du jugement, à Basle par Jehan Bibaut.
Exhortation à la lecture de la saincte Escripture, par Estienne Dolet.
Expositions sur la premiere epistre de S. Jehan, divisées par sermons par ledict Estienne Dolet, et tout ce qu'il a faict en theologie.
Expositions sur l'epistre aux Romains, tirées des commentaires de Calvin, et tout ce qui est dudict Calvin et ses complices.
Exposition sur les deux epistres aux Thessaloniciens.
Exposition sur l'epistre catholique de S. Jaques.
Exposition sur les deux epistres de S. Pierre et sur celle de S. Jude.
Exposition sur l'evangile de S. Mathieu.

F.

Les Faceties de Pogge mises en François.
François Rabelais en son Gargantua.
La forme d'instruire les enfans en chrestienté.
La forme des prieres et chants u. s. w. wie s. 119, C.

La fontaine de vie, sans nom d'aucteur.

G.

Gargàntua et Pantagruel, faictz en François par François Rabelais.
Guillaume Pharel en toutes ses oeuvres.

H.

Histoire de Sleidan.
Sur l'histoire des dix lepreux.
Les Heures de nostre Dame, Latin François, jusques à ce que la traduction françoise soit corrigée.

I.

Jehan Calvin, Jehan Sleidan et tous les autheurs condamnés et inutils comprins sous la lettre de I sont aussi defendus en toutes langues ainsi comme tous les autheurs semblables sous toutes les autres lettres.
Les jeus qui par cy devant ont esté joués u. s. w. wie s. 70.

L.

La Langue d'Erasme en François, et tous ses autres livres traduicts des Latins condamnés ou defendus aux catalogues Latins.

M.

La maniere d'administrer les sacremens et celebrer le mariage, avec la forme des prieres ecclesiastiques.
Manuel ou instruction des curés et vicaires de l'eglise Romaine, avec annotations.
Le livre des marchants.
La medecine de l'ame.
Le manuel de devotion, sans nom d'autheur.
D'un seul mediateur u. s. w. wie s. 124.

P.

Pantagruel et Gargantua.
Paradis du Pape Jule.
Pierre Marlier en toutes ses oeuvres.
Les prieres de l'eglise de Geneve.

Les prieres u. s. w. wie s. 124 bis Testament, imprimées par Dolet.
Les psalmes du royal prophete David en rithme, par Theodore de Beze et Clement Marot, avec les chants.

R.

Rabelais touchant les mensonges qu'il a escriptz en François de son Pantagruel.
Recueil brief des actes memorables, advenus en Alemaigne, Italie, Angleterre et par especial au royaume de France, depuis le deces du Roy François de Valois, premier de ce nom.
Recueil d'aucuns lieux fort necessaires pour mettre sa conscience en Dieu.
La remonstrance u. s. w. wie s. 126.
L'ordre u. s. w. wie s. 126 bis cene etc.

S.

Sermons de l'evesque de Valence sur certains points de la religion, recueilliz fidelement ainsi qu'ils ont esté prononcés.
Autres sermons du mesme aucteur, servants à discourir etc., à Paris, de l'imprimerie de Michel de Vascosan 1559.
Simulacres de la mort, avec la medecine de l'ame.
Supplication u. s. w. wie s. 126.

T.

Taffin ministre.
Petit traicté, demonstrant u. s. w. wie s. 127.
La Triade Romaine.

V.

La verité u. s. w. wie s. 127.
La vie de Jesus-Christ et du Pape.

Duytsche verboden boecken: in den eersten moetmen mercken, dat alle de auctuers voor suspect gherekent ende verboden boecken begrepen inde Latijnsche catalogue, so deur het heylich concilie als van weghen des Majesteyts des Catholicks Conincks, oock verboden zijn in duytsche.

A.

A B C, by Jan Fruitiers, apud Sylvium 68.

Eenen A B C vanden thien gheboden, by Tavernier.

Eenen A B C met vader onse in duytsche, sine auctore.

Eenen anderen A B C wyt de Proverbien van Salomon ende wyt de epistelen van S. Paulus, apud Sylvium.

Noch eenen anderen A B C, apud eundem.

Eenen gheestelijcken A B C wyt de psalmen van David, Antverpiae by Ameet Tavernier, sine nomine auctoris et anni.

Der leecken A B C, by Jan van Ghele.

Almanach ende prognosticatie van Nostradamus, anno 1569.

Eenen gheestelijcken Almanach oft laetbrief.

Antfanck der christelijcker kinderleere, sine auctore.

De XII Articulen des gheloofs, deur Joannem Agricolam Sprembarch.

De hooft generael Articulen des christelijcken gheloofs van die rechte ende valsche kercke.

B.

Een Battement oft spel van den oprechten aflaet, gheprent tot Ghent.

Een Battement van vier personagien u. s. w. wie s. 40.

Een boeck gheintituleert: Een ghenuechlijck Battement van V. personagien.

Genuechlijcke boecxkens van Battementen etc.

Bedebuchlijn fur allen ghemeynen etc., int duytsche, sine auctore.

Een schoon Bedeboeck, alle man ende kinderen zeer nut wesende etc.

Een nieuwe christelijcke Bedeboeck, wyt den ouden leeraers der kercken, als Augustino, Ambrosio, Cypriano, Cyrillo, Bernardo, te samen ghebracht, in alderley aenvechtingen ende nooden te beden dienstelijck ende costelijck. Noch een christelijck overdencken des lijdens ons heeren ende heylants Jesu Christi. Ghedruckt tot Campen by my Beerent Peeterssen, absque nomine auctoris seu anni, sed expressione loci.

Een Boecxken: Hier naer volgen schoone gebeden, sine auctore.

Een cort Begrijp ende slot u. s. w. wie s. 69.

Een cort Begrijp der leeringhen u. s. w. wie s. 69.

3ekentenisse oft belijdenisse des geloofs int gemeyn ende eendrachtelijcken vande geloovigen, die in die Nederlanden over al verstroyt syn ende naer de suyverheyt des heilighen evangelioms ons heeren Jesu Christi begheren te leven, met eenen seyndtbrief aen een Coninclijcke Majesteyt end een vermaninghe tot de overheyt, anno 1566, absque nomine loci.

3elial, een rechtelijck ghedinghe tuschen Belial, den helschen procureur, by Jan van Ghele, anno 1558.

'orte Belijdinghe des gheloofs der gheenre, die over al int Nederlandt ende besondere in deser stadt N. de waerachtighe leere des evangelioms aenhanghen ende nu tertijt vanden ghenen, diemen gheestelijck noempt, die de waerheyt haeten ende gerne souden verduystern, tonrecht voor ketters ende oproermaeckers worden ghelastert ende vervolcht, tot waerschouwinghe der overheyt, onderwijs der onwetender ende bescherminghe der oprechter christelijcker leere.

/ande Bereydinghe totter doot, by Erasmus.

Een cort simpel Bescheyt, hoo een yeghelijck christen mensch antwoorden sal wyt den articulen syns christen gheloofs, waerom hy niet meer tot der missen en gaet, ghestelt door Jacobum Andree, der heyliger schriftueren Doctoor in nederlantscher spraecke. In het selve boexken volcht noch een claer cort berecht vanden beelden, watmen daer af gevoelen sal, wyt der heyligher schrift door eenen wel gheleerden vromen ende godtvreesenden pastoor neerstich ghesocht ende by een ghetoghen tot dienst des ghemeynen simpelen mensche, besunder in Nederlandt.

'en claer Bewijs van het recht ghebruyck des nachtmaels Christi, ende watmen vander missen houden sal, door Merten Microen, ende ghedruckt buyten Londen by Collinus Bolckvinner anno 1554.

'e manier van bidden.

'oe Christus ons leert bidden, met den vaderonse, die XII articulen des gheloofs ende X gheboden door die heylighe Schrifture int cortste wytgheleyt, beghinnende: Christus spreeckt: Bidt ende u sal ghegheven worden. t'Antverpen by Liesveldt 63 ende by Jan van Ghele.

'er Joden Biechte.

Een Boecxken op de drije hooftstucken des gheloofs.

Een Boecxken tracterende vanden vrienden.

Boecxken innehoudende manieren van leven.

Een suyverlijck Boecxken innehoudende den gront ende oorspronc[illegible] onser salicheyt, gheprent Tantwerpen by Jan Koelants ann[illegible] 1558.

Een hoochduytsch Boecxken van Sebastiaen Franck teghen de dronc[illegible] kaerts.

Een Boecxken hoemen u. s. w. wie s. 41.

Den Boom der scriftueren van ses u. s. w. wie s. 41.

Das Boomen buchlijn.

Vande Borgheren, hoe dat sy onder malcanderen leven sullen, ghe-druckt by Jan Wijndricx tot Antwerpen 1548.

Broederlijcke vereeninghe van sommighe kinderen Godts aengaende VII artikelen. Item een seyntbrief van Michiel Salter aen een gemeynte Gods met cort waerachtich bewijs, hoe dat hy zijn leere tot Wittemberch aenden Necker met zijnen bloede betuycht heeft. Sectae Mennonisticae.

C.

Catechismus oft onderwijsinghe in die christelijcke leere, ghelijck die in kercken ende scholen der Coorvorsten Paltz ghedreven ende gheleert wort.

De Catechismus oft kinderlere u. s. w. wie s. 69.

Den cleynen Catechismus oft kinderleere der duitscher ghemeynten van Londen, de welcke nu hier ende daer verstroyt is, ghe-maeckt door Merten Microen, ghedruckt by Gellium Ctematium anno 1559, absque nomine loci.

Den cleynen Catechismus oft een onderwijs ende fundament des christelijcken gheloofs voor den ghemeynen pastooren, predickaers ende huysvaders, om den simpeln ende cleynen kinderkens, door vraghe ende antwoorde gstelt, gedruckt tot Wesel by Hans de Braecker den 22. dach Augusti 1558.

Eenen cleynen Catechismus u. s. w. wie s. 39.

Den corten Catechismus, ghedruckt ten Bossche by Jan van Turn-hout.

Catechismus Latinogermanicus in ecclesia Sittardiensi per Paulum Chimareum.

Een Cronijcke u. s. w. wie s. 69, sine nomine auctoris.

Een nieuwe Cluchtboeck, overghesedt wyten hoochduytschen bouck, gheheten Schimp, ende wyten Latijne van Henricus Bebelius. Antverpiae apud Joannem Roelants.

De cleyne Colloquie int vlaemsche ende franchois by Joos Lambrechts. Gandavi anno 50 et Antverpiae apud Waesberghe.

Colloques familieres d'Erasme en françois flameng, apud Latium anno 59.

Een holtselighe evangelische Comedie, sine auctore.

De Const der minnen.

D.

Das drijtte theyel des rolwaghens van vier historien overlents, ghedruckt by Christiaen Engelvolf.

Dialogue van meestelckerlijck mensche.

Een kints Dialogue van twee lansknechten.

Eenen Dialogus oft t'samen spreken u. s. w. wie s. 41.

Eenen schoonen troostelijcken Dialogus u. s. w. wie s. 69.

Een schoone Disputatie van eenen evangelischen schoenmaeckere ende van eenen papistischen coorheere met twee andere personagien, gheschiet tot Norenberch.

Een suyverlijcke ende schoone Disputatie u. s. w. wie s. 68.

Dat Dootbedde ende onderganck der missen.

E.

Ecclesiasticus in liedekens ghestelt by Jan Fruijtier.

Enchiridion gheestelijcke ghesangen, sine nomine auctoris.

Erasmus van die eendrachticheyt der kerken. Antverpiae by Wouter van Lyn anno 33 ende Liesvelt.

Evangelie van den spinrocke.

Expositie van den psalm Miserere mei Deus deur Joannem Spangenbergium.

Een Expositie opden hondersten ende 26. psalm.

Expositie op den tweeden epistel u. s. w. wie s. 40.

F.

Een Figuere van t'crucifix der fonteynen des levens, daer boven staet aldus: So wie dorstet, die come ende neme dat water des levens om niet. Apocalyps. XXI.

Een Figuere van onse Heere, daer by staet: Ego sum pastor bonus.
Een Figuere van den verloren sone met eenen monick daer by.
Figueren van den Hypocrijt, ubi sunt scripturae, quod oportet Deum adorari in spiritu et veritate.
De sotte ende bourdelijcke bruyloft.
De thien gheboden, by Jacob Janssen Brugis.
Pater noster int sotte.
T' miraeckel, daer Christus V duysent ghespijst heeft, een caerte oft figuere by Jacob Janssen Brugis.
Het oordeel by den selven.
De Fonteyne des levens, sine nomine auctoris et impressoris.
Dat rechte Fundament u. s. w. wie s. 41, door D. Urbanum Regium, ende voorts alle zijn boecken.

G.

Ghebeden der Bybelen, als die heylighe vaders ende vrouwen Gode plegen aen te roepen ende te bidden. Antverpiae by Hans Liesvelt, by Joannem Wyndricx anno 52 ende by Keerberghen.
Een Ghebede boecxken, Fundament van alle leeringhen.
T' ghulden Ghebedeboecxken wyt den Ouden ende Nieuwen Testamente.
Davids Psalter gebedewijs, inhoudende 150 psalmen, ghestelt door Georgius S'malsincg.
Een zeltsam Ghespraeck van twee Inden.
Het oude Christi Gheloove teghen die nieuwe papisten dolighe.
Van dat rechte Christi Gheloove, Menno Simons, ende voorts alle zijn boecken.
Item van dat Gheloove aen onsen salichmaecker Jesum Christum, wat ombegrijpelicke verdiensten, heylicheyt ende salicheyt die wy daer door crijghen, ende van eens christens menschen oeffenijnghe ende wercken.
Een seer profitelijck u. s. w. s. 39.
Een corte ondersoeckinghe des Gheloofs u. s. w. wie s. 69.
Een corte ondersoeckinghe des Gheloofs over die gene, die hem totter ghemeynten gheven willen, ghedruckt inden jaere 1566. Qui libellus praeter alios errores duo tantum recipit sacramenta.
Die proeve des Gheloofs.
Een nieu Lovens Gheloove.

oede manierlijcke zeden, van Erasmus.

an den Grouwel der missen datmen Canon noempt, absque nomine auctoris et loci.

en Gulden onderwijsinge om te antwoorden op allen puncten, die den vyanden des waerheyts aenbrenghen moeghen, welcke die sesse parochianen tot Norenberch door begheerte van eenen keurvorst ghemaeckt hebben.

H.

'an den Hinnen tastere.

'e Historie van Antechrist met de beeste met seven hoofden met de pauscroone. Antverpiae by Jan van Ghele anno 66.

istorie ende prophetie wyt der heyligher Scrifturen. Antverpiae by Liesveldt.

e Historie van Broer Ruysche, by Claes van den Walle. Sine nomine auctoris et privilegio.

istorie van Lazarus redevivus per Joannem Sapidum Selestadium.

istorie van Theball ende Ermilina.

istorie van den rijcken ende Lazarus.

en duytsche Historie van den verduldighen Job.

istorie van Moorkens vel.

en warachtighe Historie u. s. w. wie s. 69.

en Hantboecxken van devotien, sine nomine auctoris. Antverpiae apud Joannem Latium anno 56, apud Keerberghe 57, apud Tavernier 67 et 68, by Claes van den Wouwere.

I.

'orte Instructie u. s. w. wie s. 41.

L.

'en schoon christelijcke Leeringhe van den gheestelijcken tempel ende wereltlijcken tempel, oft goet is, kercken te timmeren, oft niet.

tem een schoon ende profitelijcke Leeringhe wyt Gods woort, allen menschen vermanende tot de hemelsche wedergheboorte ende nieuwe creature. Sectae Mennonisticae.

'it is een boecxken u. s. w. wie s. 39.

iedtbouxkens, ghedruckt by Jan van Ghele anno 1548.

Een schoon nieuwe geestelijck Liedt im thoon: Ausz eynder betrusten ghemuet ghedacht ich tzu zinghen eyn liedt.

Sommighe duytsche Liedekens.

Twee nieuwe gheestelijcke Liedekens, sine auctore.

Leyssenen ende gheestelijcke liedekens.

Lingua Erasmi int vlaemsche by Symon Cock anno 55.

M.

Een Medecijne u. s. w. wie s. 40.

O.

Een sonderlinge salige Oeffeninge der passien Christi.

Den Offer des Heeren.

Den Opoffer der marteleeren, met verscheyden sendtbrieven. Sectae Mennonisticae.

Een slechtelijcke ende scriftelijcke Onderrichtinghe van dat doopsel ende avontmael Christi Jesu, seer nut nu ter tijt voor alle slechte menschen. Ghedruckt te Campen in de hofstrate by my Jan Janssen anno 1566. In calce vero libri habetur: Dit boecxken is ierst ghemaeckt int Latijn van Peeter Bloxio, gheboren te Dieghem by Bruessel in Brabant, schoelmeester tot Leyden in Hollandt, 1562, daer naer in duytsche voor slechte menschen.

Der waerheyt Onderwys.

Een cort Onderwys.

Christelijcke Onderwysinghe tot den rijck Godts, sine auctore.

Corte Onderwysinghe der heyligher Scriftueren, hoe wy den duvel, de werelt ende het vleesch wederstaen sullen. Antverpiae by Keerbergen anno 67.

Ovidius Naso, by Jan van Ghele anno 1567.

P.

De Passie ons heeren Jesu Christi als ons Nicodemus ende de vier evangelisten bescrijven. Antverpiae by Claes van den Wouwere.

Den Pater noster wytgheleyt duer Mathiam Bywant.

Den edelen, hoogen ende troostelijcken sendtbrief, die de heylighe apostel Paulus tot den Romeynen gescreven heeft, verclaert

ende gants vlijtich met ernste van woorde tot woorde wytgeleyt tot eender costelijcker nutticheyt ende troost allen goetwilligen liefhebbers des eeuwighen oneynlijcken waerheyts.

Postille op de epistelen ende evangelien van alle sondaghen ende sonderlinghe heylighedagen des geheelen jaers, sonder naem des autheurs.

Eijns freijaerts Predich.

Prognosticatie van Pantagruel. Gandavi by Canwel 54.

Een waerachighe Prognosticatie u. s. w. wie s. 40.

De Psalmen David ende ander lofsanghen wyt den franchoysche dichte, gemaeckt door Clement Marot ende Theodore de Beze, en nederlantsche spraecke overghesedt door Petrum Dathenum ende door den selven wederomme oversien ende verbetert, mitsgaders den christelijcken catechismus, ceremonie ende geboden, gheprent int jaer 1567, absque nomine loci.

De Psalmen Davids van Clement Marot in dichte ghestelt by Lucas de Heere. Te Ghendt by Manilium anno 65.

Psalmes of David, in enghelsche metre by Thomas van Sterneholde etc. Londini cum notis apud Joannem Dahij 59.

Den derden Psalm van David by Erasmus. Apud Mariam Ancxt, Antverpiae anno 51.

R.

Een Rapsodie u. s. w. wie s. 41.

Een schoon lustich Ratersbuchlijn int duytsch.

Refereynen van dat oordeel, sine auctore.

Refereynen soo amoureus ende wijs. Antverp. by Jan van Ghele ende by Liesveldt.

Refutatie van Salve Regina.

Den kersten Reghel u. s. w. wie s. 39.

Reynaert de vos.

Den kersten Ridder by Erasmus.

S.

Salus populi, met des cruepelen calengier.

Den Schilt oft de wapenen des gheloofs.

Schimp unde ernst durch allen welten. Ghedruckt tzu Franckfort by Christiaen Engelnol.

Een Sermoon Erasmi van de oonbegrijpelijcke bermherticheyt Gods, by Liesveldt ende Henrick Peeterssen.

Een gheleert ende werdich Sermoon van de waerheyt des avontmaels Christi, gheprent T' sertoghenbossche by Jan van Turnhout anno 1567.

Hier beghinnen christelijcke Sermoonen u. s. w. wie s. 69.

Een schoon Sermoon van den seven brooden, daer by die vier duysent mannen sonder vrouwen ende kinderen af versaedt waren, leerende vanden vasten gheloove ende betrouwen in Godt. Marci int VIII. Item nooch een schoon sermon: Segget der dochter van Syon: siet, uwen coninck comt tot u saechtmoedig, leerende, hoe dat die Heere yerst moet comen ende onsen wille ghehell afgaen ende hem aenhangen. Mat. int XXI. Item noch een costelijck sermoon vanden onrechten Mammon, oock leerende vanden vasten gheloove ende meer ander goede leeringhen. Luce int XVI. Est pestilentissimus libellus.

Christelijcke Sermoonen u. s. w. wie s. 41.

Den Sluetel van dat secreet u. s. w. wie s. 70.

De Stove by Jan van Dale.

Een schoon christlich duytsch Spel, sine auctore.

Een Spel van sinnen u. s. w. wie s. 41.

Den Spieghel der jongheeren.

Den Spieghel des houwelicx, by Erasmus.

Een boecxken gheheeten Sevenhondert u. s. w. wie s. 41, z. 2 v. u.

Een Spraecke van eender moeder u. s. w. wie s. 42.

Sterf-boecken inholdende voor de siecken tot die bereydinghe des doots, ghecopuleert wyt der heyligher Scriftueren door den weerdigen priester heer Matthijs Lenaerts saligher memorien, capellaen van den Were in Zeelandt, ghedruckt te Campen in die broederstrate by my Peeter Waermerssoene, woonende inden witten valck. In quo continetur iste sequens articulus: Ist saecke dat ghy bekent, dat ghy der sondaren een sijt ende betrout, dat Christus ghestorven is voor uwen sonden, so heeft Christus alle uwe sonden op hem ghenomen ende heeft daer voor soo volcomelijck voldaen, dat ghy daer voor niet doen en derft.

Summa der godtlijcker Scriftueren, oft een Duutsche Theologie.

T.

Van de suyverheyt des Tabernakels, by Erasmus.

Tauleri homilien in de nederspraecke overghesedt ende gheprint tot Franckfort, tot dat sy gecorrigeert sijn.

Dat Testament van minnen.

De Testamenten der XII patriarchen, apud Keerberghen anno 66 et Liesveldt 62.

T' ghevecht der minnen Venus etc.

Van de Thien esels, sprekende van thienderley manieren.

Een waerachtige nieuwe Tijdighe van de gheestelicheyt tegen de weerlijcheyt.

Een schoon ende godlijcke Tijtcortinghe eens kerstelijcken lotboecs.

Een suyver Tractaetken, ghenoemt Tijtcortinghe u. s. w. wie s. 39.

Dit is een schoon Tractaetken u. s. w. wie s. 68.

Troostinghe der godlijcker Scrift u. s. w. wie s. 40.

Der sielen Troost u. s. w. wie s. 40.

Een vriendelijcke T'samensprekinghe van sommighe vernaempste puncten des religions belanghede, daermen op den huydeghen dach t'wistich of is, tuschen twee persoonen, den eenen ghenoempt Joannes ende den anderen Jacobus, met den register van den selven puncten achter aent boeck aengeteeckent, door Jan Ambachus int Nederlandt, ghedruckt anno 1566.

T'sieckbedde van Tobias. Dialogus ten prochiaen ende den crancken. Sparsus hic est tempore Geusianismi.

[V.]

Den Val der Roomscher kercken u. s. w. wie s. 68.

Van Christus vleesch u. s. w. wie s. 41.

Van den alden God ende nieuwen God.

Van de t'waelf articulen u. s. w. wie s. 40.

Van die christelijcke vrijheyt u. s. w. wie s. 70.

Van die drije grootste heresyen, daer door t'christen gheloove bedorven is.

Veelderhande liedekens u. s. w. wie s. 69.

Veelderhande gheestelijcke liedekens, oude ende nieuwe, om alle droefheyt ende melancoliije te verdrijven.

Verclaeringhe van die menichfuldighe loose practijken ende listen, soe van inquisitien, observantie ende onderholdinghe van die placcaeten ende anderssins etc.

Een verghelijckenghe u. s. w. wie s. 67.

Virgilius, van zijn leven, doot ende van syne wonderlijcke wercken.

Der sielen Vocabulier.

Vraeghe ende antwoorde u. s. w. wie s. 69.

Een schoon Vraeghe van eenen boer, hoe dat hy eenen pape ghevraecht heeft van weghen sommighe articulen, seer schoon ende lustich te lesen ende te hooren. Ghedruckt anno 1565.

Van de Vier vrijers, die tot Colen alle een vrouwe vrijden, by Jan van Ghele.

W.

Den Wech der behoedenisse, by Matheus Crom, anno 1548.

Den rechten Wech u. s. w. wie s. 39.

Vande Wedergheboerte ende een nieuwe creature, een corte vermaninghe ende aenwijsinghe.

Eenen Wederroep van het vaghevier, sine nomine auctoris.

Wlenspieghel, apud Joannem van Ghele, sine privilegio et anno.

Een Wytlegginghe van t' Pater noster by Erasmus.

Van den thien gheboden een corte Wytlegginghe ende een verclaringhe des rechten gheloofs etc.

Een christelijcke Wytlegginghe oft expositie op die thien gheboden ende op dat Pater noster naer de rechte waerheyt der heyligher kercken.

Een christelijcke Wytlegginghe op den Propheet Habacuc.

Een christelijcke Wytlegginghe op den Propheet Jona.

Een cleyn maer seer profijtelijcke Wytlegginghe u. s. w. wie s. 68.

Catalogo de los libros en Romance.

Folgt das verzeichnis s. 231 mit den dort angegebenen änderungen.

Ex decreto sacrosancti concilii Tridentini sess. IIII sub Paulo IIII.

Sed et impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere volens, qui jam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum ecclesiasticorum ipsos sacrae Scripturae libros et super illis annotationes et expositiones quorumlibet indifferenter, saepe tacito, saepe etiam ementito prelo et, quod gravius est, sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros hujusmodi temere venales habent, decernit et statuit, ut

postbac sacra Scriptura, potissimum vero haec ipsa vetus et vulgata editio quam emendatissime imprimatur nullique liceat imprimere vel imprimi facere quosvis libros de rebus sacris sine nomine auctoris neque illos in futurum vendere aut etiam apud se habere, nisi primum examinati probatique fuerint ab ordinario, sub poena anathematis et pecuniae in canone concilii novissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem et probationem hujusmodi licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris juxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant vel evulgant, nisi antea examinati probatique fuerint, eisdem poenis subjaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa vero hujusmodi librorum probatio in scriptis detur atque ideo in fronte libri vel scripti vel impressi authentice appareat, idque totum, hoc est, et probatio et examen gratis fiat, ut probanda probentur et reprobentur improbanda.

18.

Antwerpener index von 1571[1].

**Index librorum qui jussu
Regis vel propter annotationes
vel ipsos auctores expurgantur.**

Theologici libri.

Opera	Augustini, Hieronymi, Irenaei, Justini Martyris, Tertulliani, Theophylacti Bulgariae Episc.,	quia nonnulla mala illis aspersa sunt.

Bertramus presbyter.
Capnionis libri.
Christiani poetae, Georgii Fabritii.
Erasmus Osvaldus.
„ Roterodamus [in Hieronymum, Augustinum, Irineum].
Georgius Cassander.
„ Fabritius.
Jacobus Faber.
„ Scepperus.
Janus Cornarius. [Justinus Martyr.]
Joannes Gastius.
Immanuel Tremelius [No. Testamentum Syriace, Graece et Latine

*

1 Das in [ ] eingeschlossene ist auf dem Antwerpener exemplar beigeschrieben.

Langius. [Joannes Langius. Nicephorus].
Missa Latina, quae olim ante Romanam etc. [Tertullianus. Theophylactus.]
Xystus Betuleius.

Jurisprudentiae.

Antonius de Rosellis.
Carolus Molinaeus.
Christophorus Hegendorpius.
Conradus Lagus.
Felix Malleolus.
Franciscus Zabarella.
Hieronymus Scuff.
Joannes Petrus de Ferrariis.
„ Appellus.
„ Oldendorpius.
Leopoldus Dickius.
Matthaeus Wesenbekius.
Melchior Clingius.

Medicinae.

Conradus Gesnerus.
Eobanus Hessus.
Euricius Cordus.
Janus Cornarius.
Joannes Lonicerus.
J. Scaliger.
Leonhardus Fuchsius.

Philosophici.

Jacobus Sceckius.
Joannes Velcurio.
Joachimus Camerarius.
Martinus Borrhaeus.
Petrus Ramus.
Simon Simonius.
„ Grynaeus.

Mathematici.

Cyprianus Leovitius.
Erasmus Osualdus.
Caspar Peucerus.

Gulielmus Xylander.
Jacobus Zicolerus.
Joannes Sconerus.
Joachimus Vadianus.
Martinus Crusius.
" Borrhaeus.
Michael Saselius.
Petrus Ramus.
Sebastianus Theodoricus.
" Munsterus.

Humaniores disciplinae.

Andreas Althamarus.
Conradus Gesnerus.
Chrysostomus Neapolitanus.
Chumannus Elmespanchius. [Claudius Ptolemaeus].
Conradus Clauserus.
" Lycosthenes.
Constantinus Balduini.
Cyrus Theodorus Prodromus.
David Chytraeus.
Enchiridion principis et magistratus christiani.
Epistolae ad Fridericum Nauseam.
Gerardus Geldenhaurius. [Gregorius Gyraldus].
Gulielmus Xylander. [Georgius Fabritius].
" Postellus.
Henricus Stephanus. [Herodotus].
Hieronymus Wolfius.
Janus Cornarius.
Joannes Cuspinianus.
" Carion.
Judocus Willichius Rosellanus.
Joannes Funchius.
" Sartor.
Joachimus Camerarius. [Laonicus Chalconducensis].
Laurentius Humphredus. [Lylius Gregorius Gyraldus].
Martinus Crusius.
Matthias Illyricus in Aeschylum.

ıaeus Garbitius.
ıs Eberius.
lorus Virgilius.
lphus Gualterus. [Sebastianus **Munsterus**].
ıanus Doletus.
ıas Naogeorgius.
ɜntius Obsopaeus.
us Betuleius.
ıphontis operum interpretes.

19.

Münchener indices 1566 bis 1582.

I.

Catalogus
der Büecher vnnd
Schrifften, vnser Heilige Religion
vnnd Geistliche sachen belang-
endt, welche im Landt zu Bayrn, of-
fentlich fayl zuhaben vnd
zuuerkauffen, er-
laubt seindt.
Gedruckht zu München, bey
Adam Berg [1566].

Der Durchleuchtig und Hochgeboren Fürst und Herr, HERr Albrecht, Pfalltzgrave bey Rhein, Hertzog inn Obern und Nideren Bayrn etc., unser genediger herr und landsfürst, hat zu verhüttung und fürkommung, damit verfürische böse bücher, schrifften und gemähl in irer fürstlichen gnaden fürstenthumben und landen nit einschleichen oder undter die leuth khummen, verschinen fünffundsechtzigisten jars ein offen general mandat in truckh verfertiget außgehen und anschlagen lassen, welliches ir fürstlichen gnaden yetziger zeit gelegenhait und notturft nach hiemit widerumb vernewern, ernstlich gebietendt und schaffendt, das demselben bey vermeydung ir fürstlichen genaden schweren straff und ungnadt durchauß gehorsamblich gelebt und mit nichten weder von innlendischen noch frembden und zuraisenden puechhendlern und briefftragern darwider

gehandlet werde, wie dan ihr fürstlich genaden mit allem ernst darob zu halten und die verprecher nach allen ungenaden zu straffen verordnung und bevelch gethon haben.

Und solle nemblich hinfüran kein buchfürer, er sey wer und er wõl, innwoner oder frembdling, durchauß khain buech, weder Lateinisch noch Teutsch, in theologischen sachen, darinnen die h. Schrifft tractiert, ein oder mehr articul und spruch außgelegt, auch dieses oder jhenes lehr und confession vertädigt wirdet, gleichfals khain beth oder gesangbüchel in Lateinischer oder Teutscher sprach ins land gebracht und darinn haimblich oder offentlich faihl getragen oder verhandlet werden, sie seyen dann in den nachvolgenden ortten oder steten getruckt worden, wie volgt: zu München, Ingolstatt, Dillingen, Maintz, Cöln, Freyburg im Preissgau, Inspruckh, Paris, Leon, Venedig, Rom, Florentz, Bononia, Annttorff, Löven und in Hispania. Bey sochem mandat soll es nochmaln gentzlich bleiben.

Damit aber auch die buchfürer sonderlich der Teutschen bücher halber desto mehr bericht haben, welcher autorn und bücher sie sich halten und herein ins landt bringen und fail tragen, sollen sich dieselben nach geschribener ordnung halten.

Als erstlich von Bibeln kein andere als des Eckhen und Dietenbergers und das Newe Testament des Embsers translation sambt seinen annotationen. Auch die verteutschten psalmen des Luscinii und Doctorn Giengers, und was die gar alten verdolmetschung der Bibel oder etlicher stuckh darauß und der heiligen alten kirchenlehrer verteutschte bücher und schrifften seindt, die aber nit vil mehr getruckt werden. **Bibeln.**

Zum andern von Postillen sollen sie trachten umb des Eckhen, des Nausee, des Wilden, des Hoffmaisters, des Dietenbergers, des Wizelii; item etliche sondere predig des Bischoffs von Mersenburg von der Mess, vom hochwierdigen sacrament und anderm; mehr des Eisengreins von etlichen sondern strittigen articuln; item des Nasen vom heiligen sacrament des altars und andern mehr religions stucken. **Postillen.**

Zum dritten von Catechismis ist der grösser catechismus des vorbemelten Bischoffs von Mersenburg, so in predig aussgetheilt, nit zu verbessern; mehr des Canisii catechismus; mehr der new verteutscht Römisch catechismus und andere mehr, die an den ob- **Catechismus.**

berürten orthen getruckht worden oder noch getruckht werden möchten.

Betpüchlen. Zum vierdten von Bethbüchlen die Hortuli animae, alt und new getruckht, des Fabri, des Nausee, des Wilden, des Canisii, und was der Dobereiner, Wallasser und andere verteutscht, das alles in der truckerei zu Dillingen zu finden sein wirdt, dessgleichen zu Ingolstat.

Tractätl. Zum fünfften von anderen Teutschen Tractätlen ist der Gropper gar guet vom sacrament, mehr was der Faber von der mess, vom rechten weg, item an das edl Bayrlandt, item was der Sedelius, der Schatzgeyr, der Kayspersperger und andere catholische mehr geschriben haben.

Streitt-schrifften. Letzlich von Streit schrifften ist nach dem auch zetrachten, was die vorbemelten lehrer wider die newen zu unsern zeiten geschriben haben, sonderlich aber ausser der obbenanten Doctor Staphilus, der Cocleus, der Cardinal Hosius, ein büchel Lindani Dubitantius genant, der Wicelius, Eisengrein, Lautherius, Nasus, Bentzius, M. Casper Franckh und andere vorbemelte mehr.

Und das ist kürtzlich der gemainisten und für die layen brauchsamisten bücher halber gemeldt. Sonst seindt noch vil nutzlicher gueter bücher, tractat und schrifften vorhanden, so durch obangezogene und andere catholische lehrer der christlichen kirchen zu gueten bey obengemelten orten und truckereyen an tag gegeben worden, die alle mögen wol ins landt gebracht, darinn fayl gehalten und verkhaufft werden, und ist der gemain lay, so mehrers nit alls Teutsches lesen und verstehn khan, mit sollicher gattung zur notturfft und seelen seligkait uberflüssig wol versehen.

Lateinische Griechische büecher. Was dan gelehrte leuth antrifft, die nit allain mit Teutschen, sondern anderer mehr sprachen lesen und studieren umbgehen, denen ist unnoth vil andeutung zegeben; sie wissen selbs, wa die heiligen Bibeln, item der vätter bücher und schrifften in iren natürlichen sprachen ungefelscht in truckh khommen, und wirt ihren kainer sollich ding von ortten und enden bestellen oder kauffen, da er weiss, das ubel und muetwilligklich darinn umbgangen, etlichs verkert, etlichs gar außgelassen und in summa auch der uhralten heyligen kirchen lehrer bücher und schrifften jetztschwebenden secten und ketzereyen durch gemelte böse griff zum vortel und deckhmantl gericht worden.

Da sich aber ein oder mehr buechhändler in Bayrn so stattlich anrichten und der lieben vätter hinderlassene werckh herein bringen wolte, so hat er sich des ainigen richtscheitts mit den vil benenten catholischen druckereyen zu gebrauchen. Dann was durch die heylig christlich kirch von anfang her biß auff unsere mühselige zeyt für guet, für catholisch, für christlich erkhendt, angenommen und gebraucht, das alles ist auß denselben truckhereyen der welt under augen kommen und wirdt noch täglich darinnen getruckht, also das man aller anderer truckhereyen in Teutschen und anderen landen, davon auch guete alte bücher der vermainten correctorn und scholiasten religion halben verdechtlich seindt, sovil die religions sachen belangt, wol kan und soll müssig stehen.

Eben also ists auch mit dem geschaffen, was vil treflicher gelehrter und hocherleuchter leut, doctorn und lerer, ja auch concilia und schulen zu rettung und verthädigung der catholischen warhayt wider die new entstandnen secten und ketzereyen geschriben und noch täglich schreiben, es sey in was sprachen es wölle, das haben sie anderstwo nit als bey den catholischen druckereyen auß licht kommen lassen, danneher sie noch für und für wol zu bekummen seind, und wirt keinem gelehrten an büchern mangeln, der an dieselben orth gelts genueg außzulegen hat.

Von getruckten geistlichen brieven und gemälen ist durchauß erlaubt, was von und auß den offterzelten catholischen druckereyen herkhumbt, dann sich von dannen nichts spötlichs wider unsere heilige religion, nichts verkleinerlichs und auffrürisch wider ordenliche christenliche obrigkhait zu besorgen ist. Weil man sich aber an sollichen ortten auf sollich ding wenig legt und etwa sonst gemäl vorhanden, die den gemainen mann zur andacht und guetem anraitzen und bewegen, sollen die auch nit verwert sein, als das von evangelischen historien, der lieben heyligen und marterer bildtnussen und dergleichen unergerlich ding, darinnen auch unsere heilige religion und der geistliche standt mit ungebür nit angezogen ist. Gemäl und brieff.

Und wiewol diß orts allain von geistlichen büchern und schrifften meldung beschicht, als an denen unserer heiligen religion und glaubens halben das maiste gelegen, so seind doch auch hiemit für zulässig gemaint alle andere weltliche khunst und histori bücher, so auß der offternenten catholischen druckereyen werckstatten her-

khummen, sey in was sprachen, auch in was sachen und händlen es wölle.

Und hat sich aus dem allem yedermenigklich wol zu weisen, was für büecher, schrifften und gemäl die geistlichen und religions sachen belangend, auch von was orthen und truckereyen in das landt zu Bayrn gebracht und verkaufft werden mögen. Damit aber auch die buchhandler iren vortl der weltlichen, als insonderheit historischer bücher nit zu weit ziehen, als in deme sie vermainen wolten, sie möchten dergleichen weltliche ding, es were getruckht wo es wölle, ohne scheuch oder sorg ainiger straff in Bairn herein und undter die leuth schleichen, so seind nachvolgende authores, büecher und schrifften, die gleichwol dem titl und ersten ansehen nach allain für weltlich, politisch und historisch angesehen werden und doch viler unwarhafften, auffrürischen und lesterlichen anzüge vol seind, durchaus verbotten, als nemblich alles und jedes, was in geistlichen und weltlichen, Teutsch oder Lateinisch geschriben haben Alexander Alexius Scotus, Johannes Foxus Anglus, Sebastian Franckh, item die cronica Sleidani von dem was undter kaiser Carl geschehen und fürgangen, Türckhische cronica Magister Heinrichen Müllers, Magdenburgische kirchen cronica, vom Illirico und seinen mitverwandten gemacht. Item alle die newen tractätl, die um teuffels namen intituliert seindt, als Hosenteuffel, Spilteuffel etc. Dann ob wol alle die das ansehen haben, als ob sie allerding politisch und allain gueter zucht halben geschrieben seyen, so seindt sie doch der ergerlichen exempel und anzug halben nit zeleiden und fast also geschaffen, das sie deme, dessen titl sie tragen, zu seinem reich am maisten dienen, und ist nit noth, das christlich völcklin durch teuffels büechlein von lastern abzetreiben, weil sonsten der heilsamen guten schrifften bey der catholischen christlichen kirchen eben genueg darzu vorhanden.

Ende.

II.

Librorum
authorumque S. Se-
dis Apostolicae, Sacri-
que Concilii Tridentini autho-
ritate prohibi-
torum.
Itemque eorum
ex quibus integra Bibliotheca Catholica
institui recte possit.
Indices duo.
Pro usu Monasteriorum in Bava-
ria editi.
Monachii
Typis Adami Berg.
M.D.LXIX.

Serenissimus et Illust. Princeps ac Dominus, Albertus Comes Palatinus Rheni, utriusque Bavariae etc. Dux Catholicus.

Pro singulari suae Illustrissimae Cels. in Deum et religionem pietate atque studio serio mandat omnibus et singulis Bavaricorum monasteriorum abbatibus, praepositis, prioribus atque decanis, ut bibliothecas secundum eum, quem s. Tridentini concilii patres praescripserunt, modum diligentissime et exactissime repurgent, libros prohibitos omnes quamprimum amoveant, et si qui sint (quos plurimos esse non dubitat) qui vel novas instituere vel veteres locupletare volent, id ex iis potissimum authoribus instituant, quos alphabeticus index monstrabit. Quem Illustrissima sua Cels. prohibitis libris subjungere mandavit, ne vel exauthoratorum recompensandorum desit facultas, vel pii et eruditi praelati desiderare possint, quo suo erga bona studia ipsamque posteritatem benemerendi studio satisfaciant.

Monachii calendis Octobris, anno Christi nati M.D.LXIX.

V. Ecchius Cancellarius.

S. Vendius.

Folgt der Trienter index, dann:

Index selectissimorum auctorum, ex quibus integra bibliotheca catholica institui recte possit.

Admonendum hic est, non fuisse studium, omnes aut saltem quamplurimos huc ponere authores, quorum operibus insignis aliqua bibliotheca ornari ditarive posset, cum illud difficile videbatur factu, hoc consilio nostro non ita necessarium. Sufficit eos annotasse, quorum, in monasteriis praesertim, usus aliquis sit magis quam caeterorum. Sunt hi qui res sacras tractant et potiores philosophiae partes, artes nimirum liberales et historias. Atque in his etiam delectus est habitus. Nam ex theologis ii merito primas in bibliothecis tenent, quorum operibus ipsa fidei ac religionis christianae fundamenta aut illustrantur aut defenduntur. Sunt autem hi sancti ecclesiae doctores, lumina orbis, qui propter summam authoritatem et inexpugnabile veritatis studium magno totius mundi consensu patrum nomen obtinuerunt. His accedunt proxime, qui per mediam christianae religionis aetatem catholicum sanae doctrinae intellectum asseruerunt. Horum etsi minus tersus appareat sermo, scripta tamen sunt nervosa plenaque pietatis ac doctrinae. Post hos dignissimo loco stabunt, qui sese ultimis hisce temporibus adversus sectas et haereses, ipsam Antichristi proluviem, pro domo Dei murum opposuerunt. Porro cum et iis sua debeatur statio, qui philosophiam, clavem omnis doctrinae, faeliciter docuerunt aut res in ecclesia et repub. varie gestas sinceriori fide certiorique veritatis studio conscripserunt, promiscue inter christianos admissi sunt etiam ethnici illi doctissimi. Hos, quos diximus quosque subjunctus ostendet index, si quis praelatus in sua bibliotheca habuerit, nihil prohibebit quo non jactitet et glorietur de optima et instructissima supellectile libraria, nec erit cur quorundam, nostri maxime temporis, doctorum operibus carere molestius velit.

De jureconsultis et medicis non est institutum hic admonere; satis est religiosis personis, si in iis, quae ad forum conscientiae et ipsam animae salutem spectant, bene et diligenter versentur. Reliqua suos habent in mundo cultores, qui, si ita ferat necessitas, monasteriis opem operamque suam non negant. Si qui vero ex praelatis tales quoque penes se habere voluerint, ne scilicet ad omnem omnium rerum cognitionem et usum quicquam illis desit, ipsis doctrinarum fontibus contenti manere poterunt, in jurispru-

dentia quidem utroque Pontificii Caesareique Juris Corpore, Bartholo, Abbate, Panormitano, Angelo caeterisque canonistis, item Baldo, Azone et iis, qui multis nuper simul impressi sunt voluminibus, doctorum tractatibus. Medicinae autem cognitionem tutissime patefacient Galenus, Hyppocrates et qui Galenicam medendi rationem sequuti sunt. Novis cum si nemo libenter credat, absque periculo vix erit in monasteriis locus, praesertim cum magna illorum pars, qui veterem medicinam nunc oppugnant, etiam in religione peregrinas alat opiniones, ne aliquid videantur habere catholici etiam in prophanis.

Caeterum summopere curabunt praelati, ut bonos libros ex iis saltem typographiis habeant, ubi edendorum corrigendorumque judicium et censura omnis penes solos est catholicos. Uti sunt in Hispania, Italia et Belgio loca omnia. Ex Galliis delectu opus est, ne admittantur, qui Calvinianorum studiis prodierunt. Possunt autem inde tuto coemi libri, quos Sorbonici theologi regiique typographi Parysiis et Lutetiae typis committunt. In Germania sincerioris editionis laudem habent Colonia, Moguntia, Ingolstadium, Dillinga. Quicquid in Imperio alibi fuerit impressum, minus securam habebit lectionem. Constat enim jam et constabit posteritati magis (sed non absque gravi incommodo), quae damna dederit unica Basilea in depravandis mutilandisque priscis ecclesiae doctoribus. Nihil itaque inde in monasteria Bavarica coematur sive antiquorum sive recentiorum operum, quae quidem theologica continent, et si talia jam antea habent praelati, operam dent, ut amotis istis sinceras et integras habeant ex locis catholicis editiones.

A.

S. Ambrosius Mediolanen. episcopus.
S. Augustinus Hypponen. episcopus.
S. Anshelmus.
S. Athanasius.
Abdyas Babylonius.
Arethas.
Arnobius.
Amadeus episcopus Lausanen.
Alexander de Hales.
Albertus Magnus.
Alphonsus de Castro.
Aloysius Lippomanus.
Anthoninus.
Ambrosius Catharinus.
Albertus Pighius.
Anthonius Monchiacenus.
Arnoldus Vesalien.
Anthonius a Khönigstain.

Andreas Vega.
Ayala.
Aeneas Sylvius.
Arnoldus Mermannius.
Alanus Copus Anglus.
Augustinus Eugubinus.
Albertus Pius.
Andreas Eboren.
Adamus Sasbout.
Antydidagma Colonien.
Andreas Fabritius.
Annonius Monachus.
Ado Viennen.
Aegesippus.
Aristoteles.
Arrianus de rebus gestis Alexandri Magni.
Aulus Gellius.
Ausonius.

B.

S. Biblia, quae vocantur Compluten. Qualia nunc eadem fere variis linguis impressa sunt a Christophoro Plantino Antverpiae.
S. Biblia ex translatione D. Hieronymi, quae vocantur vulgatae aeditionis.
S. Biblia Germanica ex translatione Eckhii et Dietenbergeri. Item Novum Testamentum Embseri.
S. Bernhardus.
S. Beda.
S. Basilius.
S. Bonaventura.
Burckhardus episcopus Wormacien.
Bernardinus de Buffo.
Bartholomaei Carranzae Summa conciliorum.
Bartholomaeus Lathomus.
Bartholomaei Fumi summa.
Bredenbachii pater et filius.
Berosus Chaldeus.
Boethius.
Benedictus de Accoltis.
Bibliotheca sancta.

C.

S. Clemens Romanus.
S. Clemens Alexandrinus.
S. Cyrillus uterque.
S. Cyprianus.
Concordantiae Bibliorum Hebraicae, Graecae et Latinae.
Conciliorum tomi ac eorundem epitome.
Catena aurea in evangelia et epistolas.
Cassianus.
Cassiodorus.
Concilium Tridentinum.
Ceremoniarum liber.
Contra Augustanam Confessionem scripta catholicorum omnium.
Cicero.
Cornelius Tacitus.
Cunradus Brunus.
" Clingius.

D.

yonisius Areopagita.
amasus.
etalium et decretorum libri,
m extravagantibus.
iisius Carthusianus.

Dominicus a Soto.
Diegho Payva.
Directorium confessionum.
Demosthenes.
Diodorus Siculus.

E.

phrem.
piphanius.
bius Emissenus.
Caesarien.
ymius Abbas.
ippus.
erius Lugdunen.

Elucidatorium ecclesiasticum.
Epistolae Indicae et Japanicae.
Eutropius.
Eberhardus Billichius.
Eginhartus de Carolo Magno.
Epitheta Ravisii.

F.

entius.
ciscus Turrianus.
„ Joverius.
„ Horontius.
„ Sonnius.
„ Titelmannus.
„ Taraffa.

Flavius Josephus.
Fridericus Nausea.
„ Staphylus.
Flores Bibliorum et doctorum.
Freculphus episcopus Lexovien.
Franciscus Petrarcha.
„ Guicciardinus.

G.

regorius Magnus.
„ Nissenus.
„ Nazianzenus.
„ episc. Turonen.
„ episc. Brixien.
„ Neocaesarien.
iel Biel.
anus.
a ordinaria in Biblia.
elmus Zenocara.

Guielmi Eysengreinii Centuriae.
Guilielmus Lyndanus.
„ Durandus.
Gaspar Contarenus.
„ Cardillus.
„ Casalius.
„ Schatzgerus.
Gotfridus Viterbien.
Georgius Wizelius.
Gaspar Franck.

H.

S. Hieronimus.
S. Hilarius.
S. Hyppolitus.
S. Honorius.
Helmodius.
Hieronymus Emserus.
„ Osorius.
Henricus Rex Angliae contra Lutherum.
Henricus Harpff.
Hugo de S. Victore.
Henrici Helmesii homiliae.
Hieronymus Vida.
Historia mundi olim Norimberga edita cum figuris.
Homiliarius doctorum.
Herodotus.
Herodianus.
Hesiodus.
Hermolaus Barbarus.

I.

S. Ignatius.
S. Innocentius Papa.
S. Joannes Chrysostomus.
„ Damascenus.
S. Irenaeus.
S. Isiodorus.
S. Justinus Martyr.
Joannes Gerson.
„ Scotus.
„ Fischerius episc. Roffen. martyr.
Joannes Thaulerus.
„ Trithemius.
„ Lanspergius.
„ Eckhius.
„ Gropperus.
„ de Turrecremata.
„ Bunderius.
„ Diettenberger.
„ Hofmeister.
„ Hessel.
„ Faber.
„ Cajetanus.
„ Ferus.
Joannes Cochleus.
„ Przibram Bohemus.
„ Gagnaeus theologus Parisien.
Joannis Regardi Homiliae.
Joannes Garetius.
„ Maria Veratus.
„ Ludovicus Vives.
„ Khaiserspergius.
„ Dryedon.
„ a Via.
„ Rusbrochius.
„ Nauclerus.
„ Olaus Magnus.
„ Baptista Platina.
„ Baptista Mantuanus.
Joannis Aventini Chronica Bavarica.
Joannes Baptista Egnatius.
„ Jovianus Pontanus.
„ Leo Africanus.
„ Pedionaeus.
„ Lorichius Hadamariu
Jacobi Meyeri Flandria.

:us Clichtovaeus.
ıimus Perionius.
ıus Latomus.
ɜ Pflug episcopus Naum-
·gen.
Jacobus Schaepperus.
„ Sadoletus.
„ Sannazarius.
Justinus historicus.
Isocrates.

L.

ɔo Papa.
giae.
vicus Blosius abbas.
ıntius Firmianus.
lphus Saxo.
Laurentius Justinianus Venetus.
„ Surius.
Lucius Florus.
Leonhardus Aretinus.

M.

ɜter sententiarum.
ɔdus confessionis catholicus.
ıel Merspurgen. episc.
ɔulus curatorum.
ɪs Marulus Spalaten.
etius Rabanus Maurus.
ıel Medina.
ıel Baius.
.oquia Augustini, Ambrosii,
Gregorii etc.
Martinus Eysengreinius.
Melchior Canus.
Martinus Cromerus.
„ Peresius.
Matthaeus Galenus.
Michael Brentzius.
Mathias Bredenbachius.

N.

cetas.
is Beda.
ɪus Lyranus.
:ula poenitentiae.
Nicolaus Hanapus.
Nicephorus.
Noguera.

O.

nes Adamantius.
us.
nenius.
us.
piodorus.
Otho Frisingen. Episcopus.
Onophrius Panvinius.
Onus ecclesiae.
Officina Textoris.

P.

ıulinus episcopus Nolanus.
·tho.
ısius Uticen. episcopus.
Pontius S. Cypriani diaconus.
Petrus Chrysologus.
„ de Natalibus.

Petrus de Soto.
Prosper Aquitanicus.
Petrus Lombardus.
Prudentius.
Petrus Galatinus.
Philippus presbyter.
Possidonius.
Phylo Judaeus.
Paulus Diaconus.
Plato.
Petrus Canisius.
Peraldus.
Picus Mirandulanus.
Plinius.
Paulus Jovius.
Polydorus Virgilius, primae editionis, non auctus.
Petrus Appianus.
Pauli Aemilii Historia Gallica.
Pomponius Mela.
Pausanias.
Plutarchus.
Polybius.
Ptolemei Geographia.
Petrus Bembus.

Q.

Quintus Curtius.
Quintilianus.

R.

Rationale divinorum.
Reginaldus Polus.
Rupertus abbas Tuitien.
Regino Prumien.
Robertus Gaguinus de rebus Gallicis.
Rabanus.
Richardus de S. Victore.
Ruardus Tapper.
Richardus Smythaeus Anglus.
Ruffinus.
Renhardus Lutz.

S.

S. Symeon Metaphrastes.
Suidas.
Summa Sylvestrina.
Speculum exemplorum.
Sylvester Prierias.
Sabellici opera omnia, sed absque eo quod historicis libris ejus nuper additum est supplemento.
Stanislaus Hosius.
Stephanus Vintonien.
Socratis et Sozomeni Historia tripartita.
Sulpitius Severus.
Santes Pagninus.
F. Sixtus Senen., author Bibliothecae sacrae.
Summa rudium.
Suetonius Tranquillus.
Solynus.
Saxo Grammaticus.

T.

S. Thomas Aquinas.
S. Theophilactus.

tullianus.
ıs de Vio Cajetanus.
oretus Cyrensis:
ıs Walden.
de Kempis.
Murnarus.
ınnus Bredenbachius.
ırus exemplorum.

ıtius Lyrinen.
ıs Paterculus.
ıs Maximus.
Probus.

hon.

ıo Vienen. episcopus.

Tabulae Novi et Veteris Testamenti.
Thesaurus evangelicarum enarrationum.
Thesaurus novus.
T. Livius.
Thomas Morus Anglus.

V.

Volaterranus.
Wolfgangus Sedelius.
„ Hermann.
Witichindus Saxo.

X.

Z.

Zigabonus monachus.

Finis.

III.

Schul Ordnung der
Fürstenthumb Obern vnnd
Nidern Bayer-
lands.
Gedruckt zu München, bey
Adam Berg.
M.D.LXIX.

Ferner und zum sechsten, was die lectiones und andere ɜn in den schulen belangt, ob sich wol zu versehen ist, die ınd lehrmaister werden sich auß der allgemeinen und geen bücherordnung so vil erinnern, das sie durchauß nichts ı schulen und lehrheusern gebrauchen oder der jugent in han-.ssen, was anderstwo dann an catholischen orten gedruckt ɪrguntter massen ins lande hereingebracht, unter denen auch

die aller geringesten elementalia gemaint: so ist doch für notwendig gehalten worden, diß orts auch etwas weitleuffiger und außfürlicher zu handeln.

Und anfangs sollen durchauß bey allen Lateinischen schulen der Fürstenthumb Obern und Nidern Bayerlands abgeschafft und verbotten sein die bücher und schrifften Philippi Melanthonis, Sarcerii, Joannis Rivii und aller anderer, so sich von der alten wahren religion abgesündert haben, nit allein die, darinnen sie theologiam und geistliche sachen tractiern, sondern auch ire grammaticalia, dialectica, rhetorica, phisica und was der dings mehr, so bißher in schulen umbgezogen worden. Dann ob wol diser leut form und methodus, dene sie im dociern gebrauchen, etwas anmuttig und leuchter als der, so vor jaren inn schulen breuchig gewest, so ist doch jetzt bei den catholischen an sollicher gattung auch nit mangel, und deßhalben nit wol zu gestatten, das die jugent auß sollichen büchern und schrifften informiert werde, da je zu zeiten neben den praeceptis und regulis verfürische exempel eingemischt seind. Sollen demnach fürther in den Bayrischen schulen gebraucht werden: die klein und grosse Grammatica Joannis Lorichii, Prosodia Glareani, das Elementale und Syntax Erasmi Roterodami, Joannis Ludovici Vivis, Aldi Manutii, und was die catholischen noch mit der zeit von sollichem weiter werden an tag geben. In dialecticis, rhetoricis und phisicis werden zu gebrauchen sein: Joannes Caesarius, Augustinus Hunaeus, Clenardus, Georgius Cassander, Franciscus Titelmannus, Joachimus Perionius, Hermolaus Barbarus, Aristoteles, Quintilianus, Cicero, Trapezuntius, Progymnasmata Aphtonii cum scholiis sanioribus. Auß den mögen für die gar jungen und anfahenden aintweders allgemaine rudimenta und principia inn druck gegeben oder in jeder schul in die federn dictiert werden, und hat sich billich bei disen authorn kein schulmaister zu beschweren, das ihme an vorrath und praeceptis mangle, davon er etwas gerings und wolbegreiflichs für die jugent herauß ziehe und dictire, wölches auch darumb für gut gehalten wurdet, das die knaben neben dem abschreiben solliche praecepta desto eher memoriern und außwendig lernen.

Und dieweil neben den praeceptis und regulis artium die jugent auß andern büchern auch zu üben und aber sollich ding als Colloquia puerilia, Epistolae familiares, Sententiae und dergleichen

mit sectischen scholiis oder prohemiis fast verderbt, so ist man im werck, etwas solliches allhie oder zu Ingolstadt drucken zu lassen, wölliches allenthalben one sorge ainicher verfürung künde gebraucht werden.

Es werden aber auch zugelassen, doch allein auß catholischen druckereyen und one sectischer verbotner authorn annotata: Disticha moralia Catonis; Epistolae Plinii Secundi; Colloquia Joan. Ludovici Vivis, item epistolae et declamationes, idem de conscribendis epistolis et exercitatione Latinae linguae, idem de institutione puerili; Erasmus de conscribendis epistolis, de copia rerum et verborum, ejusdem Apophthegmata, Adagiorum epitome, Similia; Phrases et sententiae ex Cicerone, Platone, Aristotele; Viti Amerpachii Commentaria in Ciceronem et Aristotelem; Orationes Joannis Pedionei; Orationes Joannis Lorichii. Und was in literis humanioribus von Ingolstadt, Dillingen, München und anderen catholischen druckereien zu bekommen sein wurdet, das alles, wie das namen hat, mag zu der jugent notturfft und gebrauch wol bestelt und ins land gebracht werden.

Nachdem auch das lesen und außlegen obvermelter und anderer guten authorn on erkanntnuss der historien nit volkommen beschehen mag, werden die schulmaister auß den alten guten historicis Griechischer und Lateinischer sprachen wissen zu erwöln und der jugent fürzulegen, die irem alter und verstand am tauglichsten isten. Und seind auß den Griechischen: Thucidides, Plutarchus, Pausanias, Herodotus, Arrianus, Xenophon, Diogenes Laertius, von den Lateinischen: Tit. Livius, Plinius, Julius Solinus, Pomponius Mela, Cornelius Tacitus, Valerius Max., Suetonius, Sallustius, Justinus, Florus, Fenestella, Vellejus Paterculus, Appianus Alexandrinus, Commentaria Caesaris, Q. Curtius. Hierauß hat die jugent, was in lectionibus täglich fürfelt und zu stellung allerley exercitien, als declamationes, carmina und dergleichen, gnugsam zu erlernen und herzunemen.

Wo dann die knaben dermassen geschaffen seind, das sie für sich selbst daheim historias mit nutz lesen kunden, sollen sie fürnemblich auff geistliche historien gewisen werden, auß denen sie nit allein verloffne sachen und blosse geschichten, sonder auch die wunderwerck Gottes, der lieben heiligen tugentlich leben und alle gottseligkeit lernen, davon sie selbst underweisung und anlaittung

nemen mögen. Solche seind: die kirchen historien Eusebii, Sozomenis, Socratis, Nicephori; item der lieben heiligen Gottes leben durch Aloysium Lyppomannum zusammengetragen; Josephus und Egesippus. Item von geistlichen und weltlichen sachen sind zu lesen: Chronica Naucleri, Urspergenis, Trithemii, Onophrii Panvinii; item Cochleus de vita Lutheri, Laurentius Surius, P. Jovius, und was noch täglich von kirchischen oder andern historien durch die catholischen geschriben und in druck gegeben wirdet, in denen kan sich die jugent auff mehr weg, als nemlich von wegen der zierlichen sprachen und herrlichen exempel, mit nutz üben.

Dann von wegen der poeten, so wol der newen als alten und haidnischen, ist wol ein unterschid und auffmercken zu haben und nit wenig daran gelegen, damit die jugent auß den haidnischen alten authoren in guten sitten, und dann auß den newen inn der religion nit geergert oder verfürt werde. Wäre demnach zu wünschen, das Virgilius, Ovidius, Terentius, Catullus, Horatius, Juvenalis und andere mehr alte treffliche poeten dermassen reformiert und purgiert weren, wie Martialis newlicher zeit im Niderland gedruckt worden, den einer auß der gesellschafft Jesu von aller unzucht geseubert, und hat nichts minder sein schöne Latinitet und zierligkeit, also das er jetzt inn christlichen schulen on alle sorg der leichtfertigen ergerlichen bossen wol kan und auch billich sol gelesen werden. Mögen demnach die schulmaister und praeceptores inn ansehlichen schulen darnach trachten. Aber auß den obvermelten alten poeten sollen verbotten sein: Ovidii Metamorphoses et Amatoria, Terentius, Catullus und Juvenalis, biß so lang sie, wie Martialis, auß einer catholischen werckstatt neu und rain herfür gehn. Es mögen aber auch auß den alten gelesen und gebraucht werden: Virgilius und Horatius, wo nit gar, doch maistes theils; item: Statius, Claudianus, Lucanus, Manilius, Seneca, Ausonius.

Dieweil es aber auch diser authorn halben allein umb das schöne zierliche Lathein zu thun, wölches bey den christlichen poeten und scribenten nit weniger zu finden und zu lernen ist, sollen die schulmaister und praeceptores ir, der haidnischen und unglaubigen billich müssig gehn und sich zu den christlichen unergerlichen büchern halten, und inn sonderheit sollen hinfüran bey den clöstern und stifften, inn und ausser der convent, allenthalben in den Fürstenthumben Obern und Nidern Bayerlande gar keine

haidnische autores in poesi gelesen werden, dieweil selbiger orten Virgilius durch Hieronymum Vidam, Jacobum Sannazarium, Baptistam Mantuanum, Horatius durch Prudentium, Juvencum, Sedulium, Flaminium, Joannem Pedioneum, Ovidius durch Ambrosium Novidium und vil andere christliche catholische poeten mehr statlich ersetzt werden. So kan man des Persii bey Hannardi Satyris, so täglich hauffen weiß gedruckt werden, wol geraten, also auch sich mit Doctor Andreae Fabritii, Hieronymi Ziegleri und anderer mehr christlichen comedien anstat Plauti und Terentii gar wol betragen, so lang und vil die alten etwa auch, wie Martialis, mit einer züchtigern laug gewaschen werden. Und dergleichen außwechßlung mögen bey clöstern und stifften mit andern büchern und schrifften auch beschehen, als für die epistolas Ciceronis oder Plinii die episteln des heiligen Hieronymi, item Bembi, Sadoleti, für gedicht und fabeln die Exempla Sabellici, für die Disticha Catonis Disticha Juvenci, Aratoris etc. ....

IV.

INDEX
LIBRORVM
AVTHORVMQVE S. SE-
DIS APOSTOLICAE, SACRI-
que Concilij Tridentini authoritate prohibi-
torum, insertis suo loco nonnullis in Tridentino
Indice non comprehensis, quorum tamen lectione
omnibus Christi fidelibus in Bauaria existentibus in-
terdixit Reuerendissimus in Christo Pater ac Dñus
Dñus Felicianus, Episcopus Scalensis, & Sanctissimi
Dñi nostri GREGORII XIII. ad Bauariam &
alias partes Germaniae superioris Nuncius, cum
potestate legati de latere, etc. cum praefixo
eiusdem Reuerendissimi Dñi Nun-
cij hac de re man-
dato.
MONACHII
Excudebat Adamus Berg.
M.D.LXXXII.

Mandatum.

Fr. Felicianus, Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Scalen., ad Bavariam et alias partes Germaniae superioris Sanctiss. Domini nostri, Domini Gregorii divina providentia Papae XIII ac dictae Sedis Nuntius cum potestate Legati de latere, universis nobis in Christo dilectis praelatis et clericis, quibuscunque etiam utriusque sexus regularibus, nec non et laicis universis cujuscunque status, dignitatis, gradus, conditionis et sexus per Bavariae partes existentibus, salutem in Domino sempiternam et in catholica fide, sine qua nemo salvus esse potest, constantiam ac profectum.

Cum Serenissimus Dux Albertus felicissimae memoriae maximo studio incumberet, ut in ejus ditione profligatis haeresibus, quae in nonnullas Germaniae partes ad aeternam (proh dolor) multorum perniciem occuparunt, vera et catholica fides ad salutem et pacem fidelium sibi subditorum illaesa conservaretur, indicem et catalogum librorum prohibitorum a sancta Sede Apostolica juxta sacri concilii Tridentini decisionem in lucem emissum in sua Bavaria recudi ac per sua dominia venalem exponi curavit, ut nempe omnibus catalogi hujus inspectione in promptu esset, quorum auctorum lectionem uti pestem animarum saluti noxiam vitare ac rejicere oporteret. Hoc autem tempore hujusmodi exemplaria sane quam pauca reperiuntur, quo fit ut multi non solum laici, verum etiam ecclesiastici, imo et regulares crassa et rudi ignorantia vel avida curiositate aut etiam imprudenti conscientiae libertate seducti sine ullo discrimine ac delectu quoscumque libros etiam pestilentes emant, apud se retineant ac legant, qua sane lectione subdolus humani generis hostis in aliis quidem apparentibus quibusdam argutiis sincerae fidei pacem et tranquillitatem perturbat et carni contra spiritum timoratamque conscientiam arma ministrat, alios vero incautos decipit et a catholicae veritatis agnitione abstractos in errorum caligine excaecat, indurat et ad aeternae damnationis exitium praecipitat. Quamobrem Seren. Duci Guilhelmo, optimi et de catholica ecclesia ac suis bene meriti parentis vestigiis insistenti fideique catholicae omnibus ad salutem necessariae promotionem et haeresum extirpationem cupide satagenti, ac nobis visum est, ut praedictus catalogus auctorum ac librorum prohibitorum, quorundam etiam recentiorum, qui etsi post concilium scripserunt, sunt autem ex

ejusdem canonibus ea de re traditis prohibiti, et aliorum in fide suspectorum nominibus adauctus et locupletatus denuo imprimeretur in lucemque ederetur, quod directe praesenti opusculo pro publico et communi Bavariae incolumitate, qua fieri potuit brevitate et commoditate, factum est. Proinde omnibus et singulis tam ecclesiastici, etiam regularis, quam saecularis status personis per dominia praefati Sereniss. Bavariae Ducis existentibus, cujuscunque sint dignitatis ac praeeminentiae, auctoritate apostolica nobis concessa et qua fungimur in hac parte, vigore praesentium districte praecipiendo mandamus, ut omnes auctores et libros in hoc opusculo notatos, prohibitos et juxta catholicae ecclesiae doctrinam et praeceptum damnatos, si quomodolibet habuerint, in illorum manus fideliter tradant, quos a praedicto Sereniss. Duce et a nobis ad hoc deputatos esse intelligent; inobedientes praeter excommunicationem, qua propter hujusmodi librorum detentionem jam prius innodati sunt, et haeresis suspicionem, si ecclesiastici fuerint, omnibus dignitatibus se illico privatos et inhabiles sciant, si laici, praeter indignationem Sereniss. Ducis juxta sacros canones in ipsos processum iri aliisque poenis arbitrariis se noverint afficiendos. Deinceps vero praeter censuras a sacris canonibus praescriptas sub eisdem etiam poenis ab hujusmodi librorum emptione diligentissime abstineant eorumque loco sibi de catholicis et probatis libris prospiciant, quorum frequenti lectione ac meditatione assidua in catholica fide et doctrina utiliter confirmari possint. Dominus noster Jesus Christus, cui mundi salus magni constitit proprio sanguine, quo redempti sumus, pro nobis effuso, ita nos pro sua clementia et in genus humanum charitate in hac catholicae fidei et sanctae ecclesiae navi, cujus gubernacula summo pastori, Petri apostolorum principis successori, Romano Pontifici pro tempore existenti divinitus commissa et commendata sunt et adversus quam tempestatum procellarumque undae ac fluctus, nimirum fraudulenti satanae actus et pestilentes haereticorum doli, hoc est, portae inferi nunquam praevalebunt, juxta Domini verbum, quod in aeternum manet, uti populum electum, filios adoptionis, coelestis gloriae cohaeredes semper conservet et protegat, ut postquam maris, in quo versamur, pericula et scopulos evaserimus atque hujus caducae ac fragilis vitae cursum consummaverimus, sempiternae beatitudinis optatissimum portum laeti et gaudentes introire valeamus. Datum Monachii anno Do-

mini 1581, die vero 20. mensis Decembris, Pontificatus praefati San. Dñi Papae Gregorii XIII anno decimo.

F. Felicianus, Episcopus Scalen. N. A. manu propria.

Joannes Fenzonus, Secr. de mandato etc.

Es folgen die bulle Pius IV, die praefatio und die regeln, die vor dem Trienter index stehen, dann dieser index selbst mit beifügung einer großen zahl von namen in der ersten classe; in der zweiten und dritten classe ist nichts beigefügt. Im folgenden ist die erste classe von A vollständig abgedruckt, mit † sind die namen bezeichnet, die schon im Trienter index stehen; von den übrigen buchstaben sind hier nur diejenigen namen abgedruckt, welche den im Trienter index stehenden beigefügt sind.

Auctores primae classis.

A.

Abdias Praetorius.
†Abydenus Corallus, alias Huldrichus Huttenus.
Achatius Brandenburgensis.
†Achilles Pirminius Gassarus.
Adamus Hoppius.
„ Schmidt.
„ Siberus.
†Adolphus Clarenbach.
Aemilius Portus Franc. filius.
†Albertus Brandeburgen.
† „ Draco.
„ Littichius.
†Alexander Alesius Scotus.
†Alexius Brenicerus.
Alfonsus Conradius.
†Alphonsus Aemilius Chemnicen.
†Ambrosius Interbocen.
† „ Moibanus Vratislavien.
Ambrosius Lobwasser.
„ Wolfius.
†Andreas Althameri.
†Andreas Bodenstein Carolostadius.
Andreas Celichius.
† „ Cratander.
† „ Dietherus.
„ Ellingerus.
† „ Fabricius Chemnicen.
† „ Fricius Modrevius.
„ Freyhub.
„ Fulda.
„ Hondorff.
† „ Hyperius.
† „ Knopen.
„ Kreuch.
„ Lang.
† „ Musculus.
† „ Osiander.
„ Pancratius.
† „ Poach.
„ Pouchenius.
„ Schoppius.
†Angelus Odonus.
†Antonius Anglus, auctor de or

gine missae.
Antonius Brucciolus.
„ Corranus.
„ Corvinus.
„ Halieus.
„ Herfortus.
„ Mokerus.
„ Otho.
„ Sadeel.
†Aretius Felinus, qui et Martinus Bucerus.
†Arnoldus Montanii.
†Arsatius Sehofer.
†Arturus Britannus.
†Augustinus Mainardus Pedemontanus.
Augustinus Marloratus.

B.

lthasar Bidenbach.
„ Sartorius.
rtholomaeus Fremelius Cothenus.
rtholomaeus Gernhard.
„ Hofmann.
Benedictus Aretius.
„ Thalmannus.
Bertholdus Sprocovius.
Bertrandus Loquaeus.
Bruno Quinos.

C.

rolus Christophorus Beierus.
spar Adeler.
„ Braumiller.
„ Elogius.
„ Eurymachaera.
„ Eurymaches.
„ Gödeman.
„ Heldelinus.
„ Kantz.
„ Melisander.
„ Schutzius.
„ Stolshagius.
ssiodorus Reimius.
Elaeodus.
ristianus Francken.
„ Hessiander.
ristophorus Fischer.
„ Granmundt.
Christophorus Irenaeus.
„ Lasius.
„ Marstaller.
„ Moll.
„ Obenhin.
„ Pezelius.
„ Ricardus.
„ Stolberg.
„ Stymmelius.
Clemens Schuberus.
Conradus Heresbachius.
„ Lautenbach.
„ Mercklinus.
„ Porta.
„ Ulmerus.
„ Wolff Platz.
Cropacius.
Cyprianus Spangenberg.

D.

Daniel Bodenbergius.
„ Kauxdorffer.
„ Tossanus.
David Chytraeus.
„ Stangius.
David Thoner.
„ Voitus.
„ Weterus.
Donatus Gotvisus.

E.

Elchanon Paulus Pragensis.
Elias Palingenius.
Erhardus Cellius.
„ Schnepfius.
Ernestus Vögelin.
Esaias Heidenreich.
Eusebius Cleber.
„ Philadelphus Cosmo lita.

F.

Franciscus Junius.
Fridericus Dedekindus.
Fridericus Roht.
„ Widebramus.

G.

Gaspar Faber.
„ Hombergius.
„ Olevianus.
Georgius Princeps. Anhaltinus.
„ Autumnus.
„ Codonius.
„ Ebouff.
„ Eckart.
„ Edelmann.
„ Hanfeldt.
„ Heninges.
„ Kupelich.
„ Lystenius.
„ Meckart.
Georgius Niger.
„ Nigrinus.
„ Randt.
„ Schmaltzing.
„ Scholtz.
„ Silberschlag.
„ Spintler.
„ Tilenus.
„ Walther.
Germanus Beyer.
Gregorius Weiser.
Guilelmus Feuguereius.
„ Rodingus.
„ Whikaterus.

H.

Henricus Artopaeus.
„ Efforhen.
Henricus Erzberg.
„ Husanus.

us Mollerus.
Mylius.
Nicolai, vel H. N.
Roth.
Salmuth.
Stephanus.
Thylo.

Hermannus Pacificus.
Hieronymus Haubold.
„ Mencelius.
„ Peristerius.
„ Roth.
„ Zanchius.
Hugo Sureau, cognomine Rosiere.

I.

is Aenetius.
Andreae.
Brocardus.
Eisenberg.
Herbrandus.
Lachkern, vel Lackorn.
Peregrinus.
as Pistorius.
Schweiglinus.
uel Tremellius.
mus de Beust.
Bonus.
von Burg.
Curaeus.
Giftheil.
Meisterus.
Staubius.
Stigius.
es Avenarius, vel Haber-
n.
es Beltzius.
Brandmüllerus.
Brentius filius.
Buslebius.
Candidus.
Choreander.
Claius Hertzbergensis.
Conradus Ulmerus
Christophorus Fuchs.

Joannes Cuno.
„ Ferinarius.
„ Gallus.
„ Garcaeus.
„ Hedericus.
„ Hedlerus.
„ Heidenreich.
„ Herzberg.
„ Hugo.
„ Jacobus Grynaeus.
„ Irenaeus.
„ Juellus.
„ Kenerus.
„ Baro a Kitlitz.
„ Lang.
„ Lapeus.
„ Mageirus.
„ Maior poëta.
„ Mathesius.
„ Matthaeus Smalcalden-
sis.
Joannes Mercerus.
„ Odenbach.
„ Orneus.
„ Palmerius.
„ Pappus.
„ Parckhurstus.
„ Pellicanus Tigurinus.
„ Pfeil.

L.

M.

*

1 Im Trienter index nur Michael Toxita.

s Celsus.

M. Mento.

N.

ıanel Nesekius, i. e. Theodorus Beza.
ıan Chytraeus.
laus Cancerinus.
Collado.

Nicolaus Erbenius.
" Florus.
" Hemmingius.
" Jagenteuffel.
" Rudingerus.

P.

us Crellius.
Dolscius.
Keinerius.
as Boquinus.
Dasypodius.
Dathenus.
Glaser.
Haftitius.
Landsbergius.
Patiens.
Ramus.
Rinaw.

Petrus Trewer.
" Warenborg ab Altenkirchen.
Petrus Wirth.
P. H. F.
Philippus Felsinius.
" Heilbrunnerus.
" Keiser.
Philippus de Marnix, Dominus de S. Aldegonda.
Philippus Mornaeus Plesseus.

R.

ılphus Lemannus.

S.

uel Fischer.
Hebelus.
Newheuser.
Radtspinner.
stianus Lupulus.
" Sperber.
" Spradler.
fridus Saccus.
mundus Saccus.

Sigismundus Suevus.
Simon Pauli.
" Siderus.
" Simonius.
Stephanus de Malescot.
" Reich.
" Szegedinus.
" Wacker.

T.

ıdoricus Schnepfius.
ıdorus Beza.

Theophilus Baldanus.
" Banosius.

Theophilus Freurelius.
Thomas Clamerus.
„ Dranta.
„ Erastus.
„ Maurer.
Thomas Rorarius.
„ Schelbach.
„ Thanhöltzner.
„ Widstadius.

V.

Valentinus Erythraeus.
„ Gresserus.
„ Heiland.
„ Merckel.
„ Schachtius.
„ Schmidelerus.
„ Trocedorffius.
„ Vannius.
„ Winschemius.
Valerius Fidlerus.
Udalricus Ruppinensis.
Vinitor.
Volradus Comes Mansfeldensi
Wilhelmus Bidenbach.
„ Holder.
„ Sarcerius.
Wolfgangus Amling.
„ Ammonius.
„ Audingus.
„ Finckelhaus.
„ Maler.
„ Peristerus.
„ Prisbachius.

Z.

Zacharias Praetorius.

20.

Portugiesischer index von 1581.

Index
Librorum prohibitorum
cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, auctoritate Sanctiss. D. N. Pij IIII., Pont. Max., comprobatus.
Nunc recens de mandato Illustriss. ac Reuerendiss. D. Georgii Dalmeida Metropolyt. Archiepiscopi Olyssiponensis, totiusque Lusitanicae ditionis Inquisitoris Generalis in luce editus.
Addito etiam altero Indice eorum Librorum qui in his Portugaliae Regnis prohibentur, cum permultis aliis ad eandem Librorum prohibitionem spectantibus, eiusdem quoque Illustriss. ac Reuerendiss. Domini iussu.
Olyssipone
excudebat Antonius Riberius
M.D.LXXXI.

[A]uf den abdruck des Trienter index folgt ein neues titelblatt:

Catalogo
dos livros que se prohibem nestos Regnos & Senhorios de Portugal, por mandado do Illustrissimo & Reuerendissimo Senhor Dom Jorge Dalmeida Metropolytano Arcebispo de Lisboa, Inquisidor Geral, etc.
Com outras cousas necessarias â materia da prohibição dos Livros.

Impresso em Lisboa.
per Antonio Ribeiro impressor de sua Illustriss.
& Reuerendiss. Senhoria.
M.D.LXXXI.

Dom Jorge Metropolytano Arcebispo de Lisboa, Inquisidor Geral destes regnos e senhorios de Portugal etc. Facemos saber a quantos esta nossa carta virem, que desejando nos de satisfazer as cousas de nossa obrigação, provendo o que toca ao Sancto Officio, com toda a diligencia que podemos, trazemos sempre na memoria o grande cuidado, que os Summos Pontifices e sagrados concilios tiveram de tirar das mãos dos fieis os livros dos hereges e suspectos na fee ou reprovados e condemnados por outros legitimos respectos. Os quaes fizeram muitos decretos sobre esta materia, como vemos no sagrado concilio Niceno e em outros. E avendo nos a isto respecto e ao que provee e manda sobre a prohibição dos livros o sanctissimo Papa Pio Quarto na approvação e confirmação do catalogo Tridentino, onde diz, que os taes livros não somente costumão corromper os simplices, mas tambem muitas vezes movem os doctos e letrados a seguir varios errores e opiniões contrarias á verdade da fee catholica, mandamos que se guarde o dito catalogo com as regras que nelle estão. E porque nestes regnos avia ja muita falta delles e necessidade, provemus como agora de novo se imprimissem, para que podessem vir á noticia de todos, juntamente com as regras do dito catalogo em lingoajem, que mandou trasladar o Serenissimo Rey Henrique de gloriosa memoria, sendo Inquisidor geral. E no cabo fizemos acrecentar algums mais livros, que podiam fazer damno, principalmente neste regno, sobre os que avia antes prohibidos no mesmo regno: os quaes mandamos ajuntar todos per ordem, com algumas lembranças e avisos que nos pareceo ser necessarios para mais declaração desta materia, e se guardarem as pessoas melhor dos erros, que ha nos livros. E revocamos todos os outros indices e catalogos deste regno, que antes deste saíram: e quiremos que a este somente se dee inteira fee, assinado polo revedor. Os quaes livros mandamos a todas as pessoas destes regnos e senhorios ou residentes nelles, que nem os tenham, nem leam, nem fação imprimir, nem os tragam de fora a este regnos, sob pena de excommunhão latae sententiae: e debaxo da mesma

censura mandamos, que se alguem souber quem tem os ditos livros, o faça logo saber aos Inquisidores ou a quem tiver cargo de os rever: da qual censura ninguem podera absolver senão os Inquisidores.

Regras do catalogo Tridentino em lingoajem, sem as faltas que as outras trazião na transladação.

(Folgt die übersetzung der zehn regeln des Trienter index.)

Estes sam os libros que agora se prohibem nestes regnos, os quaes não estão expressamente declarados no indice Tridentino, e muitos delles não estão nomeados em outros catalogos de outras partes, por serem impressos despois, ou porque não vieram aa noticia dos que os composerão, ou par esquecimento. E conforme aas regras do catalogo Tridentino se devem prohibir, por serem damnosos aa fee ou aos bõs costumes. E no prologo do mesmo catalogo se diz, que os deputados, aquem se encomendou aquella diligencia, não pretendérão apontar alli mais authores, que os que achárão no indice Romano, e de todos os outros mais daquelle genero lhes pareceo que se devia de ordenar o mesmo pelos Ordinarios e Inquisidores. Vão aqui juntamente todos os que se prohibirão nestes regnos no ultimo rol, que se imprimio no anno do Senhor de 1564 per mandado do Serenissimo Rei Henrique de gloriosa memoria, sendo Inquisidor geeral.

Livros em Latim.

Alberti Argentinensis Chronicon.

Albertus de secretis mulierum, ipsi falso inscriptus.

Alfonsi Henriquez Defensio pro Erasmo contra Eduardum Laeum et contra facultatem theologicam universitatis Parisiensis.

Andreas Masius super Josue.

Annales Boiorum.

Annata taxationes ecclesiarum et monasteriorum per universum orbem.

Annotationes Laurentii Vallae in Novum Testamentum.

Antonii Reuclini Exegesis dictionum in ps.

Antonii Scori Phrases.

Apologia Fratris Michaelis de Medina contra Fratrem Dominicum de Soto pro Joanne Fero.

Apologia Zasii adversus Joannem Eckium.
Arcandam de nativitatibus seu fatalibus diebus.
Aresta amorum cum commentariis Benedicti Curtii, tam separatim quam cum dictis commentariis, maxime Parisiis excusa anno Domini 1555.
Arnaldus de Villa nova.
Artis divinatricis encomia.
Axiomata quaedam rerum christianarum etc.

B.

Baptista Folengius in aliquot epistolas canonicas.
Barptolomaei Nicolai Lochiensis Christus Xilonicus etc.
Bernardus de Sene de ambra et margaritis.
Biblia Tigurina.

C.

Catechismus Joannis Monhemii.
Centuria prima monasteriorum Germaniae sive chronologia.
Centuriae Magdeburgenses.
Chronica Turcica collecta a Philippo Lonicero, impressa Francofurti anno M.D.LXXVIII vel alibi, cum quodam opere Joannis Aventini, in quo declarantur causae miseriarum etc.
Claudius Baduellus de ratione vitae studiosae ac literatae in matrimonio collocandae.
Chronicon prodigiorum ac ostentorum.
Chronologia ex sacris literis.
Coclaeus de actis et scriptis Lutheri.
Comoedia tragica Susannae, vel cum nomine authoris vel sine nomine.
Comoediae Joannis Reuclin Phorcensis.
Commentaria Rabi Salomonis et Chimi et Rabini Hierosolymitani et similium super Vetus Testamentum, tam scripta Hebraice quam Latine, translata per Conradum Pellicanum et Paulum Fagium haereticos: ubi multa continentur nostrae fidei contraria, maxime super prophetas.
Commentaria Zoar in Beresit.
Commentarii Philippi Comminei equitis de Carolo Galliae rege et bello Neapolitano, Joanne Sleidano interprete.

Commentarius captae urbis ductore Carolo Borbonio, ad exquisitum modum confectus etc., autoris innominati.

Compendium sive breviarium textus et glosematon in omnes veteris instrumenti libros.

Convivia seu colloquia tyronum.

Coropaedia Gasparis Stibilini.

Cuspiniani commentarius in Aurel. Cassiodori consules. Ejusdem oratio protreptica etc.

D.

Dialectica legalis, vel cum nomine autoris vel absque illo.

Dialogus Luciani, cujus titulus est Lucius sive Asinus, lascivus quidem et obscaenus et homine christiano indignus.

Dialogus Petri Moschii de cruciatu exilioque cupidinis, Parisiis in officina Christiani Vechelii.

E.

Elementa magica Petri de Abano.

Enchiridion militiae christianae, impressum Compluti.

Epitome bibliothecae universalis, cum nomine autoris aut sine nomine.

Epitome historiarum sacrarum et locorum communium etc.

F.

Francisci de Evia Praeparatio mortis, Latine et Hispanice.

Francisci Georgii Problemata.

G.

Glosae ordinariae specimen.

H.

Hadriani Barlandi seu Barlani Institutio hominis christiani.

Hali de judiciis.

Henrici Artopaei Responsio ad theologastrorum Coloniensium censuram.

Hieronymus Cardanus De sapientia, De immortalitate animorum, Geniturarum, De varietate rerum, De subtilitate etc.

Historia Husitarum.

Hortulus animae.

I.

Joachimus abbas contra Petrum Lomb.

Joannis Bodini advocati Methodus ad facilem historiarum cognitionem.

Joannes Ferus ad Romanos, quod opus ipsi videtur falso impositum.

Joannis Eschiud Summa astrologiae de accidentibus mundi.

Ex Joannis Serrani Galli Lausani versione in omnia Platonis opera, quae nunc recens Francofurti impressa in vulgus prodiit, praecidatur epistola et prooemium, epigrammata omnia et quidquid initio cujusque tomi praefixum est, ita ut praeter translationem ipsam et operis annotationes nihil omnino sit reliquum.

Joannes Tossarius Aquilovicanus super prophetas majores.

Joannis Juelli Articuli, ad quos respondit Thomas Ardingus.

L.

Liber inscriptus Dialogi sacri.

Liber inscriptus De regno, civitate et domo Dei ac Domini nostri Jesu Christi.

Liber cujus titulus est: De officio pii et publicae tranquillitatis vere amantis viri in hoc religionis dissidio. Alius ab illo, quem sub eadem inscriptione composuit Jo. Hessels Doctor Lovaniensis.

Liber cujus titulus est: De protrahenda vita ultra XXV annos.

Liber inscriptus De persecutione barbarum, vel cum nomine autoris vel sine illo.

Liber inscriptus De re metrica, vel cum nomine autoris vel absque illo.

Libri de controversiis inter catholicos et haereticos nostri temporis ex professo disserentes.

Ludi Teutonici rithmice conscripti et Gandavi exhibiti.

M.

Machumetis Sarracenorum ejusque successorum vitae ac doctrina cum praemonitione etc.

Mirabilis liber.

Missa evangelica.

O.

Opusculum de modo studendi in juris prudentia, vel cum nomine autoris vel absque nomine.
Opus magni lapidis per Lucidarium etc., manu scriptum.
Oratio de praeclaris gestis Justiniani Imperatoris.
Orthodoxographia theologiae, sacrosanctae ac sincerioris fidei etc.

P.

Philosophia amoris, vel cum nomine autoris vel sine nomine.
Practica musica Hermanni Finchii.
Psalterium Hebraicum, Graecum, Latinum cum annotationibus, sine nomine autoris.

R.

Raptus seu revelationes Amedei, quacunque lingua.
Roffensis de misericordia Dei, cui falso imponitur. Creditur tamen esse Buceri, adversus merita bonorum operum.

S.

Sermo divininae majestatis voce pronunciatus in monte Sina.

T.

Tabulae vigentium nunc atque grassantium passim haereseon etc.
Theatrum vitae humanae, cujuscunque sit editionis, tam impressum olim Parisiis, unius voluminis, quam quod recens prodiit in lucem, in quatuor praegrandes tomos partitum.
Theodorus Beza in Novum Testamentum, cum ejusdem traductione.

V.

Vierus de praestigiis daemonum.
Utopia Thomae Mori.

Z.

Zodiacus vitae.

Livros prohibidos em Lingoajem.

Ajuntamentos dos apostolos.
Alberto conde de Carpe contra Erasmo.

Almanach annual em Alemão, que chama a Luthero propheta dos Alemães.

Antithesis dos feitos de Christo e do Papa, em Franzes e em qualquer lingoa.

Apologia in diffesa de la doctrina del reverendo P. Frai Gerolamo Savanarola.

Apuleu de Asino aureo, em qualquer lingoa vulgar.

Arestos de amor, em Frances ou Hespanhol ou em outra qualquer lingoa.

Arte amandi de Ovidio em Romance.

C.

Catechismo do arcebispo de Toledo Frai Bartholomeu Carrança de Miranda, ou Commentarios etc.

Caterina de Genua.

Cavalleria celestial, ou pie de la rosa flagrante.

Celestinas, assi a de Calisto e Melibea, como a Resurreição ou segunda Comedia etc.

Cento novelle scelte da più nobili scriptori de la lingua vulgare, con la juncta di cento altre novelle etc.

Cerva bianca.

Circe de Juan Baptista, em qualquer lingoa volgar.

Collirio spiritual.

Coloquio de damas.

Confession del peccador, çom nome de autor ou sem elle.

Comedia la Sancta.

Comedia Thesorina.

Comedia Tidea.

Comedia Iacinta.

Comedia Aquilana.

Comedia Josephina.

Comedia Orphea.

Comedias, tragedias, farças, autos, onde entram por figuras pessoas ecclesiasticas e se representa algum sacramento ou acto sacramental, ou se reprendre e pragueja das pessoas que frequentão os sacramentos e os templos, ou se faz injuria a alguma orden ou estado aprovado pola igreja.

Consolação de tristes, todas as partes.

Constantino de Sevilha, todas as obras.

D.

Desengano de perdidos.

Deporti di Messer Gerolamo Parabosco.

Dialogo onde fala Lactancio e hum arcediago sobre o que aconteceo em Roma no anno de 1527.

Dialogos christianos contra la secta Mahumetica y contra la pertinacia de los Judios.

Dialogos de união d'alma com Deos, em qualquer lingoa.

Dianas, todas as partes.

Discursos de Machavello, em qualquer lingoa.

Discorsi de principii de la nobilta per M. Marco de la Frata et Monte albano.

E.

Euphrosina.

Exposiça sobre os Cantares de Salamão em lingoajem, em octava rithma ou em prosa, que se diz ser composta polo P. F. Luis de Leão.

Exposição sobre Esaias e São João, escripta de mão, composta por Mestre Dionisio Amór, parte da qual anda em Romance e muito indigesta e mal trasladada em cousas substanciaes.

Examen de ingenios.

F.

Facetie et motti et burle racolte per M. Ludovico Domenichi et dal Guiciardini.

Figure de la Biblia illustrate d'estanze Toscane per Gabriele Simeone.

Flos sanctorum, impresso per Germão Galharde.

Flos sanctorum, impresso em Çaragoça 1558.

Florestas Hespanholas que não estiverem emmendadas da maneira que a sancta Inquisição geral destes regnos as mandou emmendar.

G.

Gamaliel.

H.

Harpa de David.

Historia dos sanctos padres do Testamento Velho, feita por Frei Domingos Baltanas.

Horas de nossa Senhora em lingoajem, conforme ao motuproprio do sanctissimo Papa Pio V, com tudo o mais que for officio divino e missas etc.

Nas horas de Latim se ha de guardar o que no mesmo motuproprio se manda, e he uso nestes regnos emmendarense as antiguas polo sancto officio conforme aa emmenda que vem nas do sanctissimo Papa Pio V.

I.

Jardim de flores.

Josepho das antiguidades em Romance.

Impugnação catholica del heretico libello etc., hecha por el licenciado Fray Hernando de Talavera.

Justino historiador em lingoajem.

L.

Lazarillo de Tormes, todas as partes.

Leite da fee.

Lições de Job de Garci Sanchez de Badajoz, aplicadas a amor profano. E todos os mais tratados onde se aplicam, usurpam e torcem as autoridades e sentenças da sancta Escriptura a sentidos profanos, graças, escarnios, fabulas, vaidades, lisonjarias, detracções, superstições, encantações e semelhantes cousas, a que chama temeridade o sagrado concilio Tridentino no cabo da sessão quarta e prohibe sob graves penas.

Livro cujo titulo he: Jubileu de plenissima remissão de peccados. E no cabo delle diz: Dado na corte celestial do paraiso, desdo principio do mundo, com privilegio eterno, firmado e sellado com o sangue do unigenito filho de Deos, nosso unico e verdadeiro redemptor e senhor.

Livro cujo titulo he: Breve confession de la fee, em Frances.

Livro de sortes.

M.

Menina e moça.

Metamorphoses de Ovidio em lingoajem.

O.

Obras de graças, zombarias, que andão no Cancioneiro geeral, Partugues ou Castelhano, no que toca a devoção e cousas christãs e da sagrada Scriptura: ou em outra qualquer parte onde estiverem.

Das obras de Gil Vicente, que andão juntas en hum corpo, se ha de riscar o prologo, até que se proveja na emmenda dos seus autos, que tem necessidade de muita censura e reformação.

Obras de Jorge de Monte mor, assi as de devoção como as de amores profanos.

Ordem de oraciones segun el uso Hebreo em lingua Hebraica e vulgar Hespanhol, traduzido por el doctor Isac fijo de don Sem tob cavallero. Em Venecia.

Oração da Emparedade.

Oração de Sam Lião Papa.

Oração do testamento de Jesu Christo.

Oração de Sancta Marinha.

Oração de Sam Cipriano.

Oração do Conde.

Oração de Sam Christovão.

P.

Paradoxas ò sentencias fuera del commun parecer.

Pecorone di Messer Jovanni Fiorentino.

Peregrino e Genebra.

Perla preciosa.

Placido e Victoria.

Preguntas do Emperador ao Iffanto Epitus.

Preparação de fee, per considerações de razão natural, escripta de mão.

Propeladia de Bartholomeu Torres Naharro.

Psalmos penitenciaes e o Canticum grado e as Lamentações romançadas por mestre Jarava.

R.

Revelação de Sam Pablo.

Roberto el Diablo.

Romance que começa: Con ravia está el rei David. E todos os mais tirado do Testamento Velho ou Novo: ou cantos.

Ropica Neuma.

S.

Sacramental de Clemente Sanchez de Vercial.

Secretos llenos de maravillosa differencia de cosas, por Alonso de Sancta Cruz.

Selva odorifera del Mucio Justinopolitano, em qualquer lingua vulgar.

Selva de aventuras, onde se tratan los estremos amores etc.

Summa y compendio de todas las chronicas del mundo etc., traduzida por el Bachiller Thamara.

T.

Thesouro dos actos Hispanhoes.

Thesoro de los angeles.

Tratado de Belial, procurador de Lucifer, contra Moises, procurador de Jesu Christo, em qualquer lingoa.

Tratado dos estados ecclesiasticos e seculares, autor Diego de Saa, escripto de mão ou impresso.

Tratados de desafios, em que se aprovão e favorecem.

Trovas de Bandarra çapateiro de Trancoso.

V.

Vergeriane del Mutio etc.

Vida de nossa Senhora, em prosa e em verso.

Ulysippo.

Z.

Zelo Portugues, escripto de mão, onde se applicão authoridades da S. Scriptura a propositos profanos e praguentos.

Todos os livros que aqui não estão prohibidos neste rol e o devem ser, ou estão declarados no catalogo Tridentino por seus nomes, ou se entendem nas suas regras.

Quanto ás obras de Frei Hieronymo Savonarola, porque o indice Tridentino manda, que se não leão as que prohibe o indice Romano, até não virem emmendadas polos qua para isso forão de-

putados, e não nas declara alli, foi necessario appontarlas, e são as seguintes: (folgen die s. 188. 189 verzeichneten stücke). Todas as mais obras deste autor não são prohibidos.

Quanto aas Chiliadas e Adagios de Erasmo, atégora corrérão emmendados polo sancto Officio, entre tanto que não vinhão os de Paulo Manutio: mas ja se não podem ler nem ter, por serem vindos os emmendados polo mesmo Manutio, como despoem o catalogo Tridentino e hum motu proprio do sanctissimo Papa Gregorio XIII. Pola qual razão nem os impressos em Paris apud Michaelem Sonnium podem jaa correr, nem os seus Apohtegmas, assi em Latim, como em lingoajem, nem os de Conrado Licostenes, por virem no dito motu proprio condemnados e prohibidos todos os Adagios e Apohtegmas, que não forem da edição de Paulo Manutio.

Avisos e lembranças, que servem para o negocio e reformaçao dos livros, onde se poem algums errores que nelles ha, para que se veja quam necessaria he a diligencia que nisto faz o sancto Officio, e o resguardo e cautela que se deve ter nesta materia e na lição dos taes livros. E se manda que se entreguem ao sancto Officio, para ser emmendarem.

§ I.

Porquanto o catalogo Tridentino permitte que se leam os livros de hereges, que não forem heresiarchas ou cabeças etc., quando tratarem de sciencias humanas e não de religião, emmendados primeiro polo sancto Officio dos erros que tiverem na fee e boms costumes, mandamos a todas as pessoas, que os tem, sob a mesma pena, que encorrem os que tem e lem livros prohibidos, que os entreguem ao revedor, para que nos informe das proposições suspectas e hereticas dos taes livros, e nos conste, se estão limpos e examinados, e se emmendem no que for necessario, porque com còr e titulo de serem livros, que tratam principalmente de sciencias humanas, os tem e lem algumas pessoas sem estarem emmendados authenticamente e per nossa commissão, e não se guarda nesta parte a regra segunda do catalogo. Como são os seguintes.

Em Paulo Constantino in Chronicis regum et regnorum há proposições que se deven riscar polo sancto Officio, principalmente

nas fol. 500, onde diz falando dos sagrados concilios: Verum quicquid sanam spirat doctrinam, a Pontificibus abrogatum est.

Na Chronologia de Funchio Noruembergense, e na Chronica de Achilles Pirmineo Gassario, e na Cosmographia de Munstero ha muito que limpar: posto que desta Cosmographia, como hé differentes impressões, en humas vem mais errores que em outras.

Em Velcurion sobre a Copia rerum de Erasmo se hão de riscar polo sancto Officio estas palavras entre outras nas fol. 249: Sola fides justificat, sola fides gignit bona opera, solus Deus operatur justificationem nostram absque libero arbitrio, e nas fol. 250, linea 7: Fides est causa efficiens justificationem.

Na Palestina de Jacopo Zieglero se ha de riscar nas fol. 39 e 40 desde onde diz: Sub Essenorum institutis, atee: literis mandarunt.

Das Instituções Hebraicas de Fabritio Capito se ha de cortar toda a epistola, in qua vocat sectam Lutheranam florem tenerum christianismi renati et inchoatam spem salutis, et praelatos ecclesiae vocat saevos tortores conscientiarum.

Carolo Molineu em tudo o que escreveo de leis, tem muito que censurar e riscar, principalmente in Consuetudinibus Parisiensibus, onde tem muitas proposições Lutheranas, como no titulo 1. numero 18 e no numero 26. E nas fol. 11. colum. 1. numer. 61 se ha di riscar deste: Hinc patet, quam putida sit vanitas canonistarum, atee: a populo Romano et non a Papa imperium recipit. E outras muitas proposições no numero 73 e no numero 78 colum. 3. E fallando de Conrado 3 diz muitas cousos contra são Bernardo. E nas fol. 16. columna 3. numero 97 se hão de riscar estas palavras: Ecce quam periculosum principi, habere consiliarios papisticos. E tambem diz: Papa non est superior Imperatore, nec potest eum deponere, nec spectat ad eum, sed ad principes ellectores. O que se ha de riscar com o mais. A conta destas folhas e dos numeros responde aas impressões de Lausana de folha 1576. Os das outras impressões, quando se trouverem, se emmendarão conforme aa diversidade dellas. Não se trata aqui das obras de Carolo Molineu, que escreveo de theologia e canones, porque essas, como são de religião, não se podem ler nem ter pola segunda regra do catalogo Tridentino.

Os Amatos Lusitanos tambem se hão de entregar ao sancto

Officio, para se riscarem nellas certos passos, que podem fazer damno. In Curationibus medicinalibus, centuria 4. curatione 36. Item in curatione quinquagesima prima, in qua agitur de quartana curata, curatione 5. se ha de riscar: Reverendus concionator, atee: ut inter monachos agat dignus. E o juramento do cabo, como he costume neste regno.

Do livro de Leonardo Fuchsio, que tem por titulo: Methodus seu ratio compendiaria perveniendi ad culmen medicinae, se ha de cortar a epistola nuncupatoria. E nas fol. 109 in fine se hão de riscar per authoridade do sancto Officio desde: Quare contra veterum medicorum praescriptum, usque ad: grassatae fuerint. E do que tem por titulo: De sanandis totius humani corporis malis, se ha de cortar a carta nuncupatoria e o proêmio.

Nos Hilarios de Basilea per Eusebium Episcopium se ha de cortar huma epistola de hum Jacobo Grineu, onde entre outras finas Lutheranias diz estas palavras (que aqui se poem, para se saber claramente, quanta necessidade tem os livros de se examinarem e reverem bem): Est in urbe ea magnificentissime extructum templum ad D. Hilarium, in quo ex instituto Hilarii idolis et statuis non est locus, cum tamen contra manifestum Dei praeceptum, Non facies tibi sculptile, templa quorundam christianorum ejusmodi abominationibus refferta et conspurcata sint. Nec defuerunt quidam ex D. Hilarii collegio sodales sive canonici quos vocant, qui dicerent, licere ipsis honorabile conjugium contrahere ex instituto Hilarii, qui legem de caelibatu suis minime scripsisset. Os Hilarios que se podem ter sem scrupulo, são os de Paris, que vem emmendados e acrecentados per Joannem Guilotium etc.

Dos Augustinhos impressos em Paris de Merlim, no Tomo 10. no tratado De vanitate seculi se ha de riscar huma margem, que diz: Ubi nunc purgatorium? Os que se devem ter sem scrupulo, são os emmendados polos doctores Lovanienses ex officina Plantini.

Nas obras de são João Chrisostomo antiguas, onde o Genesis está trasladado par Oecolampadio, Basilea in aedibus Cratandi, anno Domini 1525 (o qual impressor herege), estão muitas epistolas e annotaçoes de Oecolampadio contra as tradições ecclesiasticas, que per obrigação se devem tirar, conforme aas regras do catalogo Tridentino.

Dos Gregorios Nissenos, trasladados por Georgio Trapezuncio,

se há de cortar huma epistola de Andreas Cratander herege, em que fala contra a theologia scholastica.

§ II.

Advertimos que há muitos livros de auctores, que não estão condemnados pola igreja catholica Romana e são catholicos, onde há algumas proposiçoes suspectas e em que excedérão, que poderão offender ao pio lector e studioso da verdade catholica: e estes tambem mandamos, que os que os tiverem e souberem o mao que tem, os tragão ao revedor, para se riscar nelles o que for impio, scandaloso ou supersticioso e soar mal, conforme aas regras do catalogo Tridentino e o que se usa nestes regnos: dos quaes se porão aqui algums exemplos, por se não poder nisto pretender ignorancia.

Em Budeu De asse, no livro quinto no meo se hão de riscar certas folhas desde: Hi sunt sacerdotes, até: ignorantia linguae, onde o autor fala mal dos sacerdotes, bispos e curia Romana, concilios, indulgencias, monachos e edição vulgata, e não se podem ler sem causarem scandalo aos animos pios e contentamento aos que sentem mal do estado ecclesiastico. E tambem se ham de riscar algumas margems nos impressos no anno de 1541 Parisiis, e principalmente huma que diz: Taxantur fortasse pontificii juris libri captionum pleni, Sextus liber et Clementinus, a qual annotação não vem nos impressos em Basilea anno Domini 1557.

Em Pedro Crinito De honesta disciplina, lib. 7. capit. 13 se há de riscar o titulo do capitulo desde: Bonifacio Pontifice Romano, atee onde diz: impudentia christianorum Pontificum. E todo o capitulo he impio e scandaloso contra os Romanos Pontifices. Começa: Nec illud a nobis praetermittendum; finis est: quod et Thomas Aquinas et Egidius Romanus magnis commentariis disserunt. E no lib. 9. capit. 9 se há de riscar desde aquellas palavras: Nec enim putavit adorari cujusquam imaginem, atee o cabo. E outras semelhantes, que se hão de riscar polo sancto Officio.

De Claudio Spenceo Theologo Parisiense, na Epistola ad Titum se hão de cortar algumas folhas onde excedeo, como são 65, 66 e 67, até as fol. 91, onde diz: Mirabilibus super me. E assi he costume nestes regnos e em outros, cortarse isto polo sancto Officio nas impressões, onde não tirado.

Da Brivia de Sanctes Pagnino, grande de folha, se hão de

tirar as annotações que tem pola margem, impias e judaicas, que forão alli postas por algum autor condemnado, como he a que tem nos psalmos sobre aquello verso: Foderunt manus meas et pedes meos etc.

De Cocleu in sua Catholica consideratione adversus Lutheri articulos, in capitulo de humanis traditionibus se há de riscar desde onde diz: Si quis hujusmodi praecepta et instituta ecclesiae, atee: totum corpus ejus tenebrosum.

De Francisco Poligrano in suis Assertionibus quorundam ecclesiae dogmatum, fol. 68, de indulgentiis, se há de riscar desde: Quibus ita discussis, atee: per immodicas indulgentias enervaretur penitus satisfactio.

Dos Abulenses super Exodum cap. 12. q. 52. fol. 61. columna 3 se há de tirar huma annotação da margem perigosa, e principalmente nestes tempos, que diz: Deus non colitur auro aut argento et vestibus pretiosis. Sobre São Mattheus, part. 4. fol. 18 no cabo da colum. 4 e começo da col. 1. fol. 19 se ha de riscar toda huma annotação que está na margem, que começa: Nota contra fratres et clericos etc. E sobre o mesmo São Mattheus, part. 4. fol. 122. colum. 3 se ha de tirar huma margem, que começa: Nota quod autor dubie satis procedit, até: per hoc torqueatur. E outra na mesma columna desde: Ecclesia universalis, até: quanto magis in aliis falli potest. E outras cousas há neste autor dignas de advertencia, que se darão por apontamento a quem o tem, para se emmendarem.

De mestre Soto, no 4. das Sentenças, dist. 45. q. 3. art. 2 in fine, se ha de riscar desde: Sed tamen arguitur, atee: fit ut pro illis sancti non orent. As quaes palavras mandou riscar per particular provisão o Serenissimo Rei Henrique de gloriosa memoria, sendo Inquisidor géral destes regnos, por se ver por experiencia, que algums as tomárão por occasião de certo error que tivérão.

O mesmo de outras palavras de mestre Frei Martinho 24. q. 16. art. 13. fol. 164. columna 4, onde se há de riscar desde: Ad haec omnia, até: ut diximus.

De Medina, tractatu 6. de oratione q. 5 se há de tirar desde: Quantum ad orationes, atee: Si hoc non placet, exclusive.

Em hum livro cujo titulo he: Collectanea in sacram Apocalypsim etc. ex omnibus quum veterum tum etiam neotericorum, Coelio Pan-

nonio autore, ordinis S. Pauli, se ha de riscar huma proposição perigosa que tem na materia da confissão.

De Joanne Ludovico Vives sobre os livros de civitate Dei de Sancto Augustinho se devem tirar algumas cousas em que excedeo, as quaes vem tiradas nos Augustinhos de Platino polos doctores de Lovania.

Dos Ciprianos antigos se há de tirar huma prefação de Erasmo, onde parece tem, que baptizati ab haereticis sunt rebaptizandi, o que lhe nota Soto no 4. dist. 1. q. 5. art. 5.

Quanto a Erasmo sobre as obras de São Hieronymo, primeiramente se ha de tirar toda a vida do mesmo São Hieronymo, onde há cousas suspectas e scandalosas e injuriosas ao estado monachal. As scholias e antydotos sobre as epistolas se hão de riscar e emmendar conformemente aa emmenda que vem no cabo do terceiro tomo da impressão de Paris Carol. Guillard anno Domini 1546, ou conforme aa emmenda de Mariano Victorio que vem nas obras impressas Antwerpiae ex officina Plantini 1579.

No Supplemento das Chronicas lib. 9., onde fala do Papa Felix ejus nominis 4., se ha de riscar desde: Hic inter cetera, até: mandavit infirmos ante obitum inungi. E na margem se ha de riscar huma annotação que diz: Extremae unctionis institutor.

De Ferdinando de Rhoas super libros politicorum Aristotelis se hão de tirar algumas cousas suspectas e scandalosas no libro 3. e em outros lugares.

As Praticas Papienses correm nestes regnos, emmendados alguns lugares polo sancto Officio, quem vem agora ja tirados nas impressas em Venezia.

Ex Floribus epigrammatum ex optimis quibusque autoribus excerptis per Leodegarium a Quercu se hão de emmendar os siguientes lugares: ex Dardanio, desperatio, fol. 19; ex Thoma Moro, de nautis ejicientibus monachum, fol. 230; ex Antonio Goveano, de monacho, fol. 309.

Em Francisco Irenico no 2. livro da sua Germania, cap. 27 e 38 e no capitulo 42 de Germaniae theologis e em outros lugares se devem necessariamente riscar algumas cousas conforme ás regras do catalogo Tridentino.

No Elucidario ecclesiastico se há de riscar polo sancto Officio huma annotação sobre a benção do cirio pascoal desde, onde diz:

Verum salva autoris reverentia (quisquis is fuerit), até: referri debet. Onde se reprendem temerariamente aquellas duas clausulas que se cantão na s. igreja: O certe necessarium Adae peccatum, e O felix culpa.

Da sacra Bibliotheca Patrum se usa nestes regnos cortarse por mandado do Serenissimo Rei Henrique de gloriosa memoria, sendo Inquisidor géral, a obra de Nicolao Clemangis que vem no octavo tomo da dita bibliotheca inserta; e sem esta obra e com huma censura posta no principio do primeiro tomo, que está em podèr do revedor, se pode ter e ler, e doutra maneira não.

Nos Commentarios de Caetano na secunda secundae de São Thomas, q. 122. art. 4, apud viduam Antwerpiensem, carta 418. columna 2 circa medium, se hão de emmendar catholicamente dous lugares, que os hereges alli depravárão, os quaes mandou emmendar a S. Inquisição universal Romana em tempo do sanctissimo Papa Pio V, e vem emmendados na impressam de Roma. Onde diz: Sed haec sunt omnino illicita et non amplectenda, quia sunt pars mali cultus, se ha de ler: Et haec sunt omnino licita et amplectenda, quia sunt pars divini cultus. E onde diz logo abaixo: Et haec quoque proculdubio sunt omnino illicita et impia, se há de dizer: Et haec quoque proculdubio sunt omnino licita et sancta.

Do Psalterio de Bucanano impresso em Paris apud Henricum Stephanum se hão de tirar hums versos, que estão no cabo do livro, contra as imagems, como he uso destes regnos e obrigação do santo Officio.

Nos Epigrammas de Sannazaro se hão de riscar todos os que falão contra algums summos Pontifices e outros por desonestos, como se usa.

Das Epistolas de Nicolao Cleonardo se hão de tirar polo sancto Officio algums lugares, em que traz as authoridades da sagrada Scriptura a propositos profanos de graças, chocarrices e zombarias e de gasalhados de vendas, como na segunda epistola do primeiro livro et na terceira. E as sanctas Scripturas e cousas sagradas não hão de servir para graças e risos, segundo aquillo: Non patitur ludum fides, fama, oculus. E no segundo livro fol. 198 tem outras cousas que se hão tambem de riscar.

No livro de Erasmo De conscribendis epistolis se hão de cortar certas folhas, desdas cento e outenta e huma até as duzentas e

quatro, onde fala prolixamente contra o celibato, tomando por occasião huma còr rhetorica, desde onde diz: Caelibatu relicto sterili ac parum humanae vitae instituto sanctissimo conjugio indulgebis, até: paratis liberis.

Da Austria de João Cuspiniano nas cinco folhas se há de riscar desde: Originem monasteriorum, até: pace omnium dixerim, por tudo ser injurioso ao estado monachal.

Nas Eneadas de Antonio Sabelio, primeira parte, eneada 1. lib. 8, onde trata da historia de David e de Saul, se hão de cortar desde onde começa: Ego ut libere dicam, até: exercetur. Onde parece que duvida da verdade do que alli diz o texto da sancta Escriptura sobre o que aconteceo a David com Saul in spelunca etc.

No Lexicon de Francisco Mario Grapaldo, de partibus aedium fol. 66 de pyretra, se ha de riscar todo o capitulo.

Em Francisco Duareno jurisconsulto, De sacris ecclesiae ministeriis ac beneficiis, há muitos lugares que se devem de ler muito cautamente, e outros que se devem riscar de todo, porque poderão facer damno no negocio da jurisdição ecclesiastica.

Dos Commentarios de João Baptista Folengio sobre os Psalmos he necessario que se risquem algumas proposições que tem perigosas na materia de gratia et libero arbitrio et de fide et operibus, como no psalmo 16 e em outros lugares, que se mostrarão, quando se trouxerem para se emmendarem.

Nos livros de justitia do reverendissimo bispo de Algarve, dom Hieronymo de Osorio, se proverá como se revejão, porque tem necessidade em algums lugares de declaração ou moderação.

O mesmo se fará nas ultimas orações de Isidoro Clario Brixiano, des do medio da oração sessenta e cinco, fol. 261, onde diz: Dicunt Christum voluisse privato ac peculiari munere eligere nos ac servare, reliquos vero aeterno igni cruciandos relinquere, até o fim da oração 68.

O mesmo se proverá em outros livros, que aqui não vão apontados, de que ha enformação no sancto Officio, que tem necessidade de advertencia e censura.

Quanto aa Brivia que commummente se chama de Vatablo, conforme ao que despone o catalogo Tridentino e o que se usa neste regno, concedese aos varões doctos e pios, tirados os lugares

suspectos por commissão da S. Inquisição géral, os quaes estão em poder do revedor: polo qual ha de constar primeiro que se conceda, que a dita Brivia está emmendada.

Quanto aas Repubricas do mundo, as quaes o Serenissimo Rei Henrique de gloriosa memoria, sendo Inquisidor géral, mandou recolher e que se entregassem ao sancto Officio por justos respeitos, façase o mesmo, se ainda algumas não estão entregues, até que se proveja e se ordine pola S. Inquisição géral o que for mais serviço de Deos.

Na Architectura de Lião Baptista Alberto na lingua Italiana se ha de riscar no livro 7. cap. 13 desde: Ma si egli he bene, até: troppa abundantia. E o mesmo se há de fazer na Architectura Latina, de que se a Italiana traduzio.

De hum livro Italiano, cujo titulo he: Ingratitudine di M. Josepe Horologii, se hão de riscar nas fol. 128 no começo seis regras, onde tacha a Jacob de ingrato por se partir com fazenda e criados de casa de Labam: o que he manifestamente contra a sancta Scriptura, que refere as sem justiças, que Labão fez a Jacob, e da sua ida diz: Maxime dicente sibi Domino: revertere in terram patrum tuorum etc. E nas folhas 275 do mesmo livro se há de riscar o que diz de Heli, que se deitou de hum alto assedio abaixo e se matou por sua vontade, por não viver e ver o desbarato da gente Hebrea e o desprezo da religião, o que he falso e contra a sancta Scriptura, que diz, que caío por detras do lugar, onde estava assentado, com a torvação e sentimento das novas que ouvio, que a arca do Senhor fora tomada dos Philisteus, mas não se matou por si.

Nos Commentarios de Christoforo Landino sobre a Comedia ou cantos de Dante se hão de riscar algumas proposições, come o que tem sobre o segundo canto do Inferno nas folhas 27 primeira banda no começo, onde affirma, que a materia prima e os anjos e os ceos são creaturas eternas, que foi error dalgums philosophos gentios. E no X canto do Inferno fol. 39 na primeira banda diz, que se não ha de dar pena de morte aos hereges, senão de carcere: o que se há tambem de tirar. E no mesmo texto de Dante há passos, que per obrigação se devem riscar, que se mostrarão, quando se presentárem ao sancto Officio.

No Compendio da Historia de Napoles de Messer Pandolfo se

hão de cortar no livro 4 tres folhas, 103 e 104 e 105, onde se favorecem os negocios de Frederico Eneobarbo contra as decretaes e Papas, que o condemnarão por perseguidor da igreja.

Dos Dialogos de amor de Lião Hebreo Abarbanel se hão de riscar algumas cousas que tem, principalmente fabulas Judaicas e Platonicas, como o que diz da criação do primeiro homem etc., e he costume neste regno não correr, senão emmendado polo sancto Officio.

De Orlando furioso se hão de riscar algumas cousas que tem scandalosas e desonestas, como se pode ver no canto septimo e decimo quarto e vigesimo septimo. O mesmo se há de fazer no Orlando enamorado, por ter cousas semelhantes, como se pode ver no canto segundo e quarto e vigesimo quarto.

§ III.

Encomendamos a todas as pessoas, que se abstenham da lição dos livros, em que ha desonestidades ou amores profanos: porque alem do tempo, que na lição delles se perde, fazem muito damno e perjuizo ás consciencias e ensinão e movem a muitos vicios e communmente há nelles louvores muito desordenados e excessivos das creaturas e encarecimentos e nomes blasfemos. E se as más palavras corrompem os boms costumes, como diz São Paulo, que farão as escriptas nos livros, que são de mais dura, principalmente dizendo o catalogo Tridentino na regra septima, falando dos taes livros, que não sómente se há de ter conta com o que faz damno aa fee, mas tambem com o que faz perjuizo aos boms costumes. E se nos taes se achão porventura algumas cousas poucas boas, ficão muito custosas a troca de outras muitas más que tem, que fazem damno: e non he prudente, quem se aventura a tomar huma joya, por preciosa que seja, das unhas dum fero e bravo lião. El rei David não quis beber a agoa da cisterna de Belem, por ser perigosa e arriscarem a vida os cavaleiros que a forão buscar, posto que primeiro a desejasse muito: nem os homems avião de ler os livros perjudiciaes polo perigo e risco, a que se poem lendolos: e não há cousa boa nos tales livros, que se não ache melhor nos boms.

§ IIII.

Mandamos, que se risquem todas as rubricas de quaesquer

orações, com as mesmas orações e regimentos de devoções, onde houver superstições e se pedirem a Deos cousas indignas de sua divina majestade. E assi mandamos, que semelhantes orações, em special as scriptas de mão, que se communiquem com o revedor, paraque se alimpem dos erros que podem ter e sejão acceptas ao Señor, conforme ao que diz S. Paulo: Petitiones vestrae innotescant apud Deum: que sejão dignas de aparecer diante de Deos.

§ V.

Mandamos, conforme á regra decima do catalogo Tridentino, que todo o livro ou tratado scripto de mão não corra nem se communique, sem primeiro se mostrar a quem tem cuidado de rever os livros, paraque o aprove per scripto: porque tanto damno podem fazer os scriptos de mão como os impressos. E conforme a isto he costume louvavel nestes regnos, que os livreiros, quando lhe mandão encadernar algum livro ou tratado de mão, o não encadernão, sem primeiro o mandar mostrar ao examinador dos livros: o que se deve sempre guardar.

§ VI.

Guardem tambem os herdeiros e executores das ultimas vontades o que se usa nestes regnos e se manda na decima regra do catalogo Tridentino, que mostrem ao revedor os livros, que ficarão dos defuntos, ou o rol delles, primeiro que os leão ou vendão ou trespassem a outrem per qualquer modo que seja. E os livreiros, que forem chamados par os avaliar, não no fação, sem lhes constar que a tal diligencia está feita.

§ VII.

Encomendamos muito a todas as pessoas e principalmente aos letrados, que quando acharem alguma proposição em algum autor, que lhe fizer escrupulo nas cousas da fé ou boms costumes, ou livro, que lhe pareça que se deve prohibir, o avisem ao revedor dos livros.

§ VIII.

Os vendedores de autos e cartilhas não vendão nem comprem para vender outros livros, sem primeiro os mostrarem ao revedor:

porque algumas pessoas lhes vendem escondidamente algums livros, que elles comprão e vendem, sem saber o que ha nos taes livros, e seguem disso algums inconvenientes. E ha informação, que nas taes tendas se achão livros sospectos e perjudiciaes. E os sollicitadores do sancto Officio visitarão algumas vezes os ditos lugares e farão saber ao revedor os livros que se vendem nas feiras.

§ IX.

Amoestamos a todas as pessoas e principalmente aos livreiros, que quando mandarem por livros a terras estranhas, que communiquem primeiro as listas e receitas com o examinador dos livros, porque porventura mandarão buscar algum livro, que não cumpra vir ao regno, e elle os avisará dos livros e impressões suspectas, de que se devem guardar.

§ X.

Hase tambem de advertir muito, que os livros, que são impressos em Basilea, Francofordia, Tiguri, Tubinga, Marcpurgi, Nuremberga, Argentorato, Magdeburgo, Winteberga, se hão de examinar e rever mais particularmente, porque por la major parte trazem ou cartas ou proémios ou margems scrupulosas e suspectas. E o mesmo se há de advertir nos libros que são impressos per algums impressores, como são Andreas Cratander, Bartholomeus Ouesthemerus, Joannes Hervagius, Joannes Opporinus, Robertus Stephanus, Christophorus Froscoverus, Christianus Egenolphus Marcpurgensis, Henricus Petri, Thomas Wolfius, Crato Milius, das officinas dos quaes sairão obras de diversos hereges.

§ XI.

As obras dos doctores antiguos, onde não vem acrecentadas cartas, proémios, argumentos, margems, censuras hereticas, suspectas, scandalosas, são as seguintes:

As de Ireneu martyr. Impressas em Paris apud Sebastianum Nivellium 1575, cum scoliis Jacobi Billii et nova interpretatione Latina.

As de Origenes. Revistas e emmendadas por Genebardo theologo, Parisiis apud Guillelmum Chaudière 1574.

As de S. Hilario. Emmendadas per Joannem Guilotium, Parisiis 1572.

As de S. Athanasio. Impressas em Paris, Petro Nannio interprete 1572.

As de S. Cyrillo. Parisiis, additis pluribus opusculis a Gentiano Herveto, apud Michaelem Sonnium 1572.

As de S. Cipriano. Impressas em Roma, e as de Antverpia 1568, cum annotationibus Jacobi Pamelii.

As de S. Hieronymo. Emmendadas per Marianum Victorium, Antverpiae 1579.

As de S. Ambrosio. Parisiis apud Merlim M.DLXIX.

As de S. João Chrysost. Parisiis apud Merlim 1570.

As de S. Basilio. Parisiis apud Michael. Guillard, com huma carta de João Guilotio, sem a trasladação de Jano Cornario e de Wolfang. Musculo.

As de S. Augustinho. Impressas em Antverpia per Plantino. E polas censuras, que vem nestas obras, se hão de emmendar as de Erasmo, que vem em outros Augustinhos.

As de S. Gregorio Nazianzeno. Coloniae Agrippinae, Jacobo Billio interprete, cum commentariis, 1570, ou impressas em Paris.

As de Gregorio Nisseno. Parisiis 1573, additis multis, quae in prima et secunda editione excusa non erant.

As de Theophilacto. Revistas por Philippo Montano, sem a trasladação de João Oecolampadio.

As de Theodoreto. Coloniae Agrippinae 1573, apud Joannem Birckmannum, acrecentadas muitas obras.

As de João Damasceno. Per Jacobum Billium Prunaeum, Parisiis apud Guillel. Chaudiere 1577.

§ XII.

Mandamos que se examinem com muito rigor, come he costume neste regno, os debuxos, imagems, retabolos, pannos, cartas, que vem de terras estranhas: porque sóem aas vezes vir nellas letras ou figuras indecentes e desonestas ou suspectas ou scandalosas e injuriosas ao estado ecclesiastico, e os hereges fazem nas pinturas o que fazem nos livros a seu modo, e pintam nellas muitas cousas em desprezo das ceremonias e ritos da sancta igreja Romana, como se vee por experiencia.

§ XIII.

Mandamos a todos os livreiros e impressores e pessoas que tratam em livros, sob pena de vinte cruzados, aplicados para as obras pias, e encomendamos a todas as mais pessoas que tem livrarias, que tenham estes catalogos, Tridentino e o do regno, per a quietação de suas consciencias nos livros que venderem, comprarem ou tiverem, e saberem os autores e doctrinas de que se hão de guardar, para que por este meo e diligencia, com a graça do Senhor, se conservem na fé catholica e boms costumes.

Frey Bartholomeu Ferreira.

21.

ıdex des spanischen generalinquisitors Quiroga von 1583.

Index
et Catalogus
Librorum prohibitorum, mandato Illuŝtriss. ac
Reuerēdiss. D. D. Gasparis a Quiroga,
Cardinalis Archiepiscopi Toletani, ac in regnis
Hispaniarum Generalis Inquisitoris
denuò editus.
Cum consilio supremi
Senatus Sanctae Generalis Inquisitionis.
Madriti
Apud Alphonsum Gomezium Regium Typographum
Anno M.D.LXXXIII.
Tassado a cinco marauedis el pliego.

Don Gaspar de Quiroga, por la miseracion divina Presbytero ardenal de la santa Yglesia de Roma, titulo de Santa Balbina, rçobispo de Toledo, Primado de las Españas, Chanciller mayor e Castilla, Inquisidor Apostolico General contra la heretica pra-edad y apostasia en los reynos y señorios de su Magestad, y de ı consejo de estado etc., a todas y qualesquier personas, de qual-uier estado, orden y calidad que sean, vezinas y moradores, estantes residentes en los dichos reynos y señorios, salud en nuestro Se-or Jesu Christo. Por secretos juyzios del cielo ha permitido la ivina providencia, que vean nuestros ojos los tiempos peligrosos,

que el apostol San Pablo con su espiritu soberano nos advertia, en los quales los hereges, enemigos de la santa yglesia catholica apostolica Romana, por el insaciable odio y furor, con que la persiguen, inventan cada dia nuevas formas y maneras de injuriarla, y con este intento procuran yr sembrando por el mundo sus malditos y reprovados errores, para hazer, si pudiessen, por esta via a todos los hombres vasos de ira y perdicion, como ellos lo son y su maestro Sathanas les enseña. Y aunque a cada uno de los catholicos hijos desta santa yglesia pertenezca recatarse de semejante ponçoña y velar por su parte sobre la guarda y defensa de la fë, que rescibio y professo en el santo baptismo, es muy mayor la obligacion que nos tenemos a ello como Inquisidor General, a quiem por la santa Sede Apostolica está cometido esto en estos reynos. Y considerando, que la mas perjudicial cautela, que los hereges tienen para inficionar con su veneno las almas, a quien no puden enseñar con viva voz, ha sido y es, escrivir y publicar libros y tratados de varias invenciones y materias, poniendo en ellos los errores de su dañada secta y doctrina, llevando los a diversos reynos y provincias, y unas vezes con palabras claras, otras solapando y encubriendo su mala intencion, procuran destruyr la sinceridad de la fë, que el Espiritu santo ha enseñado e infundido en los coraçones de los fieles christianos; y atento, que por la variedad de los tiempos y nuevas ocasiones y negocios vemos por experiencia, que, aunque antes de agora se han hecho y publicado diversos catalogos, no está proveydo sufficientemente a las novedades, que los hereges despues aca han inventado, imprimiendo nuevos libros y depravando los antiguos con falsas interpretaciones, annotaciones y glosas en opprobrio de nuestra santa fë e injuria de los doctores y authores catholicos; y aviendo se platicado y conferido diversas vezes en el consejo de la santa general Inquisicion: ha parecido que se devia ordenar e imprimir otro nuevo catalogo e indice universal de los libros, que se deven prohibir, de que se tiene noticia, assi de authores hereges como otros, que contienen falsa y reprovada o sospechosa doctrina, de cuya lection resultarian muchos y grandes inconvenientes, y dar algunas reglas generales, que comprehendan los demas libros y tractados, de que al presente no ay particular noticia y que de aqui a delante en qualquier tempo se descubrieren, escrivieren o publicaren. El qual dicho nuevo cata-

logo esta ordenado e impresso con mucho acuerdo y deliberacion de las universidades destos reynos y de otras muchas personas doctas, que para este effecto se consultaron. Y porque a nos por nuestro officio incumbe proveer lo que en razon de lo suso dicho conviene, por la autoridad apostolica, que para ello tenemos, de que en esta parte queremos usar y usamos, esortamos, amonestamos y requerimos y, siendo necessario, en virtud de la santa obediencia y so pena de excomunion mayor latae sententiae trina canonica monicione praemissa mandamos a vos todas las dichas personas y cada una y qualquier de vos, que ninguno sea osado a tener ni leer so color ni manera alguna ningun libro o libros de los contenidos y comprehendidos en el presente catalogo, ni que se comprehenda y prohiba por las reglas generales del, ni otro alguno, que sea de mala y dañada doctrina, con apercebimiento que os hazemos, que lo contrario haziendo, demas de las censuras, en que avreys incurrido, mandaremos proceder y procederemos con todo rigor contra vos y qualquier de vos como contra rebeldes e inobedientes a nuestros mandamientos y censuras de nuestra santa madre yglesia y como contra personas sospechosas en las cosas de nuestra santa fë catholica. So las quales dichas penas mandamos y prohibimos, que ninguno sea osado a hazer imprimir ni imprima ni trayga impresso de fuera destos reynos ni tenga ni venda esto dicho catalogo e indice, salvo Matheo Vazquez, secretario de su Magestad de la santa general Inquisicion, o quien su poder oviere, a quien, por lo que se ha ocupado y trabajado en la ordenacion del, avemos dado y damos licencia para ello. En testimonio de lo qual mandamos dar y damos la presente, firmada de nuestro nombre, sellada con nuestro sello y refrendada del secretario infrascripto. En Madrid a veynte dias del mes de Mayo, de mil y quinientos y ochenta y tres años.

G. Cardinalis Toletan.

Por mandado de su Señoria Illústrissima y Reverendissima.

Pedro de Valle Villamañan,
Secretario.

Al Lector.

Por ser, como es, este indice tan en beneficio publico de los catholicos y a proposito de quitarles las ocasiones, que el demonio

y sus ministros les offrescen con libros, tratados y escritos, que son los maestros que a solas y a todas horas enseñan y persuaden sus desatinos, se advierte, que quando se hallaren en este catalogo prohibidos algunos libros de personas de grande christianidad y muy conocida en el mundo, quales son Juan Roffense, Thomas Moro, Geronymo Osorio, Don Francisco de Borja Duque de Gandia, Fray Luys de Granada, el Maestro Juan de Avila y otros semejantes, no es porque los tales autores se ayan desviado de la sancta yglesia Romana ni de lo que ella nos ha enseñado siempre y enseña, que antes la han reconocido par su verdadera madre y maestra y como tal la han reverenciado, honorado y servido, sino porque o son libros, que falsamente se los han atribuido no siendo suyos, o por hallarse en los, que lo son, algunas palabras y sentencias agenas, que con el mucho descuydo de los impressores o con el demasiado cuydado de los hereges se las han impuesto, o por no convenir que anden en lengua vulgar, o por contener cosas que, aunque los tales autores pios y doctos las dixeron senzillamente y en el sano y catholico sentido que reciben, la malicia destos tiempos las haze ocasionadas para que los enemigos de la fè las puedan torcer a proposito de su dañada intencion. Lo qual no es razon que obste en manera alguna al honor y buena recordacion que se deve a aquellos, cuya vida y doctrina siempre se endereço a mayor servicio y augmento de nuestra sagrada religion y de la sancta silla apostolica Romana. Y por esta misma consideracion tampoco se censuran en este catalogo los libros y tratados de algunos autores, los quales en sus tiempos tuvieron particulares opiniones, que entonces lo eran y ya han dexado de serlo por aver llegado contraria determinacion de la yglesia, a cuyo parecer remitieron sus dichos y escritos en vida y en muerte, o por averse descubierto despues aca la verdad por otras vias con el tiempo y ocasiones y disputas, como son algunas sentencias, que se hallan en Cayetano, en Ruardo Tapper, en Alberto Pighio y en otros semejantes, cuya memoria siempre sera venerable en la yglesia catholica, por cuyo servicio passaron muchos trabajos y en cuya defensa gastaron las vidas.

Reglas generales.

Regla primera.

Todos los libros, que antes del año passado de mil y quinientos y quinze han sido prohibidos por los Summos Pontifices o concilios generales, aunque en este indice no esten expressados, se entiendan ser prohibidos en aquella forma, que por los dichos Romanos Pontifices o concilios generales lo fueren, y en la manera, que por la sancta yglesia Romana y uso della las tales prohibiciones han sido siempre recibidas y guardadas.

Regla segunda.

Prohibense los libros de los heresiarchas, assi los, que del dicho año de mil y quinientos y quinze à esta parte han sido inventores o renovadores de las heregias, como las cabeças y capitanes dellas, cuyos nombres van señalados al fin deste indice, aunque no traten de religion ni costumbres. Pero no se prohiben los libros de catholicos, aunque anden y esten insertos en ellos los tractados de los dichos heresiarchas, contra quien escriven, como lo haze Juan Roffense y otros, ni tampoco aquellos, en que los dichos autores han añadido hasta agora scholios, annotaciones, summarios, repertorios, indices, prologos, prefaciones, epistolas, argumentos, appendices, censuras o otra qualquier cosa, donde se hallen errores contra la fe o contra lo que comun y ordinariamente esta recibido en la santa yglesia Romana, antes quitandose los tales errores por orden del sancto Officio, se podran tener y leer los tales libros licitamente.

Regla tercera.

Assi mesmo se prohiben los libros y obras de los otros hereges, que no son cabeças, inventores ni autores de las heregias, si de principal intento tratan de religion, aunque no contengan errores. Pero bien se permiten los libros, que estes tales han compuesto de historia y de otras facultades, siendo primero examinados y corregidos por el sancto Officio. Y assi mesmo los libros de buena y catholica doctrina, cuyos autores antes o despues de aver-

los escripto, fueron hereges, aviendo para ello expressa licencia in scriptis de los Inquisidores, y no de otra manera.

Regla quarta.

Prohibense assi mesmo los libros de Judios o Moros, cuyo principal argumento es contra nuestra sancta fe catholica o contra las costumbres y universales cerimonias de la sancta yglesia Romana o contra las comunes exposiciones de los doctores y sanctos en el sentido literal de la sagrada Escriptura, o los que de proposito enseñan su secta Judaica o Mahometica. Pero bien se podran permitir a hombres doctos assi estos como algunos rabbinos, que escriven sobre la divina Escriptura, aviendo para ello espressa licencia in scriptis de los Inquisitores, aunque no en manera alguna el Thalmud ni los commentarios, glosas ni annotaciones sobre el. Y no por esto se entienda ser prohibido el Thargum, que es la Paraphrasis Chaldaica.

Regla quinta.

Permitense las versiones, que qualesquier hereges ayon hecho o hizieren de autores y escriptores, aunque sean ecclesiasticos, mientras no se hallare en las dichas translationes y versiones algun error o sospechosa doctrina del interprete. Y esso mismo se dize de los libros, que los tales hereges han recogido y juntado o juntaren de autores catholicos o philosophos o poëtas, no poniendo en ellos mas que sola su diligencia en recopilarlos y juntarlos, como son vocabularios, concordancias, apophthegmas, similitudines, sentencias, indices y cosas semejantes, no se hallando en ellos algun error en la fe o reprobada doctrina del tal recopilador o collector. Las translaciones o versiones de la Biblia, assi del Viejo como del Nuevo Testamento, hechas por qualesquier autores hereges, generalmente se prohiben. Mas podran los Inquisidores dar licencia in scriptis à algunos hombres doctos, para poder tener las que del Viejo Testamento ovieren hecho los dichos autores, con que no usen dellas como de texto sagrado y authentico. Y con esta modificacion se permite a todos tener la Biblia, que llaman de Vatablo, con dos translaciones, expurgada y corregida conforme a la censura del sancto Officio, y la de Isidoro Clario, quitados los prologos y prolegomenos.

Regla sexta.

Prohibense las Biblias en lengua vulgar con todas sus partes, pero no las clausulas, sentencias o capitulos, que de ella anduvieren insertos en los libros de catholicos, que los explican o alegan, ni menos las epistolas y evangelios, que se cantan en la missa por el discurso del año, no estando de por si solas, sino juntamente con los sermones o declaraciones, que para edificacion de los fieles se han compuesto o compusieren por autores catholicos.

Regla septima.

Prohibense assi mesmo todas las horas y differencias de ellas en lengua vulgar y todos los summarios y rubricas, que aya en qualesquier horas de Latin o otros libros, donde oviere promessas y esperanças temerarias y vanas, como son, que quien tal oracion o devocion rezare, no morira muerte subita ni en agua ni en fuego ni otro genere de muerte violenta o desastrada, o que sabra la hora de su muerte, o que vera en aquella hora a nuestra Senora, o cosas de esta manera, vanas y sin fundamento de verdad. Y esso mesmo se entienda en los titulos y rubricas vanas y fabulosas semejantes a estas, que se hallaren en qualesquier nominas, oraciones y exercicios.

Regla octava.

Prohibense tambien las disputas y controversias en cosas de religion entre catholicos y hereges y las confutaciones del Alcoran de Mahoma en lengua vulgar, no aviendo para ello licencia expressa in scriptis de los Inquisidores.

Regla novena.

Otro si se prohiben todos los libros, tratados, cedulas, memoriales, receptas y nominas para invocar demonios por qualquier via y manera, ora sea por nigromancia, hydromancia, pyromancia, aeromancia, onomancia, chiromancia y geomancia, ora por escriptos y papeles de arte magica, hechigerias, bruxerias, agueros, encantamentos, conjuros, cercos, characteres, sellos, sortijas y figuras.

Tambien se prohiben todos los libros, tractados y escriptos, en la parte que tratan y dan reglas y hazen arte o sciencia para

conocer por las estrellas y sus aspectos o por las rayas de las manos lo por venir que esta en la libertad del hombre y los casos fortuytos que han de acontescer, o que enseñan a responder lo hecho o acontescido en las cosas passadas libres y occultas, o lo que succedera en lo que depende de nuestra libertad, que son las partes de la judiciaria que llaman de nascimientos, interrogaciones y electiones. Y se manda y prohibe, que ninguna persona haga juyzio cerca de las cosas suso dichos. Pero no por esto se prohiben las partes de la astrologia que tocan al conocimiento de los tiempos y successos generales del mundo, ni las que enseñan por el nacimiento de cada uno a conoscer sus inclinaciones, condiciones y qualidades corporales, ni lo que pertenece a la agricultura y navegacion y medicina y las electiones que cerca de estas cosas naturales se hacen. En los conjuros y exorcismos contra los demonios y tempestades demas de lo que el rezado Romano ordena, se permite solamente lo que en los manuales ecclesiasticos esta recibido por uso de las yglesias visto y aprobado por los Ordinarios.

Regla decima.

Item se prohiben todos los pasquines o libelos infamatorios y famosos, debaxo de qualquier titulo y nombre salgan o se escrivan e intitulen, en los quales con autoridades y palabras de la sagrada Scriptura se dizen y tratan cosas y materias prophanas. Y lo mesmo se entienda de todas las canciones, coplas, sonetos, prosas, versos y rimas en qualquier lengua compuestos, que traten cosas de la sagrada Scriptura, interpretandola contra su devida reverencia y respecto prophanamente y à otros propositos contra lo que comun y ordinariamente la sancta madre yglesia Romana admite y usa.

Regla undecima.

Prohibense assi mesmo todos los libros y tractados, que desde el dia de la publicacion de este catalogo en adelante se imprimieren o divulgaren sin tener nombre de el autor e impressor, lugar y tiempo en que se imprimen. Y qualquier de estas cosas que falte en los dichos libros y tractados, se tengan por vedados y prohibidos como sospechosos y de mala y sospechosa doctrina.

Regla duodecima.

Assi mesmo se prohiben todas y qualesquier imagenes, retractos, figuras, monedas, empresas, invenciones, mascaras, representaciones y medallas, en qualquier materia que esten estampadas, pintadas, debuxadas, labradas, texidas, figuradas o hechas, que sean en irrision de los sanctos y en desacato e irreverencia suya y de sus imagenes y reliquias o milagros, habito, profession o vida. Y assi mesmo las que fueren en desacato de la sancta Sede Apostolica, de los Romanos Pontifices, cardenales y obispos y de su estado, orden, dignidad y autoridad, claves y poderio spiritual.

Regla decimatercia.

Los libros de catholicos, que vivieron y murieron en la communion de la sancta yglesia Romana, y estan y andan ya impressos y divulgados, no se prohiben, aunque en ellos se hallen algunas opiniones o doctrinas erradas, sino estuvieren expressados en este indice. Pero generalmente se prohibe todo y qualquier genero de libros y escripturas, que de aqui adelante se compusieren y divulgaren, que contengan algun error contra nuestra sancta fe catholica o que enseñen en las costumbres, ceremonias y uso de los sacramentos alguna novedad differente de lo que la sancta yglesia Romana aprueva y usa. Y se manda y prohibe que ninguno por su autoridad quite los tales errores ni rasgue ni borre ni queme los libros, papeles, ni hojas, donde se halleren, sin que primero sean manifestados a los Inquisidores, para que les conste de ello y se haga por su orden lo que convenga. Y assi mesmo en los libros, que conforme a este indice se permiten siendo corregidos, se declara, que la correction y emienda dellos, no siendo hecha por el Summo Pontifice o por su commision y mandado, se ha de hazer par autoridad del sancto Officio y de sus ministros y con sus rubricas y firmas, y no se ternan por hechas de otra manera.

Regla decimaquarta.

Y porque en este catalogo se prohiben libros en diversas lenguas y se podria dubdar, si los prohibidos en una se deven tener por prohibidos en otra, por evitar escusas e inconvenientes, se declara, que los libros, que se prohiben en una lengua, se entienda

ser prohibidos en otra qualquiera vulgar, no se declarando en este catalogo otra cosa o aviendo para ello expressa licencia in scriptis de los Inquisidores.

Index et catalogus librorum prohibitorum [1].

Libros que se prohiben en Latin.

A.

Abdiae Liberini opera omnia.

Abydeni Coralli o. o.

Abdiae Praetorii o. o.

Achillis Priminii Gassarii o. o.

Acta Nuremberghae u. s. w. wie s. 253.

Acta synodi Bernensis.

Actiones duae u. s. w. wie s. 253.

Adami Schuberts o. o.

Adami Siberi u. s. w. wie s. 291.

Admonitio u. s. w. wie s. 253.

Adolphi Clarembach o. o.

Adriani Barlandi u. s. w. wie s. 216.

*Adriani Junii o. o., nisi repurgentur.

Aeneae Sylvii, qui et Pius secundus, ea opera damnantur, quae ipsemet in bulla retractationis damnavit.

Aequitatis discussio u. s. w. wie s. 253.

*Alberti Argentinensis chronicon, nisi repurgetur.

Alberti Brandemburgensis o. o.

Alberti Draconis o. o.

" Hardembergii o. o.

" Krantzii u. s. w. wie s. 216.

Albertus Magnus de secretis mulierum, liber ipsi falso inscriptus.

Alcaei Antonii o. o.

Alchimia purgatorii.

Alchoranus Franciscanorum.

Alchoranus Mahometis Basileae impressus et similes cum scholiis et impiis annotationibus et praefationibus, sive vulgari lingua.

Alcuini abbatis seu potius Calvini u. s. w. wie s. 252.

1 Mit * bezeichnet Quiroga die mit donec corrigatur verbotenen werke. Statt des bei Quiroga immer vollständig gedruckten »opera omnia« ist in diesem abdruck o. o. gesetzt.

Alexandri Alexii Scoti o. o.
Alexii Alexandri Lypsiensis o. o.
Alexii Breniceri o. o.
Alphabetum christianum.
Alphonsi Aemylii Chemnicensis o. o.
Alphonsi Enriquez Defensio u. s. w. wie s. 353.
*Amati Lusitani Centuriae, nisi repurgentur.
Ambrosii Interbocensis o. o.
Ambrosii Moibani Vratislaviensis o. o.
Amica et humilis u. s. w. wie s. 253, sine nomine auctoris.
Analysis sive resolutio u. s. w. wie s. 292.
'Ανάμνησις juris u. s. w. wie s. 292.
Anatomia excussa u. s. w. wie s. 253.
Andraeae Altameri Brentii o. o.
„ Bondestien Carolostadii o. o.
Andraeae Cratandri o. o.
„ Dietheri o. o.
„ Fabritii Chemnicensis o. o.
Andraeae Fritii Modrevii o. o.
„ Hondorffii o. o.
Andraeae Hyperi o. o.
„ Knopken o. o.
„ Jacobi Gopingensis o. o.
„ Munceri o. o.
„ Musculi o. o.
„ Othonis Herzbergensis o. o.
Andraeae Petri o. o.
„ Poach o. o.
*Andraeas Massius super Josue, nisi repurgetur.
Angeli Odoni o. o.
Annatae u. s. w. wie s. 353.
Annotatio marginalis ad Divum Hilarium super Matthae. c. 27, quae incipit: Alienis operibus etc., expungatur.
Annotatio marginalis ad Divum Illefonsum, archiepiscopum Toletanum, de illibata virginitate sanctae genitricis Dei Mariae, folio 16, pagina 2, quae sic habet: Totam christiani hominis foelicitatem esse, Christum verum Deum et hominem confiteri, expungatur.
*Annotationes marginales in Epiphanium, nisi repurgentur.
Annotationes in acta concilii Tridentini, sine nomine autoris.
Annotationes et scholia in chronicon Abbatis Urspergensis et Paralypomena in eundem.
Annotatio marginalis incerti autoris ad Divum Basilium, homilia de humilitate, quae sic habet: Sola fides justificat, expungatur. Item eadem sententia deleatur in indice ad eundem Basilium.

Annotatio marginalis in Supplemento chronicorum, in vita Papae Felicis quarti, quae sic habet: Extremae unctionis institutor, expungatur.

Annotatio marginalis in Divum Augustinum, tractatu de vanitate saeculi, tomo 10. Parisiis apud Merlin, quae sic habet: Ubi nunc purgatorium? expungatur.

*Annotationes marginales in Biblia Sanctis Pagnini, Lugduni excusa apud Hugonem a Porta anno M.D.XLII, nisi repurgentur.

Annotationes in Guillielmum Postellum Barentonium de orbis terrae concordia.

*Annotationes sive scholia, prologi et indices Erasmi et Ludovici Vivis in Divum Augustinum, nisi repurgentur.

*Annotationes, scholia, praefationes, antidota, indices et omnia alia, quae Erasmus Roterodamus in Divum Hieronymum et ejus opera sparsit, nisi repurgentur.

*Annotationes sive scholia Erasmi in Divum Irenaeum martyrem, nisi repurgentur.

*Annotationes Langi in Nicephorum et in Justinum Martyrem, nisi repurgentur.

*Annotationes seu scholia Beati Rhenani in Tertullianum, nisi repurgentur.

Annotationes sive commentaria Xysti Betuleji in Lactantium.

*Annotationes seu additiones Caroli Molinaei in totum jus canonicum, videlicet Decretum, Decretales, Sextum, Clementinas et Extravagantes, et in consilia Alexandri et Philippi Decii et in commentaria ejusdem Decii super Decretales et in eundem Decium et Dynum de regulis juris, nisi repurgentur.

Anonymi cujusdam liber u. s. w. wie s. 254.

Antithesis u. s. w. wie s. 292.

Antonii Alcaei sive Aliei o. o.

„ Angli, qui est autor libri de origine missae, o. o.

„ Bruccioli o. o.

Antonii Coranni o. o.

„ Corvini Zitogalli o. o.

„ Francisci Doni literae.

„ Othonis o. o.

*Antonii de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris et Papae et de conciliis, qui habetur quinto volumine tractatuum diversorum doctorum, nisi repurgetur.

Antonii Melissae sive Musae liber u. s. w. wie s. 216.

„ Reuclini Exegesis dictionum in psalmos sex.

Apologia confessionis Augustanae.

Apologia contra Henricum Ducem.

Apologia contra status Burgundiae.

Apologia de doctrina Waldensium.

Apologia Graecorum de igne purgatorii etc.

Apologia Zasii adversus Joannem Ekchium.

Apologia fratris Michaelis de Medina Bellarcensis adversus Dominicum Soto Segobiensem pro Joanne Fero.

Aretii Filini, qui est Martinus Bucerus, o. o.

Archandam u. s. w. wie s. 354.

Argyrophylacis u. s. w. wie s. 254.

Aristotelis libelli u. s. w. wie s. 217.

*Arnaldus de Villanova, nisi repurgetur.

Arnoldi Montani o. o.

Arsatii sive Assartii Scofferi seu Scoffir o. o.

Articuli a facultate u. s. w. wie s. 254.

Articuli anabaptistarum Moraviae.

Articuli anabaptistarum Saxoniae.

Articuli novorum u. s. w. wie s. 254.

Artis divinatricis u. s. w. wie s. 217.

Arturi Britanni o. o.

Augustanae confessionis u. s. w. wie s. 254.

Augustini et Hieronymi theologia, liber sic inscriptus.

„ Maynardi Pedemontani o. o.

„ Marlorati o. o.

„ de Roma u. s. w. wie s. 253 (ohne quousque expurgatus fuerit).

*Augustini Eugubini Cosmopoeia, nisi repurgetur.

B.

Balduini jurisconsulti Constantinus u. s. w. wie s. 262.

Balthasaris Bidembachii o. o.

„ Hiebmaieri o. o.

„ Pacimontani o. o.

Baptistae Cremensis o. o.

„ Lasdesmii o. o.

Bartholomaei Bernardi o. o.

Bartholomaei Cansae o. o.

„ Coclitis u. s. w. wie s. 217.

Bartholomaei Conformi o. o.
„ Janoes u. s. w. wie s. 255.
„ Ouesthemeri sive Westhemeri o. o.
„ Rosini o. o.
Basiliensium u. s. w. wie s. 292.
Basilii Gromigensis alias Wesselii o. o.
Basilii Joannis Herolel sive Herolt Acropolitae o. o.
Beati Rhenani epistola de primatu Petri, ubicunque reperiatur, sive seorsum sive libro decimo operis epistolarum Fabritii ad Fridericum Nauseam. Item ejusdem Beati Rhenani prologi, annotationes seu scholia in Tertullianum. Quae tamen annotationes poterunt legi, si expurgentur.
Belial sive de consolatione peccatorum.
Benedicti Morgenstern o. o. Benedicti Scurmegisti o. o.
Beneficium Christi.
Benjamin Cantabri Itinerarium seu peregrinatio, de Hebraea lingua in Latinum versum.
Benonis liber u. s. w. wie s. 255.
Berengarii, diaconi Andegavensis, o. o.
Berhardi Lotii Hadamari seu Gerardi Lorichii Adamarii collectio trium librorum racemationum Brunonis Seillii de missa publica proroganda.
Bernardini Ochini sive Onichini Senensis o. o.
Bernardi Rotmani o. o. Bernardi Ziegleri o. o.
Bernensis disputatio. Item reformatio contra missam.
Bertoldi Halleri o. o.
Bertrami liber u. s. w. wie s. 255.
Betuleji Xysti annotationes in Lactantium.
Biblia Graeca, Argentorati impressa u. s. w. wie s. 34.
Biblia impressa Antverpiae per Antonium Goimium anno 1540, cum suo indice.
Biblia impressa Antverpiae per Joannem Batman 1541, u. s. w wie s. 217.
Biblia impressa Antverpiae per Joannem Steelsium 1538, 1541, 154[illegible] cum suis indicibus.
Biblia impressa Antverpiae per Martinum Caesarem 1534, cum indice suo.
Biblia impressa Antverpiae per Martinum Meranum 1541.

iblia impressa Basileae apud Nicolaum Brilingerum anno 1544, cum suo indice.

iblia cum annotationibus Haebraicis Sebastiani Munsteri.

iblia ejusdem Sebastiani Munsteri cum inscriptionibus libris Bibliorum praefixis et praefatione Henrici Bullingeri.

iblia impressa Basileae per Thomam Gaurinum anno 1564, cum duplici translatione, vulgata nempe et altera recentiori ad veritatem Hebraicam.

iblia impressa Lugduni per Antonium Vincentium anno 1556.

iblia impressa Lugduni per Henricum Savore anno 1536, cum suo indice.

iblia impressa Lugduni per Joannem Frellon anno 1551 et anno 1555.

iblia impressa Lugduni per Joannem Tornaesium 1567, cum summa et indice Veteris et Novi Testamenti.

iblia impressa opera Cassiodori monachi.

iblia impressa Parisiis per Franciscum Gryphium 1541 et 1542.

iblia impressa Parisiis per Guillielmum Boule anno 1537, cum suo indice.

iblia impressa Parisiis 1558 per haeredes Carolae Guillard, u. s. w. wie s. 218.

iblia impressa Parisiis per Hugonem a Porta 1542 et 1544, cum suo indice.

iblia impressa Parisiis apud Jacobum et Aegidium Huguetam, cum suo indice.

iblia impressa Parisiis, juxta veterem translationem, qua hactenus utitur ecclesia Latina, 1541, cum suo indice, sine nomine impressoris.

iblia impressa Parisiis per Petrum Regnault sub scuto Coloniensi 1540.

iblia impressa Parisiis per Sebastianum Gryphium 1542.

iblia impressa Parisiis apud Sebastianum Nivellum, cum indice rerum et sententiarum Veteris et Novi Testamenti.

iblia impressa Parisiis per Theobaldum Paganum 1542.

iblia Latina, impressa Parisiis per Robertum Stephanum anno 1532 et 1540, cum indicibus suis.

Biblia ibidem ab eodem impressa anno 1545, cum duplici translatione et annotationibus, quae Biblia Vatabli vulgo dicuntur,

nisi repurgentur seu sic repurgata denuo prodierint excussa.

Biblia utriusque Testamenti, cum nova interpretatione et copiosissimis in ea annotationibus, per eundem Robertum Stephanum.

Biblia impressa Salmanticae per Andraeam de Portonariis anno 1555, quorum correctio sive recognitio falso imponitur fratri Dominico de Soto Segobiensi, theologo ordinis praedicatorum.

Biblia Latina Isidori Clari.

Biblia Sebastiano Castalione interprete, quandocunque, ubicunque et a quocunque impressa.

Biblia sive Bibliorum pars cum textu Hebraico et Latino, cum aliquibus glossis marginalibus, impressa Genevae, aut ejusmodi alibi.

Biblia omnia, quae servata forma, ordine et censura a Reverendissimo Domino Fernando Valdesio, archiepiscopo Hispalensi, Generali Inquisitore, anno 1554 traditis fuerint correcta et emendata, eatenus retineri poterunt. Corrigi vero aut emendari de novo, quae hucusque incorrecta reperiuntur, omnino prohibetur. Ea vero Biblia, quae in praefata censura continentur, sunt quae sequuntur:

Biblia impressa Antwerpiae in officina Joannis Steelsii anno 1541 et 1542.

Biblia, cujus titulus est: Excudendum curabat Antonius Goinus 1540.

Biblia impressa Antverpiae per Jacobum Lisbelt anno 1542.

Biblia impressa Antverpiae per Joannem Theobaldum 1526.

Biblia impressa Antverpiae per Guillelmum Vortesmann 1528, 1534, 1544 et 1545.

Biblia impressa Antverpiae per Henricum Perctersem 1541.

Biblia impressa Antverpiae per Antonium de Jahide 1541.

Biblia Graeca Argenctorati apud Huvolvium Cephalium in mediocri forma 1526.

Biblia impressa Basileae ex officina Frobenniana a. 1530.

Biblia impressa Basileae per Frobennium 1538.

Biblia sub maxima forma, in quibus non designatur forma impressionis aut impressoris.

Biblia, quae sic habet: Excudebat Franciscus Gryphius 1541 et 1542.

Biblia in mediocri forma sine nomine loci impressionis.

Biblia impressa Lugduni in aedibus Vincentii de Portonariis 1536.

Biblia impressa Lugduni sub insigni Salmandriae anno 1545.

Biblia impressa Lugduni per Jacobum Giuntam 1536 et 1546.

Biblia impressa Lugduni apud haeredes Jacobi Giuntae, in mediocri forma, 1549 et 1551.

Biblia impressa Lugduni apud Jacobum Giuntam, in mediocri forma, 1535, 1542 et 1546.

Biblia impressa Lugduni sub insigni Sphaerae apud Aegidium et Huguetam fratres 1540.

Biblia impressa Lugduni per Guillelmum Boule 1537.

Biblia impressa Lugduni per Guillelmum Boule 1542.

*Biblia impressa Lugduni apud Joannem Tornaesium anno 1567, nisi repurgetur.

Biblia impressa Lugduni per Scipionem de Gaviano 1536.

Biblia impressa Lugduni per Hugonem a Porta, in mediocri forma, 1542.

Biblia impressa Lugduni apud Hugonem a Porta 1538, 1544 et 1546.

Biblia impressa Lugduni apud Hugonem et haeredes Aemonis a Porta 1544.

Biblia impressa Lugduni per Jacobum de Millis, in mediocri forma, 1551.

Biblia impressa Lugduni ex officina Melchioris et Gasparis Treschel, in mediocri forma, 1532.

Biblia impressa Lugduni sine nomine impressoris, in mediocri forma, 1540.

Biblia impressa Lugduni in aedibus Antonii Vincentii, in mediocri forma, 1540.

Biblia impressa Lugduni ex officina Joannis Mareschal, in mediocri forma, 1531.

Biblia impressa Lugduni apud Theobaldum Paganum, in mediocri forma, anno 1542.

Biblia impressa Lugduni apud Sebastianum Gryphium, in minima forma, anno 1542.

Biblia impressa Lugduni apud Antonium Vincentium, in minima forma, 1542.

Biblia impressa Lugduni apud Joanem Marischal 1532.

Biblia impressa Lugduni sine nomine impressoris, quae in fine sic habent: Biblia qua hactenus utitur ecclesia Latina, 1536 et 1541.

Biblia impressa Lugduni per relictam Joannis Crispin 1546.
Biblia impressa Lugduni apud Jacobum Grozet 1546.
Biblia impressa Lugduni per Franciscum Gryphium 1542.
*Biblia Santis Pagnini in folio, Lugduni impressa apud Hugonem a Porta anno 1542, nisi ejus annotationes marginales repurgentur.
Biblia impressa Lugdu. apud Joannem Giuntam 1546.
Biblia impressa Lugdu. per Henricum Savore 1536.
Biblia impressa Lugduni in aedibus Antonii Vincentii 1540.
Biblia impressa Parisiis in officina Petri Regnault 1540 et 1541.
Biblia impressa Parisiis per eundem sub scuto Coloniensi 1543.
Biblia impressa Parisiis apud Robertum Stephanum, cum duplici translatione et glossis, in mediocri forma, 1545.
Biblia impressa Parisiis ex officina ejusdem Roberti Stephani e regione scholae decretorum 1528.
Biblia impressa Parisiis per eundem 1540 et 1546.
Biblia impressa Parisiis in officina Simonis Colinaei pro Galeato a Prato, mense Octobri 1541.
Biblia impressa Parisiis apud Ceratum Guillardum 1549.
Biblia impressa Parisiis per Franciscum Gryphium 1541 et 1542.
Biblia impressa Tiguri apud Christophorum Froscoverum, in mediocri forma, 1539.
Biblia impressa Venetiis in taberna librarii Divi Bernardi, in mediocri forma 1538.
Biblia impressa Venetiis ad signum Spei, in mediocri forma, 1544.
Biblia impressa Venetiis apud Petrum Ithechem et Maguetinum 1542.
Bibliorum index, impressus Coloniae in aedibus Quentellianis.
*Bibliotheca sanctorum patrum per Margarinum de la Bigne, nisi repurgetur.
Bibliotheca studii theologici ex plerisque doctorum prisci saeculi monumentis collecta, apud Joannem Crispinum seu alibi impressa.
Bibliotheca universalis librorum Conradi Gesneri.
Bidembachii Balthasaris o. o.
Bidembachii Wilhelmi o. o.
Bilibaldi Birkeimeri o. o.
Bilicani Theobaldi o. o.
Blaureri Ambrosii o. o.
Boccacii Decades sive decameron aut novellae centum, nisi fuerint ex purgatis et impressis ab anno 1572.

Bononia, sive de libris sacris in vernaculam linguam convertendis libri duo, autore Friderico Furio Caeriolano Valentino.
Bourhusii Sampnel o. o.   Brentii vel Brontii o. o.
Brevis cometarum u. s. w. wie s. 64.
Brevis et compendiosa u. s. w. wie s. 255.
Brevis pastorum isagoge.
Brevis tractatus u. s. w. wie s. 255.
Brunonis Heidelii u. s. w. wie s. 255.
Brunonis Seillii u. s. w. wie s. 292.
Buceri Martini o. o.
*Budaei liber de asse et partibus ejus, nisi repurgetur.
Bulingeri Henrici o. o.
Bulla diaboli, liber sic inscriptus.
Burgenhagii Pomerani sive Joannis Burgenhagii Pomerani o. o.

C.

Calvini o. o.
Cantica selecta u. s. w. wie s. 292.
Capita fidei u. s. w. wie s. 256.
Capitonis Wolfangi Fabritii o. o.
Capnionis liber de verbo mirifico. Item de arte caballistica libri tres, et Speculum oculare.
*Caroli Molinaei Parisiensis o. o. Permittuntur tamen: Prima et secunda pars commentariorum ad consuetudines Parisienses; Nova et analytica explicatio rubricae et legis primae et secundae ff. de verborum obligationibus; Extricatio labyrinthi dividui et individui; Extricatio labyrinthi sexdecim legum; Extricatio labyrinthi de eo quod interest; Quinque solemnes lectiones Dolanae; Novus intellectus quinque legum; Novus et analyticus intellectus quatuor legum; Tractatus duo analytici, prior de donationibus factis vel confirmatis in contractu matrimonii, posterior de inofficiosis testamentis, donationibus et dotibus; Consilia duo analytica in causa illustrissimi domini Martini ab Aragonia Ducis Villaehermosae; Additiones in totum jus canonicum, et in consilia Alexandri et Philippi Decii, et in commentaria ejusdem Decii super Decretales, et ejusdem Decii et Dyni in titulum de regulis juris, si haec omnia repurgentur, et non aliter.

Caroli Wittenhovii o. o.
Carolo Magno adscriptum opus de imaginibus sub titulo, Opus u. s. w. wie s. 54.
Carolstadii o. o.
Budissini o. o.
Casparis seu Gasparis Crucigeri o. o.
Casparis seu Gasparis Tauberi o. o.
Casparis seu Gasparis Peuceri
Cassandri Burgensis o. o.
Catalogus Papae et Mosis, sine autore.
Catalogus testium u. s. w. wie s. 256, sine autore.
Catechesis puerorum u. s. w. wie s. 257, sine autore.
Catechismus cui titulus u. s. w. wie s. 257.
Catechismus ecclesiae Argentoratensis.
Catechismus Genevensis.
Catechismus pro ecclesia Witembergensi.
Catechismus pro pueris in scholis, nuper auctus.
Catechismus sive explicatio symboli apostolici, sine autore.
Catechismus super evangelium Marci.
Catechismus Tubicensis.
Causae, quare u. s. w. wie s. 257.
Centum et quatuordecim u. s. w. wie s. 257.
Centum gravamina etc.
Centuria prima u. s. w. wie s. 354.
Centuriae historiarum Magdeburgensium centuriata historia.
*Coelii Pannonii Collectanea in sacram Apocalypsim, nisi repurgentur.
Cernarclevi Historia de morte Joannis Diazii Hispani, quem ejus frater interfecit.
Coelii Horatii Curionis o. o.
Coelii Secundi Curionis o. o.
Chariaei Cogelii o. o.
Charontis et Mercurii dialogi.
Christianae juventutis crepundia.
Christianae scholae u. s. w. wie s. 257.
Christiana responsio u. s. w. wie s. 257.
Christiana sive Christiani hominis institutio.
Christiani Beyer o. o.
" Lorichii Hesti o. o.
Christophori Clarii o. o.
" Corneri ex Fagis o. o.
Christophori Fischeri o. o.
" Froscoveri o. o.
" Hegendorphii seu Hegendorfini o. o.

Christophori Hoffman o. o.
" Imleri o. o.
" Melhofer o. o.
" Obenhemi o. o.

Christophori Reiter o. o.
" Spangebergii o. o.
" Thrasibuli o. o.

Chronica de Germanorum origine, autore H. Mutio.

Chronica Turcica, collecta a Philippo Lonicero, cui est coimpressum opus quoddam Joannis Aventini, in quo declarantur causae miseriarum etc., nisi dictum opus expungatur.

*Chronicon Eusebii a loco, ubi inscipit Nova temporum continuatio Germani cujusdam ab anno salutis 1513 usque ad annum 1549, nisi repurgetur.

Chronicon Joannis Carrionis.

Chronicon prodigiorum ac ostentorum.

Chronographia ecclesiae christianae, impressa Basilaeae apud Nicolaum Brylingerum anno 1551, et ubicunque impressa fuerit.

*Chronographia Genebrardi, nisi repurgetur.

Chronologicarum rerum libri duo, sine autore.

Chrysostomi concio de magistratibus latine reddita per Christophorum Hegendorphium.

*Chrysostomi Javelli tractatus de praedestinatione, qui habetur inter ejus commentaria ad primam partem S. Thomae q. 23, omnino prohibetur. Item ejusdem tractatus de Trinitate, nisi repurgetur.

Chumanni Elinspachii seu Elimpachii de Tabernis u. s. w. wie s. 256.

Churreri Conradi o. o.

Civitatis u. s. w. wie s. 257.

*Claudii Espencei commentaria in epistolam ad Titum, nisi repurgentur.

Claudii Senarclaevi seu Cenarclaevi o. o.

Claudii Taurinensis, qui scripsit de imaginibus, o. o.

Claudius Baduelus u. s. w. wie s. 354.

Clavicula Salomonis.

Clementii Guillelmi o. o.

Clementis Marot o. o.

Collatio u. s. w. wie s. 257.

Collectanea u. s. w. wie s. 257.

Collectio u. s. w. wie s. 219.

Colloquium Badense.

Colloquium Bernense.
Colloquium clerici et militis.
Colloquium Cochlaei et Lutheri.
Colloquium Herfordiense.
Colloquium Lypsense.
Colloquium Magdeburgense.
Colloquium Marcpurgense.
Colloquium Parisiense.
Colloquium Possiacum.
Colloquium Smalcaldicum.
Colloquium Wittembergense.
Colloquium Wormatiae institutum anno 1540.
Commentaria Germanica in Cornelium Tacitum.
Commentarii in primum librum Moysis, autore Petro Martyre. Addita est initio operis vita ejusdem Pet. Martyris a Josia Simelero descripta.
Commentariorum chronologiae Funcii libri decem.
Commentarium Bibliorum.
Commentarius de angelo Melanchthonis.
Commentarius captae u. s. w. wie s. 355, sine nomine autoris.
Commentarius in priorem u. s. w. wie s. 257.
Comoediae et tragoediae aliquot u. s. w. wie s. 258.
Comoediae et tragoediae u. s. w. wie s. 219.
Comoediae repraesentatae Gandavi, super quaestionem seu thema, Quae est major seu potissima consolatio morientis etc.
Compendium orationum, impressum Venetiis per Junctam et alios.
Compendium theologiae Erasmi.
Conciliabulum u. s. w. wie s. 258.
Consilium Pisanum, u. s. w. wie s. 258.
Conciones u. s. w. wie s. 258.
Concordantiae principum u. s. w. wie s. 258.
Concordantiarum insignium totius Bibliae farrago.
Confessio Anglica.
Confessio Antverpiensis.
Confessio Argentina.
Confessio doctrinae u. s. w. wie s. 54.
Confessio ecclesiae Tigurinae.
Confessio fidei Augustanae.

Confessio fidei baronum u. s. w. wie s. 258.
Confessio fidei de eucharistiae u. s. w. wie s. 293.
Confessio piae doctrinae u. s. w. wie s. 54.
Confessio religionis u. s. w. wie s. 54.
Confessio Saxonica.
Confessio Wittembergensis.
Confutatio determinationum u. s. w. wie s. 258.
Confutatio unius u. s. w. wie s. 258.
Congregatio sive collectio u. s. w. wie s. 258.
Conradi Badii o. o.
„ Churreri o. o.
„ Clauseri Tigurini o. o.
„ Clingii o. o.
Conradi Cordati o. o.
„ Dasypodii o. o.
„ Dreheri o. o.
*Conradi Gesneri Tigurini o. o., nisi repurgentur.
Conradi Gibeli seu Grebelii Tigurini o. o.
„ Lagi o. o.
*Conradi Lycosthenis Rubeaquensis o. o. Permittitur tamen Theatrum vitae humanae, primum ab eodem Conrado inchoatum et postea a Theodoro Zuinggero philosopho et medico Basiliensi absolutum, ex repurgatione et impressione Parisiensi apud Sonnium anno 1571, si denuo et accuratius iterum repurgetur.
Conradi Pellicani o. o.
„ Perca o. o.
„ , qui et Gothardi, o. o.
Conradi Screck o. o.
„ Somii o. o.
„ Trewe de Fridesleven o. o.
Consilium de emendanda ecclesia, liber sic inscriptus.
Consilium Pauli tertii u. s. w. wie s. 271, liber sic inscriptus.
Constantini Foresteri tractatus de successionibus ab intestato.
Contra regulam u. s. w. wie s. 258, quacunque lingua.
Contra sanctos Zeylleysten.
Conventus Augustensis.
Conventus Genevensis, sive consilium ministrorum Genevensium in diversorio quodam juxta Genevam habitum anno Domini 1565.
Coptis Christianus.
Corani Antonii o. o.
Cordigerae navis conflagratio.
Cornelii Agrippae o. o.
Coropaedia sive de moribus et vita virginum sacrarum, Gaspare Stibilino autore.

*Cosmopoeia Augustini Eugubini, nisi repurgetur.

Cratonis Mylii o. o.

Cymbalum mundi.

Cypriani Leovitii o. o.

Cyriaci Spangembergii partes omnes tabularum in sacros Bibliorum Veteris Testamenti libros, nempe Josue, Judicum, Ruth, Samuelis duos, Esdram, Nehemiam, Hesther, Jobum, et ejus o. o.

*Cyrilli opera, Basileae impressa anno Domini 1566, nisi repurgentur quaedam falso ab haereticis illi imposita.

Cyri Theodori Prodromi epigrammata.

D.

Dantis Aligherii Florentini Monarchia.

*Davidis Chytraei o. o. Permittitur tamen ejus chronologia in Herodoti et Thucididis historiam, si repurgetur.

Davidis Georgii ex Delphis, qui et Joan. a Buck et Joan. a Berningen, o. o.

Davidis Peiferi vel Pfeffingeri Lipsii o. o.

Davidis Scheferi o. o.

De autoritate u. s. w. wie s. 271, sine nomine autoris.

Declaratio nominum Chaldaeorum.

*Decretum D. Gratiani u. s. w. wie s. 220. Decretales quoque Sextus et Clementinae cum eisdem glossis seu additionibus Caroli Molinaei, nisi repurgentur.

Decretum Nurembergense, editum anno 1523.

De disciplinis u. s. w. wie s. 64.

Defensio adversus u. s. w. wie s. 259.

Defensio pro Zuinglio.

Demosthenis orationes Philippicae quatuor, latine redditae per Christophorum Hegendorphinum.

Desiderii Erasmi Roterodami libri inferius contenti litera E sub nomine Erasmi Roterodami.

Dialectica Joannis Caesarii.

Dialectica legalis Christophori Hegendorphini, vel sine nomine autoris.

Dialogi adversus Joannem Eckium.

Dialogi de Mercurio et Charonte.

Dialogus de doctrina christiana, sine autore.

E.

Elementa magica Petri de Abano.
Enarrationes epistolarum et evangeliorum, sine nomine autoris.
Enchiridion christianismi.
Enchiridion manualeve u. s. w. wie s. 294.
Enchiridion militiae christianae, autore Joanne Justo Lanspergio seu sine nomine autoris.
Enchiridion militis christiani, per Erasmum.
Enchiridion principis et magistratus christiani, quod refertur ad Petrum Aegidium et Cornelium Scribonium.
Enchiridion piarum precationum.
Enchiridion aliud piarum precationum, cum kalendario u. s. w. wie s. 294.
Eobani Hessi o. o.
Epigrammatum christianae scholae libri duo, ex variis christianis poëtis decerpti.
*Epigrammatum flores, nisi repurgentur.
Epistola apologetica u. s. w. wie s. 261.
Epistola Beati Rhenani de primatu Petri, ut supra litera B notatum est.
Epistola christiana de coena Domini.
Epistola de non apostolicis u. s. w. wie s. 261.
Epistola de magistris Lovaniensibus.
Epistola directa u. s. w. wie s. 261.
Epistolae Ciceronis cum commento Philippi Melanchthonis.
Epistolae consolatoriae, u. s. w. wie s. 284.
Epistolae obscurorum virorum.
Epistola et praefatio in decalogum.
Epistolae piae et christianae.
Epistola Jacobi Grineu, praefixa operibus Divi Hilarii, Basileae apud Eusebium Episcopium, tollatur.
Epistola Melanchthonis, quae habetur in historia Egesippi historiographi de rebus Judaeorum.
Epistola ministri u. s. w. wie s. 261.
Epistola Sancto Ulrico adscripta.
Epitaphium Guilielmi u. s. w. wie s. 294.
Epitomata historiae de bello religionis.
Epitome historiarum u. s. w. wie s. 355, sine nomine autoris.
Epitome belli u. s. w. wie s. 261.

pitome bibliothecae Gesneri per Conradum Lycosthenem et Josiam Simlerum seu sine nomine autoris.

pitome chronicorum et historiarum mundi velut index, primae et secundae impressionis, in quo sunt impressae atque figuratae imperatorum imagines.

pitome decem u. s. w. wie s. 261.

pitome ecclesiae renovatae.

pitome figurarum sacrae Scripturae.

pitome responsionis u. s. w. wie s. 261.

rasmi Alberi o. o.

„ Benedicti Silesii o. o.

„ Ebneri o. o.

„ Fabiei o. o.

Erasmi Osvaldi Screcktenfuchsii o. o.

„ Rotembucheri o. o.

rasmi Roterodami opera sequentia, videlicet: Colloquia tam latino quam vulgari sermone. Moria. Modus orandi Deum. Exomologesis sive modus confitendi. Enchiridion militis christiani. Ecclesiastes sive de ratione concionandi. Epitome colloquiorum. Expositio symboli sive catechismus. Lingua. Prologus in opera Divi Hilarii. De sarcienda ecclesiae concordia. De interdicto esu carnium. Censura super tertiam regulam Augustini. Methodus compendio perveniendi ad veram theologiam. Christiani matrimonii institutio. Quae omnia prohibentur, quacunque lingua seu idiomate fuerint conscripta. Item Paraphrasis in Matthaeum, quae a Bernardino Tomitano in Italicam linguam conversa est. Adagia quoque sive chyliades prohibentur, praeterquam eae, quae noviter a Paulo Manutio Romae sub sanctissimo domino nostro Gregorio XIII Pontifice Maximo expurgatae vel hujusmodi postea ubicumque impressae prodierunt sive prodierint. Prohibetur etiam liber, cui titulus est: Dulcoratio amarulentiarum Erasmicae responsionis ad apologiam Ludovici Carvajali, ab eodem Ludovico editus. *Ejusdem vero Erasmi annotationes, scholia, prologi, antidota, indices et praefationes in Divum Hieronymum, Augustinum, Irenaeum et Hilarium et caetera ejus opera, quae de religione tractant, permittuntur, si repurgentur, et non aliter.

asmi Sarcerii o. o.

„ Sneppii o. o.

Erasti Thomae o. o.

Erythraei Valentini o. o.

drae lamentationes Petri.

Evangelicae conciones.
Evangelium aeternum.
Evangelium laetum regni nuncium.
Evangelium Pasalli.
*Eucherius in Genesin, nisi expurgetur.
*Eunapius Sardianus de vitis philosophorum et sophistarum, Graece et Latine editus, Hadriano Junio Hornano interprete, nisi repurgetur.
Euricii Cordi o. o.
Eusebii Candidi plausus luctificae mortis.
Eusebii Chronicon a loco, ubi incipit Nova temporum continuatio etc., ut supra litera C notatum est verbo Chronicon.
Eutychii Myonis, qui alias Musculus, o. o.
Exaëmeron Dei opus.
Examen concilii u. s. w. wie s. 294.
Examen Sorbonae u. s. w. wie s. 294.
Exemplorum variorum u. s. w. wie s. 221.
Explicatio quaestionis u. s. w. wie s. 294.
Expositio in epistolas u. s. w. wie s. 221, incerto autore.
Expositio symboli u. s. w. wie s. 262, incerto autore.

F.

Fabricii Capitonis Wolphangi o. o. Fabricii Montani o. o.
Fabulae Laurentii u. s. w. wie s. 262.
Farrago concordantiarum u. s. w. wie s. 263.
*Farrago poëmatum, nisi repurgetur.
Fasciculus rerum u. s. w. wie s. 263.
Filini Aretii, id est Martini Buceri, o. o.
Fidei christianae capita contra papistas.
Figurae Bibli, fratris Antonii de Rampilogis.
Firmiani Chlori, qui et Viretus vocatur, o. o.
*Flores epigrammatum, nisi repurgentur.
Flosculus sacramentorum, autore Petro Fernandez de Villegas, archidiacono Burgensi.
Foeliciani de Civitella o. o. Foelicis Malleoli Tigurini o. o.
Foelicis Mansii o. o.
Fons vitae, sine nomine autoris.

Forma orationum u. s. w. wie s. 295, cujus autor creditur esse Calvinus.
Francisci Balduini jurisconsulti Constantinus Magnus etc., ut supra verbo Balduini.

Francisci Betti o. o. Francisci Burgardi o. o.

" Cottae Lemburgii o. o.

*Francisci Duareni liber de libertate ecclesiae Gallicanae contra aulam Romanam omnino prohibetur. Item de sacris ecclesiae ministeriis ac beneficiis, nisi repurgetur.

Francisci Enzinas o. o.

Fratris Francisci de Evia Praeparatio mortis.

Francisci Franchini liber poëmatum.

" Georgii Veneti Problemata sacrae Scripturae.

* " Jureti jurisconsulti annotationes in epistolas Symmachi, nisi repurgentur.

Francisci Kolbii o. o.

" Irenici Ettlingiacensis Germaniae exegeseos volumina duodecim.

Francisci Lamberti sive Lamperti o. o.

" Lismanini o. o. Francisci Nigri Bassanensis o. o.

Francisci nocturna apparitio.

Francisci Perren o. o.

* " Polygrani Assertiones quorundam ecclesiae dogmatum, nisi repurgentur.

Francisci Porti Graeci o. o. Francisci Rabletii o. o.

" Stancari o. o.

" Trachaelaei Statii Propedeumata oratoria.

* " Vatabli annotationes in sacra Biblia, nisi repurgentur, ut supra verbo Biblia.

*Francisci Zabarellae liber seu tractatus de schismate, atque ejusdem libri praefationes, Argentinae impressae. Item quindecim consilia Hieronymi Schrupff, quae apponuntur ad finem consiliorum Francisci Zabarellae, quamdiu non prodierint expurgata omnia.

Friderici a Dinheim o. o.

" Fregosii u. s. w. wie s. 262, quod tamen falso creditur illi ascriptum.

Friderici Furii Caeriolani Valentini Bononia.

" Jacob o. o. Friderici Myconii o. o.

Friderici a Than o. o.

Fridolini Brombach o. o.

Fridolini Lindoveri o. o.

Fundamentum malorum et bonorum operum.

G.

Galasii sive Gallasii, defensoris Zuinglii, o. o.

Gasparis Bruschii Egrani o. o.

„ Cabalini tractatus commerciorum et usurarum redditnum-que pecunia constitutorum et monetarum, impressus Venetiis anno Domini 1575, qui idem ille est, quem composuit Carolus Molinaeus, mutâto tantum nomine autoris.

Gasparis Churreri o. o.

„ sive Casparis Crucigeri o. o.

„ Stibilini Coropaedia.

„ Francki o. o.

„ Gretteri o. o.

„ Hedionis o. o.

„ Heldelini o. o.

„ Hubertini o. o.

„ Megandri Tigurini o. o.

Gasparis seu Casparis Peuceri Budissini o. o.

Gasparis Rodulphii o. o.

„ Swenckfeldii o. o.

„ seu Casparis Tauberi o. o.

*Gaudentii Merulae memorabilium liber, nisi repurgetur.

Gaufridi u. s. w. wie s. 264.

*Genebrardi Chronographia, nisi repurgetur.

Geographia u. s. w. wie s. 222.

Georgii Aemilii Mansfeldensis o. o.

„ Batthenheimeri o. o.

„ Blandattae o. o.

Georgii Buchananni Scoti o. o.

„ Coelestini o. o.

„ Cassandri, alias Veranii Modesti Pacimontani, liber de officio pii viri. Hymni ecclesiastici. Ejusdem consultatio, sitne communio in utraque specie, panis et vini, catholicis optanda, etiamsi jure divino non sit omnino necessaria. Item libellus de statu infantium, qui in ecclesia nati citra baptismi sacramentum moriuntur. Liturgica. Preces ecclesiasticae.

Georgii Dietherichii o. o.

„ Fabricii Chemnicensis, christiani poëtae appellati, o. o.

„ Fladorii o. o.

„ Joachimi Rhetici o. o.

„ Persserer o. o.

Georgii Maioris o. o.

„ Neccari o. o.

*Georgii Purbachii Germani Theoricae novae planetarum, cum scholiis Erasmi Reinholdi, nisi repurgentur.

Georgii Reich o. o.
„ Rorarii o. o.
„ Sabini Brandeburgensis o. o.
Georgii Spintleri o. o.
„ Volger o. o.

Gerardi Geldenhaurii Noviomagi o. o.
Gerardi Listrii o. o.
„ Lorichii Adamarii o. o.
„ Neomagi sive Noviomagi o. o.

Gerardi Segarelli Parmensis o. o.
Germanicae nationis lamentationes.
Gesta Romanorum, sine nomine autoris.
Gilberti Cognati Nozereni o. o.
Gonsalini Regnaldi o. o.

Gorciniani o. o.
Gothardi, qui et Conradus, o. o.

Glossa ordinaria Genevensis.
Glossae ordinariae specimen.
Gratia Dei u. s. w. wie s. 264.
Gregorii Bruchk o. o.

Gregorii Caselii o. o.

*Gregorii Giraldi o. o., nisi repurgentur.
Gregorii Nysseni opera, in quorum fine est interpretatio Oecolampadii.
Grynaei Simonis o. o.
Gryphii precationes dominicae.
Gualteri Rodulphi Tigurini o. o.
Guidonis de Bruez o. o.

Guilielmi Aurificis o. o.

*Guilielmi Budaei liber de asse et partibus ejus, nisi repurgetur.

Guilielmi Farelli o. o.
„ Ockan opus u. s. w. wie s. 264.
„ Postelli Barentonii o. o.
„ Sarcerii o. o.
„ Sartoris o. o.

Guilielmi Gnaphaei Hagensis o. o.
Guilielmi Tayoli Angli o. o.
„ Tindali o. o.
„ Xylandri o. o.

Guntheri Rhetorica.

H.

Hadriani Barlandi Institutio hominis christiani.
*Adriani Junii o. o., nisi repurgentur.
Halleri Bartholdi o. o.
Hali de judiciis.
Hameli Godoffredi o. o.

Hartmani Beyeri o. o.

Hartmani Palatini jurisconsulti o. o.
Heberi o. o.
Hebraea, Chaldaea u. s. w. wie s. 223.
Hedionis Gasparis o. o. Hemingi Nicolai o. o.
Heliae Pandochaei, qui alias Postellus dicitur, o. o. Henrici ab Appendorff o. o.
„ ab Enisidel o. o.
Helii Eobani Hessi o. o. „ Artopaei o. o.
Heliodori Alexiaci o. o.
Henrici Bebelii u. s. w. wie s. 265.
„ Bomii o. o. Henrici Bullingeri o. o.
„ Cornelii Agrippae o. o.
„ Herpii Theologia mystica et ejusdem Theologiae directoriu
„ Lupuli o. o. Henrici Nicolai o. o.
„ Modec o. o. „ octavi Angli o. o.
„ Moleri o. o. „ Pantaleonis o. o.
„ quarti Caesaris vita, sine autore.
„ Rhodi o. o. Henrici Scoti o. o.
*Henrici Stephani, Roberti filii, o. o., nisi repurgentur.
Henrici Stollii o. o. Hermanni Bodii o. o.
„ Sudphani o. o. „ Bonni o. o.
„ Utingeri o. o. „ Buschii Pasiphili o.
„ Welpii Lingensis o. o.
Hermanni Figuli Lexicon juris.
„ Hamelmanni liber de traditionibus apostolicis cum prol gomenis et appendicibus. Item commentariolus de vero u monasteriorum et collegiorum.
Hermanni Hessi o. o. Hermanni Itali o. o.
„ Kiswick o. o. „ Lusci o. o.
Hermetis magi ad Aristotelem liber.
*Herodotus cum chronologia Davidis Chytraei, nisi repurgetur.
Hetzeri o. o.
Heydelbergensis theologia de coena Domini.
Hieremiae, qui et Hortensius Tranquillus, o. o.
Hieronymi Bassani o. o.
„ Cardani libri de subtilitate, de immortalitate animoru de varietate rerum, Geniturarum et auditu mirabilia et nota digna atque alia multa, quae interrogationibus praeclare se viunt, De interpretatione somniorum prohibentur omnino. *Ej

quoque commentaria in quadripartitum Ptolemaei, nisi repurgentur.

Hieronymi Catonis Pisaurensis o. o.
„ Galatei o. o.
„ Gebvileri u. s. w. wie s. 265.
„ Kauscher o. o.
Hieronymi Marii o. o.
„ Messii u. s. w. wie s. 265.
„ Meucelii o. o.
* „ ab Oleastro praefatio in Pentateuchum, nisi repurgetur.
* „ Osorii, episcopi Sylvensis, viri alias catholici, libri de justitia, nisi repurgentur.
Hieronymi Panchi o. o.
„ de Praga o. o.
„ Pumckchii o. o.
* „ Savonarolae Ferrariensis sermones illi, qui olim in Romano Indice prohibiti fuerunt, videlicet: In Exodum u. s. wie s. 188, nisi hi omnes sermones repurgentur.
Hieronymi Sabir de Sancto Gallo o. o.
Hieronymi Savonensis o. o.
Hieronymi Schiurpff o. o.
„ Vicellerii Friburgensis o. o.
„ Wildenbergii Aurimontani o. o.
„ Wolphii o. o.
Himanuelis Tremelii u. s. w. wie s. 296.
Hiob Gast o. o.
Hippini o. o.
Hippophili Melangaei u. s. w. wie s. 265.
Hirenaei Tripolitani u. s. w. wie s. 265.
Historia de Germanorum origine.
Historia de iis u. s. w. wie s. 265.
Historia de morte u. s. w. wie s. 265.
Historiae Magdeburgicae u. s. w. wie s. 285.
Historiarum u. s. w. wie s. 296.
Historia vera u. s. w. wie s. 296.
Horae Beatae Mariae secundum congregationem u. s. w. wie s. 223.
Horae Beatae Mariae secundum usum u. s. w. wie s. 223.
Horae Romanae Latinae [folgen die s. 223 z. 17 bis 33 verzeichneten ausgaben; nur sind sie hier alphabetisch nach den druckorten geordnet: Antverpiae, Caesaraugustae, Compluti, Lugduni, Parisiis].

Horae Beatae Mariae secundum usum Cisterciensis ordinis, impressae Venetiis apud Junctam anno 1513 et 1540.

Horae Romanae Latinae, Venetiis per Lucam Antonium Junctam 1517, 1538 et 1542.

Horae Romanae Latinae, Venetiis apud Joannem Junctam, quarum titulus est: Officium Beatae Mariae Virginis, reformatum juxta Concilium Tridentinum.

Hortensii Tranquilli o. o. Vocatur autem hic haereticus aliquando Hieremias, aliquando Landus.

Hortulus animae.

Hortulus passionis in ara altaris floridus, sine nomine autoris.

Hovardi o. o.

Hugonis Hugaldi o. o.

„ Latimeri o. o.

Huldrici Enchaustii o. o.

Huldrici Hutteni sive de Utten o. o.

Huldrici Mutii Hugwaldi o. o.

„ Zwinglii Togii o. o.

*Hypotyposeon Martini Martinez Cantapetrensis liber, nisi fuerit e repurgatis et impressis ab anno 1582.

I.

Jacobi Acontii o. o.

„ Andreae, Doctoris Theologi Tubingensis, o. o.

„ Bophart u. s. w. wie s. 268.

„ Bredoti Pludentini o. o.

Jacobi Brunicensis o. o.

„ Brunswicensis o. o.

„ a Burgundia, qui scripsit apologiam ad Carolum Caesarem o. o.

„ Fabri Stapulensis liber de triplici Magdalena prohibetur omnino. *Item ejusdem commentaria in evangelia et epistolas Pauli et canonicas et in psalmos, nisi repurgentur.

Jacobi Freidangi o. o.

„ Grineu epistola ad opera Divi Hilarii, Basileae apud Eusebium Episcopium.

Jacobi Hallis o. o.

„ Hartelii praefatio u. s. w. wie s. 299.

„ Heerbrandi o. o.

„ Imelii o. o.

Jacobi Kautii o. o.

„ Kungii o. o.

*Jacobi Micylli o. o. Permittitur tamen ejus opus de re metrica, si repurgetur.

Jacobi Misnensis, qui alias Jacobellus, o. o.

*Jacobi Milichii o. o. Permittuntur tamen ejus commentaria in secundum librum Plinii, si repurgentur.

Jacobi Ottheri o. o.

*Jacobi Philippi Bergomatis Supplementum chronicorum, nisi repurgetur.

Jacobi Praepositi, qui scripsit historiam utriusque captivitatis propter verbum Dei, o. o.

*Jacobi Sannazarii epigrammata, nisi repurgentur.

Jacobi Scepperi Tremoniani Monomachia Davidis et Goliath. Item conciones in epistolas et evangelia totius anni, tam de tempore quam de sanctis.

Jacobi Scheckii o. o. Jacobi Scheneck o. o.

„ Sebecii liber de una persona et duabus naturis in Christo.

„ Smidelini o. o. Jacobi Strauz o. o.

„ Ziegleri o. o.

*Jani Cornarii o. o., nisi repurgentur.

*Janocius de Manectis Florentinus de dignitate et excellentia hominis, nisi repurgetur.

Jasparis Bigel o. o.

Illyrici tractatus seu libelli de occasione u. s. w. wie s. 297. Item historiae Magdeburgicae ab eodem Illirico et complicibus mendacissime coacervatae. Item Nibli Thessalonicensis liber contra Papam, Illyrico suppositus.

Imagines mortis cum Medicina animae.

Imagines mortis, duodecim u. s. w. wie s. 297.

Imleri Christophori o. o. Immanuelis Tremelii o. o.

Imperatorum et caesarum vitae, sine autore.

*Index in Divum Augustinum, Basileae a Frobenio excusus, nisi repurgetur.

*Index in Divum Chrysostomum, Basileae a Frobenio excusus, nisi repurgetur.

Index utriusque Testamenti, pene u. s. w. wie s. 37.

Index utriusque testamenti, sine autore.

*Index ad Carolum Sigonium de regno Italiae, nisi repurgetur.

Institutio principis, sine nomine autoris.

Institutio religionis u. s. w. wie s. 224.

Instructio visitationis Saxonicae.

Interpretatio nominum Chaldaeorum.

Introductio admirabilium u. s. w. wie s. 286.

Introductio puerorum, sine nomine autoris.

Joachimi Camerarii Pabergensis o. o.

Joachimi Lesberi o. o.

„ Magdeburgii o. o.

Joachimi Morlini o. o.

„ Vadiani o. o.

„ Westphali o. o.

Joachimus abbas contra Petrum Lombardum magistrum sententiarum.

Joachimus supra titulum ff. de jurejurando.

Joannis Agricolae Islebii o. o.

„ Alarconis o. o.

„ Aloysii Paschalis o. o.

„ Apelli Norimbergensis o. o.

Joannis Arpini o. o.

Joannis Astoc Angli o. o.

„ Aswarbii o. o.

„ Athanasii Veluani o. o.

„ Atrociani o. o.

„ Avene Rubeaquensis o. o.

„ Aventini o. o.

„ Balaei Sudovolre illustrium majoris Britanniae scriptorum liber.

Joannis Balistarii o. o. Alius est a Catalano, qui vixit anno 1374.

„ Baptistae Folengii commentaria super epistolas canonicas Divi Petri et Divi Jacobi et super primam epistolam Divi Joannis.

Joannis Baptistae Piscatorii o. o.

*Joannis Baptistae Portae Neapolitani Magia naturalis, nisi repurgetur.

Joannis Baptistae Vergerii o. o.

Joannis Blasii o. o.

*Joannis Boccacii Decades vel Decameron seu novellae centum, nisi fuerint ex repurgatis et impressis ab anno 1572.

Joannis Bodini Andegavensis, in Parisiorum senatu advocati, Methodus ad facilem historiarum cognitionem, ab ipso recognita et multo quam antea locupletior, cum indice rerum memorabilium.

Joannis Borstii o. o.

„ Brentii o. o.

Joannis Brismanni o. o.

„ Bugenhagii Pomerani o. o.

„ Caesarii Dialectica.

„ Calvini o. o.

„ Campani, qui scripsit contra Trinitatem, o. o.

„ Cannerii o. o.

„ Carrionis sive Carionis o. o.

„ Capnionis Reuclini, ut supra verbo Capnionis etc.

Joannis Castellani o. o.
„ Comandri o. o.
Joannis Cosmii o. o.
„ Crispini o. o.
*Joannis Cuspiniani Austria. Item ejusdem liber inscriptus: Imperatorum et caesarum vitae cum imaginibus ad vivam effigiem expressis, nisi repurgentur.
Joannis Czaphko o. o.
„ Denchii o. o.
„ Diazii, illius cujus mortis historiam scripsit Cenarclaevi, o. o.
„ Dolcschii Veltkirchensis o. o.
„ Draconis sive Draconitis o. o.
„ Entomii o. o.
„ Fabricii Montani liber poëmatum.
Joannis Decani Pataviensis o. o.
Joannis Fabricii o. o.
*Joannis Feri commentaria in evangelium D. Joannis et in ejus epistolam canonicam, et in epistolam D. Pauli ad Romanos, nisi fuerint ex repurgatis et Compluti seu alibi ad eundem modum impressis ab anno 1569. Item ejusdem commentaria in evangelium D. Matthaei et in Ecclesiasten Salomonis, nisi repurgentur. Apologia vero pro eodem Joanne Fero adversus fratrem Dominicum de Soto Segobiensem, fratre Michaele de Medina Bellarcensi autore, omnino prohibetur.
Joanni Fischero liber falso adscriptus de fiducia et misericordia Dei.
Joannis Foxi o. o.
„ Francisci Cottae Lemburgii o. o.
Joannis Frederi o. o.
„ Friderici Coelestini o. o.
Joannis Frisii Tigurini o. o.
„ Frith Lundinensis o. o.
„ Functii Norimbergensis o. o.
Joannis Forsteri o. o. Permittitur tamen ejus dictionarium Hebraicum, si fuerit repurgatum.
Joannis Garnierii o. o.
„ Gerardi o. o.
„ Gertophii u. s. w. wie s. 269.
„ Gigantis Northusiani o. o.
„ Goccii o. o.
„ Grellii o. o.
„ Halleri Tigurini o. o.
„ Haneri o. o.
„ Herold sive Herolel Acropolitae o. o.
Joannis Gastii Brisaccensis o. o.
Joannis Hervagii o. o.
„ Hessi o. o.
„ Homburgii o. o.
„ Hopperi Angli o. o.
„ Hospiniani Steinani o. o.
„ Host o. o.
„ Huschini o. o.

Joannis Huss o. o. Joannis Husseri o. o.
„ Huttichii o. o.
„ de Indagine sive Hagen o. o. Non est autem hic ille Carthusianus.
Joannis Islebii Agricolae o. o. Joannis Judicis o. o.
Joannis Justi Lanspergii Enchiridion militae christianae.
„ Juelli articuli, ad quos respondit Thomas Ardingus.
„ Kleinaw o. o. Joannis Knoblouchi o. o.
*Joannis Langi Silesii o. o. Permittuntur tamen ejus annotationes in Justinum Martyrem et Nicephorum, si repurgentur.
Joannis a Lasco Poloni o. o. Joannis Licaulae o. o.
„ Lathmanis o. o. „ Loniceri o. o.
„ Leonardi Sertorii o. o. „ Loyselerii Villerii o. o.
„ a Leydis o. o.
„ Joannis Lubicensis de Antichristi adventu et de Messia Judaeorum liber.
Joannis Lukaweck o. o. Joannis Meyer o. o.
„ Manlii o. o. „ Monhemii o. o.
„ Mantelii o. o. „ Muchkii o. o.
„ Marcelli Regiomontani o. o. „ Muslerii o. o.
„ Oecolampadii o. o.
Joannis Mardeley o. o. „ Oldencastel Angli o. o.
„ Marpachii o. o. „ Oldendorpii o. o.
„ Matter o. o. „ Oporini o. o.
„ Mayre o. o. „ Palmerii o. o.
„ Peregrini Petrasellani convivales sermones.
* „ Petri de Ferrariis practica, nisi repurgetur.
„ Pfeffingeri o. o. Joannis Philologi o. o.
„ Philonii Rugonis o. o.
„ Pici Carthusiani paraphrases et annotationes in psalmos.
„ Pistorii a Worden o. o. Joannis Przibram o. o.
„ Policarii Cygnaei o. o. „ Pupperi Gochiani o. o.
„ Poli Westphali o. o. „ Purpurei o. o.
„ Pomerani o. o. „ Purvei Angli o. o.
„ Postelli o. o.
„ Reuchlin Phorcensis Capnion vel de verbo mirifico. Item speculum oculare et comoediae et ars cabalistica.
Joannis Rhelicani Tigurini o. o. Joannis Rhodophantae o. o.

Josephi Grumpechk o. o. Josephi Klup o. o.
Josiae Simleri Tigurini o. o.
Itinerarium seu peregrinatio Benjamin Cantabri, de Hebraea lingua in Latinam versum.
Islebii o. o.
Juliani Colen u. s. w. wie s. 269.
„ Tabeotii de quadruplici monarchia.
Julii Caesaris P., Calvini interpretis, o. o.
*Julii Caesaris Scaligeri commentarii in Theophrastum, nisi repurgentur.
Julii Dominici Caramanii o. o. Julii Mediolanensis apostatae o. o.
Julius, dialogus, alias Aula.
Justi Jonae, qui et Jodocus Coc, o. o.
„ Mevii Isenatensis o. o. Justi Velsii Hagensis o. o.
*Jus canonicum totum, Decretales scilicet, Sextus, Clementinae, Extravagantes et Decretum u. s. w. wie s. 225, anno 1553. 1554, nisi dictae additiones repurgentur.

K.

Kalendarium historicum Pauli Eberi.
Kalzii liber de sanitate.
Kautii o. o. Knoper Dellingii o. o.
Knipstronis Pomerani o. o. Kolbeii o. o.
Κρεωφαγία sive cyclops, ὄνος συλλογιζόμενος sive sophista, dialogi duo de vera communicatione corporis et sanguinis Domini adversus Tilemani Hesussii somnia. Item Abstersio aliarum calumniarum, quibus aspersus est Joan. Calvinus ab eodem Hesussio. Item Perspicua explicatio controversiae de coena Domini, per Theodorum Bezam Bezellium, Genevae vel alibi impressa.

L.

Lactantii Ragnoni o. o.
Lactantius Firmianus cum annotationibus seu commentariis Xysti Betulei.
Laelii Capilupi Cento ex Virgilio de vita monachorum.
Lamberti Danaei o. o. Lamberti de Nigromonte o. o.
Lamentationes Petri, autore Esdra.
Lamentatio et quaerimonia missae.

Liber inscriptus: Consilium Pauli u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Cur u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De auctoritate u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De coena Domini.
Liber inscriptus: Crux christiani, cum quibusdam annotationibus in Divum Hilarium.
Liber inscriptus: De disciplina u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De emendatione u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Ex vetustissimis u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De falsa religione.
Liber inscriptus: De fatis u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De gratia u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Illustrissimi u. s. w. wie s. 272.
Liber falso inscriptus: Opus illustrissimi u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: In orationem Dominicam etc.
Liber inscriptus: De persecutione barbarum, sine nomine autoris.
Liber inscriptus: In orationes u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Militantis etc.
Liber inscriptus: De providentia Dei, sine autore.
Liber inscriptus: De sacerdotio u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: De vera u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Mirabilis liber, sine autore.
Liber inscriptus: De vita u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Veterum quorundam brevium theologorum elenchus.
Liber inscriptus: De unitate ecclesiastica.
Liber inscriptus: Nicodemus de passione Christi.
Liber inscriptus: Pontificii u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: De protrahenda u. s. w. wie s. 356.
*Liber cui titulus: Ordo baptizandi juxta ritum sanctae Romanae ecclesiae etc., Venetiis apud Joannem Guariscum et socios anno 1575, nisi repurgetur.
Liber inscriptus: Pauli quarti u. s. w. wie s. 272.
Liber similitudinum et dissimilitudinum.
Liber inscriptus: De regno u. s. w. wie s. 356.
Liber cui titulus est: De officio u. s. w. wie s. 356.
Liber inscriptus: Sermo u. s. w. wie s. 357.

vus epistolarum Fabritii ad Fridericum Nauseam, qui est
ti a Moshain.
uelis u. s. w. wie s. 297.
ripti: Contra diaetam imperialem Ratisbonae.
Germanorum, hoc est, supplicatio ad Deum.
nia.
unes u. s. w. wie s. 270.
niores.
um fere capitum evangeliorum.
sque testamenti.
. o.
andri o. o.
sii o. o.
antuani u. s. w. wie s. 272.
amosatensis dialogi duo, videlicet Mors Peregrini et Phi-
is.
eri o. e.
istiana.
tonici u. s. w. wie s. 241.
Caravajali Dulcoratio amarulentiarum Erasmicae respon-
ad apologiam ejusdem Ludovici Caravajali.
Chalcondylae de origine Turcarum etc., ut supra verbo
ci.
ab Ebersthain o. o.
Lanaterii o. o.
Vivis Valentini annotationes in D. Augustinum, nisi re-
ntur.
amidum.
o.

Lucae Schroteksen Rubeaquensis
o. o.
Lucae Sternberger Moravi o. o.
Lucii Pisaei o. o.
Ludovici Hetzeri o. o.
Lyfmanini o. o.

M.

is, Sarracenorum principis, ejusque successorum vitae ac
ina, ipsumque Alchoran, cum praefatione Martini Lutheri.
ae Haymari o. o.
turalis, autore Joanne Baptista Porta Neapolitano.
curatorum.
ngli o. o.
Palingenii Stellati o. o.

Marci Antonii Calvini o. o.
„ Antonii Corvini o. o.

Marci Cordelii Torgensis o. o.
„ Tilemani Heshusii o. o.
„ Tullii u. s. w. wie s. 227.
Marci Ephesini o. o.
Margarita theologica.
Marsilii de Padua o. o.
Martini Borrhaei, alias Cellarii Stugardiani o. o.
„ Buceri o. o.
„ Eisengrenii tractatus apologeticus de certitudine gratiae, pro canone 13 sessionis sextae concilii Tridentini.
Martini Frechti o. o.
„ Kemnitii o. o.
Martini Ko o. o.
„ Lutheri o. o.
*Martini Martinez Cantapratensis Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex repurgatis et impressis ab anno 1582, ut supra litera H.
Martini Meglin o. o.
Martini Wolphii o. o.
Martini Ostermincheri o. o.
Massutii Salernitani novellae.
Matthaei Alberi o. o.
Matthaei, alias Assartii sive Arsatii Schoffer o. o.
Matthaei Judicis o. o.
Matthaei Philargyri o. o.
Matthaei Zelli Kiserspergensis o. o.
Matthaei Ziferi o. o.
Matthiae Erbeni o. o.
Matthiae Flacci vel Flavii Illyrici o. o.
Maturini Corderii o. o.
Maximiliani Mauri o. o.
Medicina animae, adjuncta Imaginibus mortis.
Medicina animae, liber alius sine autore.
Medicina animae pro sanis u. s. w. wie s. 273.
Medicina animae, tam his u. s. w. wie s. 64.
Meditationes et precationes u. s. w. wie s. 273.
Meditationes in orationem dominicam.
Melanchthonis o. o.
Melchioris Ambachii o. o.
„ Clinch o. o.
Melchioris Hofmanni o. o.
Memnonis Symonis o. o.
Menradi Moltheri o. o.
Mercurii Morsemii explicatio u. s. w. wie s. 294.
Merlini Angli u. s. w. wie s. 273.
Metaphrases u. s. w. wie s. 274.
Methodi sacrae u. s. w. wie s. 274.
Methodus in praecipuos u. s. w. wie s. 274.
Metteri Mentri liber adversus Balearium episcopum.

N.

Nicodemus de passione Christi, liber sic inscriptus.

Nicolai Amsdorfii o. o.
" Balingii o. o.
" Bloccii, ludimagistri Leydensis, o. o.

Nicolai Borbonii Vandoperani o. o.

Nicolai Bryling o. o.
" Buceri Brugensis o. o.
" de Calabria o. o.
" Cambasii o. o.
" Clemangis o. o.
" Coeltanii o. o.

Nicolai Franci carmina contra Petrum Aretinum.
" Galeci sive Galesi o. o.
" Galasii o. o.

Nicolai Galli o. o.
" Gerbellii Phorcensis o

" Hanapi u. s. w. wie s. 227.
" Hemingii o. o.
" Herforde Angli o. o.

Nicolai Koningi o. o.
" Krompach o. o.

" Leonici Dialogi.
" Macchiavelli o. o.
" de Pelhrzimow o. o.
" Qnodi o. o.

Nicolai Radivil Palatini Wiln
sis o. o.

Nicolai Ridlaei o. o.

" Rhodingi u. s. w. wie s. 274.
" Scaeubelii o. o.

Nicolai Schmidi o. o.

" Seluecceri sive Selneckeri o. o.
" Storckii o. o.

" Udall Angli o. o.

" Wimanni u. s. w. wie s. 274.

Nomenclator u. s. w. wie s. 64.

Notae verae ecclesiae.

Notoriae artis opera.

Novum Testamentum, impressum per Adrianum u. s. w. wie s.

Novum Testamentum, Antverpiae per Joannem Batmann u. s. wie s. 227.

Novum Testamentum, impressum Antwerpiae per Joannem St sium u. s. w. wie s. 227.

Novum Testamentum, Antverpiae typis Martini Merani 1541.

Novum Testamentum, impressum Francforti per Lucam Losum L burgensem.

Novum Testamentum, impressum Lugduni per Antonium Vin tium anno 1558.

Novum Testamentum, impressum Lugduni per Balthasarem Arn 1547.

Novum Testamentum, impressum Lugduni per Joannem Frellonium a. 1553.

Novum Testamentum, impressum Parisiis anno 1558 per haeredes u. s. w. wie s. 228.

Novum Testamentum graece et latine, impressum Parisiis anno 1549 per Hieronymum et Dionysiam Maret.

Novum Testamentum, Parisiis per Robertum Stephanum anno 1543 et 1545.

O.

Oecolampadii Joannis o. o.

Oeconomica christiana.

Officium Beatae Virginis Mariae, impressum Parisiis apud Guilielmum Merlin anno 1556; vide etiam supra verbo Horae.

Ogerii Dani fabulae.

Olympiae Fulviae Moratae dialogi, epistolae et carmina.

Onus Ecclesiae.

Optima ratio u. s. w. wie s. 275.

Opusculum de modo studendi in jurisprudentia Christiani Hegendorphini, vel sine nomine autoris.

Orandi modus, sine autore.

Oratio dominica cum aliis u. s. w. wie s. 228.

Oratio de praeclaris rebus gestis Justiniani Imperatoris, per Christophorum Hegendorphinum vel sine nomine autoris.

Oratio ecclesiarum u. s. w. wie s. 299.

Orationes dominicales Gryphii.

Orationes funebres u. s. w. wie s. 299.

Oratio pro Julio secundo Ligure a quodam benedicto et christiano perscripta, liber sic inscriptus.

*Orthodoxographa u. s. w. wie s. 64, nisi totum hoc opus repurgetur.

Ortholphi Marolt Franci o. o.

Osiandri Lucae o. o.

Osiandrismus sive acta Nuremberghae.

Osvaldi Myconii o. o.

Othonelli Vidae o. o.

Othonis Brunsfelsii o. o.

„ Cerberi Papergensis o. o.

„ Henrici o. o.

Osiandri Andraeae o. o.

Othonis Vinerii o. o.

„ Werdmilleri sive Wermuleri o. o.

Othonis Wissemburgii sive Lumburgensis o. o.

Ovidii Metamorphoses cum commentariis sive enarrationibus allegoricis vel tropologicis.

P.

Pacimontani Balthasaris o. o.

Paralipomena rerum memorabilium.

Paralipomenon omnium rerum memorabilium u. s. w. wie s. 228, annexum.

Paralipomenon rerum omnium memoria dignarum, Parisiis impressum vel alibi, sine autore.

Paraphrasis Cornelii Chaldaica in sacra Biblia.

Pasquilli exstatici u. s. w. wie s. 64.

Pasquilli omnes omnesque conscriptiones ex verbis sacrae Scripturae vel in quibus u. s. w. wie s. 276.

Pasquillorum tomi duo.

Pasquillus Coelii Secundi Curionis.

Pasquillus Fagius.

Pasquillus Germanicus.

Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.

Pasquillus semipoeta.

Pasquini et Marphorii hymnus in Paulum tertium.

Passagium terrae sanctae.

Passio Martini u. s. w. wie s. 276.

Pauli Commodi Britanni o. o.

„ Dasypodii o. o.

„ Dolschii confessio Augustana graece reddita. Item psalterium u. s. w. wie s. 276.

Pauli Eberi o. o.

„ ab Eitzen o. o.

„ Fagii o. o.

„ Joannis Alciati o. o.

„ Ritii Israelitae o. o.

„ Scalikii o. o.

Pauli Constantini Phrygionis o. o.

Pellicani Conradi o. o.

Petri Aabailardi o. o.

„ Aretini o. o.

„ Artopaei o. o.

„ Brubachii o. o.

Petri Colini o. o.

*Petri Criniti liber de honesta disciplina, nisi repurgetur.

Petri Datheni o. o.

„ Desdrensis o. o.

„ Fernandez de Villegas, archidiaconi Burgensis, Flosculus sacramentorum.

Petri Dilleri o. o.

„ Dognini o. o.

'etri Ferrariensis o. o.
„ Guntheri rhetorica.
„ Joannis de Villaserciatum o. o.
„ Lignaei Gravelingani parabolae.
„ Martyris Vermilii Florentini o. o.
„ Martyris Verunghi o. o. Petri Misnensis o. o.
„ Mochii dialogus de cruciatu exilioque Cupidinis.
„ Molinaei o. o.
„ Mossellani u. s. w. wie s. 229.
„ Olleri o. o.
etrus Palladius in dominicalia evangelia.
etri Pauli Vergerii o. o. Petri Sebivilae o. o.
„ Payne Angli o. o. „ Simileri o. o.
„ Rami Veromandui o. o. „ Trimorsheim o. o.
„ de Vineis Querimonia Friderici, ut infra litera Q.
„ Vireti o. o.
„ de Urrea Peregrinatio Hierusalem.
„ Waldi o. o.
halarismus.
hilalethis o. o.
hilippi Catti liber adversus u. s. w. wie s. 276.
„ Diricxson, qui suos anabaptismi foetus scribit his literis P. D., o. o.
Philippi Loniceri chronica Turcica, cum quodam opere Joannis Aventini, nisi dictum opus expungatur.
hilippi Melanchthonis o. o. Philippi Rustici o. o.
hilosophia amoris, sine nomine autoris.
hilothei Irenaei Eupolitani o. o.
hrases sacrae Scripturae, Bartholomaeo Westhemero autore.
iae et christianae epistolae u. s. w. wie s. 277.
Platonis opera cum interpretatione Joannis Serrani, nisi repurgentur.
oëmata varia doctorum, ut infra verbo Varia.
Poëmatum farrago, nisi repurgetur.
oggii Florentini facetiae.
Polydori Virgilii liber de inventoribus rerum, nisi impressus fuerit ab anno 1576, quo primum Romani Pontificis jussu fuit expurgatus ac denuo excussus.

Q.

R.

o. o. Raymundi Neophyti o. o.
de Sabunde u. s. w. wie s. 277.
argumenta in psalmos, nisi repurgentur.
o. o.
omnium u. s. w. wie s. 277.
o ecclesiae Coloniensis.
theologiae Jesuitarum, autore Martino Kemnitio.
Poli u. s. w. wie s. 61, quibus demptis Reginaldi opus
it legi et retineri.
senatus u. s. w. wie s. 277.
Lorichii Hadamari o. o. Rellicani Tigurini o. o.
num u. s. w. wie s. 278.
o. o. Rhegii Urbani o. o.
Guntheri.
Morison Angli o. o. Richardi Sanson o. o.
opera posita supra verbo Antonii et verbo Joannis.
Taverner o. o. Roberti Bannes o. o.
Thracii de Todyngton „ Baus o. o.
„ seu Ruberti a Musham
Wic o. o. seu Moshain o. o.
ngli o. o.
Stephani o. o., donec fuerint expurgata.
l o. o. Rodulphi Gualteri Tigurini o. o.
also adscriptus liber de fiducia et misericordia Dei.

S.

Clavicula.
nquisitionis Hispanicae artis, liber sic inscriptus.
patrum u. s. w. wie s. 300.
i epigrammata, nisi repurgentur.
stae o. o. Sclaperi o. o.
o. o.
hristianae u. s. w. wie s. 229.
seu annotationes Beati Rhenani in Tertullianum, nisi re-
ntur.
epistolam u. s. w. wie s. 278.
ruditorum virorum de coena Domini.
uaedam u. s. w. wie s. 278.

Summarium scripturae.
Summa totius scripturae.
Supplicatio u. s. w. wie s. 279.
Supputatio annorum mundi.
Swenckfeldii o. o.
Swermenica doctrina.
Syncrama u. s. w. wie s. 279.
Synodus Marcpurgensis.

T.

Tabulae duae, quarum prima est summa totius Scripturae Veteris et Novi Testamenti, altera vero de decem praeceptis.
Targum, hoc est Paraphrasis Cornelii chaldaica in sacra Biblia, autore Paulo Fagio.
Thalmud Hebraeorum ejusque glossae, annotationes, interpretationes et expositiones omnes.
Themata 114 Basileae disputatae.
Theobaldi Gerlachii Billicani o. o.
Theodori Bezae Vezellii haeresiarchae o. o.
Theodori Bibliandri o. o.
„ Schnepfii o. o.
„ Sneppii o. o.
*Theodori Zuinggeri, philosophi et medici Basiliensis, Theatrum vitae humanae, primo a Conrado Lycosthene Rubeaquensi inchoatum et postea ab eodem Theodoro Zuingero absolutum. Permittitur tamen ex repurgatione et impressione Parisiensi apud Sonnium 1571, si denuo et accuratius iterum repurgetur.
Theologia mystica et ejus directorium Henrici Herpii.
*Theophrasti Paracelsi tres libri chirurgiae suae, quam Bertheoniam intitulavit. Item chirurgia magna ejusdem, in duos tomos digesta. Item chirurgia minor, nisi repurgentur.
Thomae Blaureri o. o.
„ Corbeau o. o.
Thomae Cranmeri o. o.
„ ab Hofen o. o.
*Thomae Mori, viri alias pii et catholici, Utopia, nisi repurgetur.
Thomae Munceri o. o.
„ Neogeorgii o. o.
„ Platterii o. o.
„ Schelbachii o. o.
Thomae Seltbachii o. o.
„ Venatorii o. o.
„ Wolphii o. o.
Threni Hieremiae mysticati.
*Thucydides cum chronologia Davidis Chytraei, nisi repurgetur.

Tilemani Heshussii o. o.
Timothei Neocori o. o.
Tractatus ad omnes u. s. w. wie s. 279.
Tractatus commerciorum et usurarum reddituumque pecunia constitutorum et monetarum, compilatore Gaspare Caballino.
Tractatus de redditibus et decimis, sine autore.
Tractatus de vera et pura ecclesia, Divo Athanasio impudentissime adscriptus.
Tractatus de successionibus ab intestato Constantini Foresterii.
Tragoedia de libero arbitrio.
Trigamus.
Trilogium pro catechistis.
Troporum theologicorum liber etc.
Turricella.
Turingicorum exulum responsio.

V.

Vadiani Joachimi o. o.
Valentini Vannii Mulbrugensis o. o.
Valerii Anselmi Rid o. o.
„ Philarei sive Philarchi o. o.
Varemundi Luitholdi o. o.
Varia doctorum u. s. w. wie s. 280.
Vatabli annotationes in sacra Biblia etc., ut supra in verbo Biblia.
Udalrici Zasii u. s. w. wie s. 231.
*Velcurionis o. o. Ejus tamen annotationes in duos Titi Livii libros expurgatae permittuntur.
Verani Modesti Pacimontani de officio pii viri tractatus.
Vergerii o. o., ut supra verbo Petri Pauli et Jo. Bapt.
Veri Gratiani o. o.
Veterani Pinseri o. o.
Veterum quorundam brevium theologorum elenchus.
Victorini sive Victoris Strigelii o. o.
Victoris de Bordeus o. o.
Vincentii Grunher o. o.
„ Obsopaei o. o.
Vireti Petri o. o.
Viridarii somnium u. s. w. wie s. 280.
Visitatio Saxonica.
Vita et gesta Ildobrandi.
Vita juventutis, cum annotationibus seu additionibus Philippi Melanchthonis.
Vitae juventutis u. s. w. wie s. 231.
Vitae patrum, u. s. w. wie s. 281.

itae Pontificum u. s. w. wie s. 281.
iti Amerbachii Antiparadoxa. Item commentaria in Pythagorae et Phocylidis poëmata. Ejusdem historia de sacerdotio Christi. Item versio in characteres ecclesiae catholicae Epiphanii, cum suis annotationibus.
itilingii sive Brentii o. o.
iti Theodori o. o. Viti Winsemii o. o.
ldarici ad Papam Nicolaum u. s. w. wie s. 301.
lderici Hutteni o. o. Ulrici de Vitem o. o.
lrici Studerii o. o. „ Zuinglii o. o.
„ Velenii Minhoniensis o. o.
aiversitatis Wittembergensis u. s. w. wie s. 281.
aio dissidentium tripartita.
rbani Rhegii o. o.
'aldensium confessio u. s. w. wie s. 280.
'endelini ab Helbach o. o. Wentzelai Linck o. o.
'eseli seu Basilii Groniegensis o. o.
'esembecii Paratitla, materia de divortiis, ubi judaicum divortium contendit nunc etiam inter christianos valere.
'esphali Joachimi o. o. Wilhielmi Clebitii o. o.
'igandi Grosher o. o. „ Radensis o. o.
'ilhielmi Bidembachii o. o. „ Hesseni o. o.
'ittembergica acta u. s. w. wie s. 288.
'olphangi Fabricii Capitonis o. o. Wolphangi Ruperti o. o.
„ Matter o. o. „ Waldneri o. o.
„ Meusel o. o. „ Wisemburgii o. o.
„ Musculi Dusani o. o. Wolphii o. o.
„ Ruesz o. o.
'ormatienses articuli.
Jtopia Thomae Mori, viri alias pii et catholici, nisi repurgetur.

X.

Xenophontis operum interpretes, nisi repurgentur.
ysti Betuleji Augustani o. o.

Y.

onelli vel Jonelli Angli o. o.
uellii Angli o. o.

Z.

Zabarellae liber de schismate etc., prout supra verbo Francisci Z.
Zachariae Praetorii o. o. Zachariae Ursini o. o.
Zeghelsteyn contra sanctos.
Zellii Keyserspergensis o. o. Zeigleri Bernardi o. o.
Zodiacus vitae, per Marcellum Palingenium Stellatum vel sine nomine autoris.
Zuinglii o. o.

Libros que se prohiben en Romance.

A.

Ayuntamientos doze de los apostoles.
Alberto Pio, Conde Carpense, contra Erasmo.
Apologia en defensa de la doctrina del reverendo padre fray Hieronymo Savonarola.
Aquilana comedia.
Arte amandi de Ovidio, en Romance o en otra lengua vulgar solamente.
Arte de bien morir, sin nombre de autor.
Artes de confessar, una compuesta por un religioso de la orden de Sant Benito, y otra por un religioso de Sant Hieronymo, sin nombre de autores.
Aviso breve u. s. w. wie s. 231.
Aviso y reglas christianas del Maestro Avila sobre el verso de David, Audi filia etc., impresso antes del año de 1574.
Auto de la resurrection de Christo, sin nombre de autor.
Auto hecho u. s. w. wie s. 231.

B.

Baltazar Diaz, glosa, Retrayda esta etc.
Bartolome de Torres Naharro, su Propaladia, no siendo de las corregidas e impressas el año de 1573 a esta parte.
Belial u. s. w. wie s. 232.
Breve y compendiosa instruction de la religion christiana, con otro libro intitulado, De la libertad christiana, impressa o de mano.

C.

Comentarios de don fray Bartholome Carrança de Miranda, arçobispo de Toledo, sobre el catechismo christiano, divididos en quatro partes.

Constantino doctor de Sevilla, todas sus obras.

Confession del peccador del mesmo doctor Constantino ò sin nombre de autor.

Consuelo de la vejez.

Consuelo y oratorio espiritual de obras muy devotas y contemplativas, para exercitarse el buen christiano, sin nombre de autor.

Contemplaciones del Idiota, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

Cruz de Christo, compuesto por un frayle de la orden de los Menores, impresso en Medina por Guillermo de Milis.

Cruz de Christo, sin nombre de autor.

Cruz del christiano.

Custodia, farsa.

D.

Despertador del alma.

Dialogo de doctrina u. s. w. wie s. 233.

Dialogo de Mercurio y Caronte.

Dialogo donde hablan Lactancio y un arcediano sobre lo que aconteciò en Roma en el año de 1527.

Dialogos christianos contra la secta Mahometica y pertinacia de los Judios, en Romance ò otra lengua vulgar solamente.

Dialogos de la union del alma con Dios.

Dionysio Richel Cartuxano de los quatro postrimeros trances, traduzido por un religioso de la orden de la Cartuxa, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

Discurso de la muerte de la reyna de Navarra.

Discursos de Machiavelo.

E.

Egloga u. s. w. wie s. 233.

Erasmo, todas sus obras en Romance.

Espejo de perfection, llamado por otro nombre Theologia mystica, de Henrico Herpio.

Espejo de la vida humana, sin nombre de autor.

…ejo de bien vivir, sin nombre de autor.
…amen de ingenios, compuesto por el doctor Juan Huarte de Sant Juan, no se emendando y corrigiendo.
…rcitatorio de la vida spiritual, sin nombre de autor.
…osicion del Pater noster de Savonarola.
…osicion sobre los Cantares de Salomon en octava rima ò en prosa, en Romance ò otra lengua vulgar solamente.
…mplario de la sancta fe catholica, sin nombre de autor.
…osicion muy devota del psalmo De profundis, y anotaciones en materia de la oracion sobre el evangelio de la Cananea, compuesto por un religioso de la orden de Sancto Domingo, impresso en Sevilla por Martin de Montesdoca, impressor de libros.

F.

…a de dos enamorados.
…a, llamada la Custodia.
…a, llamada Josefina.
…iculus myrrhae.
… de virtudes.
…es Romanas.
… sanctorum u. s. w. wie s. 234.

G.

…aliel.
…ci Sanchez de Badajoz, las lectiones de Job, applicadas à amor prophano.
…esis Alphonsi.
…ssa u. s. w. wie s. 234.

H.

…arpa de David.
…ray Hernando de Talavera de la orden de Sant Hieronymo, un suo libro intitulado: Catholica impugnacion etc., como se contiene arriba en la letra C.
…ieronymo Vida, Christiados.
…ray Hieronymo Roman de la orden de Sant Augustin, su historia de la misma orden, y los libros de republicas, no se emendando y corrigiendo.

Historia de los sanctos padres del Testamento Viejo, compuesta por fray Domingo Baltanas.

Historia pontifical, compuesta por el doctor Gonçalo de Yllescas, impressa antes del año 1573.

Horas en Romance todas, quedando las de Latin, salvo aquellas, que expressamente estan prohibidas.

I.

Jacinta, comedia.

Jarava, maestro, Los psalmos penitenciales, Canticum graduum y Lamentaciones.

Imagen del Antichristo, traduzido de Toscano en Romance por Alphonso de Peñafuerte.

Institucion de la religion christiana, impressa en Witemberga.

Instituciones de Taulero.

Jorge de Montemayor, sus obras tocantes à devocion y religion.

Josefina, comedia.

Josefo de las antiguedades judaycas, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

Itinerario de la oracion.

Juan del Enzina, Egloga de Placido y Victoriano.

Juan Perez, doctor, un su catechismo, y psalmos traduzidos, y sumario de doctrina christiana.

Jubileo u. s. w. wie s. 236.

Justino historiador, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

L.

Lamentaciones de Pedro.

La Sancta, comedia impressa en Venecia.

*Lazarillo de Tormes, primera y segunda parte, no siendo de los corrigidos e impressos del año de 1573 à esta parte.

Leche de la fe.

Lectiones de Job de Garci Sanchez de Badajoz, aplicadas à amo prophano.

Libro de la verdad u. s. w. wie s. 236.

Libro de suertes.

Libro, en el qual se prohibe u. s. w. wie s. 236.

ibro intitulado: Declaracion ò confession de fe, hecha por ciertos fieles Españoles, que huyendo los abusos de la yglesia Romana y la crueldad de la Inquisicion de España hizieron a la yglesia de los fieles, para ser en ella recebidos por hermanos en Christo.

ibro que comiença: En este u. s. w. wie s. 236.

ibro intitulado: El recogimiento de las figuras comunes de la sagrada Scriptura.

ibro que se intitula: Tratado u. s. w. wie s. 236.

ibro intitulado: Orden de oraciones segun el uso Hebreo, como abaxo en la letra O se contiene.

ibro llamado del asno, de fray Anselmo Turmeda.

ray Luys de Granada de la orden de Santo Domingo, de la oracion y meditacion y devocion, y Guia de peccadores en tres partes, impresso en qualquier tiempo y lugar antes del año 1561.

uzero de la vida christiana.

M.

anipulus curatorum.

anual de doctrina u. s. w. wie s. 236.

anual para la eterna salvacion, sin autor.

anual de diversas oraciones y espirituales exercicios, sacados por la mayor parte del libro llamado Guia de peccadores que compuso fray Luys de Granada.

edicina del alma, u. s. w. wie s. 237.

emoria de nuestra redempcion, que trata de los mysterios de la missa, sin nombre de autor.

ucio Justinopolitano, su Selva odorifera, en Romance ò en otra qualquier lengua vulgar solamente.

N.

ovelas de Juan Boccacio.

O.

bra espiritual de don Juan del Bene Verones.

bra impressa u. s. w. wie s. 237.

bra muy provechosa, como se alcança la gracia divina, compuesta por Hieronymo Sirino.

Obras de burlas y materias profanas sobre lugares de la sagrada Scriptura, donde quiera que se hallen.

Obras del christiano, compuestas por don Francisco de Borja, duque de Gandia, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

Obras que se escrivieron u. s. w. wie s. 237.

Oracion de los angeles, por si, pequeña.

Oracion de la emparedada.

Oracion de la emperatriz.

Oracion del conde.

*Oracion del justo u. s. w. wie s. 237.

Oracion de Sant Christoval, por si, pequeña.

Oracion de Sant Cypriano, por si, pequeña.

Oracion de Sant Leon Papa.

Oracion del testamento de Jesu Christo.

Oracion de Sancta Marina, por si, pequeña.

Oracion de Sant Pedro.

Oratorio y consuelo espiritual, sin nombre de autor.

Orden de oraciones segun el uso Hebreo en lengua Hebraica y vulgar Española, traduzido por el doctor Isac, hijo de don Sem Tob, cavallero, en Venecia.

Orfea, comedia.

Ovidio de arte amandi, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

P.

Paradoxas u. s. w. wie s. 238.

Pedro Ramos Veromanduo, todas sus obras.

Peregrinacion de Hierusalem, compuesta por don Pedro de Urrea.

Peregrino y Ginebra.

Perla preciosa.

Pie de la rosa fragante, o por otre nombre, Cavalleria celestial.

Polydoro Virgilio de los inventores de las cosas, en Romance o en otra lengua vulgar solamente.

Predicas de fray Bernardino Ochino ò Onichino.

Preguntas u. s. w. wie s. 238.

Preparatio mortis, hecha por fray Francisco de Evia.

*Propaladia de Bartholome de Torres Naharro, no siendo de las corregidas e impressas del año de 1573 à esta parte.

roverbios de Salomon y espejo de peccadores.
salmos de David en Romance, con sus sumarios, traduzidos por el doctor Juan Perez.
salmos penitenciales u. s. w. wie s. 238.
salmos de Roffense.
salterio de Raynerio.

R.

ecogimiento de las figuras comunes de la sagrada Scriptura.
esurrection de Celestina.
etraymiento del alma, sin nombre de autor.
evelaciones de Sant Pablo.
omances sacados u. s. w. wie s. 238, que todos se contienen en un librillo.
omance que comiença: Con ravia està el rey David.
osa fragante, assi el pie, u. s. w. wie s. 238.
osario de nuestra Señora, teniendo sumarios o rubricas vanas, supersticiosas o temerarias.

S.

acramental u. s. w. wie s. 239.
elva odorifera de Mucio Justinopolitano, en Romance ò otra lengua vulgar solamente.
erafino de Fermo, en lengua vulgar solamente.
umma Cayetana, en Romance ò otra lengua vulgar solamente.
umma y compendio de todas las historias ò chronicas del mundo, traduzida por el bachiller Tamara.
ummario de doctrina christiana, compuesto por el doctor Juan Perez.

T.

heologia mystica u. s. w. wie s. 239.
esorina, comedia.
esoro de los angeles.
estamento de nuestro Señor, que es un librillo apocrypho sin verdad ni fundamento.
idea, comedia.
ratado de la vida de Jesu Christo, con los mysterios del rosario, en metro.

Tratado utilissimo del beneficio de Jesu Christo.
Tratado de los estados eclesiasticos y seculares, escripto de mano ò impresso, autor Diego de Saa.
Tratado llamado Excelencia de la fe, sin nombre de autor.
Tratados, en que se apruevan y favorecen los desafios.
Triumphos de Petrarcha, impressos en Valladolid año de 1541.

V.

Vergel de nuestra Señora.
Via spiritus.
Vida de nuestra Señora, en prosa y en verso, que es un libro apocrypho.
Vida de Sancta Catalina de Fiesco ò de Genova, natural de Genova.
*Vida del emperador Carlos quinto, compuesta por Alonso de Ulloa, no siendo corregida y emendada.
Violeta del alma.
Vitas patrum, en Romance ò en otra lengua vulgar solamente.

Libros que se prohiben en Portugues.

A.

O Auto da aderença do paço.
O Auto da vida do paço.
O Auto de don Duardos, que não tiver censura como foy emenda-
O Auto de Lusitania com hos diabos.
O Auto de Pedreanes, por causa das matinas.
O Auto do jubileu damores.
O Auto dos fiscos.

C.

Copras da burra.

D.

Diego de Saa, tratado dos estados ecclesiasticos.

G.

Gamaliel.

H.

istoria dos sanctos padres do Testamento Velho, feyta por frey Domingo Baltanas.

N.

.s Novellas de Joam Bocacio.

R.

. Revelação de Sant Paulo.
›opica Pnefma de Joam de Barros.

T.

' Testamento de Christo.
'hesouro dos autos espanhoes.
'ractado dos estados ecclesiasticos e seculares, autor Diego de Saa.

V.

lysipo, comedia.

Libros que se prohiben en Italiano.

A.

natomia della messa.
nnotationi di M. Mauro Fiorentino sopra la lettione della spera del Sacrobosco.
ntonio Francesco Doni, lettere.

B.

attista di Crema, todas sus obras.
ernardino Ochino over Onichino Senese, todas sus obras.
occacio, il Decamerone over cento novelle.

C.

apo finto, libro cosi intitolato.
apricci del Bottajo di Giovan Battista Gelli.
apricci medicinali di M. Leonardo Fioravanti Bolognese.
atechismo, intitolato: Qual maniera etc.

D.

E.

F.

G.

L.

eonardo Fioravanti, Capricci medicinali.
ettera di N. u. s. w. wie s. 272.
ibro intitolato: Alcuni u. s. w. wie s. 271.
ibro intitulato: Capo finto.
ibro intitolato: Doctrina u. s. w. wie s. 271.
ibro intitolato: Delle statue et imagini etc.
ibro intitolato: La forma delle preghiere ecclesiastiche etc.
ibro intitolato: Delle comissioni u. s. w. wie s. 272.
udovico Ariosto, satyra quinta.
udovico Pulci, poëmati, cioè ode, sonetti e canzoni.
uca Bertino, libro intitolato: Oracolo u. s. w. wie s. 270.

M.

lacchiavello, todas sus obras.
larco Mauro Fiorentino, annotationi sopra la lettione de la spera del Sacrobosco.
arco Pagano, libro di rime, intitolato: Sonetti diversi.
aniera u. s. w. wie s. 273.
assuccio Salernitano, le novelle.
atrimonio u. s. w. wie s. 273.
odo di tener u. s. w. wie s. 274.
odo e via breve u. s. w. wie s. 274.

N.

colao Macchiavello Fiorentino, todas sus obras.
ovelle del Boccaccio, no siendo de las corregidas e impressas del año de 1572 à esta parte.
ovelle di Massuccio Salernitano.

O.

pera divina della christiana vita.
racolo della renovatione della chiesa, di Luca Bertino.

P.

arafrasi di Erasmo sopra di S. Mattheo, tradotte da Bernardino Tomitano.

*M. Pandolpho Collenutio, Compendio de la historia del regno di Napoli, no se corrigiendo.

Peccorone di Messer Giovanni Fiorentino.

*Petrarca, los sonetos siguientes: uno que comiença: De l'empia Babylonia, ond' è fuggita; otro: Fiamma del ciel su le tue treccie piova; otro: Fontana di dolore, albergo d'ira; otro: L'avara Babylonia ha colmo il sacco.

Precedentie u. s. w. wie s. 277.

S.

Savonarola, sus sermones arriba notados entre los latinos verbo Hieronymy. Savonarolae.

Simulacri u. s. w. wie s. 278.

Summario di tutte le scienze, del magnifico Domenico Delfino, nobile Vinitiano.

Sonnetti diversi di Marco Pagano.

Supplice essortatione u. s. w. wie s. 279.

T.

Torricella, dialogo di Otto Lupino, delle statue, demoni, spiriti, angioli etc.

Trattati del beneficio di Christo.

Trionfo angelico di M. Pagano.

V.

Un brieve modo, u. s. w. wie s. 281.

Libros que se prohiben en Frances, de que se tiene noticia.—

A.

A B C des dix u. s. w. wie s. 304.

A B C en François, u. s. w. wie s. 304.

A B C ou instruction u. s. w. wie s. 304.

L'Amant despourveu de son esprit.

Antithese des faicts de Jesus Christ et du Pape.

Apocalypse de S. Jehan, avec exposition extraicte etc.

Apologie ou defense pour les chrestiens de France.

Les Arrests u. s. w. wie s. 304.

B.

Bergerie u. s. w. wie s. 119.
fve instruction u. s. w. wie s. 304.
ia Gallica cum scholiis Rhenati Benedicti, Doctoris Parisiensis.

C.

Von hier an folgen die s. 304 bis 307 verzeichneten bücher, strenger abetisch geordnet. Nur steht bei Clément Marot einfach: toutes ses res; bei Les Heures de nostre Dame, Latin-françois ist jusques à e la traduction Françoise soit corrigée weggelassen; folgende schrif- sind beigefügt:

irmation de la discipline des eglises esparses par le royaume de France.
osition du symbole et articles de la foy, par dialogues.
osition sur l'Apocalypse de S. Jehan, extraicte de plusieurs docteurs, tant anciens que modernes [1].
oire Barrogouyne de Fan Freluche et Gaudichon etc.
o Suraeus dictus de Rosier, toutes ses oeuvres, et particulierment un livre, lequel intitula: Des vrayes marques de l'eglise.
ruction et confession de la foy, dont on use en l'eglise de Geneve.
e tres-utile de la vraye et perfaicte subjection des chrestiens.
livre de vraye et perfaicte oraison, d'un seul mediateur entre Dieu et les hommes, Jesus Christ, sans aucteur [2].
Louuange du mariage et recueil des histoires des bonnes et vertueuses et illustres femmes, composé par maistre Pierre de L'Esuanderie.
Manuel des chrestiens, contenant en soy les plus nobles et salutaires lieux de la saincte Scripture touchant les commandements et benefices du Seigneur nostre Dieu, avec plusieurs psalmes et cantiques et oraisons.
t livre de la loy de l'evangile, sans aucteur.
re de Lesuanderie, voyez La louuange du mariage.
Reveille matin des François et leurs voisins, composé par Eu-

*

1 Steht 1570 unter A. 2 D'un seul etc. steht 1570, nicht bei roga, als besondere schrift unter M.

sebe Philadelphe Cosmopolite en forme de dialogues, imprimé l'an 1574.

Libros que se prohiben en Flamenco y Tudesco de que se tiene noticia.

Folgt das verzeichnis s. 308 bis 318; weggelassen ist unter E: Een Expositie op den hondersten ende 26 psalm; beigefügt sind die zehn s. 241 verzeichneten schriften.

Nombres de heresiarchas, renovadores, cabeças y capitanes de heregias, para declaracion de la regla segunda deste indice.

Andraeas Altamerus Brentius.
„ Carolostadius.
„ Fabricius Chemnicensis.
Andraeas Muncerus.
„ Osiander.
Antonius Coranus.
Augustinus Marloratus.

Bartholomaeus Westhemerus.
Bernardus Rotmanus.
Bernardinus Ochinus Senensis.

Christophorus Hoffman.
Conradus Pellicanus.
Clemens Marot.

David Georgius ex Delphis.

Erasmus Sarcerius.

Firmianus Chlorus, qui et Viretus.
Franciscus Stancarus.

Gaspar Peucerus Budissinus.
Georgius Buchanannus.
Georgius Fabricius Chemnicensis.
Guillielmus Postellus Barentonius.

Helius Eobanus Hessus.
Henricus Cornelius Agrippa.
„ Nicolaus.
Hermannus Hamelmannus.
Hieronymus de Praga.
„ Wolphius.
Huldricus Zuuinglius Togius.

Jacobus Smidelinus.
Joachimus Wesphalus.
Joannes Baptista Vergerius.
„ Brentius.
„ Calvinus.
Joannes Carrion.
„ Foxus.
„ Huss.
„ Islebius Agricola.
„ Judex.

ıes a Lasko Polonus.
Lonicerus.
Loyselerius Villerius.
Oecolampadius.
Palmerius.
de Rochesana sive Ro-
kyzana.
Joannes Sleidanus.
„ Wiclepff.
„ Vingandus sive Wigan-
dus.
Joannes Uttenhovius.

ertus Daneus.
ı Stemberger Moravus.

Laurentius Humphredus Anglus.

nus Bucerus.
Kemnitius.
Lutherus.
ıaeus Judex.

Matthias Flavius Illyricus.
Melchior Hoffmannus.
Michael Servetus seu de Villa-
nova.

aus Cambasius.

ıs Eberus.
Fagius.
ıs Martyr Vermilius.
Paulus Vergerius.

Petrus Ramus.
„ Viretus.
Philippus Melanchthon.

tianus Castalio.
„ Munstherus.

Servetus Hispanus.
Stephanus Doletus.

iorus Beza Vezellius.
ıannus Heshussius.

Thomas Muncerus.

ıs Zuinglius.
hangus Musculus.

Wolphangus Fabricius Capito.

Madriti
pud Alphonsum Gomezium Regium Typographum. 1583.

22.

Index Sixtus V vom jahre 1590.

Bulla
Smi D. N. Sixti
Papae V.
Emendatioris indicis cum suis regulis super librorum prohibitione, expurgatione & revisione, necnon cum abrogatione caeterorum indicum hactenus editorum & revocatione facultatis edendorum, nisi ad praescriptam harum regularum normam.
Romae,
Apud Paulum Bladum Impressorem Cameralem.
M.D.XC.

Sixtus Episcopus servus servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

Romanum Pontificem, summi animarum pastoris et episcopi, Domini nostri Jesu Christi in terris vicarium, et in cathedra Beati Petri apostolorum principis universo terrarum orbi canones et jura condendi a Deo potestatem habentem, in eam curam praecipue incumbere decet, quae ad unitatem fidei, pro qua, ne deficeret, idem Christus Dominus noster rogavit, et in cujus fortissimo scuto omnia tela nequissimi fidelium adversarii ignea extinguuntur, conservandam jure spectat: quaeque ad catholicae doctrinae veritatem, quam Dominus proprio ore promulgavit et per suos apostolos omni creaturae praedicari voluit, in ecclesia fidelium confirmandam maxime per-

tinet. Cum itaque perfidi tenebrarum et iniquitatis filii diabolica suggestione a veritatis et lucis via abducti ejusdem fidei et doctrinae integritatem ab ecclesia dissidentibus et inter se contrariis studiis tollere ejusdemque puritatem et candorem caeca pravarum opinionum caligine obscurare hactenus conati sint, idque clam doloseque nocendo et super bonum patris familias semen pessima inimici hominis zizania seminando bonosque mores corrumpendo innumeris semper modis, sed praesertim libris omni impietatum et errorum genere refertis conscribendis et edendis moliti fuerint, quorum lectione plerique hominum propriae salutis immemores in varios errorum laqueos misere prolabuntur ac in ipsam tandem aeternae damnationis foveam praecipites protrahuntur: idcirco sanctae memoriae Gelasius I et Gregorius IX aliique complures Romani Pontifices praedecessores nostri, ut hanc fidei doctrinaeque conformitatem et sinceritatem salvam incorruptamque perpetuo retinerent, apostolici muneris providentia pro muro domus Israel adversus ejusdem fidei et doctrinae rebelles hostesque se ipsos opponentes, ne illorum dolosis machinationibus occultisque insidiis incauti simpliciores homines caperentur, lucem a tenebris diviserunt, falsa a veris separarunt, quae sequenda, quae item cavenda essent, praemonstrarunt, orthodoxos et probatos libros ab apocryphis et reprobatis summa diligentia sejungentes declararunt, postremo haereticorum impia dogmata et perniciosa scripta cum sacris conciliorum decretis ipsorumque Pontificum constitutionibus, tum ecclesiasticis censuris merito condemnarunt. Sed cum hisce novissimis et calamitosis temporibus idem humani generis adversarius ad ipsam catholicam fidem labefactandam pestiferas haereses aut veteres ab inferis excitaverit aut novas conflaverit, sacra Tridentina synodus, detestabilem noxiorum librorum copiam prohibere et e medio prorsus tollere cupiens, aliquot primum doctissimos viros, qui de ea re tota cognoscerent ac deliberarent, delegit; deinde, cum ii, qui delecti fuerant, in delato munere non mediocriter progressi essent, eadem synodus justis de causis adducta universam rem ad sedem apostolicam deferendam statuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus praedecessor noster, qui tunc ad ecclesiae gubernacula sedebat, praelatis quibusdam doctrina et prudentia praestantibus adhibitis, indicem librorum prohibitorum cum regulis ei praepositis per suas literas in forma brevis sub dat. Romae apud S. Petrum sub an-

nulo piscatoris die xxiiii Martii millesimo quingentessimo sexagesimo quarto, pont. sui anno quinto promulgavit tenoris infrascripti [folgt das breve s. 243].

Caeterum licet illa pro temporis ratione prudenter et opportune fuerint tunc constituta, tamen, cum impii sathanae astutia, hominum vero imbecillitas et humanarum rerum varietas tanta sit, ut nihil tam diligenter constitui, nihil tam longe in posterum provideri possit, quod tractu temporis novi consilii opem et subsidium non requirat, cumque postea plures ac variae exitialium librorum editiones tanquam spinae ad suffocandum verbum Dei prodierint: sane ad eas amputandas et eradicandas nova censurae et animadversionis quasi falce novisque remediis opus esse optima rerum magistra experientia docuit, praesertim cum temporum conditio ab ea, quae tunc fuerat, non mediocriter immutata videatur. Quamobrem ipsi Romani Pontifices praedecessores nostri, qui Pium quartum sunt consecuti, cum id prudenter animadvertissent, totum hoc opus delectis nonnullis S. R. E. Cardinalibus, inter quos nos etiam in minoribus tunc constituti fuimus, accurate recognoscendum fideliterque perficiendum mandarunt. Cum autem, Deo ita disponente, nos, licet immeriti, ad apostolicae servitutis ministerium vocati essemus, inter nostras multiplices curas, quibus ob Dei gloriam et animarum salutem assidue urgemur, hanc quoque studiose suscepimus, et a Cardinalibus congregationis, quae est de indice librorum, nempe a venerabili fratre nostro Marcoantonio episcopo Praenest. de Columna, et dilectis filiis Hieronymo S. Petri ad vincula de Ruvere, Gulielmo S. Martini in montibus Alano titulorum presbyteris, necnon Ascanio S. Nicolai in carcere Columna et Federico S. Agathae Borromaeo nuncupatis diaconis S. R. E. Cardinalibus a nobis electis, serio suscipi mandavimus. Cumque, Deo caeptis annuente, Cardinales ipsi, adhibitis in consilium viris piis eruditisque hominibus, tandem id opus absolverint indicemque multo copiosiorem una cum regulis pluribus et clarioribus confectum nobis obtulerint, cumque nos ipsi eundem indicem et regulas diligenter perlegerimus et examinaverimus, propterea, cupientes animarum nobis creditarum saluti pro nostri muneris officio consulere, illum ad publicam utilitatem, ad fidelium instructionem, ad haeresum extirpationem et ad eorum, qui catholici sunt, in recta doctrina confirmationem duximus evulgandum. Duae vero sunt hujus operis primariae partes, in quarum

ıa auctores et libri, quos penitus improbatos, damnatos vetitosque
se volumus, percensentur, altera vero indicat libros quosdam, qui,
stquam expurgati fuerint, permitti poterunt, et hujus expurgatio-
s perficiendae rationem tradit, et quae in iis, qui de novo edentur,
nt cavenda, praescribit. Et quoniam hujusmodi librorum index
ım adjunctis regulis ad puritatem fidei, quam ubique locorum
ıam ac uniformem oportet esse, conservandam maxime pertinet,
quam pariat multitudo confusionem aut varietas discordiam aut
entia periculum, universos indices quacunque auctoritate, etiam
aedecessorum nostrorum hucusque et ubilibet locorum editos ad
ınc nostrum indicem tanquam ad normam ab apostolica sede prae-
riptam, ex qua recte sentiendi, credendi docendique leges in om-
m ecclesiam manare par est, revocamus et, caeteris quibuscunque
blatis, hunc tantum et ejus regulas ab omnibus personis et sub
enis omnibus, quae in praedictis Pii IIII literis exprimuntur et
ıas praesenti decreto innovamus, apostolica auctoritate tenore
aesentium servari praecipimus et mandamus. Ad haec universos
singulos venerabiles fratres nostros patriarchas, primates, ar-
ıiepiscopos, episcopos et caeteros locorum ordinarios et animarum
ıram habentes vehementer in Domino hortamur eisque in virtute
ıctae obedientiae praecipimus, ut, si quos in posterum libros a
cta fide aut bonis moribus abhorrentes unquam prodiise compere-
nt, omnem ea in re diligentiam adhibeant et hujusmodi perni-
osis libris suspensis venerabiles fratres nostros Cardinales super
dice deputatos primo quoque tempore certiores reddant, ut, quid
ctu opus sit in his libris aut rejiciendis aut castigandis aut aliter
nendandis, providere valeant: reliqui vero Christi fideles, si idem
prehenderint, pietatis zelo commoti, episcopis aut haereticae pra-
tatis inquisitoribus aut alias animarum ipsorum curam habentibus
statim denuntient. Nemini autem in posterum, sive collegio, sive
ıiversitati, seu personae etiam in dignitate quavis constitutae, li-
os prohibere, nisi ad praescriptum regularum a nobis editarum,
ıt prohibitorum indicem alium publicare aut corrigendorum cen-
ıram aliam proponere nobis et sede apostolica inconsultis, sub
enis nostro et successorum nostrorum arbitrio declarandis aliquo
ıcto liceat. Non obstantibus dictis literis ipsius Pii praedecessoris
tque omnibus illis, quae in eisdem literis non obstare decreta sunt,
aliis constitutionibus et ordinationibus aut privilegiis indultis

vel literis apostolicis quibusvis universitatibus, collegiis aut eorum superioribus et personis quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, quae omnia quatenus praesenti constitutioni nostrae in aliquo adversentur, prorsus tollimus et abrogamus, caeterisque contrariis quibuscunque, seu si aliquibus communiter vel divisim ab apostolica sit sede indultum, quod libros hujusmodi prohibere indicemque publicare aut eorum corrigendorum censuram proponere licite valeant aut quod propterea molestari aut impediri vel quod interdici, suspendi aut excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ut vero praesentes literae nostrae ad omnium notitiam facilius perducantur, volumus illas ad valvas Lateranensis et principis apostolorum de Urbe basilicarum et in acie campi Florae de more publicari earumque exempla ibidem affixa relinqui, et post mensem eos, qui in Urbe sunt, qui vero extra eam, intra Italiam post tres menses, ultra montes post sex a die publicationis praedictae numerandos perinde arctare atque afficere, ac si eorum singulis personaliter intimatae fuissent. Earum quoque exemplis etiam impressis notarii publici manu subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignatis eandem fidem in judicio et extra illud ubique adhiberi mandamus, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae revocationis, innovationis, praeceptorum, mandati, hortationis, abrogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum se noverit incursurum. Dat. Romae apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicae M.D.LXXXIX vii Idus Martii, pontificatus nostri anno quinto.

E. Card. Cusentinus Prodatarius.

M. Vestrius Barbianus.

Incipiunt regulae.

Regula I.

Quicunque sanctorum patrum libros vel scripta fidem seu mores concernentia, ab ecclesia hactenus recepta, non admiserint, poenis a jure statutis puniantur.

Regula II.

Quoniam vero iidem sancti doctores, vel quia ante obortas hae-
eses, vel quia, ut eas surgentes impugnarent, fidei zelo accensi
uibusdam interdum locutionibus usi sunt, quas postea Dei ecclesia
piritu sancto edocta rejecit, nemini posthac eas tenere aut eis uti
ceat; sanctis vero ipsis doctoribus, quia non animo ab ecclesia
atholica recedendi talia scripserunt, debita reverentia deferatur.

Regula III.

Omnes libri et scripta, cujuscunque sint tituli aut argumenti,
uae ante annum M.D.XV a summis Pontificibus epistolis decretali-
us, conciliis ab ecclesia receptis vel alio quocunque modo damnata
int, licet in hoc indice non notentur, nihilominus ut olim damnata
nseantur; excipiuntur vero libri, quos notatis auctorum erroribus
mpridem ecclesia sancta in antiquorum rituum, ecclesiasticarum
aditionum haereticorumque damnationis testimonium recepit, de
ibus praesertim Gelasius in cap. Sancta Romana aliisque lo-
s alii.

Regula IIII.

Haeresiarcharum aut haeresum quarumcunque auctorum aut
rum, qui eas suscitarunt aut etiam duces et capita extiterunt, li-
i, tractatus, epistolae, prolegomena, annotationes, scholia, indices,
mmaria, argumenta et alia quovis nomine scripta, sive de religione,
ve de quocunque alio argumento, sive ante, sive post lapsum in
eresim edita, damnantur. Necnon eorundem sententiae catholico-
m libris ipsorum nomine insertae, nisi ad eorum impugnationem
lhibitae sint, similiter eorum effigies et imagines, encomia, elogia
eteraque similia, quo talium memoria a fidelium ecclesia penitus
leatur, omnino vetantur.

Regula V.

Haereticorum vero scripta, cujuscunque sint generis vel argu-
enti, errores in fide vel in moribus non continentia, si ad eccle-
am ipsi tandem redierint, permittuntur; si autem errores permix-
s habent, nec ipsi ad ecclesiam redierint, sive ante, sive post
psum in haeresim scripserint, sive de religione, sive de quocun-

que alio argumento tractent, omnino prohibentur. Lexica vero, concordantiae, indices, apophtegmata, sententiae aliaque hujusmodi ab haereticis collecta permittuntur, postquam expurgata fuerint, haereticorum tamen nominibus sublatis, expurgatoris vero seu recognitoris nomine expresso.

Regula VI.

Versiones Bibliorum ab haeresiarchis vel etiam ab haereticis quocunque sermone editae damnantur et interdicuntur; versiones autem librorum sanctorum patrum aut ecclesiasticorum scriptorum ab eisdem factae, cum primum a typographia apostolica in Vaticano aliae prodierint, nec edantur, nec vendantur, neque retineantur. Versiones vero librorum ethnicorum deletis illorum nominibus permittuntur, nisi aliqua ad disciplinae catholicae oppugnationem, quod haereticorum est, detorserint; tunc enim omnino tollantur, donec per eandem apostolicam typographiam purgatae edantur.

Regula VII.

Biblia sacra aut earum partes, etiam a catholico viro vulgariter quocunque sermone redditae, sine nova et speciali sedis apostolicae licentia nusquam permittuntur, vulgares vero paraphrases omnino interdicuntur.

Regula VIII.

Libri catholici de controversiis fidei vulgariter editi permittuntur in iis tantum locis, ubi catholici cum haereticis permixti habitant vel ob propinquitatem aliquod commercium habent, in caeteris vero locis vetantur; libri item vulgares contra Judaeos aut Mahumetanos conscripti permittuntur certis personis, quarum perspecta sit fides et pietas, idque ex facultate tantum generalis alicujus regnorum aut provinciarum inquisitionis.

Regula IX.

Theses, assertiones seu axiomata aut problemata aut alia quaevis ejus generis, etiam quae exercendi ingenii aut disserendi causa aliave ratione proponuntur, doctrinae sanctorum patrum, fidei orthodoxae pietatique christianae repugnantia, e quacunque scientia deprompta, prorsus vetantur; quae si ab haereticis collecta fuerint,

etiamsi nullatenus fidei repugnent, in haereticorum detestationem prohibentur, si nomina eorum non expungantur et ejus, qui illorum nomina expunxerit, nomen item non exprimatur.

Regula X.

Libri Graecorum recentium, vel Graece scripti vel Latine conversi, quocunque nomine, titulo atque argumento sint, ex professo contra catholicae ecclesiae dogma aliquod vel articulum, ritum disciplinamque compositi, nullo modo permittuntur.

Regula XI.

Judaeorum, Mahumetanorum, Saracenorum et aliorum id generis hominum christianae religionis hostium libri, quicunque sint, aliquod contra fidem catholicam ecclesiaeque ritus ac disciplinam continentes, in Latinum vel alium sermonem conversi, itidem ut haereticorum libri prohibentur.

Regula XII.

Libri omnes, tractatus et indices astrologiae judiciariae seu divinationum de futuris contingentibus, successibus fortuitisque casibus ac humanis actionibus e libero arbitrio pendentibus prohibentur omnino; qui vero judicia naturalesque observationes navigationis, agriculturae seu medicae artis juvandae gratia tractant, permittuntur; item scripta quaecunque sortilegia, veneficia, magiam incantationesque continentia rejiciuntur omnino.

Regula XIII.

Epigrammata, elegiae, emblemata, satyrae et poemata, item libri injuriosi, detractorii, libelli famosi, literae, apologiae et scripta quaecunque, cujuscunque sint tituli, honestati, bonis moribus, praelatorum, principum aut aliorum honori seu famae adversantia, quocunque idiomate et quavis ratione, etiam exercendi ingenii causa fiant, etiam sine nomine auctoris, prorsus interdicuntur; item libri et scripta, in quibus verba sacrae Scripturae torquentur ad scurrilia, fabulosa, adulationes, detractiones, libellos famosos et alia hujusmodi profana, damnantur.

Regula XVI.

Libri omnes, qui res obscaenas, lascivas et amatorias vulgari sermone, etiam eleganter conscripti, tractant, necnon comoediae, tragoediae et fabellae fictae ejusdem idiomatis, quae similia continent, et quae etiam non scriptae a circumforaneis, vagis, mimis histrionibusque circumferuntur, picturae item ac imagines obscaenae, tanquam muti quidam libri, e quibus morum corruptela gignitur, prohibentur; quo nomine etiam censentur libri musicae, in quibus obscaenae et amatoriae cantiones continentur.

Regula XV.

Duellorum libri, literae, libelli, scripta etc., quibus eadem duella defenduntur, suadentur docenturque, plane vetantur, sicut et eorum detestabilis usus a sacro Tridentino concilio omnino prohibitus est; si qui vero ex hujusmodi libris ad controversias sedandas pacesque componendas proficere possunt, expurgati et approbati permittuntur.

Regula XVI.

Libri omnes, qui sine auctoris proprio aut alterius ementito nomine circumferuntur, in posterum non edantur; qui vero jam editi sunt, emendentur et sub certo correctoris aut revisoris nomine notentur. De caetero vero libri, quocunque nomine titulove inscribuntur, sine certi nomine auctoris, approbatoris seu revisoris, loci et temporis impressionis non edantur; secus ut libri falsae doctrinae censeantur. Scripta autem nondum impressa de unius in alterius manum non tradantur, nisi prius auctoris manu munita sint aut recognita in Urbe a congregatione indicis et a magistro sacri palatii subscripta, aliis vero in locis ab inquisitoribus et locorum ordinariis, seu in locis universitatum ab episcopo et decano. Caeterum hujusmodi libri incerti auctoris, qui ante annum Domini M.D.XV impressi fuerunt et ecclesiae usu recepti sunt, permittuntur.

Regula XVII.

Libri vulgariter scripti de ratione bene vivendi, meditandi, confitendi et alii id generis ad augendam devotionem in vulgus editi, examinentur Romae a congregatione indicis, alibi vero ab

aliqua generali inquisitione, seu in locis universitatum ab episcopo et decano, et de ejus approbatione imprimantur, secus prohibentur. Nec in posterum istiusmodi libri, etiam Latino sermone, a laicis, etiam peritis, aut a foeminis, quas in ecclesia publice docere prohibitum est, sine tali approbatione in lucem emittantur.

Regula XVIII.

Libros aliasve scripturas imprimendi licentia eo diligentius coercenda est, quo gravius inde damnum in ecclesiam Dei invehi posse certissimum est. Primum Romae, unde tanquam e fonte omnis recta impressio ad caeteras provincias et regiones dimanat, libros recognoscendi, examinandi atque approbandi jus habeant congregationes Cardinalium ad id deputatae, et, ut concilio Lateran. sub Leone X et concilio Trident. sess. 4 cautum est, vicarius noster ac magister sacri palatii subscribant; aliis vero in locis episcopus ordinariusve et inquisitor imprimendi licentiam tribuant. Quibus autem in locis inquisitoris officium constitutum non est et studii universitas adest, episcopus cum illius universitatis decano licentiam imprimendi faciant; ubi vero officinae impressoriae multae sunt, ordinarius peritos viros deligat, quorum opera studioque utatur ad libros, de quorum editione agitur, examinandos et comprobandos. Videant librorum recognitores, ut initio libri, qui imprimendus est, inscriptum sit nomen, cognomen patriaque auctoris, qui in fine ejusdem propria manu subscribet. Recognito autem et approbato libro, haec appobationis formula aut alia hujusmodi adhibeatur: Ego N. auctoritate, qua recognoscendis atque approbandis libris ex sedis apostolicae concessu utor, accurate legi, recensui, recognovi librum N. manuscriptum de N. manu propria auctoris in fine signatum; in quo nihil animadverti, quod fidei doctrinaeve catholicae repugnet, quod disciplinam ac morum integritatem laedat, quod catholicorum principum nomen aut famam offendat, quodque ab impressionis norma ac regula alienum sit, quam imprimendis libris demum S. D. N. Sixtus V praescripsit, eamque ob rem illum approbo ac dignum censeo, qui imprimatur atque edatur ad communem omnium usum. In cujus rei fidem manu mea scripsi et subscripsi die mense anno Ego N. etc. Porro libri approbatio in ejusdem operis principio praescribatur. Si quis liber

in lucem prodierit sine hujusmodi approbationis forma, in libris prohibitis censeatur; approbatio autem gratis fiat.

Regula XIX.

Sacrorum et ecclesiasticorum librorum impressio non passim in omni loco, sed in urbibus oppidisque nobilibus, ubi inquisitoris, universitatis censorumque opera atque judicium adhiberi possit, exerceatur, nec nisi ad exemplar impressionis Vaticanae, cum primum prodierit; nec quibusvis, sed primariis impressoribus committatur, qui superiorum judicio fide et integritate probati et in arte imprimendi periti sint, praestito prius juramento, quo spondeant, se commissum impressionis munus recte fideliterque executuros, nec ad impressoriam artem adhibituros ministros haeresis labe inquinatos vel suspectos aut aliqua infamia notatos. Neque vero figurae obscaenae in quocunque libro imprimendo usui sint, nec in literis quidem majusculis. Libro autem quocunque impresso in fine apponatur impressoris et loci, ubi impressus est, nomen, dies, praeterea mensis et annus impressionis. Neque autem impressus liber in vulgus venalis proponatur, nisi prius a censoribus collatus. Exemplar denique libri editi asservetur Romae in archivio magistri sacri palatii, aliis vero in locis apud inquisitores vel ordinarios. Quae vero de librorum impressione superioribus hisce regulis dicta sunt, non solum in libris nondum impressis observari volumus, sed in aliis quoque jam editis, si denuo edendi erunt.

Regula XX.

Bibliothecae officinaeque impressoriae ubi sunt, Romae a magistro sacri palatii, aliis vero in locis ab ordinariis et inquisitoribus visitentur aut saltem a deputatis per eos, sarcinae etiam librariae eorum, qui per plateas viciniasque in urbibus libros venales exponunt aut per vicos, oppida aliaque loca illos venales circumferunt. Libri vero venales non proponantur, nisi confecto eorum indice, cui a praefatis subscriptum sit, nec alii praeter in indice notatos ad vendendum proponantur sub poenis eorundem arbitrio. E loco autem publico portoriis mercibusque importandis constituto ministri publici ejus loci libros asportari non patiantur, nisi qui illos importarint aut bibliopolae ab illis, ad quos recognitio pertinet, indicem ostenderint et facultatem obtinuerint. Sed nec haeredes

ultimarum voluntatum executores libris a defuncto relictis utantur aut aliis utendos dent aliave quavis ratione tradant, antequam illos aut eorum indicem ipsis deputatis attulerint facultatemque de praedictis obtinuerint. Librum prohibitum norint omnes non licere propria auctoritate conscindi aut comburi, sed tradi debere Romae magistro sacri palatii, aliis vero in locis ordinario et inquisitori, cujus erit diligenter ab eo, qui tradit, opportuna perquirere. Ubi vero sanctae inquisitionis officium constitutum non est et studiorum universitas adest, episcopus cum universitatis decano haec omnia compleat. Quorum autem librorum vel scriptorum usu fidelibus interdictum est, eos neque Judaei neque infideles neque alii id generis homines in christianis provinciis locisve degentes habeant, legant, emant, vendant, asportent. Qua in re si quis eorum deliquerit, poena a praefatis plectatur pro culpae gravitate. Tandem libri in quavis lingua prohibiti, prohibiti quoque sunt in quamcunque aliam conversi.

Regula XXI.

Libri sacri aut sanctorum doctorum, item decretalium aut ecclesiasticarum historiarum ab haereticis vel ab aliis malis hominibus corrupti seu depravati in Urbe a congregatione indicis vel ab aliis ab hac sancta sede deputatis expurgentur, eos vero extra urbem nemini expurgare liceat. Libri autem, qui extra Urbem expurgandi vel corrigendi sunt, a tribus selectis viris expurgentur aut corrigantur et ab episcopo approbentur, secus prohibentur. Ex libris vero expurgandis vel corrigendis delendae sunt omnes singulaeque propositiones haereticae, sapientes haeresim, erroneae, male sonantes sive piarum aurium offensivae, temerariae, scandalosae, schismaticae, seditiosae, blasphemae, famae aliorum et praesertim principum detractoriae, bonis moribus et christianae disciplinae institutis contrariae; item omnes illae, quae circa ritus et caeremonias sacramentorum aliquam novitatem inducunt contra receptum usum et consuetudinem S. R. E.; verba etiam ambigua et dubia, quae legentium animos abducere possunt a recto catholicoque sensu ad nepharias opiniones; verba etiam sacrae scripturae, quae afferuntur ex versionibus haereticorum, ad usum quoque profanum prolata dispungenda, item detorta ad sensum a patrum auctoritate alienum; nomina praeterea haereticorum delenda, nisi cum afferuntur ad

eorum confutationem, eorum item epitheta laudem significantia; profanae vocum novitates, quibus saepe utuntur haeretici ad fallendum; omnia, quae docent sacrilegia, superstitiones, somniorum inanes interpretationes, obscaena vitia et ejus generis alia, quibus hominum mentes facile depravantur; omnia, quae rebus humanis necessitatem imponere videntur easque fato fatalibusque signis vel fortuna gubernari docent; item omnia, quae potestatem, jurisdictionem aut immunitatem ecclesiasticam offendunt vel minuunt; in libris apophtegmatum, adagiorum, exemplorum et reliquis hujus generis delenda exempla omnia, quae ecclesiasticos ritus, personas seu dignitatem laedunt; deleantur etiam facetiae, quibus detrahitur famae aliorum, necnon verba mordacia. Expurgentur non solum libri, verum etiam adnotationes marginales, figurae obscaenae libris insertae, indices, epistolae, praefationes et reliqua, quae in libris continentur. Libri etiam catholicorum, qui in gremio ecclesiae vixerunt atque obierunt, si quid erroris aspersum habent, ad hujus indicis praescriptum corrigantur; non tamen in prohibitis censeantur, nisi cum expurgationis nota, ne ex hujusmodi prohibitione nomini eorum aut dignitati aliqua infamia inuratur.

Regula XXII.

Denique fidelibus omnibus, cujuscunque sexus, gradus et conditionis existant, praecipimus, ne quis contra harum regularum praescriptum aut hujus indicis prohibitionem libros aliquos legere aut penes se retinere praesumat. Quod si quis libros haereticorum aut cujusvis auctoris scripta ob haeresim vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata atque prohibita legerit sive tenuerit, statim excommunicationis sententiam incurrat, a qua nequeat ab aliquo, praeterquam a nobis et successoribus nostris, nisi in articulo mortis, et tunc nisi verae poenitentiae aliquod signum ostenderit, absolvi; qui vero libros alio nomine interdictos legerit aut habuerit, praeter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio episcoporum et inquisitorum severe puniatur. Verum, ne quis in re tanti ponderis ignorantiam praetendat, volumus, quod bibliopolae sub eisdem poenis hunc nostrum librorum indicem apud se retineant; caeteros vero, qui aliis de causis libros habent, in Domino requirimus et hortamur, ut ad transgressionem vitandam hunc eundem indicem habeant et legant.

Index librorum prohibitorum.

Auctorum distinctio ordinisque ratio.

Primo loco ponuntur nomina auctorum, quorum libri et scripta mnia prohibentur: ii haeretici sunt vel haeresis nota suspecti. einde adduntur nomina catholicorum, quorum libri aut auctoris ncuria aut etiam impressoris negligentia doctrinam non sanam, sed uspectam et bonorum morum offensivam continere videntur. Noissime vero recensentur nonnullorum librorum tituli, quorum aucores incerti sunt, quorumque libri adhuc vel haeretica vel etiam candalosa aut obscaena docent.

Auctores quorum libri et scripta omnia prohibentur. A.

bdias Liberinus.
„ Praetorius.
bidenus Corallus, alias Huldricus Huttenus.
brahamus a Munsholt.
„ Musculus.
chatius Brandeburgensis.
chilles Pirminius Gassarius.
damus Hoppius.
„ Schmit.
„ Siberus.
Adolphus Clarembach.
Aegidius Aquensis.
Aemilius Portus Francisci filius.
Albertus Brandeburgensis.
„ Draco.
„ Hardembergius.
„ Lyttichius.
Alcaeus Antonius.
Alexander Alexius Scotus.
„ Novellus.
„ Seton Scotus.
Alexius Alexander Lipsensis.
„ Brenicerus.
Alphonsus Corradius vel Conradus.
Alphonsus Aemilius Chemnicensis.
Ambrosius Interbocensis.
„ Lobwasser.
„ Moibanus Vratislaviensis.
Ambrosius Wolfius vel Wolsius.
Andreas Altameri.
„ Bondestein Carolostadius.
Andreas Celichius.
„ Corvinus.
„ Cratander.
„ Critias Polonus.
„ Dietherus.
„ Ellengerus.
„ Fabritius Chemnicensis.
„ Freyhub.
„ Fritius Modrevius.
„ Fulda.
„ de Gortlitz, professor Lipsensis.
Andreas Gorrutius.

Andreas Hondorph.
„ Hyperius.
„ Jacobi Gopingensis.
„ Knopen.
„ Kreuch.
„ Lang.
„ Muncerus.
„ Musculus.
„ Osiander.
„ Otho Herzbergensis.
„ Pancratius
„ Petrius.
„ Poach.
„ Pouchemius.
„ Scoffius vel Scoppius.
Angelus Odonus.
Anna a Skeuve.
Antonius Anglus, auctor libri de origine missae.
Antonius Bruciolus.
„ Cooke.
Antonius Corranus.
„ Corvinus.
„ Fayus.
„ Ghelbius Linconiensis.
„ Gilby.
„ Halieus.
„ Herfortus.
„ Mocherus.
„ Otho.
„ Paquius.
„ Probus.
„ Sadeel.
„ Schorus Anglus.
Aretius Felinus, qui et Martinus Bucerus dicitur.
Arnoldus Montani.
Arsatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Augustinus Mainardus Pedemontanus.
Augustinus Marloratus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Abrahae Avenaris introductio in judicia astrorum, quae dicitur principium sapientiae.

Adriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.

Aeneae Sylvii errata ea, quae ipse in bulla retractationis damnavit.

Alberti Argentinensis chronicon,
Alberti Krantii Hamburgensis historiae seu chronicae,
Alberto Magno ascriptum opus de secretis mulierum,
} nisi prius secundum regularum hujus indicis normam corrigantur.

Albubather et centiloquium D. Hermetis.

Alcuini u. s. w. wie s. 252.

Alexander Achillinus de chyromantiae principiis.

Aloysii Tanfilli carmina, quamdiu ex praescripta regularum forma repurgata non fuerint.

Alphonsi Enriquez Defensio u. s. w. wie s. 353.

Alphonsi Uglioae liber, qui inscribitur: Aviso de' giovani sopra li costumi delle corti.

Amati Lusitani Centuriae, donec juxta praedictas regulas expurgentur.

Ambrosii Catharini Politi quaestiones duae de verbis, quibus Christus sanctissimum eucharistiae sacramentum confecit.

Andreae Corvi liber de chyromantia.

Andreae Masii commentaria super Josue,
Andreae Calmi opera omnia,
} usquequo secundum easdem regulas emendentur.

Angelici Bonriccii Paraphrases in evangelium S. Matthaei et S. Joannis et in epist. S. Pauli et canonicas.

Annibalis Raimundi Veronensis liber inscriptus: Opera dell' antica et honorata scientia di nomandia o nomantia e di geomantia et chiromantia.

Annotationes super Instit. Joannis Schenekdeuvini, nisi ex earundem regularum praescripto emendentur.

Anselmi Turmedas liber de asino.

Antiochi Tiburti liber de chyromantia.

Antonii Alamanni liber, qui inscribitur: Burchielli, et alia carmina.
" Bonfinii Commentaria de pudicitia.
" Melissae u. s. w. wie s. 389.
" Poli Veneti Lucidarium potestatis papalis.
" Francisci Doni opera omnia,
" Guevara la prima et seconda parte del monte Calvario, stampate in lingua volgare Italiana,
Antonii Pantherae Monarchia Domini nostri Jesu Christi,
Antonii de Rosellis Aretini Tractatus de potestate Imperatoris et Papae, et de conciliis,
} donec juxta regulas hujus indicis revideantur et approbentur.

Antonii de Rampilogis Figurae Bibliorum.

Aonii Palearii Verulani Oratio de se ipso.

Apologia fratris Michaelis u. s. w. wie s. 389.

Apologia Michaelis Angeli Florentini, in qua agitur de vera et falsa ecclesia.

Apologia Wilhielmi Principis Auriacae, Comitis Nasaviae etc., apud Carolum Silvium typogr. ord. Hollandiae 1581.

Apologia Zasii contra Joannem Echium.

Archandam u. s. w. wie s. 354.

Aristotelis liber de longitudine et brevitate vitae et divinatione per somnium, per Christophorum Hegendorphinum in Latinum sermonem editus.

Armonia mundi Fratris Francisci Georgii Veneti et ejusdem Problemata,
Arnaldi de Villa nova opera,
Augustini Eugubini Cosmopoeia,
Augustini de Roma, Nazareni archiepiscopi, Tractatus de sacramento divinitatis Jesu Christi et ecclesiae; de Christo capite et ejus inclito principatu; de charitate Christi circa electos et de ejus infinito amore,
Augustini Ferentilli Discursus monarchiarum mundi,
} quousque ad supradictarum regularum normam corrigantur.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Academiarum Lipsensis et Wirtembergensis repetitio orthodoxae confessionis.

Acta Nurenbergae, videlicet Osiandrismus.

Acta synodi Bernensis.

Acta et scripta theologorum Wirtenbergensium et Patriarchae Constantinopolitani D. Hieremiae etc., quae de Augustana confessione inter se miserunt, Graece et Latine ab eisdem theologis edita.

Actiones et monumenta martyrum eorum, qui a Wicleffo et Huss ad nostram hanc aetatem in Germania, Gallia, Britannia et ipsa demum Hispania veritatem evangelicam sanguine suo constanter obsignaverunt.

Actiones duae secretarii pontificii.

Adhortatio infirmis facienda, ut aequanimiter mortem patiantur, ac consolatio ad rectam ac veram fidem.

Admonitio ministrorum verbi Argentinensium.

Aequitatis discussio super consilio delectorum Cardinalium.

Agenda seu formulae precum aut officia haereticorum, quacunque lingua conscripta.

Alchimia purgatorii.

Alchoranus Franciscanorum.

Alchoranus Mahometis.

Alphabetum christianum.

Amica et humilis et devota admonitio.

Analysis, resolutio dialectica quatuor librorum institutionum imperialium.

Ἀνάμνησις juris, quod in approbandis Pontificibus Imperatores habent.

Anatomia excussa Marepurgii per Eucherium Cervicornum.

Anatomia missae.

Anonymi cujusdam u. s. w. wie s. 254.

Annatae, taxationes u. s. w. wie s. 353.

Annotationes in chronica Abbatis Urspergensis et paralipomena in fine apposita, nisi juxta easdem regulas revisa et approbata fuerint.

Apologia Anglicana seu ecclesiae Anglicanae sive apologia Anglorum.

Apologia catholica adversus libellos, declarationes et consultationes factas, scriptas et editas a foederatis perturbatoribus pacis in regno Franciae, qui insurrexerunt, ex quo dominus frater unicus regis vita functus est, per E. D. L. I. C. Parisiis apud Jacobum Pelet Chou 1588.

Apologia confessionis Augustanae.

Apologia de doctrina Valdensium.

Apologia contra Henricum ducem.

Apologia Graecorum de igne purgatorii.

Apologia contra status Burgundiae.

Aquilana comedia, quocunque sermone circumferatur.

Arbor scripturarum seu tragedia sex personarum, exhibita Mitelburgii in Zelandia,

Armatura fidei,
Ars bene moriendi,
Ars confitendi, } quocunque idiomate impressae.

Argyrophylacis seu thesaurarii epistola.

Articuli Anabaptistarum Moraviae.
Articuli Anabaptistarum Saxoniae.
Articuli a facultate u. s. w. wie s. 254.
Articuli quadraginta septem plebis Francfordiensis.
Articuli novorum Wormatiae evangelistarum.
Artis divinatricis u. s. w. wie s. 217.
De Asino sermo sive colloquium.
Augustanae u. s. w. wie s. 254.
Augustini et Hieronymi theologia.
Aureus libellus precationum.

B.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Balthasar Bindenbach.
„ Hiebmaier.
„ Pacimontanus.
„ Ralde.
„ Sartorius.
Baptista Lasdesmius.
Bartholomaeus Bernardus Cimbergensis.
Bartholomaeus Bernardi.
„ Conformi.
„ Fontius.
„ Tremelius Gothenus.
Bartholomaeus Gernhard.
„ Hofman.
„ Ovestemerus vel Westhemerus.
Bartholomaeus Rosinus.
„ Traheron.
Basilius Faber Soranus.
„ Groingensis, alias Wesselus.
Basilius Joannes Herolel Acropolita.
Benedictus Aretius Bernensis.
Benedictus Morgenstern.
„ Scurmegistus.
„ Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Berengarius diaconus Andegavensis.
Bernardus Kniperdollingus.
Bernardinus Ochinus Senensis.
Bernardus Rotmanus.
„ Zieglerus.
Bertholdus Hallerus.
„ Sprocovius.
Bertrandus Loquaeus.
Bilibaldus Pircamerus.
Billicanus Theobaldus.
Blaurerus Ambrosius.
Boquinus Petrus.
Brentius vel Brontius.
Bruno Quinos.
Bucerus Martinus.
Bullingamus Anglus.
Bullingerus Henricus.
Burgenhagius Pomeranus seu J. Burgenhagius Pomeranus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Balduini J. C. Constantinus u. s. w. wie s. 262.

Balthasaris Castellionei liber, qui inscribitur Il Cortigiano, nisi fuerit ex emendatis et impressis Venetiis anno Dni 1584.

Balthasaris Diaz carmina seu glosa nuper edita, quocunque idiomate impressa.

Balthasaris Olimpii Ardelia. Camilla. Nova Fenix.

Bandelli Novellae,
Baptistae Cremensis opera omnia,
quamdiu secundum regulas superius positas emendata non prodierint.

Bartholomaei Cansae opera omnia.
„ Caranzae Mirandensis Cathechismus.
„ Coclitis Anastasis chyromantiae et physionomiae.
„ Janoes De adventu Christi.

Beati Rhenani epistola de primatu Petri, ubicunque reperiatur, sive seorsum, sive libro decimo operis ad Fredericum Nauseam.

Item ejusdem Beati Rhenani prologi, annotationes seu scholia in Tertullianum,
Benjamin Cantabri Itinerarium,
donec juxta earundem regularum formam recognoscantur et approbentur.

Benonis liber de vita Hildebrandi.

Berhardi Lotii u. s. w. wie s. 390.

Bernardini Tomitani Paraphrases in Matthaeum.

Berniae carmina omnia.

Bertrami liber u. s. w. wie s. 255.

Boccacii Decades sive novellae centum, nisi ad supradictarum regularum normam revisae et approbatae fuerint.

Bononia u. s. w. wie s. 395.

Brunonis Heidelii u. s. w. wie s. 255.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Basiliensis concilii acta praeter ea, quae Nicolaus quintus Pont. Max. confirmavit.

Basiliensium u. s. w. wie s. 292.

Belial, procurator Luciferi, contra Moysen, procuratorem Jesu Christi.

Belial sive de consolatione peccatorum.

Beneficium Christi.

Bernensis disputatio.

Biblia, quae haereticorum opera impressa et eorundem annotationibus, argumentis, summariis, scholiis et indicibus referta fuerunt, omnino prohibentur; caetera vero omnia, quae sub vulgatae editionis titulo circumferuntur, si juxta textum Bibliorum pro vulgata editione recognitum et approbatum correcta fuerint, pro eodem textu retineri poterunt; si vero emendata non fuerint, illis tanquam vero vulgatae editionis textu nemo uti praesumat, ut in constitutione super hoc edita latius continetur.

Bibliotheca Constantinopolitana, Bibliotheca sanctorum patrum, Parisiis edita et per Margarinum de la Bigne in unum collecta, Bibliotheca studii theologici ex operibus SS. Hieronymi, Augustini et reliquorum confecta, vel sub alio titulo: Bibliotheca studii theologici ex plerisque u. s. w. wie s. 394,	donec ad praedictam regularum rationem expurgentur.

Brevis cometarum u. s. w. wie s. 64.

Brevis et compendiosa u. s. w. wie s. 255.

Brevis tractatus u. s. w. wie s. 255.

Brevis pastorum isagoge.

Brutum fulmen Papae Xisti quinti adversus Henricum regem Navarrae et Henricum Borbonicum principem Condaeum, una cum protestatione multiplicis nullitatis.

Bulla diaboli.

C.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Calvinus.
Capito Wolphangus Fabritius.
Carolus Christophorus Beierus.
„ Jonvileus.
Carolostadius.
Carolus Molinaeus.
„ Witenchovius.
Cassander Burgensis.
Cassiodorus Reimius.
Charieus Cogelius.
Christianus Beyer.
„ Grannundt.
„ Hessiander.
„ Lotichius Hessus.
Christophorus Clarius.
„ Cornerus ex Fagis.

Christophorus Fischer vel Fischerus.
Christophorus Froscoverus.
" Goodmannus.
" Hegendorphinus.
" Hoffman.
" Imlerus.
" Ireyus Passaviensis.
Christophorus Lasius.
" Marstaller.
" Melhoferus.
" Moll.
" Obenhemus.
" Obhenhin Othingensis.
Christophorus Pezelius.
" Reiter.
" Ricardus.
" Spangenbergius.
" Stolberg.
" Stymmelius.
" Thrasibulus.
Churrerus Conradus.
Claudius Senarclaevus.
Claudius Taurinensis, qui scripsit de imaginibus.
Clemens Maroth.
" Scuberus.
Clementius Gulhielmus.
Coelius Horatius Curio.
Coelius Secundus Curio.
Conradus Badius.
" Churrerus.
" Clauserus.
" Cordatus.
" Dasypodius.
" Dreherus.
" Gesnerus.
" Gibelus Tigurinus.
" Hersbachius.
" Lagus.
" Lautenbach.
" Lycosthenes.
" Mercklinus.
" Neander Bergensis.
" Pellicanus.
" Perca.
" Porta.
" Schrek.
" Somius.
" Treuve de Fridesleven.
" Ulmerus.
" Wolff Platz.
Constantinus de Sevilla.
Copius Balthasar.
Coranus Antonius.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leovitius.
Cyriacus Spangenbercius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Capricci del bottajo Joannis Baptistae Gelli et ejusdem comedia quae vocatur La Circe,
Cardani opera De sapientia; De varietate; De subtilitate; De consolatione; Commentaria in quadripartitum Ptolomaei; De genituris, et reliqua omnia, quae de medicina non tractant,
} quamdiu ad praedictam regularum normam emendata non fuerint.

Carolo Magno falso adscriptum opus u. s. w. wie s. 54.

Cassiani Constantinopolitani de libero arbitrio collatio, Aganoae impressa per Joannem Sicerium 1528.

Chrysostomi concio de magistratibus, illa quae est latine u. s. w. wie s. 397.

Chrisostomi Javelli tractatus de praedestinatione et de trinitate, qui habentur inter ejus commentaria ad primam partem Sancti Thomae, nisi ad earundem regularum rationem repurgentur.

Christiani Franchen opera omnia, quae, dum haereticus fuit, conscripsit; reliqua vero, quae ad sinum ecclesiae catholicae reversus composuit, prohibita censeantur, donec juxta regulas superius positas recognita fuerint.

Christophori a Capite fontium libri De necessaria correctione theologiae scholasticae, De missae Christi ordine, et ejusdem Epitome novae illustrationis christianae fidei omnino prohibentur; reliqua vero ipsius opera item prohibentur, quousque ad normam in superioribus regulis praefixam recognita fuerint.

Christophori Landini commentaria in Dantem Aligherium, Chronica Turcica collecta a Philippo Lonicero, cui est adjectum opus quoddam Joannis Aventini haeretici, in quo declarantur causae miseriarum etc., Chronicon Eusebii u. s. w. wie s. 397. Chronologia Gerardi Mercatoris, quae a Sleidano et damnatis auctoribus sumpta est,	nisi ex praedicta regularum ratione prius emendentur.

Chumani Elinspachii u. s. w. wie s. 256.

Claudii Baduelis liber de ratione u. s. w. wie s. 354.

Claudii Spencaei commentaria de continentia et in epistolas ad Titum, Clementis Sances Sacramentale, Clementis Scuberti liber de scrupulis chronologorum, Coelii Pannonii Collectanea in sacram Apocalypsim,	quamdiu secundum easdem regulas correcta non fuerint.

Commentaria Rabi u. s. w. wie s. 354, bis haereticos.

Concilium Basiliense deleatur ex consiliis Panormitani.

Conradi Klingii opera omnia, donec ex regulis hujus indicis expurgentur.
Constantini Forsteri Tractatus u. s. w. wie s. 399.
Coropaedia u. s. w. wie s. 399 (Stybillino).
Cortegiano di Balthasarre Casteglione, nisi fuerit ex emendatis et impressis Venetiis anno Dni 1584.
Cyri Theodori Podromi epigrammata.
Cyrilli editio, Basileae anno Domini 1566, nisi juxta regulas superius positas emendetur.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Calvinianus candor.
Cantica selecta u. s. w. wie s. 292, bis Corneri.
Capita fidei u. s. w. wie s. 256.
Capo finto.
Carmina et epistolae de conjugio ad Davidem Chithraeum haereticum.
Carmina amicorum in honorem nuptiarum R. et virtute doctrinaque praestantis viri Stephani Isaacci, verbi divini apud Heydelbergenses ministri.
Carontis et Mercurii dialogi.
Catalogus Papae et Moysis.
Catalogus testium u. s. w. wie s. 256.
Cathechesis doctrinae christianae in usum scholarum Pomeraniae.
Cathechesis puerorum u. s. w. wie s. 257.
Cathechesis religionis christianae, quae traditur in ecclesiis et scholis Palatinatus.
Cathechismus pro ecclesia Antverpiensi, quae confessionem Augustanam profitetur.
Cathechismus ecclesiae Argentoratensis.
Cathechismus pro ecclesia Wirtenbergensi.
Cathechismus, cui titulus est: Cathechismus major et minor.
Cathechismo u. s. w. wie s. 257.
Cathechismus inscriptus: Qual maniera etc.
Cathechismus Genevensis.
Cathechismus Latinogermanicus.
Cathechismus sive explicatio u. s. w. wie s. 257.
Cathechismus parvus u. s. w. wie s. 257.

Cathechismus super evangelium Marci.
Cathechismus sive symboli expositio.
Cathechismus Tubingensis.
Causae, quare u. s. w. wie s. 257.
Coelestina, Calisti et Moelibeae tragedia.
Centum gravamina etc.
Centum et quatuordecim u. s. w. wie s. 257.
Centum novellae ex nobilioribus linguae etruschae scriptoribus selectae, cum aliis centum novellis antiquis additis etc.
Centuriae historiarum Magdeburgensium sive centuriata historia.
Centuria prima u. s. w. wie s. 354.
Chyromantiae libri omnes, et praesertim Patricii Tricasii Mantuani, et expositio ejusdem Tricasii super Coclitem.
Christiana institutio.
Christianae juventutis crepundia.
Christiana responsio u. s. w. wie s. 257.
Christianae scholae u. s. w. wie s. 257, } donec juxta praedictas regulas emendentur.
Chronicon prodigiorum et obstentorum, } donec juxta praedictas regulas emendentur.
Chronographia u. s. w. wie s. 397.
Chronologia ex sacris literis, } nisi omnes ad rationem regularum hujus indicis repurgentur.
Chronologicarum rerum libri duo, } nisi omnes ad rationem regularum hujus indicis repurgentur.
Circulus charitatis divinae, sive sub alio titulo: Circulus divinitatis, } nisi omnes ad rationem regularum hujus indicis repurgentur.
Civitatis u. s. w. wie s. 257.
Clavicula Salomonis.
Collatio u. s. w. wie s. 257.
Collectanea u. s. w. wie s. 257.
Collectio figurarum omnium sacrae Scripturae, nisi ad regulas superius positas repurgata fuerit.
Collirium spirituale.
Colloquium Altemburgense.
Colloquium Badense.
Colloquium Bernense.
Colloquium clerici et militis.
Colloquium Cochlaei et Lutheri.
Colloquium Herphordiense.
Colloquium Jesuiticum.
Colloquium Lypsense.
Colloquium Magdeburgense.
Colloquium Parisiense.
Colloquium Possiacum.
Colloquium Schmcaldicum.
Colloquium Wirtembergense.
Colloquium Wormatiae institutum anno 1540.

Comediae super quaestione: Quae est major consolatio morientis?
Comedia tragica Susannae, quae quandoque cum nomine, quandoque etiam sine nomine auctoris prodiit, utraque prohibetur.
Comediae et tragediae ex u. s. w. wie s. 219.
Comedie intitolate: l'Accrescimento o vero l'Orfea, l'Aquilana, il Bizarro, la Custodia, la Gioseffina, la Jacinta, la Santa, la Tesorina, la Tidea.
Comedie et tragediae aliquot u. s. w. wie s. 258.
Comitia Spirae et Wormatiae.
Commentarius de angelo Melancthonis.
Commentarium Bibliorum.
Commentarius captae Urbis ductore Borbonio, ad exquisitum modum confectus.
Commentaria Germanica in Cornelium Tacitum.
Commentarius in priorem u. s. w. wie s. 257.
Compendium sive breviarium u. s. w. wie s. 355.
Compendium orationum, impressum Venetiis per Junctam et alios, nisi ex regulis hujus indicis expurgatum et approbatum fuerit.
Concilium Pisanum u. s. w. wie s. 258.
Conciliabulum u. s. w. wie s. 258.
Conciones de decem praeceptis dominicis.
Concordia principum u. s. w. wie s. 258.
Concordia pia et unanimi consensu repetita confessio fidei et doctrinae electorum, principum et ordinum imperii atque eorundem theologorum, qui Augustanam confessionem complectuntur.
Confessio Anglicana.
Confessio Argentina.
Confessio Antwerpiensis.
Confessio doctrinae u. s. w. wie s. 54.
Confessio ecclesiae Tigurinae.
Confessio fidei Augustanae.
Confessio fidei baronum u. s. w. wie s. 258.
Confessio fidei de eucharistiae u. s. w. wie s. 293.
Confessio fidei ministrorum Wirtenbergensium.
Confessio ministrorum Jesu Christi.
Confessio piae doctrinae u. s. w. wie s. 54.
Confessio religionis u. s. w. wie s. 54.
Confessio Saxonica.
Confessio Waldensium.
Confessio Wirtenbergensis.
Confessio peccatoris ante Jesum Christum.
Confutatio determinationis u. s. w. wie s. 258.

Confutatio unius u. s. w. wie s. 258.
Congregatio sive collectio u. s. w. wie s. 258.
Conseglio d'alcuni u. s. w. wie s. 258.
Consilium de emendanda ecclesia.
Consilium Pauli tertii u. s. w. wie s. 271.
Contemplatio Idiotae, quocunque sermone edita.
Contra regulam u. s. w. wie s. 258.
Contra sanctos Zeylleysten.
Conventus Augustensis.
Conventus Genevensis u. s. w. wie s. 399.
Convivia seu colloquia tironum.
Convivia gratiosa gratiarum sanctissimi sacramenti.
Copia d'una u. s. w. wie s. 258.
Coptis christianus.
Cordigerae navis conflagratio.
Crux Christi, } quae sine nomine aucto-
Crux Christiani, } ris circumferuntur.
Cymbalum mundi.

D.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Daniel Bodembergius.
„ Hofmannus.
„ Tossanus.
David Chytraeus.
„ Georgius ex Delphis.
„ Paraeus.
„ Peiferus Lipsius vel Pseffinger.
David Schefer.
„ Stangius.
„ Thoner.
„ Weterus.
David Withedus.
„ Woitus.
Desiderius Erasmus Roterodamus.
Didymus Faventinus, qui est Melancthon.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
„ Melguitius.
Donatus Gotvisas.
Durandus de Baldach.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Damiani Maraffii carmina in figuras Veteris Testamenti.
Dantis Monarchia.

avid de Pomis Hebraei De medico Hebraeo enarratio apologica, quamdiu secundum regulas emendata non prodierit.

esiderii Erasmi Roterodami opera omnia, cujuscunque sint argumenti, prohibentur omnino. Adagia vero permittuntur servatis iis, quae in praedictis regulis habentur.

ialogus Pontani Charon.

idaci de Saa Tractatus de statibus ecclesiasticis et saecularibus.

idaci Stellae Commentaria in evangelium Lucae, nisi fuerint ex impressis ab anno 1581.

ionysius Cartusianus de quatuor hominis novissimis, nisi repurgetur in artic. 47 incipiente: Testimonia tua, ut de aliis repurgandis dictum est.

ominici Baltanas Historia ss. patrum Testamenti Veteris.

ominici Delfinii Summarium omnium scientiarum.

uareni liber de libertate ecclesiae Gallicanae contra aulam Romanam; ejusdem vero liber de sacris ecclesiae ministeriis permittitur, si tamen ad rationem regularum correctus fuerit.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

e auctoritate u. s. w. wie s. 271.

e conservanda bona valetudine opusculum scholae Salernitanae, nisi commentaria juxta easdem regulas revisa et approbata fuerint.

eclaratoria jubilei.

eclaratio nominum Chaldaeorum, nisi corrigatur, ut de aliis corrigendis dictum est.

ecretum D. Gratiani u. s. w. wie s. 220.

ecretum Nurembergense editum anno 1523.

e disciplinis u. s. w. wie s. 64, bis aurei.

efensio pro Zuinglio.

efensio adversus u. s. w. wie s. 259.

e Scripturae sanctae praestantia, dignitate, auctoritate etc.

ialectica legalis, etiam cum nomine auctoris.

ialogi adversus Joannem Eckium.

ialogi Mercurii et Charontis.

ialogus de doctrina christiana.

ialogus Karstans et Regellians.

ialogus de morte u. s. w. wie s. 259.

Dialogus inscriptus: Della bella creanza delle donne.
Dialogus Murnarus Leviathan.
Dialogus obscurorum u. s. w. wie s. 260.
Dialogus orat. u. s. w. wie s. 260.
Dialogus paradoxos u. s. w. wie s. 260.
Dialogus unionis animae cum Deo, et qui inscribitur unionis spiritualis Dei cum anima.
Dialogi sacri, sine nomine auctoris, qui tamen sunt Sebastiani Castilionis haeretici.
Discorsi ne' quali si ragiona di quanto fare debbano i gentilhuomini ne' servitii de loro signori per acquistarsi la gratia loro.
Discursus de morte reginae Navarrae.
Discorsi sopra u. s. w. wie s. 260.
Disordine della chiesa, } quacunque lingua conscripti.
Dispregiatore dell' anima, }
Disputatio Badensis. Disputatio Bernensis.
Disputatio de festo Corporis Christi.
Disputatio Gronicen. u. s. w. wie s. 260.
Disputatio inter clericum u. s. w. wie s. 260.
Disputatio Lypsica u. s. w. wie s. 260.
Disputatio de peccato originis.
Disputatio de poenis.
Disputatio de ministerio verbi.
Diurnale Romanum, impressum Lugduni in aedibus u. s. w. wie s. 260.
Doctrinae Jesuitarum praecipua capita, a doctis quibusdam theologis retexta, solidis rationibus testimoniisque sacrarum Scripturarum et doctorum veteris ecclesiae confutata, tomi tres, altera editio priore emendatior et duplo major. Et sub eisdem vel parum diversis titulis: Doctrinae Jesuiticae etc. tomus primus, tomus secundus, tertius, quartus et quintus.
Doctrina verissima u. s. w. wie s. 260.
Doctrina vetus et nova.
Dominicae precationis u. s. w. wie s. 220.
Dragale locorum communium.
Duae disput. Herffordianae Langi et Nauclerii.
Due lettere u. s. w. wie s. 260.
Duo volumina orationum obscurorum virorum.

E.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Eadmundus Halen Hordevolgius.
" Gest Anglus.
" Grindellus Anglus.
" Bunnius.
Egidius Hunnius.
Elchanon Pragensis.
Elias Palingenius.
Enochus Saracenus Genevensis.
Eobanus Hessus.
Erasmus Alberus.
" Benedictus Silesius.
" Ebnerus.
" Fabricus.
Erasmus Osvaldus Screckten-fuchsius.
Erasmus Rotembucher.
" Roterodamus.
" Sarcerius.
" Sneppius.
Erastus Thomas.
Erhardus Schnepfius.
Ernestus Vogelin.
Esaias Heinduhich.
Euritius Cordus.
Eusebius Cleberus.
Eutychius Mion, qui et Musculus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

lementa magica Petri de Abano.

nchiridion militiae christianae, auctore Joanne Justo Lanspergio, seu sine nomine auctoris, impressum Compluti, nisi ad regulas superius positas repurgetur.

pitomae omnium operum D. Aurelii Augustini per Joannem Piscatorem, quae impressae sunt per Joannem Crispinum.

unapius Sardianus de vitis philosophorum et sophistarum, Graece et Latine editus, Adriano Junio Hornano interprete, quamdiu juxta regulas hujus indicis correctus non fuerit.

usebii Candidi u. s. w. wie s. 294.

usebii Chronicon a loco, ubi incipit Nova temporum continuatio etc.,
xamen ingeniorum Joannis Huart de Sancto Joanne,
} donec juxta regularum formam repurgentur.

xamen ordinandorum Joannis Feri, nisi sit ex impressis ab anno 1587 et nisi repurgatio juxta reg. superius positas recognita fuerit.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

legiae aliquot de morte conjugis et liberorum, quae sunt haeresiarchae Joannis Pistorii.

Elementa christiana ad instituendos pueros.
Enarrationes epistolarum et evangeliorum.
Enchiridion christianismi.
Enchiridion manualeve u. s. w. wie s. 294 (Franciscus Trumewi).
Enchiridion parvi cathechismi Joannis Brentii, in colloquia redactum.
Enchiridion piarum precationum, donec ad rationem supradictarum regularum recognitum fuerit.
Enchiridion aliud u. s. w. wie s. 402.
Enchiridion principis u. s. w. wie s. 402.
Epigrammatum flores.
Epigrammatum
Epistola apologetica } u. s. w. wie s. 261.
Epistola christiana
Epistola consolatoria ad reverendos et gravissimos theologos.
Epistolae consolatoriae u. s. w. wie s. 284.
Epistola directa } u. s. w. wie s. 261.
Epistola de non
Epistola Luciferi ad malos principes christianos.
Epistola de magistris Lovaniensibus.
Epistola ministri u. s. w. wie s. 261.
Epistolae obscurorum virorum.
Epistolae piae et christianae.
Epistola et praefatio in decalogum.
Epistola Sancto Ulrico adscripta.
Epistolae ad Timotheum commentaria.
Epitomae belli u. s. w. wie s. 261.
Epitomae chronicorum et historiarum mundi velut index, in quo sunt u. s. w. wie s. 403.
Epitomae decem u. s. w. wie s. 261.
Epitomae ecclesiae renovatae.
Epitomae figurarum sacrae Scripturae.
Epitomatae historiae de bello religionis.
Epitomae historiarum sacrarum et locorum communium.
Epitomae responsionis ad Martinum Lutherum.
Equitatus caelestis, seu Pes rosae fragrantis.
Esdrae lamentationes Petri.
Espositione dell' oratione u. s. w. wie s. 261.
Ethicae christianae libri tres, in quibus et caet.

Evangelicae conciones.
Evangelium aeternum.
Evangelium laetum regni muncium.
Evangelium Pasalli.
Exameron Dei opus.
Excellentia fidei, vernacula lingua.
Excerpta quaedam capita ex Scripturis, omnibus fidelibus necessaria.
Exempla virtutum et vitiorum.
Exemplarium sanctae fidei catholicae, quocunque idiomate impressum.
Exemplorum u. s. w. wie s. 221.
Exercitatio vitae spiritualis.
Explicatio symboli per dialogos,
Explicatio primi, tertii, quarti et quinti cap. Act. Apost.,
Expositio secundae epistolae D. Petri et Judae,
Expositio nominis Jesu juxta mentem Hebraeorum, Cabalistarum, Graecorum, Chaldaeorum, Persarum et Latinorum,
Exposito super Cantica canticorum Salomonis,
} sine nomine auctoris et quocunque vulgari idiomate impressae.
Expositio in epistolas u. s. w. wie s. 221.
Expositio symboli u. s. w. wie s. 262.
Expositio devota psalmi De profundis, cum annotationibus super evangelium Chananaeae, impressa Sivillae per Martinum de Montesdoca.

F.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Fabritius Capito, Wolphangus.
Fabritius Montanus.
Felicianus de Civitella.
Felix Mulleolus Tigurinus.
„ Mansius.
Filis Pastor in Austria.
Filis Pastor Halberstadiensis vel Halberstatensis.
Firmanus Chlorus, qui et Viretus.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Bettus.
„ Bigot.
„ Burgonius.
„ Burgardi.
„ Cotta Lemburgius.
„ Enzinas.

Franciscus Hottomannus.
„ Junius.
„ Kolbius.
„ Lambertus.
„ Lamperti.
„ Lismaninus.
„ Niger Bassanensis.
„ Perren.
„ Portus Graecus.
„ Rabletius.

Franciscus Stancarus.
Fridericus Beurhusius.
„ Dedekindus.
„ a Dinheim.
„ Jacob.
„ Myconius.
„ Petri.
„ a Than.
Fridolinus Brombach.
„ Lindoverus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Fabritii liber octavus epistolarum u. s. w. wie s. 419.

Fabulae Laurentii Abstemii, donec ad supradictarum regularum n
mam corrigantur.

Fampeschi Dialogus de amore.

Fidentii Glottocrisii ludimagistri cantica.

Francisci Balduini u. s. w. wie s. 262.

„ Berniae carmina omnia.

„ Duareni liber de libertate ecclesiae Gallicanae contra
lam Romanam. Ejusdem vero liber de sacris ecclesiae mi
steriis ac beneficiciis, nisi juxta easdem regulas revisus et
probatus fuerit.

Fratris Francisci de Evia Praeparatio mortis.

Francisci Franchini liber poematum.

„ Georgii Veneti Harmonia mundi et Problemata sacrae Scripturae,
Francisci Guicciardini Historia Latine reddita per Coelium Secundum Curionem, et ejusdem Dicta et facta, et Horae recreationis,
Francisci Irenici Ettelingiacensis u. s. w. wie s. 405,
Francisci Jureti J. C. u. s. w. wie s. 405,
„ Polyngrani u. s. w. wie s. 405,
} donec juxta praedictas gulas expurgentur.

Francisci Petrarchae il sonetto che incomincia Dell' empia Ba
lonia etc., con tre altri appresso, cioè: Fiamma del ciel e
Fontana di dolore etc., L'avara Babilonia etc.

Francisci Trachelaei Statii Propedeumata oratoria.

" Sansovini Historia universalis de Turcharum origine. Item ejusdem Literae et Novellae centum,

Francisci a Victoria Relectiones,

" Vatabli annotationes in sacra Biblia,

Francisci Zabarellae liber de schismate, atque ejusdem libri praefationes, Argentinae impressae,

} quamdiu ex earundem regularum ratione non corrigantur.

Friderici Fregosii tractatus de oratione, de justificatione, de fide et operibus, et praefatio in epistolam Sancti Pauli ad Romanos, quae tamen falso illi creditur adscripta.

Friderici Furii u. s. w. wie s. 263.

Auctorum incerti nominis.

Facetiae, motti e burli di diversi nobilissimi signori, nisi prius ex superioribus regulis emendentur.

Farrago concordantiarum u. s. w. wie s. 263.

Farrago poematum, usquequo secundum easdem regulas emendata non prodierit.

Fasciculus mirrhae, Genevae impressus.

Fasciculus rerum u. s. w. wie s. 263.

Fidei christianae capita contra papistas.

Fidelis servi subdito infideli responsio, una cum errorum et calumniarum quarundam examine, quae continentur in septem libris de visibili ecclesiae monarchia, a Nicolao Sandero conscripta.

Flores epigrammatum, nisi ad normam regularum hujus indicis repurgentur.

Flores Romani,

Flores sanctorum,

Flores virtutum,

} ubicunque et quacunque lingua impressi, donec ex praescripta regularum norma corrigantur.

Fons vitae.

Forma orationum ecclesiasticarum et modus administrandi sacramenta et celebrandi sanctum matrimonium, auctore ut creditur Calvino, quacunque lingua impressa.

Formula missae Wirtenbergensis.

Formulae precum, seu agenda aut officia haereticorum omnia, cunque lingua conscripta.

Franchfordiensis synodus contra cultum imaginum.

Francisci nocturna apparitio.

Fundamentum u. s. w. wie s. 263.

G.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Galasius, Zuinglii defensor.
Gaspar Adeler.
„ Braummiller.
„ Bruschius Egranus.
„ Churrerus.
„ Cruciger.
„ Elogius.
„ Eurimaches vel Eurimachera.
Gaspar Faber.
„ Gondeman.
„ Gretterus.
„ Hantz.
„ Hedio.
„ Heldelinus.
„ Hombergius.
„ Hubertinus.
„ Macer vel Macrus.
„ Megander Tigurinus.
„ Melisander.
„ Motthaeus Schmalkaldensis.
„ Olevianus.
„ Peucerus Budissinus.
„ Rodulphius.
„ Schwenkfeldius.
„ Stolshagius.
„ Tauberus.
Georgius Aemilius Mansfelden.
„ Autumnus.
Georgius Battenheimer.
„ Blandatta.
„ Brinderus.
„ Buccananus Scotu
„ Coelestinus.
„ Codonius.
„ Constantinus Angl
„ David.
„ Diethcrichius.
„ Ebouff.
„ Eckart.
„ Edelmann.
„ Fabritius Chemnic
„ Fladorius.
„ Gryneus Bodicenu
„ Hanfeldt.
„ Heninges.
„ Joachimus Rhetic
„ Toye Bedfordiensi
„ Kupelich.
„ Lystenius.
„ Major.
„ Meckart.
„ Neccarus.
„ Niger.
„ Nigrinus.
„ Persserer.
„ Princeps Analtinu
„ Raudt.
„ Reich.

Georgius Rovarius.
„ Sabinus.
„ Schmaltzing.
„ Scholtz.
„ Shon.
„ Silberschlag.
„ Sohnius.
„ Spalatinus.
„ Spintherus.
„ Tilenus.
„ Waltherus.
„ Volger.
Gerardus Geldenhaurius Noviomagus.
Gerardus Listrius.
„ Lorichius Adamarius.
„ Neomagus sive Novimagus.
Gerardus Segurelli Pergamen.
Germanus Beyer.
Gilbertus Cognatus Nozerenus.
Gorcinianus.
Gothardus, qui et Conradus.
Gregorius Bruchk.
„ Caselius.
„ Giraldus.
„ Pauli.
„ Perlitius Lubenensis.
Gregorius Werser.
Grynaeus Simon.
Gualterus Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
„ Barlowe.
„ Bidembachius.
„ Colus.
„ Farellus.
„ Feuguerejus sive Fuquerejus.
Gulielmus Gnaphaeus Hagien.
„ Hieron.
„ Postellus Barentonius.
„ Rodingus Hassus.
„ Sarcerius.
„ Sartoris.
„ Sindalus.
„ Tayolus Anglus.
„ Tindalus.
„ Turacrus.
„ Turnerus.
„ Udalus.
„ Wikaterus.
„ Widephus.
„ Witte.
„ Wittingamus.
„ Xilander.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Gabrielis Simeonis Figurae Bibliorum carminibus illustratae.
Garciae Sances de Badajos Lectiones in Job.
Gasparis Caballini Tractatus u. s. w. wie s. 406, bis monetarum. Ejusdem Tractatus de eo quod interest, et de dividuo et individuo. Qui omnes sunt Caroli Molinei, mutato tantum auctoris nomine.
Gasparis Stibilini Coropedia u. s. w. wie s. 399.

Gaudentii Merulae Memorabilium liber, nisi prius secundum regularum hujus indicis normam emendatus fuerit.

Gaufridi de Monte u. s. w. wie s. 264.

Genesis Alphonsi, quocunque idiomate conscripta.

Georgii Cassandri u. s. w. wie s. 406.

" Nigrini conciones.

" Purbachii u. s. w. wie s. 407, donec juxta superiorum regularum rationem corrigantur.

Georgii Wiccellii opera, quae scripsit, dum haereticus fuit. Reliqua vero, quae ad catholicam fidem reversus composuit, prohibentur, quamdiu ex superioribus regulis recognita non fuerint.

Georgii Victorii poemata.

Gratia Dei u. s. w. wie s. 264.

Griphii precationes dominicae.

Gulielmi Grattarolae opera, quamdiu secundum regularum rationem emendata non prodierint.

Gulielmi Ochani u. s. w. wie s. 264.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Gamaliel, liber sic inscriptus, quocunque idiomate impressus.

Genesis cum catholica expositione ecclesiastica.

Gentis Schlesiae annales.

Geographia universalis.

Geomantiae libri omnes.

Germanicae nationis lamentationes.

Gesta Romanorum.

Giuditio sopra u. s. w. wie s. 264.

Gloriosa eccellenza delle donne et d'amore.

Glossa ordinaria Genevensis.

Glossae ordinariae specimen.

Gratianus Antijesuita, id est canonum ex scriptis auctorum theologorum a Gratiano in illud volumen, quod decretum appellatur, collectorum et doctrinae Jesuiticae ex variis istius nuperae sectae mateologorum scriptis excerptae collatio, a quodam veritatis studioso instituta et nunc primum in lucem edita.

H.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Hadrianus Junius.
Hallerus Bartholdus.
Hamelus Godoffredus.
Hartmannus Beyer.
" Palatinus J. C.
" Scoperus Novoforensis Noricus.
Heberus.
Hedio Gaspar.
Helias Hutterus.
" Palingenius.
" Pandochaeus, qui et Postellus.
Helias Scadaeus.
Heliodorus Alexiacus.
Helius Eobanus Hessus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Hartopaeus.
Henricus VIII Anglus.
" Boethius.
" Bomius.
" Brinkelow, qui edidit libros sub nomine Roderici Morsii.
Henricus Bullingerus.
" Cornelius Agrippa.
" Efforhen vel Efforden.
" ab Inisidel.
" ab Heppendorff.
" Herzberg.
" Husanus.
" Lupulus.
" Modec.
" Mollerus.
" Mylius.
Henricus Nicolai, vel H. N.
" Pantaleon.
" Petreus.
" Roth.
" Salmuth.
" Scotus.
" Sthenius Munderus.
" Stephanus.
" Stollius.
" Sudphanus.
" Thylo.
" Tholosanus.
" Welpius Lingen.
" Wolphius.
" Utingerus.
Hermannus Bodius.
" Bonnus.
" Buschius Pasiphilus.
" Figulus.
" Hamelmannus.
" Hessus.
" Italus.
" Kesuvik.
" Luscus.
" Pacificus.
Hetzerus.
Hieronymus Bassanus.
" Cato Pisaurien.
" Galathaeus.
" Hamboldus.
" Henninges.
" Kauscher.
" Marius.
" Mencelius.
" Panchus.

Hieronymus Peristerius.
„ de Praga.
„ Rauscher.
„ Roth.
„ Punckchiius.
„ Sabir de Sancto Gallo.
Hieronymus Savonen.
„ Schiurpff.
„ Valler.
„ Velius.
„ Walerus.
„ Vicellerius Friburgen.
Hieronymus Wildemburgius Aurimontanus.
Hieronymus Wolfius.
„ Zanchius vel Pancu[illegible]s.
Himmanuel Tremellius.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, alias Hie[illegible]e-remias, alias Landus.
Hovardus.
Hugo Hugaldus.
„ Latimerus.
„ Sureau cognomine Rosier[illegible]e.
Huldrycus Enchaustius.
„ Huttenus sive de Utten[illegible].
„ Mutius Hugwaldus.
Huldricus Zuinglius Toggius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Hadriani Barlandi u. s. w. wie s. 407.
Hadriani Damman Gandavensis liber inscriptus: Imperii ac sacerdotii ornatus, diversarum item gentium peculiaris vestitus, cum commentariolo caesarum, pontificum ac sacerdotum.
Hali de judiciis.
Hamelmanni commentariolus.
Hartmanni Scopperi Novoforensis Norici Panoplia omnium illiberalium, mechanicarum aut sedentiariarum artium, cum imaginibus, nisi prius ex superioribus regulis corrigatur.
Henrici Bebellii Lustingensis u. s. w. wie s. 265.
„ Decimatoris Geffhornensis Sylva vocabulorum et phrasium, cum solutae, tum ligatae orationis etc., nisi ad normam regularum hujus indicis correcta fuerit.
Henrici Harphii Theologia mystica, nisi expurgata fuerit ad exemplar illius, quae emendata fuit impressa Romae anno Domini 1585.
Henrici Stephani Thesaurus linguae latinae, quamdiu ex earundem regularum norma correctus non fuerit.
Hermanni Finchii Practica musica.
Hermetis magi libri ad Aristotelem.

Hernandi de Talavera liber inscriptus: Catholica impugnatio haeretici libelli qui etc.

Hieronymi Cardani opera, ut supra lit. C. in secunda classe dictum est.

Hieronymi Gebvileri } u. s. w. wie s. 265.
" Messii }

" Osorii episcopi Silvensis libri de justitia, } nisi prius ex supradictarum regularum ratione correcti fuerint.

Hieronymi Paraboschi liber inscriptus: I diporti, }

Hieronymi Romani Historia. Ejusdem liber de republica, }

Hieronymi Savonarolae Ferrariensis sermones, qui alias prohibiti fuere. Ejusdem Dialogus veritatis propheticae, }

Hieronymi Serrae Lutheranorum serrae in servum arbitrium liber, }

Hippophyli Melangaei } u. s. w. wie s. 265.
Hiraenei Tripolitani }

Historiae Magdeburgicae ab Illyrico et complicibus coacervatae.

Historia pontificalis Gonsalvis de Illescas, ante annum 1573 edita.

Historia sanctorum patrum Testamenti Veteris fratris Dominici Baltanas.

Huldarico episcopo Augustano epistola adscripta adversus Nicolaum Papam.

Hugonis Hugaldi epistolae.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Harpa Davidis, quocunque sermone edita.

Hebraea, Chaldaea u. s. w. wie s. 223.

Henrici octavi Angli Assertio septem sacramentorum adversus Martinum Lutherum permittitur.

Henrici quarti Caesaris vita.

Heydelbergensis theologia de coena Domini.

Historiarum et chronicorum u. s. w. wie s. 296.

Historiarum et chronicorum totius mundi epitomae, impressae Basileae.

Historia Belgica,
Historia Germaniae Franchfurti edita 1584,
Historia de Germanorum origine,
Historia Graeciae nuper edita,
Historia Hussitarum,
} donec juxta praedictas regulas expurgentur.

Historia de iis
Historia de morte
} u. s. w. wie s. 265.

Historia de Joannis Calvini, magni quondam Genevensis ministri, vita etc.

Historia Scotorum nuper edita, donec, ut de aliis dictum est, expurgetur.

Historia vera u. s. w. wie s. 296, vel sub alio titulo:

Historia de vita, obitu et sepultura etc. Martini Buceri et Pauli Fagii, quae intra annos duodecim in Angliae regno accidit.

Hortulus animae, quamdiu secundum regularum formam correctus non prodierit.

Hortulus passionis in ara altaris floridus.

Hydromantiae artis opera omnia.

I.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Jacobus Acontius.
" Anetius vel Aenetius.
" Andreae.
" Andreas Shmidellinus vel Jacobus Shmidellinus.
Jacobus Arrison.
" Bredotus Pludentinus.
" Brocardus.
" Brunnicensis.
" a Burgundia, ille qui scripsit apologiam ad Carolum Caesarem.
Jacobus Cornerus.
" Eisenberg.
" Freindangus.
" Hallis.
Jacobus Herbrandus.
" Imelius.
" Justi.
" Kautius.
" Kolch.
" Kungius.
" Linctor.
" Lachkern.
" Micyllus.
" Misnensis, alias Jacobellus.
Jacobus Mylichius.
" Otherus.
" Peregrinus.
" Praepositus, qui scripsit historiam utriusque captivitatis

propter verbum Dei.
Jacobus Rungius.
" Schegkius.
" Scheneck.
" Scopperus.
" Shmidellinus, qui supra
Jacobus Andreae Shmidellinus.
Jacobus Sobius.
" Strausz.
" Zieglerus.
Janus Cornarius.
Jasparus Bigel.
Jeremias Pistorius.
" Hombergerius.
" Schweiglinus.
Illiricus Flaccus.
Imlerus Christophorus.
Immanuel Tremellius.
Innocentius Gentilettus J. C. Delphinensis.
Joachimus de Beust.
" Bonus.
" Camerarius.
" Cureus.
" Giftheil.
" Lesberus.
" Madeburgius.
" Meisterus.
" Morlinus.
" Staubius.
" Stigius.
" Vadianus.
" Westphalus.
" Vonburg.
Joannes Aepinus.
" Agricola Islebius.
" Alarco.
" Aloysius Paschalis.
Joannes Amplia.
" Apellus Norimbergen.
" Astoc Anglus.
" Aswarbii.
" Athanasius Velvanus.
" Atrocianus.
" Avene Rubeaquensis.
" Avenarius vel Habermann.
Joannes Aventinus.
" Avicinius.
" Balaeus.
" Balistarius.
" Baptista Vergerius.
" Baro a Kitlitz.
" Beltzius.
" Blasius.
" Borstyus.
" Bradfordus.
" Brandmullerus.
" Brentius.
" Brentius filius.
" Brismannus.
" Burgenhagius Pomeranus.
Joannes Buslebius.
" Calfildus.
" Cajus.
" Calvinus.
" Campanus, qui scripsit contra Trinitatem.
Joannes Candidus.
" Cannerius.
" Carion.
" Castellanus.
" Cheyserspergensis.
" Choreander.
" Christophorus Fuchs.

Joannes Leonardus Sertorius.
„ Leonis Nardi.
„ Leumclaius.
„ a Leydis.
„ Licaula.
„ Lobartus Borussius.
„ Lonicerus.
„ Loyselerius.
„ de Lukawek.
„ Mackbray.
„ Mageirus.
„ Major poeta.
„ Manlius vel Milius.
„ Mantelius.
„ Marpachius.
„ Marcellus Regiomontanus.
Joannes Mardeley.
„ Mosellanus.
„ Mathesius.
„ Matthaeus Skmalcaldensis.
Joannes Matter.
„ Mayre.
„ Mercerus.
„ Meyer.
„ Monhemius.
„ Muchkius.
„ Muslerius.
„ Nisaeus.
„ Odenbach.
„ Oecolampadius.
„ Oldus.
„ Oldencastel Anglus.
„ Oldendorpius.
„ Olearius.
„ Oporinus.
„ Orneus.

Joannes Palmerius.
„ Pandocheus.
„ Pappus.
„ Parckhurstus.
„ Pfeffinger.
„ Pfeil.
„ Philologus.
„ Philonius Rugo.
„ Pistorius a Worden.
„ Plough Nottingamiensis.
Joannes Poinettus.
„ Pollicarius Cygneus.
„ Polius Westphalus.
„ Pomeranus.
„ Pontisella.
„ Postellus.
„ Posselius.
„ Przibram.
„ Pullanus.
„ Pupperus Gochianus.
„ Purpurei.
„ Purvei Anglus.
„ Rainaldus.
„ Rhellicanus Tigurinus.
„ Rhodius.
„ Rhodophanta.
„ Ribittus.
„ Ricardus Osanaeus.
„ Rihelius.
„ Rivius Atthendoriensis.
„ de Rochefort.
„ de Rochesana.
„ Rochus Anglus.
„ Rogors.
„ Rosa.
„ Russel.
„ Ruthenus.

Joannes Ryches.
„ Sagittarius Burdegalen.
Joannes Salmuth.
„ Sapidus.
„ Sartoris.
„ Schechsius.
„ Scheltling.
„ Schonerus Carolostad.
„ Schopher.
„ Schorus.
„ Scutz.
„ Secerius.
„ Serranus.
„ Sleidanus.
„ Sneppius.
„ Soterus.
„ Spamgembergius.
„ Spinus.
„ Splendianus.
„ Stappitius vel Staupitius.
Joannes Steurlin.
„ Stigelius vel Stifelius.
„ Stolsius.
„ Strauss.
„ Stuch.
„ Stumpf.
„ Sturmius.
„ Taffin.
„ Tittelbach.
„ Trapko.
„ Torasius vel Tosarius, qui inverso nomine est Joannes Sartorius.
Joannes Valdesius.
„ Vannius.
„ Udalricus Ragor.

Joannes Veltkirchius sive curio.
„ Vingandus.
„ Ursus.
„ Wesembeccius
„ de Wessalia.
„ Westphalus.
„ Wibalius Montens
„ Wiclephus.
„ Vijck.
„ Wilebrochius Dannus.
Joannes Wiling.
„ Withlingius, qui et tius.
Joannes Wolphius Tigurin
„ de Worden.
„ Wtenchovius.
„ Zangerus.
„ Zuickius.
Job Gast.
Jodochus Coch sive Cocus, est Justus Jonas.
Jodochus Harchius Montens
„ Gockesius.
Jodocus Willichius.
Jonas, qui est Jodocus Coc
Jonas Francus.
„ Grasserus.
„ Philologus.
Josephus Grabbins Averbac
Grumpeck.
Klup.
Josias Loner vel Josua Lo
„ Simelerus.
Josua Lagus.
Josue Opitius.
Isaac L. Feguenkinus.

Islebius.
Israel Achatius.
Julius Caesar P., Calvini interpres.
Julius Dominicus Caramanius.
„ Mediolanensis, apostata.
Justus Jonas seu Jodocus Coch vel Cocus.
Justus Menius Isenaten.
„ Rupeius.
„ Velsius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Jacobi a Burgundia u. s. w. wie s. 192.
„ Bophart u. s. w. wie s. 268.
„ Brunswicensis u. s. w. wie s. 268.
„ Paleologi Chii opera omnia.
„ Jacobi Fabri Commentaria in evangelia, in epistolas Sancti Pauli, in epistolas canonicas. De tribus Magdalenis. In Psalmos, quamdiu juxta praedictam regularum formam repurgata non fuerint.
Jacobi Hartelii u. s. w. wie s. 299.
„ Ottheri Sermones. Speculum fatuorum.
„ Philippi Bergomatis Supplementum chronicorum, nisi prius secundum easdem regulas corrigatur.
Jacobi Schepperi Tremoniani u. s. w. wie s. 411.
„ Sebecii liber u. s. w. wie s. 411.
Jannoccius de Manettis Florentinus de dignitate et excellentia hominis,
Initiatorii Commentaria in quatuor evangelia,
} donec ex superioribus regulis emendentur.
Joachimus super titulum ff. de jurejurando.
Joachimi abbatis liber contra Petrum Lombardum. Item Commentaria in Jeremiam.
Joachimi Churaei Annales gentis Schlesiae.
Joannis Baptistae Folengii u. s. w. wie s. 412,
„ Baptistae Gelli liber inscriptus: Capricci del bottajo, et comedia quae vocatur La Circe,
Joannis Baptistae Portae Neapolitani Magia naturalis, si fuerit ex impressis usque ad annum 1587,
Joannis Boccacii Decameron sive novellae centum,
„ Bodini Andegavensis liber de republica,
} quamdiu ex regularum

ejusdem Demonomania et Methodus ad facilem historiarum cognitionem,
Joannis Brevii carmina omnia,
„ Casae poemata,
„ Casi Sphaera civitatis, hoc est reipublicae recte ac pie secundum leges administrandae ratio,
} norma emendata non prodierint.

Jo. Corasii liber de universa sacerdotum materia,
Joannis Cuspiniani Austria u. s. w. wie s. 413,
Joannis Drusii opera,
} quamdiu ex regularum norma emendata non prodierint.

„ Eschiud Summa astrologiae de accidentibus mundi.
„ Fabricii Montani poematum liber.
„ de Encina Egloga Placidi et Victoriani.
„ Feri opera omnia, donec ad praedictam regularum rationem expurgata non prodierint. Excipiuntur tamen Annotationes et commentaria in S. Matthaei et S. Joannis evangelia ac in ejusdem S. Joannis epist. I., Romae revisa et impressa.
Joannis Ferrarii Montani De republica bene instituenda paraeneses, nisi prius ad regularum normam revisae et approbatae fuerint.
Joanni Fischerio liber u. s. w. wie s. 413.
Joannis Florentini liber dictus il Pecorone.
„ ForsteriDictionariumHebraicum,
„ Francisci Strapparolae Le piacevoli notti,
} quousque ex superioribus regulis corrigantur.

Joannis Gertophii u. s. w. wie s. 269.
„ Lalamantii medici Exterarum fere omnium et praecipuarum gentium anni ratio et cum Romano collatio, nisi prius ex eisdem regulis corrigatur.
Joannis Lubicensis u. s. w. wie s. 269.
„ Mahusii u. s. w. wie s. 192.
„ Matthaei Toscani Psalmi Davidis.
„ Nevizani Astensis J. C. Silva nuptialis, donec secundum regulas praedictas emendetur.
Joannis Pauli Donati libellus de reservatione casuum.
„ Petri Petrosellani liber convivalium sermonum.
„ Perez Cathechismus. Versio Psalmorum. Item Summarium doctrinae christianae.

Joannis Petri de Ferrariis Practica Papiensis, nisi prius ex regulis superioribus corrigatur.

Joannis Pici u. s. w. wie s. 269.

" Quintini opera, quamdiu ex superioribus regulis correcta non fuerint.

Joannis Reuclini u. s. w. wie s. 269.

" Rutheni u. s. w. wie s. 192.

" Saxonis u. s. w. wie s. 193.

" Scapulae Lexicon Graecolatinum,
" Schenekdewini super Instit. commentaria seu annotationes,
} nisi prius ex praedictis regulis corrigantur.

Joannis Soteris u. s. w. wie s. 269.

" Suarez liber de veritate fidei.

" Sutel u. s. w. wie s. 269 tractatus.

" Vunschelburgensis u. s. w. wie s. 269 liber.

" Thauleri Sermones et ejusdem Institutio passionis Domini nostri,
Joannis Thomae Phrigii opera omnia,
" Viveri medici libri quinque de praestigiis daemonum, incantationi- et veneficiis,
Josephi Scaligeri liber De emendatione temporum,
Julii Caesaris Scaligeri Commentarii in Theophrastum,
Julii Scaligeri Poemata,
} donec juxta earundem regularum formam recognoscantur et approbentur.

Juliani Colen De certitudine gratiae Dei et salutis nostrae tractatatus, et ejusdem Commentaria in Cantica canticorum.

Juliani Tabeotii De quadruplici monarchia.

Julii Velsii Κρύσις verae u. s. w. wie s. 59.

Justi Lypsii Politicorum sive civilis doctrinae libri sex, nisi prius ex regularum ratione corrigantur.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Jacincta comedia.

Imago Antichristi, quocunque sermone edita.

Imagines mortis cum medicina animae.

Imperatorum et caesarum vitae.

Index Bibliorum u. s. w. wie s. 193.

Index rerum omnium, quae in Novo ac Veteri Testamento habentur, locupletissimus, una cum Hebraeorum, Chaldaeorum ac Latinorum nominum interpretatione etc. Venetiis ad signum Spei 1544.

Index utriusque u. s. w. wie s. 193.

Institutiones grammaticae et aliarum artium, nisi ex regulis superius positis repurgentur.

Institutio principis.

Institutio religionis christianae, impressa Wirtembergae anno 1536.

Instructio visitationis Saxonicae.

Instructio, qua vitam aeternam obtinebimus.

Interpretatio nominum Chaldaeorum.

Introductio admirabilium u. s. w. wie s. 286.

Introductio puerorum.

Josephina comedia.

Jubileum plenissimum indulgentiae et remissionis omnium peccatorum, concessum etc.; in fine vero ejus habetur: Datum in curia coelesti paradisi etc., sine nomine impressoris et loci impressionis et quocunque idiomate impressum.

Judicium et censura ecclesiarum piarum de dogmate in quibusdam provinciis septentrionalibus contra adorandam Trinitatem.

Julius dialogus, alias Aula.

Juris orientalis libri tres, ab Henrico Stephano impressi, quamdiu ex superioribus regulis repurgati non fuerint.

Justitia Britannica.

K.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Kautius.	Knoper Dellingius.
Knipstró Pomeranus.	Kolbeius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Kalzii liber de sanitate tuenda.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Kalendaria omnia, in quorum corpore nomina haereticorum recensentur.

L.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Lactantius Ragnonus.
Lambertus Danaeus.
„ de Nigromonte.
Laonicus Antisturmius a Strumeneck.
Laurentius Codmann.
„ Czoch.
„ Humphredus Anglus.
„ Ludovicus Leoburgensis.
Laurentius Matthesius.
„ Ritter.
„ Rhodomannus.
„ Streicherus.
„ Tubius Pomeranus.
Leo Achrydanus.
„ Judas.
Leonardus Coxus.
„ Culman.
„ Fuchsius.
„ Krentzheim.
„ Jacobus Northusianus.
Leonardus Pellicanus Rubeaquensis.
Leonardus Schveiglinus.
Leonardus Stockelius.
„ Strubin.
„ Waramundus.
„ Werner.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Backmeisterus Luneburgensis.
Lucas Lossius.
„ Mainus.
„ Osiander.
„ Schroteksen Rubeaquensis.
„ Sterberger Moravus.
Lucius Hecterus.
„ Pisaeus.
Ludovicus Alemani.
„ Berquinus.
„ ab Ebersthain.
„ Evans.
„ Helmboldus.
„ Hetzer.
„ Lavatherus.
„ Rabus.
„ Villebois.
Lutherus.
Lyfmaninus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Lancelotti Ridley opera omnia, quae composuit, dum haereticus fuit; caetera vero prohibita censeantur, quamdiu ex praedictis regulis emendata non fuerint.

Laurentii Abstemii fabulae, nisi prius ad rationem regularum hujus indicis repurgatae fuerint.

Laurenti Vallae De falsa donatione Constantini. Item de libero arbitrio. Item de voluptate. Ejusdem vero annotationes in

Novum Testamentum et liber de persona contra Boethium, nisi ad praedictam regularum rationem corrigantur.

Laurentii a Villa Vincentio Tabulae in epistolas et evangelia, donec ex superiorum regularum norma emendentur.

Lazari de Tormes prima et secunda pars, quocunque idiomate edita, nisi fuerit ex impressis anno Dni 1573.

Lelii Capilupi Centones ex Virgilio, nisi fuerint ex correctis et impressis Romae anno Domini 1590.

Leonardi de Floravantibus liber inscriptus: Capricci medicinali,
Levini Lemnii, medici Zirizei Occulta naturae miracula,
} quamdiu juxta praescriptam regularum formam repurgata non fuerint.

Literae Aloysii Pasqualighi, Hieronymi Paraboschi, Horatii Brunetti, Rai jocosae, Veronicae Franchae Venetae, nisi prius ex superiorum regularum ratione repurgatae fuerint.

Lucae Bettini u. s. w. wie s. 270.

„ Gaurici u. s. w. wie s. 194.

Luciani Mantuani u. s. w. wie s. 270.

„ Samosatensis dialogi, videlicet Mors Peregrini et Philopatris, et ejusdem dialogi vernacula lingua impressi, quousque ad supradictarum regularum rationem recogniti prodierint.

Ludovici Borbonii Principis Condaei literae.

„ Calcondylae u. s. w. wie s. 270.

„ Carvajali u. s. w. wie s. 418.

„ Castelvetrii opera omnia, nisi prius ex hujus indicis regulis repurgata fuerint.

Ludovici Imperatoris nomine liber fictus contra sacras imagines.

„ Pulcii u. s. w. wie s. 270.

„ Vives Valentini annotationes in Sanctum Augustinum, nisi prius ad praedictarum regularum normam repurgatae fuerint.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Lac fidei, liber sic inscriptus, Genevae vel ubicunque impressus.

Lamentationes Petri, auctore Esdra, vel etiam sine alicujus nomine, quocunque idiomate impressae.

Lamentatio et querimonia missae.

Lexicon Graecum novum, Genevae impressum.

Libellus A B C, tractans rudimenta religionis.

Libellus apostolorum nationis Gallicanae cum constitutione sacri concilii Basilien.

Libellus consolatorius ad eos, qui persequutionem patiuntur pro confessione veritatis evangelicae, vernacula lingua editus.

Libellus de concordia ecclesiae.

Libellus comprehendens fundamentum medicae artis una cum consolatione infirmorum.

Libellus de non timenda morte.

Libellus continens conciones Latinas et Germanicas ecclesiasticas.

Libellus continens pulchram declarationem decem praeceptorum, super symbolum fidei et orationem dominicam.

Libellus continens praecipua loca sacrae Scripturae concernentia mandata et beneficia Dei cum plurimis psalmis, concionibus et orationibus.

Libellus interlocutorius, in quo pueri instruuntur in vera fide.

Libellus de magna patientia Divi Bernardi.

Libellus de lege evangelica.

Liber dictus Septingentae et quinquaginta linguae Germanicae, Wormatiae apud Fridanck.

Liber de vera et perfecta oratione ac de uno solo inter Deum et homines mediatore Jesu Christo.

Liber utilis de vera et perfecta subjectione christianorum.

Liber qui inscribitur: Acta u. s. w. wie s. 148.

Liber continens articulos reprobatos a facultate Parisiensi contra doctrinam Sancti Thomae.

Libri duo de falsa et vera unius Dei Patris et Filii et Spiritus sancti cognitione, auctoribus ministris ecclesiarum consentientium in Sarmatia et Transilvania.

Liber inscriptus: De auctoritate u. s. w. wie s. 271.

Liber inscriptus: Alcuni u. s. w. wie s. 271.

Liber inscriptus: Augustini u. s. w. wie s. 271.

Liber inscriptus: Auctorum et compositorum erroris missae et veri et falsi sacerdotii et sacrificii cum brevi quadam demonstratione.

Libellus aureus, quod idola etc.

Libellus inscriptus: Basiliensis ecclesiae cur missam etc.

Libellus inscriptus: Bulla diaboli.

Libellus inscriptus: Capo finto.

Libellus inscriptus: De coena dominica.
Libellus inscriptus: Consilium de emendanda ecclesia.
Libellus inscriptus: De consensu verae ecclesiae.
Libellus inscriptus: Consilium Pauli III u. s. w. wie s. 271.
Liber de conventu Haganoen.
Liber inscriptus: Crux u. s. w. wie s. 418.
Liber inscriptus: Delle comm. u. s. w. wie s. 272.
Libri decem annulorum u. s. w. wie s. 195.
Liber inscriptus: Dialogi sacri.
Liber inscriptus: Contra dietam imperialem Ratisbonen.
Liber inscriptus: Declaratio seu fidei confessio composita a quibusdam etc., quacunque vernacula lingua exaratus.
Liber inscriptus: De digna praeparatione ad sacramentum eucharistiae.
Liber inscriptus: De disciplina u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De divinis et apostolicis traditionibus.
Liber inscriptus: Dottrina verissima u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Doctrinae Jesuiticae, ut supra lit. D. in tertia classe.
Liber inscriptus: Duodecim congregationes apostolorum, quocunque idiomate impressus.
Liber inscriptus: Cur ecclesia u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De emendatione u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De genuino eucharistiae negocii intellectu et usu, ex vetustissimis orthodoxorum patrum libris etc.
Liber inscriptus: De falsa religione.
Liber inscriptus: De fatis u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Expositio in epistolam D. Pauli ad Romanos, vernacula lingua impressus 1545.
Liber inscriptus: La forma u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: Genesis cum catholica expositione ecclesiastica, id est ex universis probatis theologis, quos Dominus suis ecclesiis dedit, excerpta a quodam verbi Dei ministro diu multumque in theologia versato, sive Bibliotheca expositionum Geneseos, id est expositio ex probatis theologis, quotquot in Genesim aliquid scripserunt, collecta et in unum corpus singulari artificio conflata etc.
Liber inscriptus: De gratia u. s. w. wie s. 271.

Liber inscriptus: De Jesu u. s. w. wie s. 226.

Liber qui inscribitur Illustrissimi Principis ac DD. Joannis Friderici secundi, Ducis Saxoniae etc., suo ac fratrum D. Joa. Wilhelmi et D. Joa. Friderici natu junioris nomine solida confutatio et condemnatio praecipuarum corruptelarum, sectarum et errorum hoc tempore ad instaurationem etc.

Liber inscriptus: Illustrissimi u. s. w. wie s. 272.

Liber qui inscribitur Interim, anno 1548 editus.

Liber inscriptus: Lac spirituale, quo nutriri et educari debent filii christianorum in gloriam Dei.

Liber continens doctrinam, administrationem sacramentorum, ritus ecclesiasticos, formam ordinationis, concistorii, visitationis scholarum in ditione principum et dominorum D. Joannis Alberti et Domini Huldrici fratrum, Ducum etc. Franchfurti per Petrum Burbachium 1562.

Liber egregius de unitate ecclesiae, cujus auctor periit in concilio Constantiensi.

Liber de mediatoris Jesu Chrisi hominis divinitate et aequalitate, item de restauratione ecclesiae cellarii.

Liber inscriptus: De re metrica.

Liber inscriptus: Mirabilis liber.

Liber militantis etc.

Liber de non timenda morte, sine nomine auctoris et impressoris et sine loci nota et temporis.

Liber inscriptus Nicodemus u. s. w. wie s. 272.

Liber inscriptus: Opus u. s. w. wie s. 272.

Liber inscriptus: In orationem dominicam etc.

Liber inscriptus: In orationem dominicam saluberrimae u. s. w. wie s. 272.

Liber Ludovico Rasoro all' Abbadessa etc. sopra un libro intitolato Luce di fede.

Liber inscriptus: Lettera u. s. w. wie s. 272.

Liber inscriptus: De laudibus Julii III hymnus et sequentia missae, quae dicitur in die Corporis Christi.

Liber inscriptus: Ordo u. s. w. wie s. 418, nisi ex superiorum regularum norma corrigatur.

Liber inscriptus: De officio u. s. w. wie s. 356, bis dissidio, sine auctoris nomine et alius ab eo u. s. w. wie s. 356.

Liber inscriptus: Pauli quarti u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Pontificii u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: De persequutione barbarorum.
Liber inscriptus: De protrahenda u. s. w. wie s. 356.
Liber inscriptus: De providentia Dei.
Liber psalmorum Davidis cum catholica expositione ecclesiastic[illegible]ca, impressus per Henricum Stephanum anno 1562.
Liber inscriptus: Quae regia u. s. w. wie s. 417.
Liber inscriptus: De regno u. s. w. wie s. 356.
Liber contra regimen feminarum.
Liber responsionum ad decem rationes.
Liber inscriptus: De sacerdotio u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Sermo u. s. w. wie s. 357.
Liber inscriptus: Delle statue et imagini etc.
Liber inscriptus: Il successo delle cose avvenute in Roma do[illegible]po molti annali memorabili dal mese d'Ottobre in qua per u[illegible]na causa magna etc.
Liber similitudinum et dissimilitudinum.
Liber inscriptus: An statui u. s. w. wie s. 271.
Liber inscriptus: De vera u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: Veterum u. s. w. wie s. 430.
Liber inscriptus: De vita u. s. w. wie s. 272.
Liber inscriptus: De unitate ecclesiastica.
Litaniae Germanorum.
Literae amatoriae sine nomine auctoris.
Literae diversorum nobilissimorum etc., impressae Venetiis 1515 et 1516, } nisi prius ex superiorib[illegible]us regulis corrigantur.
Literae tresdecim virorum illustrium, } nisi prius ex superiorib[illegible]us regulis corrigantur.
Loci communes u. s. w. wie s. 270.
Loca insignia.
Loci insigniores.
Loci omnium u. s. w. wie s. 270.
Loci utriusque Testamenti.
Lucta christiana.
Ludus pyramidum.
Ludi Theutonici u. s. w. wie s. 241.
Lux vitae christianae, quocumque idiomate impressa.

M.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Magdalena Haimairus.
Manson Anglus.
Marcellus Palingenius Stellatus.
Marcus Andreas Falkhembergerus.
Marcus Antonius Calvinus.
„ Antonius Corvinus.
„ Bleumlerus Tigurinus.
„ Cordelius Torgensis.
„ Ephesinus.
„ Tilemanus Heshusius.
Marsilius de Padua.
Martiniko.
Martinus Agricola.
„ Borrahus Stugardian.
„ Bucerus.
„ Crusius.
„ Faber.
„ Frectus.
„ Hellingus.
„ Hofmann.
„ Kemnicius.
„ Lochandrus Gorlicensis Silesius.
Martinus Lutherus.
„ Meglin.
„ Mollerus.
„ Morlin.
„ Ostermincherus.
„ Salbach.
„ Schalingius Fareus.
„ Wolphius.
Matthaeus Alberus.
„ Beroaldus.
„ Chemnicius.
Matthaeus Colzeburgius.
„ Judex.
„ Ludtke.
„ Phylargirus.
„ qui et Assartius Scoffer.
Matthaeus Veghel.
„ Wessembeccius.
„ Zellius Kisersbergensis.
Matthaeus Zifer.
Matthias Bergius Brunswicensis.
„ Dresserus.
„ Eberhart.
„ Erbius.
„ Flaccus Illyricus vel Flavius.
Matthias Herbenus.
„ Ludecus.
„ Ritter.
„ Schneider.
„ Tinctorius.
„ Vehus.
Maturinus Corderius.
Maximilianus Maurus.
Melancthon.
Melchior Ambachius.
„ Clinch.
„ Bischoff.
„ Hofmannus.
„ Neofarius.
„ Specker.
„ Wildius.
Memnon Simon.
Menardus Moltherus.

M. Mento.
Metterus Mentius.
Michael Aichlerus.
„ Cellarius.
„ Celius.
„ de Cesena.
„ Dilerus.
„ Divellus.
„ Eychlerus.
„ Hagerus.
„ Hampelus.
„ Hermannus.
„ Himmel.
„ Maestlinus.
„ Neander Soraviensis.
„ Rennerus.
„ Rothingius.

Michael Schulteis.
„ Scrinius Dantiscanus.
„ Sellarius.
„ Servetus.
„ Toxita.
„ Uranius.
Milo Converdale Eboracensis.
Minus Celsus.
Morlinus.
Morisonus Anglus.
Moyses Pelacherus.
Muncerus.
Murnerus.
Munsterus.
Musculus.
Myconius Osvaldus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Maccaronicorum opus Merlini Coccai poetae Mantuani, nisi ex ratione superiorum regularum repurgatum fuerit.

Mahumetis u. s. w. wie s. 419.

Marci Antonii Flamminii Paraphrases et commentaria in psalmos. Ejusdem vero literae et carmina, quamdiu ex supradicta regularum ratione correcta non fuerint.

Marci a Fracta Montis Albani Discursus de principiis nobilitatis.

Marci Pagani u. s. w. wie s. 273.

Martini Eisengrenii u. s. w. wie s. 420.

Martini Martinez Cantapetrensis Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex impressis ab anno 1582, ut supra lit. H. in secunda classe dictum est.

Massucii Salernitani novellae.

Matthaei Dresseri Rhetorica.

Matthaei Westhmonasteriensis Flores historiarum, nisi prius ad praedictam regularum rationem emendati fuerint.

Mauri Florentini Annotationes super lectionem Sphaerae Sacroboschi.

Melchior Klingius in praecipuos secundi libri Decretalium tit. et in Institutiones juris civilis.

Mercurii Morsemii explicatio u. s. w. wie s. 294.
Merlini u. s. w. wie s. 273.
Metteri Mentri u. s. w. wie s. 294.
Michaelis Beuteri Fasti et Ephemerides, donec ad superiorum regularum normam corrigantur.
Michaelis Carranzae annotatio marginalis ad D. Illefonsum.
Michaelis Medinae Bellarcensis Apologia pro Joanne Fero contra Dominicum de Soto.
Montis Calvariae Antonii Guevarae la prima et seconda parte in lingua italiana, quamdiu ex superioribus regulis emendatae non fuerint.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Magiae naturalis sive de miraculis rerum naturalium lib. 4, Antverpiae 1559.
Maniera u. s. w. wie s. 273.
Manuale doctrinae christianae, quod circumfertur cum Horis B. Virginis et quandoque Sancto Antonino adscribitur, nisi prius ex supradicta regularum ratione emendatum fuerit.
Manuale aeternae salvationis, } vernacula lingua scripti.
Manipulus curatorum, }
Margarita pastorum.
Margarita theologica.
Matrimonio u. s. w. wie s. 273.
Maxima consolatio morientis, quocunque idiomate edita.
Medicina animae.
Medicina animae pro u. s. w. wie s. 273.
Medicina animae adjuncta u. s. w. wie s. 420.
Medicina animae tam u. s. w. wie s. 64.
Meditationes in orationem dominicam.
Meditationes et precationes u. s. w. wie s. 273.
Meditationes sanctorum patrum, quibus dominicae passionis mysterium explicatur.
Memoria nostrae redemptionis.
Mercurii et Carontis dialogi.
Metaphrases u. s. w. wie s. 274.
Methodica juris utriusque traditio.
Methodi } u. s. w. wie s. 274.
Methodus }

Microsynodus Nurembergensis.
Ministrorum u. s. w. wie s. 274.
Mirabilis liber, sine nomine auctoris et sic inscriptus.
Missa evangelica.
Missa latina u. s. w. wie s. 286.
Modus confitendi u. s. w. wie s. 298.
Modo di tenere u. s. w. wie s. 274.
Modo e via u. s. w. wie s. 274.
Modus orandi et confitendi.
Modus solemnis u. s. w. wie s. 274.
Monumenta u. s. w. wie s. 298, nisi prius secundum regularum [illegible] mam emendentur.
Multi integri u. s. w. wie s. 298.

N.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Natalis Tornettus.
Nathan Chytraeus.
Nathanael Nesekius, id est Theodorus Beza.
Nicolaus Amsdorfius.
" Balingius.
" Bloccius.
" Borbonius Vandoperanus.
Nicolaus Bryling.
" Bucerus Brugensis.
" de Calabria.
" Cambasius.
" Cancerinus.
" Coeltanius.
" Collado.
" Erbenius.
" Florus.
" Galecus.
" Gallasius.
" Gallus.
Nicolaus Gerbellius.
" Grimoaldus.
" Hemmingius vel Ke[illegible]gius.
Nicolaus Herforde Anglus.
" Jagenteuffel.
" Krompach.
" Lesserus.
" Macchiavellus.
" Opton.
" de Pelhrzimovus.
" Quodus.
" Radivil Palatinus V[illegible]nensis.
Nicolaus Ridlaeus.
" Rudingerus.
" Scaeubelius.
" Schmidius.
" Selneccerus.
" Storckius.
" Udall Anglus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

atalis Bedae liber confessionis.

iblus Thessalonicensis contra Papam.

icolai Clemangi opera illa permitti poterunt, quae juxta superiorum regularum censuram emendata prodierunt.

icolai Cusani liber De concordantia catholica, donec juxta earundem regularum rationem corrigatur.

icolai Franci
„ Rodingi } u. s. w. wie s. 274.
„ Wimanni

ɔctes jocosae Joannis Francisci Strapparolae.

ɔvellae Bandelli.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

ɪrratio u. s. w. wie s. 287.

ɔcromantiae opera et scripta omnia.

icodemus de passione Christi.

ɔmenclator insignium scriptorum.

ɔtoriae artis opera omnia.

ɔtae verae ecclesiae.

ɔvae glossae ordinariae, donec meliora Dominus etc., sive in evangelium secundum Matthaeum, Marcum et Lucam commentarii. Oliva Roberti Stephani 1553, et ubicunque impressi fuerint.

ɔvae precationes ex optimis quibusque scriptis praecipuorum nostri seculi theologorum.

O.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

ecolampadius Joannes.
rtholphus Marolt Francus.
siander Andreas.
„ Lucas.
svaldus Betus.
„ Myconius.
tho Brunsfelsius.
„ Cerberus Papergen.
„ Gryphius, alias Goarinus Cattus.
Otho Henricus.
„ Vinerius.
„ Werdmillerus.
„ Wissemburgius sive Lumburgensis.
Otho Zander.
Othonellus Vida.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Ogerii Dani fabulae.
Olimpiae Fulviae Moratae u. s. w. wie s. 423.
In Ovidii u. s. w. wie s. 275.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Oeconomia christiana.
Onus ecclesiae.
Optima ratio u. s. w. wie s. 275.
Opus magni lapidis per Lucidarium.
Opera divina della christiana vita.
Opusculi scholae Salernitani de conservanda bona valetudine scholia et annotationes, nisi ex praedictarum regularum ratione corrigantur.
Orandi modus.
Oratio dominica u. s. w. wie s. 228.
Oratio ecclesiarum u. s. w. wie s. 299.
Oratio pro Julio II u. s. w. wie s. 275.
Orationes Sancti Cypriani, S. Danielis, S. Mariae perpetuae, quocunque idiomate conscriptae seu etiam impressae.
Oratio et defensio pro Vergerio, quocunque sermone edita.
Oratione de' perseguitati et fuorusciti per l'evangelio.
Orationes dominicales Gryphii.
Orationes funebres u. s. w. wie s. 299.
Orationes funebres de haereticis habitae, certis tomis impressae.
Ordo ecclesiasticus circa doctrinam, sacramenta et ceremonias in ducatu Illustrissimi Ducis Bavariae Friderici observandus.
Ordo orationum juxta Hebraeorum usum, vernaculo sermone editus.
Ornamenta mulierum, vernacula lingua impressa Venetiis 1572 seu etiam alibi.
Orthodoxographa theologiae sacrosanctae et sincerioris fidei doctores etc., donec ex superioribus regulis recognoscantur.
Osiandrismus sive acta Nurembergae.

P.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Pacimontanus Balthasar.
Palatinus Kednadod.

Pilkintonus pseudoepiscopus Dunilmensis.
Pomeranus.
Primus Tuberus Carniolanus.
Procopius Lupacius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Pandulphi Collenutii Compendium historiarum,
Papyrii Massonii libri sex de vitis episcoporum urbis Romae,
Paraboschi Hieronymi literae et liber inscriptus Li diporti,
} nisi prius ex superioribus regulis corrigantur.

Paraphrasis u. s. w. wie s. 424.

Pauli Diaconi Historia, impressa Basileae 1569, nisi deleatur epistola, quae habetur in ejus principio et est P. Pithei.

Pauli Dolseii Psalterium u. s. w. wie s. 276.

Pauli Scalichii seu Pauli Principis della Scala opera omnia, quae composuit dum fuit haereticus; caetera vero, quae ad sinum ecclesiae reversus edidit, prohibita sint, quamdiu ex superioribus regulis recognita fuerint.

Petri de Abano u. s. w. wie s. 200.

„ Aretini opera omnia.

„ Bizarri Historiarum atque annalium liber de senatus populique Genevensis rebus.

Petri Fernandez de Villegas Flosculus sacramentorum,
Petri Guntheri Rethorica,
} nisi prius repurgentur, ut de aliis repurgandis dictum est.

„ Lesvanderoth Laus matrimonii et congestio bonarum mulierum ex sacris libris, quocunque idiomate circumferatur.

Petri Lignaei Parabolae.

Petrus Pomponatius de incantationibus.

Petri Mochii u. s. w. wie s. 425.

„ Moselani u. s. w. wie s. 276.

„ Romani Circulus divinitatis.

„ de Vineis Querimonia Friderici secundi Imperatoris.

„ de Virea
Philippi Catti liber
Poggii Florentini
} u. s. w. wie s. 276.

Polydori Virgilii De inventoribus rerum liber, nisi fuerit ex correctis et impressis ab anno 1572.

Pompeji Barbae u. s. w. wie s. 276.
Postillae Draconitis per annum.
Procopius Gazaeus u. s. w. wie s. 229, quamdiu ex regulis hujus indicis repurgatus non fuerit.
Proverbia Salomonis sive speculum peccatoris, vernacula lingua impressum Venetiis 1559.
Psalmi aliquot
Psalmi Davidis
Psalterium Davidis — u. s. w. wie s. 426.
Psalterium transl.
Psalterium Hebr.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Pantagruelis et Gargantuae liber.
Paradisus Veneris, quacunque lingua impressus.
Paradossi o vero sententie fuori del commune parere.
Paralipomena rerum memorabilium.
Paralipomenon omnium u. s. w. wie s. 228, donec ex superioribus regulis repurgatum fuerit.
Paralipomenon rerum omnium memoria dignarum.
Passagium terrae sanctae.
Pasquilli extatici u. s. w. wie s. 64.
Pasquillus Fagius.
Pasquillus Germanicus.
Pasquilli omnes
Pasquilli omnes — u. s. w. wie s. 276.
Pasquillus proscriptus a Tridentino concilio.
Pasquillus semipoeta.
Pasquillorum tomi duo.
Pasquini u. s. w. wie s. 276.
Passio Martini u. s. w. wie s. 276.
Phalarismus.
Philosophia amoris.
Phrases hebraicae, quae in Veteri Testamento habentur.
Phrases sacrae Scripturae, quamdiu ex supradictis regulis expurgatae non fuerint.
Piae et christianae u. s. w. wie s. 277.
Poemata varia doctorum, nisi prius ex regularum ratione correcta fuerint.

Pes rosae fragrantis sive Equitatus coelestis, Venetiis per Joanne
Baptistam et Marchium Sessam vel alibi etiam impressus.
Postillae majores.
Praxis u. s. w. wie s. 299.
Precatio et doctrina puerorum.
Precationum
Precationes
Precationes
Precationes
Precedenze
Processus

} u. s. w. wie s. 277.

Protocollum u. s. w. wie s. 300.
Pulcher libellus concionum antiquarum et novarum,
Pulchra et divina recreatio christiani etc.,

} quocunque vernaculo se- mone circumferantur.

Pyromantiae libri et scripta omnia.

Q.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Quirinus Beuterus Monsbacensis.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Querimonia u. s. w. wie s. 229.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Quattro lettere christiane, con un paradosso sopra quel detto: Beat
quelli che piangono, et un sermone dell' oratione et uno dell
giustificazione etc.
Querela de pontificis insidiis per Germaniam.
Quinque librorum Moysis brevis ac perspicua explicatio.

R.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Raphael Musaeus.
Rapsodus.
Raydenus.
Raymundus Neophitus.
Rebelesius.
Rhegius Urbanus.
Reinhardus Lurichius Hadamarius.
Reinerius Reineccius Steinchemus.
Reinholdus Marcanus Westphalus.

ellicanus Tigurinus.
icardus Coxus.
„ Feurus.
„ Morison Anglus.
„ Taverner.
„ Tracius de Todyngton.
„ Wic.
„ Wyse.
obensonus Baugarensis.
obertus Anglus.
„ Bannes.
„ Baus.
„ Crouleyus.
Robertus Hornus.
„ a Mosham.
„ Recordus.
„ Stephanus.
„ Wakefelde.
„ Warsonus.
Rod Haial.
Rodulphus Gualterus Tigurinus.
„ Hospinianus.
„ Lemannus.
„ Radolif.
„ Snellius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

avisii Testoris dialogus, cujus sunt interlocutores ecclesia, duo episcopi, tres hippochritae.

aymundi u. s. w. wie s. 277.

euclini Phocensis seu Capnionis De verbo mirifico. Speculum oculare. Comediae. Ars cabalistica,
icardi Dinothi De rebus et factis memorabilibus loci communes historici. Adversaria historica,
} donec ad supradictarum regularum normam corrigantur.

icardi Roussat De veritatibus et praedictionibus astrologicis, praecipue nativitatum etc.

icardi Sampsonis opera omnia, quae fecit, dum fuit haereticus. Caetera vero, quae ad sinum ecclesiae reversus composuit, in prohibitis censeantur, donec ex superioribus regulis recognita fuerint.

oberti Bellarminii Disputationes de controversiis christianae fidei adversus hujus temporis haereticos, nisi prius ex superioribus regulis recognitae fuerint.

oberti a Moshaim liber octavus epistolarum Fabritii ad Fridericum Nausaeam.

offensi u. s. w. wie s. 427.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

atio brevis u. s. w. wie s. 277.

Ratio cur u. s. w. wie s. 277.

Ratio et forma publice orandi Deum atque administrandi sacramen— in Anglorum ecclesia, quae Genevae colligitur.

Recantatio de inferno.

Ratio et methodus u. s. w. wie s. 277.

Recollectio omnium figurarum s. Scripturae.

Recta via ad aeternam salutem, collecta ex quatuor evangelistis et epistolis D. Pauli apostoli,
Regula continens normam recte vivendi et moriendi,
Regula christiana continens pulchrum testamentum amoris,
} quocunque sermone editae.

Reformatio ecclesiae Coloniensis.

Regis u. s. w. wie s. 277.

Rerum in Anglia ob religionem gestarum libri tres.

Restitutionum u. s. w. wie s. 278.

Revelationes S. Pauli, quacunque lingua editae.

Rithmi referentes personam stulti, sapientis et libidinosi.

S.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Sadaellus Antonius.
Samuel Fischer.
„ Hebelus.
„ Newheuser.
„ Radtspinner.
„ Wigormiensis.
Sapidus poeta.
Scamblerus Petroburgensis.
Scaplerus.
Schneppius.
Sebaldus Hawenrentius.
„ Heyden.
Sebastianus Castaleon.
„ Figulus.
„ Francus.
„ Froschelius.
Sebastianus Lepusculus.
„ Lupulus.
„ Meyer.
„ Munsterus.
„ Sperber.
„ Spradler.
Servetus Hispanus.
Siegfridus Saccus.
Sigismundus Suevus.
Simon Gaedicaeus.
„ Grinaeus.
„ Hessus.
„ Meyer.
„ Musaeus.
„ Pauli vel Paulus Sverinensis.

Simon Saltzerus.
„ Siderus.
„ Simonius.
„ Sneyderus.
Stephanus Doletus.
„ Gerlachius.
Stephanus de Maleshot.
„ Reich.
„ Szegedinus.
„ Wacher.
Swenckfeldius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Segiberti u. s. w. wie s. 278.
Seraphini u. s. w. wie s. 278.
Silva nuptialis Joannis Nevizani Astensis, } donec ad normam regularum indicis corrigantur.
Silva vocabulorum ac phrasium Henrici Decimatoris, } donec ad normam regularum indicis corrigantur.
Simon Portius de humana mente, } donec ad normam regularum indicis corrigantur.
Speronis Speronii Dialogi, donec ex praedicta regularum norma correcti fuerint.
Stephani Lindii u. s. w. wie s. 287.
„ Wincton. u. s. w. wie s. 278.
Suidae Historia a Hieronymo Wolfio in Latinum sermonem edita et Basileae impressa, quamdiu versio ipsa una cum annotationibus marginalibus recognita non fuerit.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Sacrarum Scripturarum elocutiones vel sub alio titulo Tropi, schemmata, synonima simplicium et compositarum etc.
Sanctae Inquis. u. s. w. wie s. 300.
Sanctorum patrum u. s. w. wie s. 300.
Scholae christianae u. s. w. wie s. 257.
Scholia u. s. w. wie s. 278.
Scripta eruditorum u. s. w. wie s. 427.
Scripta quaedam u. s. w. wie s. 278.
Scriptorum publice propositorum a professoribus in academia Wirtembergensi.
Sententiae pueriles.
Sententiae sanctorum patrum de coena Domini.
Sermones convivales.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Thalmannus Benedictus.
Theobaldus Gertachius Billicanus.
Theodoricus Scnepfius.
Theodorus Beza Vezelius.
„ Bibliander.
„ Neogeorgus.
„ Sneppius.
„ Zuingerus.
Theophilus Baldanus.
„ Banosius.
„ Freurelius.
Thobias Brunon.
Thomas Beconus.
„ Blaurerus.
„ Copperus.
„ Corbean.
„ Gottisfordus.
„ Cranmerus.
„ Dranta.
„ Erastus.
Thomas Gybsonus.
„ ab Hofen.
„ Leverus.
„ Maurer.
„ Monetarius.
„ Muncerus.
„ Naogeorgus.
„ Paynell.
„ Platterus.
„ Rorarius.
„ Schelbachius.
„ Swinerton.
„ Thanholtzner.
„ Venatorius.
„ Wilsonus.
„ Widstadius.
„ Wolfius.
Tilemannus Heshusius.
Timotheus Kirchnerus.
„ Neocorus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Targum, hoc est paraphrasis Cornelii Chaldaica in sacra Biblia interprete Paulo Fagio.

Theatrum historicum, donec ex praescripta regularum norma expurgetur.

Theatrum vitae humanae, primum a Conrado Licosthene Rubeaquensi inchoatum, deinde a Theodoro Zuingero absolutum, cujuscunque sit impressionis et sub quovis alio titulo, nisi prius ex superioribus regulis correctum fuerit.

Theodorici Nemiensis vel a Niemen Historia de schismate.

Theoprasti Paracelsi libri tres Chirurgiae, quam Bertheoniam inscripsit. Chi- } quamdiu ex supra dicta-

rurgia magna in duos tomos digesta.
Chirurgia minor,
Thesaurus linguae graecae Henrici Stephani,
Thomae Elisii Clipeus piorum,
Thomae Phreigii opera omnia,
} rum regularum ratio[ne] non corrigantur.

Thomae de Senis conciones, quae re vera sunt Bernardini Ochin[i].
Tomitani Expositio super Matthaeum.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Tabula de ministeriis ecclesiae pro libertate ecclesiae Gallican[ae] contra Romanam ecclesiam.
Tabulae duae u. s. w. wie s. 429.
Tesorina comedia, Testamentum Christi, } quocunque idiomate circumferantur.
Thalmud u. s. w. wie s. 279.
Themata u. s. w. wie s. 279.
Theologorum Wirtenbergensium vera et solida refutatio duorum li[bellorum] bellorum Jesuitarum.
Thesaurus angelorum, Tidea comedia, } vernacula lingua.
Tractatus de vera u. s. w. wie s. 430.
Tractatus, in quo continentur gratiae et indulgentiae concessae ii[s], qui missam devote audire soliti sunt etc., quamdiu ex supradicta regularum norma correctus non fuerit.
Tractatus, in quo agitur de quinque rebus substantialibus, quacunque lingua impressus.
Trattati del benefitio di Christo.
Trattato utilissimo del benefitio di Giesu Christo, con li misterii del rosario, con l'indulgenza in fine di Papa Adriano alle corone de' grani benedetti.
Tractatus ad omnes u. s. w. wie s. 279.
Tractatus de redditibus et decimis.
Tractatus de eo quod facere debet homo fidelis, quando reperitur cum papistis.
Tragedia quatuor personarum, pastoris, medici, advocati, innocentis.
Tragedia de libero arbitrio, quocunque sermone edita.
Threni Hieremiae mysticati.

ia ecclesiae catholicae ad Christum sponsum suum.
›mana, quacunque lingua circumferatur.
s.
n pro catechistis.
i Romanorum et Jesu Christi in coelum ascendentis collatio.
n theologorum etc.
ıeciae libri octo, Basileae impressi 1584, donec ex superiori-
regulis corrigantur.
.a dialogus.
orum exulum responsio.

V.

.uctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

ɜ Joachimus.
ɑs Erithraeus.
Frocedorfius.
Gresserus.
Heiland.
Hesenerus.
Merckel.
Scachtius.
Schimidelerus.
Trocedorffius.
Vannius Malburgen-

ıs Winschemius.
Anselmus Ryd.
Fidlerus.
Philarchus.
dus Luitholdus.

s.
ratianus.
.s Pinserus.
ɜ Bordeus.
ıs Strigelius.
ıs Gruncher.
Obsopaeus.

Vinitor.
Viretus Petrus.
Vitilingius sive Brentius.
Vitus Breschwertibach.
„ Mollerus.
„ Theodorus.
„ Wisemius.
Uldaricus Ruppinensis.
Ulricus Studerius.
„ Velenus Minhoniensis.
„ de Vitem.
„ Zuinglius.
Volradus Comes Mansfeldensis.
Urbanus Rhegius.
Wendelinus ab Helbach.
Wentzeslaus Linck.
Weselus sive Basilius Groningensis.
Wesphalus Joachimus.
Wigandus Grosher.
Wilhielmus Bidembachius.
„ Clebreius.
„ Hesenus.
„ Holderus.
„ Nesenus.

Wilhielmus Radensis.
„ Sarcerius.
Wilichius Fischerus.
Wolphangus Amling.
„ Ammonius.
„ Ampelandeus.
„ Audingus.
„ Bisbachius.
„ Camlingus.
„ Fabritius Capito.
„ Finckelhaus.
„ Maler.
Wolphangus Martius.
„ Mater.
„ Meusel.
„ Musculus.
„ Ochesius.
„ Peristerius.
„ Prisbachius.
„ Ruesz.
„ Rupertus.
„ Waldnerus.
„ Wissenburgius.
Wolphius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Vallae De libero arbitrio tractatus, et De falsa donatione Constantini. Annotationes vero in Testamentum Novum, donec ex superioribus regulis corrigantur.

Vatabli annotationes in sacra Biblia etc., ut supra lit. F. in secunda classe dictum est.

Verani u. s. w. wie s. 430.

Veronicae Franchae prosae et carmina.

Victoris Populensis, plebani S. Germani, Sermones sexdecim super catechismum Romanum,
Vierus de praestigiis daemonum,
Vincentii Ciconiae Veronensis Enarrationes in psalmos,
Vitalis Papazonii Carmina,
} nisi prius ex superioribus regulis emendentur.

Viti Amerbachii u. s. w. wie s. 280.

Uldarici ad Papam Nicolaum epistola.

Uldarici Zasii opera omnia, quamdiu ex supradicta regularum ratione expurgata non fuerint.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Valdensium u. s. w. wie s. 280.

Varia u. s. w. wie s. 280.

Veritas catholica ante centum annos impressa, recognita et aucta per modum dialogi.

Via spiritus.
Viola animae.
Viridarii u. s. w. wie s. 280.
Visitatio Saxonica.
Vita et gesta Hildebrandi.
Vita juventutis u. s. w. wie s. 76.
Vita Beatae Mariae Virginis, quae sine nomine auctoris circumfertur, ubicunque et quocunque sermone edita.
Vita christiana, sine auctoris nomine, quae tamen est Erasmi.
Vitae juventutis u. s. w. wie s. 231.
Vitae ss. patrum u. s. w. wie s. 281.
Vitae Pont. u. s. w. wie s. 281.
Wirtembergica u. s. w. wie s. 288.
Un brieve modo u. s. w. wie s. 281.
Unio dissidentium tripartita.
Universitatis Wirtenbergensis u. s. w. wie s. 281.
Wormatienses articuli.
Ursulae Munsterlergensis Ducissae defensio, quare vitam monasticam deseruerit.

X.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Xystus Betulejus Augustanus.

Y.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Yonellus Anglus.
Yuellius Anglus.

Z.

Auctores, quorum libri et scripta omnia prohibentur.

Zacharias Hofmarius.
„ Praetorius.
„ Shilterus.
„ Ursinus Heidelbergensis.
Zeiglerus Bernardus.
Zellius Keyscrspergensis.
Zuinglius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Zabarellae liber de schismate,
Zasii opera,
Zozimi Historia et annales, nuper e Graeco conversi,
} quamdiu ex superioribus regulis recogniti non fuerint.

Catalogus

haeresiarcharum, haeresum auctorum eorumque, qui eas suscitarunt seu haereticorum duces aut capita extiterunt, qui ad faciliorem intelligentiam quartae regulae hujus indicis apponitur.

us Judex.
s Flaccus Illyricus.
ı Simon.
Servetus.
us.
s Cambasius.
Galecus.
Storkius.
Eberus.
Fagius.
Esdrensis.
Martyr Vermylius.

Petrus Paulus Vergerius.
„ Richerus.
„ Viretus.
Philippus Melancthon.
Theodorus Beza Vezelius.
Tilemanus Heshusius.
Thomas Monetarius.
„ Muncerus.
Ulricus Zuinglius.
Westphalus.
Wolphangus Fabritius Capito.
„ Musculus.

23.

Index Clemens VIII von 1596.

Index
librorum prohibitorum
cum regulis confectis
per Patres a Tridentina Synodo delectos
auctoritate Pii IIII. primum editus
postea vero a Syxto V. auctus
et nunc demum S. D. N. Clementis PP. VIII.
iussu, recognitus, & publicatus.
Instructione adjecta.
De exequendae prohitionis, deq. sincere emendandi, & imprimendi
libros, ratione.
Romae, Apud Impressores Camerales.
Cum Privilegio Summi Pontificis, ad Biennium. MDXCVI.

Clemens Papa VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Cum dilecti filii impressores camerales indicem librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina synodo delectos Pii IIII auctoritate primo editum, postea Sixti quinti fe. re. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum et nostro demum jussu auctum, recognitum et absolutum typis diligenter cudi curaverint: nos, indicem praedictum quam emendatissimum prodire et conservari cupientes simulque dictis impressoribus cameralibus specialem aliquam gratiam facere volentes, motu proprio et ex certa nostra scientia dictis impressoribus, ut ad biennium a prima dicti

indicis publicatione computandum nullus omnino praeter ipsos impressores camerales eorumque haeredes et successores aut jus et causam ab eis habentes indicem praedictum, tam in Urbe totoque statu ecclesiastico, quam in tota Italia, sine speciali dictorum impressorum cameralium aut eorum haeredum et successorum vel ab eis causam habentium licentia in scriptis obtenta imprimere aut ab aliis impressum vendere vel venalem habere possit, auctore apostolica tenore praesentium concedimus et indulgemus, inhibentes propterea universis et singulis utriusque sexus Christifidelibus, praesertim librorum impressoribus et bibliopolis ubivis degentibus, temporali videlicet nostrae ditioni mediate vel immediate subjectis sub quingentorum ducatorum auri de camera ac amissionis librorum et typorum omnium, pro una ipsi camerae, pro alia dictis impressoribus cameralibus et pro reliqua tertiis partibus accusatori et judici exequenti applicandorum, eisdem et aliis non subjectis temporali hujusmodi dominio sub excommunicationis majoris aliisque arbitrii nostri poenis, ne indicem praedictum quocunque modo vel forma sine speciali dictorum impressorum cameralium licentia ut supra obtenta intra biennium hujusmodi imprimere aut ab aliis quam a dictis impressoribus vel eorum haeredibus impressum vendere vel venalem habere audeant vel praesumant. Quocirca venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis aut aliis locorum ordinariis ac dilectis filiis legatis, vicelegatis, gubernatoribus, praetoribus ac aliis justitiae ministris in Urbe statuque ecclesiastico universaque Italia existentibus per praesentes committimus et mandamus, ut quilibet eorum, ubi, quando et quoties opus fuerit et pro parte dictorum impressorum cameralium seu eorum haeredum praedictorum fuerint requisiti, illis efficacis defensionis praesidio in praemissis assistentes faciant auctoritate nostra illos et alios praedictos praemissorum effectu pacifice frui et gaudere et contra inobedientes poenas praedictas irremissibiliter exequantur, invocato etiam seu exhibito ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ac quibuscunque, etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis, quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse dero-

gamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam in ipso indicis libello impressis, manu alicujus notarii publici et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis indubia ubique fides haberi debeat. Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die XXIX Decembris 1596, Pontificatus nostri anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

Clemens Papa VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosanctum catholicae fidei depositum, sine qua Deo placere aut aeternam salutem consequi nemini licet, ut salvum in ecclesia Dei perpetuo conservaretur posterisque inviolatum traderetur, pastoralis Romanorum Pontificum vigilantia summo semper studio et contentione laboravit. Ipsi enim a Christo Domino, hujus tam pretiosi depositi auctore, et illud fideliter custodiendi et bonum semen patrisfamilias ab inimici hominis zizaniis discernendi et ecclesiam salutari doctrina aedificandi praecipuam curam summamque potestatem in beatissimo Petro, apostolorum principe, acceperunt. Quocirca sanctae memoriae Gelasius primus et Gregorius IX aliique complures Romani Pontifices praedessores nostri, zelo zelati pro domo Domini exercituum, ut hanc fidei catholicae doctrinaeque integritatem salvam incorruptamque in ecclesia Dei retinerent, apostolici animi magnitudine pro muro domus Israel adversus ejusdem fidei hostes se ipsos opponentes, ne illorum dolis et insidiis imprudentes et simpliciores homines caperentur, lucem a tenebris, prava a rectis sejunxerunt, quae sequenda, quae cavenda essent, Christifidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, perniciosis et apocryphis singulari diligentia distinxerunt, postremo haereticorum impia dogmata et noxia ac venenata scripta conciliorum decretis, pontificiis constitutionibus aut alio opportuno censurae genere condemnarunt. Sed cum nostris hisce calamitosis et novissimis temporibus antiquus humani generis hostis a sua malitia nunquam recedens ad eandem catholicam doctrinam et veritatem labefactandam pestiferas haereses et detestabiles errores aut novos conflasset aut veteres ex inferis excitasset, sacra Tridentina synodus, pestilentem noxiorum librorum copiam, quae plus nimio excreverat,

coercere atque auferre cupiens, primum quidem doctissimos aliquot viros delegit, qui de tota ea re cognoscerent et deliberarent; deinde vero, cum ii in negotio non parum progressi essent, justis de causis eadem synodus permota ad ipsam Apostolicam Sedem integram rem deferendam statuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus praedecessor noster, qui tunc ad ecclesiae gubernacula sedebat, praelatis quibusdam doctrina et prudentia praestantibus adhibitis, indicem librorum prohibitorum et regulas quasdam per suas literas in forma brevis promulgavit et ejusmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis opportune providit. Caeterum, licet illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc constituta, tamen cum sathanae astutia in hujusmodi librorum editione nova in dies mala crescerent (nam post illud tempus alii etiam libri perniciosi partim conscripti atque editi, partim, qui scripti erant et antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione simpliciores et incauti homines in errores induci facile poterant), propterea piae memoriae Sixtus Papa quintus praedecessor noster multis illustratis atque ad regulas adjectis necessariis rebus mandavit, ut nonnulli alii ejusdem generis libri eidem indici adderentur. Verum cum idem Sixtus re minime absoluta ab humanis excesserit, nos, animarum saluti, quantum cum Domino possumus, consulentes, quod jampridem utiliter coeptum et a multis diu desideratum erat, hoc tempore omnino perficiendum atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri nostro Marco Antonio episcopo Praenestino de Columna et dilectis filiis nostris Augustino Sancti Marci de Verona, Simeoni Sanctae Anastasiae de Terranova, Hieronymo Sanctae Mariae super Minervam Asculano, Federico Sanctae Mariae angelorum in thermis Borromaeo, Francisco Sanctae Mariae Transpontinae Toleto titulorum presbyteris, necnon Ascanio Sanctae Mariae in Cosmedin de Columna diacono Cardinalibus, super hujusmodi indice per nos deputatis, aliisque piis et eruditis viris in consilium adhibitis, ea omnia ac singula, quae a Sixto quinto, ut supra diximus, instituta erant, diligenter examinanda commisimus. Quae cum magno studio visa ac Deo favente demum absoluta fuerint, nos tam eandem Pii praedecessoris constitutionem et indicem ac regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expressis, quam haec ipsa illis addita, prout inferius descripta sunt, omnia et singula auctoritate apostolica tenore praesentium approbamus et praesentis scripti patrocinio communimus

atque ab omnibus tam universitatibus quam singularibus personis ubique locorum existentibus sub eisdem poenis in dicta Pii constitutione contentis observari praecipimus et mandamus. Quo autem facilius negotium cum prohibitionis tum expurgationis et impressionis librorum peragatur, eas omnes facultates, privilegia et indulta, quae recolendae memoriae Pius quintus Magistro Sacri Palatii primum, deinde Gregorius decimus tertius et Sixtus quintus Cardinalibus Congregationis praedictae concesserunt, quorum tenores hic volumus haberi pro expressis, confirmamus et quatenus opus est innovamus in his omnibus, quae additis in hoc indice non adversantur, volumusque propterea et decernimus, ut, si quae in posterum dubitationes aut controversiae circa ipsum indicem illiusque regulas aliaque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorum Cardinalium seu aliorum, qui pro tempore super indice hujusmodi deputati fuerint, referantur et ex sententia eorundem Cardinalium, nobis aut successoribus nostris, si rei gravitas id postulaverit, consultis, declarentur et decidantur, quorum auctoritatem cum permittendis tum prohibendis, expurgandis et imprimendis libris aliisque ad eam rem pertinentibus explicandis volumus esse praecipuam. Atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, episcopis aliisque locorum ordinariis dilectisque filiis inquisitoribus, universitatibus, magistris, doctoribus, bibliopolis, impressoribus, mercatoribus, gabellariis caeterisque omnibus cujuscunque gradus, ordinis aut dignitatis tam ecclesiasticis saecularibus vel regularibus quam laicis quocunque honore vel dignitate praeditis inviolabiliter servari. Non obstantibus apostolicis ac in universalibus, provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus ac quibusvis statutis et consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis et literis apostolis apostolicis sub quibuscunque tenoribus et formis in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, approbatis et innovatis, quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores hujusmodi praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque, decernentes, earundem praesentium exemplis, etiam impressis, notarii publici

manu subscriptis et sigillo praelati alicujus ecclesiastici obsignatis eandem haberi fidem, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Dat. Tusculi sub annulo piscatoris die decimaseptima Octobris millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, pontificatus nostri anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

[Folgen das breve Pius IV, die praefatio und die regulae wie s. 243 bis 251.]

Instructio

eorum, qui libris tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis diligentem ac fidelem, ut par est, operam sunt daturi.

Ad fidei catholicae conservationem non satis est, quinam ex jam editis libris damnatae lectionis sint, cognoscere (quod indice et regulis confectis per patres a generali Tridentina synodo delectos praecipue sancitum est), nisi illud etiam caveatur, ne vel iidem denuo pullulent libri vel similes alii emergant et propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes justa ac merita damnatione digni judicentur.

Ut igitur, quicumque posthac seu veteres seu novi libri edentur, quam maxime puri et tam in iis, quae ad fidem, quam quae ad mores pertinent, incontaminati existant, quid circa malorum librorum interdictionem ad eos penitus abolendos tam ab episcopis et inquisitoribus, quam a ceteris, quorum ad id in ecclesia Dei studium valere et auctoritas potest, (praeter ea, quae Tridentinorum patrum regulis supradictis decreta sunt) publica utilitas exigat, capitibus infra positis diligentius sancitur, iisdemque statuitur, quae omnino in posterum tum ab iisdem episcopis et inquisitoribus aliisque, ut praefertur, in malorum librorum interdictione et abolitione, tum a correctoribus in librorum ac ceterorum quorumcumque scriptorum correctione atque emendatione, tum a typographis in ipsorum librorum impressione (poena pro arbitrio episcopi et inquisitoris adversus eosdem typographos constituta) inviolate sunt observanda.

De prohibitione librorum.

§ I.

Curent episcopi et inquisitores, ut statim atque hic index fuerit publicatus, eorum jurisdictioni subjecti ad ipsos descripta singillatim

deferant nomina librorum omnium et singulorum, quos apud se in eodem indice prohibitos quisque reperiet.

Ad hujusmodi vero libros sic significandos infra certum tempus ab episcopo vel inquisitore praescribendum omnes, cujuscumque gradus et conditionis extiterint, sub gravi poena eorum arbitrata infligenda teneantur.

Romae vero haec omnia certo a se propositis edictis praescribendo tempore praestari curabit Sacri Palatii Magister.

§ II.

Si qui erunt, qui librum unum aut plures ex prohibitis, qui ad praescriptum regularum permitti possunt, certa aliqua ex causa potestatem sibi retinendi aut legendi fieri ante expurgationem desiderent, concedendae facultatis extra Urbem jus erit penes episcopum aut inquisitorem, Romae penes Magistrum Sacri Palatii.

Qui quidem gratis eam et scripto manu sua subsignato tribuent, de triennio in triennium renovandam, ea in primis adhibita consideratione, ut nonnisi viris dignis ac pietate et doctrina conspicuis cum delectu ejusmodi licentiam largiantur, iis autem in primis, quorum studia utilitati publicae et sanctae catholicae ecclesiae usui esse compertum habuerint.

Qui inter legendum quaecumque repererint animadversione digna, notatis capitibus et foliis significare episcopo vel inquisitori teneantur.

§ III.

Illud etiam catholicae fidei conservandae necessitas extra Italiam, maxime cum ab episcopis et inquisitoribus tum a publicis universitatibus omni doctrinae laude florentibus postulat, ut eorum librorum indicem confici et publicari curent, qui per eorum regna atque provincias haeretica labe infecti ac bonis moribus contrarii vagantur, sive illi propria nationis sive aliena lingua conscripti fuerint, utque ab eorum lectione seu retentione certis poenis ab eisdem episcopis et inquisitoribus propositis eorundem regnorum ac provinciarum homines arceant.

Ad quod exequendum Apostolicae Sedis nuntii et legati extra Italiam eosdem episcopos, inquisitores et universitates sedulo excitare debebunt.

§ IV.

Iidem apostolici extra Italiam nuntii sive legati, nec non in Italia episcopi et inquisitores eam curam suscipient, ut singulis annis catalogum diligenter collectum librorum in suis partibus impressorum, qui aut prohibiti sint aut expurgatione indigeant, ad sanctam Sedem Apostolicam vel Congregationem Indicis ab illa deputatam transmittant.

§ V.

Episcopi et inquisitores seu ab iisdem subdelegati et deputati tam in Italia, quam extra, penes se habeant singularum nationum indices, ut librorum, qui apud illas damnati ac prohibiti sunt, cognitionem habentes facilius prospicere possint, an etiam a suae jurisdictionis terris eosdem recognitos arcere vel retinere debeant.

§ VI.

In universum autem de malis et perniciosis libris id declaratur atque statuitur, ut qui certa aliqua lingua initio editi et deinde prohibiti ac damnati a Sede Apostolica sunt, iidem quoque, in quamcumque postea vertantur linguam, censeantur ab eadem Sede ubique gentium sub eisdem poenis interdicti et damnati.

De correctione librorum.

§ I.

Habeant episcopi et inquisitores conjunctim facultatem quoscumque libros juxta praescriptum hujus indicis expurgandi, etiam in locis exemptis et nullius; ubi vero nulli sunt inquisitores, episcopi soli.

Librorum vero expurgatio nonnisi viris eruditione et pietate insignibus committatur, iique sint tres, nisi forte, considerato genere libri aut eruditione eorum, qui ad id deligentur, plures vel pauciores judicentur expedire.

Ubi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis et foliis, manu illius vel illorum, qui expurgaverint, subscripta, reddatur eisdem episcopis et inquisitoribus, ut praefertur; qui si emendationem approbaverint, tunc liber permittatur.

§ II.

Qui negotium susceperit corrigendi atque expurgandi, circumspicere omnia et attente notare debet, non solum quae in cursu operis manifeste se offerunt, sed si quae in scholiis, in summariis, in marginibus, in indicibus librorum, in praefationibus aut epistolis dedicatoriis, tamquam in insidiis, delitescunt.

Quae autem correctione atque expurgatione indigent, fere haec sunt, quae sequntur:

Propositiones haereticae, erroneae, haeresim sapientes, scandalosae, piarum aurium offensivae, temerariae, schismaticae, seditiosae et blasphemae.

Quae contra sacramentorum ritus et caeremonias contraque receptum usum et consuetudinem sanctae Romanae ecclesiae novitatem aliquam inducunt.

Profanae etiam novitates vocum ab haereticis excogitatae et ad fallendum introductae.

Verba dubia et ambigua, quae legentium animos a recto catholicoque sensu ad nefarias opiniones adducere possunt.

Verba sacrae Scripturae non fideliter prolata vel e pravis haereticorum versionibus deprompta, nisi forte afferrentur ad eosdem haereticos impugnandos et propriis telis jugulandos et convincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturae sacrae, quaecumque ad profanum usum impie accommodantur, tum quae ad sensum detorquentur abhorrentem a catholicorum patrum atque doctorum unanimi sententia.

Itemque epitheta honorifica et omnia in laudem haereticorum dicta deleantur.

Ad haec rejiciuntur omnia, quae superstitiones, sortilegia ac divinationes sapiunt.

Item quaecumque fato aut fallacibus signis aut ethnicae fortunae humani arbitrii libertatem subjiciunt, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quae paganismum redolent.

Item quae famae proximorum et praesertim ecclesiasticorum et principum detrahunt bonisque moribus et christianae disciplinae sunt contraria, expungantur.

Expungendae sunt etiam propositiones, quae sunt contra libertatem, immunitatem et jurisdictionem ecclesiasticam.

Item quae ex gentilium placitis, moribus, exemplis tyrannicam politiam fovent et quam falso vocant rationem status ab evangelica et christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quae ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem ac personas laedunt et violant.

Facetiae etiam aut dicteria in perniciem aut praejudicium famae et existimationis aliorum jactata repudientur.

Denique lasciva, quae bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quae obscenae imagines praedictis libris expurgandis impressae aut depictae extent, etiam in litteris grandiusculis, quas initio librorum vel capitum imprimi moris est, hujus generis omnia penitus obliterentur.

§ III.

In libris autem catholicorum recentiorum, qui post annum christianae salutis MDXV conscripti sunt, si id, quod corrigendum occurrit, paucis demptis aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent; sin minus, omnino auferatur.

§ IV.

In libris autem catholicorum veterum nihil mutare fas sit, nisi ubi aut fraude haereticorum aut typographi incuria manifestus error irrepserit.

Si quid autem majoris momenti et animadversione dignum occurrerit, liceat in novis editionibus vel ad margines vel in scholiis adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina locisque collatis ejusdem auctoris sententia difficilior illustrari ac mens ejus planius explicari possit.

§ V.

Postquam codex expurgatorius confectus erit ac mandato episcopi et inquisitoris impressus, qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorumdem licentia juxta formam in codice traditam eos corrigere ac purgare.

De impressione librorum.

§ I.

Nullus liber in posterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen et patriam praeferat auctoris.

Observatio.

Circa quartam regulam.

Animadvertendum est circa suprascriptam quartam regulam indicis fel. rec. Pii Papae IV, nullam per hanc impressionem et editionem de novo tribui facultatem episcopis vel inquisitoribus aut regularium superioribus concedendi licentiam emendi, legendi aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cum hactenus mandato et usu sanctae Romanae et universalis inquisitionis sublata eis fuerit facultas concedendi hujusmodi licentias legendi vel retinendi Biblia vulgaria aut alias sacrae Scripturae tam Novi quam Veteris Testamenti partes quavis vulgari lingua editas ac insuper summaria et compendia etiam historica eorundem Bibliorum seu librorum sacrae Scripturae quocunque vulgari idiomate conscripta; quod quidem inviolate servandum est.

Circa nonam regulam.

Circa regulam nonam ejusdem indicis ab episcopis et inquisitoribus Christifideles sedulo admonendi sunt, quod in legentes aut retinentes contra regulam hanc libros hujusmodi astrologiae judiciariae, divinitationum et sortilegiorum rerumque aliarum in eadem regula expressarum procedi potest, non modo per ipsos episcopos et ordinarios, sed etiam per inquisitores locorum, ex constit. fel. rec. Sixti papae quinti contra exercentes astrologiae judiciariae artem et alia quaecumque divinationum genera librosque de eis legentes ac tenentes promulgata, sub datum Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae MDLXXXV nonis Ianuarii, pontificatus sui anno primo.

De Thalmud et aliis libris Hebraeorum.

Quamvis in tertia classe indicis praedicti Pii Papae quarti sub littera T Thalmud Hebraeorum ejusque glossae, annotationes, interpretationes et expositiones omnes prohibeantur, sed quod, si absque nomine Thalmud et sine injuriis et calumniis in religionem christianam aliquando prodiissent, tolerarentur; quia tamen Sanctissimus Dominus Noster Dominus Clemens Papa VIII per suam constitutionem contra impia scripta et libros Hebraeorum sub datum Romae apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicae MDXCII

pridie kal. Martii, pontificatus sui anno secundo, illos prohibuit atque damnavit: mens ipsius non est, eos propterea ullatenus etiam sub illis conditionibus permittendi aut tolerandi, sed specialiter et expresse statuit et vult, ut hujusmodi impii thalmudici, cabalistici aliique nefarii Hebraeorum libri omnino damnati et prohibiti maneant et censeantur, atque super eis et aliis libris hujusmodi praedicta constitutio perpetuo et inviolabiliter observetur.

De libro Magazor.

Ad haec sciant episcopi, ordinarii et inquisitores locorum, librum Magazor Hebraeorum, qui continet partem officiorum et caeremoniarum ipsorum et synagogae, Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica aut quavis alia vulgari lingua praeterquam Hebraea editum, jamdiu ex speciali decreto rationabiliter prohibitum esse. Idcirco provideant, illum nullatenus permitti aut tolerari debere nisi Hebraica lingua praedicta.

De libris Joannis Bodini.

Cum in appendice secundae classis sub littera I dicatur: „Joannis Bodini Andegavensis Daemonomania omnino prohibetur, liber vero De republica et Methodus ad facilem historiarum cognitionem tamdiu prohibita sint, quousque ab auctore expurgata cum approbatione Magistri Sacri Palatii prodierint," id quidem per errorem fortasse librarii factum creditur; nam liber De republica ejusdem Joannis Bodini primum die XV mensis Octobris MDXCII, deinde liber Daemonomaniae die primo mensis Septembris MDXCIIII ab eodem Sanctissimo Domino Nostro Papa simpliciter damnati sunt, ac proinde uterque damnatus et prohibitus censendus est.

Index auctorum et librorum prohibitorum.

Auctores primae classis. A [1].

*

1 Hier folgt das betreffende stück des index Pius IV, s. o. s. 252. Ebenso stehen bei den folgenden beiden classen und bei den folgenden buchstaben zuerst die in jenem index verzeichneten namen und bücher mit den oben s. 252 ff. angegebenen änderungen, dann folgen jedesmal unter der überschrift Appendix die zusätze Clemens VIII. Mit ( ) habe ich das von Benedict XIV weggelassene, mit [ ] das von ihm zugesetzte, mit * * die von ihm vorgenommenen kleineren änderungen bezeichnet; die größeren änderungen Benedicts XIV sind in den anmerkungen angegeben.

Appendix.

Abdias Liberinus vel Liberinus Abdias.
Abdias Praetorius.
Abrahamus a Munsholt Antverpiensis.
Abrahamus Musculus.
Achacius Brandenburgensis.
Adamus Hoppius.
„ Pastoris.
„ Schmidt vel Schuberts[1].
„ Siberus.
Aemilius Portus, Francisci filius.
Albertus Hardembergius.
„ Lyttichius.
Alceus Antonius *Ant. Halieus*.
Alexander Novellus.
„ Seton Scotus.
Alexius Alexander Lipsiensis[2].
Alphonsus (Corradius vel) Conradus.
Ambrosius Lobwasser.
„ Reudenius.
„ Wolfius (vel Wolsius).
Andreas Celichius.
„ Corvinus.
„ Critius Polonus.
„ Ellingerus.
„ Freyhub.
„ Fulda.
„ de Gorlitz, Professor Lipsiensis.
Andreas Gorrutius.
„ Hondorffius.
„ Jacobi Gopingensis[3].
„ Kreuch.
„ Lang.
„ Muncerus.
„ Otho Hertzbergensis[4].
„ Pancratius.
„ Petrius.
„ Pouchemius *Pouchenius*.
Andreas Scoffius vel Scoppius *Schoppius*.
Andreas Volanus.
„ a Skewe *Anna Askewe*.
Antonius Cevallerius.
„ Cooke.
„ Corranus [seu de Corro].
„ Fayus.
„ Ghelbius *Gilby* Linco[l]niensis.
Antonius Herfortus.
„ Mocherus *Mokerus*.
„ Paquius *Pocquius*.
„ Probus.
„ Sadeel.
„ Schorus Anglus.
Aonius Palearius.
Augustinus Marloratus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Adriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.

*

1 Adamus Schmid und Adamus Schubert als zwei autoren. 2 Alexander Alesius Scotus, Lipsiensis professor. 3 Jacobus Andreae, alias Schmidlinus, pastor Goppingensis. 4 Antonius Otho Hertzbergensis.

lberti Argentinensis Chronicon, editio Basileensis, | nisi corrigantur.
lberti Krantii Hamburgensis historiae seu chronicae, editae Francofurti [1], | nisi corrigantur.

lphonsi Enriquez *Henriquez* Defensio pro Erasmo contra Eduardum Laeum et contra universitatem Parisiensem.

mati Lusitani [Curationum medicinalium] centuriae, donec expurgentur.

mbrosii Catharini Politi Quaestiones duae de verbis, quibus Christus sanctissimum eucharistiae sacramentum confecit [2].

ndreae Corvi liber de chyromantia.

ndreae Masii commentaria super Josue [3], usquequo emendentur.

nnales gentis Silesiae, Joachimo Cureo auctore.

nnotationes super Inst. Joannis Schenekdewini, nisi emendentur [4].

ntiochi Tiberti liber *libri tres* de chiromantia.

ntonii Bonfinii commentaria de pudicitia [5].

ntonii Poli Veneti Lucidarium potestatis papalis [septem libros complectens].

ntonii Reuchlini Exegesis dictionum in psalmos [sex], | donec expurgentur.
ntonii de Rampilogis Figurae Bibliorum. | donec expurgentur.

pologia Fratris Michaelis Medinae Belarcensis adversus F. Dominicum Soto Segobiensem pro Fratre Joanne Fero [6].

pologia Wilhielmi Principis Auriaci, Comitis Nasaniae *Nassoviae* contra Principem Parmensem.

*

1 Krantzius, Albertus, Hamburgensis. Regnorum aquilonarium)aniae, Sueciae et Norvagiae chronica, editionis Francofurti cum praeıtione et notis Joannis Wolfii; Ecclesiastica historia sive Metropolis, litionis ...; Saxonia, edit. Francof. cum praef. et notis Nic. Cisneri; 'andalia, edit. Francof. cum praef. Andreae Wecheli editoris (alle ier mit donec expurgentur). 2 Politus, Ambrosius Catharinus. uaestio, quibusnam verbis Christus confecit eucharistiae sacramenım; Tractatio secunda illius quaestionis, quibus verbis Christus ıch. sacr. confecerit. 3 Josuae impertoris historia illustrata atque cplicata. 4 Schneidewinus, Jo. Commentaria in quatuor libros initutionum juris civilis Justiniani, donec corrigantur. 5 Symposion imeron, sive de pudicitia conjugali et virginitate dialogi III. 6 Meina, Michael. Apologia Joannis Feri, in qua LXVII loca commenıriorum in Joannem, quae Dom. Soto Lutherana traduxerat, ex sacra criptura sanctorumque doctrina restituuntur.

Apologia Zasii contra Joannem Eckium [1].

Arnaldi de Villanova opera, nisi expurgentur.

Augustini Eugubini Cosmop[o]eia, nisi fuert ex emendatis et impressis Venetiis 1591.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Academiarum Lipsiensis et Witebergensis repetitio orthodoxae confessionis [2].

Acta et scripta theologorum Wi[r]te[m]bergensium et Patriarchae Constantinopolitani, D. Hieremiae etc., quae [utrique ab ann. 1576 usque ad ann. 1580] de Augustana confessione inter se miserunt, (Graece et Latine ab eisdem theologis edita).

Actiones et monumenta martyrum eorum, qui a Wicleffo et Husso ad nostram hanc aetatem in Germania, Gallia, Britannia et ipsa demum Hispania veritatem evangelicam sanguine suo constanter obsignaverunt.

Agenda seu formulae precum aut officia haereticorum, quacunque lingua scripta [3].

Analysis, resolutio dialectica quatuor librorum institutionum imperialium [... cum praefatione Ludovici Gremp].

Annatae taxationes *et index taxationum* ecclesiarum et monasteriorum per universum orbem, ab haereticis depravatae.

Anamnesis juris, quod in approbandis pontificibus imperatores habent *habuerunt*.

(Apologia Anglicana seu ecclesiae Anglicanae sive Apologia Anglorum [4].)

Apologia catholica adversus libellos, declarationes [, monita] et consultationes factas, scriptas et editas a foederatis perturbatoribus pacis in regno Franciae, qui insurrexerunt, ex quo tempore dominus frater unicus regis vita functus est, per E. D. L. J. C. Parisiis apud Jacobum Petit-chou 1586.

*

1 Zasius, Udalricus, Apologetica defensio contra Jo. Eckium super eo, quod olim tractaverat, quo loco fides non esset hosti servanda. 2 Repetitio orth. conf. ecclesiarum, quae sunt sub ditione Ducis Electoris Saxoniae, de sacrosancta coena Domini nostri Jesu Christi deque horum temporum controversis articulis, conscripta et comprobata unanimi consensu academiarum Lipsiensis et Witebergensis. 3 Unter den Decreta generalia I, 1. 4 S. o. s. 254, note 3.

Apologia contra status Burgundiae.

Artis divinatricis encomia et patrocinia diversorum auctorum, inter quos est unus Philippus Melancthon.

Auctores primae classis.

Balthasar Bidembachus.
" Ralde *Raida seu Reida*.
Balthasar Sartorius.
Bartholomaeus Bernardus Cimbergensis *Bernardi Cembergensis pastor*.
Bartholomaeus Fontius.
" Tremelius Gothenus *Frencelius Cothenus*.
Bartholomaeus Gernhard.
" Hofmann.
" Traheron.
Basilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernensis.
" Thalmannus.
Bentanus *Thomas Benthamus* Anglus.
Bernardus Kniperdollingus.
Bertholdus Sprocovius.
Bertrandus Loquaeus.
Boquinus Petrus.
Brentius (vel Prontius).
Bruno Quinos.
Bulling[h]amus [Joannes] Anglus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Bartholomaei Cansae *Causse seu Caussaeus, Barth., Genevensis minister*, opera omnia.

Bartholomaei Caranzae Mirandensis Catechismus [1].

" Coclitis Anastasis chyromantiae et physionomiae.

" Ferrariensis De Christo Jesu abscondito [pro solemnitate corporis ejusdem] libri sex, quousque expurgentur.

Beati Rhenani epistola de primatu Petri, (ubicunque reperiatur,) sive seorsum sive libro decimo operis ad Fridericum Nauseam.

Benjamin Cantabri *Tudelensis* Itinerarium.

Berhardi Lotii Hadamarii seu Gerardi Lorichii Adamarii collectio trium librorum racemationum Brunonis Seillii de missa publica proroganda [2].

*

1 Carrança, Bartholome. Comentarios sobre el catechismo. 2 Lorichius, Gerhardus, Hadamarius. Racemationum libri tres de missa publica proroganda.

Bernardini Telesii De natura rerum [libri IX]; item de somno; item Quod animal universum ab unica animae substantia gubernatur, donec expurgentur.

Bernardini Tomitani Expositio in Matthaeum [1].

Bononia sive de libris sacris convertendis in vernaculam linguam libri duo, auctore Friderico Furio Caeriolano Valentino.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Basiliensium ministrorum responsio contra missam.

<table>
<tr><td>(Biblia haereticorum opera impressa vel eorundem annotationibus, argumentis, summariis, scholiis et indicibus referta omnino prohibentur,)
(Bibliotheca Constantinopolitana,)
Bibliotheca sanctorum patrum Parisiis edita et per Margarinum de la Bigne in unum collecta,
Bibliotheca studii theologici ex (operibus SS. Hieronymi, Augustini et reliquorum confecta, vel sub alio titulo: Bibliotheca studii theologici ex) plerisque doctorum prisci seculi monumentis collecta, (apud Joannem Crispinum seu ab alio impressa),</td><td>donec expurgentur.</td></tr>
</table>

Brutum fulmen Papae Xisti quinti adversus Henricum Regem Navarrae et Henricum Borbonium Principem Condensem, una cum protestatione multiplicis nullitatis.

Auctores primae classis. C.

Carolus Christophorus Beierus.
" Jonvileus.
" Wtenhovius.
Cassiodorus Reimius *Reinius*.
Christianus Gran[m]undt.
" Hessiander.
Christophorus Fischer vel Fischerus.
Christophorus Go[o]dmannus.
" Imlerus.
Christophorus Ireyus *Irenaeus* Passaviensis.
Christophorus Lasius.
" Marstaller.
" Molhusensis.
(" Obenhemus).
" Obenhin [seu Obenhein vel Obenheinius] Othingensis.
Christophorus Pezelius.

*

1 Tomitano, Bernardino; vide Erasmus. S. o. s. 259.

Christophorus Ric[h]ardus.
(„ Spangenbergius.)
„ Stolberg.
„ Stymmelius.
Churrerus Conradus.
Clemens Schuber[t]us.
Clementius Gulhielmus.
Conradus Badius.
„ Churrerus.
„ Breherus *Dreherus*.
„ Her[e]sbachius.
„ Lautenbach vel Lutenbach *Lauterbach*.
Conradus Merck(a)linus.
„ Neander Bergensis.
„ Porta.
„ Ulmerus.
„ Wolff[gangus] Piatz *Platz*.
Constantinus de la Fuente Hispanus.
Copius Balthasar.
Cor[r]anus Antonius.
Cyriacus Spangenbergius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Cardani [Hieron.] opera De sapientia [libri V]; De [rerum] varietate [libri XVII]; De subtilitate [libri XXI]; De consolatione [libri III]; Commentaria in quadripartitum Ptolomaei; De genituris [1] et reliqua omnia, quae de medicina non tractant, nisi corrigantur.

Cassiani Constantinopolitani de libero arbitrio collatio illa, quae Aganoae *Haganoae* impressa est per Jo. Sicerum *Secerium* 1528.

Christophori a Capite Fontium libri De necessaria correctione theologiae scholasticae; De missae Christi ordine et ritu; Epitome novae illustrationis christianae fidei [adversus impios, libertinos, atheos, Epicureos et omne genus infideles] omnino prohibentur; reliqua vero ipsius opera item prohibentur, donec expurgentur.

Chronica Turcica collecta a Philippo Lonicero, cui est adjectum opus quoddam Joannis Aventini haeretici, in quo declarantur causae miseriarum etc. [2], } nisi emen-

Continuatio temporum Germani cujusdam ab anno }

*

1 In Cl. Ptolemaei IV de astrorum judiciis seu quadripartitae constructionis libros commentaria; Geniturarum XII exempla; De exemplis centum geniturarum; De judiciis geniturarum. 2 Lonicerus, Phil. Chronica Turcica, donec corrigantur. Aventinus, Jo. Liber, in quo declarantur causae miseriarum, quibus christiana respublica premitur. Qui extat in tomo I Chronicorum Turcicorum Loniceri p. 113.

salutis 1513 usque ad annum 1549, quae solet addi Chronico Eusebii, ab eo loco, ubi incipit Nova temporum continuatio etc. [1], } dentur —

Chronologia Gerardi Mercatoris, quae a Sleidano et damnatis auctoribus sumpta est [2],

Claudii Baduelis *Baduelli* liber de ratione vitae studiosae et literatae in matrimonio collocandae.

Claudii Espensaei Commentaria *Collectanea* de continentia et in epistolam ad Titum [commentarius], } nisi corrigantur.

Clementis Sc[h]uberti liber *libri IV* de scrupulis chronologorum,

Commentaria Rabbi Salomonis et Chimchii et Rabbini Hierosolymitani et similium super Vetus Testamentum, tam scripta Hebraice quam Latine translata per Conradum et Paulum Fagium haereticos [3].

Consilium *Tractatus* Abbatis Panormitani pro *super* concilio Basileensi.

Conciones F. Thomae de Senis falso adscriptae et quae revera sunt Bernardini Ochini haeretici [4].

Conradi Clingii opera omnia, donec expurgentur.

Coropaedia sive de moribus et vita virginum sacrarum, Gaspare Styblino auctore.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Calvinianus candor [Wilh. Holderi].

Cantica selecta Veteris et Novi Testamenti cum hymnis et collectis seu orationibus purioribus, quae in orthodoxa atque catholica ecclesia cantari solent, addita dispositione et familiari expositione Christophori Corneri.

Carmina et epistolae de conjugio ad Davidem Chytraeum (haereticum).

*

1 Continuatio, Nova temporum, Germani ... 1549, quae extat in Chronico Eusebii edit. Basileae a. 1579. 2 Mercator, Gerardus. Chronologia, hoc est temporum demonstratio ab initio mundi usque ad annum 1568. 3 R. Salomon Jarchi. Commentaria in Vetus Testamentum, tam Hebraice quam Latine per Conradum Pellicanum translata. Kimhi, R. David. Comm. in V. T., tam Hebraice quam Latine per Paulum Fagium et Conr. Pellicanum translata. 4 da Siena, Fra Tomaso (Bernardinus Ochinus). Prediche.

Carmina amicorum in honorem nuptiarum (R. et virtute doctrinaque praestantis viri) Stephani Isaaci (verbi divini apud Heylbergenses ministri).

(Cathechesis doctrinae christianae in usum scholarum Pomeraniae.)

Cathechesis religionis christianae, quae traditur in ecclesiis et scholis Palatinatus [1].

(Cathechismus pro ecclesia Antverpiensi, quae confessionem Augustanam profitetur.)

(Cathechismus Genevensis.

(Cathechismus Latino-Germanicus).

Centuria prima monasteriorum Germaniae sive chronologia [2].

(Chyromantiae libri omnes, et praesertim) Patritii Tricasii *Tricassi* Mantuani Chiromantia et expositio ejusdem Tricassi super Coclitem *in Coclitis chiromantiam*.

Chronicon prodigiorum et ostentorum [Conradi Lycosthenis].

Chronographia ecclesiae christianae, impressa Basileae apud Nicolaum Bryllingerum 1551 et ubicunque impressa fuerit.

Chronologia ex sacris litteris, Chronologicarum rerum libri duo, Circulus charitatis divinae (sive sub alio titulo: Circulus divinitatis) [3], Collection figurarum omnium sacrae Scripturae,	nisi expurgentur.

Colloquium Altenburgense [4].

(„ Badense.)

(„ Bernense.)

„ clerici et militis [5].

(„ Herphordiense.)

(„ Jesuiticum.)

(Colloquium Lypsense.)

(„ Marpurgense.)

(„ Parisiense.)

(„ Possiacum.)

(„ Schmaldicum.)

(„ Witebergense.)

Comedia tragica Susannae, quae quandoque cum nomine, quandoque etiam sine nomine auctoris prodiit, utraque prohibetur [6].

*

1 Et caeterae omnes haereticorum catecheses; vide Decreta § I, n. 7. 2 Bruschius, Gaspar. Monasteriorum Germaniae praecipuorum ac maxime illustrium centuria prima, in qua origines, annales ac celebriora monumenta recensentur. 3 S. u. Petri Romani. 4 Colloquium Altenburgense de articulo justificationis inter Electoris Saxoniae theologos. Et caetera omnia haereticorum colloquia; vide Decreta § I, n. 8. 5 Disputatio etc., s. o. s. 260. 6 Betulejus, Xystus. Susanna, comoedia tragica.

Comediae et tragediae [aliquot] ex Novo et Veteri Testamento [desumtae, adjunctae praeterea duae lepidissimae comoediae mores corruptissimi saeculi elegantissime depingentes], impressae Basileae 1540 per Nicolaum Bryllingerum *cum praefatione Nic. Brylingeri, Basileae 1540*.

(Comitia Spirae et Wormatiae.)

Commentarium Bibliorum.

Commentarius captae Urbis ductore Borbonio, ad exquisitum modum confectus.

Compendium sive breviarium textus et glossematon in omnes Veteris instrumenti *Testamenti* libros.

Compendium orationum [cum multis orationibus et psalmis contra inimicos], impressum Venetiis per [Lucam Antonium] Junctam et alios, donec expurgatum fuerit.

Concordia pia et unanimi consensu repetita confessio fidei et doctrinae Electorum, Principum et Ordinum Imperii atque eorundem theologorum, qui Augustanam confessionem complectuntur

(Confessio Anglicana[1].)

(Confessio Antverpiensis.)

(Confessio doctrinae Saxonicarum ecclesiarum synodo Trid. oblata anno Domini 1551.)

(Confessio fidei de eucharistiae sacramento per ministros ecclesiae Saxonicae.)

(Confessio ministrorum Witebergensium.)

(Confessio ministrorum Jesu Christi.)

(Confessio piae doctrinae, quae nomine Christophori Ducis Witebergensis et Tecensis Comitis etc. fuit proposita per legatos ejus die 24 mensis Januar. ann. 1552 congregationi conc. Trid.)

(Confessio religionis seu fidei christianae sacratissimo Imperatori Carolo quinto Caesari Augusto in comitiis Augustae anno Domini 1530 per legatos civitatum Argentorati, Constantiae, Menningae et Lindaniae exhibita).

(Confessio Waldensium.)

Consilium [admodum paternum] Pauli tertii [Pont. Rom.] datum Imperatori in Belgis [per Cardinalem Farnesium pro Lutheranis anno 1540], cum Eusebii Pamphili pia explicatione.

*

1 S. o. s. 258, anm. 2.

Conventus Genevensis sive consilium ministrorum Genevensium in diversorio quodam juxta Genevam habitum anno Domini 1565.

Convivia seu colloquia tyronum.

Catechesis sive prima institutio aut rudimenta religionis christianae, Hebraice, Graece, Latine explicata. Lugduni Batavorum ex officina Plantiniana apud Franciscum Rochelengium *Raphelengium*.

Auctores primae classis.

Daniel Bodembergius [seu Bodenborgius].
Daniel Hofmannus.
„ Tossanus.
David Chytraeus.
„ Paraeus.
„ *Daniel* Stangius.
David Thoner.
„ Wetterus.
„ Whitedus.
„ Woitus *Voitus*.
Donatus Gotvisus.
Durandus de Baldach [seu Waldach.]

Certorum auctorum libri prohibiti.

David de Pomis Hebraei De medico Hebraeo enarratio apologetica, quamdiu emendata non prodierit.

Desiderii Erasmi Roterodami Adagia, jampridem edita a Paulo Manutio, permittuntur.

Dialogus Petri Mochii de cruciatu exilioque Cupidinis.

Dialogus [Joannis Joviani] Pontani Charon.

Didaci Stellae commentaria in evangelium Lucae, nisi fuerint ex impressis ab anno 1581.

Duareni liber de s. ecclesiae ministeriis permittitur, si tamen correctus fuerit. Libellus vero eidem adjunctus, ab eodem Latinus factus, cui titulus est: Pro libertate ecclesiae Gallicanae adversus Romanam aulam defensio Parisiensis curiae, Ludovico XI Gallorum regi quondam oblata, omnino prohibetur [1].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

De auctoritate, officio et potestate pastorum ecclesiasticorum [et quatenus sint audiendi, e sacris litteris declaratio].

1 Duarenus, Franciscus. De sacris ecclesiae ministeriis ac beneficiis libri VIII. Item pro libertate ... oblata. Prohibetur haec Defensio, Duareni vero liber permittitur, si fuerit correctus.

Declaratio nominum Chaldaeorum, nisi corrigatur[1].

De disciplinis *disciplina* puerorum recteque formandis eorum studiis et moribus ac simul tam parentum quam praeceptorum in eosdem officio doctorum virorum libelli vere aurei.

De Scripturae sanctae praestantia, dignitate, auctoritate, [perfectione, claritate et ejus usu dissertatio].

De christianissimi regis periculis et notata quaedam ad Sfondratae Pontificis Romani litteras monitoriales [ad Cl. V. D. Casparum Peucerum]. Francofurti apud Martinum Lechlerum 1591.

Dialectica legalis, etiam cum nomine auctoris [Chr. Hegendorphini].

Dialogi sacri (sine nomine auctoris, qui tamen sunt) Sebastiani Castalionis (haeretici).

(Disputatio de festo corporis Christi.)

(Disputatio de peccato originis.)

(Disputatio de poenis.)

(Disputatio de ministerio verbi[2].)

Doctrinae Jesuitarum praecipua capita, a doctis quibusdam theologis retexta, solidis rationibus testimoniisque sacrarum scripturarum et doctorum veteris ecclesiae confutata (tomi tres. Altera editio priore emendatior et duplo major, et sub eisdem vel parum diversis titulis: Doctrinae Jesuiticae etc. tomus primus, tomus secundus, tertius, quartus et quintus).

Dominicae precationis explicatio, impressa Lugduni per Gryphium et alios.

Duellorum libri, literae, libelli, scripta etc., quibus eadem duella ex professo defenduntur, suadentur docenturque, prorsus vetantur, sicut et eorum detestabilis usus a sacro concilio Tridentino omnino prohibitus est. Si qui vero ex hujusmodi libris ad controversias sedandas pacesque componendas proficere possunt, expurgati et approbati permittuntur[3].

Duo volumina orationum obscurorum virorum.

Auctores primae classis.

Eadmundus Halen *Alen* (Hordevolgius vel) Nordovolegius.

Edmundus Gest Anglus.

„ Grindallus Anglus.

*

1 S. o. s. 269, anm. 4. 2 S. o. s. 260, anm. 3. 3 Steht in den Decr. gen. II, 7.

Edmundus Bunnius.
Egidius Hunnius.
Elchanon Pragensis.
Elias Palingenius.
Enochus Saracenus Genevensis.
Erasmus Alberus.
Erastus Thomas.
Erhardus Schnepfius.
Ernestus [Voegelinus seu] Vogelin.
Esaias Heinduhich *Heidenreich*.
Eusebius Cleberus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Elementa magica Petri de Abano, nisi expurgentur [1].

Enchiridion doctrinae christianae concilii Coloniensis *in concilio provinciali Coloniensi editum*,
Enchiridion militiae christianae, auctore Joanne Justo Lanspergio (seu sine nomine auctoris, impressum Compluti),
} nisi expurgentur.

Epitome omnium operum D. Aurelii Augustini per Joannem Piscatorem *Piscatorium*, illae quae impressae sunt per Jo. Crispinum.

Eusebii Candidi Plausus luctificae mortis.

Examen ordinandorum Joannis Feri, nisi sit ex impressis ab anno 1587.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Elegiae aliquot de morte conjugis et liberorum, quae sunt Joannis Pistorii haeretici.

Enchiridion manuale, Romae excu(s)um apud Thomam Membrunium, ut quidem apparet in frontispicio, ut vero in calce legitur, Trecis, (ubi eum librum excudebat Franciscus Trumesui).

Enchiridion parvi catechismi Joannis Brentii in colloquia redactum.

Enchiridion (aliud) piarum precationum cum kalendario et passionali, ut vocatur (Witebergae apud Joannem Luft anno 1529) [Martini Lutheri].

Enchiridion principis et magistratus christiani, quod refertur ad. Petrum Egidium et Cornelium Scribonium.

Epigrammatum flores, [ex optimis quibusque auctoribus excerpti per Leodegarium a Quercu] nisi corrigantur.

Epistola consolatoria ad reverendos et gravissimos theologos [Jacobum Andreae et Lucam Osiandrum de Palatinatus electoralis

1 de Abano seu de Apono, Petrus. Geomantia, Heptameron seu elementa magica, et ejusdem de omni genere divinationis opera.

administratione et instituta in ecclesiis et scholis emendatione].

Epistola Luciferi ad malos principes christianos.

Epistolae [aliquot] consolatoriae [piae et utiles, maxime iis, qui propter confessionem veritatis persecutiones patiuntur], collectae per Cyriacum Spangenbergium.

Epistolae obscurorum virorum.

Epitome chronicorum et historiarum mundi velut index, primae et secundae impressionis, in quo sunt impressae atque figuratae imperatorum imagines.

Epitome figurarum sacrae Scripturae.

Epitomatae *Epithemata* historiae de bello religionis.

Epitome historiarum sacrarum et locorum communium.

Ethicae christianae libri tres, in quibus [de veris humanarum actionum principiis agitur, auct. Lamberto Danaeo].

Evangelium laetum regni nuncium.

Excerpta quaedam capita ex Scripturis, omnibus fidelibus necessaria.

Exempla virtutum et vitiorum [atque etiam aliarum rerum maxime memorabilium].

Exemplarium sanctae fidei catholicae, quocunque idiomate impressum.

Exemplorum variorum liber de apostolis et martyribus, sive seorsum sive conjunctus catalogo S. Hieronymi de ecclesiasticis scriptoribus.

<table>
<tr><td>Exercitatio vitae spiritualis,
Explicatio symboli per dialogos,
Explicatio primi, tertii, quarti et quinti cap. Act. Apost.,
Expositio secundae epistolae D. Petri et Judae,
Expositio nominis Jesu juxta mentem Hebraeorum, Cabalistarum, Graecorum, Chaldaeorum, Persarum et Latinorum,
Exposito super Cantica canticorum Salomonis,</td><td>sine nomine auctorum et quocunque idiomate impressae.</td></tr>
</table>

Expositio in epistolas Pauli ad Romanos et ad Galatas, cujus praefatio in epistolam ad Romanos incipit: Varias narrationes etc., et in expositione primi cap. ad Romanos, cujus initium est:

Cum beatus apostolus ad Romanos scribere instituisset etc. [1].

Auctores primae classis.

Faustus Sozzinus *Socinus*.
Filis Pastor in Austria.
Filis Pastor Halbestadiensis vel Halberstatensis.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Bigot.
" Burgovius.
" Davit *Davidis*.
" Hottomannus.
Franciscus Junius.
" Perren.
" Puccius Filidinus, falso usurpans cognomen Pucciorum.
Franciscus Rabletius *Rabelais*.
Fridericus Beurhusius.
" Dedekind.
" Petri.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Fabritii liber octavus epistolarum ad Fridericum Nauseam, qui est Roberti a Moshaim.

Farrago poematum [ex optimis quibusque antiquioribus et aetatis nostrae poetis selecta], Leodegarii a Quercu,
Flores historiarum per Matthaeum Westhmonasteriensem, editi anno 1573 Londini,
} nisi emendentur.

Fratris Francisci de Evia Praeparatio mortis.

Francisci Georgii Veneti [De] harmonia mundi [totius cantica tria] et Problemata sacrae Scripturae,
Francisci Guicciardini Historia[rum sui temporis libri XX, ex Italico] Latine reddita per Caelium Secundum Curionem,
Francisci Irenici Ettelingiacensis Germaniae exegeseos volumina duodecim.
Francisci Poly(n)grani Assertiones quorundam ecclesiae dogmatum,
} donec expurgentur.

Francisci Patritii Nova de universis philosophia, nisi fuerit ab auctore correcta et Romae cum approbatione R. Magistri Sacri Palatii impressa.

*

1 Commentarii in epistolas ... Galatas, quorum praefatio ... incipit: Cum varias nationes, et comm. primi capitis: Cum ...

Fasciculus mirrhae, Genevae impressus.

Fidei christianae capita contra papistas *contra Papam et portas inferorum*.

Fidelis servi subdito infideli responsio, una cum errorum et calumniarum quarundam examine, quae continentur in septem libris *in septimo libro* de visibili ecclesiae monarchia a Nicolao Sandero conscripta.

Flores epigrammatum [1],
Flores Romani *Fiori Romani*,
Flores sanctorum [2],
Flores virtutum *Flor de virtudes*,
Fons vitae,
— ubicunque et quacunque lingua impressi, donec corrigantur.

Formula missae [et communionis] Witebergensis *pro ecclesia Wittembergensi. Opus Martini Lutheri.*

Formulae precum seu agenda aut officia haereticorum omnia, quacunque lingua conscripta [3].

G.

Auctores primae classis.

Gaspar Adeler *Adler seu Aquila*.
„ Braummiller *Brandmüller*.
Gaspar Elogius.
„ Eurimaches vel Eurymachaera.
Gaspar Faber.
„ Gondemann *Gödemann*.
„ Hanz.
„ Hombergius.
„ Macer (vel Macrus).
„ Melisander.
„ Motthaeus Sc[h]malkaldensis.
Gaspar Olevianus.
„ Peucerus Budissinus.
„ Stolshagius.
„ Tauberus.
Georgius Autumnus.
„ Blandrata (vel Blandatra).
Georgius B(r)inderus.
„ Buchananus Scotus.
(„ Cassander Brugensis sive Veranius Modestus Pacimontanus.)
Georgius Codonius.
„ Constantinus Anglus.

1 S. o. s. 549 Epigrammatum. 2 Flos sanctorum, impressus Caesaraugustae anno 1556 et alibi. 3 Decr. gen. I, 1.

Georgius David.
„ Dieterichus.
„ Ebouff.
„ Eckart.
„ Edelmann.
„ Fladorius *Fladerus*.
„ Grynaeus Bodicenus.
„ Hanfeldt.
„ Henninges.
„ Toye *Joye* Bedfordiensis.
Georgius Kup[p]elich.
„ Lystenius.
„ Meckart.
„ Mylius.
„ Niger.
„ Nigrinus.
„ Princeps An[h]altinus.
„ Raudt.
„ Schmaltzing.
„ Scholtz.
„ Shon *Sohn*.
„ Silberschlag.
„ Sohnius.
„ Spintlerus *Spindlerus*.
„ Tilenus.
„ Waltherus.
Gerardus [Geldenhaurius] (Neomagus sive) Noviomagus.
Germanus Beyer.
Gothardus, qui et [Alphonsus] Conradus.
Gregorius Pauli.
„ *Georgius* Perlitius Lubenensis *Lubecensis*.
Gregorius Werser *Weiser*.
Guilelmus Barlowe.
„ Bidembachius.
„ Charcus *Charke*.
„ Colus.
„ Feuguerejus (vel Fuquerejus) [seu Feugueraeus].
Guilelmus Fulcus *Fulco seu Fulk*.
Guilelmus Hieron.
„ Rodingus Hassus.
„ Sarcerius.
„ Turacrus.
„ Turnerus.
„ Udalus.
„ Whikaterus.
„ Widephus.
„ Witte *White*.
„ W[h]itting[h]amus.
„ Xilander.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Gasparis Caballini Tractatus commerciorum et usurarum reddituumque pecunia constitutorum et monetarum, ejusdem Tractatus de eo quod interest et de dividuo et individuo, qui omnes sunt Caroli Molinaei, mutato tantum auctoris nomine, nisi emendentur.

Gasparis Stiblini Coropaedia.

Gaudentii Merulae Memorabilium liber, nisi emendetur.

Georgii Nigrini Conciones [in Apocalypsin].

Georgii Victorii *Pictorii* poemata.
Gulielmi Grattarolae opera, quandiu emendata non prodierint.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Genesis cum catholica expositione ecclesiastica [id est ex universis probatis theologis, quos Dominus suis ecclesiis dedit, excerpta a quodam verbi Dei ministro].
(Geomantiae libri omnes.)
Gesta Romanorum.
Glossa ordinaria Genevensis.
(Glossae ordinariae specimen.)
Gratianus Antijesuita, id est canonum ex scriptis auctorum *veterum* theologorum a Gratiano in illud volumen, quod Decretum appellatur, collectorum et doctrinae Jesuiticae ex variis istius nuperae sectae mat[a]eologorum scriptis excerptae collatio a quodam veritatis studioso instituta et nunc primum in lucem edita.

H.

Auctores primae classis.

Hallerus Bartholdus.
Hamelus *de Hamelle seu Hamellaeus* Godofredus.
Hartmannus Sc[h]op[p]erus Novoforensis Noricus.
Helias Hutterus.
" Palingenius.
" Sc[h]adaeus.
Hem[m]ingius Nicolaus.
Henricus Boethius.
" Brinkelous, qui edidit libros sub nomine Roderici Morsii [1].
Henricus [ab Efferhen seu] Efforhen (vel Efforden).
Henricus Er[t]zberg.
Henricus Hartopaeus *Artopoeus*.
" Husanus.
" Mylius.
" Modec.
" Mollerus.
" Nicolaus, sive libri omnes H. N. signati.
Henricus Petraeus.
" Rhodus *Rhotus* vel Rothus.
Henricus Senensis.
" Sthenius Munderus.
" Stephanus.
" Thylo.
" T(h)olosanus.
" Wolphius.

*

1 Brinkelow, Henricus. Morsius, Rodericus, qui et Henr. Brinkelow.

Hermannus Figulus.
" Hamelmannus.
" Pacificus.
Hieremias Bastingius.
Hieronymus Hamboldus vel Hauboldus Ratisponensis.
Hieronymus Henninges.
" Maucelius *Mencelius*.
(Hieronymus Panchus.)
" Peristerius.
" Pumekchius.
(" Valler.)
Hieronymus Vehus.
" Walerus *Wellerus Friburgensis*.
Hieronymus Wildembergius Aurimontanus.
Hieronymus Zanchius (vel Pancus).
Himmanuel Tremellius.
Hovardus *Balthasar Houwaert*.
(Hugo Hugaldus.)
Hugo Sureau(s), cognomine Rosiere.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Hadriani Barlandi Institutio hominis christiani.

Hadriani Damman Gandavensis liber inscriptus: Imperii ac sacerdotii ornatus, diversarum item gentium peculiaris vestitus, cum commentariolo caesarum, pontificum ac sacerdotum.

Henrici Decimatoris Giffhornensis Silva vocabulorum et phrasium, cum solutae tum ligatae orationis etc., nisi corrigatur.

Henrici VIII Angli liber de sacramentis, quem conscripsit adversus Lutherum, permittitur.

Henrici Harphii Theologia mystica, nisi repurgata fuerit ad exemplar illius, quae fuit impressa Romae anno 1585.

Hieronymi Serrae Lutheranorum serrae in servum arbitrium liber, nisi prius corrigatur.

Historiae Magdeburgicae ab Illyrico et complicibus coacervatae [1].

Historia de schismate [inter Urbanum VI., Clementem antipapam et successores] Theodorici Nemiensis *de Niem seu Niemi*.

Huldarico episcopo Augustano epistola adscripta adversus Nicolaum Papam [2].

Hypotyposeon Martini Martinez Cantapetrensis liber [3], nisi fuerit ex impressis ab anno 1582.

*

1 Historia, Ecclesiastica, integram ecclesiae Christi ideam secundum singulas centurias complectens, congesta per aliquot studiosos viros in urbe Magdeburgica. 2 S. o. s. 261, anm. 4. 3 Hypotyposes theologicae ad intelligendos sacrae Scripturae sensus.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Hebraea, Chaldaea et Latina interpretatio Bibliorum cum indice Roberti Stephani [1].

Helvetiae gratulatio ad Galliam de Henrico hujus nominis quarto, Galiarum et Navarrae rege.

Heydelbergensis theologia de coena Domini.

Historiarum et chronicorum epitome velut index usque ad annum XXXIV.

Historiarum et chronicorum (totius) mundi epitome [cum praefatione Achillis P. Gassari], (impressae) Basileae [1532].

Historia Belgica [hoc est rerum memorabilium, quae in Belgio a pace Cameracensi ... evenerunt, brevis designatio].

Historia Germaniae, Francofurti edita 1584 [2],
(Historia Graeciae nuper edita), donec expurgentur.
Historia Scotorum (nuper edita),

Historia Hussitarum.

Historia vera de rebus Martini Buceri, Pauli Fagii et Chaterinae Vermyliae, Petri Martyris uxoris, vel sub alio titulo: Historia de vita, obitu et sepultura etc. Martini Buceri et Pauli Fagii, quae intra annos duodecim in Angliae regno accidit [3].

Hortulus animae, nisi corrigatur.

Hortulus passionis in ara altaris floridus.

(Hydromantiae artis opera omnia.)

I.

Auctores primae classis.

Jacobus Acontius.
" (Anetius vel) Aenetius.
" Andreae [alias Schmidlinus, pastor Goppingensis].
(Jacobus Andreas Shmidellinus vel Jacobus Shmidellinus].
Jacobus Arrison *Harrison*.
" Brocardus.
" Brun[sv]icensis.
" Cornerus.

*

1 S. o. s. 269, anm. 4. 2 Scriptorum, Veterum, qui caesarum et imperatorum germanicorum res per aliquot saecula gestas litteris mandarunt, tomus unus ex bibliotheca Justi Reuberi. 3 Historia vera de vita, obitu, sepultura, accusatione haereseos, exhumatione M. Buceri et P. Fagii. Item historia Catharinae Vermiliae, Petri Martyris Vermilii conjugis, exhumatae ejusque ad honestam sepulturam restitutae.

Joannes Witgistus *Whitgiftus*.
„ Wtenhovius.
„ Zangerus.
Jodochus Harchius Montensis.
„ Hockerius.
Jonas Francus.
„ Grasserus.
Josephus Grab(b)ius Averbacensis.
(Josias Loner vel) Josua Loner.
Josua Lagus.
Josue Opitius.
Isaac L. Feguenkinus *Feguernekinus*.
Justus Ruperius *Rupejus*.
„ Velsius Hagensis.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Jacobi a Burgundia Apologia ad Carolum Caesarem [1].

Jacobi Sebecii *Schegkii* liber de una persona et duabus naturis in Christo.

Jannoccius de Mannettis Florentinus, De dignitate et excellentia hominis [libri IV], donec emendetur.

Joachimus super titulum ff. de jurejurando [2].

Joannis Baptistae Folengii Commentaria super epistolas canonicas Sancti Petri et Sancti Jacobi et super primam epistolam Sancti Joannis.

Joannis Bodini Andegavensis [De magorum] Daemonomania omnino prohibetur; liber vero De republica [libri VI] et Methodus ad facilem historiarum cognitionem tamdiu prohibita sint, quousque ab auctore expurgata cum approbatione Magistri Sacri Palatii prodierint [3]).

Joannis Casi Sphaera civitatis, hoc est reipublicae recte ac pie secundum leges administrandae ratio,
Joannis Corasii liber de universa sacerdotum materia [4],
Joannis Drusii opera,
} donec emendentur.

Joannis Feri opera omnia, donec emendentur. Excipiuntur tamen ejusdem Feri Annotationes et commentaria in Sancti Matthaei et Sancti Joannis evangelia ac in ejusdem S. Joannis epistolam primam, Romae recognita et impressa.

*

1 Apologia, qua apud imperatoriam Majestatem injustas sibi criminationes diluit fideique suae confessionem edit. 2 a Beust, Joachimus. Lectura in titulum Digesti veteris de jurejurando. 3 Vgl. s. 537. 4 In universam sacerdotiorum materiam erudita ac luculenta paraphrasis.

Joanni Fischerio [episcopo Roffensi] liber falso adscriptus de fiducia et misericordia Dei.

Joannis Forsteri Dictionarium Hebraicum,
" Lalamantii medici Exterarum fere omnium et praecipuarum gentium anni ratio et cum Romano collatio,
Joannis Mahusii Aldernaden. Epitome annotationum Erasmi in Novum Testamentum,
} nisi corrigantur.

Joannis Matthaei Toscani Psalmi Davidis [ex Hebraica veritate Latinis versibus expressi].

Joannis Nevizani Astensis J. C. Silva nuptialis, donec emendetur.
" Pauli Donati Libellus de reservatione casuum [1].
" Peregrini Petrosellani Liber convivialium sermonum.
" Petri de Ferrariis Practica Papiensis, nisi corrigatur.
" Roa d'Avila Apologia de juribus principalibus defendendis et moderandis juste.

Joannis Rutheni Tabulae locorum communium utriusque Testamenti,
Joannis Scapulae Lexicon Graeco-Latinum,
" Schenekdewini *Schneidewini* Super [quatuor libros] Instit[utionum juris civilis Justiniani] commentaria seu annotationes,
} nisi corrigantur.

Joannis Wierii medici libri quinque De praestigiis daemonum, incantationibus et veneficiis.

Julii Caesaris Scaligeri Commentarii [et animadversiones] in Theophrastum [de causis plantarum] et Poemata,
Josephi Scaligeri liber De emendatione temporum,
} donec emendentur.

Juliani Taboeotii *Taboetii* De quadruplici[s] monarchia[e primis autoribus et magistratibus].

Julii *Justi* Velsii Κρίσις verae christianaeque philosophiae comprobatoris atque aemuli [et sophistae] quique Antichristi doctrinam sequitur, per contentionem comparationemque descripti[o].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Imagines mortis cum Medicina animae.

*

1 Brevis tractatus de casibus Sedi Apostolicae reservatis.

Index Bibliorum impressus Coloniae in aedibus Quentellianis.

Index rerum omnium, quae in Novo ac Veteri Testamento habentur, locupletissimus, una cum Hebraeorum, Chaldaeorum ac Latinorum nominum interpretatione etc. Venetiis ad signum Spei 1544.

Index utriusque Testamenti, pene similis Indici Bibliorum Roberti Stephani.

(Institutiones grammaticae et aliarum artium, nisi repurgentur.)

Institutio principis.

Institutio religionis christianae, impressa Witebergae anno 1536.

Instructio, qua vitam aeternam obtinebimus.

Introductio admirabilium antiqua et moderna seu apologia ficta pro Herodoto, anno 1567 [1].

Judicium et censura ecclesiarum piarum de dogmate in quibusdam provinciis septentrionalibus contra adorandam Trinitatem [per quosdam turbulentos noviter sparso].

Justitia Britannica [per quam liquet, aliquot in eo regno cives morte mulctatos esse, propter religionem vero neminem in capitis discrimen vocatum].

K.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Kalzii liber de sanitate tuenda [2].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Kalendaria omnia ab haereticis confecta, in quibus nomina haereticorum ponuntur [3].

L.

Auctores primae classis.

Lambertus Danaeus.

Laonicus Antisturmius a Sturmeneck.

Laurentius Cod[o]mann[us].

Laurentius Ludovicus Leobergensis.

" Matth(a)esius.

" Ritter.

*

1 Stephanus, Henricus. L'Introduction au traité de la conformité des merveilles anciennes avec les modernes, ou traité préparatif à l'apologie pour Herodote. 2 Katzschius, Joannes. De sanitate gubernanda secundum sex res non naturales. 3 Decr. gen. I, 5: Calendaria, martyrologia ac necrologia haereticorum.

Laurentius R[h]odomannus.
„ Streicherus.
Lelius Sozzinus *Socinus*.
Leo Achrydanus *Achridenus seu Acridanus*.
Leonardus Coxus.
„ Krentzheim.
„ Pellicanus Rubeaquensis.
Leonardus Schweiglinus.
„ Stockelius.
„ Waramundus.
„ Werner.
Lucas Backmeisterus Luneburgensis.
Lucas Mainus.
„ Osiander.
„ Sternberger Moravus.
Ludovicus Berquinus.
„ Evans.
„ Helmboldus.
„ (Levatherus vel) Lavaterius.
„ Rabus.
„ Villebois.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Laurentii Vallae Annotationes in Novum Testamentum, et liber de persona contra Boëtium [1], nisi corrigantur.

Laus matrimonii et congestio bonarum mulierum ex diversis historiis, M. Petri Lesvander [2].

Lelii Capilupi Centones ex Virgilio, Romae anno Domini 1590 impressi, permittuntur.

Levini(i) Lemnii medici Zirizei Occulta naturae miracula, } donec expurgentur.
Lexicon [juridicum] Simonis Schardii, }

Ludovici Borbonii Principis Condaei Literae [ad Carolum IX Galliae Regem].

Ludovici Carvajali Dulcoratio amarulentiarum Erasmicae responsionis ad Apologiam ejusdem Ludovici Carvajali, } nisi prius expurgentur.
Ludovici Castelvetrii opera omnia, }

„ Imperatoris nomine liber fictus contra sacras imagines.

„ Vives Valentini Annotationes in S. Augustinum [3], nisi expurgentur.

*

• 1 Caput 34 libri VI Elegantiarum, de persona contra Boëthium. 2 de l'Esnaudiere, Pierre. La louange du mariage et recueil des histoires des bonnes, vertueuses et illustres femmes. 3 Commentarii in libros D. Aurelii Augustini de civitate Dei.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Lexicon Graecum novum, Genevae [1564] impressum.

Libellus A B C tractans rudimenta religionis [et duo tantummodo sacramenta commemorans].

Liber qui inscribitur: Acta concilii Tridentini anno 1546 celebrati una cum annotationibus piis et lectu dignissimis.

Liber anonymi cujusdam de repugnantia doctrinae Christi(anae) [et Romani Pontificis].

Liber inscriptus: Annatae, taxationes ecclesiarum et monasteriorum per universum orbem, ab haereticis adversus annatas conscriptus [1].

Liber continens articulos reprobatos a facultate Parisiensi contra doctrinam S. Thomae.

Libri duo de falsa et vera unius Dei Patris et Filii et Spiritus sancti cognitione, auctoribus ministris ecclesiarum consentientium in Sarmatia et Transilvania.

Libellus de concordia ecclesiae.

(Liber de conventu Haganoen.)

Liber inscriptus: Crux christiani, cum quibusdam annotationibus in Sanctum Hilarium.

Libri Decem annulorum [Veneris], Quatuor speculorum, Imaginum Thobiae, Imaginum Ptolomaei, Virginalis, Clavicula Salmonis.

Liber inscriptus: Dialogi sacri [2].

Libri (in)scripti contra dietam imperialem Ratisbonen.

Libellus inscriptus: [Sermo] de digna praeparatione ad sacramentum eucharistiae.

Liber inscriptus: De divinis et apostolicis traditionibus.

Liber inscriptus: Genesis cum catholica expositione ecclesiastica, id est ex universis probatis theologis, quos Dominus suis ecclesiis dedit, excerpta a quodam verbi Dei ministro (diu multumque in theologia versato, sive Bibliotheca expositionum Geneseos, id est expositio ex probatis theologis, quotquot in Genesim aliquid scripserunt, collecta et in unum corpus singulari artificio conflata etc.).

Liber intitulatus: De Jesu Christo pontifice maximo et rege fidelium summo, regente in ecclesia sanctorum.

*

1 S. o. s. 540, Annatae. 2 S. o. s. 548, Dialogi.

Liber qui inscribitur: Illustrissimi Principis ac D. D. Joannis Friderici secundi, Ducis Saxoniae etc., suo ac fratrum D. Joan. Wilhelmi et D. Joan. Friderici natu junioris nomine solida [et ex verbo Dei sumpta] confutatio et condemnatio praecipuarum corruptelarum, sectarum et errorum hoc tempore [grassantium] (ad instaurationem etc.).

Liber qui inscribitur: Interim, anno 1548 editus.

Liber qui inscribitur: Libellus apostolorum nationis Gallicanae, cum constitutione sacri concilii Basileensis [et arresto curiae parlamenti super annatis non solvendis].

Liber continens doctrinam, administrationem sacramentorum, ritus ecclesiasticos, formam ordinationis consistorii, visitationis scholarum in ditione Principum et Dominorum D. Joannis Alberti et D. Hulderici fratrum, Ducum [Megapolensium gentis Henetae], (Francfurti per Petrum Brubachium 1562).

Liber egregius de unitate ecclesiae, cujus auctor periit in concilio Constantiensi [opus Joannis Huss].

Liber de mediatoris Jesu Christi hominis divinitate et aequalitate; item de restauratione ecclesiae [Martini] Cellarii (etc.) [cum epistola praeliminari Fabricii Capitonis].

Liber inscriptus: De re metrica [libri tres Jacobi Micylli].

Liber inscriptus: Mirabilis liber [qui prophetias revelationesque nec non res mirandas praeteritas, praesentes et futuras aperte demonstrat].

Libellus de non timenda morte, (sine nomine auctoris aut impressoris aut loci aut temporis).

Liber inscriptus: De laudibus Julii III hymnus et sequentia missae, quae dicitur in die Corporis Christi.

Liber inscriptus: Ordo baptizandi juxta ritum sanctae Romanae ecclesiae, Venetiis apud Joannem Guariscum et socios anno 1575, nisi corrigatur.

Liber inscriptus: De officio pii et publicae tranquillitatis vere amantis viri in hoc religionis dissidio (sine auctoris nomine et alius ab eo, quem sub eadem inscriptione composuit Joannes Hessels, Doctor Lovaniensis) [Opus Georgii Cassandri].

Liber inscriptus: De persecutione barbarorum.

Liber inscriptus: Pro libertate ecclesiae Gallicanae adversus Romanam aulam defensio Parisiensis curiae, Ludovico XI Gallia-

rum Regi quondam oblata, quae circumfertur cum tractatu Duareni de sanctae ecclesiae ministris, ab eo Latinus factus.

Liber inscriptus: De protrahenda vita ultra viginti quinque annos.

Liber psalmorum Davidis cum catholica expositione ecclesiastica [et cantica ex diversis Bibliorum locis cum eadem expositione] (impressus per Henricum Stephanum anno 1562).

Liber inscriptus: Quae regia potestas, quo debent auctore solemnes ecclesiae conventus indici cogique (etc.) [compendiosa discussio, Cl. G. Praet. Sen. authore].

Liber inscriptus: De regno, civitate et domo Dei ac Domini nostri Jesu Christi.

Liber inscriptus: De regno Christi liber primus, de regno [Anti-] Christi liber secundus. [Accessit tractatus de paedobaptismo et circumcisione].

Liber contra regimen foeminarum [1].

(Liber responsionum ad decem rationes.)

Liber inscriptus: Sermo divinae majestatis pronuntiatus in monte Syna [2].

Liber similitudinum et dissimilitudinum [3].

Liber inscriptus: [MIKPOIIRESBYTIKON.] Veterum quorundam brevium theologorum [, sive episcoporum, sive presbyterorum,] elenchus.

Ludi Theutonici rhythmice compositi et Gandavi exhibiti, super hac quaestione: quod sit homini morienti maximum solatium [4].

M.

Auctores primae classis.

Magdalena Aymairus *Magdalenus Heymairus*.

Manson *Robertus Massonius* Anglus.

(Marcus) Andreas Falckhenbergerus *Franckenbergerus*.

Marcus B(l)eumlerus Tigurinus.

(M.) Marcus Menni[n]gus.

Martinus Agricola.

„ Crusius.

„ Faber.

„ *Mauritius* Hellingus.

*

1 Blast, The first, of the trumpet against the monstruous regiment and empire of women, id est: Primus sonus buccinae u. s. w. 2 S. u. s. 574, Sermo. 3 S. o. s. 278, anm. 3. 4 S. o. s. 258, anm. 1.

Martinus Hofmann.
„ Kemnicius vel Chemnicius.
Martinus Lochandrus Gorlicensis Silesius.
Martinus Mollerus.
„ Morlin.
„ Salbach.
„ Schalingius Farens[is].
Matthaeus Beroaldus.
„ Chemnicius.
Matthaeus Colseburgius *Colzeburgius*.
Matthaeus (seu Matthias) Bresserus *Dresserus*.
Matthaeus Huttenus.
„ Ludtke [seu Ludecus].
„ Veghel *Vogel*.
„ Wes(s)enbec(c)ius.
Matthias Bergius Brunswicensis.
„ Eberhart.
„ Erbius aut Erbenus (vel Herbenus).
(Matthias Ludecus.)
„ Ritter.
„ Schneider.
„ Tinctorius.
Matthias Vehus.
Melchior Bischoff.
„ Neofarius *Neofanius*.
„ Specker.
„ Wildius.
M. Mento [qui et Mento Gogrenius].
Metterus Mentrius adversus Balearium episcopum.
Meredith Hanmerus.
Michael (Aichlerus vel) Eychlerus.
„ Caelius [seu Coelius].
„ Dil[l]erus.
„ Dinellus.
„ Hagerus.
„ Hampelus *Hempelus*.
M. Michael Henning Dresdensis.
Michael Hermannus.
„ Himmel.
„ M[a]estlinus.
„ Neander Soraviensis.
„ Rennerus.
„ Rennigerus Anglus.
„ Scrinius Dantiscanus.
„ Uranius.
Minus Celsus.
Moyses Pelacherus *Pflacherus*.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Maccaronicorum opus Merlini Coccai, poetae Mantuani, nisi repurgatum fuerit.

Mahometis Saracenorum principis ejusque successorum vitae [ac doctrina] (item) [ipseque] Alchoran[. His adjunctae sunt confutationes multorum una] cum Martini Lutheri [praemonitione et] praefatione [in Alcoranum].

Martini Eisengre[i] nii Tractatus apologeticus de certitudine gratiae pro (canone) [vero ac germano intellectu canonis] XIII sess. 6. concilii Tridentini.

Martini Martinez Cantapetrensis Hypotyposeon liber [1], nisi fuerit ex impressis ab anno 1582.

Melchior Klingius [Commentarii] in praecipuos secundi libri Decretalium titulos, et in institutiones juris civilis [2].

(Michaelis Carranzae annotatio marginalis ad D. Ildefonsum).

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Margarita pastorum.

Medicina animae pro sanis simul et aegrotis instante morte.

(Medicina animae adjuncta Imaginibus mortis [3]).

Medicina animae, tam his, qui firma, quam qui adversa corporis valetudine praediti sunt, in mortis agone et extremis his periculosissimis temporibus maxime necessaria.

Meditationes sanctorum patrum, quibus Dominicae passionis mysterium explicatur [atque historia de passione Christi expenditur].

Methodica juris utriusque traditio [Conradi Lagi].

Mirabilis liber [4].

Missa evangelica.

Missa Latina, quae olim ante Romanam (circiter annum 700 erat) [circa septingentesimum Domini annum in usu fuit; item quaedam de vetustatibus missae scitu valde digna; adjuncta est B. Rhenani praefatio in missam Chrysostomi a Leone Tusco anno 1070 versam; cum praefatione Matthiae Flacii Illyrici].

Modus confitendi et modus orandi, prout impressit Doletus.

Modus orandi et confitendi.

Monumenta sanctorum patrum orthodoxographa, hoc est, theologiae sacrosanctae ac sincerioris fidei doctores numero circiter octoginta quinque, ecclesiae lumina, auctores partim Graeci, partim Latini, Basileae 1569, nisi emendentur.

Multi integri loci sacrae doctrinae Veteris et Novi Testamenti, ex Hebraea et Graeca lingua in Latinum et German[ic]um sermonem translati.

*

1 S. o. s. 555, anm. 3. 2 In quatuor Institutionum juris principis Justiniani libros enarrationes. 3 S. o. s. 560, Imagines. 4 S. o. s. 564.

N.

Auctores primae classis.

Natalis Tornettus.
Nathan Chytraeus.
Nathanael Nesekius, id est Theodorus Beza.
Nicolaus Bloccius, ludimagister Leydensis.
Nicolaus Bucerus Brugensis.
„ Cancerinus.
„ Coeltanius.
„ Collado.
Nicolaus Erbenius.
„ Florus.
„ Grimoaldus.
„ Hemmingius (vel Keningius.
Nicolaus Jagenteuffel.
„ Lesserus *Lessaeus*.
„ Opton *Upton*.
„ Rudingerus.
„ Schmidius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Natalis Bedae liber confessionis [1].
Niblus Thessalonicensis contra PP., alias Illyrico suppositus [2].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Narratio eorum, quae contigerunt in patria inferiori anno 1566.
(Necromantiae opera et scripta omnia).
Novae glossae ordinariae, donec meliora Dominus etc., sive in evangelium secundum Matthaeum, Marcum et Lucam commentarii, ubicunque impressi fuerint [3].
Novae precationes ex optimis quibusque scriptis praecipuorum nostri saeculi theologorum.

O.

Auctores primae classis.

Osiander Lucas.
Osvaldus Betus *Berus*.
Otho Gryphius Goarinus Cattus.
„ Wissenburgius sive Lumburgensis.
Otho Zander.
Ovenus Guntherus.

*

1 Beda, Noel. Confession. Quae tamen falso ei adscribitur. 2 Nilus Thessalonicensis. Libellus de primatu Romani Pontificis, a Matthia Flacio Illyrico in Latinum sermonem conversus. 3 In evangelium ... commentarii ex ecclesiasticis scriptoribus collecti: novae glossae ... Dominus.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Olimpiae Fulviae Moratae Dialogi, epistolae et carmina.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Optima ratio componendae religionis quae sit.
Opus magni lapidis per Lucidarium.
Oratio Dominica cum aliis quibusdam precatiunculis Graece cum Latina versione e regione posita, quibus adjunctum est alphabetum Graecum.
Oratio ecclesiarum Germaniae ac Belgiae sub etc., 1566.
Orationes funebres et epicedia, opus per tomos distinctum [1].
(Orationes funebres de haereticis habitae, certis tomis impressae).
Ordo ecclesiasticus circa doctrinam, sacramenta et caeremonias in ducatu Illustrissimi Ducis Bavariae Friderici observandus [2].
Orthodoxographa, theologiae sacrosanctae et sincerioris fidei doctores (etc.) [numero LXXVI, authores partim Graeci, partim Latini], donec expurgentur.
Osiandrismus sive Acta Norimbergae.

P.

Auctores primae classis.

Palatinus Kednadod *Kednadon a Straswick*.
Parcherus *Matthaeus Parkerus*, pseudo-archiepiscopus Cantuariensis.
Patricius Coeburnus *Cocburnus*.
Paulus Dolscius.
„ Florenius.
„ Joannes Alciatus.
„ Keinerius *Kemerius*
Petrus Berexasius.
„ Boffinus.
Petrus Boquinus.
„ Cassiodorus.
„ Clarke.
„ Dathenus.
„ Dillerus.
„ Dogninus.
„ Gedultig seu Patiens.
„ Glas(s)er.
„ Haftitius.
„ Landsbergius (vel Lindemburgius) [Limburgensis].
Petrus Palladius.

*

1 Orationes funebres et elegiae in funere principum Germaniae. Tom. I, II et III. Collectore Simone Schardio. 2 Vide Kirchenordnung, wie es mit der christlichen lehre u. s. w.

Petrus Pateshul.
„ Paulus Nochtesterus *Hochsteterus*.
Petrus Ramus.
„ Rinavus *Rinaw*.
„ Statorius.
„ Trewer.
„ Warenborg ab Altenkirchen.
Petrus Wartes vel Vattes *Wattes*.
„ Wirth.
Philippus Delbrunerus *Heilbrunnerus*.
Philippus Dirixson *Dirk*, qui suos Anabaptismi foetus [in-]scribit litteris P. D.
Philippus Felsinius.
Philippus Gerrarde.
„ Neilbrunnerus *Heilbrunnerus*.
„ Keiser.
„ Lonicerus.
„ Marbachius.
„ Marnix, Dominus de S. (H)Aldegonda.
Philippus Merzilius.
„ Mornaeus Plesseus.
„ Nycol[s].
„ Rusticus.
„ Wagnerus.
Pilkintonius, pseudo-episcopus Dunilmensis.
Primus T[r]uberus Carniolanus.
Procopius Lupacius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Panoplia omnium illiberalium, mechanicarum aut sedentiariarum artium [genera continens] cum imaginibus, auctore Hartman[no] Sc[h]oppero Novoforensi Norico. Francofurti ad Moenum 1568, donec expurgetur.

Papyrii Massonii Libri sex de vitis episcoporum urbis Romae, nisi fuerit ex correctis ab auctore cum approbatione Mag. Sacri Palatii [1].

Paraphrasis Cornelii Chaldaica in sacra Biblia [2].

Pauli Diaconi Historia, impressa Basilea 1569, nisi deleatur epistola, quae habetur in ejus principio, quae est non probati auctoris [3].

Petri de Abano opera geomantiae et ejusdem de omni genere divinationis opera [4].

Petri Fernandez de Villegas, archidiaconi Burgensis, Flosculus sanctorum.

*

1 Massonus, Papirius. Libri sex de episcopis Urbis, qui Romanam ecclesiam rexerunt, donec corrigantur. 2 S. u. Targum. 3 Epistola, quae habetur initio Historiae miscellae Pauli Diaconi editionis Basileae anno 1569. 4 S. o. s. 549, anm. 1.

Petri Guntheri [De arte] rhetorica [libri duo], nisi expurgetur.

Petrus Pomponatius [De naturalium effectuum admirandorum causis seu] de incantationibus [liber].

Petri Romani Circulus divinitatis.

Petri de Vineis Querimonia Friderici secundi Imperatoris [qua se a Romano Pontifice et Cardinalibus immerito persecutum et imperio dejectum esse ostendit].

Polydori Virgilii De inventoribus rerum liber, Romae jussu Gregorii XIII 1576 expurgatus et excusus, permittitur.

Postillae Draconitis per totum annum.

Practica musica Hermanni Finchii.

Praefatio Jacobi Hartelii *Hertelii* in quinquaginta [poetarum] comicorum [veterum, quorum opera non extant] sententias Graeco-Latinas.

Psalmi aliquot Davidici per Henricum Stephanum et quosdam alios Graeco carmine traducti [1].

Psalterium Hebraicum, Graecum, Latinum, cum annotationis [impressum] per Sebastianum Munsterum.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Paralipomenon omnium rerum memorabilium a Friderico secundo usque ad Carolum quintum historiae [Conradi a Liechtenaw] abbatis U[r]spergensis per quendam studiosum [historiarum virum] annexum.

(Pasquilli extatici seu nuper e coelo reversi de rebus partim superis, partim inter homines in christiana religione passim hodie controversis cum Marforio colloquium.)

Pasquilli manuscripti, in quibus Deo aut sanctis aut sacramentis aut catholicae ecclesiae et ejus cultui aut apostolicae sedi quomodocunque detrahatur [2].

Philosophia amoris.

Phrases Hebraicae [seu loquendi genera Hebraica], quae in Veteri Testamento (habentur) [passim leguntur, ex commentariis Hebraeorum explicata per Robertum Stephanum].

*

1. Psalmi aliquot in versus Graecos a diversis translati. Apud Henricum Stephanum. 2 Decr. gen. II, 13: Pasquilli omnes, etiam manuscripti, omnes conscriptiones, in quibus . . . detrahitur.

Pium consilium super Papae Sfondratae, dicti Gregorii XIIII, monitorialibus, ut vocant, bullis (etc.) [et excommunicationis atque interdicti in Galliae regem], a Tussano Bercheto Lingoniensi e Gallico sermone in Latinum conversum.

Poemata varia doctorum [piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu, cum praefatione Matthiae Flacii Illyrici], nisi corrigantur.

Postillae majores [totius anni].

Praxis et taxa officinae poenitentiariae Papae, [cum] ab haereticis [sit] depravata.

Priapeia [sive diversorum veterum poetarum in Priapum lusus] (quae una cum Virgilio circumferri solet) [sive seorsum, sive una cum Virgilio].

Protocollum, hoc est acta colloquii inter Palatinos et Wi[r]tebergicos theologos [de ubiquitate sive omnipraesentia corporis Christi et de sensu verborum Christi: Hoc est corpus meum, anno 1564 Mulbrunnae habiti].

Psalmi Davidis carmine impressi Lovanii.

Psalterium Davidis, ex Hebraico in Germanicum et Latinum sermonem fideliter translatum.

(Pyromantiae libri et scripta omnia.)

Q.

Auctores primae classis.

Quirinus Beuterus *Reuterus* Monsbacensis.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Querimonia Friderici secundi Imperatoris, auctore Petro de Vineis, cancellario ejusdem Friderici.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Querela de Pontifici(i)s insidiis per Germaniam.

Quinque librorum Moysis brevis ac perspicua explicatio, [insertis locis communibus in lectione sacra observandis; auctore Luca Osiandro].

R.

Auctores primae classis.

Reiner(i)us Reineccius Steinchemus *Steinhemius*.

Reinholdus Marcanus Westphalus.
Ricardus Coxus.
„ Feurus.
„ Wyse.
Robensonus Bangarensis *Nic. Robinsonus Bangorensis*.
Robertus Crowleyus.
„ Hornus.
Robertus Recordus.
„ Wakefelde.
„ Warsonus *Watsonus*.
Rodulphus Hospinianus.
„ Lemannus.
„ Ladolif *Radclif.*
„ Snellius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Ricardi Dinothi De rebus et factis memorabilibus loci communes historici, et ejusdem Adversaria historica, donec corrigantur.
Roffensi falso adscriptus liber de fiducia et misericordia Dei [1].

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Ratio et forma publice orandi Deum atque administrandi sacramenta in Anglorum ecclesia, quae Genevae colligitur.
Recantatio de inferno.
Rerum in Gallia ob religionem gestarum libri tres [regibus Henrico II, Francisco II et Carolo IX].

S.

Auctores primae classis.

Sadaellus *Sadeel* Antonius.
Samuel Fischer.
„ Hebelus.
„ Newheuser.
„ Radtspinner.
Sandes Wigormiensis *Sandys seu Sandus, Edwinus, Wigorniensis* pseudo-episcopus.
Scamblerus [Edmundus] Petroburgensis pseudo-episcopus.
Sebastianus Figulus.
„ Henricpetri.
„ Lupulus.
Sebastianus Sperber.
„ Spradler.
Siegfridus Saccus.
Sigismundus Suevus.
Simon Gaedicaevus *Gediccus*.
„ Meyer.
„ Pauli (vel Paulus) Sverinensis.
Simon Siderus.
„ Simonius.
„ Sneyderus.
Stanislaus Sarnicius.
Stephanus Gerlachius.

*

1 S. o. s. 560, Jo. Fischerio.

Stephanus de Maleshot.
„ Reich.
Stephanus Szegedinus.
„ Wacker.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Silva nuptialis Joannis Nevizani Astensis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindii epistola de magistratu et missa [1].
Suidae Historia, nuper Basileae impressa [2], quamdiu annotationes marginales et indices emendentur.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Sanctae Inquisitionis Hispanicae artes [detectae ac palam traductae a Reginaldo Gonsalvio Montano].
Sanctorum patrum meditationes, quibus Dominicae passionis mysterium explicatur atque historia de passione Christi expenditur.
Scholae christianae libri duo [3].
Scripta eruditorum [aliquot] virorum de [controversiis] coena[e] Domini.
Scriptorum publice propositorum a professoribus in academia Witebergensi [tom. I, II, III, IV, V, VI et VII].
Sententiae sanctorum patrum de coena Domini [ca, Phil. Melanchthon].
Sermo divinae majestatis voce pronunciatus in monte Syna *Sinai* [Theod. Bibliander].
Signa sacra et origo missae.
Solida refutatio compilationis Zwinglianae et Calvinianae, [quam illi consensum orthodoxum appellarunt, conscripta] per theologos Wi[r]te[m]bergicos.
Somnium viridarii, alias Disputatio inter clericum et militem [4].
Speculum justitiae.
Speculum vitae aulicae etc. sub titulo, poetici libri [5].
Spiritus sancti figurae aut typi originale peccatum depingentes (etc.), [et refutatio Pelagianorum spectrorum, auct. M. Flacio Illyrico].

*

1 Lindius, Steph. Epistolae monitoriae, in quibus curam religionis ad magistratum pertinere et qua ratione missa in veteri ecclesia celebrata fuerit, ostenditur. 2 Wolfius, Hieronymus. Suidae historica. 3 S. o. s. 257, Christianae. 4 S. o. s. 280, anm. 2. 5 Schopperus, Hartmannus. Speculum vitae aulicae de admirabili fallacia et astutia vulpeculae Reinikes libri IV.

Statera prudentum [auct. Paulo Ricio Israelita].

Stratagemata Sathanae [libri octo, auct. Jac. Acontio].

Summa purioris doctrinae per Mansfeldenses ad Gallicam ecclesiam missa etc.

Synodus sanctorum patrum convocata ad cognoscendam et dijudicandam controversiam multos jam annos ecclesiam Christi gravissime exercentem de majestate corporis Christi.

T.

Auctores primae classis.

Thalmannus Benedictus.
Theodoricus Schneppius *Schnepffius vel Snepffius*.
Theodorus Beza Vezelius.
" Neogeorgius* *Naogeorgius*
(Theodorus Sneppius.)
" Zwingerus.
Theophilus Baldanus.
" F(r)eurelius.
Theophrastus Paracelsus.
T(h)obias Bruno(n).
Thomas Beconus.
" Cartwrightus.
" Copperus *Cooperus*.
" Corbeau.
Thomas Dranta.
" Erastus.
" Gottisfordus *Cottisfordus*.
Thomas Gybsonus.
" Leverus.
" Paynell.
" Schelbachius vel Seltbachius.
" Swinerton.
" Thanholtzner.
" Wilsonus.
" Wistadius.
Timotheus Kirchnerus.
Tristramus Revell.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Targum, hoc est paraphrasis Cornelii Chaldaica in sacra Biblia, interprete Paulo Fagio [1].

Theatrum vitae humanae, primum a Conrado Lycosthene Rubeaquensi inchoatum, deinde a Theodoro Zwingero absolutum, cujuscunque sit impressionis, nisi corrigatur.

Theodorici Nemiensis vel a Niem Historia de schismate [2].

*

1 Fagius, Paulus. Thargum, hoc est paraphrasis Onkeli Chaldaica in sacra Biblia, additis in singula fere capita succinctis annotationibus.
2 S. o. s. 555, Historia.

(Thesaurus linguae Graecae Henrici Stephani,
Thesaurus linguae (Hebraicae) [sanctae sive lexicon Hebraicum] Sanctis Pagnini, auctus opera Joannis Mercerii et Antonii Cevallerii,
Thomae Elisii Clypeus piorum (catholicorum) adversus veterum recentiorumque haereticorum pravitatem fabrefactus,
[Joannis] Thomae Phreigii *Freigii* opera omnia,

donec expurgentur.

Incertorum auctorum libri prohibiti.

Tabulae duae, quarum prima est summa totius Scripturae Veteris et Novi Testamenti, altera vero de decem praeceptis [1].

Theologorum Witebergensium vera et solida refutatio duorum libellorum Jesuitarum.

Threnodia ecclesiae catholicae ad Christum sponsum suum [auct. Georgio Pictorio].

Triumphi Romanorum et Jesu Christi in coelum ascendentis collatio [auct. Alberto Lonicero].

Turco-Graeciae libri VIII (Basileae impressi 1584) [auct. Martino Crusio], donec corrigantur.

Turingicorum exulum responsio.

Totius Belgicae urbium, abbatiarum, collegiorum divisio ad opprimendum per novos episcopos evangelium (etc.) [Romae anno 1558 definita auctore Francisco Sonnio, quae tamen falso ei adscribitur] (sine nomine auctoris, censurae, impressoris et loci).

V.

Auctores primae classis.

Valentinus Erythraeus.
(„ Frocedorfius.)
„ Gres(s)erus.
„ Heiland.
„ Hesenerus.
„ Merckel.
Valentinus Schachtius.
„ Shmidelerus *Schindlerus*.
Valentinus Trocedorffius.
„ Vannius Malbrugensis.

*

1 Tabulae duae, quarum prima incipit: Icy est brievement compris tout ce que les livres de la sainte Bible enseignent à tous chrestiens, altera: Les commandemens de Dieu baillez par Moyse, exposez par Jesus-Christ.

Valentinus Winschemius.
Valerius Fi(l)dlerus.
Verus Gratianus.
Veteranus Pinserus *Jo. Pincierus Veteranus*.
Vincentius Gruncher.
Vinitor.
Vitus Breschwertibach.
" Mollerus.
Uldaricus Ruppinensis.
Ulricus Zwinglius.
Volradus Comes Mansfeldensis.
Wilhielmus Bidembachius.
" Clebitius.
" Nolderus *Holderus*.
" Sarcerius.
Wilichius Fischerus.
Wolphangus Amling.
" Ammonius.
" Ampelandaeus *Ampelander*.
Wolphangus Audingus.
(" Bisbachius.)
(" Camlingus.)
" Finckel[t]haus.
" Maler.
" Martius.
" Ochesius.
" Peristerus.
" Prisbachius.
Wolphius.

Certorum auctorum libri prohibiti.

Valentini Forsterii De successionibus, [quae] ab intestato [deferuntur, libri V], donec expurgetur.
Verani Modesti Pacimontani De officio pii viri tractatus [1].
Vincentii Ciconiae Veronensis Enarrationes in Psalmos, nisi corrigantur.
Uldarici ad Papam Nicolaum epistola [2].
Uldarici Zasii opera omnia, donec corrigantur.

Auctorum incerti nominis libri prohibiti.

Vita juventutis cum annotationibus seu additionibus Philippi Melancthonis.
Witebergica acta synodalia, a quodam collecta et per Witebergicos theologos probata, contra Illyricanos.
(Wormatienses articuli.)
Ursulae Munsterlergensis *Munsterbergensis* Ducissae defensio, quare vitam monasticam deseruerit.

*

1 Modestus, Veranius, Pacimontanus. Defensio insontis libelli de officio pii viri. Vgl. o. s. 564, z. 7 v. u. 2 S. o. s. 261, anm. 4.

Y.

Auctores primae classis.

(Yonellus vel) Juellius Anglus.

Z.

Auctores primae classis.

Zacharias Hosmarius.
„ Praetorius.
„ Schilterus.
Zacharias Ursinus Heidelbergensis.

Ego F. Paulus Picus Biturgianus, Ord. Frat. Praed. S. T. Profess. Illustriss. et Reverendiss. Cardinalium Congregationis Indicis Secretarius, universis praesens Indicis librorum prohibitorum impressum transumptum visuris et lecturis fidem facio et in verbo veritatis attestor, collationatum per me et concordatum fuisse cum proprio originali atque per Sanctissimi D. N. Papae cursores in consuetis locis Urbis, ut moris est, affixum et publicatum die 27 Martii 1596. In quorum fidem sigillo Illustriss. et Reverendiss. D. D. Cardinalis Veronen. illud obsignavi et propria manu subscripsi. Ita est fr.

NACHTRAG.

Index von Parma von 1580[1].

Novus Index librorum prohibitorum et suspensorum.

A.

Adam Pastoris.
Adamus Sibenus.
Albunus Zorinus.
Alexander Novellus.
Alexander Fabrit. sive Carpent. Anglus.
Alexander Seton Scotus.
Alphonsus Conradus Mantuanus.
Almaricus etiam ille qui scripsit pro mulieribus.
Andreas Critius.
„ Zebedaeus.
„ Jadelelus Carlioli.
Angelus Corarius.
Anna Asceve Angla.
Antonius Chorus Anglus.

*

1 Dieser index wird in keinem über die indices des 16 jahrhunderts handelnden werke erwähnt und ist mir erst während des druckes meiner sammlung durch ein herrn antiquar Ludwig Rosenthal zu München gehörendes exemplar, ein großes placat, in fünf spalten (sehr incorrect) gedruckt, bekannt geworden. Der index ist ein nachtrag zu dem sog. Trienter und sollte in meiner sammlung zwischen no 19 und 20 stehen. Von wem er publiciert worden ist, erhellt nicht. Er ist an sich und auch darum von großem interesse, weil er ohne zweifel von Sixtus V benutzt worden ist. In dem folgenden abdruck sind die bereits im sog. Trienter index stehenden sachen weggelassen und die vielen zwecklosen widerholungen beseitigt. Was in [ ] eingeschlossen ist, findet sich in dem index an anderen stellen, wo dasselbe buch verzeichnet wird.

Bonn 15 Juli 1886.

Reusch.

Antonii Gelbii Licoluiensis.

Apologi Viae.

Antonius Poeguinus.

Arnaldus Brixiensis.

Auctor Homiliarum Anglicarum.

Apologia ecclesiae Anglicanae, sine nomine.

Apostolicum et Decalogum Basileae.

Ad Petri Carpentarii l. de retinendis armis.

Antonii Poli Veneti Dilucidarium potestatis rapelis.

Aviso di Gio. Sing. Alfonso Ulloa.

Apologia pro Carolo V in quarto.

Andrea Calmo, l'opere.

Asino volgare in tit. Ragionamento dell' asino.

Alphabetum theologicum auctore Jano a. 1533 apud Joannem Secerium.

August. Firentilli lib. inscriptus Della monarch. del mondo.

Antonio de Guevara, vescovo di Modognetto, Oratorio e Monte Calvario.

Armacani Summa in quaestionibus Armenorum.

Alphonsus Coradus in Apoc. Basileae 1560.

Arnaldus Albertinus de praepositionibus haereticis agnoscendis eget correctione.

Armilla aurea Bartholomei Fumi; in verbo Concilium deleatur in § 1: unde in concernentibus fidem concilium est supra P. P., usque in finem illius § 1, vel caute et pie legatur; et in v. Eccl. deleatur § 1: Eccl. usque ad: et haec circa bonos, et substituatur: Eccl. est congregatio fidelium, quae circa bonos mores etc.

Adriani Lanutii Hermencurii, Doctoris Theolog. Ambianorum Decani, Interpretatio in XXVII psalmos, intit. Viginti septem psalm.

Antonii Matizaldi Monlutiani Memorabilium secretorum chanorum etc.

Andreas Frayhub Lypsicae acad. cont. Junianum.

B.

Baldassere Olimpio, L'Ardel. Camil. Nova Fenice.

Barchiello d'Antonio Allemani, Sonet. Rime con il Doni.

Bartholom. Platina, ut qui sanctiss. Pont. vitas inique aliquando reprehendat et sacrasan. illorum decreta impie opugnat; inspiciatur vita Joannis tum VIII, tum XXIII, praecipue in vulgari.

Barthólomei Mirandae in cathachismum commentarios, cosi Spagnolo come Italiano.

Biblioteca sacra sanctorum pat. Parisis.

Biblioteca sanctorum patrum impres. Luteciae 1576 vel 1577.

Baltasar Lasius.

Bartheus apostata Vuellensis.

Bartholomeus Fontin. apostata.

" Fanovet Bevat.

" Conformatio in missam.

Bixanitae seu Bexani.

Biblioteca Elvetica universitatum.

Bisedus Erasmus.

Bullingamus Licolniensis.

Bartholomaeus Florianus Anglus.

Basilius Faber.

Boquinus quidam nomine Zuinglianus, defensor Augenae conf.

Bentanus Lichfeldensis.

Biblie volg. Testamento novo. Evang. omnia volg.

Breviarium et officium Vercellarum.

Batholomei Fontii Apologia et Cathech.

C.

Canzone disoneste o lascive.

Comedie disoneste o lascive.

Coradi Chringii vel Clingii.

Canzone in morte d'Ascanio della Cornia.

Confessione del B. F. Jacomo della Maria.

Capitolo del palamaglio.

Claudii Britonii Hebrei de vera ecclesiae restitut., ut qui mult. detrahat ecclesiasticae potestati.

Cronologia Geraldi Mercatoris, quae a damnatis auctoribus sumpta.

Comment. annotationum et arg. Ant. Pini Petri.

Cortigiano di Baldassar Castiglione.

Convers. della Madal. in 8 rima per Marco da Foligno.

Cheribizzi del Calmo.

Cyprianus Benet. de non mutando s. paschate.

Cyrillus expurgandus.

Calepinus impres. per Robert. Stephanum corrigatur in dictione Fides.

Cedreni historia Guglielmo Chsilandro in temp. cum suis addictionibus.

Censura in Carolum Molineum in stilum curiae.

Censura in Cronologiam Mercatoris.

Censura in comment. officiorum Ciceronis.

Censura in Caroli Molini.

Censura in Conradi Lingii cathechismum.

Consilia Petri Fabii Resp. Reustadii 1575.
Comment. super consuet. Paris.
Cento novelle del Sansovino [da Venetia].
Christophorus Delph. Venet. lib. inscript. Belial.
Christoph. Sinlericus Hadamarius in epist. Pauli.
Christophorus Scapolen. Germanus.
Christoph. Goodmandus, qui scripsit contra regimen feminarum.
Christianus Beluacensis.
Conradus Glerigius de securitate consenciae loci communes et opera omnia.
Clypeus priorum Thomae Elisii Neapolitani.
Cornelius Donzellinus Brixianus in symbolum.
Cronica Hanlei. Curtesius, nunc Circerstriensis.
Cronicae Huulee etc. contra sum. Pont.
Calias Tritheus.
Conciones Thomae Ordinis Predic. episc. Justinopo., quae conciones sunt Bernard. Occhini.
Claudius Mouierus heretic., qui scripsit de PP., de purg., de votis ecclesiae.
Catherine Medice reginae matris vitae et conciliorum vera narratio. 1575.
Cassiani Constantinopol. de lib. arbit. collatio Algalnoe impressa per Jo. Secerium 1528, ab hereticis depravata et illi falso ascripta.

D.

Dialogo della bella creanza delle donne.
Dialogo de l'unione spirituale d'Iddio con l'anima.
Dialogo di Nicolo Leonito.
Dialogo di Nicolo Franco. Venet. 1545.
Dialogi di Luciano d'amore e meretricio.
Dialogo intit. L'innam. Dialogo del Zampeschi.
Discorsi del Parobosco.
Discorsi di Fabio Benevoglienti, per qual cagion.
Dionisius Poloquinus e Leutrepoli hereticus.
Diana de Jorge de Monte major in Spagnuolo.
Decamerone di stampa de Fiorenze.
Dichiaratione delle sphere in 8. Venet. 1555.

Dictionarium Graecum Latinum per Joannem Crispinum et etiam per alios Basileae, corrigatur dictio φςισ et σαιαυασ.

David Boisius Anglus.

David Vicitedus Anglus.

David Rensinus Lypsianus sive episc. Lypsianus.

Dawnanus Cestrensis.

Doni opera, eo quod multis locis referta sint geomantiae, chiromantiae et aliarum rerum prohibitarum.

Dulcius Novarien. scripsit in deffensione scolae Fraticellorum.

Duelli tutti.

Detti fatti piacevoli e gravi di diversi principi, filosofi e cortegiani, raccolti dal Guicciardini.

Decio in canonico, auferatur Mulin.

E.

Epistola ab haereticis confecta Vildarici epi. nomine, eo quo tota sit contra sacrum caelibatum.

Epistola obscurorum virorum, duo volumin. 1570.

Epistola della domenica, falsa, erronea, haeretica, quae inadvertenter legitur et recitatur.

Examen ordinandorum Jo. Ferri.

Eadmundus Alen Nondevolguis.

„ Gest Anglus.

„ Grindellus.

Edduardus Seymoun.

„ Valuche Hibernus.

Eliphili.

Emoldus Nigellus Cantuariensis.

Erhardus Seueffius.

„ Snilpius sive Erhardus.

„ Sueppius.

Epitome cronicarum Grastono auctore 1570.

F.

Facetie del piovano Arlotto.

Francisci Georgii [Veneti] Problemata et Harmonia mundi.

Farrago poematum ex optimis quibuscunque per Leodegarium a Quercu.

Flores epigrammatum ex optimis quibuscunque per Leodegarium ut supra.

Filena di Nicolo Franco.

Filone l'opere stampate in Basilea dell' Episcopio, si lieva vicino al fine una epistola.

Filis primus pastor in Austria.

Filis tertius pastor Halbestadensis.
Fidericus Fregerius.
Figure del Vecchio Testam. con versi Toscani per Damiano Maralsi, in Lione per Gio. de Touernes 1554; deleatur atti 4 la stanza: Felice chiesa povera dell' oro.
Francesco Sansovino, le lettere.
Facetie, motti e burle di diversi signori; hic liber fuit omnino rejectus.
Faber Stabulen. impie interpretatur illud Matt. 5: Diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum, dicendo, his aperte cognosci, quanta mala imprecatur inimicis scripturae veteris. Sot. de just. lib. 2, quest. 1, art. 2 in resp. ad 2. arg.
Francesco Bernia del stato de buffoni in 8. rima.
Fabritii Capitonis Institutiones hebraicae.
Franciscus Ireneus in exegi. Germani.
Frigionis Cronica.

G.

Gasparis Contareni Cardinalis opera.
Gloriosa eccellenza delle donne et amore.
Gasparus Aquila. Gasparus Hervagius.
Gasparus Gratterus, qui et Brentius.
Gasparis Gaballeni de usuris, qui est Molinei, licet dicat: tractatus comentiorum et usurarum compilatore Gasparo Gabbalino. 1576.
Georgius Tee, alias Joveus, liber de justificatione.
„ Buccanamus Scot. Georgius Serveae Dispatus.
„ Constant. Anglus. „ Zuigel.
„ Draco. „ Palatinus.
„ Torè Belfordiensis.
Gigante Morgante in ottava rima.
Gerardus Veltrius Traject. Urcessaliae.
„ Dom., scripsit de art. chimistica, phisica, metaphisica.
„ Rider Germanus. Gerardus Vesteburg.
Germanus Brixius.
Gualterus Haddonus ad epistolam Horsorii.
Gualterus Britte, alias Brittus Anglus.
Guglielmus Barlovus apostata, nuper Cistorcien.
Gulielmus Collus habus Ord. S. Francis. de Obser.

Gulielmus Hieromae Anglus.
„ Fuscus.
„ Occemens.
„ Vreiti, alias Allus Anglus.
„ Radensis, fecit praefactionem in cronic. de Abbatis hereticam.
„ Tespe.
„ Ternernus Anglus.
„ Wittengan.

Gulielmus Sartoris sive Sartor, qui et Jaylous Anglus.
„ Vindalus Hechyus Anglus.

Guidus de Lucha.

Gestus Roffensis, lib. contra missam.

Giard. de orationi, stamp. dalla Speranza in Venet.

H.

Hieronymi Cardani opera omnia praeterquam in Hipp[ocratem] Romae impressa.

Hieronymi Serra in servum arbitrium.

Hist. univers. dell' orig. de Turchi da Franc. Sansovino, auferatur in princip. toto vita Maumet.

Hist. di Ravenna di Thomasso Tornei, stampata in Pesaro.

Hist. Guicciardini.

Hist. tutte che non portano giovamento ne à boni costumi ne à dogmi della fede.

Historiarum Brandelicam.

Historia Turglini.

Historia ecclesiastica nova auctore Michaele Buchenguo.

Historiae Brattanicae deffensio.

Hortomanus de regulis juris sive de verbis juris.

Hugo Latimerus, qui fecit multas conciones haeretic.

Hulderinus Urtenus comes Franc. German., qui contra summos Pont. librum fecit.

Hucterius Illustris.

Hecusius Luteranus Anglicus doctor.

Henricus Amphius theologiae.

Hore di recreatione, Guicciardini.

I.

Jo. Ferri opera in Genesim, in Job, in postillam a pascha usque ad advent.

Jo. Mariae Belgae lib. inscrip. De schismatum et conciliorum ecclesiae universalis differentia, eo quod impie detrahit Romanis Pontificibus.

Jo. Juill, alias Juellus.

Jo. Chorius Hereferdensis.

Jo. Baldus.

Jo. Filpotus.

Jo. Calfildus.

Jo. Poinettus.

Jo. Utimitius Pictaviensis.

Jo. Langus Silesius.

Jo. Veron. Gallus.

Jo. Poegacinus sacramentarius.

Jo. Viellus Sarisbur.

Jo. episcopi Refensis lib. de misericordia.

Jo. Berengaius.

Jo. Scanea vrcis in instit. legales, ò vero Jo. Chaneo Dewino sopra li quattro libri dell' instituta, stampato nel 1575 in Argentina.

Jo. Taulerus.

Jo. Sternii in Hermogen.

Jo. Mathei Toscani Epigramata in psalm.

Jo. Gartei Astrologiae methodus. Basil. per Henr. Sipontina.

Jo. Bodini Method. hist. Basil. a Petro Perna 1576.

Jo. Sinapius medicus.

Jo. Viveri medici lib. 5 de praestigiis daemonum, incantationibus ac veneficiis. Basileae [1563].

Jo. Ferrii opera omnia.

Jo. Baptist. Folengi opera et comment. in primam Joannis epistolam.

Jo. Damas., p. 415 epist. Occolamp., 415 nomen ejusdem, 490 nomen Biblipaldi ratione translationis.

Joachini Mintigeri in instit. apotelesma. Basil.

Joachinus Moller Hamburgen., eo quod impie sentiat, ut apparet ex epistola et praefactione, quam confecit in historiam Alberti Erantzii.

Juliani Celanen. comment. in Cantica canticorum, utpote plena pestiferis erroribus, ut sentit Beda.

Jacobus Chius Graecus, ut qui his temporibus multas veterum haereticorum haereses excitavit, de quo Biblioteca F. Xisti lib. 5.

Iba haereticus.

Joachinus Cureius, Annales, haereticus.

Jacobus Gnineus [Grineus] scripsit epistolam in Hilarium.

Index rerum omnium, quae in Novo ac Veteri Testamento habentur, locupletissimus, una cum nominum Hebreorum, Caldeorum interpretatione. Venetiis 1544 alla Speranza.

Instituta canonica dell' Ancilletto.

Inamoramento d'Orlando.

L.

Lettere di Horatio Brunetto.

Lettere amorose, lib. dua per il Sansovino, e qualunque altre lettere amorose.

Lettere scritte d'autori damnati.

Lettere facecie et piacevoli, quoad res jocosas, si abutuntur sacris litteris.

Lettere di diversi nobiliss. Venet. 1567, prius corrigantur.

Lexicon juris civilis Jacobi Speigilii, Basileae del 24, Venetiis correctus.

Libri tres juris orientalis ab Enrico Stephano impressi anno 1573; magna enim ex parte decreta continent fidei catholicae Romanae repugnantia.

Ludacicus Lavathenis Euinglianus.

Ludovicus Marsavus Gallus.

Ludovicus Vives in Aug. de civitate Dei.

Ludovicus Alemanus, natione Italus, multa edidit contra eucharistiam.

Lucas Stembergus.

Leverus edidit conciones populares.

Ludacius Evans. Lactantius Firmianus.

M.

Methodus concordiae ecclesiasticae Georgii Wicelii. Lipsiae 1537.

Mathei Rivi sembechii Opera practica in pandectas. Basileae 1568.

Mathei Monachi opus ad canonum cognitionem pertinens, ut qui impia contineat.

Marsilius Ficinus de vita coelitus comparanda.

Meditatione della morte.

Meditationi di S. Bonaventura volgari e latine, perche falsamente sono atribuite a San Bonaventura.

Manipulus curatorum, cosi volgare come Latino.

Matagonis de Matagonibus decretorum.

Moralia Plutarchi et descriptio Jacobi terrae sanctae.

Modo di contemplare e dir la devotione del pretiosissimo sangue di F. Selvestro Capuccino.

Medicina lib. stampato in Basilea 1576 da Jo. Jacomo Wero; nel epistola del libro dimostra esser heretico e reprobato.

Melchyor Chlingh Annotat. super institut. civilis.

Michaelis Baji, sacrarum literarum in accademia Lovanicensi Professoris regii, de meritis operum libri duo etc. Lovaniae 1565 per Joan. Bogardum.

Millo Coverdallus pro falsa translatione Novi Testamenti et prologis in quaedam loca ejusdem.

N.

Nicolo Franco, tutte l'opere.

Novelle del Bandello.

Notte del Straparola.

Novelle d'Angelo Fiorenzola.

Novelle 70 del Sabbatino.

Nicolai Cusani decretum est per congregationem esse comburendum librum de concordantia; tenet siquidem concilium supra Papam et multa probare nititur contra auctoritatem Papae, praecipue in illo lib. de concordantia.

Nicolaus Landes Wiogemensis episcopus.

Novelle de Gio. Baptist. Ghirardi de Monte Regali, 1565, duoi libri.

O.

Opere moderne in verso, cosi Latine come volg., di sacra Scrittura. Vide littera R.

Opus historicum in 4 thomos Schardii.

Opusculum scholae Salernitanae de conservanda bona valitu[dine]. Venet. 1573.

Orthographia patrum.

Oratorio de religiosi.

Onufrius, Vitae Pontif.

Officina Textoris; vide in tit. Mulieres partus dolore mortuae; tamen permittitur.

Olimpia Fulvia Morata, Andreae Grutherii uxor.

Oratione de Girolamo Sorboli nella morte di D. Francesco d'Este.

P.

Petrus Pomponatius de incantationibus.

Practica artis Raimundi Lulli per magn. Bernard. della Vinetha.

Philippi Aurtboi Theophrasti Para. Chirugia magna et reliqua opera. Argent. 1573.

Philosophiae libri tres Hieron. Widerabelgii.

Pompejo della Barcha [discorsi philosophici] sopra il sonno di Scipione.

Petri Rami opera.

Pecorone di Gio. Fiorentino. Venet. 1565.

Pauli Diaconi historia impres. Basileae 1569; epist. in principio P. Pitheo deleatur.

Parafrase della lingua volg. in folio. Venetia.

Parafrase volg. sopra S. Matth. e S. Gio. del Buonriccio in 4. Venetia.

Parafrase sopra l'epistole di S. Paolo del sudetto Buonriccio. Venet.

Petri Romani circulus divinit.

Pontani Caron dialogus.

Parterus, archiepiscopus Cantuariensis.

Paretus Horvicensis.

Peleus Egerdes.

Petrus Dathenus.

Pel Rintonus episcopus Rendemen.

Palladi historia Lausica de vitis sanctorum expurganda, cap. 118 delendo: Quorum est inventus usque ad viginti annos et septem, 225 delendo: Cui impedimentum fuit etc. usque ad cujus filia.

Persecutione della chiesa di D. Gio. Andrea Giglio da Fabriano. Venet. 1573. Sic corrigito: fol. 302 con medio deleatur: Non saperei io dire, usque Theodosio vedendo; fol. 360 f. pro di benedictione legi d'ordinatione, fol. 436 pro fatti impeccabili confirmati in gratia.

Promptuarium utriusque juris in 2. parte.

Petri Galladi Annotat. et postillae.

Paradosse, In Venet. 1568.

Previa sacramentorum descriptio per Jo. Baptist. Grapulum a Monte Herculis [Flor. 1577] falsa, inordinata, erronea et haeretica continet.

Partitiones juris Thomae Fugii.

Q.

Quatuor libri de dubiis vel dubiorum cum solutionibus accomodatis.

R.

Rime del Bembo.

Rime e sonetti del Burchiello.

Rime di Vital Papalzono. 1572 Venet.

Rime di M. Agostino Rocchetta Fiorentino. 1558.

Rime e prose volg. di M. Gio. Brevio. Roma 1545.

Rime di diversi in 8. Venet. 1547.

Rime di diversi auttori, racolte per il Fiorentillo in 16. In Venetia 1571.

Rime del Fiamma. In Venetia.

Rime di diverse belle donne Romane, raccolte da Mutio Manfredi e stampate in Bolog. 1575 per Alessandro Benacci.

Ricchezze della lingua volgare di M. Francesco Allunno da Ferrara, corrigatur Frater.

Relationes trium amplissimorum virorum Cardinalium [in causa praecedentiae] auctore D. Celsio Veronensi.

Robertus Hornus, episcopus Vinton.

Ricardus Caxus.

Ricardus Dionisius episc.

Rombensonus Bangarensis.

Robertus Croculendus.

Ricardus Joan. Fraus.

Ricardus Feueus.

Rime di Dolce, Gracciola, Amorino e de diversi altri, Venet. 1573; a cart. 63 stanza 3, a carta 66 stanza 3 et 4, et cart. 67 prima, carta 70 secunda, tertia, et cart. 71 2, et cart. 73 1 et 3 expungatur.

Rhenanus in Tertullianum.

Rebecca, comedia nov. e sacra script. Francfortii typographo Andrae Vruuheli 1576.

Rime della sacra Scrittura, cosi volg. come Latine, cioè quando si fa traduttione del testo della sacra Scrittura in versi.

S.

Sferza de scrittori Amonimo d'Utopia.

Sogni, espositione et ogni libro che tratta de sogni.

Sperone Speroni, Dialogi.

Simon Portius de humana mente.

Simon Simonius [Ital. Lucensis], ut qui impie sentiat de sacratissimo missae sacrificio, ut ex prohemio apparet sui comment. in Arist. de sensu et sensi.

Stanze in laude de M. V. de M. Gabrielle Rainero.

Specchio d'amore di Bernardo Bizarri.

Suplementum Almanch. restit. temp.

Stanze spirituale in contemplatione di specchio di vertù.
Stampanate della piazza de Campo Fiore.
Sintaxis artis mirabilis Petro Greg. Tolosano auctore comburatur.
Satire di Brugi Alemano volg.
Satire de diversi.
Satire dell' Ariosto.
Sette libri de satire.
Scipyon Vasolo della glorios. eccel. delle donne e d'amore.
Salomonii Marunii carminum libri quatuor.
Suplementum linguae Latinae Rol. Const. Lugd. 1573; sic corrigito: Arcadernum sive quinternum, et in verbo Blattae deleatur qua voce monacus usque Itali piatole.
Selectae similitudines ex Bibliis 17. Basileae. Ven. vero 1574 bonae sunt.
Singulare opus ordinis Seraphici Francisci Spiritu sancto approbatum atque a sancta Romana ecclesia declaratum fratribus Minorum, quod Speculum Minorum seu Fundamenta trium ordinum intitulatur, Venet. per Lazarum de Soardis die 15 Sept. 1513, eo quod insertum habeat defensarium Gulielmi Occhari contra errores Jo. XXII.
Stanislaus Parmonius.
Scablerus Pero Burgen.
Sandes Wigornien.

T.

Theoderici Nemicen. vel Nitemen. historia de schismate, ut quae plena sit errorum atque maledictorum.
Theodori Balsamonis comment. in canones conciliorum, ut qui aliquando impie oppugnat eccles. cath. Rom.
Theologiae misticae D. Henrici Hamphii, Coloniae Agripp. apud Hen. Ari. 1556 in fol., in lib. 1, cap. 7, fol. 37, columna secunda tenet cum glosa Brixien. de poen. d. 5, confessionem sacramentalem esse institutam a quadam venerabilis ecclesiae tradictione, et deducit, nos teneri ad eam, non Graeci, sicut non tenentur conficere in azimis.
Thomae Erasti disput. contra novam medicinam Philippi Paracelsi etc.
Thomas Wilsanus.
„ Nostranus Londiensis.
„ Bevonus sive Theodon. Basileae.
Thomas Eranmerus.
„ Yoneus.
„ Davisius Assaphensis.
„ Coperus.

Theatrum vitae humanae rejectus.
Tertuliani opera.

V.

Vincentii Ciconiae Enarrationes in psalmos.
Versi tutti, cosi Lat. come volg., della sac. Scrit.
Vinilelmus Clebitius sive Clein witerius.
Vandalia Crancii, imp. 1575 Francfort. cum inmarginib. [ex impressore et marginibus suspecta].
Vincent. Lirien.
Vultichindi Saxonis historiae etc.
Victoria unitatis et ruina Rapatus Saxonicae pro sacramentariis.

Libri de musica.

La Marmoretta.
La Mascharata.
Girolamo Parabosco.
Fiamma del cielo.
L'avara Babilonia.
Fontana di dolore.

Autori heretici volgati che hanno composto e stampato.

Philippo Melanctone.
Des. Erasmo.
Carlo Molineo.
Christoph. Hegendorp.
Conradus Gesnerus.
Conradus Licostenes.
Henricus Stephanus.
Hieronymus Wolfius.
Jo. Oldendorpius.
Jo. Operinus vel Oporinus.
Joachinus Vadianus.
Joannes Lonicerus.
Sebastianus Munsterus.
Laurentius Abstemius.
Robert Stephanus.
Jo. Occolampadius.
Wolfangus.
Leonardo Fuschio.
Jacobus Micyllus.
Joachim Camerarius.
Joannes Sturnius.

Parmae, Apud Erasmum Viotum. 1580.
Concessu Superiorum.

SCHLUSS.

Bezüglich der orthographie sind die für den litterarischen verein festgestellten grundsätze beobachtet worden. Von den fehlern in den originaldrucken sind nur augenscheinliche setzerfehler corrigiert, andere auch darum uncorrigiert gelassen worden, weil sie zum theil für die herausgeber der indices charakteristisch sind und in der geschichte des index eine rolle spielen [1]. Über andere abweichungen unseres abdruckes von den vorlagen ist folgendes zu bemerken: Wo in lateinischen, französischen und italiänischen stücken et, in spanischen y bezw. e, in portugiesischen e steht, haben die vorlagen durchweg &. In deutscher (gothischer) schrift sind in den vorlagen die stücke s. 39. 308. 324. 337 gedruckt. In zwei spalten ist von unsern vorlagen nur no 10 (s. 136) gedruckt. Wo in unserm abdruck „ gesetzt ist (s. 149 ff. u. s.), steht in den vorlagen immer das betreffende wort. S. 36 ff. und 52 ff. beginnt in der vorlage mit jedem buche eine neue zeile.

*

1 Reusch, Index I, 106. 210 u. s. w.

BERICHTIGUNGEN.

S. 20, z. 15 v. u. l. out st. outh.
S. 104, z. 20 l. †Annotationes st. Annotationes.
S. 122, anm. 1 l. 1551 st. 1553.
S. 144, z. 5 l. occorrere st. occorere.
S. 152, sp. 1, z. 13 v. u. l. titulus st. titulis.
S. 253, z. 2 v. u. l. excus(s)a st. escus(s)a.
S. 340, z. 5 l. Urspergensis st. Urspergenis.
S. 342, z. 16 v. u. l. laici st. laiei.
S. 352, z. 16 v. u. l. provemos st. provemus.
S. 359, z. 16 l. Exposição st. Exposiçã.
S. 361, z. 2 l. Portugues st. Partugues.
S. 363, z. 14 l. reformação st. reformaçao.
S. 364, z. 13 v. u. l. cousas st. cousos.
S. 382, z. 17 l. ayan st. ayon.
S. 384, z. 8 l. dichas st. dichos.
S. 415, sp. 1, z. 8 beizufügen: o. o.
S. 417, z. 19 beizufügen: 297.
S. 456, z. 1 l. XIV st. XVI.
S. 473, z. 8 l. comediae st. comedie.
S. 479, z. 21 l. Expositio st. Exposito.
S. 499, z. 13 l. cantionibus st. concionibus.
S. 528, z. 8 v. u. zu streichen: apostolis.
S. 540, z. 3 l. fuerit st. fuert.
S. 545, z. 9 v. u. l. Collectio st. Collection.
S. 550, z. 5 u. l. Expositio st. Exposito.
S. 553, sp. 2, z. 14 v. u. l. Whitakerus st. Whikaterus.
S. 571, z. 17 l. annotationibus st. annotationis.

INHALT.

ÜBERSICHT

über die

einnahmen und ausgaben des litterarischen vereins

im 38sten verwaltungsjahre vom 1 Januar bis 31 December 1885

	M	Pf
Einnahmen.		
A. Reste.		
I. Kassenbestand am schlusse des 37sten verwaltungsjahres	12555	01
II. Ersatzposten	—	—
III. Activausstände	—	—
B. Laufendes.		
I. Für verwerthete vorräthe früherer verwaltungsjahre	240	—
II. Actienbeiträge	7520	—
III. Für einzelne publicationen des laufenden jahrganges	60	—
IV. Zinse aus zeitlichen anlehen	637	86
V. Ersatzposten	89	25
C. Vorempfänge von actienbeiträgen für die folgenden verwaltungsjahre	200	—
	21302	12
Ausgaben.		
A. Reste (nicht einzubringende activausstände; abgang)	100	—
B. Laufendes.		
I. Allgemeine verwaltungskosten (darunter die belohnung des kassiers, 441 m. 35 pf., des dieners 62 m.)	912	01
II. Besondere kosten der herausgabe und der versendung der vereinsschriften		
1. Honorare	1617	—
2. Druck- und umschlagpapier	1050	47
3. Druck	3321	53
4. Buchbinder	—	—
5. Versendung	248	65
6. Provisionen an buchhändler	79	10
III. Außerordentliches	34	46
C. Vorausbezahlungen	—	—
	7363	22
Somit kassenbestand am 31 December 1885.	13938	90
Anzahl der actien im 38 verwaltungsjahre 397.		

Von mitgliedern sind mit tod abgegangen:

Seine königliche hoheit prinz August von Württemberg.
Herr Victor Gräter, präceptor in Cannstatt.
Herr hofrath dr Hemsen in Stuttgart.
Herr dr Franz Lichtenstein, professor in Breslau.
Herr Leone Weill-Schott in Mailand.

Neu eingetretene mitglieder sind:

Herr dr Behaghel, professor in Basel.
Herr dr J. Bolte, gymnasiallehrer in Berlin.
Herr Oskar Gerschel, buchhändler in Stuttgart.
Herr dr Paul Langenscheidt in Berlin.
Herr Mohr, lehrer an der officierschule in Kopenhagen.
Nürnberg: stadtbibliothek.

Tübingen, den 9 Februar 1886.

Der kassier des litterarischen vereins
kanzleirath **Roller.**

Die richtigkeit der rechnung bezeugt
der rechnungsrevident
oberamtspfleger **Wörner.**